

དེབ་ཐེང་གུན་གསལ་མེ་མོང་།

མཉམ་སྐྱེད་ཀྱི་ལྷན་ཁག་གི་ལྷན་ཁག་གི་ལྷན་ཁག་།

མོད་ལྷན་གྱི་དཔལ་ལྷན་གྱི་ལྷན་ཁག་།

026889

མེད་   གཞི།

ཐེས་ཀྱི་ཡང་འཁོར་ས་པ་སྟོན་མེད་ཡིན་པའི་ཐོད་འདི་ནི་ས་ཀྱི་ཆེ་.....
 ཞིང་ཐོན་ཁུངས་ཕུན་སྲུང་ཆོག་པ་དང་།   ཡུལ་གྱི་པལ་དང་སྡེ་རུངས་གྱི་
 བཀོད་པར་ཕུན་མོང་མིན་པའི་ཁྱད་ཆོས་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན།   ལས་ལ་བཅོན་
 ཞིང་གཞུང་དང་པ་དང་།   རྫོང་ཕྱོགས་ལྡན་ཞིང་།   དཔལ་ངར་ཆེ་པའི་ཐོད་
 རིགས་མི་དཔངས་ཆོས་རྣམས་ཕུན་པོར་པོར་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་ནང་མི་རིགས་
 རང་ཉིད་ཀྱི་ཕུན་མོང་མིན་པའི་རིག་གནས་ཕུན་སྲུང་ཆོག་པ་བསྟན་ཡོད་.....
 པས་མི་ཆོད།   སྟུན་ཟླ་མི་རིགས་ཁག་དང་མཉམ་རྒྱུ་ཐུགས་ཆེན་ཐེས་ཀྱི་ལ་
 གསར་སྟུན་དང་གོང་རྒྱལ་པའི་བྱ་རིམ་ནང་གཟི་བརྟེན་ལྡན་པའི་འོས་.....
 འགན་བསྐྱབས་ཡོད་པ་རེད།

སྡེ་རུངས་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་སྟོན་སྟེ་ལེ་སྟུ་བཞི་མ་ཁྲི་བརྒྱ་དང་ཉི་ལྷ་ཅུ་.....
 གཉིས་ཉུག་ཅམ་ཡོད་པ་དེས་ཀྱི་ཡོངས་ཀྱི་བརྒྱད་བྱུར་གཅིག་ཅམ་ཟིན་པ་.....
 དང་།   ལིན་ཅང་ཕུད་ཀྱི་ཡོངས་ཀྱི་ས་ཀྱི་ཆེ་ཤོས་ཀྱི་སྤྱི་འཛིན་ས་ཁུལ་ཞིག་
 ཡིན།   སྤྱི་ལོ་ཁལ་དང་བསྟར་ན་སྤྱི་ལོ་ལས་ལྡན་གཅིག་དང་།   རི་
 ཐིག་ལས་ལྡན་གཉིས།   དེ་ལྟར་རི་ལས་ལྡན་གསུམ་བཅས་ཀྱིས་ཆེ་བ་ཡོད།
 ཐོད་ཀྱི་ཆ་སྟོན་མས་མཐོ་ཆད་ནི་རྒྱ་མཚོའི་ངོས་ལས་སྤྱི་ཁྲི་བཞི་ལྷ་ཅུ་ཉུག་ཅམ་.....

ཡོད་པས་འཛམ་གླིང་གི་ཡང་ཅེ་ནིས་འདིག་རྟེན་ན་གྲགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ། གངས་
 རིའི་རྩ་བས་བསྐྱར་བ་དང་། བརྟེན་ཆགས་ལྟ་ན་སྤྲུག་པའི་ཚྲངས་འདིར་
 བོད་རིགས་དང་། ལྷ་རིགས། ལུང་རིགས། མོན་པ་རིགས། ལྟོ་པ་
 རིགས་བཅས་དང་། དེ་བཞིན་ཉེར་པ་ཤར་པ་སོགས་ཚུན་བསྐྱེད་མས་མི་
 འཁོར་གྱི་བརྒྱ་དང་བརྒྱད་ཅུ་དུ་ལྷག་ཅུ་མ་མཛའ་མཐུན་མཉམ་གནས་གྱི་
 འཚོ་བ་སྦྱེལ་བཞིན་གནས།

བོད་ཁ་བ་ཅན་འདིར་གྲགས་ཆེ་བའི་རི་བོ་ཉི་མ་ལ་ཡ་དང་། ལྟོད་
 གངས་རིན་པོ་ཆེ། ལྷིད་ཤོད་དམར་པོ་རི། བསམ་ཡས་ཉམ་པོ་རི། བག་
 ཤོད་རོ་པ་རི། དཔལ་ཆེན་ཆུ་བོ་རི་སོགས་ཏུ་མ་ཡོད། ལྷག་པར་ཏུ་ཉི་མ་ལ་
 ཡ་ནི་རིན་ཆེན་རྩ་མུ་ལས་སྤྲུབ་པའི་འཛམ་གླིང་གི་གཙུག་རྒྱན་དང་མཚུངས་
 བས་གཞུར་གནས་སྤྱི་བོ་ཀུན་གྱིས་བཞུགས་པའི་ཡུལ་ཡིན་པ་ནི་སྤྲོས་ཅི།
 ཆོན་རིག་མཁས་ཅན་ན་མས་གྱིས་ཀྱང་རང་བྱུང་ཁམས་ལ་དབྱེད་ཞིབ་བྱེད་
 བར་ཉེ་བར་མཁོ་བའི་ལོར་བྱ་དགོས་འདོད་ཀུན་འབྱུང་ལྟར་ཏུ་མངོན་ནས་
 དེར་ཆོན་རིག་རྟོག་ཞིབ་བྱས་དང་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་རེད། བོད་ས་མཚོའི་
 མོག་ཆུ་བོ་ཆེན་པོ་ཡར་སྤྱང་གཅོད་པོ་དང་། དེ་བཞིན་ཆུ་མོ་ཁུལ་ཆུ། ཆུ་
 ལྷིད་ཆུ། ལྷང་ཆུ། ལོང་གི་གཅོད་པོ། ཉང་ཆུ་སོགས་ཆུ་སྤྱང་རི་ཉིད་
 དང་། མ་པམ་གཡུ་མཚོ། ཡར་འབྲོག་གཡུ་མཚོ། གནམ་མཚོ་སྤྲུག་མོ་
 སོགས་མཚོ་དང་མཚོའུ་བརྟེན་གྱིས་མི་ལང་བ་ཡོད།

བརྟེན་ཆགས་ཡིད་ཏུ་འོར་བའི་གངས་རི་དང་། སྤང་རི། རུ་རི།
 བགས་སྤང་། བེའུ་གསིང་བཅས་གྱི་དབྱུས་ན་ལྷག་དང་། གཞིག། རྩ་མ།
 སྤྲེད་མོང་། བསེ་ཅ། རྩ་མཁ། སྤང་མཁ། སྤྲེད་མཁ། སྤྲེད་མཁ། སྤྲེད་མཁ།

མཁས་པ་རྒྱ་གར་གྱི་ བཞན་པ་དེ་ཅོ་དང་། ལྷ་ཡི་ཆུང་ཆུང་།
བརྩེ་ལ་མོ། རྒྱུ་ལྟ་ཉི་ཤེས་མོ། སེར་ལྷ་དང་པ་ལ་མཁས་ལྟ་རིགས་མི་
བཏུ་བ་གྲངས་ལས་འདས་པ་ཡོད།

[illegible]

བོད་རིགས་མི་དཔངས་ཀྱིས་མེ་རྩྭ་ཕྱག་འགའི་རིང་སྐྱབ་ཆུ་མི་རིགས་
 ཁག་དང་མཉམ་དུ་མེས་ཀྱིས་འཇུགས་སྐྱབ་ཀྱི་བྱ་གཞག་བྱང་རང་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོ་
 ཅལ་དང་རྒྱས་བྱགས་ཡོད་ཆད་ལེགས་སྒྲིལ་སྐྱབ་ཡོད་པ་དང་། ལྷག་པར་
 རུ་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་དཔར་མེ་རྩྭ་ཕྱག་ལྷག་ཅམ་རིང་ཕན་ཚུན་དཔལ་འཇུར་
 རིག་གཞན་མགས་སྒྲེལ་རེས་བྱས་ཏེ་མཛའ་ཤེས་འབྲེལ་བ་གཉིད་ཟབ་.....
 བརྩམས་ཡོད། རུ་གས་ཆོས་འབྱུང་ལས། བོན་རྩྭ་ལའོ་རུབ་ཞེས་འཁོད་
 པར་གཞིགས་ན་གྱི་སྐྱམ་བཅན་པོའི་སྐས་བྱ་བྱིའི་རྒྱས་སྐྱབ་ཀྱི་གས་གི་ཏའོ་.....
 ཅའོ་ཞེས་པའི་གདོད་མའི་ཆོས་སྐྱགས་དེ་བོད་རུ་འབྱུར་ནས་འབྱུར་བོན་དར་
 པ་མེན་ནམ་སྙམ། དེ་རྩྭ་འདོད་ན་ཉན་རྒྱལ་རལས་ཀྱི་རྒྱས་ནས་རུ་བོད་མི་
 རིགས་དཔར་འབྲེལ་བ་གང་ཟབ་ཡོད་པ་མདོན་སྐྱབ། གནམ་རི་རྩྭ་འཇུན་

གྱི་རུས་ལྷ་མྱ་ནག་ནས་ཅིས་དང་ཐུན་གྱི་སྐར་ཐོད་རུ་དང་། ཤིང་ན་ (634) ལོར་ཐང་ཐས་ཚུང་དང་ཚོས་རྒྱལ་སྤྱིར་བཅན་མཁ་པོ་ནམ་གཉིས་པན་ཚུན་པོ་
 ཉ་མངགས་ཏེ་འབྲལ་སྤྱིས་བསྐྱར་རེས་མཛད། དེ་ནས་བཟུང་ཐང་གི་གོང་
 མ་དང་། ཐོད་གྱི་བཅན་པོའི་དབར་མཛའ་བཅའི་འབྲལ་བ་དངོས་ལྷ་ཚུགས།
 དེ་རྗེས་མ་ཉིང་རུ་རྒྱ་བཟའ་གོང་རྩོ་མཚེ་ཡི་པར་ཉི་ལྷན་ཤིང་གོང་རྩོ་དང་།
 གྱི་མ་ཤིང་གོང་རྩོ་མ་རྗེས་ལྷ་ཐོད་གྱི་བཅན་པོའི་བཅུན་མོར་གདན་དྲངས་ནས་
 རྒྱ་ཐོད་མི་རིགས་དབར་ཤ་རུས་གྱི་འབྲལ་བ་ཆགས། གོང་རྩོ་གཉིས་ཐོད་རུ་
 རྒྱན་པ་དང་རུས་མཚུངས་ལྷ་ཐང་རྒྱལ་རབས་གྱི་སྤྱན་སོན་གྱི་ཤེས་རིག་དང་།
 ཚན་རིག་ལག་ཅལ་ཐོད་རུ་དང་ཁུལ་བྱང་ཉི་ཐོད་གྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་
 འཕྱར། རིག་གཞུང་སོགས་གོང་རུ་འཕེལ་བར་སྐྱལ་འདེད་ཆེན་པོ་བྱུང་།
 ལ་སྤྱིལ་ (648) ལོར་ཐང་གི་པོ་ཉ་མང་ཤོན་ཚས་རྒྱ་གར་རུ་འཛམས་འདྲིར་
 རྒྱུད་སྐབས་རྒྱ་གར་བས་རོ་ལོག་ཉི་ཐང་གི་པོ་ཉ་རུ་མ་བཤོངས་པ་ན། སྤྱིར་
 བཅན་མཁ་པོས་དཔྱད་གི་ར་མདར་ན་དཔག་ཁྲི་པག་མངགས་ཏེ་རྒྱ་གར་བའི་
 ཐིང་ཆ་ཉིང་འཇགས་ལྷ་བཏང་། དེ་རྗེས་ཐང་གའི་ཚུང་གིས་སྤྱིར་བཅན་
 མཁ་པོར་ལག་བའི་ཆོ་སྨྲ་དང་མཚེ་སྤྱན་རྒྱལ་པོའི་ཆོ་སྨྲ་སོགས་བསྐྱལ། དེ་
 ལུང་ཐོད་གྱི་འདུན་པ་ཉར་དར་འདུ་དང་། ཤེལ་ ཨ་རག རྒྱ་འཁོར་
 སོགས་གྱི་ལག་ཅལ་པ་ཐོད་རུ་མངགས། ལུགས་ཁྲི (710) ལོར་གྱི་མ་ཤིང་
 གོང་རྩོ་བསྐྱམས་ཐོད་གྱི་པོ་ཉ་ནམས་དྲང་ཨན་རུ་བཞུགས་སྐབས་ཐང་ཐོད་
 བར་ན་ཅེད་སྤྱི་པོའི་འབྲན་བསྐྱར་བྱས། ལུགས་སྤང་ (821) ལོར་ཐོད་གྱི་
 པོ་ཉ་ནམས་དྲང་ཨན་རུ་འཕྱོར། བཅན་པོ་ཁྲི་གཅུག་ནི་བཅན་དང་སྤྱི་
 ཆེན་ཐན་ཁ་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་རེ་འདུན་ཉར་རྒྱ་ཐོད་སྤྱན་ཐེ་མི་རིགས་.....

དབར་མཛེའ་བཅེ་མཉམ་གནས་ཡོང་ཆེད་བཀའ་གྲོས་ཡུན་རིང་མཛད་དེ་.....
དཔོན་ཞང་རྫོང་རིང་བཅུགས། གནམ་ལ་ཉི་མཱ་ཟུང་གཅིག། ས་ལ་བཅན་པོ་
དཔོན་ཞང་། ཞེས་སྟན་པའི་གྲགས་པ་ས་ཉིང་ཀྱན་ཏུ་བྱ།

ཐྱི་ལོའི་རུས་རབས་དགུ་པའི་རུས་མཇུག་པོད་རྗེ་དཔལ་འཁོར་བཅན་....
ཀྱི་རུས་ལྷ་མོག་མར་མདོ་སྐད་ནས་འབངས་ཀྱིན་ལོག་ཐུང་སྟེ་རིམ་བཞིན་ས་....
གནས་མང་པོར་རྒྱ་བསྐྱེད། དེ་ནས་བཟུང་རུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་རུས་
དཀྱིལ་བར་ལོ་སྟམ་བརྒྱ་ཉིག་ཅམ་རིང་པོད་འདི་སིལ་ཁུར་ཐུར་བའི་རུས་.....
སྐབས་སྤྱིང་རྒྱ་པོད་མི་རིགས་དབར་ཆབ་ཁྱིད་དང་། དཔལ་འཁོར། རིག་
གནས་སོགས་གང་ཅིའི་འབྲེལ་བ་སྟ་མཐུད་རེ་ཟབ་ཏུ་སོང་ཡོད་པ་དང་།
ཉིག་ཏུ་ཆོང་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་བས་རྒྱ་ཆེ་ཐུང་ངོ་།

པོད་རབ་ཐུང་གསུམ་པའི་ལྷགས་བྱི(1240)ལོར་ཨེ་ཆེན་གོ་དན་རྒྱལ་
པོས་དཔག་དཔོན་དོར་ན་ནག་པོ་རྟོར་དཔག་འཁོར་ཆེན་དང་སྐྱགས་ཉེ་པོར་
ཏུ་མངགས། ཤིང་འབྲུག་(1244)ལོར་རྟོར་གོ་དན་རྒྱལ་པོས་གདན་འདྲེས་
པ་ལྟར་ས་པར་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆན་ལེང་གྲུ་ལ་ཐེབས་ཆེས་ཐེས་རྒྱལ་གོང་
ཁུ་གཅིག་ཐུར་ཡོང་ཆེད་པོད་ཀྱི་ལེར་སྐྱ་དཔོན་རིགས་དང་། མི་དབང་ས་ལ་
བསྐྱབ་བྱའི་མིང་ཡིག་བཞིངས། ས་སྐྱ་བརྗེ་ཏ་ཀྱན་དགའ་རྒྱལ་མཆན་པོད་ཁྱི་
སྐོར་བཅུ་གསུམ་ཀྱི་ཆོས་ཁྱིད་བྱེད་པོར་བསྐྱོས། དེ་རྗེས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་
པ་རྫོ་ལོས་རྒྱལ་མཆན་ལ་ཉི་ཤི་སྟེ་གོང་མའི་སྐོབ་དཔོན་དང་། རྒྱ་སྐོབ་སྐྱ་མང་
ཉི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོའི་ཆོ་ལོ་བསྐྱེད། པོད་ཁྱི་སྐོར་བཅུ་གསུམ་ཀྱི་རྗེ་པོར་
བསྐྱོས། ཅུང་ཤི་ཡོན་ཞེས་པའི་སྤྱི་བྱུང་བཀོད་འདོམས་ལས་ཁྱུངས་ཀྱི་འགན་
འཁེབ་གོ་གནས་གནང་། དེ་ནས་བཟུང་པོད་འདི་དངོས་སྟ་ཐེས་རྒྱལ་ཀྱི་

མངའ་ཁོངས་བརྟན་མེད་ཏུ་བྱུང་བས་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་དེ་བར་གྱི་འབྲེལ་.....
 བའང་ཕྱར་བས་རྗེ་བཙན་ཇེ་ཟབ་ཏུ་བྱུང་། ཡོན་ཤོང་མ་རིམ་བྱུང་གིས་བོད་ཀྱི་
 ཆོས་མྱིན་གཉིས་ཀའི་བདག་པོ་ས་སྐྱ་ཤོང་མའམ་བདག་ཆེན་རྣམས་ལ་རིམ་པ་
 བཞིན་ཆོ་ལོ་ཐེངས་མང་བསྐྱུལ། ས་སྐྱ་འི་མྱིན་དེ་བར་འཛོམ་ཞིག་ཏུ་སོང་བའི་
 རྗེས་སྐྱ་དེ་བལ་ཕག་མོ་སྐྱ་པའི་ཕྱེ་མྱིན་བྱང་རྒྱལ་མཆན་ལ་ཡོན་ཤོང་མ་.....
 ཆེན་པོས་རྒྱ་སི་ཏུ་འོ་ཆོ་ལོ་དང་བོད་ཡོངས་ཀྱི་མྱིན་དེ་བར་འཛོམ་ཆོག་པའི་.....
 བཀའ་ཤོག་དང་དམ་ཁ་བསྐྱུལ།

མིང་རྒྱལ་རབས་བཅུགས་པའི་རྗེས། ཤོང་མ་ཆེན་པོས་བོད་ཏུ་དབུས་
 གཙང་ཞིང་ཏུ་ཕྱི་ཏུ་ཕྱིན་སི་ཞེས་པའི་སྤྱི་བྱུང་བཞོད་འདྲེན་ཁས་ཁང་དངོས་
 སྐྱ་བཅུགས་པ་དང་། ཕག་སྐྱ་འཇམ་དབྱངས་སྐྱ་རྒྱལ་མཆན་ལ་རྒྱ་སི་ཏུ་
 དང་། ཆེན་ཤོ་ལྷང་། ཀྱ་དེན་ཀྱ་ཕྱི་འོ་ཆོ་ལོ་བསྐྱུལ་ཐོག་བོད་ས་གནས་ཀྱི་མྱིན་
 དེ་བར་ཡོངས་རྒྱུས་བརྒྱད་འཛོམ་ཆོག་པའི་བཀའ་ཤོག་དང་དམ་ཁ་བསྐྱུལ།
 དེའི་རྗེས་མིང་ཤོང་མ་རིམ་བྱུང་གིས་ཕག་སྐྱ་འི་ཕྱེ་མྱིན་ལ་ཆོ་ལོ་དང་དམ་ཁ་.....
 བསྐྱུལ་པ་དང་། དེ་བཞིན་བོད་ས་གནས་ཁག་གི་དཔོན་རིགས་ཆེ་ཁག་
 དང་། ཀམ་པ་སོགས་སྒྲ་མ་ཆེ་གས་ལའང་བཀའ་ཤོག་དང་གཞེངས་བརྟན་ཏུ་
 ཆོ་ལོ་རིམ་པ་བསྐྱུལ།

ཆེན་རྒྱལ་རབས་(བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་རྒྱ་འབྲུག་ རྒྱ་མ་
 1652) ཏུས་སྐྱ་ཤོང་མ་བྱུན་ཅི་མཆོག་ནས་བོད་ཀྱི་ཆོས་མྱིན་གྱི་ཕྱེད་པོ་རྒྱ་
 པའི་སྒྲ་མ་སྐྱ་ཕྱིར་སྐྱ་པ་སྒོ་བཟང་རྒྱ་མཆོ་ལེ་ཅིང་ཏུ་གདན་དྲངས་ཏེ་འཇམ་.....
 དབྱངས་ཤོང་མ་ཆེན་པོས་གསེར་བྱང་མཐུག་ཤོས་ཞིང་སོར་བཞི་ཙམ་དང་.....
 དབྱུས་མཐོ་གང་ཙམ་བཅེགས་བཅོ་སྒྲ་ཕན་རྒྱན་འཕུལ་མིག་ཏུ་སྐྱེལ་ཏེ་ཏེ་བ་.....

ཚེག་པའི་ནང་རྒྱ་པོད་རྟོར་གསུམ་གྱི་ཡི་གེར་“ཁུབ་ཀྱི་ལྷ་གནས་ཚེས་དགེ་……
 བར་བདེ་བར་གནས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་ལྟར་གནས་འོག་གི་སྐྱེ་འགྲོ་……
 བམས་ཅད་བརྟན་པ་གཅིག་ཏུ་སྤྱར་པ་འཁྱུར་མེད་རྩི་རྩེ་འཆར་རྒྱ་མཚོའི་ཁྲ་……
 མ”ཞེས་འཁོད་པའི་འཆར་ས་དང་། གསེར་བམ་སྐད་ཡིག་བཞིའི་འཁྱུར་
 “ཁུབ་རྩྭ་གས་ཀྱི་ཕུལ་བྱུང་ཞི་བ་སངས་རྒྱས་རྒྱ་ཆེན་ཚུན་ལ་སངས་རྒྱས་བརྟན་
 པའི་མངའ་བདག་བམས་ཅད་མཁྱེན་པ་རྩི་རྩེ་འཆར་རྒྱ་ལའི་བམ་ཀ”ཞེས་……
 འཁོད་པ་བཅས་བསྟུལ། དེ་རྩེས་མོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་མངགས་པོད་
 བཞུགས་ཨམ་བན་དངོས་སྤྱ་བཅུགས། རྩལ་ལྷག་(1751)ལོར། རུན་
 ལང་གྱེ་ཞེས་པའི་རྒྱལ་པོའི་ལམ་ལུགས་མེད་པར་བཟོས་ཏེ་བཀའ་ཤལ་ལས་……
 རྩལ་ལྷག་དངོས་སྤྱ་བཅུགས། བཀའ་སློན་བཞི་བསྟོས། དམ་ཕུག་བདེ་སྦྱིད་
 མ་དང་ཉ་གས་དམ་མེལ་དམ་བསྟུལ། པོད་ཀྱི་སྤྱིད་དཔར་གི་བྱེད་པོ་གཙུག་པོ་
 རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་དང་། ཨམ་བན་རྣམ་གཉིས་ནས་མཛད་དཔོན་པའི་བཀའ་
 བཤ། དེ་བཞིན་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་དང་། སྤྱིད་སྦྱིད་རིམ་བྱུང་། པོད་ཀྱི་དཔོན་
 རིགས་ཆེ་གས་ཁག་ལའང་ཆོ་སྒྲིལ་རིམ་པ་བསྟུལ།

རྩལ་ལྷག་(1791)ལོར་མོང་ཁ་བཅན་འཇུག་པས་སྤྱར་ལང་པོད་……
 རྒྱ་བཅན་འཇུག་ལྷགས་ཆེན་བྱས་ཏེ་ས་ཆ་མང་པོ་ཉམ་བཞུང་བྱས་པ་ཅས་རྒྱ་
 མ་ཟད། བཤ་ཤིས་རྒྱན་པོའི་གནའ་རྩལ་འགངས་ཆེ་བ་མང་པོ་དང་། རྩྱེད་
 རྩལ་ནས་ར་ལུག་གངས་ལས་འདས་པ་འཕྲོག་བཅོམ་བྱས་སྤྲུལ་ཆེན་མོང་མ་
 ཆེན་པོས་མེས་རྒྱལ་མཐའ་མཆོམས་སྤྱང་སྦྱོབ་བྱེད་ཆེད་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་
 རྩྱེ་ཁང་ཨན་མོགས་ཁྱི་དམག་པོད་རྒྱ་མངགས། པས་སྒྲིལ་མ་ཐུངས་པ་མོར་
 དམག་རྣམས་ཆར་བཅད། འགངས་ཆེ་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་དྲག་དམག་གི་

ལག་ནས་ཚུར་ཐངས། རྒྱ་ལའི་ཐུ་མ་དང་། པཌ་ཆེན། བཀའ་མག་མོགས་
 དང་བཀའ་ཕྱོགས་མེགས་པར་མཛད་དེ་མོད་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་ཚུགས་སྐོར་གྱི་ཅ་
 འཛིན་དོན་ཆེན་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་ཐབ་པ་མོགས་ཀྱང་དབྱང་མིན་གཞུང་.....
 རིམ་པས་མོད་ལ་བདག་དབང་གི་དབང་ཆ་ཡོངས་ཀྱི་ལག་ལེན་བཞུར།

མོན་གྱི་རྒྱ་རབས་བཅུ་དུ་ཡེ་པའི་རྣམས་ཀྱི་རྒྱས་མེད་ཐབས་བཤམ་གྱི་.....
 ཆེན་གྱི་དབྱང་མིན་གཞུང་གིས་མོད་རྒྱ་ནོར་འབྱུལ་གྱི་མིན་རྒྱས་རབས་དང་.....
 རིམ་པ་ལག་ལེན་བཞུར་བ་དང་། བཅོན་ཆུལ་རིང་ལུགས་པའི་རན་ཆུལ་ལོག་
 ཁོ་པ་ཚོའི་རྣམས་འབངས་པ་བྱུང་མས་ཀྱིས་རྒྱས་སྐབས་དེ་དང་བཅུན་ནས་མོད་
 སྐོར་བཅོན་ཞེས་དོན་རྒྱ་དབྱིན་ཅི་བཅོན་ཆུལ་རིང་ལུགས་པའི་མི་མེར་སྤེལ་.....
 ཡུལ་རྒྱ་བཞུར་ཆུའི་སྐོག་གཡོའི་སྤྱོད་རན་རེ་མང་ཞིག་སྤེལ་མོད། མོན་ཉེ་མ་
 ཆུས་ཀྱི་ཆེ་མས་སྤྱོད་འཁོར་ལོ་མཐུན་རྒྱ་བཞོད་པར་མོག་སྤྱོད་སྤྱོད་པས་ལུགས་ཅི་
 འདྲ་ཞིག་གིས་གྱིང་འགོག་ཐབས་མེད་ཅིང་། དེ་ལས་སྐོག་ཉེ་མོད་ཀྱི་མི་རིགས་
 ཁག་གི་མི་དཔངས་དང་མཐོ་རིམ་ཆུལ་གཅེས་མི་རྣམས་ཐབས་བཞུ་བྱས་སྤྱོད་.....
 གི་སྐོན་ནས་འཐབ་ཚོད་མཐར་ཐིན་བྱས་ཉེ་མས་ཆུལ་གྱི་མཐའ་མཆ་མས་དང་།
 རང་ཉིད་ཀྱི་ཕ་ཡུལ་གྱི་སྤྱོད་ཐབས། རྒྱས་མཚུངས་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེའི་མེས་
 ཆུལ་ས་གནས་ཁག་ལ་གསར་བཞེད་མེ་ཕྱེ་རབ་རྒྱ་འབར་བ་དང་། རྒྱལ་ཆེན་
 གྱིང་གོ་གྱིང་ཁྱོན་ཉང་གི་ཡང་དག་པའི་དུ་ཁྱིད་ལོག་མི་དཔངས་བཅིངས་.....
 འགྲོལ་དཔག་གིས་བཅོན་ཆུལ་རིང་ལུགས་པའི་སྤྱོད་པས་ལུགས་མཐར་བསྐྱེད་དེ་
 སྤྱི་མོ་1949 ཟླ་བ་10 ཆེས་1 ཉིན་གྱི་རྒྱ་མི་དཔངས་སྤྱི་མཐུན་ཆུལ་ཁབ་...
 དངོས་ཀྱི་དུ་ཁྱིད་ཀྱིས། དེ་རྣམས་མི་དཔངས་བཅིངས་འགྲོལ་དཔག་མོད་སྤྱོད་
 དུང་རྣམས་བཅོན་ཆུལ་རིང་ལུགས་པའི་སྤྱོད་པས་ལུགས་མཐའ་དག་མོད་ནས་.....

མཐར་མཐུན་དེ་བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དང་མངའ་བའི་ལྷན་ཁག་ལྟུག་མཐུན་གྱི་.....
 འཆིང་ཐག་ལས་མཐོལ་བས་བོད་འདི་ཉིད་རྒྱུད་ལྷན་པའི་མེས་ཀྱལ་ཁྱིམ་...
 ཆར་ཆེན་པའི་ནང་རྩ་ཆུང་ལོག་ཏེ་པདེ་ལྱུང་ལྷན་ལྷན་ཆོག་པ་པའི་ལྱུ་ཆོག་པ་...
 རིང་ལྷགས་ཀྱི་ལམ་ཆེན་ཐོག་ལ་བྱ་བ་ས་མ་བྱ་བ་བྱུང་བཞིན་པ་དེ་ཉིད་.....
 ལགས་མོ།

ལྷན་སྐྱེལ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན། 1983ལོའི་10པ་རྒྱུས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ལྟར་ན།

ནུ་ལ་དཀར་ སྐར་ཆགས་

ལེའུ་དང་པོ། གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདིར་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་
རི་རྩུར་དར་བ་དང་། བོད་རིགས་ཀྱི་འབྱུང་
ཚུལ་སྐོར། ..... (1)

དང་པོ། གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདིར་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་རི་རྩུར་
དར་བའི་སྐོར། ..... (1)

གཉིས་པ། བོད་ཅེས་པའི་མིང་གི་ཚོམ་ཚུལ་དང་། བོད་རིགས་ཀྱི་
འབྱུང་ཚུལ་སྐོར། ..... (9)

ལེའུ་གཉིས་པ། མཐོ་བོད་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་རུས་སྐབས། ..... (13)

དང་པོ། གལ་སྐོས་འབྱུང་ཚུལ་དང་། གཉའ་ཁྲི་བཅན་པོ་སྐུ་གས་
གནས་ཀྱི་ཁྲི་བཅན་རི་རྩུར་བྱུང་བའི་སྐོར། ..... (13)

གཉིས་པ། བར་གྱི་རྩེད་གཉིས་ཏེ་གི་ཐུམ་བཅན་པོ་དང་།
བྱ་ཁྲི་བཅན་པོའི་རུས་ལྷ་འབྱུང་བོན་དར་ཚུལ་
སྐོར་སྐོར། ..... (17)

གསུམ་པ། ལེགས་བྱུང་དང་ལྗེ་བརྒྱད་ཀྱི་རུས་ལྷ་ཁྲིང་འབྲོག་
ལས་དར་བྱུང་ཆེས་ཆེར་ཁྲིན་ཏེ་ཁྲིང་ལ་དོར་དང་
འབྲོག་ལ་བྱུང་ཆེས་སྐོར་དར་བའི་སྐོར། ..... (4)

ནས་བཀའ་བཞུགས་པ་ལྟར་འཛིན་ལམ་ལུགས་ལྟ་
འཕེལ་ཆུང་འཕྲོ་ཆུང་མོ་གས་སྟེར། ..... (65)

བཟུང་བ། ཁྱི་ཞེ་གཙུག་བཟུང་(མེས་ཨག་ཆོས་)ཀྱི་རུས་ལྟ་
ཀྱིས་ཤིང་ཤོང་རྩོམ་བྱ་གདན་བྱངས་པའི་
སྟེར། ..... (73)

དགུ་པ། བཅོན་པོ་ཁྱི་སྟང་ཞེ་བཅོན་ཀྱི་རུས་ལྟ་གཟུ་མོག་ཡོན་
ཉན་མཁོན་པོས་བྱོ་གསོ་བ་རིག་པའི་གཞུང་
ལུགས་གསར་བྱ་གཏོང་བ་དང་། སྟེང་དཔོན་པལ་
འཕྱུར་གནས་བྱོ་བྱོན་པའི་སྟེར། ..... (82)

བཟུ་པ། ལུ་ནེ་བཅོན་པོ་དང་། ལུ་ཅག་བཅོན་པོ། ལུ་ཉིག་
བཅོན་པོ་བྱོན་ཆུང་དང་། ཉུགས་ལྷུག་ལན་གཞུ་
སྟེར་པ། དབང་བཟུར་གཤམ་རིམ་ནང་ཁྱུང་འགལ་
བ་ལྷགས་ཆེར་ཕྱིན་པ་སོགས་སྟེར། ..... (101)

བཟུ་གཅིག་པ། ཁྱི་གཙུག་ཞེ་བཅོན་རལ་པ་ཅན་བྱོན་ཆུང་དང་།
ཆོས་ཀྱི་དབྱེ་བྱེ་ཁྱེད་ཁྱེད་གཅིག་དབང་བཟུར་གཤམ་
རིམ་རྒྱ་བཟུར་ཉེ་ཆོས་ཤིང་ལྷུང་འཕེལ་གྱིང་བྱ་
འཕེལ་པའི་སྟེར། ..... (110)

བཟུ་གཉིས་པ། ཁྱི་དར་མ་ལྟ་རུམ་བཅོན་ཁྱིར་འཁོད་ཆུང་དང་།
འབངས་བྱོན་ལོག་ལངས་ཉེ་མཁོ་བྱོན་ཆུང་རབས་
འཁོར་ཞིག་མོང་པའི་སྟེར། ..... (127)

མེའུ་གཞུམ་པ། ཆུལ་ཤན་མིལ་མའི་རུས་སྟེར། ..... (134)

གཉིས་པ། ཡ་ཅེའི་རྒྱལ་རྒྱུད་སྒོར། ..... (142)

བཞི་པ། ལྷ་མའི་རྒྱལ་རྒྱུད་སྒྲིང་། ..... (147)

ཀླུ་གྱི་མངའ་བོད་སྐད་ལྟར་། ..... (150)

གཉིས་པ། འཁོན་གྱི་གཏུང་ལྷན་གྱི་ལྷན་ལྷན་བཞི་སྟོར། ... (154)

གཞུང་པ། ཉིད་རྟོན་ན་པ་ལོ་སྐབས་ཤིང་ཏུ་འོང་བ་དང་། མ་
ཟུང་ཆེ་ཏུ་ཡོང་གཏུ་ལ་གདན་འདྲི་བ་ཚུ་ལ་སྒྲོར། ... (173)

[illegible]

དབྱང་མིང་གཞུང་གིས་ཐོང་རུ་འཛིན་པའི་མིང་།

ପ୍ରଥମ ..... (196)

དང་པོ། རྒྱ་རྒྱུ་གཞུང་གིས་ ..... (196)

གཉིས་པ། བཀའ་ལྟོན་གྱི་ལམ་ལ་བཟུང་བ་ལོག་ན་དཔར་གྱི་དམག་
བཅུག་ཕྱིར་དང་། བཀའ་ལྟོན་གྱི་དཔར་ཁྱིམ་

བཅུགས་པའི་སྐོར། ..... (199)

གསུམ་པ། ཚང་ཁ་པ་པོད་ཏུ་བྱོན་པ་དང་། མྱོན་ལམ་ཆེན་མོ་
བཅུགས་པའི་སྐོར། ..... (222)

བཞི་པ། བཀ་མོ་གྲུ་པའི་དབང་བསྐྱར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁྱལ་གྱི་
དབང་འཕྲོག་ལེན་བྱེད་པའི་འཐབ་ཚད་དང་།
གཙང་པ་ཐེ་པའི་གྱི་དབང་རི་ལྗོངས་བཅུགས་པའི་
སྐོར། ..... (231)

ལྔ་པ། རིན་གླུངས་པ་དང་། གཙང་པ་ཐེ་གྱི་སྐོར། ... (239)

ལེའུ་བྲུག་པ། དགའ་ལྡན་མོ་བྲང་པའི་རུས་སྐབས། ..... (256)

དང་པོ། གཙང་པ་ཐེ་གྱི་གྱི་མིང་དབང་མཁོ་རྟིང་བསྐྱོགས་
ནས་དགའ་ལྡན་མོ་བྲང་གི་གྱི་དབང་དངོས་ཀྱི་
བཅུགས་པའི་སྐོར། ..... (256)

གཉིས་པ། མན་ཆེན་གྲུང་དབྱང་གྱི་དགའ་ལྡན་གྱི་བཀའ་ལྡན་
ཁྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་མེས་ཀྱིས་ནང་ཁྱལ་ཏུ་
ཐེབས་པ་ཐོགས་ཀྱི་སྐོར། ..... (261)

གསུམ་པ། ཐེ་གྱི་སངས་རྒྱལ་ཁྱུ་མཆོ་དང་གྲུ་གྱི་བཀྲོན་འཛིན་
ཆོས་ཁྱལ་གྱི་གཏུང་ཁྱུང་དབང་གྱི་དབང་འཕྲོག་
ལེན་བྱེད་པའི་འཐབ་ཚད་སྐོར། ..... (270)

བཞི་པ། ལྷ་བསངས་ཉན་དང་ལྷན་གར་པའི་དབང་གྱི་
དབང་འཕྲོག་ལེན་བྱེད་པའི་འཐབ་ཚད་དང་།
ཆོན་མོང་མའི་དཔག་དབྱང་པོད་ཏུ་བསྐྱོད་དེ་ལྷན་

གར་བ་མཐར་བསྐྱར་པའི་སྒྲོལ། ..... (283)

ལྷ་པ། རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱུ་ཤིང་བརྟན་པ་བསྐལ་བམར་རྒྱ་
མཚོ་ཐོད་རྒྱ་གདན་བྱངས་ཚུལ་དང་། ཁང་ཆེན་པ་
དང་ར་ལུ་མ་སྐྱར་གསུམ་དབར་ཤིང་དབར་འཕྲོག་
རེས་ཤིང་པའི་འཐབ་ཆོད་སྒྲོལ། ..... (295)

རྒྱ་པ། མོ་ལྷ་པ་བཞོད་ན་མས་སྒྲོ་བས་རྒྱལ་གྱིས་དབུ་མ་ཚོགས་
སྒྱུད་མག་བྱངས་པ་དང་། བོར་མའི་དབྱར་དམག་
འཕྱར་ཉེ་ར་ལུ་མ་སྐྱར་གསུམ་ཁྱིམ་གྱིས་ཚར་བཅད་
པའི་སྒྲོལ། ..... (310)

བརྟན་པ། མོ་ལྷ་པའི་སྐྱུ་མ་འཕྱར་ཤིང་ནས་རྒྱལ་གྱིས་ཤིང་ཆ་
བསྐྱར་པ་དང་། རྒྱལ་མཚོག་བསྐལ་བམར་རྒྱ་
མཚོ་མ་ཤིང་འགན་གཙོ་པོ་བཞེས་ནས་བཀའ་ལག་
དང་ཡིག་ཆར་དོན་སྒྱུ་བཅུགས་པའི་སྒྲོལ། ..... (325)

བརྟན་པ། རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་འཐབ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་ཤིང་ཁྱིམ་པའི་སྐྱུ་
ཚུལ་དང་། བོར་ཐོད་དམག་འབྲུག་སྒྲོལ། ..... (334)

དབུ་པ། རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱུ་ཤིང་དབུ་པ་ནས་བརྟན་གཉིས་པར་
གྱིས་ཤིང་དབར་བསྐྱར་པའི་སྒྲོལ། ..... (345)

1. རྒྱལ་དབར་ལུང་རྒྱ་གསུམ་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲོལ། ..... (345)
2. རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱུ་ཤིང་བརྟན་པ་རྒྱལ་ཁྱིམ་རྒྱ་མཚོའི་
སྒྲོལ། ..... (348)
3. རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་སྐྱུ་ཤིང་བརྟན་གཉིས་པ་མཐར་བསྐྱར་རྒྱ་

ब्रह्मसूत्रः ..... (349)

ब्रह्मसिद्धिः ..... (३५३)

བཅུ་པ། རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཁྲིའི་དང་བཅུ་པ་རྒྱལ་པ་ལྷན་པ་བཞུགས་སྐུ་

མཆོག་གི་དབང་འདིན་ཚུལ་སྒྲུབ། ..... (358)

2. ལྷལ་པ་ལྷལ་བཟུག་ལྷ་མཆོ་ཡར་ལྷོ་ཏུ་གདན་དྲངས་
ལྷལ་དང་། གཤེད་ཁྱིམ་མངའ་བཞེས་བཞིན་ཏེ། ... (358)

2. དུམ་ཁི་པཅན་འཕྱུལ་པར་རྟོག་པའི་དམག་
འཁྱུག་ཐེངས་དང་པོ། ..... (366)

2. རྒྱལ་དཔར་རྒྱལ་བཟུལ་རྒྱ་མཚོ་ཡུལ་དུ་བཞག་པར་སྒྲུབ་
 བཞེས་པ་དང་། བོད་ཀྱི་དཔར་བཟུར་གསལ་འཛིན་ནས་
 རྒྱལ་ཡུལ་དཔར་བཟུལ་འཛིན་ཀྱི་ཡུལ་དུ་
 རྒྱུ་ཡོད་པ་..... (381)

ལྷ་མོ་སྐུ་བཅན་རྒྱལ་ཡིང་བླགས་པའི་འདྲེ་ལག་པོ་དང་
ཏུ་བརྒྱུད་པའི་རྩམས། ..... (385)

ཕ. བོད་ཀྱི་མི་དེ་ལས་ཁག་གི་མི་དཔངས་ཀྱིས་དཔྱེན་ནི་
བཅུན་འཛུལ་པར་དོ་སྐུལ་ཕྱིད་པའི་དཔལ་འཁུག་
ཐེངས་གཉིས་པའི་སྐོར། ..... (393)

८. आसः पञ्चमः पञ्चमः आसः पञ्चमः पञ्चमः पञ्चमः पञ्चमः
पञ्चमः पञ्चमः ..... (408)

७. कृमि-पुष्पा-सङ्ग-कृतं पुनः नूतना विषयानि
अत्र ..... (4 1 8)

༡. སེམ་ལ་འཕྲོ་བ་ཆེན་པོ་རྒྱུ་། ..... (425)

༡. སྤྱི་འཛིན་གྱི་ཕྱིན་ཐབས་གསར་པ་དང་། ཡང་དག་
པའི་ལམ་ཏུ་བསྐྱོད་པའི་སྐོར། ..... (439)

༢༠. རྒྱལ་བ་ཐུབ་བརྟན་གྱི་མཆོད་ཚུངས་པ་ཐུང་ན་ལས་
འདས་པ་དང་། ཉིང་མཛོ་ལྷུང་ཐོད་ཏུ་ཐེབས་པ་
སོགས་སྐོར། ..... (448)

བཅུ་གཅིག་པ། རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་སྤྱི་ཐོར་བཅུ་གཞི་པ་བརྟན་འཛིན་གྱི་
མཆོས་སྤྱི་འཛིན་ཚུལ་སྐོར། ..... (453)

༡. རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མའི་ཡང་སྤྱི་གདན་འཛིན་ཚུལ་སྐོར། ... (453)

༢. ར་ཐོར་གྱི་རྒྱལ་མིང་ཐེར་པའི་སྐོར། ..... (457)

༣. ལུ་ཐོབ་པས་འགོ་བ་ཕྱས་པའི་ཆོད་དོན་ཆོགས་པ་ཐེར་པ་
ཕྱི་རྒྱལ་ལ་བཏང་ཉེ་ཐོད་འདི་ཐོས་རྒྱལ་ཐང་འཁོར་ས་
ནས་ཁ་བྲལ་གཏོང་པའི་སྐོར་གསལ་བྱས་ཆེན་ཐོས་
པའི་སྐོར། ..... (462)

༤. ཐོད་མི་དཔངས་ལ་བདེ་སྤྱི་ཕྱི་ཉི་མ་གར་པ། ..... (466)

དེབ་ཐེར་འདིའི་དཔྱད་གཞིའི་ཡིག་རིགས་གཙོ་བོ་ཁག་གི་
དཀར་ཆག ..... (478)

ལེའུ་དང་པོ། གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདིར་འགྲོ་བ་

མིའི་རིགས་རི་ལྷན་དར་བ་དང་། བོད་

རིགས་ཀྱི་འབྱུང་ཚུལ་སྐོར།

དང་པོ། གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདིར་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་རི་
ལྷན་དར་བའི་སྐོར།

དེ་ཡང་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་རི་ལྷན་དར་བའི་སྐོར་མདོ་ཅན་བཤད་ན།
སྤྱིར་ན་འཛམ་གླིང་གི་ཡུལ་གྱི་མཐའ་དག་ལ་མིའི་རིགས་དར་ཚུལ་སྐོར་བཤད་
ཚུལ་འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པ་དཔེར་ན། ལུས་སྒྲིགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནང་
དགོན་ཅོག་གིས་འདམ་པས་གཡའ་ཏང་བེར་བའི་མི་སྒྲིག་པ་ཞིག་བཟོས་ཆེས་
དེའི་ཆེ་བས་མ་ཞིག་བཀོག་སྟེ་ལུ་བ་བེར་བའི་བྱུང་མཉེན་ཅིག་བཟོས། ཁོང་
གཉིས་འདུས་པ་ལས་བྱུ་སྒྲིག་མང་བྱུང་མེད་ཏེ་དེ་དག་གི་རྒྱུད་པས་འགྲོ་བ་
མིའི་རིགས་བྱུང་བ་བཤད། ། གནའ་རབས་རང་རྒྱལ་གྱི་བཤད་སྟེལ་ལ་རྒྱས་
དཔའ་ཕྱི་ཞེས་བའི་སྣ་ཚོ་ཞིག་ཡོད་པས་དེས་རང་ཉིད་གཅིག་བྱུར་ནས་
སྐབས་སྤྱི་ལྷན་གྱིས་པར་བཞེན་འདམ་པས་མི་འགའ་ཞིག་བཟོས་པ་དེ་རྣམས་
ལ་ཁུ་བཏབ་པས་གསོན་པོར་གྱུར་པ་ལས་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་བྱུང་བ་རེད་
ཟེར། རང་ཅག་རྣམས་ཀྱི་བཤད་རྒྱལ་ལ་པ་སྟེལ་གན་བྱུང་ཚུལ་ལེས་དཔའ་

དང་མ་ཐོན་མོ་ཐག་ཐོན་གཉིས་འདུས་པ་ལས་སྒྲིལ་སྒྲུག་མང་དུ་འཕེལ་ཏེ་དེ་
 དག་གི་རྒྱུ་དུ་པས་པོད་མི་རྒྱལ་ས་ལྷན་པ་གསུངས་། འོན་ཀྱང་སྤྱི་ཚུགས་གོང་
 ཏུ་འཕེལ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་ཚན་རིག་ཉིན་བཞིན་ཡར་རྒྱས་ཐོན་ཏེ་པས་སྤྱི་
 ལོ་ 1859 ལོར་དབྱིན་ཇིའི་སྤྱི་དངོས་རིག་པ་མཁས་ཅན་འདར་ལུག་གིས་
 སྤྱི་དངོས་འཕེལ་རྒྱས་སྒྲོར་རྒྱུ་རིང་ཞིབ་འཇུག་བྱས་མཐར་འདྲེས་པོའི་
 རིགས་ཀྱི་འབྲུང་ཁུངས་མེར་བའི་དཔེ་དེབ་ཅིག་བཅུ་མས་པ་འདིའི་ནང་
 སྤྱི་དངོས་ཀྱི་འབྲུང་ཁུངས་དང་འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་ཚུལ་ཉིད་སྒྲོར་གསལ་པོར་
 བཞུག་པོད་པ་རེད། དེ་རྗེས་དབྱིན་ཇིའི་སྤྱི་དངོས་རིག་པ་མཁས་ཅན་
 ཉའོ་ཤུལ་མིས་འདར་བྱུང་ཁམས་སྤྱི་མིའི་རིགས་ཀྱི་གནས་བབས་མེར་བའི་
 དེབ་ཅིག་བཅུ་མས་ཏེ་ལུག་ཁམས་ཆགས་ཚུལ་རིག་པ་དང་། སྤྱི་ཚུགས་
 ཆགས་ཚུལ་རིག་པ་སོགས་ཀྱི་སྒྲོར་ནས་སྤྱི་ཚུགས་དང་མིའི་བར་གྱི་འཕེལ་བ་
 གསལ་བཤད་གནང་ཐོག་མི་དང་ད་ལྟའི་སྤྱི་མི་རྒྱལ་ས་མ་ཐོན་གཉིས་ཀྱི་
 མེར། སྤྱི་ལོ་ 1871 ལོར་འདར་ལུག་གིས་སྤྱི་ཡང་དེབ་ཅིག་བཅུ་མས་
 གསལ་མི་ནི་གནང་རབས་ཀྱི་སྤྱི་མི་ལས་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་གསལ་པོར་གསུངས་
 མོ། མིའི་རིགས་ནི་སྤྱི་མི་ལས་བྱུང་བའི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་དེ་དག་ད་ལྟ་
 འཛམ་གླིང་ཐོག་མི་མང་ཆེ་བས་ཁས་ལེན་གྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་འདར་ལུག་མ་
 སྤྱིས་གོང་གི་ལོ་བརྒྱ་ཐག་མང་པོའི་སྤྱི་དུ་བཅུ་མས་པོའི་མཆི་བཀའ་འབུལ་
 དང་། ལྷུལ་པོའི་བཀའ་མེམས་ཤོག་རྒྱུ་མ་སོགས་ནང་ཁ་བ་ཅན་གྱི་མི་
 རྒྱལ་ས་ནི་མ་སྒྲིལ་གན་དང་མ་ཐག་ཐོན་ལས་བྱུང་བའི་སྤྱི་ཚུགས་པོར་བཞོད་
 ཡོད། ཡིན་ནའང་ཚན་རིག་དང་མཐུན་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དངོས་དོན་འདི་ལ་
 ཚུལ་ལུགས་ཀྱི་དར་མཚན་གྱིས་བཅིངས་ཏེ་མ་སྒྲིལ་གན་ནི་སྤྱི་རིག་གི་རིགས་

གྱི་ལྷུ་ལ་པ་ཡིན་ཟེར་བ་དང་། ར་པ་ག་ཡིན་ནི་རྗེ་པཅའ་རྒྱལ་མའི་ནམ་ལྷུ་ལ་
 ཡིན་ཟེར། ཡང་ལ་ལས་མ་ཡིན་མོ་པ་ག་ཡིན་དེ་བུད་མོ་ཞིག་ཡིན་པར་ངོས་
 འཛིན་ཡང་བྱེད། ང་ཚོས་ཚོས་བྱུགས་སྒྲོངས་དང་གྱི་དར་མཚན་དེ་བཤོལ་
 ནས་མ་རྒྱུས་གྱི་དོན་དངོས་དེར་ཞིབ་བར་བརྟག་སྐབས་རང་རེ་ན་མས་ས་སྒྲིལ་
 གན་དང་མ་པ་ག་ཡིན་ལས་ལྷུང་བའི་ལྷ་བ་དེ་ནི་མ་རྒྱུས་དངོས་གཙུག་པའི་ལྷ་
 བ་དང་ཡོངས་ལྷ་མཐུན་མོག་ འཛམ་གླིང་མོག་འགྲོ་བ་མའི་རིགས་ལྷུང་ཚུལ་
 རྒྱུར་ལ་བྱས་རྗེས་སྐབས་ཆེན་བཞག་པ་ཞིག་ལྷུང་པེད། དེ་བཞིན་མ་ཡིན་མོ་
 པ་ག་ཡིན་དེ་བུད་མོ་ལྷ་ལྷུང་ངོས་འཛིན་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡང་མེད།
 གང་ལགས་ཟེར་ན། ཚུད་ནང་ཏུ་གནས་པའི་སྒྲོག་ཆགས་ཤིག་ལ་རྒྱ་ཡིན་
 ཟེར་བ་དང་། སའོག་ཏུ་གནས་པའི་སྒྲོག་ཆགས་རྒྱང་ཏུ་དེ་ཚོར་ས་འོག་གི་
 འཁྲུ་ཡིན་ཟེར་ཉུང་པས་པ་ག་ཡིན་ནི་པ་ག་གི་ཁོད་ཏུ་གནས་པའི་སྒྲོག་ཆགས་.....
 ཤིག་ཡིན་པས་བུད་མོ་ལྷ་ལྷུང་ཅིས་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡང་མི་འདུག
 ས་སྒྲིལ་གན་དང་མ་པ་ག་ཡིན་ལས་པོད་མི་ན་མས་ལྷུང་བའི་བཤད་རྒྱུན་དེ་བྱུང་
 ཤད་ལ་ཏུ་ཅང་ཆེ་བ་མ་ཟད། ད་རྒྱ་ཡང་ཅེད་ཐང་མོད་ཏུ་རི་ལ་རང་རེ་
 མེས་པོ་ན་མས་མོད་སའི་པ་ག་ལྷག་གཉིས་ཅམ་དངོས་ལྷ་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་ལ།
 ཅེད་ཐང་ཟེར་བའི་ས་མིང་དེ་འདྲ་ཞུ་ན་མས་ཅེད་མོ་ཅེད་ལྷུ་ལ་གྱི་ཐང་ཞིག་...
 ཡིན་ཉུང་པས་ས་དེར་ད་རྒྱ་ཡང་ཅེད་ཐང་ཞེས་མིང་ཆགས།

ཡང་བཤད་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ལ། གན་འ་ར་བས་རྒྱ་གར་ལ་རྒྱལ་པོ་ལྷ་
 བརྒྱ་པ་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེའི་ལུ་ན་མས་ས་ན་རྒྱུན་མ་མཐུན་པར་མཐར་ལྷ་...
 རྒྱང་ཤོས་ཏུ་པ་རྒྱི་དང་དེའི་འཁོར་བརྒྱ་རྒྱག་ཅམ་ཞིག་ལྷུང་མེད་གྱི་ཆས་སྒྲུས་...
 ནས་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ལྷུང་འདྲི་སྒྲོག་ཡོད་པ་ལས་པོད་གྱི་མི་ན་མས་ལྷུང་བ་.....

ཡིན་ཟེར། དེ་བཞིན་ལ་ལས་འཇང་རིགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་བྱུང་བྱི་འཇང་ཞེས་པ་
 དང་། བོད་འཇང་ཞེས་པ་སྐྱེས་ཡོད་པ་ད་ལྟའི་བོད་རིགས་ཀྱི་མེས་པོ་
 ཡིན་ཟེར། དེ་བཞིན་དཀར་པོ་ལས་འཇང་རིགས་ནི་བྱུང་བྱེད་ས་ཁུལ་ཏུ་
 གནས་པའི་མི་རིགས་ཤིག་ཡིན་གསུངས། དེ་ནི་རྒྱ་ཡིག་གི་དེ་བཞིན་ཁག་
 དང་ཡོངས་སུ་མཐུན་པ་ཞིག་རེད། འཇང་ཞེས་པའི་རྒྱ་ཡིག་དེར་ཡིག་
 གཞུགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་འགྲེལ་བཤད་བྱས་པ་ཡིན་ན་ར་ལུག་འཛོལ་མཐན་གྱི་མི་
 ཟེར་བ་རེད། སྐབས་དེར་བྱུང་བྱེད་ས་ཁུལ་ཏུ་གནས་པའི་འཕྲོག་ལས་ཕྱིར་མི་
 རྒྱལས་ཀྱི་སྤྱི་མིར་ཏུ་འཇང་ཟེར་བ་ལས་ཞིབ་གསལ་མི་རིགས་གཅིག་ཁོ་ནའི་
 མིང་ཅ་བ་ནས་མ་ཡིན། དེ་ནི་མེས་རྒྱལ་བྱེད་ས་ཁུལ་གནས་པའི་གངས་
 ལུང་མི་རིགས་རྒྱལས་ཀྱི་སྤྱི་མིར་ཏུ་བྱུང་བའི་འཕྲོག་ལས་ཏུ་རེད། འཇང་པ་
 རང་ཉིད་ཀྱིས་སོ་སོའི་མི་རིགས་དེའི་མིང་ལ་འར་མ་དང་། ཡང་ན་འར་
 ཆན་ཟེར་བ་ཅེས་ལས་འཇང་ཟེར་གྱི་མེད། མིའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་ཆོགས་ནི་དབྱར་
 མཆོ་རྒྱས་པ་ལྟར་ཉིན་བཞིན་ཡོང་འཕེལ་འགྲོ་བ་དང་སྐྱེས་སྤྱི་ཆོགས་ཆན་
 རིག་དེའང་བརྗོད་པར་དཀའ་བའི་འཕེལ་རྒྱས་ཕྱིན་སྐབས་མིའི་རིགས་དར་
 རྒྱལ་དེ་ལའང་ཆན་རིག་དང་མཐུན་པའི་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་སྐབས་བྱུང་བ་
 རེད། བོད་ཏུ་ཉེ་ཆར་ལོ་ཤས་རིང་སོགས་ནས་གནང་བུས་ཀྱི་དངོས་རིགས་
 མང་པོ་ཐོན་ཡོད་པ་དཔེར་ན། ཉི་ཤིང་ཉང་རྩའི་འགྲམ་ནས་གནང་རབས་
 ཀྱི་མིའི་བྱས་པ་ཐོན་པ་དེ་དག་ལ་རིགས་གཅིག་ཀྱང་འཛིན་པ་རྒྱལས་ཀྱིས་
 ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ་དངོས་འཛིན་བྱེད་གསལ་ཏུ་“ཉི་ཤིང་མི”ཡི་བྱས་པ་དེ་
 ཆོར་སྤྱི་མིའི་གདོད་མའི་རང་རྟགས་མེད་པར་ལྷན་སྦྲེན་པ་དང་དེར་རབས་ཀྱི་
 མི་ཡིན་གསེས། “ཉི་ཤིང་མི”ཡི་བྱས་པ་དེ་ཆོ་ནི་ལོ་བཞི་སྟོང་སྟེ་ཅེས་

གད་ཉེ་རྩེ་ཆས་གསར་མའི་རྒྱལ་རབས་དང་། ཡང་ན་རྩེ་གསར་རྩེ་རྒྱུད་འབྲེལ་
མེད་རྩེ་ལྷན་པའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་མི་རིང་ཟེར།

དེ་རྩེ་གྲུ་གཉེན་པོ་དང་། དེང་རི། གན་ཆ། མེ་ཉོག་ཆབ་མདོ་
མེ་གསར་མེད་ཀྱི་ས་ཁུལ་མང་པོ་ཞིག་ནས་རྩེ་ཆས་དང་། གན་པོ་མའི་རྒྱལ་པ་
མེ་གསར་གན་པོ་མེ་གསར་མང་པོ་ཞིག་ཉིད་པ་དང་། རྩེ་གསར་རྩེ་ཆབ་མདོ་ཁ་
རྩལ་ནས་གན་པོ་མེ་གསར་མང་པོ་ཞིག་ཐོན་པ་དེས་མོད་རིགས་མི་རྩེ་རྩེ་རྩེ་
རྩེ་དང་མོད་ཀྱི་གན་པོ་རབས་རིག་གནས་འཕེལ་རྒྱས་སྐོར་ཞིབ་འཇུག་ཀྱི་དོན་
པར་སྐྱོ་མང་ཐུན་ཀྱི་མེ་གསར་པའི་ཆོན་རིག་གི་གཞི་འཛིན་ས་ཞིག་ལྟར་པ་
རེད། ཁ་རྩལ་ཟེར་པའི་ས་མིང་ཐོབ་རྩེ་ཆོན་པའི་ཕྱེད་དེའི་ཉེ་འབྲེལ་རྩེ་ལྷན་རི་
ཁ་རྩལ་པམ་དང་པ་ལྷ་ལྷ་ཞིག་མོད་པར་བརྟེན་དེའི་ཁུལ་ཀྱི་ས་ཆ་ལའང་ཁ་རྩལ་
ཟེར་པ་ཡིན་ཟེར། ཡང་ལ་ལས་ས་ཆ་དེར་མཁར་རྩེ་ཞེས་འཛོད། གང་
ལགས་ཟེར་ན། ས་ཆ་དེར་གན་པོ་རབས་ཀྱི་མཁར་རྩེ་ཞིག་མོད་པར་བརྟེན་
མཁར་རྩེ་ཞེས་ས་མིང་རྩེ་རྩེ་པ་ཡིན་ཟེར། མོན་ཀྱང་མཁར་རྩེ་མོད་པ་དེ་
ས་མིང་རྩེ་རྩེ་པ་ནི་མི་ཐལ་རྩེ་ལ། ཁ་རྩལ་ཅེས་པའི་ས་ཆ་དེ་ནི་མཐོ་ཆོད་
རྩེ་མཐོ་འོས་ལས་ཀྱི་ཁྱེ་ཁྱེ་སྐོར་ཉེས་བརྒྱ་ཅན་ཡིད། བརྟེན་དུས་དོན་
ཅན་ལྷན་པར་གཞིགས་ན། གན་པོ་མེ་གསར་དེ་ནས་པོ་ནས་པོ་བཞི་རྩེ་དེ་ནས་
ལྷ་རྩེ་པར་ལྷན་པོ་པ་ལྷ་རྩེ་ཆས་གསར་མའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཞིག་
རེད། གན་པོ་མེ་གསར་ཐོན་ཕྱེད་ཀྱི་རྩེ་ལྷན་པོ་ལྷ་ཁྱེ་ལྷ་པོ་མ་ཆིག་ཁྱེ་ལྷ་ཅན་
མོད་ལ། སྐབས་དེའི་དངོས་པོ་དང་རིག་གནས་ཀྱི་དོན་ལྷན་པོ་མི་རྩེ་གསར་ཉ་
ལས་དགོས་པ་ཞིག་ཡིད། ད་ལྷ་དངོས་ཀྱི་ཐོན་པ་དེར་ཁང་པ་རིགས་མི་འདྲ་
པ་གཉིས་ཅན་མོད་པ་མ་ཟད། རྩེ་བརྩིགས་ཀྱི་དབྱིབས་སྐོར་མོ་ཡིན་པའི་རྩེ་

མཚན་པའི་སྒྲིང་མ་ཆ། དེ་བཞིན་དེ་ཆས་དང་། རྩ་ཆས། རྩ་ཆས། རྩ་
འགས་མཉམས་གནང་རྩ་ཆས་པའི་ཞིག་ཡོད་པ་ཡིད། རྩ་ཆས་དེ་དག་གི་མཚན་
དཔྱད་པས་མཉམས་པ་འཇམ་ག་དོད་པ། རིས་མོ་སྒྲིང་རྩེ་པ་འཇམ་ཆེ་པ་ཡོད་
ཅིང་། དེ་བཞིན་རྩ་ཆས་དང་རྩ་ཆ་དེ་ཆོའང་རྩ་ཆས་དག་པ་ཏ་ཅང་སྒྲིང་
རྩེ་པོ་ཡོད་ཏུ་པས་སྒྲིང་པས་དེར་རིག་གནས་དང་པག་ཆ་པ་དང་ཁྲུམ་གས་ཅན་
ཡོད་པ་གསལ་པོ་ཏུ་གསལ་བྱུང་། རྩ་ཆས་ཀྱི་ཚོན་ཚོན་པ་དེའི་ཚོན་གསལ་པོ་
པའི་སྒྲིང་རྩ་ཆས་ཀྱི་ཚོན་ཏུ་གསལ་ཅན་ཀྱི་ཡུལ་དེར་ཞིང་ལས་དང་ཁྲུམ་ཆེ་
པ་ཡོད་པའི་དཔང་ཏུ་གསལ་བྱུང་པས་པམ་པོ་ཞིག་ཡིད།

མདོར་ན། ཤོད་གསལ་གནང་ར་པས་ཀྱི་དེོས་པོ་འཁོར་ཆེན་ཐོན་པ་
 དེ་རྒྱལ་པ་དང་། རྩོན་ཕྱོན་ལམས་པ་རྒྱལ་པ་ལས་པའི་དེའ་ཆེར་
 ཁག་ དམངས་ཁྱོད་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད་སྐབས་ཆར་མའི་ཐོག་ནས་མི་མོ་རྩོད་སྐབས་
 འགའ་ཞིག་དང་ཡང་ན་མི་མོ་ཁྱིམ་གཏུ་མའི་རྩོན་རྒྱུ་གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་དེར་
 འཁྱོད་པ་མའི་རིགས་གནས་ཡོད་པ་ལས། ཡུལ་ཕྱོགས་གང་ཞིག་ནས་ཀྱང་མི་
 ཆས་འདས་ཏེ་དེའི་རྒྱུད་པ་ལས་གངས་ཅན་གྱི་མི་རྒྱལ་པ་ལྟར་པ་ནི་ཆ་ནས་མ་
 ཡིན་ནོ།

དེ་ནས་གདོད་མའི་མི་ན་མས་ཀྱིས་མོན་ཆེད་རྒྱས་པ་ཏ་ཅང་ཞན་པའི་སྤྱི་
 ཚེས་ལ་ནང་དཀར་ཁུལ་ཆེ་པའི་འཆོ་པ་སྤྱི་པ་དཔལ་ལྷན་པ་དེད། ཚེས་འཁུར་
 ལའང་པའི་དགའ་རྩོད་ལས་“མོན་པ་མཆོས་པས་དེ་ལྷན་མི་ཉིད་ལྟར། མ་ཆོས་
 འཁུམ་པ་ལྷན་གྱིས་མོན་ཆེད་རྒྱས་པ་ནས་ནང་དཀར་ཁུལ་ལ་མི། སྤྱི་
 དང་མོན་ཆེད་ཆེད་པས་མོད་ལུང་གང་”ཟེར་བ་ལྟར། གདོད་མའི་མི་ན་མས་
 ལ་ནས་ན་གཅན་གཟན་པའི་དཔལ་ལྷན་ལྷན་པ་དང་། མིང་མོ་མིང་པགས་

བྱིས་ཤོས་ཕྱིན་ལ། རང་བཞིན་རྒྱ་ཆུང་པའི་ཤིང་འབྲས་དང་གྲི་རྩ་མོགས་ཟ་
 བ་ལྷ་མོ་རྩ་ཤུའི་རྒྱུད་རྩལ་འཛིན་པ་མོགས་ཕྱིན། དེ་ནས་མི་མོ་རྒྱ་མ་འདས་
 པ་ན་རི་དྲགས་རྒྱལ་ཕྱིན་རྒྱ་མཚོན་ཆ་མདའ་ལྷི་མཐུང་གཞུག་དང་། ཞགས་
 པ། རྩ་རེ། དཔལ་རྩ་འ་མོགས་པ་གསར་གཏོད་བྱས་རྩ་མཐའ་རི་དྲགས་མང་
 སྤ་འཛིན་བྱུང་པ་བྱུང་ནས་ཟས་མ་ཆར་ཤར་ཤེས་ཅན་གསོ་ཆགས་ཕྱིན་པའི་
 མཐའ་བྱས་ཏེ་འཕྲོག་ལས་མོག་མར་དང་། རྒྱས་དེར་མ་ཚོས་མོ་རྩ་དང་
 ཤིང་འབྲས་ན་མས་ཉིན་བཞིན་དགོན་རྒྱ་མོང་པས་མི་ན་མས་ལ་རིག་པ་རྙེད་དེ་
 མོ་ན་མ་ཕྱི་བྱ་བ་འཆ་མས་ནས་འཕྱུ་རིགས་ཀྱང་རྩལ་མ་བྱུང་རྩ་མཐའ་མི་ལེ་མ་.....
 ཅན་འགའ་ཞིག་གིས་འཕྱུ་རིགས་རྒྱ་འཕྲོག་བྱས་པས་ཕན་ཚུན་ཚོད་པ་དང་།
 མཚར་འཕྱུ་བ་བྱུང་བ་ན་མས་ལ་བྱུང་པོའི་ཐིག་གིས་གཙོད་མཁན་ཞིག་དགོས་
 པ་ཆར་མས་ཤོས་བྱས་ནས་མི་མོ་ན་རྒྱན་པ་དང་གཞུང་བྱང་པ། རྒྱུད་པ་
 བཟང་བ་ཞིག་བརྒྱན་པ་དེར་རྒྱན་པོ་ཟེར། དེས་བྱང་པོའི་གཞུང་པམས་དང་།
 ཀུན་བྱིས་དེ་ལ་ཤུའི་ཞིང་བྱས་པ་བྱས། རྒྱན་པོ་ཞེས་པའི་མ་རྙེད་དེ་ད་
 བར་གནས་པོད་པ་མི་ན་མས་ཀུན་བྱིས་ཤེས་གསལ་རེད། ཆར་མས་ཞིང་གི་
 རྒྱག་ཆ་རེ་དེར་བྱས།

ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་རྩོན་ལས་“དེ་ཆོ་རྒྱལ་ཐུན་སྒྲིལ་མ་བརྟ་.....
 གཉིས་དང་། མ་མར་རྒྱལ་ཐུན་བཞི་བརྟས་མངའ་དབང་བྱས། ”ཞེས་
 གསུངས། རྒྱལ་ཐུན་སྒྲིལ་མ་བརྟ་གཉིས་ནི། ༡. མཆི་མས་ཕྱལ་གྱི་ཕྱལ་ན་
 མཆི་མས་རྩེ་ནི་ཕྱལ་པོར། རྩོན་པོ་རྩ་དང་དེར། ༢. ཞང་ཞུང་ཕྱལ་ན་ནི།
 རྒྱལ་མིག་རྩ་ཕྱུར། རྒྱ་དང་ར་མངས་རྩོན། ༣. དེ་བཞིན་རྒྱ་ཐུང་ར་རྩོད་
 དཀར་ན་གཙང་རྩེ་མོད་དཀར་རྩོན་པོ་གནད། ༤. གཞུ་པས་ཕྱལ་མིང་དཀུ་

ལྷུ་པམ་རྒྱུ་དེ་མི་གསལ་བ་ལྷོ་ན་པོ་མེ་ལུ་དང་འཕྲོ། ༥. ཉུང་པོ་གསལ་པོར་པོ་རྒྱལ་
 ལྷོ་ན་པོ་ཤི་ལྷུ་གཉིས། ༦. ལྷི་ཤི་ལྷོ་ན་ལྷོ་ན་ལྷི་རྒྱུ་མང་པོ་ལྷོ་ན་པོ་རྒྱལ་
 དང་འཕྲོ། ༧. རམ་ཤོང་ཁྲ་ལྷན་མིངས་རྒྱུ་ཤི་འཕྲང་གལ་ལྷོ་ན་པོ་མཁའ་
 དང་གཉན། ༨. བོ་ལ་ལྷུ་ལྷན་མཁའ་དུ་མིང་རྒྱུ་ཤོང་ན་ལྷོ་ན་པོ་རྒྱལ་དང་
 ལྷུ་གས། ༩. ལྷི་རྒྱུ་པོ་ལ་མོ་ཤོང་དུ་མང་རྒྱུ་ཤོང་ན་ལྷོ་ན་པོ་ལྷན་དང་ལྷུ་གས།
 ༡༠. ལོང་ལྷུ་ཤི་རྒྱ་ན་ལོང་རྒྱུ་དུག་དང་མཁའ་བ་ལྷོ་ན། ༡༡.
 ཉུང་ལྷུ་ནལ་གལ་ལྷན་ན་ཉུང་བཅུན་ལྷན་ལྷུ་ལྷོ་ན་པོ་ལྷུ་དང་རྒྱལ་། ༡༢.
 དུགས་ལྷུ་ལྷུ་བཞི་ན་དུགས་རྒྱུ་མང་པོ་ལྷུ་ལྷོ་ན་པོ་ལྷན་ལྷུ་གཉིས། སི་ལ་
 མ་བཞི་བཅུ་གླི། ལྷུ་ལྷི་འཕྲོག་མོ་ནལ་གལ་ལྷན་ན། ལྷུ་པོ་ཤི་ལྷི་ཤིང་ལྷུ་གས།
 དེ་ལྷི་ལྷོ་ན་པོ་ག་ཤེན་ག ཞེས་སོགས་ཉེ་གཤེན་ལྷུ་དུག་ན་གཤེན་ལྷུ་མཁའ་བ་
 ལྷོ་ན་པོ་ལོ་དང་ལྷུ་ག སི་ལ་ལྷུ་བཞི་ན་གཉིས་ལྷུ་འཕྲང་ཤི་དང་ཉུང་གཉིས་
 ལྷོ་ན་ཞེས་སོགས་གསལ་ཤོང་། དེ་ནས་ལྷུ་ལྷན་དེ་དག་པལ་ལྷོ་ན་འཕམ་པ་
 དང་ལོག་གཅོང་པར་ལོན་ཏུ་དགལ། ལེགས་ཉེས་ལྷི་དཔྱེ་བ་མི་འཕྱེད་པར་
 བཅོན་པར་བཅུག དེ་བཞིན་མཐའ་བཞི་དེ་ལྷུ་ཁག་ན་མས་ལྷིས་ལྷན་དམག་
 ལན་མང་དངས་“ལྷ་ན་ལྷུ་པོ་ཤིང་ལ་ལྷུ་ལྷན་འཕྲོ། ལྷུ་གར་ལྷུ་པོ་
 ལྷུ་ལ་ལྷན་ལྷན་འཕྲོ། ལྷུ་ག་གཞིག་ལྷུ་པོ་ལྷི་ལྷན་ཁྲ་ལྷན་ལྷུ་ག ལྷུ་པོ་
 ལྷུ་པོ་ཤིང་ལ་ལྷན་ལྷན་འཕྲོ།” ཅེས་སྐད་དོ། “འཕམ་ཏུ་མི་ལྷུ་པོ་དེ་ལ་
 དམག་གངས་ཏུང་། ལྷུ་ག་ལན་འཕྲོ་ཏུ་ལྷུ་ལྷན་ལྷི་ལྷི་རྒྱེང་། མང་
 ལ་མི་ཆགས་ལྷུ་ཤི་བཅོན་པོ་འཕྲོ། བཟའ་བཅུང་མི་རྒྱེད་བཞིས་སྐྱོན་
 ལྷུ་ག་འཕྲལ་ཆེ” ཟེང་བ་ལྷན། བོད་མི་ན་མས་དམག་འཕྲལ་ལྷུ་ལྷི་ལྷི་ལྷུ་
 འཕྲལ་ལྷིས་རབ་ཏུ་ལྷན་པར་བཞིན་གཅིག་ལྷན་དང་། ཞི་བདེ་འཕྲོ་བ་

ཞིག་ཡོད་པར་སྒྲིམ་པ་རྒྱ་འདོད་ལྟར་རེ་བ་བྱེད་པ་ཞིན་གནས་སོ།།

གཉིས་པ། བོད་ཅེས་པའི་མིང་གི་སྒྲུབ་རྒྱལ་དང་། བོད་
རིགས་ཀྱི་འབྲུང་རྒྱལ་སྐོར།

ལྷིང་ན་རང་འདི་ཡུལ་འདིར་གནས་སྐོར་ནས་བོད་ཅེས་བྲགས་མིང་།
བོད་ཅེས་པའི་མིང་དེ་རི་ལྟར་སྒྲུབ་རྒྱལ་དང་། དེའི་སྐོར་ན་གང་ཡིན་སྐོར་
མདོ་ཅེས་བརྒྱད་ན། ༡༥ དེ་བ་མེར་དཀར་པོ་ལས་“རང་འདི་ཡུལ་འདི་ལ་ཆེས་
སྐོར་ནས་རང་སྐད་ཏུ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ཅེས་པར་བྲགས། ལྷིང་གར་པ་ན་མས་རང་
རེ་ལ་སྒྲིལ་བྱ་བ་པར་འཛད། དེ་ནི་གནས་ཏུས་ཀྱི་སྒྲིག་རྒྱལ་ལ་བོད་ཅེས་བརྒྱད་
ཆེ་བོ་དང་ད་སྐུ་གཉིས་ཀ་གསལ་པར་སོན་པའི་དབང་གིས། བོད། རྟོད།
རྟོ་ལ། ཞེས་རིམ་གྱིས་བྱུང་ནས། དོན་ལ་བོད་ཡུལ་འདི་ཆེན་འདི་ག་རང་རྒྱ་
སྐད་ཏུ་པར་ལ་བྱུར་ཆག་པ་ཡིན་གྱི། ལྷིང་གར་པས་རྒྱུར་བཏགས་པ་ཞིག་ནི་
མིན་པར་མེས་ས”རྒྱ་མཚུངས་སོག་པོའི་སྐད་ཏུ་བྱ་བྱེད་ཅེས་འཛད་པ་འདི་……
ཡང་རྒྱུར་ཆག་པར་མཛོད། དེ་བཞིན་རྒྱ་ནག་གི་སྐད་ཏུ་བོད་འདིར་ཉན་གྱི་
རུས་རབས་སྐུ་བ་འཇར་དང་། བང་གི་རུས་རབས་སྐུ་བ་སྤྱོད། ཡོན་གྱི་
རུས་རབས་སྐུ་དབུ་གི་གཙང་ཞེས་འཛོད། འཇར་ཞེས་པ་ནི་གོང་ཏུ་སྤྱོད་པ་
ལྟར་རྒྱུབ་བྱང་ཏུ་གནས་པའི་མི་རིགས་ན་མས་ཀྱི་ལྷིང་མིང་ཡིན་སྐུ་པས་བོད་……
ལའང་རྒྱུབ་སྐྱེགས་སྐུ་གནས་པའི་འཇར་རིགས་ཟེར་བཏགས་པ་གསལ་བོར་……
མཛོད། ལྷིང་ཞེས་པ་འདི་ནི་རྒྱ་ནག་པས་རྒྱུར་བཏགས་པ་ཞིག་མིན་པར།
བོད་མིང་འདི་ག་རང་པར་བྱུར་ཆག་པ་ཞིག་རེད། དེ་ལའང་བཤད་རྒྱལ་འདྲ་
མིན་སྐོར་གསལ་ཡོད་པ་དཔེར་ན་ལ་ལས་སྐུ་པས་དེར་རྟོད་བོད་དང་རྟོད་པ་ཞེས་
པའི་མིང་དེ་རྒྱུར་ཆག་ནས་སྐུ་སྤྱོད་པ་ཡུར་པ་རེད་ཟེར། ལ་ལས་རྟོད་ཅེས་

པའི་མིང་དེ་རྒྱུར་ཆག་པ་རེད་ཟེར། ཡང་ལ་ལས་མཐོ་པོ་དང་པོ་ན་གྱི་
རིགས་དབྱེ་བྱེ་བྱས་ཏུ་རྒྱུར་པ་རྒྱུར་པོ་ན་ཞེས་པ་དེ་སྐད་རྒྱུར་ཆག་པ་རེད་.....
ཟེར། མདོར་ན་དེ་ལ་བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་ཅི་ཡོད་ཅུང་། པོ་ད་སྐད་འདི་
རང་རྒྱུར་ཆག་པ་ཡིན་པ་གསལ་པོར་མཐོང་། ད་ལྟ་མི་གཙང་ཞེས་པ་དེ་ནི་
གནའ་རྒྱས་ཀྱི་ཡི་གེའི་སྐྱུ་ཚུལ་ད་ལྟ་ས་པོ་དེ་ཆོ་དཔུ་དང་ས་གཉིས་ཀའི་སྐྱ་
འཕྲོ་ད་གོས་སྐྱ་བས་ད་ལྟ་ས་གཙང་ཞེས་པའི་ཡུལ་མིང་དེ་རྒྱུར་ཆག་པ་ཞིག་.....
རེད། ཡང་གྱི་མིང་པ་ན་མས་ཀྱིས་རང་རེར་ཕུ་མི་མ་ཟེར་འཕྲ་པའི་གོ་དོན་
འདི་ཡང་སྟོད་པོ་དང་པོ་མ་སྟོ་པོ་དེས་པའི་པོ་དཔུ་མིང་དེ་རང་རྒྱུར་ཆག་པ་ཁོ་ན་
ལས་དེ་མིན་གྱི་གོ་དོན་ཅི་ཡང་མེད་སྟུམ།

པོ་ན། པོ་དེས་པའི་མིང་དེ་འདྲ་དུ་བྱུང་གིས་བཏགས་པ་ཞིག་རེད་
དམ། ཡང་ན་རྗེས་སྐབ་དོན་ལྡན་པ་ཞིག་རེད་ཟེར་ན། རང་ཉིད་ཀྱི་ལྟ་
ཚུལ་ལ་པོ་དེས་པ་དེར་གོ་དོན་དེས་ཅན་ཞིག་ཡོད་སྟུམ། པོ་དེ་ཆེན་པོ་སྤྱི་
ལྷགས་དང་འབྲེལ་པའི་ཡུལ་རབས་དེ་པ་ཟེར་དཀར་པོ་ལས་“གཡུང་རྒྱུད་པོ་ན་
ན་མས་ཀྱི་ལྟར་ན། མོག་མར་པོ་ན་གྱི་ཡུལ་ཅེས་བྲགས་པ་ལ་རྗེས་སྐབ་ཀྱི་
ཡུལ་ཅེས་རྒྱུར་ཆག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་རོ། པོ་དེ་དང་པོ་ན་གཉིས་དོན་
གཅིག་གོ་བྱ་བ་འདི་དེས་པར་བཞད་གད་སྤྱོད་པའི་གཏམ་རྒྱ་སྤྱང་མོད་ཀྱི།
རྒྱུར་ཟད་ཅིག་བསམ་དགོས་པ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་རྗེ་གནམ་རི་སྤྱང་བཅན་
ཡན་ཆོད་ལ། འདི་ཡུལ་གང་པོ་ན་གཡུང་རྒྱུད་པོ་ན་གྱི་ཆོས་ལྷགས་འབང་
ཞིག་དར་བས། མིང་དེ་སྐད་བྲགས་ཀྱང་ལ་མཚན་སྐྱོ་ཆེར་མེད་ལ། དེར་མ་
ཟད་གནའི་མ་སྟོད་ལ་རྗེས་འབྲུག་དང་ན་གཉིས་པན་ཚུན་བརྗེས་པ་ཡང་ཡིན་
ཏུ་མང་ཞི། དཔེར་ན། བཅན་པོ་དང་བཅན་པོ། ཚུན་པོ་དང་ཚུན་པོ་

[illegible]

ལས། བོད་ཅེས་པའི་མིང་གི་སྒོ་བ་རྒྱལ་གྱི་ཆ་བ་ནས་མ་ཡིན་ནོ།

(དེ་ཡང་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་འབྱུང་རྒྱུ་རི་རྩུབ་ཡིན་ཞེས། བོད་ཀྱི་རྩོམ་
པ་རྩུབ་མོ་རྩོད་ཕྱག་འགའ་ཞིག་དང་ཡང་ན་མི་འཁྲི་ཕྱག་ཀུ་མའི་སྒོན་ཀུ་...
གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདིར་ས་སྒྲིལ་གྲག་དང་མ་ཕྱག་སྒྲིལ་གྱི་རྒྱུད་པ་མི་མང་པོ་
ཞིག་གནས་ཡོད་པ་དེ་ན་མས་ལ་བོད་རིགས་ཟེར་བ་རེད་དམ་ཞེས། དེ་རྩུབ་
བརྩོད་ན་མི་འགྲིག་གང་ལགས་ཟེར་ན་མི་རིགས་ཟེར་བ་འདི་ནི། སི་རྩུབ་
ཡིན་གྱིས་གསྐྱབས་པ་རྩུབ། མི་ན་མས་ཀྱིས་ཡོ་རྒྱས་སྒོག་ཆགས་པའི་རྒྱབ་
མོང་གི་སྐད་ཡིག་དང་། རྒྱབ་མོང་གི་གནས་ཡུལ། རྒྱབ་མོང་གི་དཔལ་
འབྱུང་འཆོ་བ་དང་དེ་བཞིན་རྒྱབ་མོང་གི་རིག་གནས་སྒོག་ཀུ་མཆོན་པའི་རྒྱབ་
མོང་གི་བསམ་རྒྱུ་ལ་བཅས་ཡོད་པའི་སྤྱ་བརྟན་གྱི་རྒྱབ་མོང་ཆ་འཛུགས་ཡོད་པ་
དེར་ཟེར། བོད་གསལ་གྱི་ཆ་རྒྱུན་དེ་དག་མ་ཐུན་ན་མི་རིགས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་
མ་ཆར་བ་རེད། དེར་བརྟེན་གངས་ཅན་གྱི་ཡུལ་འདིར་མི་བྱུང་ནས་ད་བར་མོ་རོ་
ཁྲི་ཕྱག་མོང་ཡོད་ཀྱང་། བོད་མི་རིགས་དེ་དངོས་སྤྱ་བྱུང་ནས་ད་བར་མོ་རོ་
རྩོད་ཕྱག་འགའ་ཞིག་ལས་ཕྱིན་མེད། བོད་མི་རིགས་དེའང་མི་རིགས་གཞན་
དང་འདྲ་བར་མི་རིགས་ཀྱི་སྤྱབ་ཆའི་ངོས་ནས་བཤད་ན། སྤྱབ་ཆ་གཅིག་ཁོ་
ན་མིན་པར་སྤྱབ་ཆ་མང་པོ་ཡོད་པའི་མི་རིགས་ཤིག་རེད། དཔེར་ན། བོད་
རིགས་དེ་ཆགས་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་རྒྱ་རིགས་དང་། འབར་རིགས། སྒྲིག་
རིགས་སོགས་ཕན་རྒྱུད་པ་འདྲིས་ཏེ་དེར་སྐབས་ཀྱི་བོད་མི་རིགས་འདི་
བྱུང་བ་རེད་སྟེ།

ལེའུ་གཉིས་པ། བཅོ་པོད་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་རུས་སྐབས།

དང་པོ། གཤམ་རིམ་འབྱུང་རྒྱལ་དང་། གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ་
ཤམ་མ་གཉམ་གྱི་ཁྱི་བཅན་ཁྱི་རྒྱུ་ཁྱི་བཅན་པོ་སྐྱོད།

ཁོད་ཀྱི་རྒྱལ་པ་རྒྱུ་པོད་འདི་རྒྱལ་ཤམ་སེལ་མ་པའི་བཅུ་ཙམ་ཀྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་
ནས། པོད་འབར་ན་མས་དམག་འབྱུགས་དང་། ལུ་གཉི་རྒྱལ་པམ་ཁྱིས་
མནར་བའི་རུས་དེར་རྗེ་ཡི་ཐོག་མ་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ་དེ་རྒྱུ་བ་ཡིན་ཟེར།
གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ་རི་རྒྱུ་ཁྱི་རྒྱལ་ལའང་བཤད་རྒྱལ་མི་འདྲ་བ་མང་ཙམ་རྒྱུ་
ཡོད་པ་ཞེ། རྒྱུ་རྒྱུ་ནས་ཐོན་པའི་པོད་ཀྱི་ཡིག་རྒྱུ་ལས་གནས་རྒྱལ་གྱི་
ཐོན་ཡལ་ཐོན་པོད་ཀྱི་ཡིག་པུགས་པ་ལ། ལས་གཅིན་གཉམ་གཉམ་གཉམ་གཉམ་
གཉམ་དང་། ཁྱི་བཅན་ཁྱི་ཤམ་དང་བཅན་པོད་པ་ལས། ཁྱི་བཅན་ཁྱི་ཤམ་
ཀྱི་ལས། ཁྱི་གཉའ་ཁྱི་བཅན་པོ། ལ་དོག་ལ་ཡལ་ཡལ་ཀྱི་རྗེ་དོག་ཡལ་ཀྱི་
ཆར་རྒྱུ་གཉམ་གསལ། རྒྱ་རི་རྒྱུ་དོར་གཉམ་གསལ་ནི་རབ་རྒྱུ་པོ་ཡང་དཔུང་
རྒྱུ་རྒྱུ། མིང་རྒྱུ་པོ་ཡང་པང་པང་པང་། ཆལ་ལུ་མ་ཡང་དངོས་ལ་
སེལ། ཁོར་ཁ་པོ་ལ་རྒྱལ་ལ། དང་རྒྱལ་མཉེད་ལྷུང་ལྷུང་གིས་རྒྱལ་འཛལ་
ལ། གནས་མཐའ་དོག་རྗེ་པོ་མཛད་པའི་རྒྱུ། གནས་ཀྱི་དཔུང་། ལའི་
དཔུང་། མིང་གི་རྒྱུ་པོ། གངས་ཀྱི་རྒྱུ་པོ། རྒྱ་པོ་ལུག་ཀྱི་མཐོ་པོ། རྒྱ་

དཔལ་ཅན་གྱིས། ཉ་མཚུགས་སུ་འཕེལ་བའི་རུས། བོད་གཡལ་རྒྱལ་གི་རྗེར་
 གཤེགས་སོ། ”ཟེར་འཁོད། ཡང་སྐུ་མཁར་ཆེན་པོ་ཡུམ་བུ་ལྟ་ཁང་གི་
 དཀར་ཆག་འཕྲིང་བ་ལས་“སྐྱོ་བོའི་ཡུལ་ན་བྱ་མོ་བཅུན་བྱ་བའི་མངལ་ནས་”
 ཐེུ་བར་སྐྱན་དགུ་གྱིས་པའི་ཆུང་མཐའ་སྐྱ་མེ་ར་བྱ་བ། བཞིན་གྱིད་ཀྱིས་
 འཁོར་ལེགས་པ། རྒྱལ་སོར་དྲ་བས་འབྲེལ་བ། ཤིན་ཏུ་མཐུ་ཆེ་བས་ཡུལ་མི་
 གྲལ་གྱིས་སྐྱུགས་ཏེ་བོད་ཏུ་བྱོན་པའི་ཆེ། བོད་ན་མས་རྗེ་པོ་ཆོལ་བ་དང་
 རྒྱང་ལམ་གཡའ་ལེ་གོང་ཏུ་འཕྱད་ནས། བྱིད་སྐྱ་ཡིན། གང་ནས་འོངས་
 གིས་པས། ང་སྐྱོ་བོའི་ཡུལ་ནས་འོངས། ད་བོད་ལ་འགྲོ་བུས། འོ་ན་ཁྱོད་
 ལ་རུས་པ་ཅི་ཡོད་ཟེར། དེ་ན་རེ། ང་རུས་མཐུ་ཆེ་བས་ཡུལ་མི་གྲལ་གྱིས་
 སྐྱུགས་པ་ཡིན་ཟེར། འོ་ན་ཁྱོད་གྱིས་བོད་རྗེ་ཞེ་ཞེ་རུས་བུས་པས། ཁྱོད་རང་
 རྒྱལ་གྱིས་གཉའ་བར་བྲི་ལ་གཏེག་ཅིག མཐུ་ལྟོ་བས་རྒྱ་འབྲུལ་གྱིས་གདོན་
 མི་ཐ་ཟེར་བ་དང་། དེར་བོད་འབངས་རྒྱལ་གྱིས་རི་ལྟར་གསུངས་པ་
 བཞིན་གཉའ་བར་གཏེག་ནས་རྗེ་ཁྱུང་པས་མཆོན་ཡང་གཉའ་བྲི་བཅན་པོར་
 མོགས་སོ”ཟེར།

གོང་གསལ་གཉའ་བྲི་བཅན་པོ་མི་ཡི་ཡུལ་ཏུ་བྱོན་ནས་བོད་གཡལ་.....
 རྒྱལ་གི་རྗེར་གཤེགས་པའི་ཤོད་རྒྱལ་དེ་ནི་རྟག་འཛིངས་ཆེ་ལ་ལྟ་སྐྱུང་རྟ་བུ་.....
 ཞིག་ཡོད་ཅང་། དོན་ཏུ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན། འོ་སྐྱུས་ཐོག་གི་དཔར་སྐྱུར་པ་
 རྒྱལ་གྱིས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འབྲུང་རྒྱལ་དེ་ཏུ་ཅར་རྟག་འཛིངས་ཆེ་ལ་གཞན་.....
 གྱིས་རྟགས་དཀར་པ་ལྟ་བུར་བཅིས་ཤིང་། དཔེར་ན། གནའ་རབས་ཞེ་
 ཅིག་གི་རྒྱལ་པོ་སྐྱེ་ལོ་ཟེར་བ་དེས་རང་ཉིད་ནི་ལྟ་ཡི་སྐྱུ་བུ་ཡིན་ཟེར་བ་.....
 དང་། གྱུ་པའི་སྤི་ཡུན་རྒྱལ་པོ་ཏུ་མོ་ལ་སྤིས་མི་དཔངས་ལ་དཔར་སྐྱུར་བྱེད་

[illegible]

སྒྲི་པོའི་ཡུལ་ནས་ཡིན་པ་གསལ་པོ་མཐོང་བྱུང།

རྒྱུ་ལ་རྒྱ་བ་གཉེན་པོ་བཅན་པོ། བཀའ་ལ་རྒྱ་བ་ཡུམ་བུ་ལྟ་ཁང་། ཡུལ་ལ་རྒྱ་བ་ཡར་བྱུང་སྟོན་ཁ། སྒྲིང་ལ་རྒྱ་བ་འཕྲུང་བ་ལྷག་ཅེ་ནས་ལྷགས་པ་ལྷར་གཉེན་པོ་བཅན་པོ་ནི་རྒྱུ་པོའི་རྩོན་གྱི་མེ 126 (ཡར་ལ་ལས་རྒྱུ་པོའི་.....རྩོན་གྱི་མེ 414ལོར་ཡིན་ཟེར) ལོར་པོད་ཀྱི་བཅན་པོར་མངའ་གསོལ། འདི་ནི་པོད་ཀྱི་མེ་རྒྱས་ཐོག་གི་བཅན་པོ་དང་པོ་དེ་ཡིན། ཏུན་རྟོང་ནས་ཐོན་པའི་པོད་ཀྱི་ཡིག་རྟེན་ལས་“ལྷུ་ལྷེས་པ་ཆེན་པོ་ན་ལས་རྒྱུ་པོའི་གོས་ཀྱི་ན་པ་ཡར་དེ་...ནས་བྱུང་། ཤིང་ར་པས་ཀྱི་ནང་ན་ཐང་ཤིང་རིང་པོ་དེད། རྒྱ་ར་པས་ཀྱི་ནང་ན་ཡར་ཆབ་རྩེ་ཆེ། ཡར་ཤམ་པོ་ནི་གཙུག་གི་རྩེ”ཟེར་བ་ལྟར། རྒྱུ་པོ་ཆས་རྒྱས་པའི་རྒྱལ་དེ་དར་བ་ཅན་མ་ཟད། བ་ཡུལ་བུ་འཛིན་གྱིས་རྒྱལ་རྒྱུད་འཛིན་པའི་རྒྱལ་ཡང་དར། རྒྱུ་པས་རྒྱུ་པོ་ལྷན་པ་རྒྱལ་ཐོན་འབངས་ལྷུ་འཁུལ། མི་རྒྱུ་ལས་མཐོང་པོད་ཁམས་པའི་ལ་འཁོད། མི་ན་ལས་ད་ལག་འཁུག་དང་ལྷ་ཐོན་ལྷག་པའི་ལས་རྒྱུ་པོ། དཔལ་འཕྱར་གོང་ཏུ་འཕེལ། ཡུལ་ཡར་བྱུང་བུ་པོ་བྱང་ལ་རྒྱ་བ་ཡུམ་བུ་སྒྲི་མཁར་བཞེངས། བཅན་པོ་དེ་ཡི་ཏུས་ལྷ་པོན་གྱི་ཆོས་ལྷགས་དར་བྱུང་ཆེ། ཆེ་མི་གཤེན་གྱི་རྒྱ་རྒྱལ་གྱི་པོན་བརྒྱར། པོན་པོ་ན་ལས་ཀྱིས་ལྷ་པོ་ར་བཅན་པོར་མངའ་གསོལ། བམར་པོན་པོ་ན་ལས་ཀྱི་ཆབ་རྩིད་དང་། དཔལ་འཕྱར་གྱི་ཁོ་མན་ཡོངས་ལྷ་མཆོན་མི་བྱུང་པར་བཞེན་ལྷས་པའི་པོན་པོ་ཙམ་ཡོང་གིས་བཅན་པོ་བཀོངས་སོ།

གཉེན་པོ་བཅན་པོ་དང་ཡུམ་གནས་ལྷག་ལྷག་གི་སྒྲི་ལྷུ་པོའི་བཅན་.....པོ་འཁུངས། ལྷ་པོའི་བཅན་པོ་དང་ཡུམ་ས་དིང་དིང་གི་སྒྲི་ལྷུ་པོའི་བཅན་པོ་འཁུངས། དིང་པོའི་བཅན་པོ་དང་ཡུམ་སོ་སོ་སོ་གྱི་སྒྲི་ལྷུ་པོའི་བཅན་པོ་

འབྲུངས།) མོཾ་བཙུན་པོ་དང་ཡུམ་དོམ་མེར་མེར་གྱི་ཕྱུག་ཕྱུ་མེར་མེར་བཙུན་
 པོ་འབྲུངས། མེར་བཙུན་པོ་དང་ཡུམ་གདགས་ཀྱི་ཉ་མོ་དཀར་པོའི་སྐུ་
 ལྷ་གདགས་བཙུན་པོ་འབྲུངས། གདགས་བཙུན་པོ་དང་ཡུམ་མིའི་ཀྱི་
 མོའི་སྐུ་ལྷ་མིའི་བཙུན་པོ་འབྲུངས།) དེ་ན་མས་ལ་གན་མ་གྱི་བཙུན་
 ཟེར། བཙུན་པོ་དེ་ན་མས་འདས་རྗེས་ན་མ་མཁའ་ལ་ཡལ་ནས་བར་སོ་མེད་
 ཅིས་གསལ་ཡུང་། དོན་རྒྱ་སྐུའི་དེར་སྐྱུ་སྐྱུར་མེར་བསྐྱེད་ནས་རྒྱ་བ་ན་མ་
 མཁའ་གཏོང་བའི་སྐུ་ཞིག་དར་བ་མེན་ན་མ་སྐྱུ་

དགེས་ལ། བར་གྱི་མེར་གཉིས་ཏེ་གྱི་ཡུམ་བཙུན་པོ་དང་།

ལྷ་བཙུན་པོའི་རྒྱུ་ལྷ་པུའ་པོའི་དང་རྒྱལ་པོའི་སྐུ་

གན་མ་གྱི་བཙུན་གྱི་ཕྱེ་བཀ་རྒྱུ་ལྷ་པོའི་བཙུན་པོ་དང་། མ་
 བཙུན་རྒྱུ་རྗེའི་སྐུ་ལྷ་པོའི་བཙུན་པོ་འབྲུངས། དེ་ལི་བཙུན་མོ་རྒྱ་མིང་
 མེར་རྒྱལ་ལ་སྐུ་ལྷ་པོའི་ཉ་མོའི་ལྷ་པོའི་གསུམ་སྐྱུ་བཙུན་པོ། བཙུན་གྱི་མོ་རྒྱལ་ནང་
 རྗེ་གཉེན་པོའི་བཙུན་པོའི་རྒྱུ་ལྷ་པོའི་དང་། རྒྱལ་པོའི་བཙུན་པོའི་རྒྱུ་
 ལྷ་པོའི་བཙུན་པོ། རྒྱལ་པོ་སྐྱོ་དེ་ལྷ་པོའི་རྒྱལ་ལྷ་པོའི་དང་། རྒྱལ་པོའི་
 སྐྱོར་ལྷུ་བཙུན་གྱི་རྒྱུ་ལྷ་པོའི་བཙུན་པོ་ཟེར་འཁོད་པ་ལྟར། གཉེན་
 བཙུན་པོའི་རྒྱུ་དེར་བོན་དར་ཡང་། རྒྱལ་པོ་འདི་ལས་བོན་གྱི་བཙུན་པོ་
 བཙུན་པོ། དེར་བཙུན་འབངས་མོ་རམ་རྟ་རྗེ་(ཡང་ལ་ལས་མོ་རམ་ནི་གྱི་བཙུན་
 བཙུན་པོའི་སྐུ་པོ་ཞིག་ཡིན་ཟེར) དང་རྒྱལ་པོའི་བཙུན་པོ་དམག་.....
 འབྲུངས། རྒྱལ་པོས་དབྱེ་ལ་དར་ནས་གྱི་ལ་མེད་བཅིངས། དཔལ་པར་མེ་
 མོར་བཏགས་ཏེ་དམག་རྒྱ་བསྐྱེད་པས། མོ་རམ་གྱིས་རྒྱལ་པོའི་དཔལ་པར་
 མེད་འབངས་ནས་བཏོངས། བོད་རྒྱུ་ལྷ་པོའི་སྐུ་ལྷ་པོའི་

18

བོན་གཞུང་ལྟར་”ཟེར་བ་ལྟར། སྐལ་ལོ་དེར་སྟོང་པ་ལྟར་ཏུ་ཞིང་ལས་དང་
 ལྷུ་མེད་ཆེས་ཆེར་ལྷོན་པ་ཆེ་སྟེར་པ་རྣམས་ནས་ཞིང་ཁ་པ་རྣམས་པ་དང་། ལྷུ་མེད་
 ལྷོ་ལས་ག་ལྷུ་ཆེར་སྟེར་ནས་ལྷུ་ཆུང་མདའ་ལ་འཁྲིན། གཏེར་དོ་པ་ལྷུང་ནས་
 གཏེར་དང་། དུལ་། ཟངས་། ལྷུ་གས་སྟོན་པ་ལྟར་པའི་རིག་པ་ཆེད།
 པ་རྒྱུ་ཆགས་ལྷན་སྟུག་པའི་འཕྲིང་པ་ལྷུ་ག་ཆེ་མོ་ཡང་པ་ཞེས་པ། ཡོང་ལ་སྟེ་
 པ་འཕྲིང་པ་ལྷུ་ག་ཆེ་ཞེས་པ་ལྟར། འཕྲིང་ལྷུ་ལ་ཏུ་ལྷུང་ལ་སྟེར་པ་དང་ལ་ཆགས་།
 ལྷུ་ཆེན་ལྷོ་མོག་ཏུ་ཟེམ་པ་མོག་མར་པ་ལྷུ་གས་པ་པཅས་ལྷོ་མོག་ནས་སྐལ་ལོ་.....
 དེར་དཔལ་འཕྲོང་དང་། ཆེན་རིག་ལག་ཙམ་ལྷོ་ལྷུ་ཆེད་དེས་གཏན་ཞིག་ལ་
 པ་སྟེལ་ཟེན་པའི་ར་སྟོན་གསལ་པོ་ལྟར།

། དེ་པ་ཞིན་མ་འོངས་སྟུགས་དང་འདྲལ་པ་འཕྲུང་པའི་ལྷུ་ག། གན་མ་
 བོན་གཞུང་བོ་ཆེ་དང་བོན་གཞུང་དང་ཞེས་སྟུགས་པ་ལྟར། ལྷུ་ལ་པོ་དེ་ལི་
 ཏུས་ལྷུ་པོན་ལྷོ་པ་ལྷུ་གས་ཆེན་སྟེལ་པའི་ལྷུ་མཆོན་གཙོ་པོ་ནི་དེས་པོ་.....
 ལྷུས་ལྷོ་པ་སྟེར་བ་ལྷུ་སྟེར་པ་ཞིག་མིན་ནམ་སྟེལ། གང་ལགས་ཟེར་ན། ལྷུ་ལ་
 པའི་ལམ་ལྷོ་ལྷུ་མ་པཅན་པའི་ཏུས་ལྷུ་པོན་ལྷོ་པ་ལྷུ་གས་པས་མཐར་.....
 བོན་ལྷུ་གས་པ་ན་མས་སྟོང་པས་ལྷུ་གས་ཆེ་པས་ལྷུ་ལ་པོ་པ་སྟེར་པར་པ་ཆེན་བོན་...
 ལ་ལྷུ་པ་སྟེར་ལྷོད་པའི་ཐལ་ལྷུ་གས་པ་ཞིག་པ་སྟེར་པ་མིན་ནམ་སྟེལ།
 དེ་ལམ་པོན་ལྷོ་པ་ལྷུ་གས་པའི་དར་ལྷུ་སྟེར་མདོ་ཙམ་པ་ཤད་ན། བོན་ལྷོ་ལྷུ་པ་
 མཐའ་འཕྲུང་ལྷུ་ལ་ལས་”བོད་ཏུ་དར་པའི་བོན་ལ་རྟོལ་བོན། འཕྲུང་བོན།
 པ་ལྷུ་དར་བོན་གཞུང་”ཡོད་ཅེས་པ་དེ་ནི་བོན་ལྷུ་གས་འཕེལ་ལྷུ་པ་འཕྲུང་པའི་ཏུས་...
 རིམ་ཁག་གསུམ་མིན་ནམ་སྟེལ། ད་ལྷུ་ཆེ་སྟེར་པའི་རིག་ལྷོད་པ་དང་། དེར་
 ལད་མོ་ལྷོད་མཁས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་བོད་ཏུ་དར་པའི་བོན་ལྷུ་གས་ལ་དབྱེ་.....

བ་མི་ཐུ་བར་ཐོན་གྱི་ཚེས་ལྷགས་དེ་ཕྱི་རྒྱལ་ནས་དར་བ་དེད་ཟེར་ཉག་.....
 གཅིག་རྒྱ་མཚོ་པ་དེ་ནི་མི་འགྲིག་སྟེ། གང་ཡིན་ཟེར་ན་ཐོད་རྒྱ་དར་བའི་
 ཐོན་ལ་རྒྱལ་ཐོན་དང་། འབྱུར་ཐོན། བསྐྱར་ཐོན་བཅས་ཀྱི་དུམ་བ་ཡོད་
 པ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཡོ་བཞི་སྟོང་ལྷ་སྟོང་ཅམ་གྱི་སྟོན་རྒྱལ་རྒྱ་ཐོད་ལ་གདོད་མའི་
 ཚེས་ལྷགས་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ཆལ་མདོ་ཁ་རྒྱལ་ནས་ཐོན་པའི་གནའ་རྒྱས་ཀྱི་.....
 ཐོན་ནས་ར་འཕྲོད་གསལ་པོ་བྱུང་བ་དེ། དེ་བཞིན་རྒྱལ་ཐོན་ཞེས་བྱ་བ་དེ་
 ནི། གདོད་མའི་རྒྱས་ནས་ཐོད་རྒྱ་དར་བའི་ཐོན་ལྷགས་དེ་ལ་ཟེར་བ་མིན་
 ན་ལ་སྟེ། ད་ནས་བཅིས་པའི་ཡོ་ཞིས་སྟོང་སྟེ་ཅམ་གྱི་སྟོན་རྒྱ་ཐོད་ལ་ཐོན་
 གྱི་ཚེས་ལྷགས་དར་ཡོད། སྐབས་དེར་ཐོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་མར་འདྲེ་ཕྱིན་
 གཞོན་པ་དང་། ཡར་ཀན་གྱི་རྩ་མཚོད་པ། བར་བྱིས་ཀྱི་ཐབས་འདོན་པ་
 གསུམ་ཅམ་ལས། ཐོན་གྱི་གཞུང་ནི་དར་མེད། དེ་རྗེས་ཀྱི་ཐུམ་བཅན་པའི་
 རྒྱུ་མཚོད་ཐོད་ཀྱི་ཐོན་རྣམས་ཀྱིས་བྱེད་མ་ཤེས་སྟབས། ཁ་ཆེ་དང་། འབྲུ་
 པ། འདར་བྱུང་བཅས་ནས་ཐོན་པོ་མི་གསུམ་གདན་དྲུངས་པས། གཅིག་
 གིས་གེ་ཤོད་བྱུང་དང་མེ་རྩ་བསྐྱུ་པས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་ར་ཞོན་ནས་ནས་.....
 མཁའ་ལ་འགྲོ་བ་དང་། གྲུང་བ་ལེན་པ། བྱ་སྟོན་ལྷགས་གཙོད་པ་
 སྟགས་ཀྱི་རྒྱལ་པ་བརྟོན། གཅིག་གིས་རྩ་ཉིག་དང་། ལྷ་བཀའ་དང་། སྟག་
 ད་མར་ལ་སྟགས་པ་མོ་བཟུང་ནས་ལེགས་ཉེས་གཏན་ལ་ཐབ། གཅིག་གིས་
 གཤིན་པོ་རྒྱུར་བ་དང་། གྱི་འདུལ་བ་ལ་སྟགས་པ་ཤེད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་རྣམས་
 ཤེས། དེ་གསུམ་མ་བྱུང་ཐོད་རྒྱ་ཐོན་ལ་ལྷ་བ་འདི་ཡིན་བྱ་བ་མེད་ཟེར། དེ་
 རྩོན་ཆད་ལྷ་སྟེགས་པའི་ལྷ་བ་འབྱུར་བ་ཐོན་དང་འདྲེས་པ་དེར་འབྱུར་ཐོན་.....
 ཟེར་བ་ཡིན། དེ་བས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་རྒྱ་ནག་ཚེས་འབྱུང་ནང་ཐོན་སྟོན་

ཡའ་རྩ་ཞེས་འཁོད་པ་དེར་གཞིགས་ན་སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་གི་ཉའ་ཅའ་ཞེས་
 བའི་ཚེས་ལྷགས་དེའང་བོད་རྒྱ་ལུས་ནས་ཐོན་དང་འབྲེས་པ་ཞིག་མིན་ནམ་
 ཉུམ། བརྒྱར་ཐོན་ལའང་ཐོག་མར་བརྒྱར་བ་དང་། བར་རྒྱ་བརྒྱར་བ།
 བ་མར་བརྒྱར་བ་གཏུག་ལས། ཐོག་མར་བརྒྱར་བ་ནི་བརྩི་རྒྱ་ཤམ་མཁས་
 རྩན་པ་ཞེས་པ་དེས་ལོག་ཏུ་འི་ཚེས་དཔེ་འགའ་ཞིག་གཏིར་རྒྱ་སྐས་ནས་ཁོ་.....
 རར་གིས་རྩར་བརྟོན་ཏེ་ཐོན་དང་འབྲེས་ཟེར། བར་རྒྱ་བརྒྱར་བ་ནི་ རྒྱལ་
 པོ་ཁྲི་སྤྱོད་ལྟེ་བཅན་གྱི་རྒྱས་ལྟ་ཐོན་བརྒྱབས། ཐོན་པོའི་ཚེས་ལྟེ་བ་ན་མས་
 སངས་རྒྱས་ཚེས་ལྷགས་ལྟེ་དཀོས་པའི་བཀའ་མཐ་པ་དེར་ཐོན་པོ་ན་མས་.....
 ཡིད་མ་རངས་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གསུང་རབ་འགའ་ཞིག་ཐོན་རྒྱ་བརྒྱར་བར་
 བརྟེན་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་བཞིན་མང་རབས་ཀྱི་ལྟེ་བཅད་པས་ཐོན་པོ་ན་མས་.....
 རྒྱག་ནས་ཚེས་དཔེ་བརྒྱར་འཕྲོ་དང་བཅས་པ་གཏིར་རྒྱ་སྐས་པ་དེ་ལྟེས་ལྟ་.....
 བརྟོན་པ་དེ་དག་ལ་ཐོན་གཏིར་མ་ཟེར། བ་མར་བརྒྱར་བ་ནི་སྤྱོད་དར་གྱིས་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་བརྒྱབས་ཟེས། གཙང་ཉར་ཉོད་ན་གཤེད་རྒྱར་སྤྱོད་
 དགའ་བ་པས། དར་ལྷལ་སྤྱོད་ལག་བ་དབུས་ཀྱི་ཐོན་གྱི་གནས་གིག་རྒྱ་
 སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཚེས་དཔེ་མང་པོ་ཐོན་རྒྱ་བརྒྱར་བ་དང་། དེ་ཟེས་ལྟེ་བ་
 ཐོན་གྱིས་ལྟར་ཚེས་དཔེ་མང་པོ་ཐོན་རྒྱ་བརྒྱར། དེ་དག་ལ་ལྟེས་ལྟ་ཐོན་
 དགར་རམ་ཆབ་དགར་ཟེར།

ཐོན། ཐོན་ལ་རིགས་དང་། ཉུ་ལ། གཞུང་བཅས་ཟེ་ཉུར་ཡོད་ཅེ་
 བ། ཆལ་པའི་དེབ་དམར་ལས། ཐོན་ལ་རྒྱར་ཐོན་དང་། རྣལ་ཐོན་
 རིགས་ཁག་དཔྱ་ཅ་དཔྱེ་བ་དང་། ཡང་འབྲས་ལུའི་ཐོན་རིགས་སྤྱོད་དང་།
 ལྟེ་ཐོན་རིགས་བཞི་ཟེར་བ། ལྟེ་ཐོན་དང་ནང་ཐོན། ཐོན་དགར་ནག་

ཁྱེད་ཀྱི་མཚན་པ་མཁུ་དཔྱད་པ་འབྱེད་ལུགས་ཆེན་མང་ཡང་། དེ་དག་གི་
 གོ་དོན་ནི་གསལ་པར་རྟགས་དཀར་ཞིང་། བོན་གྱི་ལྟ་བ་དང་། གཞུང་
 བཅས་ཀྱི་སྐོར་བོན་གྱི་ཡུལ་མཐའ་འབྱུང་ཚུལ་ལས་“ལྟ་བ་རྟོན་པའི་གཞུང་.....
 ལས། རྟགས་པ་རིན་ཆེན་གསེར་གྱི་འཕྱིར་བ། ཅ་འབྱེད་ཆུང་གི་སྤྱུ་གི།
 མཁུ་རག་འཁོར་མོའོད་གསལ་མོགས་དང་། སྟོན་པའི་གཞུང་། ལྷན་པོ་
 དང་འབྱུང་ཐིག་ལེ་དབྱ་སྐོར། གསེར་ཐིག་ལུས་མེས་ཀྱི་མཐོང་ལྟོང་། མེས་པ་
 ལྷན་པོ་ཁྱེད་ཀྱི་པོ་མོགས་དང་། སྤྱོད་པའི་སྐོར་ལ། ཁམས་བརྒྱད་གཏན་
 ལ་མཐའ་པའི་འབུམ། ཡེ་གཤེན་བཀོད་པ་དོན་གྱི་འབུམ། གཡུང་རྒྱུང་པ་
 བཅུ་ལས་ཀྱི་འབུམ། རྣམ་དག་ཚུལ་ཁྱིམ་འདུལ་པའི་འབུམ། དག་ཀྱིས་
 ཆོགས་ཆེན་རྟགས་པའི་འབུམ། གཞན་ཡང་ནད་འབུམ་ནག་པོ། ཆོ་འབུམ་
 ཁྱེད་པོ། རྟན་འབུམ་དཀར་པོ། གཏོ་འབུམ་ནག་པོ་མོགས་དང་། འཕྱིན་
 ལས་ཀྱི་སྐོར་ལ། གཏོ་ཐབས་ལུས་བརྒྱ་རྒྱུག་ཅུ། དབྱེད་ཐབས་བརྒྱད་ཁྱི་
 བཞི་ལྟོང་། ལྷན་སྟོན་པའི། སྐད་ཅོང་བརྒྱད། སི་ཐབས་ལུས་བརྒྱ་རྒྱུག་
 ཅུ། འདུན་ཐབས་བརྒྱད་ཅུ་ཅ་གཅིག་མོགས་ཏེ་ཆབ་ནག་གི་དུ་ཡི་པོན་”
 ཟེར། དེ་བཞིན་བོན་ལ་ཐེག་པ་རིམ་པ་དབྱ་དང་། མཐོང་པ་བཅུ་གཉིས་
 ཀྱིས་བརྒྱུངས་ཞེས་འཁོད། ཐེག་པ་རིམ་པ་དབྱ་ཡིས་བོན་གྱི་གཞུང་བསྐྱངས་
 ཟེར། དེ་ནི་རྩ་གཤེན་དང་། རྣམ་གཤེན། འབྲུལ་གཤེན། སྤྱིད་གཤེན་
 ཏེ་རྒྱ་ཡི་ཐེག་པ་པའི། དག་པ་རྟོན། ཨ་དཀར། སྤང་སྤྱོད། ཡེ་གཤེན་
 ཏེ་འབྲུལ་ལུང་ཐེག་པ་པའི། ལྷན་པོར་ཆེན་པོའི་ཐེག་པ་གཅིག་ཏེ་དབྱེད།
 མཐོང་ན། བོན་གྱི་ལྟ་བ་དང་གཞུང་གི་མད་ལའང་བཤད་ཚུལ་ཆེས་མང་
 ཞིང་། ཡོ་རྒྱུ་པ་ཐོག་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལུགས་པས་བོན་ལའང་འཁྱོག་བཤད་

བར་ཅན་བྱས། བར་ས་ཁྱེ་ཆོས་ལྷན་དང་ཐོན་ལྷན་གཉིས་བར་
 འགལ་བ་ཆེ་བར་མངོན་པར། དོན་ཏུ་བྱེད་ཐབས་མང་པོ་ཞིག་ཆོས་དང་
 ཐོན་གཉིས་མཉམ་བཞེས་བྱས་ཏེ་བས་རང་ཅག་ན་མས་ཁྱིས་དེ་བུ་པ་འབྱེད་.....
 བར་དགའ། “ཆོས་དང་ཐོན་ཞེས་འགལ་བའི་ཆར་བྱེད་ལྟར། ཆོས་ལ་
 ཐོན་འདྲེས་ཐོན་ལ་ཆོས་འདྲེས་པས། ཆོས་མིག་རྒྱལ་བྱལ་མིག་ཐོན་པར་ག་
 ཉི་ལུ། ཆོས་ཐོན་ནས་དེ་བུ་འབྱེད་ལ་སྦྱིད་ལྷན་ལྟར་” ཞེས་པ་ལྟར་རོ།

གེ་ལུ་མ་བཅན་པོའི་སྐྱེ་གཏུར་བར་ས་ཁྱི་གཏུར་ཁྱེ་གས་ཏེ་ལྷན་གཉིས་པ་
 བརྒྱུ་ནས་ཉར་རྒྱར་བསྐྱར། བཟང་འབྱེད་ལྷན་དང་བར་ཏུ་གདན་དྲངས་
 བས་པར་སོ་བཅིགས། དེ་ནས་བཟུང་བཅན་པོ་ན་མས་སྐྱེ་གཉིས་ཞེས་
 བར་སོ་བཅིགས་པའི་སྐྱེ་ལྟར། སྐབས་དེར་བར་སོའི་དེ་བུ་པས་རྒྱལ་པོ་ཞིག་
 བཅིགས་སྐྱེ་ལ་འདུག།

གསུམ་པ། མེགས་རྒྱལ་དང་མེ་བརྒྱད་ཀྱི་ཏུས་ལྷ་ཞིང་འབྲོག་
 ལས་དར་རྒྱལ་ཆེས་ཆེར་བྱིན་ཏེ་ཞིང་ལ་དོར་དར་འབྲོག་ལ་རྒྱལ་.....
 ཆོས་སྐྱེ་དར་བའི་སྐོར།

བཅན་པོ་ལུ་དེ་ལྟར་རྒྱལ་དང་། བཅན་པོ་འོ་མ་བར་སྐྱོན་མཆོའི་(ཐོ་མ་
 བར་མང་མཉའི) སྐས་ལྷ་མེགས་རྒྱལ་གི་ཐོག་མ་ཞེ་མོ་མེགས་འབྲངས། དེ་
 ཡི་སྐོན་པོ་ལྟ་བུ་མཁོ་དགར་ཞེས་པ་ཅས་ལས་སྐྱེས་ཀྱི་ལུ་ཡིས་བྱས། ཆོས་
 འབྲུང་གཤས་པའི་དགའ་སྐོན་ལས་“དེ་ཡི་སྐོན་པོ་ལྟ་བུ་མཁོ་དགར་ཞེས།
 རྩ་རྩ་ཅས་ལས་སྐྱེས་ཀྱི་ལུ་ཡིས་བྱས།) འབྲུལ་སྐོན་མཛངས་མི་བདུན་གྱི་
 གཉིས་པ་ཡིན། མཛངས་པའི་ལས་ལྷ་ཞིང་ལ་དོར་ཁ་བཅིས། འབྲོག་ལ་
 ལྷ་ཆེས་ལྷ་རྒྱུར་དྲངས། མདའ་ལ་རྒྱ་མཚོ་པ་འདི་ནས་དར་” ཞེས་པ་

ཉུང་ཆུལ་པོ་དེ་ཡི་རུས་ཀྱི་ཐོད་ཀྱི་ཞིང་ལས་དང་འཕྲོག་ལས་གོང་འཕེལ་ཆེས་
 ཆེར་ཕྱིན་པའི་དགོས་མཁོ་དང་མཚུངས་ཆེད་ཞིང་ལ་དོར་ཁ་དང་། འཕྲོག་
 ལ་བྱལ་བཅིས་པའི་སྤྱོད་དར་བ་དེའི་རྒྱ་མཚན་གཙོ་བོ་ནི་བྲན་གཤོག་བདག་
 པོས་བྲན་གཤོག་ན་མས་ལ་ལས་དབྱུད་བཟོ་བ་དང་། ཞིང་ལས་དང་འཕྲོག་
 ལས་ལ་ཁལ་དབྱུད་ངེས་གཏན་ཞིག་བཟོས་པ་མིན་ན་མ་སྟེ། དེ་བཞིན་རྒྱ་
 རྒྱ་མདའ་ལ་བྱུང་ས། མདའ་ལ་རྒྱ་མ་ཚོས་པའི་སྤྱོད་དར་བེར་བ་འདིས་
 སྐབས་དེར་རྒྱ་བོད་ཀྱི་ལས་ཀ་གོང་འཕེལ་ངེས་གཏན་ཞིག་ཕྱིན་པའི་ར་འཕྲོད་
 གསལ་པོ་བྱུང་།

ཨི་ཤོ་ལེགས་དང་རྒྱ་ཆུལ་བ་མ་ནའི་སྤྱས་ཀྱི་ཤོ་ལེགས་འབྱུང་ས། དེ་
 ཤོ་ལེགས་དང་རྒྱ་ཆུལ་མེད་མའི་སྤྱས་མི་ཤོ་ལེགས་འབྱུང་ས། མི་ཤོ་ལེགས་
 དང་བཅན་མོ་ལུང་ཆུན་གྱི་སྤྱས་སྤྱོད་ལེགས་འབྱུང་ས། སྤྱོད་ལེགས་དང་
 མཚོ་ཆུན་འབྱུང་མའི་སྤྱས་སྤྱོད་འཕྲོད་ཞི་ལེགས་འབྱུང་ས། འཕྲོད་ཞི་ལེགས་
 དང་ཆུན་སྤྱོད་མའི་སྤྱས་སྤྱོད་ཨི་ཤོ་ལེགས་འབྱུང་ས་སོ། བཅན་པོ་དེ་ན་མས་ལ་
 ས་ཡི་ལེགས་རྒྱག་ཟེར། དེ་ན་མས་ཀྱི་རུས་ཀྱི་འཆིང་ར་ཅེ་རྒྱག་ཉི་ཉུག་ཅེ་
 དང་། རྒྱོད་ཅེ། ཡང་ཅེ། བྲི་ཅེ། ཅེ་མ་ལུང་རྒྱལ། བྲི་བཅིགས་འབྲུམ་
 གཏུགས་བཅས་བཅིགས་སོ།

ས་ཡི་ལེགས་རྒྱག་གི་བར་སོ་གཡའ་དང་སྤང་གི་མཚན་མས་སྤྱོད་བྱེད་
 སྤང་ལ་འཇའ་ཚོན་རྒྱས་པ་འབྱུང་བྱེད།

ལེགས་རྒྱག་གི་ཐ་མ་ཨི་ཤོ་ལེགས་དང་རྒྱ་ཆུལ་སྤང་ལེགས་ཀྱི་སྤྱས་སྤྱོད་
 ན་མ་ཟིན་ཞེ་འབྱུང་ས། ཟ་ན་མ་ཟིན་ཞེ་དང་མཚོ་ཆུན་བྲི་དཀར་གྱི་སྤྱས་སྤྱོད་
 འབྲུལ་ན་མ་གཞུང་བཅན་འབྱུང་ས། ཞེ་འབྲུལ་ན་མ་གཞུང་བཅན་དང་སེ་

རྒྱ་མི་ཐོག་མ་གཞུང་གི་བཅའ་པོ་སོགས་གནས་ཀྱི་ཁྱི་བུ་དང་། བར་

གྱི་རྟེན་གཉིས། ས་ཡི་ལེགས་སྤྱད་ རྒྱ་ཡི་ལྗེ་བརྒྱད། བྱི་ཐོག་རྗེ་བཅན་པར་
 བཅན་བཞི་བཅས་གསུང་རབས་ཉི་ལྔ་ཙམ་བརྟན་རིང་ཆེད་མྱོད་ཐོན་གྱིས་.....
 བརྒྱུད་ས་ཐེང་པ་ནི་དོན་དངོས་དང་མཚུངས་པ་ཞིག་ཤིང་སྟེ། གང་ལགས་
 ཟེང་ན། གཉེན་ཁྱི་བཅན་པོ་ཐོག་མར་ཙམ་ལ་ཐོན་པ་དང་། བྱང་ཁྱུང་
 ཐོན་པོ། ཆེ་མི་ཐོན་པོ་ཐོགས་ཐོན་པོ་ན་མས་གྱིས་ཁྱིར་མངའ་གསོལ། འོན་
 ལུང་རྒྱལ་པོས་ཐོན་པོ་ན་མས་གྱི་ཁེ་ཐན་ཡོངས་སུ་འགྲུབ་མི་ཐུབ་སྟེ་ཐུགས་སྟེན་.....
 པའི་ཐོན་པོ་ཡོང་གིས་རྒྱལ་པོ་བཞུངས། ཐོན་པོ་ན་མས་གྱིས་རྒྱལ་མྱོད་ལ་ཁ་
 མོ་ལྷགས་ཆེན་བརྒྱུར་པར་བརྟེན་གྱི་ཐུག་བཅན་པོས་ཐོན་གྱི་བརྟན་པ་.....
 བརྒྱུད་ས། ཐོན་པོ་ན་མས་ལ་རྒྱང་དེག་ལྷགས་ཆེན་བཏང་། མཐར་ཡོང་མ་
 གྱིས་གྱི་ཐུག་བཅན་པོ་བཞུངས། ཡོང་མ་དེའང་ཐོན་པོ་ཞིག་དང་ཡང་ན་ཐོན་
 གྱི་ཆེད་ལྟེན་མི་སྟོ་ཞིག་ཡིན་པ་གསལ་པོར་མངོན། ལུང་ལུང་རྒྱལ་གྱི་རྒྱལ་
 སུ་ཡོ་རྒྱལ་གྱི་བསྐབ་ལུ་སྤངས་ཏེ་ཐོན་གྱི་བརྟན་པ་བྱུང་གང་ལ་ལྷགས་ཆེན་.....
 བཏང་། དེ་ནས་བྱི་ཐོག་རྗེ་བཅན་པར་སྤར་ཡང་ཐོན་གྱི་ཆེད་མྱོད་བརྒྱུད་ས།
 རྒྱལ་རབས་དེའི་ཐེང་དཀར་པོ་ལས་“ཐོན་རྒྱལ་པོད་གྱི་རྒྱལ་པོ་ལ་སྟེ་ཐོན་ལུ་པ་
 ཞིག་འདུག་པ་དེ་མཐུན་ན་འདོན་གྱི་ཆེད་ཙམ་ཡིན”ཟེས། རྒྱ་ཐོན་ཞེས་པའི་
 ལས་ལྟ་དེ་རྒྱལ་པོའི་སྟེ་བཅར་ཞིག་ཡིན། དེས་ཆེད་མྱོད་ཀྱི་དོན་ཆེན་ཁག་
 མག་གཙོད་སྐབས་ལེགས་ཉེས་གྱི་མོ་སྟེ་ཐབ་པ་དང་། མད་གར་མྱོད་གྱི་ཐུ་
 པར་ཐེ་རྒྱས་ལྟེན་མཁན་ཐོན་པོ་ཞིག་མིན་ན་མ་སྟེ། དེ་བཞིན་ཁ་པ་ཅན་
 གྱི་རྒྱལ་ཁམས་སུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུལ་བྱུར་མ་སྟུར་པ་ན་མས་ལ་.....
 ལུང་གི་ཆོས་གོ་པར་བྱ་བའི་མྱིར་སྤྱད་བརྟན། དེག་པའི་ཆོས་གོ་པར་བྱ་བའི་
 མྱིར་ལྟེ་བརྟན། རྒྱུང་ཡའང་མྱེ་ལྟེ་བྱུང་དང་། མཆིལ་པའི་རྒྱུང་། ར་

ལངས་གསེར་གྱི་ཐུང་། ལ་སངས་ཀྱི་ཐུང་། རྒྱ་ཐུང་སྐབས་ཤུག་ཐུང་།
རྒྱ་ལ་ཆད་ཉན་རྒྱ་ཆེར་ཤིང་། (ཐེའུ་མེད་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཐེའུ་མེད་པུ་
ལ་གསལ་ཆེད་)

རྒྱལ་པོ་དེ་ནི་ལྷ་མོ་ཀྱི་ཏུས་ཀྱི་ལྷ་མོ་རལ་ལོ་མེད་པུ་པོ་དེ་ནི་དེར་དེ། དེ་
ནས་ཤིང་རྒྱ་མེད་(254)ཀྱི་ཆེ་ཆོག་པཅན་དང་། ཏུ་མེད་པཅད་ལྷོར་རྒྱལ་
ན་ཆོ་ཆོའི་ཤུལ་ཀྱི་ལྷ་མོ་ཆོ་ལི་གཉན་པཅན་ལུང་ལ། རྒྱལ་པོ་དེ་མི་ཏུས་ཀྱི་
དཔལ་འཕྱར་དང་དེ་ག་དཔལ་ཐད་མོར་འཕེལ་བྱུགས་ཆེན་ཆུབ། ལྷ་ག་པེར་
རྒྱ་པཅན་པའི་དཔུ་པཅེས་པ་དང་། པོ་དེ་ཀྱི་གསོ་བ་དེ་ག་པེར་རྒྱ་པཅན་
(དང་པོར་པཅན་པའི་དཔུ་པཅེས་རྒྱལ་མེད་ལོ་ཙམ་པེད་ན། སངས་
རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་དེ་ནི་རྒྱ་མིང་གི་ཡུང་མིན་གྱི་མ 10 པར་(67)རྒྱ་གར་
ནས་རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་རྒྱ་དང་། དེའི་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱ་ཏུ་རྒྱ་ལ་མེད་པེ་ཞིག་
གིས་རྒྱ་དཀར་པོ་གཅིག་ལ་མེད་པེ་རྒྱུང་རྒྱུ་ཆོས་པལ་ནས་རྒྱ་ནག་ཡུལ་རྒྱ་
མོར་ལ། མེ་ཡུང་ལ་ཤུ་མེ་མི་མེ་རྒྱ་དཀར་དཔོན་ཞེས་པའི་རྒྱ་ཁང་ཞིག་
པར་ལ། ཆོས་པར་ལ། དེ་ནས་པར་ལ་རྒྱ་ནག་རྒྱ་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་
དང་། རྒྱ་མི་ཡིག་ཆར་ནང་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་རྒྱ་ནག་རྒྱ་དང་རྒྱལ་མོར་
པེད་རྒྱལ་མི་འདྲ་པེ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་རྒྱ་མིང་གི་དེ་རྒྱལ་ཁབ་སངས་
རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་རྒྱ་ནག་རྒྱ་དང་པའི་ཐད་རྒྱ་པོ་དེ་མིག་ཆོད་ཁག་གཅིག་མཐུན་
ཡིན་པ་དང་། ཆོས་ལུགས་དེ་དང་རྒྱ་ནག་གི་སྐར་པོ་དེ་ཆོས་ལུགས་ན་མས་
རྒྱུང་རྒྱུ་འཕེལ་ནས་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱུ་ཆོས་རྒྱ་པའི་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་
གིས་རྒྱ་ཐུང་།

དེ་ནས་པོ་དེ་རྒྱལ་པོ་(333)སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་དེ་པོ་དེ་རྒྱ་

29

བཟོའི་མདོ་ན་མས་གནང་། གཞན་ཡང་ཅ་འགྲེལ་འགྲེལ་བཟང་ཁོག་དབུ་བ།
 ལ་དབྱེད་ལག་ལེན་དང་བཅས་པ་གནང་རོ། ”ཞེས་འཁོད་པ་ལྟར། སྒྲན་
 པ་གཉིས་ཀྱིས་འགོ་དོན་རྒྱ་ཆེར་མཛད་སྟུངས་པོད་ཀྱི་གསལ་རིག་གོང་འཕེལ་.....
 འགོ་བར་རྒྱས་པ་དེས་ཅན་ཞིག་ཐོན། དེ་རྗེས་སྒྲན་པ་གཉིས་ལྷིང་ལོག་པའི་
 རྗེས་སྟུ་སྒྲན་པ་མི་ཁྱི་དང་ལྷ་ལྷམ་ཡིད་ཀྱི་རོལ་ཆའི་སྐས་སྒྲན་པ་རུང་གི་.....
 མོར་ཅོག་ཅན་ཀྱིས་ལྷ་མོ་མོ་རི་དང་། དེའི་སྐས་ཁྱི་གཉན་གཟུངས་བཅན་ཀྱི་
 ཁྲ་སྒྲན་པ་མཛད། དེ་ནས་བཟུང་པོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ན་མས་ལ་ཁྲ་སྒྲན་པ་
 བཅུགས་པའི་སྐལ་དར་རོ།

བཟོར་ན། ལྷ་མོ་མོ་རི་གཉན་བཅན་ཀྱི་རུས་སྟུ་པོད་ཀྱི་དཔལ་འབྱོར་
 དང་རིག་གནས་ལོགས་གོང་རུ་འཕེལ། རྒྱལ་པོ་དེ་ཡིས་དབྱང་ལོ་བརྒྱད་རྒྱ་
 བར་རྒྱལ་སྤྱིད་བཟུངས། དབྱང་ལོ་བརྒྱ་དང་ཉི་ཤུ་ཐམ་པ་འཛོ། བཟར་
 རྒྱ་རྟ་(374) ལོར་འདས་སོ། བཅན་ལཱའི་བར་ལོ་གི་འཆིང་ལུལ་དར་ཐར་
 རུ་བཟུབ། བར་ལོའི་དབྱིབས་གི་ས་ལུང་སྒྲ་འདྲར་ལོད་ཟེར་རོ།

དེ་ནས་ལྷ་མོ་མོ་རི་གཉན་བཅན་དང་རྫོ་བ་མང་པོ་རྗེའི་སྐས་སྟུ་ཁྱི་.....
 གཉན་གཟུངས་བཅན་འབྱུངས། སྐས་སྤང་གཞེར་ལྷ་བཅན་དང་མགར་ཁྱི་
 འབྱིང་གིས་རྒྱལ་པོ་དེ་ཡི་སྒྲན་པོ་བྱས། རྒྱལ་པོ་འདི་ཡི་བར་ལོ་དོན་གཤམ་
 མདར་བཅིགས།

ཁྱི་གཉན་གཟུངས་བཅན་དང་འགྲོང་བཟའ་མོ་ཡངས་གཞེར་ལ་སྐས་.....
 འགྲོ་གཉན་རྗེའུ་འབྱུངས། རྒྱལ་པོ་དེས་མཆིམས་བཟའ་སྟུ་རྒྱལ་ངན་རུ་མཆོ་
 ཁབ་རུ་བཞེས་པས་སྐས་དཔུས་ལོང་ཞིག་འབྱུངས། མཆན་ལའང་དཔུས་
 ལོང་དཀོན་པ་བཟུ་ཞེས་སྐལ། ཡཔ་རྒྱལ་པོར་མཛོ་ནད་མོག་ འ་ཞའི་ལུལ་

ནས་སྒྲན་པ་ཞིག་པོས་ནས་སྒྲན་ཏེ་མིག་ཟེ། རྒྱལ་རྒྱུ་ལེགས་པར་འཛིན་ཞེས་
 ཞལ་ཆེ་མས་གནང་ནས་ཡབ་ཡུམ་གཉིས་དང་སྒྲན་པོ་སྒྲགས་ཐང་པ་ཡར་རྒྱེ་.....
 བཅས་གཏུང་རྒྱུ་ལ་སྒྲན་གཞི་མི་ཡོང་པའི་ཆེད་དུ་གསོན་པོར་བར་སྤོར་.....
 ཞུགས་ཟེར། འཁོ་གཉན་ཞེའུ་ཡི་བར་སོ་ཞང་མདར་བཅིགས། བར་སྤོར་
 མིང་ལ་ཡང་གསོན་ཆས་རྒྱལ་པོར་གྲགས་སོ།

ཟེ་བ། རྒྱལ་རི་གཉན་གཞིགས་དང་གནས་རི་སྤོང་བཅན་.....
 རྒྱུ་རྒྱུ་ཆོང་ལས་སྤོང་མདར་དང་བ་དང་། རྒྱེ་སྤོང་ལུམ་གཞུམ་
 གཉན་ལ་ཡབ་ཡ། བོད་གཅིག་རྒྱུར་བཟོ་པའི་དམག་འབྲུག་ལངས་
 པའི་སྤོང་།

ས་མག (579) མོར་བཅན་པོ་འཁོ་གཉན་ཞེའུ་དང་མཆིམས་བཟའ་
 རྒྱུ་རྒྱལ་རན་ཏུ་མཆོ་ཡི་སྤོང་དམག་མོང་དགོན་པ་བཟུ་འབྲུངས། དེས་ཡབ་
 རྒྱལ་པོའི་བཀའ་བཞིན་རྒྱལ་སྤན་ལ་ཞའི་ཡུལ་ནས་སྒྲན་པ་མཁས་པ་ཞིག་པོས་
 ཉེ་མིག་ཟེ། ཉིན་ཞིག་སྤྱིད་པོད་སྒྲག་རི་ལ་གཉན་འཁོ་པ་གཞིགས་རྒྱལ་པས་
 མཆོན་ལའང་རྒྱལ་རི་གཉན་གཞིགས་ཞེས་གྲགས་སོ། རྒྱ་ནམ་མདར་གཉན་
 དང་། རྒྱ་ཁྱི་རྒྱུང་ལན་པ་རྒྱམས་ཀྱིས་སྤོང་པོ་སྤོང་ཉེ་མིད་བརྒྱུངས།

རྒྱལ་པོ་དེ་ཡི་རྒྱུ་རྒྱུ་པོད་གཅིག་རྒྱུར་བཟོ་པའི་འཁོ་བཅམས། མཐའ་
 བཞིའི་རྒྱལ་སྤན་རྒྱམས་ལ་དམག་བྱངས་ནས་བན་པ་རྒྱེ་དང་། དྲང་གང་
 ཟེ། སྤན་པོ་རྒྱེ། ཞང་ཞུང་རྒྱེ་སྤོངས་བཏུལ། རྒྱལ་སྤན་རྒྱམས་ཀྱི་གསུམ་
 ཆ་གཉིས་ཅས་མངའ་འོག་ཏུ་འདུས། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ས་ཁོངས་རྒྱ་ཆེར་སྤྱོད་པ་
 དང་། ཆབ་སྤྱིད། དཔལ་འབྱོར་རིག་གནས་ཉིན་བཞིན་པོར་ཏུ་འཁེལ།
 ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྤོང་ལས་“འདི་ནས་ཁྱི་དོར་རྒྱང་བཅུན་མོང་གི་

ལུས་མེ་ལུས་སྤང་བཅས་འབྲུ་མར་ཆད་ཀྱི་བཅའ། དགའ་གཉིས་ཆོང་ལས་
 བསྐྱལ་གཉིས་ལ་ལྷུང་བཞེབས། དེ་མོང་མོད་ན་ཆོང་དང་མེ་སྤང་མེད། དེ་
 ཟུར་མཇེངས་མི་བརྒྱན་གྱི་གསུམ་པར་གསལ་”ཟེར། སྐབས་དེར་ཟུ་ཆོགས་
 འཕེལ་རྒྱས་ཀྱི་དགོས་པའོ་དང་འཆམས་པའི་ཆེད་དུ་འཇལ་བྱེད་ཀྱི་མེ་ལུས་……
 སྤང་བཅོས་ནས་འབྲུ་མར་ཆད་ལ་འཇལ། དེ་ཡི་མོང་དུ་རང་མགོ་རང་ཚོན་
 ཀྱི་དཔལ་འཕྱར་དར་བྱབ་ཆེ་བ་ལས་ཆོང་ལས་མེད། ལུས་པོ་འདིའི་ལུས་ལྷ་
 མོད་ལ་ཆོང་ལས་ཐོག་མར་དར། བསྐྱལ་གཉིས་ལ་ལྷུང་བཞེབས་ཟེར་བ་
 བྱི་ཞིང་འཕྲོག་པར་འབྲུ་མར་བཞེ་རེས་བྱེད་པ་ཞིག་མིན་ན་མ་ལྟོ།

ལྷག་རི་གཉན་གཟིགས་ཀྱིས་རང་ཁོ་བཞི་བཅུ་པར་མིན་བསྐྱར་ས། ས་
 མོས་(619) ཁོར་དགོངས་པ་རྫོགས། “དེ་ཡི་བང་མོ་དོན་མཁར་མདའ་
 ཅུ་བཅེགས། གལ་ནི་ཁྱི་གཉན་གཟུངས་བཅན་གཤོན་ན་མོད། དེ་ཡང་འཕུལ་
 མེད་ས་ལྷུང་བཅའ་བ་འདྲ་” ཞེས་འཁོད།

ལྷགས་བྱ་(601) ~~ལྷག་རི་གཉན་གཟིགས་དང་ལུས་པོ་མོང་……~~
 བཟའ་རྒྱུང་བཅུན་འཕྲོད་ཀར་གྱི་སྤས་ལྷ་གནས་རི་སྤང་བཅན་འཁྱུངས།
 དཔལ་རྣམས་བཞེར་དང་། ཆོ་སྤང་ན་གནག་མེར། ཉ་ཆོང་ག།
 གཞོན་འཕན་ལྷ་ལུས་ན་མས་ཀྱིས་སྤོན་པོ་བྱས། ལུས་པོ་དེ་ཡི་ལུས་ལྷ་རྒྱ་
 དང་ལྷ་ལྷ་མངས། ལྷ་ནག་ནས་སྤོན་དང་ཆིས་མོད་དུ་དར། མོད་ཀྱི་
 གསོ་བ་རིག་པ་འཕེལ་རྒྱས་འཕྲོ་བར་ལུས་པ་རེས་ཅན་ཞིག་ཐོན། ལྷ་མཁར་
 ཁྱི་བཅེགས་འཕུམ་བརྒྱགས་བྱ་བ་བཅེགས། ལྷུང་ནས་ཆོ་ཁ་ཆེད། ལྷུང་
 ཆོ་ཆོ་ཅུ་འདྲེན་པའི་སྤོང་དར།

ལུས་དེར་མཁར་བཞིའི་ལུས་སྤན་འགའ་ཞིག་དཔལ་དུ་བསྐྱར། ལུས་

ལན་དེ་དག་གི་སྒྲུབ་པ་མང་པོ་ཞིག་གནས་ཀྱི་སྐྱོད་པོ་གསུམ་ཆེ་.....
 བར་བསྐྱེད། དེར་བཞེན་ལྷན་པོ་དྲུག་ལྷན་ལས་ཡིན་མཁའ་མཁའ་བར་
 བར་མིང་ལྷན་། མཐར་ཐུང་ལྷན་། ལྷན་པ། ཉུང་པོ།
 ཀོང་པོ། རྒྱལ་པོ་སོགས་ནས་དཔག་ལངས་ཏེ་བཅན་པོར་རྒྱུ་བྱས།
 ལ་སྐྱོད་(629) ལོར་སྐྱོད་པོ་སྐྱེས་ལྷ་བ་འགའ་ཞིག་གིས་གནས་ཀྱི་སྐྱོད་.....
 བཅན་བསྐྱོད་པོ། བཅན་པོ་འདི་དཔྱད་པོ་ཉི་ལྷ་ཆ་དཔྱད་པོ་ནས་
 འདས། ཡང་རྒྱལ་རབས་གསལ་བའི་ཐེ་མོར་ནང་། བཅན་པོས་ཆབ་སྲིད་
 ཡོ་རྒྱལ་ཆུ་བཟུང་ནས་འདས་པོ་ཟེར་འཁོད། དེ་ཡི་བར་སོ་དོན་ལམར་
 མདའ་ཅ་བཅིགས། ལལ་ནི་ཁྱི་གཉན་གཟུངས་བཅན་གསལ་ན་ཡོད། བར་
 སྐྱུ་བཞི་བཅིགས་སྐྱུ་འདི་ནས་དར་རོ།

ལྷན་པ། ཆོས་རྒྱལ་སྐྱོད་བཅན་སྐྱེས་པོ་ཉི་ལྷ་ཆ་ལྷན་སྐྱེས་.....
 སྐྱོད།

ལྷན་ན་ཡལ་གནས་ཀྱི་སྐྱོད་བཅན་དང་ལྷན་ཆེ་སྐྱོད་བཟུང་འབྲི་མ་.....
 ཡོད་དགར་ལྷན་སྐྱེས་སྐྱོད་བཅན་ནི་ཐེ་སྐྱོད་(617) ལོར་སྐྱོད་བཅན་སྐྱེས་
 མི་འབྱུང་ལྷ་ཁང་ལྷ་སྐྱུ་འབྱུངས་ཞེས་འཁོད། ཡང་དེ་བ་ཐེར་འགའ་ཞིག་ལྷ་
 ས་སོ་སྐྱོད་(629) ལོར་སྐྱུ་འབྱུངས་ཟེར་བ་དང་། འབྱུངས་ལྷ་སྐྱེས་
 ལྷན་ལྷ་སྐྱེས་ལམར་ཡིན་ཟེར་ཡང་། (སྐྱུ་ལྷ་གཉན་རབས་ལྷ་སྐྱེས་མ་དང་ཆོངས་
 དཔྱདས་རྒྱ་མཚོའི་གསར་ནས་ནང་འབྱུངས་ལྷ་སྐྱེས་ལྷ་སྐྱེས་དགར་རྒྱུང་.....
 ཁོངས་རྒྱ་མང་ཡིན་ཞེས་འཁོད། ལྷ་སྐྱེས་དེར་དྲུག་ལྷན་བཅན་ལྷ་ཁང་
 ཞིག་མངལ་རྒྱ་འདུག་དཔྱད་པོ་བཅུ་གསུམ་བཞེས་པ་ན་ཡལ་རྒྱལ་པོ་དཔྱདས་
 བཅིགས་པ་ན་གསེར་སྐྱིད་མངའ་གསལ། ལྷ་སྐྱེས་དེ་ཉིད་སྐྱུ་ན་ཆུང་ཡང་

ཡེ་ཤུལ་གྱི་མ་འདྲ་བ་དང་། བཀའ་བཅན་པ་ཞིག་ཡིན་པས་མཆོད་མཇུག་
 ཡིན་པའོ་གྱུ་མ་འདྲ་བ་ཞེས་ཡེ་ཤུལ་གྱི་མ་འདྲ་བ་ཡིན་པའོ།།

[illegible][illegible]

[illegible]

ལྷོགས་རྩྱུ་དང་ལྷ་ལྷུང་ནས་ཁྱིམ་དང་ལས་ཀྱི་དཔེ་སྒྲུང་སོ། དེ་པའི་ནོ་
 མོན་མི་མཁ་རྩྱུ་ལ་དང་། མཁར་རྩྱུང་བཅན་ལྷུང་བཟུང་། འཁྱི་མི་ཅ་ལྷུང་
 རྩྱུ་། ཁྱི་བཟང་ཡང་རྩྱུ་བཅས་ལ་མེད་ཐབས་མེད་པའི་རྩྱུ་པོ་བཞི་ཟེར།
 དེ་ན་མས་ལ་སོགས་པ་རྩྱུ་པོ་བཟུང་པར་གྱི་ཁོད་རྩྱུ་ཁྱིམ་གཞིས་ཀྱིས་སྒྲུང་།
 ལྷོགས་གཞིས་པཀའ་ཁྱིམ་མེན་པོ་བཅའ་བར་བཞེད། (རྩྱུ་པོ་ན་མས་ཀྱི་
 གནས་དང་ལས་འགན་དང་། དཔོན་རིགས་ན་མས་པ་ལྷུང་ལྷུང་འཛིན་ཕྱིད་
 པ། ལྷ་མེད་ན་སྒྲུབ་མཆེད་ཀྱིས་ལས་རྒྱུ་འཛིན་ཆོག་པ་སོགས་ཞིབ་གསལ་
 གཏན་འཁེབས་གནང་ངོ།)

(༢) རྩྱུང་འཛིན་གྱི་རྩྱུ་གཞི་དང་། དམག་དཔུང་གི་རྩྱུ་བཟུང་ས་
 མོགས་གཏན་ལ་ཡུལ་པའི་རྩྱུ་།

ཆོས་འཁྱུར་མཁས་པའི་དགའ་རྩྱུ་ལས་“མོག་མར་མོད་ལྷུང་ཏུ་ཆེན་ལྷ་
 ཅ་ལྷུ། ལྷུ་གྱི་བར་རིས་ན་མ་པ་བཅོ་བཟུད་བཅད། སྒྲིང་གྱི་རྩྱུར་མེ་ལྷུ་ག་
 ཅ་ཅ་གཅིག་ལྷུ་”ཟེར་བ་ལྟར། དེ་ཡང་མོག་མར་ཏུ་ཆེན་ལྷུ་པ་ཞི།

༡ དཔུ་ཅ་ནི་རྩྱུ་པ་རྩྱུ་ལའི་ར་མ་ཆེར་བཞེས་གར་འོ་ལ་ཁའི་ལྷུ་ག་པ་.....
 དཔུན་པུན་དང་། རྩྱུ་མ་ལ་བཟུང་། ལྷུ་ག་ལྷུ་ཞི་མོ། ལྷུ་པ་ལས་
 ཀྱི་སྒྲུང་མ་ལྷུར་ལྷུ་བ་བཅས་སོ།

༢ གཤོ་ཏུ་ནི་ཡར་ལྷུར་ཁྱི་འཁྱུག་རྩྱུ་པར་བཞེས། གར་ཁོར་ལྷུ་པ་མེས་...
 རྩྱུ་དང་། རྩྱུ་ག་ལྷུ་ག་མོ། ལྷུ་ཁ་ར་ག་གངས་ཆེ། ལྷུར་སྒྲུ་མ་ལ་
 བཟུད་བཅས་སོ།

༣ གཤོ་ཏུ་ནི་གངས་ཀྱི་ཁོར་པ་ཆོལ་རྩྱུ་པར་བཞེས། གར་ལྷུ་གས་ཀྱི་
 སྒྲུང་མ་ལྷུར་ལྷུ་བ་དང་། རྩྱུ་གཏའ་ན་མ་གཤག་པའི་ལྷ། ལྷུ་པ་ལྷུ་མ་ལ་

དགྲ། བྱང་སྒྲི་རྟི་རྩ་ནག་བཅས་སྟེ།

༥ རྩ་ལག་རྟེ་པ་ཐང་གི་རྩ་ར་པ་རྩ་ལ་བཅིས།   གར་ལ་ཐང་གི་པ་ཐང་
དར་། རྩ་པ་ལ་པོ་སྒྲར་སྟེ། རྩ་པ་ལ་གི་མ་གཤག་མིག   བྱང་ཕྱི་མ་ལ་སྒྲར་
བཅས་སྟེ།

༦ རྩ་པ་པའི་རྩ་པའི་རྟེ་པ་གི་ཚར་རྩ་ཤོད་རྩ་པ་པོ་ལ་ལ་བཅིས།   གར་
གཉེ་ཕྱལ་བྱམ་ནག་དར་། རྩ་སྒྲི་རྟི་རྩ་ནག་ རྩ་པ་ལེལ་ཐུགས་སྒྲིངས་པོ་ཆེ།
བྱང་ནགས་ཤོད་གཞི་འཕྲར་བཅས་སྟེ།

ཤོད་གི་རྩ་ཆེན་ལྷ་པོ་དེ་ཕྱལ་གྱི་དབང་རིས་རྣམ་པ་བཅོ་བརྒྱད་རྩ་དཔྱི་
བ་ནི།

- ༡ དབྱ་ཅ་ཤོད་ཆེན་བཅན་པོ་མངའ་བདག་ཕྱལ།
- ༢ མོ་ཐང་རྟེ་ཆེ་བཅན་པོ་རྩལ་འབངས་ཕྱལ།
- ༣ ཡར་ཕྱང་པོ་ག་ཁ་ཁྱ་རང་གཉན་པས་ཀྱི་ཕྱལ།
- ༤ ཡ་འཕྲོག་གངས་ཁྱིམ་སྒྲི་རིངས་སྟེ་ལྷའི་ཕྱལ།
- ༥ འཆིང་ར་འཆིང་ཕྱལ་མགོས་དར་རྩ་བས་ཀྱི་ཕྱལ།
- ༦ བྱ་ལག་ས་ཆེན་པོ་དང་ཆེ་མ་ལྷའི་ཕྱལ།
- ༧ བྱང་དར་ཞོར་པ་རྩ་ནག་ཕྱལ་རྩ་བཅད།
- ༨ བྱག་ཅམ་རྩོད་སྒྲར་ཆེ་སྒྲོང་ཕྱལ་རྩ་བྱས།
- ༩ གཅོད་རྩོད་གཅོད་སྒྲར་འཕྲོ་དར་རྩ་བའི་ཕྱལ།
- ༡༠ རྩ་པས་ཤོད་ནག་པོ་འབྱུང་དར་རྩ་གས་མཚན་པས་ཕྱལ།
- ༡༡ འཕན་ཕྱལ་རྩོད་སྟེ་སྒྲོ་དར་མ་ལི་ཕྱལ།
- ༡༢ ཉར་པོ་སྒྲུ་པ་འབྱེ་དར་ཕྱི་ཕྱལ།

༡༣ ཤངས་དང་སྒྲུ་ཕྱི་རི་དང་སྒྲུ་ཡི་ཡུལ།

༡༤ ཡུང་བ་ཆེ་ཆུང་ཐུན་ཀའི་ཡུལ་ཏུ་བཅད།

༡༥ ཞ་གང་ཕྱེ་གསུམ་སྒྲོན་པོ་སྤུས་ཀྱི་ཡུལ།

༡༦ ནམ་ར་ཆག་གོང་འཁྱི་དང་ཆག་གི་ཡུལ།

༡༧ འདམ་ཤོད་དཀར་མོ་བྱ་དང་ར་ཡི་ཡུལ།

༡༨ བཞོ་ཁམས་མདོ་ཆེན་སྐོད་སྤྱོད་ཕྱེ་བརྒྱད་ཡུལ་བཅས་ཞེས་སོ།

བོད་ཀྱི་ཁོས་རྒྱག་ནི། ཞང་གསུམ་(སུམ་)སྒྲོན་བཅས་དབུས་ཀྱི་འདུན་
ས་འཛིན། དཔའ་ཕྱེ་གསུམ་གྱིས་མཐའ་ཡིས་ཁ་སྐྱར། དེ་ལ་བོད་ཀྱི་ཁོས་
རྒྱག་ཅིས་སོ་གྲགས།

དེ་ཡང་རྒྱལ་པོས་སྒྲོན་པོ་ནམས་སོ་སོར་བཀས་བསྐྱས་ཏེ་བོད་ཀྱི་ཁོས་.....
དཔོན་མགར་སྤྱོད་བཅན་དང་། ཞང་བྱུང་གི་ཁོས་དཔོན་བྱུང་པོ་ཕུན་བྱུང་
ཅོ། སུམ་པའི་ཁོས་དཔོན་རྟོར་བྱ་བྱ་རིང་པོ། ཆེ་བས་ཀྱི་ཁོས་དཔོན་དཔས་
བཅན་བཟང་དཔལ་ལེགས། བཟོང་བྱལ་ཀྱི་ཁོས་དཔོན་ཅག་རོ་རྒྱལ་མཆན་
དང་གཡང་གོང་ནམས་བསྐྱས།

སྐོད་ཅེ་རྒྱག་ཏུ་རེ་གཅིག་དེ་གང་ཡིན་ཟེར། སྐོད་ཅེས་པ་འབངས་
རབ་ཆན་དམག་གི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཞིག་གི་མིང་ཡིན། དེ་ལ་སྤྱོད་དཔོན་
ཞེས་བྱུང་ཟེར། གནའ་རབས་བོད་དམག་གི་སྤྱོད་ཕྱེ་རྒྱག་ཏུ་རེ་གཅིག་དེ་
གང་ཡིན་ཟེར་ན།

དང་པོ། དབུ་ཅའི་སྤྱོད་ཕྱེ་བརྒྱ་ནི། རྟོར་ཕྱེ་དང་། ཕྱེ་མཆན་ལ།
རྒྱགས་མཆན་ལ། འབྲང་མཆན་ལ། ཅོ་མ་པ། འཁྱི་མཆན་ལ། རྒྱུད་སྤྱོད།
རྒྱུད་སྤྱོད། ཡེལ་རབ་སྤྱོད་བྱ་བྱུང་། སྤྱོད་སྤྱོད་ཤར་སྤྱོད་ལ་བཅས་སོ།

གཉིས་པ། གཤམ་ཏའི་ཉྱེ་ཉྱེ་པུ་ནི། ཡར་ལྷུང་དང་། འཕྱིར་
 ལུལ། ཡར་མཆོམས། གཏུ་འཕར་ས། རྒྱལ་པོ། ཉལ་ནི། དུལ་
 (གཉལ)། ཉྱེ་ལྷུང་པོ་མྱོ་ཉྱེ་ལྷུང་། ལྷུང་ལྷུང་ལྷུ་གས་པ་པཅས་
 ལོ།

གཏུ་ལ། གཤམ་ཏའི་ཉྱེ་ཉྱེ་པུ་ནི། ཉྱེ་མེན་དང་། གངས་
 ཆེན། ཡར་མི། མོད་གས། འཕར་མཆོམས། ཉྱེ་རལ། གཤམ་ལྷུ་
 གྱུ་ཉྱེ་ལྷུང་། ལྷུང་ལྷུང་ལྷུ་གས་པ་པཅས་ལོ།

པལི་པ། ཏུ་ལག་གི་ཉྱེ་ཉྱེ་པུ་ནི། བར་གས་དང་ཁྱི་མལ། མོ་མ་
 པ། ཉྱེ་ཆེ། ལྷུང་རོ། ཁྱི་འཕར་། འཕར་ས། གས་མལ། བཅོལ་
 ཉྱེ་ལྷུང་། ལྷུང་ལྷུང་ལྷུ་གས་པ་པཅས་ལོ།

རྩེ་པ། འར་ལྷུང་ཉྱེ་ཉྱེ་ཉྱེ་ཉྱེ་ལྷུ་ནི། མོ་ཆོ་དང་། ཡར་མ།
 གཉིས་པ། ཆོ་མོ། པདག་ཉྱེ་ལྷུང་ལྷུང་པཅས་ལོ།

ཏུག་པ། འར་ལྷུང་མུད་ལྷུ་ཉྱེ་ཉྱེ་ལྷུ་ནི། བོད་དང་ལྷུ་མ་པའི་
 བཅོམས་ལྷུ་ལྷུ་གི་དང་། ཆོག་ལ། ལྷུ་གཅོང་། ཡར་གཅོང་། ཅི་དེ་
 ཉྱེ་ལྷུང་ལྷུང་པཅས་ལོ།

པུན་པ། ལྷུ་མ་པའི་ཏུ་ཉྱེ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་ཉྱེ་ཉྱེ་པུ་གཅིག་གི།
 ཆོ་མཆོན་དང་། པོ་མཆོན། མོད་ཆོད་ཉྱེ། མོད་ཆོད་མུད། འཆོད་
 ཉྱེ། འཆོད་མུད། དེ་ཉྱེ། དེ་མུད། ཁ་རོ། ཁ་ཕར་ས། བཅས་
 མོད་ཉྱེ་ལྷུང་ལྷུང་པཅས་ལོ།

མོ་ན། མོད་ཏུ་ལྷུ་མ་པའི་ཉྱེ་ཉྱེ་ལྷུ་གས་ལྷུ་ཏུ་དཔོན་དང་། ཏུ་དས།
 དཔལ་དང་། ཉྱེ་ཁ་མུད་ག་མོ་གས་ཆི་ཉྱེ་ལྷུ་གས་ལྷུ་ལྷུ་ལོ།

१ དབུ་ཅ་ཉིད་མྱད། དཔག་དཔོན་ལྷ་ནམ་ཁྱལ་ཆུ་དང་། གས་
 རྩེས་བཟང་ཉིག་ན། དེའི་དཔལ་ལྷ་གཞོན་འཕན་གསུམ་དང་ཤོད་ཀྱི་ཁོང་
 བཅན། ཅ་ཉི་མེ་དཀར་ཉི་མུ་དང་མཆོལ་ཀྱི་གཞིག་རིང་། ཅ་དར་དཔར་
 སོ་ཆེ་ཁྱ་དང་དཔལ་དར་དཔར་སོ། དཔག་གི་བཞེད་ནི་མཆོལ་གངས་བབ་
 འདྲ་སྐད།

२ གཤོ་ཅ་ཉིད་མྱད། ཅ་དཔོན་ལྷ་ཉིག་གཞིག་གཡུ་བཅན་དང་
 མཆོལས་ཁྱལ་གཞིགས་ཀྱི་དེར། དཔལ་ལྷ་གཡས་མང་བཞེད་དང་སོ་
 གད་གཉན་བཞེད། ཅ་ཉི་མོག་རོ་ལྷ་ལྷ་མཆོལ་ཀྱི་རིང་དཀར།
 ཅ་དར་ཁོང་གི་དཔར་སོ་དང་དར་དཀར་ཉིང་ནག་མཆོལ་སྐྱར་ཆར་བབ་བ་
 བཞེན་ཅ་འགྲིམ་སྐད།

३ ཅ་ལག་ཉིད་མྱད། ཅ་དཔོན་འཕྲོ་ཁྱལ་མཆོན་ཁོང་གི་དར་ལྷ་འཕྲོ་
 གཡའི་ལྷར་ལྷར། དཔལ་ལྷ་གནམ་སྤེ་ལྷར་ཆབ་དང་མཆོལས་ཅན་ནིར་ལྷ་
 གཞིགས། ཅ་དར་ཁོང་དཀར་གནམ་འཕྲོང་དང་དཔལ་ནག་སོ། ཅ་ཉི་
 དང་པ་ལྷ་དཔར་དང་རག་པ་ཆོག་ནག་གངས་ལ་ཁོང་བ་འགྲིམ་པ་བཞེན་
 ཅ་འཕྲོ་སྐད།

ॣ གཡས་ཅ་ཉིད་མྱད། ཅ་དཔོན་ལྷ་པོ་ཉིག་བཟང་ཉིད་དང་
 མཆོས་ཁྱི་གཉན་གཡང་འཕྲོས། དཔལ་ལྷ་པ་ཆབ་མཆོལ་ཅང་མོང་དང་
 ལང་པ་མཆོན་ན། ཅ་ཉི་མཆོལ་ཀྱི་མེ་ཉིག་དང་མོན་པོ་གཡུ་རྩ། ཅ་ཉི་དར་
 བག་ཉིང་དཀར་ལྷ་ལྷ་མིས་པ་དང་ལྷུང་ཁ་ཤོང་ཁ། ལྷ་ལ་མེ་མཆོད་པ་
 ལྷ་ལྷ་འགྲིམ་སྐད་སོགས་སོ།

མདོར་ན། ལྷ་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐམས་ལྷ་པོ་ཉི་དཔག་དབུ་

རྒྱལ་ཕྱི་ཆེན་ལྟ་དང་། ཁོ་ཀྱུ་ལ་གོ་དེ་ཆེ་བྱ་ཕྱི་ཆེ་ལ་ལྟ་དང་
 བ་མ་ཟད། ཅུ་དང་དང་། དཔལ་དང་། ཅུ་རྩ་བཅས་ཀྱི་མདོ་ག་དང་
 དེ་བྱི་བས་ལོགས་ཞིབ་པར་གཏན་ལ་ཐམ་ཅིང་། སྐལ་ཤེར་རྩ་དཔག་རྒྱལ་
 རྩ་གས་ལྟ་ཁག་པའི་ར་བྱང་ནས་ས་ལྷུང་ལྱེད་པ་དཔེར་ན། ད་ལྟ་བལ་ཡུལ་
 ཅུང་རྩ་ལྷུང་ཞེས་མི་རིགས་གཅིག་ཡོད། དེའང་ཕྱིར་བཅོན་སྐལ་ཤེར་བལ་
 ཡུལ་ཅུ་མོད་པའི་རྩ་དཔག་གི་རྒྱུད་པ་ཡིན་པ་གསལ་པོར་མཛོང་། རྩ་མང་
 ཞེས་པ་དེ་རྩ་དཔག་ཅིས་པའི་སྐད་ལྷུང་ཆག་པ་ཡིན་ཞེས་ད་ལྟའང་དག་རྒྱུན་
 ཅུ་བཤད་ཕྱི་ལ་འདུག དེ་བཞིན་ད་ལྟ་མི་ཁྱོད་ལྷུང་གནས་པའི་སྐལ་ཤེར་ཞེས་
 པའི་བོད་རིགས་རྒྱལ་ཤེར་ཕྱིར་བཅོན་སྐལ་ཤེར་རྩ་དཔག་པ་འཛོན་པའི་རྩ་
 དཔག་ཁག་ཅིག་ས་གནས་དེར་གནས་པའི་རྒྱུད་པ་འཕེལ་བ་ཡིན་པ་དང་།
 སྐལ་ཤེར་ཞེས་པའི་རྩ་སྐད་དེའི་མོ་དོན་ནི་སྐལ་ཤེས་པ་དཔག་པོ་དང་། སྐལ་
 ཞེས་པ་རྩ་ཡི་དོན་ཡིན་པ་ཀུན་གྱིས་ཤེས་གསལ་རེད། འོན་ཀྱང་ལ་ལས་སྐལ་
 སྐལ་ཞེས་པ་དེ་བོད་རིགས་མིན་ཞེས་པ་མཛོད་ཅིང་། དེའི་རྩ་མཆོད་གཙོ་བོ་ནི།
 ཁོ་པ་ཆོ་འཁྱོད་ཆས་ཐད་ལྟ་མོ་སྐྱོར་སྐྱོར་མོག་ཅུ་བྱ་སྐྱོར་བཅུ་གས་པ་ཞིག་ལྱོན་པ་
 དང་། ཁང་པའང་བོད་ཁང་དང་མི་འདྲ་ཟེར། དོན་ཅུ་ལྟ་མོ་དེ་རིགས་ནི་
 ཕྱིར་བཅོན་སྐལ་ཤེར་མོག་ཕྱི་ཆེན་ཡོད་པ་ནི། ལྟ་ས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་མཆོད་
 ཁང་རྒྱག་མའི་ལྷེ་ཤེས་རིས་ལ་གསལ་པར་བཞོན་འདུག་པ་དེ་དག་གི་མོག་གས་
 ར་འཕྱོད་ལྱེད་རྒྱལ་ལ། ཁང་པ་དེ་རིགས་ད་ལྟའང་གོང་པའི་ཡུལ་ཅུ་གང་
 སར་མཛོང་རྒྱལ་པ་ཞིག་རེད། x

ཡུལ་ཆེན་པོར་བརྒྱུད་ཟེར་བ་དེ་ནི་སྐལ་ཤེར་བོད་ཀྱི་ཅུ་མཆོད་པོར་
 བརྒྱུད་ལ་གཞིགས་ནས་རྒྱལ་ཡུལ་པོར་བརྒྱུད་དཔ་ཡིད་འཛོན་གྱི་ལྷུང་ཁག་.....

བཙུང་བཟུང་མིན་ནས་སྒྲུབ། མདོར་ན། དཔལ་ལྷན་ལ་ཅ་ཆེན་ལྷ་དང་མིང་གི་
མི་ལ་ཕུལ་ཆེན་བཙུང་བཟུང་བྱ་དབྱེ་བ་ཞིག་པེད་སྒྲུབ།

(༢) བོད་མིག་ལ་གསུང་བཙུང་དང་། བཟུང་བཙུང་བོད་མིག་ཏུ་
བཟུང་བཙུང་།

བོད་མིག་ག་རུས་གསུང་གཏོད་བྱས་མིན་དང་། མིང་བཙུང་གི་ཆོན་
ཏུ་ཡིག་ཡོད་མིན་སྒྲུབ། ད་ལྟ་མི་ནང་མཁས་པ་མང་པོས་བརྟག་ཞིབ་དང་།
ཆོད་ཆོང་ཆེན་པོ་བྱེད་བཞིན་ཡོད། མིང་ན་རྒྱལ་སྤྱི་ལ་མི་ལྟ་བུའི་ཆོག་ནས་
བཤད་ན། ཆོས་རྒྱལ་མིང་བཙུང་སྐལ་པོའི་མཆོན་རྟུན་དེ་མཐའ་བཞིན་རྒྱལ་
ཁག་ནམས་ལ་གྲགས་ཆེ་བས། མཐའ་བཞིན་རྒྱལ་པོ་ནམས་ཀྱིས་སྒྲོན་པོ་
མངགས་ཏེ་འབྲུལ་བ་དང་ཡིག་ལྷུལ། བོན་ཏུང་བོད་ལ་ཡིག་མེད་པས་
བཀའ་ལན་གནང་བ་ལས་ཐལ་པས་གཞན་མེད་ལྟ་བུས་ཉམས་དམའ་བར་མདོན།
དེར་བརྟེན་ཆོས་རྒྱལ་མིང་བཙུང་སྐལ་པོས་ཆོན་མི་ཨ་རུའི་ཏུ་མཆོ་ར་ཆོགས་་་་
བོད་རྒྱལ་བཟུང་བྱས་ལ་གསེར་ཆུ་མེ་གང་དང་གསེར་གྱི་པ་ར་ཆོགས་རིག་ཆེད་་་
སྤྱི་པའི་རྟུན་པ་ཡིད་དཔར་འཕྲོག་པར་བྱེད་པའི་དེད་པ་པོ་དང་བཙུང་ནས་་་་
འཕགས་ཕུལ་ཡིག་སྤྱི་པ་དང་བཀའ་གནང་། བཟུང་བྱེད་པའི་དང་མཐའ་
ནས་བསྟོད་དེ་བཤམ་ཐེ་ཡི་བྱིན་ལ་ཡིག་རིགས་ལྷན་བཟུང་བྱས་ཏུ་ཆ་བཞི་དང་།
བརྟེན་ལྟ་རིག་པ་མེད་ཀྱི་ལ་སྤྱི་ལྟ་གར་། རྟོགས་སྤྱི་པ་རྒྱལ་པོ་ལྷན་
གྱི་བརྟུན་བཙུང་། ཅུང་པ་ནམས་ཀྱི་ས་རིས། རྒྱལ་རལ་གཞིགས་གྱི་མདོ་
རྒྱུད་ཀྱི་ཕྱ་ཆ་གཅིག་དང་བཙུང་པ་བསྐབས་ནས་མུ་ལ་དཔེ་བྱས་ནས་དཔྱ་་་
ཅན་དང་། མུ་ལ་དཔེ་བྱས་ནས་དཔྱ་མེད་གྱི་ཡིག་གཟུགས་དང་། བོད་
གསལ་པར་བྱེད་པའི་ལྷན་རྟེན་ཆོགས་བོད་ལ་ཉེར་མཁོའི་བརྟུན་བཙུང་་་་

བཟུང་མཛད་ནས་ཐུལ་པོ་ལ་ཐུལ་མཛད་གཤམ་ཆེད། འོན་ཀྱང་བཟུང་སྒྲུབ་
 གནས་ཞིག་ལ་སྒྲོང་བཅན་མཛད་པའི་མཛད་ཏུ་བྱོལ་ཡོད་པ་ནི། དེ་
 ཡང་གཟུང་ཏུ་བོན་པོ་རྒྱལ་སྤྱི་བཟུང་ཏུ་ཆོག་མར་ལྷག་གཤིག་འོ་མ་
 ལྟར་ཡི་ཐུངས་ཡིག་ཅེས་པ་ཞིག་ཡིན། དེ་ནས་ཁར་ཁྱེད་གི་མཛད་ཆེན་
 དང་མཛད་ཆུང་ཞེས་པའི་ཡི་གེ་རིགས་གཉིས་དང་། དེ་ལ་དཔེ་ཐུངས་བྱོལ་
 ཡིག་རྣམས་ཤར་གཉིས་ཏུ་མཛད། རྒྱལ་ཅེས་པ་དེ་ད་ལྟར་རང་ཅག་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱི་
 དུ་ཆེན་ཆེད་པ་དེ་རེད་ལ། ཤར་ནི་ཤར་མ་ལྟེ་དུ་མེད་པ་ཆེད་པ་རེད།
 དེ་བཞིན་བལ་བཟའ་བཅུན་མོར་སྒྲོང་པའི་སྒྲུབས་སྒྲུའོ་སྒྲུལ་སྒྲོང་བཅན་.....
 ལྱིས་ལྷག་ལྱིས་ལྷག་བཟུང་མ་ཞིག་བཟུང་གནས་ཞེས་དེའི་ཆེད་མཛད་པའི་ནང་
 ཏུ་གསལ་བ་དང་། འབྲས་སྒྲུངས་པོ་ཐུང་ནས་དོན་པའི་རྒྱ་ལའི་པོ་ལའི་ཆོག་
 ཁབ་ལྱིས་བཞུགས་པའི་ཐོན་པའི་ཡི་གེ་ཞེས་པའི་དཔེ་ཆ་པོད་གཅིག་ཡོད་པ་.....
 དེའི་ཡིག་གཞུགས་ལ་བརྟག་ན་དེ་ཐུངས་གསལ་མར་བོད་ལྟའི་བོད་ཡིག་དང་
 མཆུངས་ཤིང་། འོན་ཀྱང་རང་ཅག་རྒྱལ་སྤྱི་སྤྱི་ཡི་གེ་དེ་འདྲོན་མི་ཤེས་པ་
 དང་། མོ་དོན་ནི་དེ་བས་ཀྱང་ཉམས་མི་ཐུབ་པའི་ཡི་གེ་ཞིག་འདུག དེ་
 བཞིན་རང་པོ་ལ་ཐུང་ནས་དོན་པའི་བོན་ཆོས་དང་། བོན་ལྱི་གནས་ཆོབ་ཐུལ་
 མཛད་ཀྱི་དཔོན་པའི་དགའ་ཆག་ཆོག་པའོད་པའི་ཁར་ཁྱེད་གི་ཡི་གེ་ཆེད་པ་.....
 མོགས་ཀྱི་དཔུངས་གསལ་མཛད་ཆེ་བ་ད་ལྟའི་བོད་ཡིག་དང་ཡོངས་སྒྲུབ་ཐུན་.....
 ཡང་དེའི་མོ་དོན་ཉམས་མི་ཐུབ་པ་ཞིག་འདུག མོར་གསལ་ལྱི་ཡིག་རིགས་དེ་
 དག་ལ་ཞིབ་པར་བརྟག་ན་སྒྲོང་བཅན་མཛད་པའི་ཐོན་ཏུ་བྱོལ་ཡོད་ཏུ་རམ་
 བོན་ལྱི་ཡི་གེ་ཞིག་གནས་ཡོད་ལྟམ། ཡིན་ནའང་ཡི་གེ་དེ་དག་ཆ་མི་ཆར་བ་
 དང་ཐུབ་གདའ་ཆེ་བ་མེད་པ། གཅིག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་ཡིན་ལྟམས་ཆོས་

རྒྱལ་སྤྱིར་བཅོན་སྐུ་པོ་མ་ལུ་འུ་སྤྱི་གས་པོ་ད་ལྷག་བཅུ་ལྷག་རྒྱ་གར་ལ་.....
 བཏར་ནས་སྤོ་སྤོ་གྱི་ཡི་གེ་ལ་ད་པེ་བཟུ་ནས་གདོད་མའི་ཡི་གེ་དེར་བཟོ་
 བཅོས་བྱས་ནས་ཆ་ཆར་པ་དང་། གཅིག་ལྷན་བྱལ་གདལ་གཏོར་སྤེ་བའི་
 པོད་ཡིག་འདི་གཏན་ལ་པལ་པ་ཞིག་མིན་ནམ་སྟེ། དེ་ནས་གཅིག་ལྷན་གྱི་
 པོད་ཡིག་ཅིག་གསར་བཅོས་གནང་བུ་དང་འབྲེལ་རྒྱ་ནག་རྒྱ་གར་ལ་ལྷ་དེ་.....
 ལ་ཆེ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྤྱི་བ་དཔོན་གྲུ་སར་དང་། དམ་ཟེ་ཤར་དགར།
 ཁ་ཆེ་རྩ་བུ། བལ་པོ་ལྷོ་ལ་མཐུ་ལ་སྤྱི་གས་པ་མཁས་མཆོག་ཏུ་མ་པོད་ཏུ་
 གདན་དྲངས། ལོ་རྒྱུ་བ་སྤོ་སྤོ་མི་སྟོན་པ་དང་། དམ་གོ་ཤ། རྒྱ་ལྷན་དོ་རྩེ་
 དཔལ་སྤྱི་གས་ཀྱིས་འདུས་པ་རིན་པོ་ཆེ་རྟོག་གི་གཟུངས། རྒྱ་བ་སྤོ་སྤོ་མེ།
 དཀོན་མཆོག་སྤོ་སྤོ་གས་བཟུར་སྤོ་ག་ཤེས་སྤོ་སྤོ་རྩེ་ལྷག་བཟུ་པའང་བཟུར་.....
 བར་གྲགས། གཙོ་བོ་ལྷགས་རྩེ་ཆེན་པོའི་མདོ་རྒྱུད་ཉི་ཤུ་ཆ་གཅིག་བཟུར་བ་
 ཉི། ༡ ཟ་མ་རྟོག་བཀོད་པ། ༢ ལྷག་སྤོར་སྤོ་སྤོ་ལི་གཟུངས། ༣
 བཟུ་སྤོར་པོའི་མདོ། ༤ ལལ་བཅུ་གཅིག་པའི་མདོ། ༥ བཅུ་གཅིག་ལལ་
 གྱི་གཟུངས། ༦ དོན་ཡོད་ལགས་པ། ༧ དོན་ལགས་སྤོ་སྤོ་མ། ༨ བཟུ་
 མཆོག་ ༩ དབང་བཟུར་འཁོར་ལོ། ༡༠ ཆོ་ཆ་སྤྱི་གས་ཀྱི་རྒྱུད། ༡༡
 ཡིད་བཞིན་ནོར་ལུ་འུ་གཟུངས། ༡༢ རྩེ་རྩེ་ཆེན་པོ་མི་གསར་པ། ༡༣
 པོད་ཟེར་རྒྱལ་བཀོད། ༡༤ བཟུ་ཅོད་པའི་རྒྱུད། ༡༥ ཡི་གེ་ལྷག་
 པའི་མདོ། ༡༦ དམ་ཆོས་པད་དགར། ༡༧ ལྷན་རི་ཀའི་མདོ། ༡༨
 རྒྱ་ལྷན་སྤོ་སྤོ་གས་པའི་མདོ། ༡༩ ལྷན་བ་རོལ་པའི་མདོ། ༢༠ མཆོན་
 བཟུ་ཆ་བཟུད་པ། ༢༡ མཆོན་རབ་ཡོངས་ལྷ་བཟུན་པའི་མདོ་ཉི་ཤེར་
 གཅིག་དང་། དེ་བཞིན་གཏན་པོ་གསར་བ་ཅོན་ཏེ་མ་ཉིའི་གཟུངས་དང་།

མ་མ་ཉིག་པར་གོང་ཐུག་བྱ་ལ་སོགས་པ་པོད་ཡིག་ཏུ་བརྒྱུར་པའོ།

མདོར་ན། སྒྲིབ་དཔོན་ཨ་ཁུའི་བྱ་སོགས་པོད་ཀྱི་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་
གར་ཏུ་ཚོན། རིག་གནས་མཐའ་དག་ལེགས་པར་བྱུང་ས། པོད་ཡིག་གསར་
བཙས་མཛད།) བརྟན་བཙས་ཏུ་མ་པོད་ཏུ་བརྒྱུར་པར་བརྟན་མཛན་ཏུ་མཚོ་
ར་ཉི་པོད་ཐུག་བཟང་པོ་ཞེས་གསེལ། པོད་ཁ་པ་ཅན་གྱི་མི་རྣམས་ལ།
སྒྲིབ་མོན་མི་བཀའ་དྲིན་ལྷག་པར་ཆེ་ཟེར་བ་ལྟར་དོ།

(ལ) བྱིམས་ཡིག་གསར་བཟོ་དང་། ལེགས་ཉེས་གླེང་དོན་གྱི་ཆ་དེ་
གཞི་གཏན་ལ་ཕབ་བའི་སྒྲིབ།

དེ་ཡང་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱང་བཅན་སྐམ་པོས་རང་ཉིད་ཀྱི་དབང་བརྒྱུར་ས་.....
བརྟན་གཏོང་བའི་དོན་ཏུ་བྱིམས་ཡིག་ཆེན་པོ་རྒྱག་དང་། ལྷ་ཆོས་དགེ་བ་
བརྟ། མི་ཆོས་གཙང་མ་བརྟ་རྒྱག་ལ་སོགས་གླེང་དོན་གྱི་ཆ་དེ་རྣམས་གཏན་
ལ་ཕབ། ཆོས་འབྱུང་མཁས་པའི་དགའ་སྟོན་ལས། “བྱིམས་ཡིག་རྒྱག་
ནི། བྱི་ཆེ་འབྱུང་བཞེར་གྱི་བྱིམས། འབྱུང་གསེར་ཐོག་ག་པ་ཅན་གྱི་
བྱིམས། རྒྱལ་ཁབས་དཔེར་གླེང་གྱི་བྱིམས། མདོ་ཨོན་ཏུ་བཅད་གྱི་བྱིམས།
དབང་ཆེན་བཅད་གྱི་བྱིམས། ཁབ་སོ་ནད་པའི་བྱིམས་ཉེ་རྒྱག་གོ། ” དེ་
བཞིན་ལེགས་ཉེས་གླེང་དོན་གྱི་ཆ་དེ་གཞི་ལྷ་ཆོས་དགེ་བ་བརྟ་དང་། མི་ཆོས་
གཙང་མ་བརྟ་རྒྱག་གཏན་ལ་ཕབ། ལྷ་ཆོས་དགེ་བ་བརྟ་ནི། སྒྲིག་གཙང་
པ་དང་། མཁྱིན་ལེན་པ། མི་ཆངས་སྦྱོང་། རག་འབྱལ། ཆོག་རྒྱབ།
རྒྱན། ས་མ། བརྟ་ལེམས། གཞོད་ལེམས། སྒྲིག་ལྷ་བཅས་མི་བྱེད་པ་
དེར་ཟེར། མི་ཆོས་གཙང་མ་བརྟ་རྒྱག་སྒྲིབ་བཤད་སྒྲིབ་ཆེས་མང་ཡང་།
པོད་ཀྱི་དེབ་མེར་དཔྱིད་ཀྱི་རྒྱལ་མའི་གླེང་ཐུངས་ལས། དགོན་ཅོག་ལ་བྱས་

ས་དང་། དམ་ཚཱ་མ་ཐུབ་པ། ས་མ་ལ་འགྱུར་པ། ཡོན་ཏན་ཅན་གྱི་
 རྒྱ་འགྱུར་པ། རིགས་མཐོ་དང་གན་ལ་ཐུ་བྱེད། མཐོ་འ་བཞེས་ལ་གཞུང་།
 བྱལ་མི་ལ་སྐོར་འདོགས་པ། ཡིད་དྲུང་པ། མིག་ལ་རབས་ལ་ལྟ་པ། ཟས་
 རྒྱ་ལ་ཐུན་ཤེས་པ། རྒྱ་ཅན་ལ་སྐོར་ལན། རྩེ་ཐུང་ལ་གཞི་ཐུ་མེད་པ།
 རྩེ་ཐུང་མཐོ་ཤིང་ལ་དོག་མེད་པ། རྩེ་ཐེད་ཀྱི་ཁ་ལ་མི་ཉན་པ། རག་འཇམ་
 ཞིང་ཐུ་མཐོང་པ། མེག་པ་ཆེ་ཞིང་ཁོག་ཡངས་པ་རྟེ། མི་ཚོས་གཙང་མ་
 བཅུ་རྩ་གསུམ།

(༥) རྒྱ་བཟང་ཤིང་ཆེ་མཆོ་ཤི་བཟང་དང་། བཟང་བཟང་ཤི་བཟང་ཤིང་
 རྒྱ་བཟང་དྲུང་མ་ཐོ་རྟེད།

(ཆེས་ཐུལ་ཤིང་བཅན་སྐུ་མ་པོ་དཔྱད་པོ་བཅོ་བཅུད་ལ་མེད་མ་པོ་ཏུ་ས་
 བོད་ནི་གཅིག་ཐུང་དང་། དམག་ཏུ་གས་ཆེ་པ། རྒྱ་ལོར་མོང་མ་ཐུན་ཐུན་
 པ་ཞིག་ཏུ་ཐུང་མེན་པ་མེད། སྐབས་དེར་མང་ཁྲོམ་ནི་ཤེས་རིག་དང་ཞིང་།
 རྩོམས་འཕྲོར་མང་མང་ཐུན་པའི་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་མེད་ལ། མང་མས་ཚུར་
 སྤི་མཆོན་ཏུན་ནི་འཇམ་མིང་གི་ཚུགས་བཞིར་གྱུན་ལ་བྲགས་ཆེ་བས། བོད་
 ཤིང་ན (634) མོར་ཐོར་བཅན་སྐུ་མ་པོ་མོ་ཉ་མང་གས་ཏེ་མང་ཁྲོམ་ལ་.....
 འཆོམས་འདྲི་ཞུ་བར་བཏང་། འདི་ནི་རྒྱ་མོད་མི་རིགས་དྲུང་དཔོན་ཐུ་
 འཕེལ་བ་ཐུགས་པ་ཞིག་ཡིན་པས་རང་ཅག་ནམས་ཀྱིས་དྲན་གསོ་ཕྱིན་པོས་པ་
 ཞིག་མེད།

མང་མས་ཚུར་གྱིས་ཀྱང་ལམ་མེད་ཐུང་རྒྱ་ཐུ་ཐུ་ཡིས་གཅོ་བྱིད་ཐུས་པའི་.....
 འཆོམས་འདྲི་ཆོགས་པ་བཏང་ནི་འཕྲིན་ཡིག་དྲུང་ཐུགས་མ་ཐུང་ན་པོ་མོད་ཏུ་.....
 བོད་ས། ཐོར་བཅན་སྐུ་མ་པོ་མོ་ཉ་མང་གས་ཏེ་མོ་ཉ་མང་མ་ཐུ་ཆེ་གམ་ཐུས་

གྱི་བསྟུ་བ་དང་རྩེ་མེན་མཛད་པ་ཅམ་མ་ཐད་སྒྲར་ཡང་ཕོ་ཉ་མངགས་ཏེ་གོང་
 རོ་སྒྲོང་བར་བཏར། འོན་ཀྱང་ཐང་བོད་གཉེན་སྒྱིག་ཐད་ཕན་ཚུན་མཐུན་
 མིན་ལ་བཞེན་དམག་འབྲུགས་ལངས། མཐར་ཐུལ་པོའི་བཀའ་བཞིན་སྒྲོན་
 བོ་མགས་ཀྱིས་གསེར་གྱི་དྲོད་ཅེ་བརྟན་དང་། གསེར་ཕྱེ་ཕྱེ་གང་། ཇིན་པོ་
 ཆེ་ལྷོ་ལྷོ་འོ་ཁྲུ་ལ་པར་ར་གཏི་ཁྲ་བརྟུ་བ་གཅིག་མོགས་ཇིན་ཆེན་དངོས་.....
 རྒྱས་ཐང་རྩ་འབྱེར། ཏྲ་པ་བརྟུ་ཁྱིད་ནས་མེ་སྒྲེལ་(636)པོའི་ཆུ་བཞི་
 པའི་ཆེས་བརྟུད་སྒྲར་མ་ཐུལ་དང་འཛོམས་པར་རྟུན་ག་རྩ་ཆས་སོ། སྔ་
 འདིར་ཐང་གི་ཐུལ་ས་བྱང་ཞན་རྩ་འབྱེར། འདི་ནི་ད་ལྟ་གི་ཞན་ཞེས་པའི་
 སྒྲོང་ཁྱིར་དེ་རེད། ལུལ་འདི་ནི་ཡངས་གིང་རྩ་ཆེ་པའི་མི་ཁྱིམ་འདུལ་ཆོ་ཅམ་
 ཡོད་པའི་སྒྲོང་ཁྱིར་ཞིག་རེད་ལ། དེ་མི་དཔུས་ན་མཛེས་གིང་ལྟ་ན་ཐུག་པ་
 དང་། སྒྲོགས་བཞིར་ཐུལ་སྒྲོ་ཆེན་པོ་བཞི་ཡོད་པ། མཛོང་པ་ཅམ་གྱིས་
 དངངས་འཛིགས་དང་དགའ་བ་ཅིག་ཅར་རྩ་འཆར་པའི་སྔ་བྱང་ཞིག་གནས་
 སོ། དེ་དང་རྩམ་མཚུངས་རྩ་གར་ཆོས་གྱི་ཐུལ་པོའི་སྒྲོན་པོ་ཏྲ་པ་བརྟུ་དང་།
 ཏྲ་ག་གཟིག་ནོར་གྱི་ཐུལ་པོའི་སྒྲོན་པོ་ཏྲ་པ་བརྟུ། གེ་སར་དམག་གི་ཐུལ་པོའི་
 སྒྲོན་པོ་ཏྲ་པ་བརྟུ། ལྷ་རྩ་རྩོར་གྱི་ཐུལ་པོའི་སྒྲོན་པོ་ཏྲ་པ་བརྟུ་བཅས་བྱང་
 ཞན་རྩ་འབྱེར། རྩ་གར་བ་རྣམས་གར་སྒྲོ་ན་བཞག གེ་སར་བ་རྣམས་སྒྲོ་སྒྲོ་
 ན་བཞག ཏྲ་ག་གཟིག་བ་རྣམས་ལུབ་སྒྲོར་བཞག རྩོར་རྣམས་ལུབ་སྒྲོར་
 བཞག བོད་སྒྲོན་རྣམས་ལུབ་གར་མཛེས་སྒྲུ་བཞག་གོ། དེ་ནས་ཐུལ་ཁག་
 གཞན་གྱི་སྒྲོན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ལྷ་རྩེན་སྒྲུལ་ཏེ་ཐུལ་པོ་ཐང་ཐས་ཅུང་དང་.....
 མཛེས་འཕྲད་ལྷས་སོ། བོད་སྒྲོན་རྣམས་ཉིན་ཞག་བརྟུན་བརྟུགས་རྩེས་ཐུལ་
 བོ་འཁོར་དང་བཅས་པས་མཛེས་འཕྲད་གནང་། ལུ་ལྱར་བ་ཞིག་གིས་ཕོ་རྩ་

བ་མཛད། རྒྱུ་པོ་མགར་གྱིས་ཁྱེན་ཏུ་གསེར་གྱི་དོར་ཅོ་བཏུན་དང་།
 རིན་པོ་ཆེ་བེད་ཏུ་འེམ་པ་ལ་པ་རྒྱ་ར་གའི་ཁྱ་བཟུལ་བ་དེ་རྒྱལ་པོའི་ཏུར་ཏུ་ཐུལ་
 བས། རྒྱུ་པོ་མགར་ན་རེ། ཁྱལ་འདི་ལ་ཕོན་ཏུ་མ་ཐུན་ཞིང་།
 འཛམ་གུའི་སྒྲིང་ན་ཁྱལ་འདི་ལ་རིན་མང་དུ་བྱད་པས་མི་ཆོད། འདི་རྒྱལ་པོ་
 ཉིད་ལ་འཕུལ་ཤོ། ཁྱིད་ཀྱི་རྩ་གཅིག་མཛད་ས་མ་དེ་བདག་མཛོ་པོད་ཀྱི་རྒྱུན་
 པོ་ན་མས་ལ་གནང་བར་བྱ་ཟེར། འོན་ཏུང་རྒྱལ་པོས་རྩ་གཅིག་པོད་ལ་ཉེར་
 བར་མི་འདོད། རྒྱལ་ཁབ་ཆེ་བ་གཞན་ཞིག་ལ་ཉེར་བའི་ལྷན་བྱས་ཏུང་ཡལ་
 ཆོས་ལ་དགའ་བས་རྒྱ་གར་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་ཉེར་ཟེར། ཡུལ་ནོར་པོར་ས་
 རྒྱུད་འ་དགའ་བས་རྩ་གཅིག་གི་ནོར་གྱི་རྒྱལ་པོར་ཉེར་ཟེར། སྤྲུལ་ན་མག་ལ་
 དགའ་བས་ཐེ་མར་དཔག་གི་རྒྱལ་པོར་ཉེར་ཟེར། ཀོར་མོས་རྩ་ཉ་ཉོར་གྱི་
 རྒྱལ་སྤྲུལ་གཞུགས་མཛོས་པ་མོས་པས་གཞུགས་མཛོས་ཡིད་འོར་འདོད་དེ་.....
 ཉོར་ལ་འཕྲོ་འདོད་བྱས། དེར་བཞེན་རྒྱལ་པོ་ཡལ་སྤྲུལ་ན་མས་ཞལ་མི་
 བཟུན་བར་གནས་ཤོ། ཡང་པོད་རྒྱུན་མགར་ཉོར་བཅན་པོགས་ཀྱིས་འཕྲིན་
 ཤོག་ཀྱིས་ན་མས་རིམ་བཞིན་མར་མས་ཚུང་ལ་ཐུལ། ལགས་ཉེས་ཐུང་དོར་
 ཀྱི་རྒྱ་མཛན་མང་ཏུ་གསོལ། བཟར་ཁྱིད་ཐལ་དུ་བཅན་པོའི་གནས་ཀྱི་རྒྱུར་
 ཉེ་རྒྱལ་པོའི་ཞལ་ནས་སྤྲུལ་བར། བཟར་བཞིན་རྒྱལ་ཁབ་གི་གཉེ་འོ་ན་མས་
 ལ་ཉེ་རིང་ཟེད་པས་རྒྱུན་པོ་རིག་པ་གར་ཞོ་བ་གཅིག་ལ་ཉེར། ཁྱིད་ན་མས་
 རིག་པ་འཕྲན་ཟེར་རོ། དེ་ནས་བཟར་བཞིན་རྒྱལ་ཁབ་གི་རྒྱུན་པོ་ན་མས་
 རིག་པ་འཕྲན། བཅན་པོའི་སྤྲ་གཤུ་མིག་ཀྱི་ཅན་ལ་དར་སྤྲད་རྒྱ་བ་དང་།
 བྱ་མ་བཟུ་ཏུ་བཟུ། སྒྲིང་རྒྱལ་པོ་ཆ་ཆེ། ཉིན་དེའི་གམི་ལས་བྱས་པ་སྤྲུགས་
 རེ་ཐ་བ་པགས་པ་མཉེས་མིག་པ་དང་། ཆང་མན་དེ་བཏུངས་ཏུང་མ་བཞི་

བ་མོག་མ་འབྲུག་པར་དགའ་བའི་རིག་པ་ཐང་མོ་འབྲུག་འཁྱུག་པས།   བེས་
 རིག་པོན་ཉན་མཆོངས་ཆེ་མེད་པའི་བོད་ཀྱི་མོན་པོ་ཐག་རྩོད་འཅན་གྱིས་.....
 མར་མ་གཏོར་པས་བྱ་མ་བྱ་བེས།   བེར་ཆུར་འཆུར་པས་མ་ཆེ་བེས།   ལྷག་
 རྒྱལ་གྱི་ག་ཐག་པ་མོ་མོར་ཆུང་པས་ནས་ག་ཆུར་བྱ་རེ་ཆོ་ལ་འཁྱེད་ཀྱི་ཟར་.....
 འཁྱུག་པས་མོས་མེན་པ།   འགས་པ་ན་ཐས་ཐལ་འཕོ་ནས་རིམ་འཁྱེན་ཆུར་
 བ་རེ་བྱས་པས་ཆུལ།   མར་རྩོད་ཆུར་བྱ་རེར་འཆུར་འཁྱེད་ཆུས་པས་མ་མ་མེ་
 བར་འཁྱེད་མེན།   དེ་འཁྱེན་མ་བས་ནས་པ་ན་ཆོག་པས་ལ་འཁྱེན་ནས་ཆུལ་
 ཁག་ག་ཐན་གྱི་མོན་པོ་ན་ཐས་པས་ནས་པར་ཆུལ་ཐཐར་ཆུལ་པོས་རྩོད་གཅིག་.....
 ཀོར་རོ་མོད་ལ་གནར་ཆུའི་ཐལ་གྱིས་འཁྱེད།   མོན་པོ་ཐག་རྩོད་འཅན་རྩོ་
 བ་འཆུང་པའི་ཆུ་ཐང་ཀྱི་མོན་པོ་མ་ཐོ་ཁ་དང་།   འཁྱེད་ཀྱི་ཐོག་ཐོག་
 གཅིས་གྱིས་རམ་འཁྱེད་པས་ཐལ་ནས་འདི་མཐར་ཅིས་ཐལ་པོ།

ཐེ་མ་རོ་ཐཆར་ཆེ།

རྩོད་གཅིག་ཀོར་རོ་ཆེད།

འདག་གི་ཆོག་ལ་གསོན།

འབྲུ་བེས་ཉན་ཐས་ཆུ་དགའ།

བོད་ཀྱི་ཆུལ་ཁམས་ན།

རིན་ཆེན་རྩོད་པས་ཐུག།

ཆུལ་པོར་མོ་ཐུང་ན།

མི་རྩོད་ལྷོ་ཐལ་ཐུང་།

མོར་འཅན་ཐལ་པོ་དེ།

རིགས་གཞུགས་དཔལ་གྱིས་འཁྱེད།

མཐོང་ན་མེས་ཡིད་འཕྲོག
 ཐུགས་རྩི་ཆེན་པོ་ལགས།
 ཐུལ་མིད་ཆོས་བཞིན་བསྐྱེད་ས།
 འབངས་རྣམས་བཀའ་ལ་ཉན།
 ཐུལ་ཆོན་འཁོར་འབངས་རྣམས།
 དགའ་སྦྱིད་སྦྱུ་ཅ་ལོན།
 ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་ཤར།
 དཔལ་གྱི་ལྷན་མེ་བཀྲིག
 རི་ལ་ཤིང་རྩ་ཆར།
 ས་གཞི་ཡངས་པ་ལ།
 འབྲུ་རྩ་ལྷ་ཡི་ཆོགས།
 སོ་མཆ་མས་མེད་པར་སྦྱིས།
 གསེར་དུལ་ཐངས་ལྷགས་སོགས།
 རིན་ཆེན་ཏུ་མ་ཡོད།
 གནག་ཉ་ལྷག་གསུམ་ཐུས།
 དགའ་སྦྱིད་དེ་ལྷར་ཡོད།
 ཞེ་མ་རོ་མཆར་ཆེ།
 ཉེ་གཅིག་གོང་རོ་གསོན།

དེས་ན་རྒྱ་བཟའ་གོང་ཁོའི་ཐུགས་ན་པོད་ལུལ་འདི་བྱད་ཏུ་འཕགས་པ་
 ཞིག་འདུག་ལྷན་ནས་པོད་ལ་བྱོན་སྐྱེད་ཞལ་བཞེས་སོ། པོད་ལྷགས་སྐར་
 མའི་(641) གཟའ་སྐར་འབྱུང་འཕྲོད་མཆོག་ཏུ་དགེ་པའི་ཉིན་པོད་ཐོན་.....

རྒྱལ་པོ་ལ་ཅན་གྱི་ཡུལ་ཏུ་ཆིབས་ཁ་བརྒྱུད། བུ་མེད་ལྷན་གྱི་ཚ་མོ་ལྷན་
 བྱེད་ཀྱི་རྩོམ་པ་ལྟ་བུ་ལ་མོན་པ། ལྷ་ལས་མི་རྣམས་བཞིན་
 བཟང་མཚན་གྱུར་མ། ལྷ་མོ་གཞུང་ལ་དཔལ་འདྲེས་རབ་རྒྱས་པ། མཚན་
 དང་དཔེ་བྱ་གྱིས་བརྒྱན་པ། ཞལ་ན་ཉ་རི་ཅན་དན་གྱི་དྲི་མོ་བ། རིག་པའི་
 བརྒྱན་བཅས་ལ་མངའ་བརྟེན་པ། མཛེས་མའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱན་དང་ལྷན་
 པ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡི་གཞུང་མོ་མཛེས་མ་གཞིན་ཏུ་མ་བརྒྱུད་ཀྱི་འཁྲིད།
 དར་གོས་གྱི་ན་བཟང་ལྷུ་བས། རིན་ཆེན་རྣ་མོ་གསུམ་མཛེས་པའི་རྒྱན་
 ལས། བརྒྱུད་སྐལ་ཏུ་བཞུགས་པའི་འཕྲུང་གནས་རྩོ་བོ་ལྷུ་ལྷན་པའི་དང་།
 གཞུང་གཞུང་བཅུགས་པའི་ཡིག་ཚང་ཆེ་མོ། གཞུང་ལག་གི་ཡིག་གུམ་བརྒྱ་
 ཏུག་ཏུ། རྒྱ་ཡི་གཟུང་གཞུང་ལག་གུམ་བརྒྱ། བརྒྱ་ཡི་རིག་གྱེད་པ་ཏུག་ཏུ་
 བཟ་པ། བརྒྱག་བཟུང་བརྒྱན། དཔུང་ལྷ་རྒྱུང་ཏུག་ རྒྱུང་ལྷ་བཞི་མཁས་
 ལྷན་དཔུང་མཁའ་ཡས་པ། གཞུང་རྣ་གཞུང་ཡི་གཞུང་ཅན། ལེགས་ཤིས་
 ལྷན་པའི་ལས་ཀྱི་མེ་ལོང་། རྒྱན་གོས་རྒྱུང་ལག་ཉི་ལྷ། གོས་དར་བཞོན་
 ལོང་གི་བྱ་བརྒྱན་མ་ལོགས་ཅིས་ལས་འདས་པ། གཞུང་རྣ་གྱུང་ལས་ལོང་
 མཁས་སྐལ་རྒྱུང་མཁའ་ཡས་པ་གནང་། བསྐྱེད་བྱེད་ལྷན་ཏུ་པ་བརྒྱ་
 དང་། རྒྱལ་མི་བུ་མེད་ལྷན་གྱི་ལྷན་མཆོད་ཅང་ལྷ་མང་དང་། ལེན་ཏེ་
 ལྷན་མཁས་ཏུ་པ་བརྒྱ། རྒྱ་བཟང་གོང་རྩོམ་དཀར་མོ་ཞིག་ལ་བཅིབས་ཏེ་
 དར་རྒྱལ་མང་པོ་རྩོམ་རྒྱུ་ཡིད། རྩོ་བོ་ལྷུ་ལྷན་གྱི་ལྷན་ཏུ་གནང་བའི་ན།
 དེ་བཞིན་བརྒྱུད་སྐལ་དངོས་པོ་རྒྱལ་ཏེ་ལྷན་དང་། རྩོ་མོང་ལ་བཀལ་ནས་རྒྱ་
 པ་རྒྱ་བརྒྱགས་ཏེ་བྱེད་ལ་ཆས་སོ། ལམ་བར་སྤང་བར་བཞེ་ལ་དར་དཀར་གྱི་
 ལྷན་ལྷུ་པ་དང་བཞོན་གྱི་འཛུལ་བཞིན། རིན་པོ་ཆེའི་ཁྱི་བཤམས། དེར་

ཆེ་མོ་ཆུ་ཆེ་མོ་ལ་ཞེད་དགོས་མིད།

གོ་བ་ན་ག་ཚུར་བརྒྱ་ཡི་བསྟུ་མ་ཡོད།
 རྩ་མ་རྩ་མཚོར་གན་ཁར་ཐེབས་པའི་རུས།
 ལུ་གན་ཏྲ་མགོ་བརྒྱ་ཡི་བསྟུ་མ་ཡོད།
 རྩ་མ་འོ་བརྒྱལ་ཁར་ལ་ཐེབས་པའི་རུས།
 བྱིར་ཏྲ་འཁོར་འོ་བརྒྱ་ཡི་བསྟུ་མ་ཡོད།
 རྩ་མ་གཤོར་ཅེ་ལུར་ལ་ཐེབས་པའི་རུས།
 དཔག་ཚུར་ལུ་མོ་བརྒྱ་ཡི་བསྟུ་མ་ཡོད།
 རི་ལུར་མཁར་ར་གཤོར་ལ་ཐེབས་པའི་རུས།
 ཏྲ་གར་གཞོན་པ་བརྒྱ་ཡི་བསྟུ་མ་ཡོད།
 བོ་རུ་ལ་ཡི་མཁུན་རུ་ཐེབས་པའི་རུས།
 བར་ཆེན་ཆོན་པོ་བརྒྱ་ཡི་བསྟུ་མ་ཡོད།

ཐེར་བ་ལྟར་རོ།

དེ་བཞིན་རུབ་ཚུགས་པལ་པའི་རྒྱལ་ཁབ་དེའང་རུས་རབས་ལྟ་པའི་.....
 མོག་མར་བཀའ་བཀོད་ཚུད་འཛིན་གྱི་མེ་མཁུ་ལྟ་བུའི་བས་ཆེན་ལྟ་བུ་.....
 དཔལ་འབྱོར་དང་། རིག་གནས་མོག་དང་རྒྱས་ལྟན་ལྟན་མེད་ཀྱི་གན་གྱི་.....
 རྩ་མ་པར་རུ་བཟོ་སྒྲིག་དང་མཛེས་རིག་ལག་ཆལ་མད་འཛེས་ལྟར་ཐོབས་ལ་.....
 གྲན་གསལ་ཐུན་པ་ཞིག་རེད། (པལ་པའི་རྒྱལ་པོ་གཤམ་མཁུ་ལྟ་བུ་མོན་པོར་.....
 རྩ་མ་ལྟ་བུ་ (630) ཐོར་རྒྱལ་ལྟར་འཛིན་པ་ནས་བཟུང་རང་འབྱུང་གིས་.....
 མཚོ་མདྲ་ལ་མོ་ཏྲ་མར་གས་ཏེ་མཛེས་མཁུན་གྱི་འབྲེལ་བ་བཟུགས་པ་མ་ཟད།
 མཛེས་ལྟ་བུ་འཛེས་རིགས་ལག་ཆལ་པ་རུ་མ་བཏང་། བྱིར་ལྟག་ཐོར་ (635)
 དཔལ་པའི་རི་ཡི་ལྟེང་རུ་མཁར་ལྱི་མར་གཞི་བཏིང་། རུས་དེར་ཆོས་རྒྱལ་

འཁོར་བཞི་མེད་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྒྱུད།

དམ་ཚཱ་མེད་ཀྱང་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་ཁྲིམས་གནས།

དགེ་འདུན་མེད་ཀྱང་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་པ་ཡིན།

ཞེས་གསུངས། ཡང་པལ་རྗེའི་ཞལ་ནས།

སྟོན་ཆེ་བུ་མོས་ས་ཡུལ་བཟུང་བ་མེད།

དེ་ལྟར་བུ་མོ་ཁྱོད་ཀྱང་པོད་ཡུལ་སོང་།

བཀའ་བཏགས་ཚཱ་བླགས་བཟར་པོ་དར་བར་གྱིས།

རྗེ་ཡི་སྤྱོ་མཁར་མོ་བྱང་བཅན་པོ་འཚོས།

ཚཱ་བཞེདས་དཀོན་ཚཱ་གསུམ་གྱི་རྟེན་ཡང་རྩལ་སྤྱོད།

ཁྱེད་པར་འཇགས་པའི་རྟེན་ཡང་བཞེདས་སྤྱོ་གསོལ།

གཙུག་ལག་རྒྱལ་པོའི་སྤྱོ་གསུམ་དམ་པ་བཞེདས།

སངས་རྒྱལ་བཏུན་པ་རྒྱལ་པར་མཛད་པ་ཡི།

དགེ་འདུན་སྟོན་པའི་བཏུན་པ་དར་བར་མཛད།

ཅེས་སྟགས་པོད་གྱི་རྗེ་འབངས་ཡུལ་གྱི་ལ་བསྐྱགས་པ་དང་། ཁྱི་བཅུན་འཇམ་པོད་ཡུལ་ཏུ་འགྲོ་དཀོས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ལེགས་པར་གནང་ངོ་། དེ་ནས་རྩ་གཅིག་ཁྱི་བཅུན་གྱིས་ཡབ་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་བཞིན་པོད་ལ་འགྲོ་པའི་གྲམས་མཛད། རྩ་གཅིག་ཁྱི་བཅུན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དཀྱུང་མོ་བཅུ་ལྷག་ལ་བསྐྱེམས་པ། སྤྱོ་བྱང་རྩ་བས་ཚཱ་མི་ཤེས་པ། མཚན་དང་དཔེ་བྱང་བཅུན་པ། སྤྱོ་མཛོག་དཀར་ལ་དམར་མདངས་ཆགས་པ། ཞལ་ནས་སྤྱུལ་དམར་པའི་རྩ་བ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། དེ་ཡི་རྒྱངས་སྐལ་ཏུ་མི་སྤྱོད་དོ་རྗེ་དང་། བྱམས་པ་ཚཱ་གྱི་འཁོར་མོ། ཅན་དན་གྱི་སྤྱོ་རང་བྱུང་སྤྱོལ་མ། བོད་བྱ་རྩ་

དེ་ལ། ཉམ་གཤེད་ལ། བེའུ་ཁྱེ་རྒྱུ་གཟེད་སྐྱེས་ཀྱི་ལོ་ཆེན་པོ་མཛོད་པར་མཛོད་
 བུན་གྱིས་ཐོག་དངས་མཛོད་ལུ་ཡོ་བྱད་ན་མས་གནང་། མི་རྒྱུད་རྒྱ་རྒྱུ་
 དང་། བྱམས་པ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་སྐྱུང་པོ་ཆེན་ཐོག་ཏུ་གདན་དྲངས། རང་
 རྒྱུ་ལ་མ་ཉམ་གཅིག་ཀྱི་བུན་གྱི་ཐུག་ཏུ་བཞུགས་ནས་དེུ་ལ་བཅིབས།
 རིག་པོ་ཆེ་སྐྱུང་ཆེན་བུན་གྱི་ཐུག་པ་ཁལ་བཅས་ཁ་བའི་རྒྱུ་ལ་ཀྱི་ཐུགས་སྒྲུ་.....
 ཆས་སོ། བོད་རྒྱུན་ན་མས་ཀྱིས་ཆིབས་སྒྲུ་འདྲེན། བལ་པོ་ལོ་རྒྱུན་འབངས་
 ཏུ་བ་བཟུ་ཡིས་ཉམ་གཅིག་ཀྱི་བུན་མར་ལུ་ཡོ་བྱད་ཀྱི་བར་ཏུ་ཐེབས་སྒྱུ་ལ་ཀྱིས་.....
 ཤིང་། (དེ་ནས་བལ་བཟུང་འཁོར་དང་བཅས་མར་ལུ་ཡོ་བྱད་ཐེབས་རྒྱུ་མི་
 རྒྱུད་རྒྱུ་སྐྱེས་ཀྱི་གཞུང་མཛོད་ཏུ་བ་གཅིག་ཏུ་བཀལ། ཉམ་གཅིག་ཀྱི་
 བུན་དེུ་དགར་མོ་ཞིག་ལ་བཅིབས། རྒྱུ་སྐྱེས་ཀྱི་ལོ་ཆེན་པོ་ཆེ་ཏུ་བཟུ་ལ་
 བཀལ་ནས་བོད་རྒྱུ་སྐྱེས་སྒྲུ་བཞུད། བོད་ས་མག (639) མོར་ཉམ་སར་
 འཁོར། རྒྱུ་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་ཀྱིས་ཐེབས་ནས་ཐུག་པ་གཟུབ་ཐུག་
 གནང་། ཀོར་རྒྱུ་འཁོར་དང་བཅས་བ་དམར་པོ་ལོ་ལ་ཀྱིས་དྲངས། དེ་
 ནས་དམར་པོ་ལོ་ལོ་མོ་སྐྱུང་གི་དུས་ན་ཆོས་ཀྱི་ཡོ་བྱད་ཀྱིས་ཐེབས་སྒྲུ་མོ་.....
 དང་། ཉམ་གཅིག་ཀྱི་བུན་ཞལ་མཛལ། རྒྱུ་པོ་སྐྱུང་པོ་ཀོར་པས་རྒྱུད་པར་
 འཕགས་པའི་བཟུ་བ་དང་། དགའ་རྒྱུ་རྒྱ་ཆེ་གཟུབ་ཐུག་མཛོད་དེ་ཉམ་
 གཅིག་ཀྱི་བུན་རིག་པོ་ཆེན་ཀྱི་ལོ་དྲུག་པོ་ལ་བཟུར། རྒྱུ་ལ་ཀྱིས་ཐེབས་ནས་དགའ་
 ཆེད་དཔལ་ལ་ལོ་ལ་བཞིན་གནས་སོ།
 དེ་ནས་རྒྱུ་བཟུང་ཀོར་རྒྱུ་དང་། བལ་བཟུང་ཀྱི་བུན་ནས་གཉིས་
 བོད་ལ་ཐེབས་རྒྱུ་དམར་པོ་ལོ་ལོ་མོ་སྐྱུང་གི་མོ་སྐྱུང་ཀྱི་རྒྱུད་པར་དང་། དམར་
 པོ་ལོ་ལོ་སྐྱུང་གི་སྐྱུང་སྐྱེས་ཀྱི་ལོ་ཆེན་པོ་ཀྱིས་ཐེབས་སྒྲུ་མོ་ལོ་ལོ་ལོ་ལོ་.....

57

བ་ཞིག་ཡིན་པས། སྒོར་ཐང་གུམ་བུའི་གཤམ་ཅིས་བཞིངས་ནས་ཁྱ་ཞག་
 ཅིས། ས་དབྱུང་ལེགས་པར་བརྟག་ཏུ་སའི་ཡུལ་འདི་ནི་ཤར་ན་མཚོད་སྒོར་
 བཅུགས་པ་འདྲ་བ། རྩོད་རིན་པོ་མེད་མཚོད་རྟེན་འདྲ་བ། ལུབ་ན་
 མཐུའི་སྒྲིང་ན་རྒྱུར་སོར་བཞག་པ་འདྲ་བ། བྱང་ན་པར་ཁ་མེ་བ་འདྲ་བ་སྟེ།
 བྱུང་པར་འཕགས་པའི་གནས་རི་བཞི། དེ་བཞིན་ཉང་བཅན་འཕག་དཀར་གྱི་
 རི་ལ་གསུགས། བལ་ཁྱོད་གི་རི་ལ་ཉ། བཞོངས་མཁར་གྱི་བྱག་ལ་བསྐྱ།
 སྒྱིབ་གྱི་འབྲགས་ཅུམ་ལ་རྒྱུར། སྒོར་བཅན་གྱི་རི་ལ་བུམ་པ། ཡུག་པའི་རི་
 ལ་དཔལ་བེལ། འཕག་དཀར་གྱི་རི་ལ་རྒྱལ་མཚན། བར་ཐུའི་བྱག་ལ་འཁོར་
 སྟེ་བཞིས་རྟགས་བརྒྱུད་ཚར། རྩལས་ཁ་རི་དང་། ལུག་པ་གདོད་། ར་
 ཁ་བྱག་ རོ་མོ་མེ་རྣམས་ལ་གཤེར་དེལ་བཅས་རྩལས་གྱི་གཉེར་ཁ། ཤར་
 གྱི་རྩལ་དགའ་གདོད་འོག་མ། རྩོའི་གཡུ་འབྲུག་གཅོང་ཆབ། ལུབ་གྱི་བྱ་
 རྟེ་བྱ་གདོད་། བྱང་གི་ཅུམ་སྐལ་པ་པོར་ཁ། བཞོང་ན་གནམ་ལ་འཁོར་སྟེ་
 ཅིངས་བརྒྱུད། ས་ལ་པར་འདབ་བརྒྱུད། བར་ལ་བཤམ་གྱིས་རྟགས་བརྒྱུད།
 ཁྱ་ཞག་གི་རྩ་བཞི། རིན་ཆེན་རྣ་བཞི་ཡོད་པས་གཅུག་ལག་ཁང་ཅིག་པའི་
 ཡོན་ཏན་ཐུག་ཏུམ་ཆོགས་པ་རྣམས་གསུངས། འོན་ཀྱང་ས་དབྱུང་གི་ལེགས་
 པ་ཡོད་པས་ས་དབྱུང་དན་པ་རྣམས་གནོན་པར་བྱེད་པའི་ཐངས་ཀྱ་སྒོན་ཏུ་
 བཅའ་འདུལ་ཡང་འདུལ་གྱི་གཅུག་ལག་ཁང་རྣམས་བཞིངས་དཔོན་ཞེས་
 བཀའ་རྒྱལ། དེར་བརྟེན་གཡོན་ཅུ་ཁྲ་འབྲུག་དང་། གཡས་ཅུ་གཅོང་
 འབྲུམ། དཔུས་ཅུ་བཀའ་ཚལ། ཅུ་ལག་བྲུམ་པ་རྒྱུར་གི་རྩ་ཁང་སྟེ། བཅའ་
 འདུལ་གྱི་གཅུག་ལག་ཁང་བཞི། ཀོང་པོ་ཏུ་རྒྱུར་དང་། རྩོ་བྱག་མཁོ་
 བཅིང་། བུམས་སྒྲིན་དགོ་རྒྱས། བྱང་པ་རུམ་ཆེ་སྟེ། ཡང་འདུལ་གྱི་

གཙུག་ལག་ཁང་བཞི། ཁམས་སྒྲིང་ཐང་སྒྲིལ་མ་དང་། སྤོ་པོ་སྒྲིལ། ཆལ་
འཛམ་གྲུ་རབ་སྒྲིལ་མ། ཆངས་པ་རྒྱུད་གནོན་ཏེ་ཅ་གནོན་ཀྱི་གཙུག་ལག་
ཁང་བཞི་བཅས་གཙུག་ལག་ཁང་བཅུ་གཉིས་བཞེངས་སོ།

དེ་རྗེས་རྒྱ་བཟའི་བཀའ་བཏོན་བཞིན་འོ་ཐང་གི་མཚོ་བསྐབས། དེ་མི་
ཉིང་རུ་སོ་མག་དང་། ཐང་མེལ། རྒྱ། ས་བཟང་དང་བྱེ་མ་རྣམས་འཛམ་
པར་བཅིང་བའི་ཉིང་རུ། ཆོས་རྒྱལ་དཔུང་ལོ་ཉེར་ལྷ་པ་ལྷགས་ཐང་(641)
མོར་ར་ས་འཕྲལ་ཐང་གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཐང་བཅིང་ནས་བཞེགས། དེ་
ནས་ལྷ་པོ་ཆེན་གྱི་བཅུན་གྱིས་བལ་ཡུལ་ནས་བཟོ་བོ་མཁས་པ་རུ་མ་པོས་ནས་
གཙུག་ལག་ཁང་གི་ཉིང་ཁང་བཞེངས་པ་དང་རུས་མཚུངས་རྒྱ་བཟའ་ཏོར་.....
རོས་ཡུང་རྒྱ་མི་ཡུལ་ནས་བཟོ་བོ་མཁས་པ་རུ་མ་བཀུག་ནས་རྒྱ་ལྷག་ར་མོ་ཆེད་
ལྷ་ཁང་བཞེངས། ཏོར་རོ་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་ཀྱི་རྟེན་རྣམས་ཡུང་ལྷ་ཁང་འདི་
གཉིས་ཀྱི་ནང་རུ་བཞུགས་སོ་གསོལ།

མདོར་ན། རྒྱ་བཟའ་ཏོར་རོ་དང་བལ་བཟའ་གྱི་བཅུན་གཉིས་ཆོས་
རྒྱལ་སྒྲིང་བཅན་སྐམ་པོའི་བཅུན་མོར་སྐྱབ་དངས་རྗེས་རྒྱལ་པོའི་མོ་ཐང་.....
དང་། གཙུག་ལག་ཁང་རུ་མ་བཞེངས། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཟན་པ་ཏོར་རུ་
སྒྲིལ། རྒྱལ་ཁག་གཉིས་ཀྱི་རྟེན་མོན་གྱི་ལག་ཆལ་རྣམས་པོར་རུ་སྒྲིལ་བས་ཁ་
བ་ཅན་གྱི་ཡུལ་དེའི་དཔལ་འཕྱོར་དང་། འཛམ་གཙུག་ལག་ཁང་། འཛམ་ཆལ་སོགས་
དཔྱིད་ཀྱི་དཔལ་ལོན་བཞུད་པ་ལྷར་ཏོར་རུ་འཕེལ། ལྷག་པར་རུ་རྒྱ་བཟའ་
ཏོར་རོ་དེ་ནི་འཛམ་པོའི་བཟན་བཅོས་ལ་མངའ་བཞེས་པ་ཞིག་ཡོད་པས། རྒྱ་
མི་གསོ་བ་འཛམ་པ་དང་། ཆོས། བཞུགས་འཛམ་ཆལ་འཛམ་པོ་ལྷ་སྐྱུས། བཟོ་
འཛམ་ལག་ཆལ་སོགས་པོར་ལ་བྱལ་སྒྲིལ་བཅུད་པས་པོར་གྱི་ཆལ་མེད་དང་།

དཔལ་འཕྲོད། རིག་གནས་མཛུགས་ཀྱི་འཕེལ་བྱུགས་ཆེན་འཕྲོད་པ་ཡིན་
ཞིང་། དེར་བརྟེན་པོད་ཀྱི་རྩོན་ལྷན་གྲུབ་པ་ན་ལས་ཀྱིས་ཤུམ་ལས་པའི་
དེས་ཆེར་ཁག་ནང་ཕྱེ་བཟའ་ཀོར་རྩི་མཛད་ཆེས་ལ་བརྟེན་བཟུགས་ཆད་.....
མེད་གནང་བ་མ་ཟད། ད་བར་དམངས་ཁྲོད་ཏུའང་ཕྱེ་བཟའ་ཀོར་རྩི་
མཛད་ཚུལ་ཀྱི་ཕྱི་ལུང་ལ་ཞིག་ལྟར་དར་ཡོད། ཀོར་རྩི་ཉིད་པོད་ལ་
བཀའ་འདིན་ལྟས་པར་ཆེ་བས་པོད་མི་ན་ལས་ཀྱིས་མཆན་ཏུའང་མ་ཆེ་ཕྱེ་བཟའ་
འཕེལ་ཆེ་ལི་བཟུ་ཞེས་དུས་ལ་ཤོ།

ཡང་ཚུལ་གྱིས་སྤྱོད་པ་ཅན་གྱིས་པོ་འུ་པུན་མོ་འུ་པུན་། དེ་པོ་མེད་དང་།
ཡིག་ཚང་འགྲུབ་ཞིག་ཏུ་སྤྱོད་པ་མེད་དང་། བལ་བཟའ་གཞིས་ལ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་.....
པར། ཅུ་མོད་བཟའ་དང་། ཞང་ཁྱུང་བཟའ་། མོད་བཟའ་སྤྱི་ཆུ་མ་ན་མས་
ཁལ་ཏུ་བཞེས་ཟེར་འཁོད། རོན་ཏུ་འདི་ཆུང་མ་ཡིན་ཆུང་། གང་འགས་
ཤིག། ཡང་ཚུལ་གྱིས་སྤྱོད་པ་ཅན་གྱིས་པོ་འུ་པུན་མོ་འུ་པུན་སྤྱི་ཆུ་མ་གྱི་
སྤྱོད་པུར་རི་པུར་པུན་ནི་མོད་པ་ཆུ་(638)མོད་སྤྱོད་འཁྱུར་པ། མོད་
ཆུ་མ་མ་ཆུ་(650)མོད་མི་འཁོགས་གསེར་གྱི་སྤྱི་ལ་མངའ་གསོལ། མོད་
ཤིང་མོས་(655)མོད་དམོངས་པ་ཆུ་རན་ལས་འདས་ཤིང་། ཆུ་གཅིག་སྤྱི་
པུན་ནི་མ་མ་མ་(639)མོད་པུན་མོད་ཆུ་མ་དངས་པ་དང་། ཆུ་བཟའ་
ཀོང་རྩ་མཚེ་ཡི་པ་ཆུ་ནི་ཆུ་མ་མ་(641)མོད་པུན་མོད་མངའ་གསོལ་.....
པ་དེ་ནི་ཀུན་སྤྱོད་པ་ཤིང་། མོད་གསལ་འདི་དག་གི་མོག་ནས་ཀོང་རྩ་གཞིས་
པུན་པོ་འུ་པུན་མོད་ཆུ་མ་དངས་མོད་ནས་མོད་བཟའ་སྤྱི་ཆུ་མ་དང་། ཅུ་
མོད་བཟའ་། ཞང་ཁྱུང་བཟའ་པུན་ཁལ་ཏུ་བཞེས་ཞིན་པ་ཅན་མ་མ་མ་དང་།
ཆུ་སྤྱོད་པུར་རི་པུར་པུན་ཡང་འཁྱུར་པ་ཞིན་པ་གསལ་པོ་འུ་པུན་ཆུ་མ།

ཡང་ལ་ལས། གཡམ་མིང་ཅ་ཡོང་བཟའ་དང་། ཞང་ཁྱུང་བཟའ། མོང་
 བཟའ་ཁྱི་ཆུ་མ་རྒྱལ་ཁལ་ཁུ་བཞེས་མིན་པ་མ་ཟད། ལྷ་ཤུལ་ཡུང་རྩ་ཡུང་
 བཅོན་ཡང་འཁྱུངས་མིན་པས་སྤྱང་ཡང་ཁྱུ་བཟའ་དང་བལ་བཟའ་གཉིས་.....
 བཅོན་མོང་ལྷུན་འབྲེན་དཔོན་པའི་ཁྱུ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཟེར། དེ་ཡང་སྤྱལ་པས་
 དེར་ཚོས་ཁྱུལ་སྤྱང་བཅོན་སྤམ་པོས་མཐའ་བཞིའི་ཁྱུལ་ཕན་ན་མས་དྲ་བར་.....
 ཅུ་འཁྱུག། བོད་གཅིག་ལྷུང་བཟོ་བའི་སྤྱལ་མེན་གྱི་ཁྱུ་བཞག་ཁེགས་པར་
 ལྷུག། ཆབ་མིང་དང་། དཔལ་འཕྱོར། དམག་དོན་བཅས་གྱི་ལམ་
 ལྷུགས་བཟུང་བཅོས་གཏོང་བ་ཚོགས་བྱས་སྤྱལ་མཐའ་བཞིའི་ཁྱུལ་ཕན་.....
 ཁལ་གྱི་ལོག་སྤྱོད་སྤོངས་ལྷུགས་གྱིས་ལོ་སྤྱལ་པས་བཅོལ་ནི་བཟུང་ལོག་དོ་ལངས་
 ལྱུང་པར་བཞེན་ཚོས་ཁྱུལ་སྤྱང་བཅོན་སྤམ་པོས་རང་ཉིད་གྱི་ཆབ་མིང་ལྷུང་.....
 བཅོན་གཏོང་བའི་སྤྱང་ཅུ་མཐའ་བཞིའི་ཁྱུལ་ཁལ་དང་གཉིན་གྱི་ཆབ་མིང་ལོ་
 བ་བཅོགས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས། བོད་ནས་ཚོས་ཁྱུལ་སྤྱང་བཅོན་སྤམ་པོར་
 བཅོན་མོ་སྤྱུ་བྱང་ཁེགས་པ། བཞིན་གྱི་དྲུག་འཁོར་བཟའ་བ་ཞིག་མ་ཉིད་
 པར་ཁྱུལ་ཁལ་གཞན་ནས་བཅོན་མོ་སྤྱུན་དྲངས་པ་ཞིག་མ་ཡིན་ནོ།

དེ་ནས་སྤོང་ཅུ་བཟོད་པ་ལྷུང་ཅ་ཡོང་བཟའ་དང་། ཞང་ཁྱུང་བཟའ།
 མོང་བཟའ་ཁྱི་ཆུ་མ་རྒྱལ་ཁལ་ཁུ་བཞེས་པར་སྤོང་མ་གཉིས་ལ་ཤུལ་མ་ཡུང་.....
 བར་མག་ལྷ་དང་། མིམ་ཁུ་སྒོག་གི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། མོང་བཟའ་ཁྱི་ཆུ་མ་
 ལ་ལྷ་ཤུལ་ཡུང་རྩ་ཡུང་བཅོན་འཁྱུངས། དཔུང་ལོ་བཅོ་གཞུག་པོར་གཤེར་
 ཁྱིར་མངའ་གསོལ། ལུམ་ཤུལ་གཉིས་ཀྱི་ཉིན་སྤམ་ཅུ་འཕགས་མ་སྤྱལ་མའི་
 དཀྱིབས་ཅན་གྱི་ཡོང་བའི་ལྷ་ཁང་བཞེངས། དཔུང་ལོ་བཅོ་བཟུང་ལོར་ལྷ་
 ཤུལ་དཔོན་པོས་པ་ལྷ་དན་ལས་འདས། བར་ལོ་སྤོང་ཁའི་དོན་མཁའ་མདའ་ཅ་

ཆེན་འཕྲོ་བྱེད་པ་ལྟར་ཞིང་།

དཔལ་འཕྱོར་གྲོ་རྩུ་འཕེལ་བ་དང་རྒྱལ་མཚན་པོ་དང་གྱི་རིག་གནས་...
ཐད་ལ་འདར་ཆར་ལྟར་མ་ཕྱོར་བའི་འཕེལ་རྒྱས་ཟྱེན། རྒྱལ་དེར་ཕོ་རྒྱས་དང་།
ཆོ་མ་རིག་སྤྱོད་པར། ལྷན་ཆལ། ཨར་ལས་ལག་ཆལ། བརྒྱུ་རིག་
མཛེས་རིག་ཟུན་ཅིས། ཆོས་ལུགས་སོགས་འཕེལ་རྒྱས་ལུགས་ཆེན་ལྟར་
བར་བརྟེན་པོ་དང་རྩུ་རུ་འཕྲོ་བའི་པོ་དང་གྱི་གནས་རུ་ལས་རིག་གནས་གྲོ་
རྩུ་སྤེལ་བར་ཐང་གཞི་སྤྱོད་བརྟེན་ཞིག་བཅིང་བ་ཡིད།

དེ་མཚན་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་བཅུན་ཐུག་པོས་རྒྱ་པོ་དང་མི་རིགས་དཔར་.....
མཛེས་མཐུན་གྱི་འཕེལ་བ་འཕྱོགས་པར་བྱས་ཆེས་རྒྱ་པོ་ཆེ་ཞིག་བཞག་.....
གནད་པ་དང་། ཁོང་གིས་མི་དཔར་བཟུང་རྒྱུ་མོ་ཉ་མང་གས་ཉེ་ཐང་
ཁྲའི་ལ་མཛེས་བཅེའི་འཆ་མས་འདྲི་གནད་ཞིང་། ཉུག་པར་རྩུ་རྒྱ་བཟུང་
གྲོ་རྩུ་མོ་མཚ་ལི་བཟུང་དེ་རུ་ཉིད་ཀྱི་བཅུན་ཐོར་ཟུན་དངས། ཐང་ཁྲའི་ལི་
སྤྱོད་ཐོན་གྱི་རིག་གནས་ཀྱི་ཉིང་ཁུ་ན་མས་སྤངས་ཉེ་པོ་ལ་བྱེད་གདམ་.....
བཅིང་། པོ་དང་གྱི་མི་དཔར་མ་ནས་རྒྱུ་ལི་ཉ་མང་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་དཔེ་སྤྱོད་
པའི་འཕྲོ་རྒྱལ་གནད་། རྒྱ་དཔེ་གི་རྒྱ་ལྟ་མང་པོ་དང་ཨན་ལ་རྒྱུ་རིག་
གནས་རྒྱུར་བར་བཅིང་བ་ཅམ་མ་ཐད། བཅུན་པོ་རུ་ཉིད་ཀྱིས་བྱེད་རྒྱ་
རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་སྤྱོད་སྤྱོད་ལེགས་པར་མཛད། ཐང་ཁྲའི་གི་ཆབ་མི་དཔར་
དང་། དཔལ་འཕྱོར། དཔེ་ག་དོན་སོགས་ཀྱི་ལས་ལུགས་མིག་དཔར་
འཛིན་ཉེ་པོ་དང་གྱི་ལས་ལུགས་ཁག་བཟུང་བཅོས་ལུགས་ཆེན་གནད་པ་ཡིད།
པོ་དང་སྤེལ་(648) ཐོར་ཐང་གི་མོ་ཉ་མང་ཐོན་ཆོས་སོགས་རྒྱ་གར་རྩུ་
འཆ་མས་འདྲི་ཉིད་པར་བཟུང་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་ཐང་ཐང་གི་མོ་ཉ་མང་པོ་པས་ད་

64

[illegible]

65

འདུག་པས་ཀྱི་པོད་མཁས་པ་ན་མས་ཀྱིས་ཞིབ་པར་བརྟག་དགོས་པ་འདུག་ལོ་
 ལྷན། མགར་སྤྱོད་བཅན་ནི་པོད་ལ་བཀའ་དྲིན་ལྷག་པར་ཆེ་པའི་ཞིང་ག་
 གཉིས་ལྷན་གྱི་པོད་སློན་ཞིག་རེད། ཁོང་གིས་ཆོས་རྒྱལ་སྤྱོད་བཅན་ཞལ་
 བཞུགས་པའི་སྐབས་སུ་བཅན་པོར་རམ་འདེགས་ལྷན་ཏེ་སྤྱོད་ནང་གི་ཟིང་ཆ་
 རྒྱུ་འཇགས་བཏང་བ་དང་། ཆབ་སྲིད་དང་། དམག་དོན་ལམ་ལྷགས་
 གསར་རྒྱ་བཙུགས། མཐའ་བཞིའི་རྒྱལ་ཁག་ནས་བཙུན་པོ་སྤྱོད་དངས་ཏེ་
 གཉིན་གྲིག་གི་འབྲེལ་བ་བཙུགས་པ་སོགས་བྱས་རྗེས་མང་ཙམ་བཞག་པོ་རྒྱས་
 མཁས་ཅན་སྤྱོད་ལྷན་ལན་གྱིས་བཙུགས་པའི་གྲུང་གའི་པོ་རྒྱས་ཆེ་མོ་ཞེས་པའི་
 དེབ་ཐེར་ནང་“མགར་སྤྱོད་བཅན་གྱི་བྱས་རྗེས་ཆེ་མོས་ནི་ས་ཞིང་ཁག་དབྱེ་
 བ་དང་། མཐོ་པོད་ཀྱི་བཀའ་བཀོད་རྒྱུ་འདོན་གྱི་ལམ་ལྷགས་བཙུགས་པ་”
 དེ་རེད་གསུངས་པ་ནི་དོན་དངོས་དང་མཚུངས་པ་ཞིག་རེད་ལྷན། མགར་
 སྤྱོད་བཅན་གྱིས་ཐང་ཁའི་ལ་མིག་དཔེ་བཞུགས་ཏེ་ས་ཞིང་ཁག་དབྱེ་བ་དང་།
 དེ་སྤྱོད་ས་ཞིང་ཐེད་པའི་འབངས་ན་མས་ལའང་ས་ཞིང་སྤྱོད་ནས་ཞིང་འཕྲོག་
 གི་ལས་ཀ་བྱེད་བཙུག་པ་ཙམ་མ་ཟད། རྒྱལ་ཁབ་ལ་ཁལ་བསྐྱལ་བཙུག་པར་
 བརྟེན་ཏུས་དེ་ནས་བཟུང་དབང་བསྐྱུར་པས་བཟུ་གཞིག་གཏོང་བྱས་ནི་ཡན་
 གཤིག་ཏུང་ཤས་ཁག་ཙམ་མ་ཡིན་པར་འབངས་མི་དང་འཕྲོག་པ་ཁག་གཅིག་
 གྲུང་གྲུང་བ་རེད། སྤྱོད་ཅངས་ཁལ་ནས་ཐོན་པའི་མཐོ་པོད་ཀྱི་ཡིག་རྒྱུང་
 འགའ་ཞིག་གི་ནང་ཏུའང་སྐབས་དེར་ཞིང་ཁ་རིགས་སྤྱོད་དབྱེ་བ་དང་། མི་
 གྲངས་མང་ཏུང་ལ་གཞིགས་ཏེ་ཞིང་ཁ་སྤྱོད་པ། དབང་བྱགས་ཡོད་པ་
 ཆོས་གྲུང་ཞིང་ཁའམ་ས་སྤྱོད་ཏམ་བཟུང་བྱེད་མི་ཆོག་པ་སོགས་ཀྱི་གཏན་
 འཛུགས་གསལ་པོ་བྱས་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ཐོག་ནས་ཏུས་དེར་པོད་ཀྱི་སྤྱོད་

ཆོགས་ཐན་གཤམ་ལམ་ཐུགས་ནས་བཀས་བཀོད་རྒྱུ་འཛིན་ཀྱི་ཆོགས་ཀྱི་.....
 རྒྱགས་ཀྱི་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་བའི་ར་འཕྲོད་གསལ་པོ་བྱུང་བ་རེད།   གྲུ་བས་
 དེར་ཡན་རྒྱུ་(འིན་ཅང་ས་ཁུལ་གྱི་ཡན་རྒྱུ་མེར་བའི་ས་གནས་) ནང་།   ཆིུ་
 ཆེ་(དེར་གྲུ་བས་འིན་ཅང་གི་སྤྱུ་བྱུང་)   ཆིུ་ལྷ་(དེར་གྲུ་བས་འིན་ཅང་གི་ཆིུ་
 ལྷ་) རྒྱུ་ཡན་(དེར་གྲུ་བས་འིན་ཅང་གི་རྩ་བའི་བྱུ་བྱུང་) བཅས་ཞིང་ཆེན་པོ་.....
 བཞིན་མས་ཐང་གི་དམག་མིས་དབང་བྱ་འདུག།   རྒྱ་ལྷ་མས་བྱུང་རྒྱ་ལི་
 རོག་ཏུ་ཤོར་བ་པོད་ཐོན་མགར་རྩྱུང་བཅན་གྱིས་ཐོས་རྒྱུ་ཆལ་ཐུན་པའི་
 དམག་འདུམ་ཆོ་ཁྲིད་ནས་པོད་ཆུ་ཕག་(663) མོར་རྒྱ་ལྷ་དམག་དང་།
 དེའི་ཆོ་ལྷ་ལྷའི་དཔོན་པོ་རྩ་བྱུ་བ་པོད་ཀྱི་རྒྱགས་ཀྱི་ཤོས།   རང་ལྷལ་གྱི་
 རང་གཏམ་རྒྱལ་པོད་དམག་ལ་བཞད།   པོད་དང་རྒྱ་ལྷ་དམག་འཐབ་པས་
 རྒྱལ་རྒྱགས་ཀྱི་ལྷའི་ལྷལ་ཆོ་ཆེན་པོ་བཅུ་ཅམ་པོད་ཀྱི་ཆབ་ལོག་ཏུ་བཞུགས།   རྒྱ་
 ལྷ་མ་ཐང་ཤོར་མར་རྒྱལ་པོ་ཆོལ་ཡང་རོགས་མ་གནང་བར་མཐར་རྒྱ་ལྷ་.....
 ཡོངས་རྒྱ་ཕམ།   རྒྱ་ལྷའི་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་ལྷ་ནོ་རྩེ་པོ་དང་།   བཅུ་ནོ་མཐ་ལྷ་
 འཁོར་དང་བཅས་པ་རང་ལྷལ་བཞུར་རྩེ་ལན་ཡུ་རྒྱགས་ཀྱི་ཤོས།   རྒྱ་ལྷའི་
 རྒྱལ་པོ་འདིད་མཐན་པོད་དམག་འཁོག་ཆེད་ཐང་ཤོར་མས་དམག་དཔོན་.....
 འཛིན་ཞེན་ཐེན་དང་།   རྒྱུ་ལྷ་ཆེད་ལྷན་དཔུང་དམག་དང་བཅས་ལན་
 ཡུ་བར་བཏང་།   ཐང་པོད་དམག་འཁུག་ཐན་ཏུ་བྱུང་།   པོད་མེ་རྩག་
 (666) མོར་མགར་རྩྱུང་བཅན་དམག་ས་ནས་ཆུར་ཐོག་རྩེ་པོད་མེ་ཡོས་.....
 (667) མོར་རྒྱགས་ཤེགས།   ཡང་བཞད་ཆུལ་གཞན་ཞིག་ལ་མགར་རྩྱུང་
 བཅན་རྒྱ་ལྷའི་ལྷལ་ཏུ་དམག་ཏུ་བཞུད་དེ་པོད་ཤིང་ཐང་(665) མོར་.....
 དམག་ཐོག་ཏུ་ཤོར་ཐེན།   པོད་ཐོན་མགར་རྩྱུང་བཅན་རྒྱ་གཤེགས་རྒྱུ་

68

ནུལ་མ་འཕྲུག་མཛོད་དུ། སྐུ་མཛོད་དེ་རྒྱ་མཚོ་ལ་མཛོད་ཀྱིས་ཆེན་པོ་བྱུང་
ངོ།

དེ་ནས་མང་སྤྱོད་མང་བཅན་དཔྱད་པའི་ཉེས་བརྟན་ལ་མཛོད་ཉེ་པོ་དེ་སྟེ་
ཡོས་(679)མོར་གཙང་གི་པར་སྐྱར་སྐྱར་ལ་དཔྱད་པ་ཡི་མཛོད་ལས་.....
འདས། པར་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་བཅན་གྱི་གཞི་བྱ་བའི་གསལ་སྟེ།

ཡལ་རྒྱུ་མང་སྤྱོད་མང་བཅན་དཔྱད། ཡལ་འཕྲུག་པུ་པོ་ཁྱིམ་མོར་
གི་ཡལ་འཕྲུག་སྤྱོད་མང་པོ་རྒྱུ་ནུལ་འཕྲུག་གི་ཡལ་པོ་ཡལ་འདས་ནས་.....
ཞག་འགའ་ཞིག་སྤྱོད་པ་དང་འབྱུངས། ཡལ་དེ་པོ་མེར་འགའ་ཞིག་ཏུ་མང་
སྤྱོད་མང་བཅན་པོ་མེ་བྱེ་(676)མོར་སྐྱུ་གཞི་གསལ་བྱུང་། ཏུམ་དེར་
འཕྲུག་སྤྱོད་མང་པོ་རྒྱུ་གི་མང་པོ་ཏུ་བརྟུགས་ནས་སྐྱུ་མ་བརྟུགས་སྐྱུ་མལ་སྟེ་
ཡོས་(679)མོར་གཞི་ནས་བཅན་པོ་སྐྱུ་གཞི་གསལ་བྱུང་བ་བརྟུགས་བྱས་.....
གཞིས། སྐུ་མཛོད་དེར་སྐྱུ་ཡལ་འཕྲུག་སྤྱོད་མང་པོ་རྒྱུ་དཔྱད་པའི་གཞི་མཛོད་
ཆེན་ཆེན། བཅན་པོ་དེ་ཡིས་ཡལ་སྤྱོད་པོ་ཉི་ལྔ་ཙམ་བརྟུངས། མཆིམས་
པུ་པོ་བཅན་པོ་རྒྱུ་གི་ཁལ་ཏུ་བཞེས། སྐུ་མཛོད་པུ་པོ་ཡལ་པོ་
སྤྱོད་བཞིན་ཆེན་ཆེན་བྱས། བཅན་པོ་སྐྱུ་ན་སྤྱོད་པས་ནང་གི་བྱ་བ་མཆིས་
ཅད་མཆིས་ཀྱི་ཏུ་ཆེ་བས་བྱས། ཡུ་ཡི་བྱ་བ་ནུལ་མཆིས་ཀྱི་ཏུ་སྤྱོད་པ་
དང་། ཆ་པོས་བྱས། ཁོར་ནུལ་སྐྱུ་དཔྱད་པའི་གིན་ཏུ་ཆེ། འདི་འདིར་ཡལ་པོ་
ཡིར་ལ་ནུལ་པོས་སྤྱོད་པོ་ཆེ་ཡི་སྐྱུ་སྐྱུ་མཆིས་པ། རྒྱ་མཚོར་གསལ་བྱས་པས་གསལ་
པོ་ཆེ་ཆེས་གཞི་བྱ་བ་མཆིས་ཀྱིས་མང་པོ་ཉི་ལྔ་ཙམ་བྱ་བའི་སྤྱོད་པ་གཙང་།
དཔལ་སྤྱོད་སྤྱོད་པོ་བཅན་གྱིས་མིག་སྤྱོད་པས་གསལ་པོ་མང་པོ་སྤྱོད་པོ་མཆིས་
པས་པོས་གསལ་བྱུང་གིས་ག་པའི་སྤྱོད་ཏུ་ཆེ་མས་བཀའ་པོ་སྤྱོད་པོ་མཆིས། ཅན་

ཨ་འཁོར་ཤོར་གྱིས་འཁོར་བྱུང་ཏུ་བརྒྱལ་པ་བྱེད་ལ་འཐེན། གཞོན་མི་
 བརྒྱལ་གཤམ་སྒྱེན་གྱིས་ཉ་ག་ཡང་ལ་མཚོངས་པ་བྱེད་ལ་འཐེན་ལུས་པ་སྟེ་མི་.....
 ཚལ་པོ་ཆེ་བརྒྱལ་བྱུང་། དེ་དག་ལ་ལ་ནི་མདའ་ཚལ་ལ་ལམས། ལ་ལ་ནི་
 རྒྱལ་མ་ཚལ་ལ་འབྲན་ཆུ་མེད་པ་སོགས་དྲག་ཚལ་ལ་འབྲན་ཏུ་ལམས་པ་ཡིན་.....
 བོ།

ཡང་རྒྱལ་པོ་འདི་འདྲི་སྒྲུ་ལུ་པོད་ལ་ར་དང་། དཀར་ཡོལ་དར་ཚུལ་
 བྱི་ཉིན་ཞིག་རྒྱལ་པོ་སྤྱང་གཞི་དྲག་པོས་མཁར་བའི་སྐལ་ལྷན་གྱི་སྤྱང་ཏུ་བྱ་.....
 ཡིད་ཏུ་འོང་བ་ལྟར་མཐོང་མི་སྤྱང་བ་ཞིག་གི་ཁ་ན་ཤིང་ལུ་ལོ་མ་ལུང་ཤས་.....
 ཚལ་འབྱེད་ཉེ་འོངས། དེ་རྒྱལ་པོས་གཟིགས་པས་ཤིང་འདི་ནི་ལྟར་ཆ་བ་
 བས་མཐོང་མི་སྤྱང་བ་ཞིག་འདུག་གསུངས་བཞིན་ཤིང་ལུ་ལོ་མ་གཅིག་ཞལ་
 ཏུ་བརྒྱལ་སྟེ་པོ་བ་ལྟར་པས་ཞལ་སྒྱེམ་པ་སོས། རྒྱལ་པོ་ལུགས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་
 བས་འདི་ནི་བརྒྱུད་པའི་མཚོག་ཡིན་པས། ང་ལ་སྤྱོ་ཉེ་བ་རྒྱལ་མིས་ཤིང་དེ་
 འཚོལ་བར་འགོ་དགོས་གསུངས། རྒྱལ་པོའི་བཀའ་བཞིན་སྤོན་པོ་རྒྱལ་མ་
 གྱིས་པོད་ལུ་ལོ་སྤྱང་སྤྱང་བར་གསུམ་གང་སར་བཅོལ་བྱུང་མ་ཆེད། མཐར་
 སྤོན་པོ་སྤོ་ཉེ་བ་ཞིག་གིས་རྒྱ་ནག་གི་མཐའ་མཚམས་ལྷན་པ་སྤྱོད་དེ་ནགས་ཚལ་
 དུས་ནས་ཤིང་དེ་འདྲ་བ་ཞིག་ཆེད། ཤིང་དེ་རིགས་ཤིང་པའི་ཁལ་རྒྱལ་
 གཅིག་དང་། ཁོ་རང་གི་ཁྱར་པོ་གཅིག་འབྱེད་ནས་ཐག་རིང་གི་དཀའ་ངལ་
 གང་ལའང་མི་འཛེམས་པར་རྒྱུར་འོངས་ནས་བཅོན་པོའི་སྒྲུབ་ལྟར་ལུས་པས་.....
 ལུགས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་ནས་བྱ་དགའ་ཡང་གང་ལེགས་གནང་། ཡང་བཅོན་
 པོས་དེ་འབྱུང་བའི་སྤྱོད་རྒྱ་ནག་ལུ་ན་དཀར་ཡོལ་ཞེས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་.....
 ཞིག་ཡོད་པ་དེ་འཚོལ་བར་འགོ་དགོས་གསུངས། གསེར་ཡིག་པ་མང་གས་

གྲུང་གོང་མ་ཆེན་པོས་དཀར་ཡོལ་མི་གནང་། བོད་རང་ལ་ཤར་ཡོད་ཆུ་ཆ་
 ཡོད་ན་ཤར་མཐན་བཏང་བས་ཆོག་གཞུང་ས། དེ་ནས་ཆུ་ཡོལ་ནས་དཀར་
 ཡོལ་ཤར་མཐན་བོད་ཏུ་འོང་ས། ཤར་པ་ན་རེ། དཀར་ཡོལ་རབ་ཀྱི་ཆུ་ཆ་
 ཉི་མེད་ཆེན་འཆིང་ཏུ་དང་། འཁྱིར་ནི་འཆིང་། མ་མ་རྟོ་དཀར་ཡོང་མེད་
 བས་གན་མཆོད་ནས་ཆུ་ཆ་ཡང་མི་ཏུང་བ་གནང་། བོད་ཏུ་ཤར་པ་མེད་
 དཀར་ཡོལ་གྱི་དབྱིབས་ནི། ཁ་གཡེལ་བ། སྒབ་བ། ཀླར་པ་སྒྲར་བ།
 མདོག་དཀར་འཇམ་ཆོ་དྲངས་ལུག་བ། དཀར་ཡོལ་དེའི་རིགས་ཀྱི་མིང་ལ་
 དར་ཆེ་(སྐར་མེད་བོད་ཏུ་དར་བ་ན་དར་དང་། ཆེ་དར་དཔལ་འཕྱོར་
 འཕེལ་བ་ན་ཆེ་) ཞེས་བཏགས་། རི་མའི་ནམ་པར། རབ་ལ་བྱ་མི་ཁ་ན་
 མིང་ཏུ་འཕྱོར་བ་དང་། འཁྱིར་བ་ལ་མཆོ་ཉ། མ་མ་ལ་སྐར་རི་ཤུ་བ་བཅས་
 ཀྱི་གཞུགས་བཞོད། དེའི་སྐར་ཞིབ་པར་རྟོགས་འདོད་ན་ཆུ་བོད་ཡིག་ཆར་
 མཁས་པ་དག་འབྱེད་ལ་གཟིགས་པར་མཛོད། འབྲུག་སྐར་མར་པོ་ཆེའི་རུས་
 བ་ར་དང་། དཀར་ཡོལ་བོད་ལ་ཆོག་མར་དར་བའི་འདོད་ཆུལ་དེ་རིགས་ལ་
 མཁས་དཔར་ནམས་ཀྱིས་བཟྭ་ག་ཞིབ་ན་ན་ཏན་གནང་དགོས་པ་ཞིག་འབྲུག་
 ཀླང་ལགས་ཤིག། ར་ནི་ལོ་སྟོང་སྟག་འགའ་ཞིག་གི་སྐར་པོ་ཏུ་ཆུ་ན་ག་གི་
 ཆུ་པོ་ཀུན་གྱི་འཆོ་བའི་ནང་མེད་ཏུ་མི་ཅང་བ་ཞིག་ཡིན་ལ། ཟུང་ཆུལ་ཁག་
 དར་ཆེར་འཕེལ་བྱེད་སྐབས་ཀྱང་ར་དང་དཀར་ཡོལ་ནི་ཆོར་ཆོག་གཙོ་བོ་ཞིག་
 ཏུ་ཟུར། ཆོས་ཆུལ་སྐར་བཅན་སྐམ་པོའི་སྐུ་རུས་སུ་ཐང་བོད་དྲ་བར་ཆབ་
 ཡོད་དང་། རིག་གནས། དཔལ་འཕྱོར་སྟགས་ཀྱི་ཐང་འཕེལ་བ་ཏུ་ཅང་ཆེ་
 བས་ར་དང་དཀར་ཡོལ་བོད་ལ་མི་བྱུང་བ་མི་ཁྱིད་པ་ཞིག་རེད་ལྟེ།
 བཅན་པོ་དེའི་རུས་བོད་ཀྱི་དམག་ཤུགས་ནི་ཤར་མི་ཉག་དང་།

ཉི་ལྔ་ཤར་དང་པལ་པོ། ལུ་པ་ཤིན་ཅང་གི་ཞིང་ཆེན་པོ་བཞི། ལྷར་ཉོར་
 བཅས་པ་བྱུང་། དེ་ནས་མཉམ་པ་སྒྲུབ་པ་ལ་དཔག་ཆེད་རུ་མ་ཡོད་ལ། མོད་ལྟ་
 ལུ་ལྷོ་དཔལ་བ་དང་བརྒྱལ་པོད་པ། རྒྱུ་ལྷུ་ལ་རལ་མ་ཉན་དང་། གཤམ།
 ཅེལ་ལ་སོགས་པའི་རུས་སྒྲུབ་དང་ལྷུང་མེད་ཅེས་བྲགས་སོ།

མང་ཀའོ་ཙྰར་གིས་མོད་ས་བྱ་(649) མོ་ནས་མོ་སྒྲུལ་ཙྰར་མོ་བཞི་ཡིད་
 བརྒྱུད་ས། དལུར་མོ་སྒྲུབ་ཙྰར་དུག་པ་རྩ་བྱུང་(682) མོར་དཀོར་ས་པ་
 འདས། རོན་རུ་མོད་ལྷུགས་སྒྲེལ་(660) མོ་ནས་མལུར་མང་ཀའོ་ཙྰར་བྲག་
 ཤེད་མཐོ་བའི་སྒྲུང་གཞི་སོག་ལྷུ་པལ་ཆབ་ཡིད་ཀྱི་བྱ་བ་མཐས་ཅད་རྒྱལ་མོ་ལྟ་
 རྒྱ་མཐོ་ལྷུས་གནང་། ལྷ་རྒྱ་མཐོ་ནི་སྒྲུང་གཞི་གནང་རལ་མོ་སྒྲུལ་མོག་ཆབ་
 ཡིད་པ་བྱུང་རུ་འཕལ་པའི་ལུང་མེད་ཅིག་ཤེད། ཁོར་གིས་ཡིད་དཔར་བལུར་
 བའི་རུས་སྒྲུབ་པ་སྒྲུབ་མོད་རྩ་བྱུང་(692) མོར་མང་གི་དཔག་དཔོན་ཆེན་པོ་
 མང་ཤེད་ཅེས་སྒྲིབ་ནས་ཁྱི་དཔག་པར་ཆེ་མོད་དང་འཕལ། ཤིན་ཅང་
 བྲལ་གྱི་རྒྱ་མཐོ་སོགས་ཞིང་ཆེན་པོ་བཞི་པར་བྱུང་ས། ལུ་ལ་དེར་སྒྲུང་དཔག་ཁྱི་
 གསུམ་སྒྲུག་ཅམ་པར་དང་། དེ་པ་མེར་དང་ཡིག་ཉིད་འགའ་ཞིག་ནང་ལྷ་རྒྱ་
 མཐོ་གྱི་དཔག་དལུར་སྒྲུགས་པ་སྒྲེལ་ས། ཅེ་མོ་བྱུར་དཔར་མོ་མེར་པ་སྒྲེལ་ས།
 ཞེས་འཁོད་འདུག ཡང་སྒྲིགས་གཞན་ཞིག་ནས་རྒྱལ་མོ་དེས་མོ་ཉ་མང་གས་
 ཉེ་མང་མོད་ཀྱི་མཛའ་མཐུན་གྱི་འཕེལ་པ་བརྒྱུར་གསོ་བྲལ་ཉེ་སྒྲུབ་དེར་.....
 འཕེལ་པ་ལེགས་སྒྲུབ་འགོ་རྒྱལ་པ་བྱུང་ཞིང་།

མོན་ལུར་སྒྲུབ་པ་དེར་པག་གི་ལུ་ནས་སྒྲུབ་དཔར་ཤིན་རུ་ཆེ་པས་.....
 འཕལ་སྒྲུབ་སྒྲུག་རྒྱལ་པོ་སྒྲུབ་པར་བྱུང་། རྒྱུས་རྒྱལ་པོ་ནང་སོན་པའི་
 རུས་སྒྲུབ་པ་ཀྱི་ལུ་ནས་སྒྲུབ་དཔག་མོག་རུ་མོད་པ་ལ་རྒྱལ་པོས་དཔག་ཁྱི་.....

རེ།   རང་ཉིད་ཀྱི་ཕུ་མོ་ལྟ་སྟངས་ཀྱི་བཅུན་མོར་ཕྱལ་ཟེར་ཡང་ཁང་ཁྱོན་
 འགའ་ཞིག་གིས་མེས་པོ་སྤྱོད་བཅུན་སྐུ་པོ་འདི་ལྟགས་སུ་བྱ་ཟེར་ནས་ཐང་གི་
 རྒྱལ་ཁར་བཅུན་མོ་སྤྱོད་པར་བརྒྱུད།   འོན་ཀྱང་གྱི་མ་ཤིང་གོང་རྩོ་ལྟ་སྟངས་མ་
 འཁྱོར་གོང་གཏགས་ཀྱི་ཕུ་མོ་ལྟ་སྟངས་ཀྱི་བཅུན་མོར་མ་སྤྱངས་པའི་འཁོན་གྱིས་
 གཏགས་ཁྲི་བཟང་ཡང་ཉོན་གྱིས་འཁར་ཆ་ལྟ་དཔོན་བསྐོངས་ཟེར།   ལྟ་སྟངས་
 དེ་ཡི་པར་སྐྱ་ར་རི་ལ་བཅིགས།   ཡང་ལ་ལས་ཁྱོན་པོ་འགའ་ཞིག་གིས་ལྟ་
 སྟངས་གདན་དྲངས་ཏེ།   བཅུན་མོ་སྤྱོད་པའི་འོད་རླབས་མཉམ་ཅད་གྱིས་ཉ་ཉ་ལྟགས་
 པ་དེར་ལྟ་སྟངས་ཀྱིས་ཀྱང་ཉ་ཉ་ལྟགས་པས།   ཉ་མ་བརྒྱར་ཏེ་འདས་ཞེས་ཀྱང་
 ཟེར་མཐར་གྱི་མ་ཤིང་གོང་རྩོ་ཡང་ཆེའི་བཅུན་མོར་མངའ་གསོལ་ཞེས་བྲགས།

བཞོན་ན།   འཁར་ཆ་ལྟ་དཔོན་གཤེགས་ཚུལ་སྒྲིལ་དང་།   གྱི་མ་ཤིང་
 གོང་རྩོ་ཡང་ཆེའི་བཅུན་མོར་མངའ་གསོལ་ལྟགས་སྒྲིལ་ལ་བཞད་ཚུལ་ཐང་.....
 ཅམ་ལྟར།   ཡང་རྒྱ་པོད་ཀྱི་དེ་པ་ཟེར་འགའ་ཞིག་ཏུ་གྱི་མ་ཤིང་གོང་རྩོ་པོད་
 ལ་མེམས་སྐལས་ཁྲི་ལྟ་གཏུག་བཅུན་དཔྱད་པོ་བཅུ་གཉིས་ལ་མེམས་མ་ཐག་པ་
 ཡིན་པར་བཞེན་ལྟ་སྟངས་ཡོང་མི་ཤིད་ཅེས་འཁོད།   འོན་ཀྱང་ཡང་ལྟར་རྩོ་
 པའི་ཆོས་འབྱུང་དང་།   རྒྱལ་རབས་གསལ་པའི་མེ་ཡོང་།   ཆོས་འབྱུང་
 བཤས་པའི་དགའ་ཉོན་སྟགས་དེ་པ་ཟེར་ཆོད་ལྟར་ཁག་གཅིག་ནང་།   ཁྲི་ལྟ་
 གཏུག་བཅུན་མེས་ཨག་ཆོས་ཞེས་བྲགས་པ་དེ་ལྟགས་པོ་འབྲུག་(680) མོར་
 མོ་བྱང་ལྟར་ཁཁར་རྒྱ་ལྟར་ཞེས་འཁོད།   དེ་ལྟར་འདོད་པ་ཡིན་ན།
 གྱི་མ་ཤིང་གོང་རྩོ་པོད་ལ་མེམས་སྐལས་མེས་ཨག་ཆོས་དཔྱད་པོ་སྐུ་མ་ལྟ་སྟངས་
 གཅིག་ལ་མེམས་ཟིན་པས་དེར་ལྟ་སྟངས་ཡོང་ཤིད་པ་ཞིག་རེད།

དེ་ཡང་གྱི་མ་ཤིང་གོང་རྩོ་པོད་ལ་སྐུ་བྱངས་ཚུལ་སྒྲིལ་མདོ་ཅམ་བཞིན་

བ། བོད་ཀྱི་བཅན་པོ་ཁྱི་རྩེ་གཙུག་བརྟན་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཁྱི་ལ་འཁོད་པའི་
 རུས་དེར་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཁུལ་རུའང་སྲིད་དབང་འཕྲོག་རེས་ཕྱིན་པ་དང་།
 ཞང་ཁྲོན་དྲ་བར་ལའང་འབབ་ཚེད་མང་ཙམ་ཕྱུང་། ལྷག་པར་རྩ་ལྷོ་
 སྐལ་འཁར་ཆ་ལྷོ་དཔོན་སྐུ་བ་མེན་ཏེ་བཙུན་མོ་ཁམ་རུ་བཞེས་པའི་ཕྱོག་.....
 མཚན་པའི་སྐབས་དེར་གཞུགས་ཁྱི་བཟང་ཡང་ལྷོན་ཕྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཕུ་མོ་ལྷོ་
 སྐལ་ཀྱི་བཙུན་མོར་སྤུལ་པའི་ཐམས་ལ་བརྟེན་ནས་སྲིད་དབང་ཁ་ལོ་བསྐྱུར་.....
 པའི་རེ་བ་བཅངས། འོན་ཀྱང་ཞང་ཁྲོན་འགའ་ཞིག་གིས་དེར་རོ་སྒྲིལ་
 མཐའ་གཅིག་རུ་བྱས་ཏེ། ཐེས་པོ་སྤྱོད་བཅན་སྐམ་པའི་འཕགས་སྤྱུ་བྱེད་
 བས་ཐང་ཁྲོལ་ལྷོ་ལྷོ་སྤྱུགས་མངའ་ཐང་ཆེ་པས་ཐང་དང་གཞེན་སྤྱིག་གི་.....
 འབྲེལ་བ་བཙུགས་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་སྤྱོད་བཙུན་གཏོར་ཐམས་ཀྱིས།
 དེ་ནས་ཁྲོན་པོ་སྐལ་སྤྱིས་བཟང་ལྷོར་བཅན་དང་། མཆོག་སྐལ་གཞིག་རུ་
 ཏིང་མགས་པོ་ཉ་རྩ་པ་སྤུམ་ཚུ་ལྷག་ཙམ་མངགས། རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་ཆོགས་དང་
 སྐུ་ཕྱུ་ཁྱིར་ནས་ཀོང་རོ་སྐུ་བ་དངས་པར་བསྐྱོད། གཞེན་སྤྱིག་པོ་ཉ་རྩ་མས་
 རྒྱལ་ས་དྲང་ཞན་རུ་འཕྱོར་རྒྱུ་ཐང་ཐང་ཕྱིས་ལོན་གཟམ་རྒྱས་གནང་
 པ་མ་ཟད། ཉིན་ཞིག་ཁོ་ལོན་ཐིང་ཙེ་ཞེས་པའི་གནས་དེར་རྩ་ཆེད་སྤོ་མའི་
 གཞིགས་མོར་གདན་དྲངས། གཞིགས་མོ་སྤུལ་པའི་སྐབས་སྤྱོད་ཉ་རྩ་མས་
 ཕྱིས་ར་ཆོལ་ལས་ལའང་རྩ་ཆེད་སྤོ་མོ་ཤེས་པ་ཡོད་པས་གཞིགས་མོ་ཞིག་སྤུལ་.....
 བ་འཕྱིག་གམ་བྱས། ཐང་ཐྱང་ཕྱོར་སྤྱུགས་དབྱེས་ཤིང་ཉ་ལས་པའི་རང་གོང་
 མའི་རྩ་ཆེད་སྤོ་མོ་པ་དང་། བོད་ཀྱི་རྩ་ཆེད་སྤོ་མོ་བ་གཉིས་འབྲུག་བསྐྱུར་
 ཕྱིན་བཙུག་པས་གོང་མའི་རྩ་ཆེད་སྤོ་མོ་པ་མཐ།

སྐབས་དེར་ལྷན་མོ་པའི་ལས་སྤྱུ་རྩ་ཆེད་སྤོ་མོར་མཁས་པ་མའི་ཕྱང་ཅིས་

(འདི་ནི་རྟེན་གྱི་ཤོར་མ་ཐར་ཤོར་ཅུང་ཞེས་པ་དེ་རེད་) ཡོད་ལྟམས་ཐར་...
 ཡུར་ཅུང་ན་པེ། བྱིད་ཀྱིས་མི་འགའ་ཞིག་འཛེལ་ཏེ་ཡོད་ཀྱི་རྟ་ཆེད་སྟོ་མོ་པ་
 དང་འགཅན་བཟུང་ཕྱིད་དཀོས། དེ་ནས་མིའི་ལྷུང་ཅིས་མི་གཤི་དང་། ཡང་
 འཛན་ཅའོ། ལུ་ལུ་བཅས་བསྐྱོར་ནས་འགཅན་བཟུང་ལྟས་པས་ཤོད་མི་ན་མས་
 ཐམ། མཐར་ཕན་ཚུན་མཛེལ་བཅེ་དང་འགྲམ་གནས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རྟ་ཆེད་
 སྟོ་མོའི་གཟིགས་མོ་དེ་འཛུགས་འཁྲིལ་པ་རེད།

ཤོད་ཚུགས་ཁྱི (710) ཡོད་ཐར་ཡུར་ཅུང་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ལམ་སྟོན་...
 ལྷག་གཞིན་རྩ་མ་གྱིས་ཤིང་ཤོར་རྩོ་ཤོད་ལ་ལྷིན། ཤོར་མས་ཞི་དྲག་གི་དཔོན་
 རིགས་བརྒྱ་ཉིག་ཅམ་ཁྱིད་ནས་ཁེ་མིན་ཤན་མེར་པའི་ས་གནས་པར་ཤོར་རྩོ་...
 ལྷིལ་པར་ཐེབས། ལྷལ་དེར་ཡུར་ཆེན་པོ་རྩ་མ་ལྷུབ་ཅིང་། ཤོད་ཀྱི་གཤེར་
 ཡིག་པ་ན་མས་ལ་གཉེན་ལྷིག་མཛེད་སྟོན་ཉེན་འཁྲེལ་མཛེན་ཕྱིད་རྩ་ཆོན་མོ་རྩ་
 ཆེ་གཟམ་རྒྱས་པག་མས། ལྷལ་པོས་ཤོར་རྩོར་པསྐབ་ལྷུང་པོ་མཛེད། ལྷལ་
 དེའི་བཅོན་པ་ཐམས་ཅད་ཐར་རྩ་བཟུག ཁོ་གཅིག་རིང་དུ་ལྷལ་ན་མས་
 ཐོད་པར་མཛེད། ཤོར་རྩོ་ཤོད་ལ་ཐེབས་པར་དུན་གསེལ་མཛེན་ཕྱིད་ལྷལ་
 དེར་ཀྱིས་ཤིང་ཤན་ཞེས་ཤིང་བཟུང་། དེ་ནས་མོན་པོ་ཆེ་པ་གཉིས་དམག་
 དང་བཅས་པའི་ལྷིལ་མ་བཏར་ཏེ་ཤོད་ལ་ཆེབས་ཁ་བཟུང་། ཀྱིས་ཤིང་ཤོར་
 རྩོ་བ་ནི། ཤེས་རིག་ལ་མཛེན་རྩ་མངའ་བ། ལྷུང་དུང་ཐེགས་པ། མཛེར་
 པ་ཅམ་གྱིས་ཡིད་དཔར་འཇོག་པ་ཞིག་ཡོད་ཅིང་། རྩོར་སྐལ་རྩ་རིག་ཆེན་
 རྩོ་ཆོགས་དང་། ཤོས་དར་ཁྱི་ཆོ་མང་པོ། བསོ་རིགས་རྩོ་ཆོགས་པ། རྩལ་
 མོ་པ་མང་པོ་བཏར་། ཤོད་ལ་སོ་མ་ར་རྩོ་འདེབས་ལས་ཕྱིད་པའི་ལག་རྒྱན་
 ཡང་དེ་ཡི་རྩས་ལྷུང་ར། དེ་ནས་ཤོར་རྩོ་དང་ཞུམས་འཁྲིལ་ན་མས་འཁྲི་རྩའི་

འཛུགས་ཀྱི་དགའ་ཚོན་གྱི་ཉིན་དེར་རྒྱལ་པོ་གསེར་ཁྲིའི་ཉིང་རུ་གོང་ལ་ .....
 དབྱུགས། གཡས་གཡེན་ན་ན་ལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན། ཉེ་སྔས་དགའ་
 པར་བྱེད་པའི་ཡོ་བྱད། རྒྱན་དང་། གོས། བེའོ་ག་གི་ཁྲིར་པ་རྣམས་
 འཁྱེར་འོངས། གཡོན་གཡེན་ན་རྒྱ་ཡི་གཉེན་འཁོར་རྣམས་བསྟན། གས་ལ་
 རྒྱན་རུ་ལས་བརྒྱན་ཏེ་དབྱུགས་གཡས་ཀྱི་དབྱུགས་ན་གདན་བྱངས། ཡང་རྗེ་
 རྒྱལ་པོ་ན་ཏེ།

མ་གཉིས་ལ་སྐྱེས་པའི་བྱ་གཅིག་ལ།
 རྒྱན་གསེར་རྒྱུགས་ཆར་གིས་གང་བ་འདི།
 རུ་ཁྱོད་ཀྱི་ཞར་པོའི་ལག་རུ་སྟོང་།
 མ་གང་ཡིན་ཡིད་ཆེས་དེ་ལ་བྱེད།

ཅེས་གསུངས། དཔྱད་པོར་ནས་སྔས་གོམ་པ་རྒྱལ་ཅམ་དེ་བཟང་པའི་
 རུས་དེར་ན་ན་ལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་གོས་དང་། རྒྱན་དང་། བེའོ་ག་ཁྲིར་པ་
 སོགས་བརྟན་ཏེ་ཚུར་འོངས་པའི་བརྟན་ཅི་ལྟར་བཟང་ཡང་རྒྱ་རྣམས་ཀྱི་ཅར་.....
 ཟློན། གསེར་རྒྱུགས་རྒྱ་ལ་གཏད་ནས།

ང་ཁྱི་སྟང་ལྡེ་བཅན་རྒྱ་ཆ་ཡིན།
 རྣ་ན་ལ་གང་གི་དོན་མི་འཆལ།

ཞེས་སྐྱེས། ཞར་པོ་རྒྱ་ཡི་པར་རུ་སོང་དོ། དེར་ཕུམ་གོང་རོ་རྒྱུགས་ཅིན་
 རུ་དབྱེས་ནས་འདི་སྟང་ཟེར་དོ།

ཆོ་སྟོན་མའི་ལས་ཀྱི་འཕེན་པ་ཡིས།
 ང་རྒྱ་ནས་འོངས་པའི་བྱ་མོ་ལ།
 རྗེ་འཕེན་མེད་རྒྱལ་པོའི་སྔ་ཕྱི་གཉིས་འབྱུངས།

ལས་གང་ཡང་མིན་པའི་སྒྲིབ་ཆད་ལ།
 ལུ་རང་ལ་སྒྲིབ་པ་གཞན་གྱིས་མོག་ས།
 གཏམ་བདེན་པའི་ཆོག་ལ་མ་ཉན་ཞིང་།
 བར་རྩ་མ་བཟུན་ཡུང་མ་གཏད་པས།
 ར་རྒྱ་མོའི་སེམས་ལ་གཞིབ་རྩ་བས།
 སེམས་ཁོང་ཁོའི་ན་ཆ་མ་བཟོད་པར།
 ལུ་ལ་བོད་ཀྱི་རི་དབྱུང་ཉམས་སྒྱུ་བཅུག་
 རུས་དེ་རིང་ཉི་མེད་མ་གཏད།
 ལུ་ཁྱོད་གྱིས་ཞུར་པོ་རོ་མེས་ལགས།
 ར་མ་མའི་ལུས་སེམས་མལ་རྩ་བདེ།
 ལུ་ལ་བོད་ཀྱི་རི་དབྱུང་ཉམས་པ་དེ།
 རི་དེ་ནས་སྒྲིབ་མེད་བཅས་སྒྱུ་ཡོད།

ཅས་ཟེར་རོ། དེར་གྱིས་མིར་གོར་རོའི་ཉི་མེད་ལོན་པར་རོ་མེས་ནས།
 དགའ་སྟོན་གྱི་སྟོན་མོ་གཟུང་བྱས་བྱས་སོ། འོན་ཀྱང་རྩན་ཉིང་གི་ཡིག་རྒྱུང་
 བར་རྩ་ཁྱིམ་རྒྱུ་མོ་བཅས་རྒྱ་ཆ་མ་ཡིན་ཞེས་འཁོད།

གྱི་མ་མིར་གོར་རོ་ཁྱིམ་རྒྱུ་མོ་བཅས་རྩན་ཉིང་ཁྱིམ་ལ་བཞུགས་པ་འདི་ནི་རྒྱ་.....
 བོད་མི་རིགས་ཀྱི་མ་རྒྱུས་མོག་རྩ་གསལ་འགངས་ཆེ་བའི་བྱ་བ་ཞིག་རེད། དེས་
 རྒྱུ་མོ་ལས་ཉི་མེད་པའི་སྟོན་ནས་མང་བོད་དུ་བར་གྱི་མཁོ་བའི་མཁུན་ལམ་ལ་.....
 ལུགས་སྟོན་མེད་སྒྱུ་བ་པ་མ་ཟད། སྟོན་མོན་གྱི་མེས་རིག་བོད་ལ་ཁྱུ་བ་སྟེ་
 བཏུང་བར་བཞུགས་བོད་ཀྱི་རི་དབྱུང་གསལ་སྟོན་ནས་ཁོར་འཕེལ་འགྲོ་བར་སྒྱུ་ལ་
 མ་ལུགས་ཆེན་མེད་སྒྱུ་ མང་བོད་དུ་བར་དམག་མཆོམས་བཞག མན་ཆོན་

ཆེད་ར་བཅུགས། ཆེད་ལས་ཀྱང་མོང་འཕེལ་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན།

དེ་མཚུངས་བཅུན་པོ་དེའི་སྐྱུ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཁ་སྐྱེ་མོ་ཀ་དང་། གཉགས་
ལྟ་བུ་ཀྱི་མ་ར་གཉིས་པོ་ཉར་བཟངས་ཏེ་རྒྱ་གར་ཏུ་པརླེ་ཏུ་གདན་འདྲེན་.....
པར་བཏང་། པོ་ཉ་གཉིས་ཀྱིས་པརླེ་ཏུ་སངས་རྒྱུ་གསང་བ་དང་། སངས་
རྒྱུ་ཁི་བ་གཉིས་གངས་རི་ཏི་སིར་རྫོམ་ལ་བཞུགས་ཡོད་པ་ཤེས་ནས་དེར་.....
བརྒྱན་དེ་སྐྱབ་འདྲེན་པས་གདན་པ་དྲོངས། འོན་ཀྱང་པོ་ཉ་བ་གཉིས་ཀྱིས་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་ལྟ་བུ་དྲངས་ནས་འོངས་(ཡང་དེའི་ཐེར་.....
འགའ་ཞིག་ཏུ་པོ་ཉ་གཉིས་ཀྱིས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་སྡེ་རག་ལ་བཟུང་.....
ནས་ཆུར་ཁོག་རྒྱེས་དེ་དག་ཡིག་ཐོག་ཏུ་བཀོད་ནས་སྒྲིགས་བཅ་ལྟ་བུ་བཞེངས་.....
ཟེར) ཐེགས་བཅ་ལྟ་བུ་དེ་ན་མས་བཞུགས་ས་རྩ་ཁང་ལྟ་བུ་བཞེངས་པ་རྟེ། ཐེག་
དཔའ་མཁྱིན་བཟང་དང་། ཐེག་དཔའ་གེ་ཏུ། གསང་མཁའ་ཐེག་མཆིམ་
པོ་སྐྱ་རལ། མ་ས་མོང་(ཡང་དེའི་ཐེར་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཐེག་དཔའ་གེ་ཏུ་
དང་། ཁ་ཆེ་འཁྱིན་བཟང་། རྩ་ས་ཁ་ཐེག་འཁྱིན་ཕུན་མ་རལ། བང་
མོང་གི་རྩ་ཁང་ཞེས་འཁོད) གི་རྩ་ཁང་དང་ལྟ་བུ་བཞེངས། རྒྱ་ཡུལ་གིར་གི་
ནས་མདོ་གསེར་འོད་དཔ་ས་དང་། འདུལ་བ་ལས་རྣམ་པར་འཕྱེད་པ་
བཟུང་རོ། བེ་ཅི་ཅ་རྒྱ་ཡུལ་ནས་སྐྱབ་དཔུང་གི་རིགས་འགའ་ཞིག་
བཟུང་། བེ་ཡུལ་ནས་རབ་ཏུ་ཕྱུང་བ་སྐྱབ་དྲངས། བཀའ་རྟེན་གཟབ་རྒྱས་
ཞུས། མདོར་ན། རྒྱུ་དེར་དཔ་པའི་ཆོས་རྒྱ་ཆེར་སྒྲེལ། བོད་ཀྱི་རིག་
གནས་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་ཏུ་གསོ་བ་རིག་པའི་བརྟན་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་པའོ།

དེ་ནས་ཀྱིས་ཤིང་ཀོང་ཚོ་དཔུང་པོ་བཞི་བཅུ་ཞེ་གསུམ་ལ་སོན་ཏེ། བོད་
ས་ཡོམ་(739) ཡར་དཀོངས་པ་རྒྱ་དན་ལས་འདས། བང་པོ་འཚུངས་རྒྱས་

ལ་བཞེགས། དེ་ཡིས་ཐོད་ལ་མེ་ཉི་ཕྱ་ཚད་ལྟ་བུ་བཞེགས།

ཐོད་ཕྱི་དཔལ་འཕྱོར་དང་།

རིག་གཞུང་ལ་ཐན་པའི་ཕྱ་བ་ཕྱ་ཆེ་

མཛད། ཐོད་ཚུགས་ཐུལ་(741) ལོར་ཐོད་ནས་མོ་ཉ་བརྒྱུད་པའི་ཐང་
མོན་ཚུང་ལ་ཕྱིམ་གིར་གོང་རྒྱ་གཞིགས་པའི་སྐར་ཉལ་ལོར་བྱས། ཐང་
ཐོད་དཔར་ཐང་བཞིན་མཛའ་མཐུན་ཕྱན་གནས་ཡོར་པའི་རེ་འདུན་བྱས་.....
ཡུང་། ཐང་མོན་ཚུང་གིས་མ་གསན་པར་ཐང་དཔག་འཐོར་ཆེན་བཟང་ཉི།
ཐང་ཡང་ཐང་ཐོད་དཔག་འཐུག་ཡངས། སྐབས་དེར་ཐང་ཁའོ་ནང་ཁལ་
ཏུའང་ཕྱལ་ཕྱུད་ནམས་དཔར་ཆ་འཕྲོག་པེས་ཕྱིད་པའི་འཐབ་ཚུད་ཏུ་མ་.....
ཡངས།

དེ་བཞིན་ཐོད་ཕྱི་ཕྱལ་ཁང་ནང་ཁལ་དང་། ཁང་ཐོན་དཔར་ལའང་
འཐབ་ཚུད་ཡང་ཡང་ཡངས། ཐང་ཐོད་གིར་ལུག་(755) ལོར་ཁྱི་རྩེ་
གཙུག་བཙན་མེས་ཨག་ཚུམ་དཔུང་མོ་ཐུག་ཚུ་རེ་གཞུག་ལ་ཐེལས་སྐབས་ཡང་
འཕྲོག་བའི་ལུ་རྟ་ནས་ཐུངས་ཉེ་གཞིགས་ཐེར། ཐོན་ཡུང་ཏུན་ཉོར་གི་
ཡིག་ཉིང་ནང་ཁྱི་རྩེ་གཙུག་བཙན་གི་ཁོང་གི་ཐོན་པོ་ཡང་འཐབ་ལྟོས་ཕྱིས་....
བཟོངས་ཐེར། ལུག་པར་ལྟ་སའོ་ལ་དོ་རིང་ཕྱི་མའི་སྒོ་རོས་ཐུ་བཙན་པོ་དེ་
བཟོངས་ཚུལ་སྐར་བཟོད་པ་འདི་ལྟར།

“བཙན་པོ་ཁྱི་རྩེ་གཙུག་ཚན་ཕྱི་རིང་ལའང་། དན་ལམ་ཐུ་ཁོང་
གིས། ཐོ་བ་ཉེ་པའི་རྩེ་ཐུས་ཕུས་པ་འཐབ་ཚུད་ཅུང་དང་། ཡང་
ཐུས་ཐིགས། ཐོན་པོ་ཆེན་པོ་ཕྱིད་ཕྱིད་པ་ཡས། ཐོ་བ་རིངས་
ནས། བཙན་པོ་ཡང་ཁྱི་རྩེ་གཙུག་ཚན་ཕྱི་ཐུ་ལ་དར་དེ་དཔོང་
ཏུ་གཞིགས་སོ། ”

ཞེས་གསལ་པར་འཁོད། དེར་བརྟེན་ཁྱི་མེ་གཙུག་བརྟན་ན་ནས་ལྷུངས་ཏེ་
 གཤེགས་ཞེས་བརྗོད་པ་ནི་མི་འགྲིག་སྐབས་དེར་ཚོན་པོ་མོག་ལྷ་ཅན་འགའ་
 ཞིག་གིས་བཅན་པོའི་ཤིང་དབང་འཕྲུག་པར་འདོད་དེ་འབལ་ལྷུང་ཅན་བྱ་
 དང་། ཡང་ཕྱིས་ཐིགས་ཀྱིས་གསལ་བའམ་ཡང་བརྟེན་ནས་ཁྱི་མེ་གཙུག་བརྟན་
 བཞུངས་པ་ནི་དོན་དངོས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་རེད་ལྟེ། བཅན་པོ་དེ་ཁྱི་
 བར་མོ་ལྷ་ར་ཏི་ལ་བཞུགས་སོ།

དུས་པ། བཅན་པོ་ཁྱི་ཚྱོད་ལྟེ་བཅན་ཁྱི་ལྷུངས་ལྷ་པོ་ཚྱོད་
 མོན་ཏན་མཚན་མོས་མོད་ཀྱི་གསལ་བ་ཏིག་པའི་གཞུང་ལུགས་གསལ་
 ཏེ་གཏོད་པ་དང་། ཚྱོད་དམེན་བཟོ་འཐུང་གནས་མོད་ཏེ་ཕྱིན་
 པའི་རྒྱུད།

ཡལ་ཁྱི་མེ་གཙུག་བརྟན་ཐོས་ཞག་ཚེས་དང་། ལྷུག་ཀྱིས་གིར་གོང་
 རོའི་ལས་ཁྱི་ཚྱོད་ལྟེ་བཅན་པོ་དུགས་ན་(730) མོར་འཐུངས། བཅན་
 པོ་འདིའི་འཐུངས་མོར་ཚོར་ལ་བཤད་རྒྱལ་མང་ཅན་མོད་པ་ལྟེ། དེ་བ་མེར་
 དམིད་ཀྱི་རྒྱལ་མོར་ལྷ་དབྱངས་ལྷ་བཅན་པོ་ཁྱི་ཚྱོད་ལྟེ་བཅན་ལྷ་ཚེགས་ཞེས་
 པ་རྒྱུ་ན་(742) མོར་འཐུངས་ཟེར། བཙུན་ཚེས་རེ་ལྷ་གིས་དང་དེ་བ་
 དམར་ཏེ་དུགས་ན་(730) མོར་འཐུངས་ཟེར། ཡང་དེ་བ་མེར་འགའ་ཞིག་
 ཏེ་ས་ན་(718) མོར་འཐུངས་ཟེར། བཤད་རྒྱལ་དེ་དག་གི་ནང་ནས་རྒྱུ་
 (742) མོར་འཐུངས་ཟེར་བ་ནི་མི་འགྲིག་པ་གསལ་པོར་མཐོང་ལུ། གར་
 ལགས་ཤིན། ལྷུག་དཔོངས་པ་རྒྱལ་ཁྱི་ཚེས་ལྷུག་གི་ནས་ལྷ་འཐུངས་པ་ནི་
 རྒྱལ་ཁབས་ཀུན་ལ་དཔེ་མི་ཤིང་པ་ཞིག་རེད།

བཅན་པོ་འདི་དུས་མེ་ལྷུང་ལྷ་མོར་མི་འགྲིགས་གཤེར་ཀྱི་ཁྱི་ལ་མངའ་

[illegible]

བཅན་པོ་ཁྱིམ་ཁྱེ་བཅན་བསྐྱེད་ཏེ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དཔལ་ཆ་འཕྲོག་པའི་དུ་
ལྷན་ལྷ་ཆོག་ལྷན་ལྷན་པའི་སྐོར་ལྷ་ས་ཞེས་ཀྱི་རྩི་རིང་ལྷ་པའི་སྐོར་ལྷ་ས་པོ་དེ་པ་
འདི་ལྟར།

“བཅན་པོ་སྐྱེས་ཁྱིམ་ཁྱེ་བཅན་ཀྱི་སྐུ་ལ་ནི་དཔལ་ཏུ་ཉེ། བོད་
མགོ་ནག་པའི་སྲིད་འབྲུག་ཏུ་བྱེད་པ་ལས། ལྷ་ཁྱིམ་གིས། འབལ་
དང་། ལང་སྐོར་བ་རིངས་པའི་གཏན་གཅིག་ས། བཅན་པོ་སྐྱེས་
ཁྱིམ་ཁྱེ་བཅན་ཀྱི་སྐུ་ཏུ་གསོའད་ནས་འབལ་དང་། ལངས་
སྐོར་བ་རིངས་བདེན་པར་བྱུང་དུ་ཉེ། ཁྱིམ་ཏུ་ནི་བསྐྱེད་པའ་ཉེ།
ལྷ་ཁྱིམ་སྐོར་བ་ཉེའོ”།

ཞེས་ཟེར། བཅན་པོས་སྐྱོག་ཏུ་འགོས་ཤིང་དང་། དན་ལམ་ཉལ་སྐྱེས་ལྷ་
ཁྱིམ་ཁྱེ་གསོའད་ཆོས་སྐྱོན་ནམས་ལ་དགའ་སྐོར་ལེགས་པར་མཛད། ཐམས་ལྷ་
ཆོག་ལ་བརྟེན་ནས་ཞང་སྐོན་མ་ཞང་སྐོན་པ་སྐྱེས་སྐྱེད་ལྱང་ཐང་ལུ་ཏུ་.....
གསོན་པོར་བར་མོར་བཅུག ཉལ་ར་སྐྱོར་བྱང་ལ་སྐྱེས་པོ། ཡམ་རྩེ་བསྐྱོར་
ལམ་ཀྱི་སྐྱོན་པོ་ལོག་ཏུ་ཅན་ནམས་སྐོན་པོ་ཀྱི་ཏུ་བཏང་བ་མ་ཟད། ལྷ་
དཔོན་མཐའ་དག་གཞུང་བཞེས་བཏང་། ཁྱིམ་ཆོའི་བྱིས་ལྷ་དྲན་ནམས་ལྱང་
ཐག་རིང་ཏུ་ཁྱེད་སྐྱོན་བཟུབ། མདོར་ན། བར་ཁྱེད་ཐེང་ཆ་ནམས་ཉིང་
འཇགས་སྐྱེ་བཏང་ངོ་།

དེ་ནས་པོད་ཆུགས་ཟེར་ (761) སང་བཅན་པོ་ཁྱིམ་ཁྱེ་བཅན་ཀྱིས་
སངས་རྒྱལ་ཀྱི་ཆོས་བྱེད་མི་ཆོག་པའི་བཅའ་ཁྲིམས་མེད་པར་བཟོས། སྐྱོན་
འབངས་ཐམས་ཅད་ལ་ཆོས་བྱེད་པའི་དགའ་སྐོར་ལེགས་པར་གནང་།) སྐོན་མར་
མང་ལྷལ་ནས་ཉེན་གཅོད་པོ་སྐྱེས་སྐྱེ་ནི་ལྷ་ཏུ་གདན་དྲངས། བསྐྱེད་པ་

མཆོད་མྱེན་རོལ་མོ་པས་མ་གྱིས་མི་བྱལ་པ་དང་བཅས་ཏེ་ར་ས་འབྲུལ་སྤངས་.....
 གཙུག་ལག་ཁང་གི་བཅོན་ཁང་དབུས་མར་བཞུགས་སྤྱགས་ལ། དེ་མ་ཐག་
 ཏུ་སྤྱོད་གསལ་སྤངས་ཀྱི་གར་ཏུ་མཁན་པོ་པོ་རྟེན་ལ་གདན་འདྲེན་ཏུ་བཏང་.....
 བས། དེས་མཁན་པོ་སྤྱོད་དངས་ཏེ་མོ་བའང་བཤག་དཔར་ཏུ་ཐེབས། བཅོན་
 པོས་གསེར་སྤྱེ་བྱེ་གང་བསྐྱམས་ནས་མཁན་པོའི་བསྟུ་བར་བྱོན། ཁ་ཆེ་ཨ་
 བན་ཏེ་ས་མོ་རྩ་བ་གྱིས་ཏེ་མཁན་པོས་བྱལ་པོ་ལ་དགེ་བ་བརྟུ་དང་ཁམས་བཅོ་
 བརྟུ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་མང་པོ་གསུངས། མོ་འདིར་དཔར་པོ་རི་ལ་སོག་
 རྒྱལ། བོད་ལ་མོ་ཉེས་དང་མི་སྤྱོད་ལ་ནད་ཆེན་པོ་བྱུང་བས། མོ་ཆོས་
 ལ་དགའ་བའི་སྟོན་འབངས་ནམས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་བྱས་པས་ལན་.....
 ཟེར། མཁན་པོས་གཙུག་ལག་ཁང་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་བཅས་བཞེངས་པ་
 དང་། ཆོས་བརྟུར་བ་སོགས་བྱ་བ་མང་པོ་མཛད་ཀྱང་། བོན་པོ་ནམས་
 བཏུལ་མི་བྱལ་བར་བརྟེན་འཛིགས་རྟེན་འདི་ན་མཆོངས་ཆུ་བལ་བའི་སྤྱགས་
 འཆང་པ་སྤྲོ་འབྱུང་གནས་གདན་དངས། རྒྱར་མཁན་ཏུ་མོ་བྱོན་པ་སྤྲོ་འབྱུང་
 གནས་བྱོན་པར་རྗེ་འབངས་འཁོར་དང་བཅས་པས་བསྟུ་བ་དང་བྱུག་བཅས་
 སོ།

དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཆེར་སྤེལ་བའི་ཆེད་ཏུ་སྤྱོད་དཔོན་
 གྱིས་གཙུག་ལག་ཁང་བཙུག་པའི་ས་དབུད་གཟིགས་པས། ཤར་རི་རྒྱལ་པོ་
 གདན་ལ་བཞུགས་པ་འདྲ་དེ་བཟང་། རི་རྒྱར་བྱ་མས་ཏུ་ལ་སྤེལ་བ་འདྲ་དེ་
 བཟང་། སྤྱོད་རི་རིན་ཆེན་སྤྱངས་པ་འདྲ་དེ་བཟང་། ཏེ་ས་པོ་རི་བཙུན་
 པས་དར་དགར་གྱི་ན་བཟའ་གསོལ་བ་འདྲ་དེ་བཟང་། རི་ནག་ཆུགས་སྤྱར་
 ས་ལ་བཏབ་པ་འདྲ་དེ་བཟང་། མེ་ཡར་དེུ་རྒྱ་འབྱུང་བ་འདྲ་དེ་བཟང་།

དེ་ལ་ཐང་དགར་གྱི་ཚལ་ལ་འཇེན་པ་འདྲ་དེ་བཟང་། ས་གཞི་གཤེར་གཞོར་
 ལྱར་ལྱམ་གྱིས་ཤཀར་པ་འདྲ་དེ་བཟང་པས། འདྲིར་གཙུག་ལག་ཁང་
 བཞེངས་ཤིག་གཞུངས། མོད་ཤིང་ཚས་(775) མོར་བསེལ་ཐུན་ཁ་བས་
 བསྐྱར་བའི་དོ་རར་ལ་མོད་པའི་ལྷན་ཅན་ལྷན་གྱི་བཙོན་ན་ལས་གྱི་ཞིང་ཆ་བས་
 བོ་ཆེར་ལྱར་པ་དཔལ་པས་ལས་ལས་མི་འལྱར་ལྷན་གྱིས་ལྱུ་པ་པའི་གཙུག་ལག་.....
 ཁང་གི་ཆུང་གཞི་བཅིངས། དཔུ་ཆེ་འདི་ལྷལ་མོ་རི་རབ་ལ་དཔེ་ཆུང་ས་ཉི་
 དཔུ་ཆེ་ཆེན་མོ་བཞེངས། དེ་ལྷོ་གཤམ་གཤོན་རྒྱ་ཉི་མ་ལྷ་ཁང་དང་། ཆུ་བ་
 ལྷ་ཁང་། ཤར་རྒྱ་ཁང་གཞུག། ལྷོ་ཅ་ལྷ་ཁང་གཞུག། ལུ་བ་རྒྱ་ལྷ་ཁང་
 གཞུག། ལྱར་རྒྱ་ལྷ་ཁང་གཞུག་པཅས་བཞེངས། གཙུག་ལག་ཁང་གི་ལྱུ་པ་
 རྒྱ་རྒྱ་རིང་བཙུགས། དེ་ནས་མཚོད་རྟེན་དགར་པོ་ལྱར་ཆུ་བ་ཆེན་པོའི་མཚོད་
 རྟེན་ཉན་ཚོས་གྱི་ལྷགས་ལེར་གས་ཤུན་པ། ལྱར་ལྱར་དཔལ་གྱི་ལེར་གས་
 ལག་དཔོན་ལྷན་ནས་བཞེངས། མཚོད་རྟེན་དཔར་པོ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
 བསྐྱར་བའི་ལྷགས་པ་ཆུས་བཙུན་པ། ཐུན་པ་ལྷལ་ཆ་ལྷ་གནང་གིས་ལག་
 དཔོན་ལྷན་ནས་བཞེངས། མཚོད་རྟེན་ནག་པོ་རར་མངས་ལྷན་གྱི་ལྷགས།
 རམ་ལྷག་ཆུ་ལོར་གིས་ལག་དཔོན་ལྷན་ནས་བཞེངས། མཚོད་རྟེན་ཚོན་
 པོ་དཔལ་ལྷོ་ལས་བཅས་པོ་དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་ལྷགས། ལྷ་ཁང་ལྷོ་མོ་
 བཙུ་ལྷག་གིས་བཙུན་པ། མཆི་ལས་རྒྱ་ཆེ་ཆེལ་ཆུར་གིས་ལག་དཔོན་ལྷན་
 ནས་བཞེངས། མཐར་མི་ཆུགས་ཀྱི་འདི་ལྷོར་རྒྱ་མཚོད་རྟེན་བཙུ་ཆ་བཙུད་གྱི་
 ཆོས་རྒྱ་བཙུགས་ནས་འེ་འེ་ལ་མངས་ལྷན་གྱི་རིང་བཞེལ་འེ་བཙུགས་སོ།
 མདོར་ན། དཔུ་ཆེ་རི་རབ་ཆུང་བཞི་ཆུང་པན་བཙུད། ལྷ་ལོར་པོ་ག་ཉི་
 ཆུ། མཐར་ཆུགས་ཀྱི། ལྷ་གས་བཞིར་མཚོད་རྟེན། ལྷ་བཞིར་རྒྱ་རིང་།

ཁྱད་པར་རྩོམ་པའི་སྒྲིང་གསུམ་དང་ཤུག་པའོ།

ཡང་སྒྲིབ་དཔོན་གྱིས་བྱས་པ་སྒྲིབ་ཏུ་མཆོད་ཉིན་འདྲ་འབར་བ་ཞིག་...
བཞིགས་སོ། དེ་ལྟར་བསམ་ཡས་མི་འགྱུར་ལྷན་གྱིས་སྒྲིབ་པའི་གཙུག་ལག་
ཁང་འདི་པོད་ཤིང་ཡོས་(775) ཡོར་ཆང་གཞི་བཅིངས། བོད་མེ་ཡས་
(787) ཡོར་ཡོངས་སྒྲིབ་གས་པར་ཆང་། ཡང་འབད་གས་མི་ཐ་མས་
ཅད་འདུས་ཉི། སྒྲིབ་དཔོན་པམ་འགྱུར་གནས་དང་པོ་རྟེན་ལ་ཤེས་ཀྱི་
ཐུག་ཉིན་སྒྲིབ། བཅོན་པོ་དང་བཅུན་མོ་ན་མས་རིན་ཆེན་ཏུ་མས་པམུན་
པའི་ན་བཟའ་གསོལ། དགའ་ལྷོན་རྒྱ་ཆེ་གཟའ་བུས་མཛད་ཚུལ་དང་ཤེས་
ཡས་གཙུག་ལག་ཁང་ལ་བཞུད་པའི་སྒྲིབ་ཆེན་འདི་ལྟར།

“དེ་ལྟར་དཔལ་གྱི་བསམ་ཡས་ལ།

རབ་གནས་དགའ་ལྷོན་མཛད་པའི་ཏུས།

མཆོ་མ་གྲུང་གྱི་དཀྱིལ་བྱང་དེར།

པམ་པའི་སྒྲིབ་པོ་སྒྱུས་པའི་གནས།

རྒྱལ་པོ་གཤེར་བྱིད་ལྟེང་ཏུ་བཞུགས།

ཡིད་འོང་བཅུན་མོ་ལྷ་པོ་ཡང་།

མཛོས་པའི་རྒྱན་དང་ཤུག་ཉི་བཞུགས།

མཆོད་གནས་ལ་པཎ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་།

དཀྱིལ་ཤིང་ཆོས་ཀྱི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་མཛད།

ཆོས་སྒྲིབ་གཙུག་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་།

རྒྱལ་པོ་བཞུགས་པའི་ཐམས་པ་པམྱེད།

དེ་བཞིན་མངའ་འོག་སྒྲིབ་པའི་འབར་ས།

དབུས་གཙང་མེ་རིགས་ཐམས་ཅད་ནས།
 མ་འཆིགས་བྱ་བ་གང་ཡང་མེད།
 བཟའ་བརྟུང་ཡོངས་སྤྱོད་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱིས།
 གང་ལ་ཅི་འདྲར་ཐམས་ཅད་ཆོམས།
 དགའ་བའི་ཕོ་བརྟུང་སྦྱིད་པའི་སྤྱ།
 ཉིན་རེ་བཞིན་ཏུ་རྒྱན་ཆད་མེད།
 གཏུགས་དང་རྒྱལ་མཆོན་བ་དན་སོགས།
 དབྱར་གི་ཉི་མ་གྱི་བ་པ་ཅམ།
 འད་བ་ཆགས་བྱ་ཡང་འཕྱར་ས་མེད།
 མགོ་ནག་མི་ཡིས་ས་གཞི་ཁེངས།
 སིལ་སྒྲན་རྩལ་མོ་འབྱུག་བཞིན་ཞིར།
 རྒྱ་ཁིང་རྟ་ལ་རྒྱག་ས་མེད།
 བྱིའུ་བུ་མོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས།
 ཆས་བརྒྱན་ལག་ན་རྩ་མ་ཐོགས།
 རྩ་བརྟུང་སྤྱ་ལོན་གར་སྒྲ་བས་བརྒྱར།
 གཡག་སིང་དར་སིང་རྟག་སིང་དང་།
 འབག་དང་སིང་སྤྱག་གར་མཐན་དང་།
 དཔལ་མཛེས་རྩ་ཐོགས་འཆམ་པ་སོགས།
 རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་མཆོད་བ་འབྱུལ།
 དེ་རྒྱར་རྩེ་འབངས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས།
 དགའ་བའི་ལྷས་ལ་རང་དབང་མེད།

མི་བརྟུང་ན་མ་མཁའི་ཆར་པ་འདྲ།
 རྒྱུད་པའི་ལེ་མས་ལ་དྲན་འཇོན་མེད།
 རང་རང་མོས་པའི་སྤྱེ་རེ་ལེན།
 དེ་ལྟར་མི་རྗེ་རྣམས་མཛད་པ།
 ཆོས་རྒྱལ་ཁྱི་སྒྲོང་ལྟེ་བཅན་དེས།
 རིན་ཆེན་ཁྱི་ལ་བཞེངས་ནས་ནི།
 རྒྱལ་པོ་དབྱེས་པའི་སྤྱེ་བྲངས་པ།
 ར་ལི་དབྱེ་ཆེ་རིགས་གཞུག་འདི།
 རིན་ཆེན་སྤྱེ་ལས་ལྷུ་བ་པ་ཉི།
 བཙུགས་པ་མི་འདྲ་རྒྱུས་པ་འདྲ།
 ར་ལི་རྣ་ཁང་རོ་མཆར་ཆེ།
 མཛོང་བ་ཅམ་གྱིས་ཉ་མས་རེ་དགའ།
 དེ་རྒྱུར་བསམ་གྱིས་སྒོ་རེ་བདེ།
 ལུས་འཕགས་སྤྱིར་ལ་དཔེ་བྲངས་ནས།
 ཤར་གྱི་རྣ་ཁང་གཞུག་པོ་འདི།
 རིན་ཆེན་སྤྱེ་ལས་ལྷུ་བ་པ་ཉི།
 བཙུགས་པ་མི་འདྲ་རྒྱུས་པ་འདྲ།
 ར་ལི་རྣ་ཁང་རོ་མཆར་ཆེ།
 མཛོང་བ་ཅམ་གྱིས་ཉ་མས་རེ་དགའ།
 དེ་རྒྱུར་བསམ་གྱིས་སྒོ་རེ་བདེ།
 འཛམ་བུ་སྤྱིར་ལ་དཔེ་བྲངས་ནས།

རྩ་ཡི་ཉུ་ཁར་གཞུག་པོ་འདི།
 རིན་ཆེན་ལུ་ལས་ལྷུ་པ་པ་ཉི།
 པཆིགས་པ་མི་འདྲ་ལྷུ་པ་འདྲ།
 ར་ཡི་ཉུ་ཁར་རོ་མཆར་ཆེ།
 མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་ཉ་མས་རེ་དགའ།
 དེ་ལྷུར་པས་མ་གྱིས་ལྷོ་རེ་བདེ།
 པ་ལྷུར་ལྷོ་དེ་ལ་དཔེ་ལྷུར་ནས།
 ལུ་པ་ཡི་ཉུ་ཁར་གཞུག་པོ་འདི།
 རིན་ཆེན་ལུ་ལས་ལྷུ་པ་པ་ཉི།
 པཆིགས་པ་མི་འདྲ་ལྷུ་པ་འདྲ།
 ར་ཡི་ཉུ་ཁར་རོ་མཆར་ཆེ།
 མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་ཉ་མས་རེ་དགའ།
 དེ་ལྷུར་པས་མ་གྱིས་ལྷོ་རེ་བདེ།
 ལྷོ་མི་ལྷན་ལ་དཔེ་ལྷུར་ནས།
 ལུར་གྱི་ཉུ་ཁར་གཞུག་པོ་འདི།
 རིན་ཆེན་ལུ་ལས་ལྷུ་པ་པ་ཉི།
 པཆིགས་པ་མི་འདྲ་ལྷུ་པ་འདྲ།
 ར་ཡི་ཉུ་ཁར་རོ་མཆར་ཆེ།
 མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་ཉ་མས་རེ་དགའ།
 དེ་ལྷུར་པས་མ་གྱིས་ལྷོ་རེ་བདེ།
 ར་ཡི་ལྷན་གོང་ལོག་འདི།

མཁའ་ལ་ཉི་མུ་ཤར་བ་འདྲ།
 ང་ཡི་བཙུན་མོ་སྒྲིང་གསུམ་འདི།
 གཡུ་ཡི་མཆུལ་བཀོད་པ་འདྲ།
 ང་ཡི་མཚན་ཉིན་དཀར་པོ་འདི།
 རུང་དཀར་གཡས་སུ་འབྱེལ་བ་འདྲ།
 ང་ཡི་མཚན་ཉིན་དམར་པོ་འདི།
 མེ་མེ་གནས་ལ་བསྐྱེགས་པ་འདྲ།
 ང་ཡི་མཚན་ཉིན་སྔན་པོ་འདི།
 གཡུ་ཡི་ཀ་བ་བཙུགས་པ་འདྲ།
 ང་ཡི་མཚན་ཉིན་ནག་པོ་འདི།
 རྩགས་སུར་ས་ལ་བཏབ་པ་འདྲ།
 ང་ཡི་མཚན་ཉིན་ངོ་མཚར་ཆེ།
 མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་ཉམས་རེ་དགའ།
 དེ་ཕྱིར་བསམ་གྱིས་སྒྲོ་རེ་བདེ།
 དེ་ལ་སོགས་པ་དབྱེས་པའི་སྒྲ། ”

ཞེས་སྒྲ་བྲངས། དེ་བཞིན་བཙུན་མོ་དང་སྒྲོན་འབངས་སོགས་ནས་
 རྒྱུད་པའི་དབལ་སྒྲ་ཡང་ཡང་བྲངས་སོ།

རུས་དེར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་པར་བཞེད་ནས་བརྗོད་
 ཏ་ཞི་མ་ལ་མི་ཏ་དང་། ཤན་གཤ། བི་བྱུ་སྟ་སྟམ་ཏ། རྩ་སྒྲ་གི་ཉི་རིན་མི་
 ཏ། རྩ་ན་ཤི་ལ། ཀླ་མ་ལ་ཤི་ལ། ཏ་ཤང་མ་ཏ་ཡ་ན་ལ་སོགས་མཁའ་
 པ་མང་པོ་སྒྲུན་བྲངས། རྒྱ་བརྒྱར་ལོ་རྒྱ་བ་ལི་རོ་ཅན་དང་། ཁ་ཆེ་སྒྲ་ནང་

དང་། འདྲན་མ་ཅེ་མངས། གཞུགས་ཀླུ་མ་ར། མ་ལྷ་ཙྰ་ཙྰ་རིན་ཆེན་
 མཆོག་ འཁོབ་ལྷའི་དབང་པོ་ཀ་པ་དཔལ་བཅེགས། ཅོག་རྩི་མི་ལྷལ་
 མཆོག་། ཞང་ལྷ་ནམ་བཞེ་ཡེ་ཤེས་ལྷེ་ལ་ལོགས་པས་ལྷེ་ལྷོད་གཞུག་ཁ་ཤོད་ཏུ་
 བསྐྱར། དེ་དག་ལ་ལོ་རྒྱུ་བ་ལྷ་ཆར་གཞུག་དང་། དཔར་ཆར་གཞུག། ལྷི་
 ཆར་གཞུག་ཉི་ཡོངས་ལྷ་གཞུགས་པའི་ལོ་རྒྱུ་བ་དཔལ་ལོ། དགེ་འདུན་གྱི་ལྷེ་
 བཅུགས། ཤད་འབངས་གྱི་ནང་ནས་ལྷ་གསལ་སྤར་དང་། དཔས་ཁྲི་ཤེར།
 སང་ཤི་རྟ། པ་ཤོར་པེ་རྩེ་ཅན། དན་ལམ་ལྷལ་བ་མཆོག་དབྱངས། འཁོབ་
 ལྷའི་དབང་པོ་བསྐྱར་བ། མ་ལྷ་རིན་ཆེན་མཆོག་ལྷ། སང་མི་བདུན་རབ་
 ཏུ་བྱང་། ཏུས་མཚུངས་ལྷོན་འབངས་ལ་ལོགས་པའི་ཏུ་ལྷམ་བསྐྱར་པ་ཏུ་
 ལྷའི་ཉི་དཔག་གི་ནང་ནས་ལྷོ་རྩོད་བ་ན་ལས་ལྷ་གར་ཏུ་ལྷ་དང་ལོ་རྒྱུ་བ་སྐྱེ་བ་ཏུ་
 བཏང་རོ་།

ལྷའི་དབྱེད་པ་ལྷ་འབྱུང་གནས་གྱིས་ཐོན་གྱི་བཅུན་མ་བཅུ་གཉིས་དཔ་མ་
 ལ་བཏགས། ཆོས་དང་ཐོན་གཉིས་ཆོད་པས་ཐོན་ན་ལས་ལམ། སྐབས་
 དེར་ཐོན་གྱི་ཕྱི་ཐག་ཏུ་བྱུང་པ་བསྐྱར་ཐོན་དང་། ཐོན་གྱི་ལྷུ་བ་མཐའ་འབྱུང་
 རྒྱལ་ལས་“བསྐྱར་ཐོན་ལའང་གཞུག་ཏུ་དབྱེ། དང་པོ་བསྐྱར་བ་ནི། པརྩི་
 ཏ་ཤམ་ཐམས་ལྷོན་པོ་ཅན་གྱིས་ཆོས་ལོག་གཏེར་ཏུ་བཅུག་ནས་ཁོར་ལོས་མིས་
 བཏོན་པ་ཐོན་དང་འབྲེས་པ་ལ་ཟེར། གཉིས་པ་བར་ཏུ་བསྐྱར་བ་ནི། ལྷི་
 ལྷོར་ལྷེ་བཅན་གྱི་ཏུས་ཐོན་ན་ལས་ཆོས་ལ་འབྱུག་དགོས་པའི་བཀའ་ཁྲིམས་
 ལྷས་ཏི་ལྷལ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཟེར་བ་ལ། རིན་ཆེན་མཆོག་ལ་ཆོས་ཉོན་ལྷས་པས་
 ཁོས་མ་འདྲོད་པ་ལ། ལྷལ་པའི་ཁྲིམས་བཅད་པས་ཁོ་ཁྲིས་ཏི་ཐོན་དང་
 བཞེཔས་ནས་སངས་ལྷས་གྱི་གཞུང་རབ་འགའ་ཞིག་ཐོན་ཏུ་བསྐྱར། དེ་

རྒྱལ་པོས་གསུམ་ནས།   དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་གསུང་རབ་པོན་ཏུ་བརྒྱུར་
 བ་ན་མས་ཀྱི་སྒྲིལ་ཆོད་གསུངས་ནས་མང་རབས་ཀྱི་སྒྲིལ་བཅད་པས།   བོན་
 རྒྱལས་སྐུ་གསུམ་བརྒྱུར་འཕྲོ་དང་བཅས་པ་གཏིར་ཏུ་སྐྱེས་པ་ན་མས་ཁྱིས་སྐྱུ་
 བཏོན་པ་ལ་བོན་གཏིར་མ་ཡིན་ཟེར།   གསུམ་པ་མ་མར་བརྒྱུར་བ་ནི།
 སྤང་དར་གྱིས་བརྟན་པ་བརྟུབས་ཆེས།   གཙང་ཉར་ཉོད་ན་གཤེད་རྒྱར་
 སྐྱུ་དགའ་བྱ་བས།   དར་ཡུལ་སྒྲོ་ལག་བྱ་བ་དབུས་ཀྱི་བོན་གནས་ཅིག་
 ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཀའ་མང་པོ་བོན་ཏུ་བརྒྱུར་རྟེ།   ཡུམ་རྒྱས་པ་ལ་ཁམ་
 ཆེན།   ཉི་ཤུ་ལྷ་པ་ལ་ཁམ་རྒྱུར།   གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་བོན་མདོ།
 གཟུངས་སྡེ་ལྷ་ལ་སྐྱུ་འབྲུམ་དཀར་ནག་ཅེས་བཏགས་ཟེར།   མདོར་ན།
 བྱི་སྤྱང་སྡེ་བཅན་གྱིས་བཀའ་མཐུ་ཉི་མོན་ཆོས་བརྟུབས་པར་བརྟེན་པོན་པོ་.....
 རྒྱལས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ལུགས་གནས་སྐབ་པའི་ཆོད་ཏུ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་.....
 གསུང་རབ་མང་པོ་བོན་ཏུ་བརྒྱུར་པ་དེ་ལ་ཁྱིས་སྐྱུ་བརྒྱུར་ཞེས་བྱ་བའོ།

ཡང་རུས་དེར་རྒྱ་ནག་གི་ཡུལ་ནས་ཏ་ཤར་མ་ཏ་ལ་ན་བྱ་བའང་བོད་ཏུ་
 འོངས།   དབུ་མའི་རྩ་བ་རྩོན་མིན་པ་བྱ་བ་དང་།   ཅོན་མིན་པ་བྱ་བ་
 གཉིས་སྐྱུ་ཡུང་ནས།   རྩ་བ་མི་མཐུན་པར་ཅོད་པ་འདས།   བཅན་
 པའི་ཞལ་ནས།   བརྟན་པ་གཅིག་ལ་རྩོན་པ་གཉིས་ཡོང་མི་རྒྱུད་པས་ཆོས་
 ཆོད་ནས་སྐྱུ་རྒྱལ་དེ་ལ་ཕམ་པ་འདིས་མེ་རྟོག་གཏོར་གཅིག་གསུངས་སོ།
 དེར་མེམས་བསྐྱེད་བྱང་རྒྱུ་མིར་ཏུ་གདན་ཁྱི་ཆེན་པོ་བཤམས་རྟེ།   རྒྱལ་པོ་
 ལྱང་ལ་བཞུགས།   གཡས་སྒྱགས་སྐྱུ་ཏ་ཤར་དཔོན་སྒྲོམ་རྒྱལས་བཞུགས།
 གཡོན་སྒྱགས་སྐྱུ་ཀ་མ་ལ་ཕྱི་ལ་དཔོན་སྒྲོམ་བཞུགས།   ཆོད་པ་བྱས་པས་
 མཁས་པ་ཀ་མ་ལ་ཕྱི་ལ་རྒྱས་པར་རྒྱལ།   ཏ་ཤར་གིས་ཕམ་ནས་མེ་རྟོག་

དེ་ནས་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་འབྱུང་།

དེ་ནས་མཁས་པ་སྐུ་མཁའ་ལྔ་པ་།

ཞེས་གསུངས། ལྷོ་རྒྱ་། འཕྱོ་བ་མཁའ་རིག་མ་གྱིས་རང་ལྷོ་རྒྱ་མཁས་དང་
འཕམ་ཚེད་ཕྱིན་པའི་ནང་ལྷོ་རྒྱ་དཔེ་དང་། གཙན་གཙན་རི་རྒྱ་མཁས་ཀྱི་རྒྱས་
ན་མཁས་ཀྱིས་ནང་གསོ་བའི་རིག་པ་ཉིད། བོད་རྒྱ་བོད་མཁས་དང་བའི་གསོ་བ་
རིག་པ་ནི་མཁས་ཀྱི་གསོ་རིག་ཡིན། དེ་ཡང་གཙན་ཁྱི་བཙན་བའི་མོར་ནས་
ལྷོ་བོ་རི་རྒྱ་ན་གཤམ་པར་བོད་ལ་བོན་ལྷན་ཀྱི་གསོ་རིག་དང་བྱམ་ཆེ། དེའི་
གཙོ་བོ་ནི་གཏར་བཟེན་ལྷན་གསུམ་དང་། གསོ་དབྱེད་ལྷན་པ་མཁས་ཀྱི་
ཚོད། རྒྱ་མཁས་པ་ལ་མང་བཅུ་ནས་བཏར་བས་ཆ་ཁ་བཅས་མཁས་པ་སྐུ་མཁས་
ཡིན་ནོ། ། དེ་ནས་ལྷོ་བོ་རི་རྒྱ་རྒྱ་ལྷན་གསུམ་ཀྱི་རྒྱན་པ་བེ་ཕྱི་དང་བེ་ལྷ་
མ་བོད་རྒྱ་ཚུན། མཛོ་ལྷ་ཉི། དེག་པ་ཆ་ཡི་མཛོ་དང་། འཕྱོ་བ་མཁས་ཀྱི་
མཛོ། ལྷོ་རྒྱ་མཁས་ཀྱི་མཛོ། གཏར་མེག་དབྱེད་ཀྱི་མཛོ། རྒྱ་ཆས་བཙོ་
མཛོ་བཙས་དང་། ཆ་འབྲེལ་འབྲེལ་བཟང་ཁོག་དཔུབ། ས་དབྱེད་ལག་ལྷན་
དང་བཙས་པ་གནང་། རྒྱ་དེར་རྒྱན་པ་བེ་ཕྱི་འི་མཁས་རྒྱ་རྒྱ་ལྷོ་མོར་ཚག་
འབྱུངས། འདི་ཡིས་ལྷོ་བོ་རི་རྒྱ་རྒྱ་ན་པ་མཛོད། དེ་ནས་བཟུང་བོད་
ཀྱི་བཙན་བོར་རྒྱ་རྒྱན་པ་བཙན་པའི་སྐུ་ཡང་དང་། བོད་ཀྱི་བཙན་བོ་གནས་
རི་སྐྱོར་བཙན་ཀྱི་རྒྱ་ལྷན་ནག་ནས་རྒྱན་ཀྱི་བཙན་བཙས་བོད་ལ་དང་། ལྷན་
པར་རྒྱ་ཆས་རྒྱ་ལྷོ་རྒྱ་མཁས་བོའི་སྐུ་རྒྱ་ལྷན། བཙན་མཁས་བཟུང་
དང་། དབྱེད་ལྷོ་རྒྱ་ལྷན། ལྷོ་རྒྱ་ལྷོ་ལ་མཁས་པ་གསོ་རིག་གི་བཙན་
བཙས་རྒྱ་མཛོད། ཡང་ཁྱི་ལྷོ་གཙན་གསུམ་ཀྱི་རྒྱ་ལྷན་ནག་ནས་རྒྱན་
དབྱེད་འགའ་ཞིག་བཟུང་། དེ་པས་གཤམ་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་བཙན་བོ་ཁྱི་སྐྱོར་ལྷོ་

བཅན་གྱི་རྒྱལ་ཁྱུ། སྒྲན་པའི་རྒྱལ་པོ་གཤུ་ཚོ་གཡོན་ཉན་མགོན་པོས་རྒྱ་གར་
 དང་རྒྱ་ནག་སོགས་ཡུལ་ཚུགས་ཁག་གི་གསོ་བ་རིག་པའི་བརྟན་བཅས་ལ་ཞིབ་
 འཇུག་ལེགས་པར་མཛད། ཚུགས་རིགས་ཀྱི་སྒྲན་པ་དབྱེ། རྒྱ་ནག་གི་
 སྒྲན་པ་རྩོད་གསུམ་དང་། རྒྱ་གར་གྱི་སྒྲན་པ་ཤིན་གས། བལ་པོའི་སྒྲན་པ་
 དེ་ན་མི་ལ། ཁ་ཆེའི་སྒྲན་པ་ཁྲ་ན་བཟ། སོག་པོའི་སྒྲན་པ་ན་ལ་ཤན་དེར་
 བ། དེ་ལ་པོའི་སྒྲན་པ་ཚྭ་མ་ཅ་ཅེ། ལྷ་ལུའི་སྒྲན་པ་མེར་གེ་འོད་ཅན་འཕེལ་
 ཟེད། ཁོ་མ་རྒྱལ་ལུ་ཆེ་མེ་ཁོ་མ་གྱི་ཡུལ་བཅན་པ་ཤི་ལ་ན། མ་རྩ་དེ་མ་བཅས་
 བོད་ལ་སྒྲན་དངས་ནས་གསོ་རིག་གི་གཞུང་ཁྲགས་སྒྲོར་ལ་བརྟག་དབྱང་དང་
 ཚོད་སྒྲིང་རྒྱ་ཆེན་པོ་གནད། སྒྲན་པའི་རྒྱལ་པོ་གཤུ་ཚོ་གཡོན་ཉན་མགོན་
 པོས་རྒྱ་གར་དང་རྒྱ་ནག་སོགས་ཡུལ་ཚུགས་ཁག་གི་གསོ་བ་རིག་པའི་བརྟན་
 བཅས་ཀྱི་ཉིང་ཁྲ་ན་མས་ཁྲངས་ཐོག་བོད་ཀྱི་ལུན་མོར་མིན་པའི་དམངས་ཁྲོད་
 གསོ་རིག་ལག་ཅལ་གྱི་ཉམས་ཚུངས་ལུན་ཁམ་ཚོགས་པ་ན་མས་ཚུགས་བཞེས་
 གྱིས་དཔལ་ལྷན་རྒྱུད་བཞི་ལ་སོགས། གསོ་རིག་གི་གཞུང་རབ་ཁུམ་ཅུ་ལྷག་
 ཅམ་བཅམས། ཁོར་ལ་སྒྲོབ་མ་ལུ་བརྒྱ་ཅམ་ལུང་། དེ་ལི་རྒྱལ་ཁྱུ་བོད་ཀྱི་གསོ་
 བ་རིག་པའི་གཞུང་ཁྲགས་ཆ་ཚད་པར་ལུང་།

དེ་ནས་མཁས་པ་སོ་སོའི་ཁྲགས་ཟེར་བ་ལྟར། བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་གི་
 ལྷུང་མཐའ་གཅི་པོ་རྩོ་བྱང་གཉིས་ཁུད་ཟེ། བདོར་ན། རྒྱ་ཆོགས་ཀྱི་འཕེལ་
 ཚུགས་དང་བརྟན་ནས་བོད་ཀྱི་གསོ་རིག་འདི་དབྱིད་ཀྱི་དཔལ་ལྷན་བཞད་པ་
 ལྟར་གོར་འཕེལ་འགོ་བཞིན་གནས་སོ།

དེ་ནས་བཅན་པོ་ཁྲི་སྤྱང་ཞེ་བཅན་གྱི་རྒྱ་རྒྱུ་རྒྱལ་བོད་ཤིང་ལུག (755)
 མོར་མང་ཁྲོ་ནང་ཁུལ་རྒྱལ་དང་“ཨན་མེ་རྒྱལ་ཟིང་”ལངས། “ཨན་མེ་རྒྱལ་

རྒྱུ་གསུམ་པ་ × × × × × × × ར་མོ་གཅེས་དང་། རྒྱུ་ཁོང་
 གིས་ × × × × × འཕུག་པའི་དབང་ × × × × ×
 × × ཆབ་སྲིད་ཆེན་མོ་མཛད་དེ་ × × × × × བཀའ་
 སྲོལ་ཆེན་མོ་གསོལ་དང་ × × × × རྒྱ་བ་ཉེ་ཞིང་ཆབ་སྲིད་ལ་
 དཔེན་དུ་པའི་སེམས་དགའ་བ་བྱས་སོ། བཅོན་མོ་ཁྱིམ་ཁྱེ་བཅོན་
 རྒྱུ་གསུམ་གསུམ་ལའ་བཀའ་སྲོལ་གྱི་རྒྱ་ཆེ་བས། ཆབ་སྲིད་གར་
 མཛད་དེ་རྒྱ་ལ་རྒྱུ་ལའ་ལེགས་སྟེ། རྒྱའི་ཁམས་སྤྱུ་གཏོགས་པའི་
 རྒྱལ་དང་ལམ་ར་མང་པོ་བཅོན་སྟེ་བཅུས་ནས། རྒྱ་རྒྱུ་ཉེ་ལྷོ་འཕྱི་
 མང་ཏེ་རྒྱུ་ཆོན་ཆུག་སྟེ། ལོ་ཅིག་ཅིང་ཉུག་ཏུ་དཔུ་དར་ལྷག་ཆུ་
 ཁྱིམ་ལ་ཏེ། རྒྱ་དཔུ་འཇལ་ཏུ་བཅུག་སོ། དེའི་འོག་ཏུ། རྒྱ་
 རྒྱུ་ལའ་ཉེ་ལྷོ་མང་དེ་སྤོང་སྟེ། རྒྱ་རྒྱུ་སྤྱུ་མང་པོར་མང་རྒྱལ་
 པོར་བྱས་ནས། མད་ལ་དཔུ་འཇལ་ཏུ་མ་ཅང་སྟེ། བཅོན་
 མོ་རྒྱུ་གསུམ་ལའ་པའི་ཆོང་ན་ལམ་རྒྱུ་ཁོང་གིས། རྒྱ་ལའ་གྱི་ཁྱེས་དང་།
 རྒྱ་རྒྱུ་མོ་མང་གིང་གིང་། མད་རྒྱུ་དཔུ་མང་པོར་བཀའ་
 སྲོལ་གྱི་མཛོ་ཆེན་མོ་གསོལ་དེ་ནས་གིང་གིང་མང་པོར་དཔུ་གསུམ་.....
 དཔེན་ཆེན་མོར་ཞང་མཆིམས་རྒྱལ་རྒྱལ་ཁྱིམ་ཁྱེ་མེང་དང་ཆོན་
 ཉུག་ཆུ་ཁྱུ་ཁོང་གཉིས། བཀའ་རྒྱུ་ལའ་ཏེ་གིང་གིང་མང་ནས།
 ཅིའུ་ཅིང་གྱི་རབ་འོགས་སྤྱུ་རྒྱ་དང་ཐབ་མོ་ཆེན་མོ་བྱས་ཏེ། མད་
 རྒྱུ་གསུམ་པ་ཆོན་གསུམ་ རྒྱ་མང་པོ་བཅུངས་པས། རྒྱ་རྒྱུ་
 མེང་མང་ལང་། གིང་གི་ལམ་ར་ནས་རྒྱུ་ཉེར་སེམས་མ་ཅིའུ་
 སྲོལ་ནས། གིང་གི་ཐབ་ཉེ་རྒྱ་རྒྱུ་ཉེར་ཁྱེས་མ་ཅིའུ་ ཉེར་གིང་

ལས་ཚུགས་ཏེ་དོང་ཀུན་དང་པོ་ཀན་ཡ་ × × × × × ×
 × × × བཅན་པོའི་འབངས་ × × × × × × ×
 × × × × བོད་ ུག་དང་མ་ × × × × × ×
 × × × × × ཏེ། ཀིམ་ཤིང་གོང་ཚའི་མིང་པོ་ × × × ×
 × × × × × འཕྲས་ཤིང་ × × × × × × ×
 × × × × × × རྒྱུ་པོ་ × × × × × ×
 × × × × × × རྒྱལ་པོ་ཆེ་ཆུང་ × × × × × ×
 × × × × × སྤྱི་ཕྱགས་ལ་པ་དང་ཤར་པ་ལྟ་བུ་རྟན་.....
 བར་བྱས་ཏེ། རྒྱ་ཁོང་སྤྱི་པ་ཉི་ཞིང་ཆབ་སྤྱི་ལ་དཔེ་ནད་པའི་
 སེམས་དགའ་བ་བྱས་སོ། །

ཆུ་ཡོས་ (763) སང་བོད་དམག་གིས་ཅིང་ཡུ་དང་། སྤོ་ཡུ། སྤྱང་
 བཅ། ུ་ཁྱང་སྤོ་པ་མང་གི་ཡོང་སྤོ་མང་པོ་སྤྱང་ལ། མང་ཏུ་སྤྱང་པོ་མང་ཡུ་
 ཞེས་པའི་སྤོ་པ་ནས་དེར་སྤོ་ལ། བོད་དམག་ནས་མང་གི་རྒྱལ་པོ་དང་ཤར་
 ཏུ་འཁྱར། སྤོ་པ་ཤིང་གོང་ཚའི་ཆ་པོ་མི་དྲན་ཏུར་མང་གི་ཤོང་མར་བསྐྱོལ།
 བོད་དམག་སྤོང་ཁྱིར་དེར་ཉིན་བཅོ་ལྔ་ཅམ་བསྐྱོད། མཐར་ཆ་བ་མི་མེག་
 བར་ཏུ་པོ་པོ་དང་། ཏུ། དྲའང་། སྤྱང་སྤོ་པ་མང་ཁྱིར་འཕེན་བྱས།
 སྤོ་པ་ཤིང་མང་བོད་དམག་འབྲུག་ཡང་ཡང་ཡང་ལ། མང་གི་ཞིང་ཆེན་པོ་
 བཅོ་ལྔ་པོ་ཅམ་བོད་ཏུ་དཔར་ཏུ་འཁྱར། བོད་ཆུགས་སྤོང་ (780) སང་
 མང་དྲ་ཏུར་གསེར་ཁྱིར་འཁྱོད། སྤོ་ཏུ་མང་གསེར་ཏེ་མང་པོ་མཐུན་དཔོན་པའི་
 དེ་བ་བཏོན། ཆུ་ཡོས་ (783) སང་ཆེན་ཏུ་དྲ་ (ཀན་སྤོང་ཆེན་ཏུ་དྲ་ཤན་)
 ཅེས་པའི་སྤོ་པ་ནས་དེར་མང་བོད་དཔར་མན་ལ་སྤོང་དམ་བཅའ་བཞག། སྤོ་

གསུང་འཛིན་མཐུན་མཉམ་གནས་སུ་བྱུང་། ཡང་མེ་ཉུག་(786)ཨར་ཐང་
 བོད་དུ་བར་བསྐྱར་ཡང་གཡུལ་འབབ། བོད་དུ་ཐག་གིས་ཐང་གི་ས་གནས་
 མང་པོ་ཚུར་བྱངས་སོ། སྐབས་དེར་བོད་དུ་ཐག་གིས་ཐང་འབྲིའི་རྒྱལ་ཁག་
 གཞན་ལའང་དཔག་འདེག། བོད་ཀྱི་དཔག་ལྷགས་ལྔ་བཅུ་གཟིག་དང་།
 རྩོ་རྒྱ་གར། ཤར་མི་ཉལ་སོགས་ལ་བྱུག། སྤྱིང་བྱང་འཛམ་སྤྱིང་གི་ལྷན་
 གཉིས་ལ་དབར་བསྐྱར་རོ་ཟེར། བཅན་པོ་འདིའི་མཛད་ཚུལ་དང་བོད་ཀྱི་
 མངའ་ཐང་སྟོར། འཕྲུངས་རྒྱས་ཀྱི་ཁྱིའོང་ལྟེ་བཅན་ཀྱི་བར་སའི་རྩོ་རིང་
 (རྩོ་རིང་དེར་རྩོ་རིང་ཆེ་མོའམ་ཕྱི་ཡི་རྩོ་རིང་ཡང་ཟེར) ཏུ་བཀོད་པ་འདི་.....
 ཉུང་།

“ ༦ ། བཅན་པོ་ལྷ་སྤྱལ། འོ་ལྟེ་སྤྱུ་རྒྱལ། གནམ་གྱི་ལྷ་ལས་ཕྱིའི་
 རྩེར་གཤེགས་པ། ཆོས་ལྷགས་བཟང་པོ་ནི་གཞན་གཙུག་ཕྱི་འབྱུར། མངའ་
 ཐང་ཆེན་པོ་ནི་ནམ་ཐང་བྱང་བྱིན་ཕྱི་ཉལ་ལྟེ། ཆབ་སྤྱིང་ནི་དུ་མྱིར་ཞེང་ཆེ།
 དཔུ་ཆོག་ནི་ལུན་ཏུ་བཅན་པའི། གཡུང་བྱང་གི་གཙུག་ལག་ཆེན་པོ་བཞིན་
 ཏུ། ལྷ་སྤྱལ་ཁྱིའོང་སྤྱིང་བཅན་ཕྱིའི་རྩེ་མཛད་པ། ལྷའི་ལྷགས་དང་འབྲུན་
 བར་ན་མངའ་ཐང་ནི་ཆེན་པོ། གནམ་གྱི་ཆོས་དང་མཚུངས་པར་ནི། བཀའ་
 བཅན་ཏེ། ལྷགས་སྐམ་པོའི་བླམས་དང་། བཀའ་ལྱང་བཟང་པོའི་ལྷགས་
 ཀྱིས། ཕྱི་ནང་གཉིས་སུ་ལེགས་དང་། ཆབ་སྤྱིང་ཆེ་བའི་རྒྱལ། བམ་ཏུ་
 ཡང་ཕྱི་ཡོངས་ཀྱིས་ཤེས་པར། བདེ་ཅམ་ཞིག་རྩོ་རིངས་ལ་གིས་པའོ། ”

ཟེར། འོན་ཀྱང་བོད་དུ་ཐག་གིས་ཐང་འབྲིའི་རྒྱལ་ཁག་མང་པོར་དཔག་
 དྲངས་པས། ཐང་པོ་བོད་ཀྱི་དཔག་ལྷགས་དང་། དངོས་ལྷགས་ལ་ཉལས་
 སྤྱིང་ཆེན་པོ་ལྱང་། བཅན་ལྷན་གྱི་འགལ་བ་ཉིན་བཞིན་ཆོས་ཆེན་ཕྱིན་མཐར་

ཉི་ཤུ་ཤིང་གི་པུ་འཕྲོ་མོ་རྒྱུ་ལ།   བཅོན་པོ་འདི་ལ་དེ་གི་པུ་འཕྲོ་མོ་ལས་བཟུང་།
 ཡམ་མེ་ཐུགས་དཀོན་ལས་རྒྱུ་ལས་པའི་མྱི་ར་ལྷ་ས་དང་ཁ་འབྲུག་ལྷ་འདུལ་བ་.....
 དང་མཛོན་པའི་མཛོན་པ།   བསམ་ཡས་ལྷ་མཛོན་ལྷ་དང་མཛོན་པར་བྱང་
 རྒྱལ་པའི་མཛོན་པའི་ལྷ་མཛོན་པོ་བཞི་བཅུ་གས།   མཛོན་ལྷ་མཛོན་པོ་བཞི་འི་
 གཏུགས་དང་།   དཔུ་ཆེ་འི་བྱ་འདལ་ཐུགས་ལག་གིས་ཐུལ།   དར་པོ་
 ཆེ་དང་།   འཕགས་ཆེན་པོ་རྒྱ་ལས་བྱུང་། མཛོན་པོ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ལྟུང་། མྱི་ར་
 ལ་དེ་པོ་མེར་ཁག་ནང་ལྷ་ལྷེ་བཅོན་པོ་འི་ཞལ་ནས།   རའི་ཡམ་མེ་གཏུག་ལག་
 ཁར་འདི་རྒྱ་ལས་ལ།   མྱི་ར་པོ་འབངས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རྒྱུགས་དང་།
 མཛོན་ཆ་མ་གཏོགས་པ།   གཞན་གསེར་དུལ།   གཡུ་ལྷ་ཉིག་ལ་སྐྱེས་
 པའི་དངོས་པོ་གར་ཡོད་ལྟུང་ཅིག་གསུངས་པས་ཆེ་འི་བཀའ་བཅོན་པས།   ལ་
 ལས་ནི་གསེར་དུལ་འི་ལྷ་པོ་ཆེ་མང་པོ་ལྟུང་།   ལ་ལས་ནི་གཡུ་དང་མེར་དར་
 ཟམ་ལྟུང་།   ལ་ལས་ནི་གསེར་དང་རྒྱལ་ལྟུང་།   ལ་ལས་ནི་གསེར་ལྟུང་པོ་དང་ར་
 རྒྱག་ལ་སྐྱེས་པ་ལྟུང་པས་རྒྱལ་པོ་འི་ཞལ་ནས།   མྱི་ར་པོ་འབངས་རྒྱ་ལས་
 དང་པོ་ཆེ་རྒྱུང་བྱུང་པའི་ཆེ།   ལ་ལས་ནི་ལྷོ་དཔག་མེད་འདུལ།   ལ་ལས་ནི་
 རེ་རྒྱལ་མིན་པ་མི་འདུལ་ཡོ་ཞེས་གསུངས་པས།   པོ་འབངས་རྒྱ་ལས་ན་རེ།
 དང་པོ་ཆེ་རྒྱུང་ཡོད་པ་མ་ལགས་ཏེ།   རྒྱག་པོ་རྒྱ་ལས་ལ་འདུལ་རྒྱ་ཡོད། དུལ་
 པོ་རྒྱ་ལས་ལ་འདུལ་རྒྱ་མེད་པས་ལན་ཞེས་བྱས་པས།   རྒྱལ་པོ་འི་ཞལ་ནས།
 རའི་མངའ་འོག་འདིར་མི་རྒྱ་ལས་ལ་རྒྱུགས་བྱུང་འདི་ཅམ་འོང་བ་མི་འོས་.....
 གསུངས་ཏེ།   རྒྱགས་རྒྱག་ལན་གསུམ་རྒྱུ་ལས་པས།   ཡོ་རེ་ཅམ་མ་གཏོགས་
 རྒྱག་པོ་རྒྱ་ལས་ནི་རྒྱར་རྒྱར་རྒྱག།   དུལ་པོ་རྒྱ་ལས་རྒྱར་བཞིན་རྒྱགས།   ཞེས་
 འཁོད།   ལྷ་ལྷེ་བཅོན་པོ་ལ་རྒྱགས་རྒྱག་ལན་གསུམ་རྒྱུ་ལས་ཞེས་པའི་རྒྱར།

ད་ཉི་མཱི་ནང་གི་མཁའ་པ་མང་པོར་ཉུང་ཉུང་པ་འདྲ་མིན་རྒྱ་ཆེ་གསུང་བ་རྟེ།
 ལ་ལས་བཅན་པོ་འདིས་ཆར་མྱིན་པོ་གཅིག་དང་ཆུ་བ་བཅུན་ལས་བརྒྱུད་ས་་་་
 མེད་པས་རྟོགས་ཐུག་ལན་གསུམ་རྟོགས་མི་བྱུང་ཟེད། ལ་ལས་བཅན་པོ་
 འདིས་ཆབ་མྱིན་པོ་བཅུན་བརྒྱུད་ས་པའི་པོར་རྟོགས་ཐུག་ལན་གསུམ་རྟོགས་་་་
 པ་པོར་ཟེད། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་བཅན་པོས་རྟོགས་ཐུག་ལན་གསུམ་
 རྟོགས་པ་ཞེས་པ་ནི་གལ་པོའ་མྱི་ལྟ་བུ་དང་ཡོད་ས་ཁྱུ་འགལ་བ་པོར་ལ། མ་
 རྒྱས་ཐོག་ཆ་བ་ནས་ཡོད་མི་མྱིན་པ་ཞིག་པོར་ཟེད། རོ་ན། རྟོགས་ཐུག་
 ལན་གསུམ་རྟོགས་པ་ཞེས་པ་འདི་བྱུང་ཡོད་དམ་ཟེད། གལ་ཏེ་བྱུང་ཡོད་ན་
 དེས་དོན་གང་འདྲ་ཞིག་པོར་དམ་ཞེ་ན། བཅན་པོ་འདི་འུ་ཁྱུ་ལ།
 སངས་བྱམ་ཆོས་ལུགས་བྱ་ཆེར་ཐོལ་བར་བརྟེན་བཅུན་པ་རྟེན་ས་མྱི་རྟོགས་་་་་
 ལུགས་ཉིན་བཞིན་རེ་ཆེར་མྱིན་ཏེ་བཅུན་པ་འགའ་ཞིག་དཔར་རྒྱར་གལ་པོའ་
 ཁྱུ་བྱུར། ཆབ་མྱིན་ལ་ཐེ་བུས་དང་ཐད་གར་མྱིན་དཔར་འཛིན་རྟེན་པས་དཔར་
 བརྒྱར་གལ་པོའ་ནང་ཁུལ་མྱི་འགལ་བའང་རྟོང་ར་ཅན་ཁྱུ་བྱུར། དེ་བཞིན་
 མཁའ་རྟོང་བཅན་པོ་གསུམ་གྱིས་ཐང་ཁའ་ལ་མིག་དཔེ་བརྟེན་ཏེ་ས་ཞིང་ཁག་་་་
 དཔེ་ནས། ས་ཆ་ཁག་གཅིག་འབངས་རྟེན་ས་ལ་རྒྱད་དེ་ཞིང་འདེབས་ལས་
 མྱིན་བཅུག་པ་དང་། ཁལ་པོགས་ལས་ལུགས་བཅུགས་པ་པོར། རོ་ན་ལྟར་
 རྟེན་པོར་ཞིང་ཐན་བདག་པོ་རྟེན་ས་མྱིས་ས་ཞིང་གི་དཔེ་མཆོམས་གཏོར་བ་
 དང་། སང་རྟེན་གང་གར་མྱིས་རྟེན་པོ་ལག་འདྲོན་མྱི་ཁལ་པོའ་གསུམ་ཐང་ཁྱུ་
 བཅུར་བ། འབངས་ཞིང་འཕྲོག་པ་པོ་གསུམ་ལྟས་རྟེན་པོ་འབངས་ཁག་གཅིག་
 རྟེན་བཞིན་ལས་ཐག་གི་གནས་ཁྱུ་བྱུར་པ་པོར། དེར་བརྟེན་ལུ་ཐེ་བཅན་
 པོས་གསེར་ཁྱིམ་འཁོད་མ་མ་གཏུ། སང་རྟེན་གང་གར་མྱིས་ཁལ་པོའ་གསུམ་རྟེན་

བ་དང་། འབངས་ཞིང་འཕྲོག་པ། ས་ཞིང་གི་དབྱེ་མཆོམས་མེད་པ་མཆོ་
 བ་བཅས་བྱེད་མི་ཆོག་པ་མ་ཟད། འབངས་ཞིང་སྲོགས་པ་ན་མས་སྲིར་སྤྲོད་
 དགོས་པའི་བཀའ་ཐབ་པ་རེད། ཡིན་ནའང་མངའ་བདག་དང་སྐུ་དྲག་
 རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་དེར་བརྩི་འཛིན་ག་བྱས་སྟབས་འབངས་ཁག་གཅིག་སྟེ་.....
 མཐུན་ནས་དབུལ་མོངས་ཉམས་ཐག་ཏུ་སྤྱོད། ལུ་ཞེ་བཅན་པོས་རྟོགས་སྟུག་
 རྟོགས་པའི་བྱ་བ་དེ་འབྲུག་ཆེད་སྤྲོད་ཡང་བསྟུན་མར་བཀའ་ལན་གཉིས་ཅན་
 ཐབ། འོན་ཀྱང་དོན་དངོས་ཆོག་བཅན་པོའི་འདོད་ཚུལ་འབྲུག་སྐྱེ་པར་
 བཞག། མངའ་བདག་དང་སྐུ་དྲག་རྣམས་ཀྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཁེ་ཐན་ལ་གནོད་
 རྒྱུན་བྱུང་བས་འཁོན་འཛིན་རབ་ཏུ་བཅངས་ཏེ། དུམ་ཆེ་སྤྲོད་བཟའ་ཡིས་
 ཏུག་ཉིད་ནས་ཉམས་སྟེ་ལུ་ཞེ་བཅན་པོ་བཀོངས། བཅན་པོ་དེ་ཡིས་ཆབ་
 རྒྱུད་པོ་གཅིག་ཟླ་བཏུན་ཅན་(ལ་ལས་པོ་གཅིག་ཟླ་བཏུན་དམ་པོ་བཏུན་ཡིན་
 ཟེར) བསྐྱངས། དུམ་ཆེ་སྤྲོད་བཟའ་ཡིས་རང་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་སྟེ་ལུ་ཞེ་བཅན་པོ་
 བཀོངས་དགོས་པའི་རྒྱ་མཆན་གང་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ལའང་བཤད་ཚུལ་མི་
 འདྲ་བ་གཉིས་ཏེ། འགའ་ཞིག་གིས་དུམ་ཆེ་སྤྲོད་བཟའ་ནི་སྐུ་དྲག་འཕྱར་པ་
 ཅན་ཞིག་གི་ཕུ་མོ་ཡིན་སྟབས། ལུ་ཞེ་བཅན་པོས་རྟོགས་སྟུག་རྟོགས་དགོས་
 པའི་བཀའ་ལན་གསུམ་ཅན་ཐབ་པ་དེས་སྐུ་དྲག་ཆོའི་ཁེ་ཐན་ལ་གནོད་འཆོ་.....
 བྱུང་བས་ཤོག་སྐྱག་རྒྱུར་ཆང་གིས་བཀོངས་པ་རེད་ཟེར། ཡང་ཁག་གཅིག་
 གིས། ལུ་ཞེ་བཅན་པོའི་བཅན་པོ་མ་ཡང་བཟའ་ནི་རྟོན་ཏུ་ཡབ་རྗེ་བྱི་སྤྲོད་
 རྗེ་བཅན་གྱི་བཅན་པོ་གཞོན་པ་ཡིན་པ་དང་། ཁོང་གི་བཞིན་གྱི་དབྱེ་ལ་
 འཁོར་བཟང་བ་དང་། སྐུ་བྱེད་ལེགས་པ། དག་འཇམ་ཞིང་བརྟན་བཅོས་
 ལ་མངའ་བཞེས་པ་ཞིག་ཡིན་པས་ཡབ་རྗེ་བྱི་སྤྲོད་རྗེ་བཅན་གིན་ཏུ་མཉེས།

དེར་ཆེ་སྒྲོང་བཟའ་སྒྲིང་ནད་ཡངས།   གཤེད་མ་བཅར་ནས་མོ་མོར་བཟའ་
 གཤེད་ཏུ་བཅར་པས་སྐྱ་ཤི་བཅན་པོས་སྒྲིག་བཟུངས།   དེར་བཞིན་སྐྱ་ཤི་
 བཅན་པོ་བཟོངས་པ་ཡིད་ཟེར།   བཟད་ཚུལ་དེ་གཉིས་མི་འདྲ་ན་འདྲ་འགལ་
 བ་ཤི་མ་ཡིན།   དོན་ཏུ་སྐྱ་ཏུ་གནས་ཤིས་ཆེ་སྒྲོང་བཟའ་དང་།   མོ་མོར་
 བཟའི་དཔལ་གྱི་འགལ་བ་དེ་ཡོད་སྐྱོད་ནས་སྐྱ་ཤི་བཅན་པོ་བཟོངས་པ་ཆུགས་
 ཤི་གསལ་ཡོང་གཤོང་ལྟུག།   སྐྱ་ཤི་བཅན་པོའི་པར་སོ་ཤི་མེས་ལག་ཆོས་གྱི་
 པར་པོའི་གཤམ་ངོས་མཐུན་ན་ཡོད།   མིང་ལ་ཉི་ཤེས་པོ་ཟེར་རྩ་སྒྲོང་།

དེ་ནས་སྐྱ་ཤི་པོ་ཉི་ཤེས་པ་སྐྱ་ཏུ་གྱུ་ལ་ལར་གདན་ཏུ་བཅས་
 དཀོས་ལྟར།   སྐྱར་ཡལ་རྒྱེ་དང་ཞང་རྒྱལ་ཆ་ཉི་ཤེས་གཉིས་འཇོག་སྒྲིང་
 ཤི་སྐྱ་ཤི་གཉིས་པར་འཇོག་ཏུ་འདུག་ནས་སྐྱ་ཤི་གཉིས་པར་འདྲ་སྐྱུ་ཤི་སྐྱ་ཤི་པོ་ཟེར་
 སྐྱལ་ཉི་ཤེས་དེར་སྐྱ་ཤི་པོ་སྐྱར་པ་ཞང་གི་ཏུ་དུ་ཡིང་གིས་རྒྱེ་སྐྱ་ཤི་པོ་ཟེར་
 བཟའ་སྐྱ་ཤི་པོ་ཡིས་མ་སྐྱ་ཤི་པོ་ཞང་པས་སྐྱ་ཤི་པོ་སྐྱ་ཤི་བཅན་ནས་དུ་ཡིང་
 བཅས།   སྐྱ་ཤི་པོ་ཡིས་སྐྱ་ཤི་པོ་ཞང་པས་སྐྱ་ཤི་པོ་ཞང་པས་སྐྱ་ཤི་པོ་ཞང་
 དེ་སྐྱ་ཤི་པོ་ཡིས་སྐྱ་ཤི་པོ་ཞང་པས་སྐྱ་ཤི་པོ་ཞང་པས་སྐྱ་ཤི་པོ་ཞང་པས་སྐྱ་ཤི་པོ་
 བཟོ་པར་ཆོས་པ་ན།   སྐྱ་ཤི་པོ་ཡིས་སྐྱ་ཤི་པོ་ཞང་པས་སྐྱ་ཤི་པོ་ཞང་པས་སྐྱ་ཤི་པོ་
 བཟོངས་པོ།   དེ་ཡི་པར་པོ་དོན་མཁར་མདའ་ཏུ་བཅིགས།

དེ་ནས་སྐྱ་ཤི་པོ་སྐྱ་ཤི་པོ་ཡིས་སྐྱ་ཤི་པོ་ཞང་པས་སྐྱ་ཤི་པོ་ཞང་པས་སྐྱ་ཤི་པོ་
 གཤེད་ཏུ་སྐྱ་ཤི་པོ་ཡིས་སྐྱ་ཤི་པོ་ཞང་པས་སྐྱ་ཤི་པོ་ཞང་པས་སྐྱ་ཤི་པོ་ཞང་པས་སྐྱ་ཤི་པོ་
 དེ་པོ་ཞང་པས་སྐྱ་ཤི་པོ་ཡིས་སྐྱ་ཤི་པོ་ཞང་པས་སྐྱ་ཤི་པོ་ཞང་པས་སྐྱ་ཤི་པོ་ཞང་པས་སྐྱ་ཤི་པོ་
 གཤེད་མིང་གི་ནས་ཡངས་ཡིན་པ་ཞུངས།) དུ་ཡིང་པོ་ཡིས་སྐྱ་ཤི་པོ་ཞང་པས་སྐྱ་ཤི་པོ་
 (787) སྐྱར་རྒྱལ་ཤིང་བཟུང། དུ་ཡིང་པོ་ཡིས་སྐྱ་ཤི་པོ་ཞང་པས་སྐྱ་ཤི་པོ་ཞང་པས་སྐྱ་ཤི་པོ་

[illegible]

དམ་པའི་ཚེས་ལྷན་རྒྱུ་བཟླ་བར་གཅིགས་བཟླ་བ།

།འབྲུལ་གྱི་ཉ་མཚན་པོ། ཟུང། ཁྱིའོ་མ་མཚན་གྱི་ཡིང་
 ལ། སངས་བྱམ་གྱི་ཚས་མཛད་དེ། ར་མའི་གཙུག་ལག་ཁང་
 ལས་ཚུགས་པ་མཆིགས་ཤིང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་རྟེན་
 མཚན་གས་པ་དང་། ཟུང་བྱི་འཁུམ་མོང་གི་ཡིང་ལ། སྒྲིང་གི་བྱི་
 ཅེ་ལས་ཚུགས་པར། གཙུག་ལག་ཁང་མཆིགས་ཅི། དཀོན་
 མཆོག་གསུམ་གྱི་རྟེན་མཚན་གས་པ་དང་། ཟུང་བྱི་ཁྲེ་གཙུག་མཚན་
 གྱི་ཡིང་ལ། བཤ་མར་གྱི་ཀུ་ཚུ་དང་། མཆིང་ཕུར་གཙུག་ལག་
 ཁང་མཆིགས་ཅི་དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་རྟེན་མཚན་གས་པ་དང་།
 ཡལ་བྱི་མོང་ཁྲེ་མཚན་གྱི་ཡིང་ལ། བཤ་མར་གྱི་བསམ་པ་ལས་ལས་
 ཚུགས་པ། དཔུང་མཐར་གཙུག་ལག་ཁང་མཆིགས་ཅི་དཀོན་
 མཆོག་གསུམ་གྱི་རྟེན་མཚན་གས་པ་དང་། ཉ་མཚན་པོ་བྱི་ཁྲེ་མོང་
 མཚན་གྱི་ཡིང་ལ་ཡང་། སྒྲིང་ཕུར་གཙུག་ལག་ཁང་ལས་ཚུགས་
 པ་མཆིགས་ཅི། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་རྟེན་མཚན་གས་པ་ལས་
 ཚུགས་པ། གཏུང་རབས་རྒྱུད་ཀྱིས། འདི་ལྟར་སངས་བྱམ་གྱི་ཚས་
 མཛད་པ་འདི། ཉམ་ཏུ་ཡང་མ་ཞིག། མ་མཉམ་ན། ལེགས་པ་
 དཔག་ཏུ་ཟེད་པར་འབྱུང། མཉམ་ཅི། ཞིག་གས། ཟེད་པར་རྒྱུར་
 བ། སྒྲིག་པ་ཤངས་ཟེད་པར་འོང་པས། ད་ཟུན་ཆད་ནམ་ནམ་
 ཞ་ཞར། འབྲུལ་གྱི་ཉ་མཚན་པོ། ཡལ་བྱི་མོང་ཁྲེ་མཚན་གྱི་
 ཡིང་ལ། དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་རྟེན་མཚན་གས་པ་དང་། སངས་
 བྱམ་གྱི་ཚས་མཛད་པ་ཟུང་གཏང་མ་ཞིག་པར། གཏུང་རབས་
 རྒྱུད་ཀྱི་ཡི་དམ་མཚའོ་ཞེས་འབྱུང་བ་ལས་ཚུགས་པ། མཚན་པོ་

ཡམ་ཐུག། རྩོམ་ཀློག། ཁྱིམ་དབུ་རྒྱུ་དང་སྒྲོ་མར་རྟེ།
 གཅིགས་ཀྱི་ཡི་གེ་དང་རྩིས་ལ་བྲིས་པ་བཞིན་ཏུ་ཡང་མཛད་་་་
 རོ། འདི་ལྟར་ཡབ་ལྟེན། གཏུང་རབས་རྒྱུད་ཀྱིས། དཀོན་
 མཆོག་གསུམ་གྱི་རྟེན་གཙུགས་ཤིང་། སངས་རྒྱལ་གྱི་ཆོས་མཛད་
 པ་འདི། གཅེས་སྐྱུ་ཅི་ལ་ཡང་། རྟིག་གོ་ཞེས་མ། མ་ལེགས་
 མོ་ཞེས། མོ་དང་མྱི་ལྟས་ལས་སྐྱུ་གས་ལྟ་ཅིའི་ལྱིང་ཡང་ཅད་ལྟེ།
 མྱི་གཞིག་གོ། མྱི་ལྟར་རོ། དེ་སྐད་ཅེས། ཆེ་ཆུང་ལྟས་
 གས་ལྟར་གྱིས་ལྟར་། དེ་ལྟར་མྱི་མཛད་རོ། བཅན་པོ་དཔོན་
 ཐུག། ལྷ་ཆུང་ར་བཀྲགས་པ་ཡན་ཅད། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་མངའ་
 བདག་མཛད་པ་མན་ཆད་ལྟར་། དག་སྒྲོང་ལས། དག་བའི་
 བཤེས་ཉེན་བསྐྱེས་ལྟེ། ཆོས་སྐྱུགས་ལྷ་ཅི་ཆུད་ཆུད་ཏུ་བསྐྱེས་
 ཅིང་། བོད་ཡོངས་ཀྱིས་ལྟར་ཆོས་སྐྱེས་ཅིང་ལྟར་བའི་སྐོར་གྱི་
 གཅད། ཉམ་ཏུ་ཡང་མོད་ཡ་
 རབས་མན་ཅད། བོད་འབངས་ལས་ཐར་པར་གཞུང་བའི་སྐོར་
 གྱི་བགག་
 ཕར། དད་བའི་རྣམས་ལས་ཐར་པར་བཅུད་ལྟེ། དེའི་ནང་ནས་
 ལྷས་པ་ལས། བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་རིང་ལྷགས་ལྟག་ཏུ་བསྐྱོ་ཞིང་།
 བཅོམ་ལྷན་འདས་ཀྱི་རིང་ལྷགས་ལྟེད་བའི་རྣམས་ཆོས་འཁོར་་་་
 ཉམ་ལྟེ་ཅོག་གི་བཀའ་ལ་ཡང་བཀྲགས་ལྟེ། ཆོས་འཁོར་གྱི་ལས་
 དང་དབང་ལྟེད་ཅིང་དག་བའི་བཤེས་ཉེན་ལྟེད་པར་བསྐྱེད།
 རབ་ཏུ་ལྟར་བའི་རྣམས། དེད་ཡམ་ཐུག་ཀྱིས་མཆོད་གནས་ལྷ་

གནང་བ་བཞིན་ཏུ་བྱས་ཤྱོ། བཅན་པོ། སྔ་མར་ན་དགོན་
མཆོག་གསུམ་གྱི་རྟེན་བཅུ་གས་ཤིང་མཆོད་པ་ཡང་། ལུ་ཏུ་མྱི་སྤང་
མྱི་བསྐར་ཞིང་མཆོད་གནས་ལྷ་བཅུ་འོ།

མདོར་ན། བཅན་པོ། སྔ་མར་དང་། བོད་ཁམས་ན།
དགོན་མཆོག་གསུམ་མེད་
པ་དང་སྤང་བའི་ཐབས་ཅི་ཡང་མྱི་མཛད་དོ། ཡབ་མྱིས་དཔོན་
སྤང་

གང་གི་རིང་ལ་ཡང་ཏུང་ཤྱོ། དགོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་རྟེན་བཅད་
པའི་རྟེན་མས་

ཡུང་མ་དཔལ་མ་ཞིག་པའི་ཆོས་སྤྱ་རྩེ་གྱི་ཁྱིམ་ཡིག་གི་མགོ་
ནས་ལས་

འཕྱར་བ་བཞིན་ཏུ་ཆོས་མཛད་དོ། ད་མྱིན་ཆད་གཏུང་རབས་
རེ་རེ་ཞིང་ཡང་

བཅན་པོ་ཡབ་སྤང་གིས། འདི་བཞིན་ཏུ་ཡི་དམ་བཅའོ། དེ་ལས་
མནའ་ཁ་

དཔུང་པ་དག་མྱི་བཅུ་མྱི་བཞུར་བར། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་
དང་འཇིག་

རྟེན་གྱི་རྩ་དང་མྱི་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ཡུང་། དཔུང་ཏུ་གསོལ་
ཏེ། བཅན་པོ།

རྩོམ་གུན་གྱིས་ཡུང་དཔུང་དང་མོ་བོར་དོ། གཅིག་ས་
བརྟན་དུ་པའི་

ཡི་གེ་ཞིབ་ཐོན། ཡལ་གྱི་རིང་ལ་གཅིག་གསུམ་གྱི་ཡི་གེ་ཡིད་པའི་རྒྱ་བ་
བཞག་གོ། ”

ཅིས་མེད་པའོ། བཏོར་ན་བཅན་པོ་དེ་ཡིས་ལངས་ཀྱིས་ཆོས་ལུགས་
ཐུག་པའི་སྤང་དགའ་བ་འདི་རྩ་བུ་མཛད། རྒྱལ་ཁྲིམས་ཆོས་འབྱེན་བསྐྱར་སྤྲོད་
པས་པོད་འབངས་པདེ་ལ་བཀོད། བཟའ་དབྱར་མོ་ལྷ་བཅུ་ར་བཞི་བཞེས་
པའི་ཏུས། མེ་བུ་(817)མར་རྒྱལ་གྱི་ཕྱར་འདམས། དེ་ཡི་པར་སོ་
འཕྲུལ་རྒྱལ་གཞན་ན་ཡོད། པར་སོ་དེ་ཡང་རིན་ཆེན་ནོར་གྱིས་བཀའ་།
ལུས་གྱི་ཆབ་ཀྱང་བསྐྱར་བས་མཛོ་བ་ཡིན། མིར་ནི་རྒྱལ་ཆེན་པར་སོ་མེད་རོ་
རྒྱ།

བཙུག་ཅིག་པ། ཁྲི་པ་ལྷན་པའི་བཅན་པལ་པ་ཅན་ལྷན་ཆུང་ལ་
དང་། ཆོས་ཀྱི་དུ་མེད་ཀྱི་ཁག་པ་ཅིག་དཔར་བཙུག་ཀྱང་ཁྲི་པ་
བཙུག་དེ་ཆོས་ཀྱི་དུ་མེད་པའི་པར་ཀྱང་འཕྲུལ་བའི་སྤྲོད།

ཡལ་གྱི་རིང་ལ་གཅིག་པོ་ལྷན་པའི་མཛོ་པོ་དེ་(དེ་མེད་པལ་པ་.....
ཞིག་ཏུ་ཁྲི་པའི་བཅན་པལ་པ་ཅན་ལྷན་པའི་མཛོ་པོ་དེ་པའོ་དང་) དང་། ལུས་
རྩ་ཆེ་བུ་པའི་ལྷན་པའི་ཁག་པ་ཅིག་ལྷན་པའི་བཅན་པལ་པ་ཅན་པོ་དེ་མེ་བུ་.....
(806)མར་འཕྲུངས། མེ་བུ་(817)མར་ཡལ་དཀོར་སྤྲོད་པའི་ལྷན་པའི་
རྒྱལ་མིང་འཛིན། ཅོག་རོ་བཟའ་དབྱར་གྱི་རང་རྒྱལ་མོགས་འཕྲན་མོ་བཞེས་
གཞན་ལྷ་ཁབ་ཏུ་བཞེས། བཀའ་སློན་པོ་བཅན་ཁ་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན་གྱིས་
མཛད། རྒྱལ་ཁྲིམས་དཔར་ཏུ་བསྐྱར། རྒྱལ་མིང་ཆོས་འབྱེན་བསྐྱར་སྤྲོད་
པའོ།

ཡལ་རྩ་གྱི་ག་བཅན་པོ་དང་། ལུས་རྩ་ཆེ་བུ་པའི་ལྷན་པའི་འཕྲུངས་པ་

ཉི། གཙང་མ་དང་། དར་མ། རལ་པ་ཅན། ལྷ་རྩེ། ལྷན་གྲུབ་པ། སྐལ་མ་
 དེར་རྒྱལ་བརྒྱད་འཛིན་པའི་ལམ་ལུགས་ལ་གཞིགས་ན། ཡམ་རྩེ་དཔོན་པ་
 རྩེགས་རྩེས་ལྷ་སྐལ་ཀན་པ་གསེར་བྱིར་མངའ་གསོལ་དཔོན་གསེས། འོན་
 ། འུར་ལྷ་སྐལ་གཙང་མ་ཆོས་ལེགས་དཀར་པས་མིང་གི་བྱ་བ་སྤངས། སྐལ་
 གཉིས་པ་ཁྱི་དར་མ་ལྷ་རྩེ་བཙན་གསེས་རྒྱད་རྒྱལ་ལ་ཤེས་བྱ་དཔན་པ། མ་
 རབས་ཀྱི་རྩྭ་དུང་ལྷན་པ་ཞིག་ཡོད་པས། མཆོན་རྒྱལ་མྱེད་དར་མ་ཞེས་
 བཀྲགས། སྐལ་རྒྱུད་པ་གཉིས་སྐལ་ནས་དཔོན་པ་རྩེགས། དེར་བཞུག་
 ནང་སློན་ན་མས་ཀྱིས་བཀའ་སྒྲོས་ལེགས་པར་མཛད་དེ་ལྷ་སྐལ་གསུམ་པ་ཁྱི་
 གཙང་མ་ལྷ་བཙན་རལ་པ་ཅན་གསེར་བྱིར་མངའ་གསོལ།

བཙན་པོ་འདི་ཡི་སྐུ་རྒྱུ་སྐུ་བཀའ་སློན་པོ་བཀ་ཁ་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན་
 ཀྱིས་མཛད། ཁོང་གི་ཆབ་མིང་གི་བྱ་བར་གིན་ཏུ་བྱང་རྒྱལ་པ་ཞིག་ཡོད།
 རྒྱལ་བྱིས་ཆོས་བཞིན་བསྐྱངས། དེ་ཡང་བྱིས་མ་གྱི་པོད་ཀན་པོ་ལ་རབས་
 རྣམས་ཀྱིས་མྱེད་པའི་མིང་པའི་ཁོག་ཏུ་བཞུགས་པོ་ལ་དོན་ལྷན་ཏུ་ཅ་གཉིས་སྐུ་
 གསལ་པའི་བརྒྱ་དུ་ལྷ་བྱིས་ཆོན་པོ་ལ། ཁྱི་ཅེ་འཁྱམ་གཞེར་གྱི་བྱིས།
 གསེར་མང་ག་བ་ཅན་གྱི་བྱིས། རྒྱལ་ཁམས་དཔེ་བླངས་གྱི་བྱིས། མདོ་
 ཡོན་རྒྱས་བཅད་གྱི་བྱིས། དཀོན་ཅོག་གི་ཆོས་བྱིས། རྩེ་མོ་མངའ་
 དུགས་གྱི་བྱིས་དང་རྒྱག་ཏུ་ཕྱེ་བས། དན་ལ་ཆད་པ་གཙང་ཅིང་བཟང་ལ་
 བྱ་དགའ་ཞེས། མཐོ་པའི་གཉའ་ནས་གཞོན་ཅིང་དཔའ་བ་ཐབས་ཀྱིས་རྩྭ་
 པའི་བཀའ་བྱིས་ཀྱི་སྐལ་བཟང་པོ་གཏོང། དེ་བཞིན་སྐལ་གྱི་བཙན་ལུགས་
 བཞི་དང་། དཔུང་མཁན་གྱི་གཤེ་ལ། ཡ་རབས་གྱི་རྩེན་བརྒྱ།
 མཛད་པའི་མིག་བརྒྱ་གཉིས། སྐུ་ལྷ་གི་ཉེར་བརྒྱ། སྐུ་ལྷ་གི་ཉེར་

བཅུ་གཉིས། ལྷག་ཕྱ་རྒྱལ། རྒྱལ་པོའི་གདན་བཞི། རྒྱལ་པོའི་བྲལ་བ་རྒྱུ་
 མོགས་ལམ་དང་ལྷགས་མོལ་རྒྱ་མ་གཏན་ལ་མཐུ། དེ་བཞིན་དཔལ་འབྱུར་
 མོང་འཕལ་འཕྱོ་བའི་དམོས་མཁོ་མཆོངས་ཆེད་མཐུང་བཞིའི་རྒྱལ་ཁག་གཞན་
 ལ་དཔེ་ཐུངས་ཏེ་མེ་ཐུང་ཞོ་མོགས་ལ་མེགས་བཙས་གནང་ནས་ཐུང་བས་ཆོད་
 ལྷན་ཅན་རྒྱ་རྒྱུར་པོ།

རྒྱལ་དེར་ཐང་པོད་དཔར་མ་མཐུན་པར་དཔག་འབྲུགས་ཡང་ཡང་.....
 ལངས། པོད་རྒྱ་རེ་ནས་དཔག་ཐོང་མེ་བཙོ་བརྒྱུད་ཅན་བཏང་ཞི། ཐང་གི་
 ལུལ་མཁར་མང་པོ་བཙོ་མ། རྒྱའི་ཏ་ཤང་དང་པོད་ཀྱི་མཆོད་གནས་ན་མས་
 གྱིས་པར་མི་དང་མན་དཔར་མཛད་ནས་དཔོན་པོ་དཔྱེས་པའི་སྒྲིལ་མ་ལུལ།
 ཐིན་ཆད་ལམོན་མེད་པའི་སྐད་རྒྱ་རྒྱལ་མེ་རྒྱ་བའི་ས་མཆོམས་ལྷ་བཙན་...
 པོ་དཔོན་ཞང་གཉིས་ཀྱིས་ལྷ་ཁང་རེ་རེ་བཙིགས། རྒྱ་པོ་པོར་ལ་ཉི་ལྷའི་
 གཞུགས་བཞོད་ནས། གནས་ལ་ཉི་ལྷ་ཐུང་གཅིག། ས་ལ་བཙན་པོ་དཔོན་
 ཞང་ཟེར། སྐབས་དེར་རྒྱ་ལ་ཉི་ལྷའི་གཞུགས་བཞོད་ནས་རྒྱ་པོད་དཔོན་
 ཞང་གི་མཛའ་མཐུན་མཆོན་ཚུལ་ལྟེན་པ་དེ་རིགས་ནི་ད་ལྟའང་འཕྱྲངས་རྒྱས་
ཀྱི་རྒྱ་རིང་ཆེ་མོར་དཔོན་ལྷ་མཇལ་རྒྱ་འདུག། དེ་ནས་རྒྱའི་མེ་རྒྱ་མན་ལ་
 པོད་ཀྱིས་དཔག་མི་བྱངས་པ་དང་། དེ་ཡན་ལ་ཐང་གིས་དཔག་མི་བྱངས་
 པའི་ཁས་མེན་བྱས། ས་ས་མཐུ། རྒྱ་རྒྱ་མཐུ་གནས་ནས། པོད་པོད་
 ལུལ་ན་སྒྱིད། རྒྱ་རྒྱ་ལུལ་ན་སྒྱིད་པའི་ཁྱིམས་མཛད། དཀོན་ཅོག་གསུམ་
 དང་། ཉི་ལྷ་སྐར་གསུམ། ལྷ་སྐར་གཏན་གསུམ་དཔར་རྒྱ་བཅུགས་ཏེ་མན་པ་
 རྒྱལ་དཔལ་བཙང་བཞག་པོ། པོན་ཀྱང་རྒྱའི་དཔལ་ཐེང་འགའ་ཞིག་ཏུ།
 རྒྱལ་དེར་པོད་ནང་ལྷལ་རྒྱ་ཁ་བྲལ་འཕྱོ་བཞིན་པ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱ་པས་

ལྷགས་ཀྱང་ཉ་མས་ཞན་རུ་འགྱོ་བར་བརྟེན་པོད་ནས་བསྐྱད་མར་མོ་ཉ་མེད་སྐྱེ་
 གསུམ་མང་གས་ཏེ་མང་ཁྲོའི་ལ་མཛོའ་མཐུན་མནའ་མྱེལ་ཡོད་པའི་རེ་བ་.....
 ལྷག་པ་རེད་ཟེར་འཁོད། དེ་ནས་མང་པོད་ཚུགས་གཉིས་ཀྱང་དཔོན་
 ཞང་གི་མཛོའ་མཐུན་ལ་བས་མས་གཞིགས་མཛོད་དེ་སྐད་ལྱེན་དཔག་འབྲུག་...
 མི་ཡོད་ཆེད་རུ་པོད་ལྷགས་མྱང་(821) མང་པོད་ཀྱི་མོ་ཉ་ན་མས་མང་གི་...
 ལྷལ་ས་རྒྱུ་ཡན་རུ་འཁྱོད། བཅན་པོ་དང་། ལྷན་ཆེན་ཐབ་ཁ་དཔལ་གྱི་
 ཡོན་ཏན་གྱི་བཀའ་བཞིན་རྒྱུ་ཡན་ལྷུ་ཐ་རྒྱུ་མང་གི་ལྷན་པོ་ན་མས་.....
 དང་བཀའ་ལྷོས་ལེགས་པར་མཛོད། པོད་ཆུ་ལྷག་(822) མང་མང་གི་མོ་
 ཉ་ན་མས་ལྷ་སར་འཁྱོད། ཁོང་ན་མས་ལ་བསྐྱུ་བ་དང་ཉེ་ལེན་གཟབ་ལྷས་
 མཛོད། ལྷན་ཆེན་ཐབ་ཁ་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན་མོགས་དཔོན་རེགས་བཟུ་ལྷག་
 ཅམ་དང་མང་གི་མོ་ཉ་ན་མས་ལྷ་སའི་ཤར་རོས་སྐྱུ་ལྷོས་མོལ་གནང་། ལྷགས་
 གཉིས་མཛོའ་མཐུན་གྱི་མོ་ལྷས་ལ་རྒྱུ་གསོ་ཡང་ཡང་མཛོད། ལྷག་པར་རུ་
 ལྷ་བཟའ་ཀོང་རྩོ་མཆོའི་པར་དང་། ལྷུ་མིང་ཀོང་རྩོ་པོད་ཀྱི་བཅན་པོའི་
 ཁབ་རུ་བཞེས་ཆུལ། ལྷ་པོད་དཔོན་ཞང་གི་འབྲེལ་པ་མོགས་ལྷག་པོར་ལྷོང་།
 དཔག་འབྲུག་ལྱང་ཆེ་ལྷགས་གཉིས་ཀྱང་དཔག་མཆན་སྐྱེ་ཅམ་མེད་པར་རོས་.....
 འཛིན་གནང་། བཀའ་ལྷོས་མཛོད་སྐལ་མཛོའ་བཆེད་ནས་པས་ཁེད་སྐྱེ།
 མནའ་མཐུན་གྱི་རྩོམ་པ་གསུམ་བཅུ་གས་པ་ལྟེ། གཅིག་ནི་མང་གི་ལྷལ་ས་
 རྒྱུ་ཡན་ལྷུ་ཐ་རྒྱུ་ཡོད། གཅིག་ནི་མང་པོད་ས་མཆོའ་མས་ལྷེ་རུ་ལ་
 བཅུ་གས། གཅིག་ནི་ལྷ་ས་གཅུག་ལག་ཁར་གི་མཐུན་རོས་རྩོ་པོ་དེ་ལྷ་ལྷོའི་
 འགམ་རུ་བཅུ་གས། རྒྱུ་ཡན་རུ་བཅུ་གས་པའི་རྩོམ་པ་དེའི་མོག་ལྷུ་ཡིག་
 བཀོད་ཡོད་པ་དང་། ད་ལྱེད་ཤིས་ལྷན་ལྷུ་ཐ་རྒྱུ་ཡོད་སྐད།

རྒྱ་པོད་ས་མཆ་མས་མེ་ཏུར་བཅུགས་པའི་རྣ་རིང་དེ་རྒྱ་རན་མའི་མི་ཅིག་གིས་...
 རྒྱ་འབྱེར་བྱས་པ་རེད་ཟེར། རྣ་སར་བཅུགས་པའི་རྣ་རིང་དེ་ད་ལྟའང་དངོས་
 རྒྱ་མཇལ་རྒྱ་ཡོད། དེའི་ཤར་ངོས་དང་རྒྱལ་ངོས་གཉིས་ལ་རྣ་རིང་གི་མ་ཡིག་
 དང་། རྣ་བྱང་གཉིས་རྒྱ་མནའ་མཐུན་སྒྲིས་མོལ་རུ་བཅུགས་མཁན་ཐང་བོད་
 རྒྱ་པོ་ན་མས་ཀྱི་མཆན་བཀོས་འདུག ཐང་བོད་མཇའ་མཐུན་སྒྲིར་དཔེ་
 ཞང་རྣ་རིང་རུ་བཀོད་པ་གཤམ་གསལ།

༦། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་

འཕུལ་ཀྱི་རྣ་བཅན་པོ་དང་།

རྒྱའི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་རྒྱ་རྩེ་རྒྱུར་རྟེ།

དཔོན་ཞང་གཉིས། ཆབ་སྲིད་གཅིག་རུ་མོལ་

བས། མཇལ་རུ་མ་ཆེན་པོ་མཇའ་དེ་གཅིགས་

བཅས་པ། བས་ཞང་ཡང་ཀྱི་འཕྱར་པར་རྣ་མི་

གུན་གྱིས་ཤེས་ཤིང་དཔང་བྱས་ཏེ་ཆེ་ཆེ་རབས་...

རབས་ལྷ་གཏམ་བརྗོད་རུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།

གཅིགས་ཀྱི་རྣ་རིངས་ལ་གྲིས་པའོ།།

༧། འཕུལ་ཀྱི་རྣ་བཅན་པོ་ཁྱི་གཙུག་ཁྱེ་བཅན་

ཀྱི་ཞ་ས་བས། རྒྱ་རྩེ་རྒྱུན་རྒྱ་ཉིལ་ཏིག་རྒྱུར་རྟེ་

དང་། དཔོན་ཞང་གཉིས། སྐམ་དཀྱེལ་ཆེན་

པོས་ནི། འཕུལ་ཡུན་ཡུལ་གྱི་ལེགས་ཉེས་ཅི་

ཡང་བཟུང་ཉི། ལུགས་རྩེ་ཆེན་པོས་ནི། བཀའ་

རྒྱ་གྱིས་དགལ་པ་ལ་ཕྱི་ནང་ཕྱེད་པས། མང་

བོ་ཀུན་བདེ་སྲིད་པར་བྱ་བ་ལ་ནི་དགོངས་པ་.....
 གཅིག་ཡུན་རིང་པོར་ལེགས་པའི་དོན་ཆེན་པོ་ལ་
 ནི་བཀའ་སྲོས་མཐུན་ཏེ། གཉེན་སྲིད་པའི་སྤི་
 ལྷ་ནི་དང་ལྷའི་ཁྱིམ་ཆོས་དགྲེས་པའི་ཚུལ་སྤྱར་.....
 ཏུ་བཅེགས་པར་མོལ་ནས། མཇལ་རུམ་ཆེན་པོ་
 ནི་མཛད་དེ། བོད་རྒྱ་གཉིས། ད་ལྟར་ཏུ་
 མངའ་བའི་ཡུལ་དང་མཆོམས་སྤྱང་ཁིང་། དེའི་
 ཤར་སྤྱོད་ལས་ཐམས་ཅད་ནི་རྒྱ་ཆེན་པོའི་ཡུལ།
 ཏུ་བཅེགས་ཐམས་ཅད་ནི་ཡང་དག་པར་བོད་.....
 ཆེན་པོའི་ཡུལ་ཏེ། དེ་ལས་ཐན་རྒྱུན་དགྲར་སྤྱི་
 འབབ། དཔག་སྤྱི་དང་། ཡུལ་སྤྱི་མན་མ།
 ཡིད་མ་ཆེས་པ་ཞིག་ཡོད་ན། སྤྱི་བསྤྱང་ཁིང་
 གཏམ་རྒྱུས་ཏེ་བཟངས་ནས་སྤྱིར་གཏང་རོད་.....
 ཆབ་སྲིད་གཅིག་ཅིང་། མཇལ་རུམ་ཆེན་པོ་འདི་
 ལྟར་མཛད་པས། དཔོན་ཞང་དགྲེས་པའི་བཀའ་
 སྤྱོད་རྒྱུན་པས་ཡུང་འབྱུལ་དགོས་ཏེ་ཐན་རྒྱུན་
 སྤྱི་པོ་ཉ་འདོང་བ་ཡང་། ལམ་སྤྱིར་པར་བྱང་
 བས། རྩ་བུ་གསལ་བཞིན་བོད་རྒྱ་གཉིས་སྤྱི་བར།
 ཅང་ཀུན་ཡོག་ཏུ་རྟ་བཞེས་ལ། ཆེ་ལྷང་ཆེག་ཏུ་
 རྒྱ་དང་ཕན་པ་ཐན་ཅད་ནི་རྒྱས་སུ་རུད་ཅ།
 ཅོང་བྱ་རྒྱུན་ཏུ་བོད་དང་ཕན་པ་ཡན་ཅད་ནི་.....

བོད་ཀྱིས་ཐུ་བྱུང་བ་ཉི། དཔལ་ལོང་ཉི་ཞིང་
 གཉེན་པའི་ཆུལ་བཞིན་བྱ། སྤྱི་ལྷ་དང་བཀུར་
 ཉིད་ལུགས་ཡོད་པར་སྐྱུར་རྟེ། ཡུལ་གཉིས་ཀྱི་
 བར་ན་བྱུང་བྱུལ་ནི་མི་སྤང་། ལྷོ་བྱུང་བྱུ་སྤང་བ་
 དང་དགའི་ལྱིང་ནི་ལྱི་ལུག་ཉི་ས་མཆོག་སྐྱུར་པ་
 བའི་ལྱི་ཡན་ཅན་ཀྱང་དོགས་ཤིང་འཇིགས་པ་
 མེད་པར་ས་ས་མལ་མལ་ན་བག་བརྒྱུད་ཉི། བདེ་
 བར་འཁོད་ཅིང་། ལྱིད་པའི་བཀའ་དྲིན་ནི་
 རབས་ཁྱིའི་བར་བྱ་མོ་བ། ཉན་པའི་རྒྱ་སྤང་ནི་
 གཉི་ལྷས་སྤེལས་སོ་མོ་ག་བྱ་བྱུང་ཉི། བོད་བོད་
 ཡུལ་ན་ལྱིད་ལྷ་ལྷ་ཡུལ་ན་ལྱིད་པའི་སྤྱི་ཆེན་པོ་
 ལྱུར་ནས་གཅིགས་བཅས་པ་འདི་ནས་ཞར་ལྱི་
 འལྱར་བར། དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་།
 འཕགས་པའི་ན་མས་དང་གཉི་ལྷ་དང་གཟུང་པ་
 སྤང་ལ་ཡང་དཔར་བྱ་གསོལ་རྟེ། བཙུག་གི་
 ར་མས་པས་ཀྱང་བཤད། སྤྱི་ཆགས་བསད་དེ་
 མནའ་ཡང་བོར་ནས། གཅིགས་བཅས་སོ་
 གཅིགས་འདི་བཞིན་བྱ་མ་བྱས་སམ། བཞིག་
 བ། བོད་ལྷ་གཉིས་གང་གིས་སྤང་ཉིས་པ་ལ་
 སྤྱི་ཅིང་། ཡན་བྱ་དཀྱུ་ཅི་བས་ཀྱང་གཅིགས་
 བཞིག་པ་ལ་མ་གཏོགས་སོ། འདི་ལྱུར་བོད་ལྷ་

གཉིས་ཀྱི་རྩི་ཚོན་གྱིས་ཞལ་གྱིས་བཤགས་.....
 མཚན་པོ་རྟེ། གཅིགས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཞིབ་མོར་
 བྱིས་ནས། རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱི་ནི་ཐུག་
 རྒྱས་བཏབ། རྩོན་པོ་གཅིགས་འཛིན་པ་ལ་
 གཏོགས་པ་ན་མས་ཀྱི་ནི་ལག་ཡིག་རྩ་བྱིས་རྟེ།
 གཅིགས་ཀྱི་ཡི་གེ་ཡང་སྔ་སྔ་ལྟ་སྟེ་ལྟ་སྟེ་.....
 བཞག་གོ།

༦། །འཕྱལ་གྱིས་ལྷ་བཅན་པོ་འོ་ལྟ་གཙུག་ལྟ་བུ་བཅན་དང་། རྒྱ་རྩི་
 རྩན་ལྟ་རྟེ།

རྟེ་ག་རྩུང་རྟེ་གཉིས། ཆབ་སྲིད་གཅིག་རྩ་མོལ་རྟེ་མཇལ་རྩམ་མཛད་
 པའི་དཔོན་ཞང་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་ཅི་འདྲ་བ་དང་། མཇལ་རྩམ་མཛད་པའི་
 གཏན་ཆེགས་རྩི་རིས་ལ་བྱིས་པའོ།

༧། །འཕྱལ་གྱིས་ལྷ་བཅན་པོ་འོ་ལྟ་སྟེ་ལྟ་སྟེ་ལྟ་སྟེ་
 ཅན་ལྟ་བུ་བཅན་ལྟ་རྟེ། པོད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་མཛད་པ་ཡང་། གངས་རི་
 མཛོན་པོའི་ནི་དབུས། རྩ་བོ་ཆེན་པོའི་ནི་མགོ། རྒྱལ་མཛོན་ལ་གཙང་པ་ལ་
 གནམ་གྱི་ལྷ་ལས། རྩི་རྒྱལ་པོར་གཤེགས་རྟེ། གཙུག་ལག་ཆེན་པོས་ནི་ཡུན་ད་
 ཀྱི་སྲིད་བཅུགས། ཆོས་ཁྱིམས་བཟང་པོས་ནི་ཚུལ་གནད། རྩམས་པའི་
 བཀའ་རིན་གྱིས་ནི་ནང་གི་ཆེས་ཐུང་ད། དཔལ་ཐབས་ལམས་ནས། རྩི་དཔལ་
 བཏུལ་རྟེ། ཆབ་སྲིད་ནི་ཐུར་དབུ་མོག་ནི་སྲུང་ཞེང་བཅན་པོ་□□ན་མ་
 ཞར་□ཐུ་འཕྱར། ཐིན་ཐི་ཉམས་པའི་གཡུང་རྩུང་གི་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་ནི་ནི།
 དེའི་ཐིར། ལྷ་ལྟོགས་ཀྱི་མོན་རྒྱ་གར་དང་། རུབ་ལྟོགས་ཀྱི་ཏ་མིག་དང་།

ལྷ་མོ་གསུམ་གྱི་རྒྱ་ལ་ལྷ་གསུམ་པ།   གཡུ་□□རྒྱལ་པོ་ཕྱི་ན་□
 □ར་བྱ་བ་ལྷ་གྱི་□□□འཕྱུལ་གྱི་ཉ་མཚན་པོའི་དབུ་མོ་ག་མཚན་པོ་...
 དང་། □□□□ར་པོར་ནི་མུགས་མྱི་ལྷ་པ་ལྟེན་དེ། སན་རྩལ་དཔེས་
 ཤིང་འགའ་ལྷ་ལྷ་དང་འོ་ཚལ་ཉན་པ་ཡིན། ཤར་མུགས་ནི་རྒྱ་འདུག་པ། མཚ་
 ཚན་པོའི་□□ཉི་མ་ཤར་པ་ལོགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཉ། ཉ་མལ་གཞན་དང་མྱ་
 འདྲ་པར་□□□ཆས་མཐར། གཙུག་ལག་ཆེ་མས། པོད་དང་ཡང་།
 འཐབ་གྱི་རྒྱ་□□□ཀྱི་དོ་ཉ། དང་པོ་རྒྱ་རྒྱུ་ལྷ་སར་ལྷ་གསུམ་ནས།
 དེའི་རང་གི་ཤིང་པོ་ཉི་ཤུ་ཆ་གཏུམ་པོ་ན། རྒྱལ་ར་མས་གཅིག་གི་འོག་ཏུ།
 འཕྱུལ་གྱི་ཉ་མཚན་པོ་ཁྱི་སྒྲོང་མཚན་དང་། རྒྱ་རྒྱུ་མེད་ཅིང་རྩལ་བྱ་ཞིང་
 རྒྱ་རྒྱུ་གཉིས། ཆབ་ཤིང་གཅིག་ཏུ་མོལ་ནས། ཅིང་ལྷ་གྱི་པོ་ལ། ལྷ་
 ཤིང་གོང་ཅོ། མཚན་པོའི་ཁབ་ཏུ་བྲངས། མྱིས་འཕྱུལ་གྱི་ཉ་མཚན་པོ་ཁྱི་
 རྒྱུ་གཙུག་མཚན་དང་རྒྱ་རྒྱུ་སམ་ལང་ཁའི་འགྲུག་ཤིང་རྩལ་ཤིན་རྩལ་རྒྱ་རྒྱུ་
 གཉིས། ཆབ་ཤིང་གཅིག་ཏུ་མོལ་ཏེ། གཉིན་མཚེགས་ནས། གོང་ལྷ་
 ཤིང་པོ་ལ་གི་མ་ཤིང་གོང་ཅོ། མཚན་པོའི་ཁབ་ཏུ་བྲངས་ནས། དཔོན་ཞང་
 ཏུ་འཕྱར་ཏེ་དཔེས་པ་ལས། བར་འགའ་སན་རྩལ་གྱི་པོའི་མོན་པོས་གནོད་པ་
 དག་རྒྱལ་བྱས་ཏུང་། གཉིན་པོའི་ཆབ་གང་ཏུ་བྱ་བ། ལྷ་གསུམ་པོའི་ཆེན་པོའི་
 དག་གི་ཆེ། དམག་རྩོད་ཀྱིས་པན་ཐོགས་པར་བྱས་པ་དང་། སན་རྩལ་
 ལྷ་གསུམ་ལོངས་ལྷ་དང་འོ་ཚལ་ན། དཔེས་རྒྱང་དག་ཏུང་མ་ཆད་པར་མཁྱིས་ཏེ་
 འདི་རྒྱར་ཉི་ཞིང་གཉིན་པོ་ཡིན་ན། དཔོན་ཞང་གི་རྩལ་པོ་ན་རྒྱར། ལྷ་གསུམ་
 ཡི་དམ་པམས་པ་ལས། མཚན་པོ་ཡང་རྒྱ་འཕྱུལ་ཁྱི་རྒྱུ་དང་མཚན་གྱི་ལྷ་
 ནས། ལྷ་དཔེས་ཆེན་པོས་ནི། ཆས་ཤིང་ཅི་ལ་ཡང་ལམས་ཤིང་གསུམ་

བྱམས་པའི་བཀའ་རྒྱུ་གྱིས་ནི། མྱེན་པ་མེད་པར། མྱེན་པ་བརྒྱུད་ཏེ་བྱམས་
 རྟེན་མཐའ་བཞི་རྒྱལ་པོ་ཀུན་དང་ཡང་མཐའ་དང་ཅིང་འདུལ་པར་མཛད་ན། རྒྱ་
 དང་རྩ་ཞིག་གཉེན་བཅེས་པ། ལྷལ་བྱིམ་ཆེས་ཡིན་པས། ལྷག་པར་ཆབ་སྲིད་
 གཅིག་ཏུ་དཔྱེས་ཏེ། སྐྱེན་ཆུན་དཔོན་ཞང་དགོངས་པ་མཐུན་ནས། རྒྱ་རྩེ་
 ཞིང་ཤིན་ལྷན་ལྷ་སྤང་ཏེ་དང་། མཐའ་རྒྱལ་ཏུ་མོས་ཏེ། བཀའ་ཁོན་རྒྱིང་པ་
 བྱི། སྤྱངས་ཤིང་གསལ་ད། དཔྱེས་པ་གསར་ནི་བསྐྱས་ཤིང་བསྐྱང་ནས། དེ་
 རྒྱན་ཆད། བཅོན་པོ་དཔོན་ནི་སྤྱེ་ཆེ་གཅིག་རྒྱ་རྩེ་ཞང་ནི་གསུང་རབས་
 གསུམ་གྱི་བར་ཏུ། བཀའ་ཁོན་གྱི་གཙུགས་ནི་མ་ལྟར། དཔྱེས་པའི་སྤྱི་ལྷ་ནི་
 སྐྱེན་ཆུན་ལྷང་དེ། སྤྱི་གཅིས་པ་ལས། བཀའ་སྤྱིན་ལྷན་པ་དང་། དགོང་
 རྒྱུ་བཟང་པོ་བྱི། རྒྱན་ཏུ་འཕུལ་ན། མཐའ་རྒྱལ་གྱི་མདོ་ཆེན་པོ་གཅིགས་
 བཅ་བ་ལྷ་བྱ་ཡང་མ་བྱུག། དཔོན་ཞང་མོས་དཔའི་རྩེས་ཀྱང་ཆར་མ་ལྷན་པར་
 བྱམས་ཤོངས་གྱིས་བཅལ་ཏེ། བར་གྱི་གཙུགས་རྒྱིང་པ་སྐྱེན་ཆེགས་གྱི།
 དོགས་སྤྱིག་གིས། ལེགས་པ་ཆེན་པོའི་སྤྱི་དོན། མྱེ་མྱེགས་ཤེད་ག་ཏུ་རྒྱུར་
 བས། དཔྱེ་ཆོད་གྱི་ཐབས་དང་། དཔམ་བཅན་པོ་དག་གྱང་མྱེ་རྒྱལ་ཏུ་མ་
 ཅང་རྟེ། དཔྱེ་རྒྱུར་གྱི་ཆལ་ཏུ་རྒྱུར་དཔྱེས་ཀྱང་། ཡོང་རྟེ་ཞིང་གཉེན་ལ་འཕུལ་
 གྱི་ལྷ་བཅོན་པོ་ཁྲི་གཙུག་ལྷེ་བཅན་གྱི་ཞ་སྤྱན་ནས། མཐུན་པ་ནི། འཕུལ་གྱི་
 ཆལ་ཆགས། མཛད་པ་ནི་ལྷའི་ལྷགས་དང་མཐུན་ཏེ། བཀའ་རྒྱིན་ཆེན་
 པོས། མྱེན་གཉིས་སྤྱི་རྩེ་མས་ཤིང་། དཔྱེ་ཆོག་བཅན། བཀའ་ལྱང་གཉན་
 ཏེ། རྒྱ་རྩེ་ལྷན་ལྷ་ཉེའི་ཏིག་སྤང་ཏེ་དང་དཔོན་ཞང་གཉིས་འཕུལ་གྱི་དགོངས་
 པ་ནི་མཐུན་ཏེ། སྤྱི་རྒྱའི་ཆབ་སྲིད་ནི་གཅིག་རྟེ། སྤྱི་རྒྱ་གཉིས། རབས་
 ཁྲིང་བདེ་སྤྱིད་པའི་མཐའ་རྒྱལ་ཆེན་པོ་མཛད་ནས་རྒྱ་ལྷལ་ཏུ་བྱི། ཀའ་ཤིང་

ལུ་ཡ་ཚུགས་ཤེས་པར་མི་འདྲུང་ཏུ། བོད་ཆེན་པོ་མའི་མྱིང་ནི་མྱིང་རྟག་པོ་
 བཟུང་། རྒྱ་ཆེན་པོ་མའི་མྱིང་ནི། ཅང་ཀེང་མོ་དང་པོ་ལྷགས་མོ་ལྷང་གི་
 མའི་དཔུན་ཟླ་ར་བ་ཆེས་བཟུ་ལ་དཔྱིལ་འཁོར་ལ་འཛེགས་ནས། རྒྱ་མིས་
 གཅིགས་བཟུང་རོ། བོད་ལུལ་ཏུ་ནི། ས་ཡང་ལྷ་སའི་ཤར་ཚུགས་ཟླ་
 རྩེད་ཆ་ལ་ཏུ། བོད་ཆེན་པོ་མའི་མྱིང་མྱིང་རྟག་པོ་བཟུང་། རྒྱ་ཆེན་
 པོ་མའི་མྱིང་ཅང་ཀེང་མོ་གཉིས། རྒྱ་མོ་རྟག་གི་མའི་དཔུན་ཟླ་འཁོར་
 ས་ཆེས་ཏུག་ལ། དཔྱིལ་འཁོར་ལ་འཛེགས་ཏེ། བོད་ཀྱིས་གཅིགས་
 བཟུང་རོ། གཅིགས་ཀྱི་མདོ་རྩེད་ས་ལ་མིས་བ་འདི་ཡང་། བོད་
 ཆེན་པོ་མའི་མྱིང་མྱིང་རྟག་པོ་དཔུ། རྒྱ་ཆེན་པོ་མའི་མྱིང་ཅང་ཀེང་མོ་
 གཟུགས། རྒྱ་མོ་ཡས་ཤུ་མའི་དཔྱིད་ཟླ་འཁོར་ས་ཆེས་བཟུ་བཞི་ལ། རྩེད་ས་ལ་
 ཡི་གེ་མིས་སོ། རྩེད་ས་འདི་འདྲི་བའི་ལྷན་ཡང་། རྒྱའི་ས་ཉ་ཐངས།
 འཕུ་ཤེལ་ཁར་ཤིང་ཡོད་པ། དེ་ཅིའི་དང་། ཐངས་ཅན་ཤན་དེ་རྒྱ་ཡོད་པ།
 □□ ལུ་ཡ་ཚུགས་པས་བྱས་སོ། གཅིགས་ཀྱི་མདོ་རྩེད་ས་ལ་མིས་བ་འདི་
 དང་འདྲ་བ་གཅིག། རྒྱའི་ལུལ་ཀེང་ཤིང་ཡང་གཙུགས་སོ།

ཞེས་འཁོད། འདི་ནི་ཐང་བོད་དཔར་མོ་རྒྱས་ཀྱི་དོན་རྩིང་ཐན་པའི་བྱ་
 བ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན་ལ། དེས་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་དཔར་མཛོད་མཐུན་མཉམ་
 གནས་ཡོད་པའི་ལྷན་མོང་གི་དེ་བ་འདི་མཆོན་ལུང་བ་ཞིག་ཀྱང་རེད། ཏུས་
 དེར་ཐང་བོད་དཔག་འཕུག་རྩིང་འཇགས་ལྷ་མིན། དཔོན་ཁར་མཛོད་
 བཅེའི་དཔལ་ལ་ཅི་དགར་རོལ་བཞིན་གནས་སོ།

དེ་ནས་བཅན་པོས་དགེ་བཅུ་འབྲེལ་བཟུང་། རྒྱ་གར་གྱི་པཱི་ཏེ་
 བ་མི་ཏ་དང་། སྤེལ་པོ་རྩི། རྒྱ་མོ་ལ་ཡོགས་ལྷན་པར་ས། མོ་རྩ་

བ་ག་བ་ད་པལ་པཅེགས། ཅག་རྩ་ལྷུ་རྩལ་མཆོན། བརྟེ་ཡེ་ཤེ་ཤེ་ཡིས་
 ཆོས་རྒྱ་མ་བརྟུར། ཆོས་ཐམས་ཅད་སྐད་གསར་པ་ཅད་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཐབ།
 སྐར་ལམ་ཐེག་གྱི་རིང་ལ་མདོ་རྟགས་ཀྱི་ཆོས་ཐལ་ཆེ་བ་བརྟུར་ཐེན་ནའང་།
 ལྷལ་དུས་འབྱུར། ཞོ་རྒྱན། བལ་ལྷལ། རྒྱ་ནག། ར་ཉོར། ཁ་ཆེ།
 ཡི་ལྷལ་སྟགས་སྐད་རིགས་མི་འདྲ་བ་མང་པོར་བརྟེན་ནས་བརྟུར་བས་པོད་.....
 སྐད་ལ་བརྟུར་དགའ་བ་མང་པོ་སྟུང་བརྟུར་མཛད་པ་དང་། བརྟེ་རྒྱིང་རམ་
 ལྷལ་སྐད་མང་ཞིང་། བཅན་པོས་ཐོག་པ་ཆེ་རྒྱུར་ལས་ལྷུང་བའི་ཆོས་རྟེན་མས་
 རྒྱ་གར་གྱི་ལྷལ་དུས་ལས་ལྷུང་བའི་བརྟེ་དང་མཐུན་པར་བརྟུར་ཞིང་ཀུན་.....
 གྱིས་གོ་བདེ་ལ་དོན་མི་འབྱུར་བ། ཆད་ལྷག་སྐར་བའི་ལྷུང་དགའ་ཆག་ལྷུང་
 བཀོད་དགོས་པའི་བཀའ་རྒྱལ་བ་བཞིན་ཡོ་ཤེ་རྟེན་མས་དང་ལྷུང་པར་རྟེན་.....
 ཅན་གྱི་ཡོ་ཤེ་གཞུག་ཞེས་གསལ་བ་བཞི་ཉ་རི་ན་མི་ཡ་དང་། རྩ་ན་མི་ལ།
 བརྟེ་ཡེ་ཤེ་ཤེ་གཞུག་གྱིས་དེ་སྟུང་བའི་གཞུང་རབ་མཐའ་དག་ལ་ཞུ་.....
 དག་ཐེགས་པར་མཛད། སྐད་གསར་པ་ཅད་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཐབ་སྟེ་བརྟེ་རྒྱིང་
 གོ་དགའ་བ་རྟེན་པོ་དོན་ལྷལ་དུས་དང་མཐུན་པའི་གོ་སྟུང་ཞིང་འདོན་བདེ་
 བ་བྱས། རམ་དབྱེ་དང་ཆོག་སྐད་སྟགས་ལ་ཞིབ་དུས་ནན་ཉན་མཛད།
 ཡིག་རྩོམ་ལྷུང་བའི་ཆེད་རྒྱ་དང་ཤག་དང་རྒྱུང་བའི་འ་བརྟེན་སྟགས་དོར། སྟུང་
 བརྟུར་ཐལ་ཆེ་བ་དང་རྒྱབ་རྒྱུང་བའི་ལྷལ་སྐད་མཐའ་དག་དོར་ནས་པོད་གྱི་.....
 སྐད་ལ་དོན་བརྟུར་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་གཏན་ལ་ཐབ་པོ། བཅན་པོ་དེ་ཡིས་
 པོད་ཡིག་ལ་གསར་བཅོས་གནང་བར་བརྟེན་རང་ཅག་ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཡི་གེ་.....
 དེའང་ཆན་རིག་དང་མཐུན་པའི་འཕེལ་རྒྱས་ལྷགས་ཆེན་འགྲོ་བྱུང་བ་བྱུང་།
 ཡང་བཅན་པོ་དེ་ཡིས་དུས་དེ་རལ་པའི་གཡས་གཡོན་གྱི་སྟུང་ལ་དར་ལྷག་.....

བཏགས། དེ་ཡི་ཉིང་རུ་དགོ་འདུན་བཏགས་པར་མོས་ལ་དགོ་འདུན་དུ་
 རྟེན་གཉིས་གསུམ་སོ། རབ་རུ་བྱུང་བ་དེར་ཞབས་རྟོག་པ་འབངས་མི་ཁྲིམ་
 བཏུན་དེ་ཕུལ། རུས་དེར་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་མཆོད་གཞིས་སྦྱོར་པའི་ཕྱོལ་
 དངོས་སུ་དར། ཆོས་བྱེད་མི་སྣ་ཁག་གཅིག་དབང་བསྐྱར་གྲུལ་རིམ་པར་
 བྱུར། དེ་ནས་བཅན་པོ་རལ་པ་ཅན་གྱིས་སྐྱགས་དམ་རུ་ཁྱུ་ཤར་རྒྱ་དཔེ་མེད་
 བཟ་གིས་དགོ་འཕེལ་གྱི་གཙུག་ལག་ཁང་བཞེངས་པར་འདྲོད་ནས། མི་ལུལ་
 ལྷན་རིག་བྱེད་ལ་མཁས་པའི་བརྗོད་པ་དང་། བལ་ལུལ་ནས་ཉལ་བརྗོད་པ་དང་
 རྒྱ་བརྗོད་པ་མང་པོ་གདན་དྲངས་ཏེ་ཉལ་ཁང་དངོས་ཐོག་བཅེགས་དུ་ལྷན་.....
 འཕུལ་སྒྲུང་གི་ཆོད་ཅན་བཞེངས། འོག་ཐོག་གསུམ་རྒྱ་ལོས་བཅེགས་ཏེ་དེར་
 རྟེན་ཐོན་ཞུས་བཏགས། བར་ཐོག་གསུམ་སོ་ལག་གིས་བཅེགས་ཏེ་ཕོ་པ་ཏ་
 ཞུས་བཏགས། ཉིང་ཐོག་གསུམ་ཤིང་གིས་བསྐྱར་ཏེ་སྐྱགས་དམ་གྱི་རྟེན་
 གཙུག་བཏགས། ཉལ་ཁང་དེ་ནི་རྒྱ་ཕུབ་དུ་བཅེགས་ཡོད་པ། ཉིང་གི་རྒྱ་ཕུབ་
 གཉེས་འབྲུག་གསུ་འབྲུག་དང་བཅས་པ། རྒྱ་ལོས་བསྐྱོད་རུས་གཏུགས་
 ཉིང་འཁོར་བ། མདའ་ཡབ་དང་ཕུ་བྱ། དྲ་བ་དྲ་བྱེད་གྱིས་བརྒྱན་པ།
 གཏུགས་དང་། རྒྱལ་མཆོན། རིན་པོ་ཆེའི་ཐེང་བ། དར་གྱི་ཚོད་པན།
 དྲིལ་ཕུ་གཡེར་ཁའི་སྒྲ་འཁྲལ་བ། རྒྱ་ཕུབ་ཅེའི་གཉེས་འབྲུག་རྒྱུ་ལ་རི་དང་མི་
 དམན་མཉམ་པ། འཇིག་རྟེན་འདི་ན་འབྲན་མེད་གྱི་ཉལ་ཁང་ཞིག་བཞེངས་
 སོ། སྦྱིར་ན་འདི་ཡན་ཆོད་རུ་བོད་གྱི་བཅན་པོ་ཞུས་གྱི་ཉལ་ཁང་ཉིང་དང་
 བརྒྱད་བཞེངས་པར་གསུམ། གཞན་ཡང་རྒྱལ་བོའི་མཆོད་གནས་ཉང་ཤིང་
 སྦྱོན་དང་། སྦྱོན་པོ་འགའ་ཞིག་གིས་ཉལ་ཁང་ཤིང་རུ་གཏུ་དང་མེ་ཅ། ཉལ་
 ཅ་དགའ་བ་དང་དགའ་བའི་འོད། བྱང་རུ་ཐན་ཁ་དང་ཐན་ཁང་ཐ་མ་

སྐྱེས་པའི་ལྷ་ཁང་བཞེངས་སོ། སྐབས་དེར་དབུས་གཙང་ཁམས་གཞུག་ཏུ་
ཆོས་རྒྱེ་ཆེན་པོ་ལུག་ཅུ་མཚན་གསུམ་སོ།

འདྲོང་ན། བཅན་པོ་འདི་ཡི་སྐུ་ཏུས་སྐུ་མང་པོ་དེ་བར་གྱི་མཛེས་པ་.....
བཅའི་མཐུན་ལམ་གོང་ཏུ་འཕེལ། པོད་གྱི་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར།
རིག་གནས་གོང་ཏུ་འཕེལ་བའི་དགོས་མཁོ་དང་བཟུན་ནས་བྲིམས་ཡིག་.....
གསར་ཏུ་བཅོས། གེ་སྒྲར་ཞོ་སྐྱེས་ལ་ལེགས་པཅོས་བཏང་། སངས་རྒྱལ་
ཆོས་བྲགས་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ། པོད་གྱི་ཚད་སྒྲིག་བདེ་སྒྲིག་ལྷ་ཉྱར་མཆོངས་ཞེས་
པ་ལྟར། ཏུས་དེར་ཆབ་སྲིད་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གཞུང་སྐྱེས་
དབྱར་མཆོ་རྒྱལ་པ་བཞིན་གོང་ཏུ་འཕེལ། ཆབ་འབངས་རྒྱ་ཆེ་རྒྱུ་ལྟར་ཡབ་
ལྷུ་རིང་ལ་མ་འདུས་པ་གར་སྐར་མ་སྒྲིན་ཏུ་གཏུག་པའི་འག་རྒྱ་ནག་གི་
སོ་སོ་ན་གན་གྱི་རི་རྒྱ་དང་དགར་གྱི་ཡོལ་བ་འདྲ་བར་གཏུགས། རྫོ་སྐྱེས་
ཡམ་ཟེེ་ཡོལ་ན་གཏུགས། ཏུ་པ་ལྷུ་གཟིག་གི་སོ་མཆོ་མས་སྐྱེ་ལྷུ་གཏུག་པ་ཏུ་ར་
གི་རྫོ་མོ་ལ་གཏུགས། བྱར་རྒྱོར་གྱི་སོ་མཆོ་མས་སྐྱེ་མ་སྐར་རིང་ཉྱ་མེད་མའི་
རྒྱལ་འདྲ་བར་གཏུགས་ཞེས་ཟེར།

ཡིན་ནའང་སྐབས་དེར་པོད་གྱི་སྐུ་ཆོགས་གྱི་འགལ་བ་ཉིན་བཞིན་རྫོ་.....
རར་ཅན་ཏུ་སྒྱུར་བ་དང་། ལྷུག་པར་ཏུ་དབང་རྒྱུར་གྲུལ་རིམ་ནང་བྲལ་གྱི་
འགལ་བ་ནི་དེ་བས་ཚད་ཀྱི་ཆེ་ལ་རྫོ་རར་ཐོན། གང་ལགས་ཟེར་ན། རྒྱར་
ཆོས་རྒྱལ་རིམ་བྱོན་གྱིས་སངས་རྒྱལ་ཆོས་བྲགས་ལུགས་ཆེན་སྤེལ་བ་མ་ཟད།
ཆོས་བྱེད་མི་རྣམས་ཀྱིས་མཁོ་སྤྲོད་དང་། འཇོག་ར། འབངས་སྐྱེས་
དཔལ་པའི་ཡན་གཤོག་བདག་པོ་འཕེལ་བ་བདག་ཏུ་སྒྱུར། ལྷུག་པར་ཏུ་བྲི་
གཅུག་རྒྱེ་བཅན་རལ་པ་ཅན་གྱི་སྐུ་ཏུས་བཅུན་པ་བྲན་ཁ་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན་...

124

རྒྱལ་པོ་ན་རེ། གཅེན་པོ་དེ་པོ་རིང་རིང་ཅག་ན་མས་ཀྱི་ཆབ་འབངས་དང་།
 རོན་ཡུལ་གྱི་མངའ་འབངས་མི་མེ་ན་མས་ཀྱི་ཡུལ་ཁམས་རི་རྩུང་ཡོད་མེད་.....
 གཞིགས་པར་མེད་མེད་ནས་མོན་ཡུལ་རུ་གདན་དྲངས། (ཡང་དེ་པོ་མེད་
 འགའ་ཞིག་རུ་མོ་མོ་འཕ་འབྱུག་ཡུལ་རུ་སྒྲུགས་མེད) ལྷ་སྐྱུ་གཙང་མ་རྒྱོན་.....
 འབངས་ན་མས་དང་ཞལ་གྱུས་པའི་སྐལ་ལྷ་སྒྲུགས་འིན་རུ་རྒྱ། རང་ཉིད་
 རྒྱོན་པོ་རན་པ་འགའ་ཞིག་གིས་མཐར་སྒྲུགས་པ་མཆེན། རྒྱན་ཆབ་མང་རུ་
 རྒྱང་། དགེ་འདུན་པོ་པར་དང་རྒྱོན་པོ་འགའ་ཞིག་གིས་ལྷ་སྐྱུ་གཙང་པའི་
 རྒྱ་ཁ་པར་མེད་མེད་ལྷུང་པས་ལྷ་སྐྱུ་གཙང་མ་ན་རེ།

རྒྱལ་རྒྱོན་ཐམས་ཅད་བཀའ་ཡིས་བསྐྱོས་པ་ལགས།

བདག་ལ་མེད་པའི་དབང་མེད་ས་མཐར་འཁྱོ།

ཉེས་པ་མེད་ལ་རྒྱོད་ལ་ཐམས་ཅི་ཡོད།

དགེ་འདུན་སྒྲུགས་བདེ་དེ་ནས་མེད་པར་ལྷ།

མེས་ཐམས་ཅད་མེད་ཀྱི་ཉལ་ཐམས་ཅད་མོང་།

ཞེས་གསུངས་བཞིན་ཕྱོག་ ལྷ་སྐྱུ་རྒྱུ་པལ་ཁོ་མིང་ལ་མེད་པ་པའི་སྐལ་ལྷ་སྐྱུ་
 བཟའ་བཟའ་མང་རྩིས་རུག་ཡུལ་ནས་བསྐྱོངས་སྐད། དེ་ནས་བཙུན་མོ་ཅོག་རོ་
 བཟའ་དཔལ་གྱི་དང་རྒྱལ་དང་། བཀའི་རྒྱོན་པོ་པལ་ཁོ་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན་
 ལྷུང་འདྲེས་ལྷུང་རྒྱལ་རྒྱོད་རྒྱན་རུ་པ་མ་གསོལ་བས། རྒྱལ་པོས་ཁོང་གཉིས་
 བྱིན་པ་ལ་རྒྱོད་ཞིག་གསུངས། བཙུན་མོར་མ་ཉེས་ཁ་གསོགས་ལྷུང་པས་སྒྲུགས་
 འིན་རུ་རྒྱོན་པས་རང་སྐྱོག་རང་གིས་ཆེ་བས། རྒྱུར་ན་རྒྱོན་ཆེན་པོ་པལ་ཁོ་དཔལ་
 གྱི་ཡོན་ཏན་གྱི་པས་མ་པར་རང་ཉིད་གསོད་རུ་བཙུག་ན་རྒྱལ་པོ་འང་བསྐྱོངས་
 པའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་རྒྱུ་མེད། ལྷུང་རུ་པོས་ནས་ས་ཁོག་རུ་ཡིབ། རྒྱོན་པོ་སྐྱུ་གཙང་

རྣམ་ཐོགས་ལྷ་ཁ་བཞིར་ལྷལ་ཞིབ་པ་བཏང་། ལྷལ་ཞིབ་པ་ཞིག་གིས་ཐུང་པོ་
 དུས་མེད་ལ་བརྟུན་ཏེ་མེད་ཁྱིད་པ་དང་བཅས་ཕྱང་དུ་མེད་མཁན་སློན་ཐག་
 ཁ་དཔལ་གྱི་ཡོན་ཏན་རོ་གཤེད་ཏེ་གསང་ཁ་བརྟོལ་བས་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་ཉེ-
 མང་དུ་དམར་གསོད་བཏང་། བགས་པ་ཁྱུད་ཀྱི་བཟུང་ཏེ་གསོབ་བརྒྱངས་
 བས་བཞག་ཟེར། ཡང་མོན་གྱི་ཚས་འཕྱུང་དུ། རློན་ཆེན་དཔལ་གྱི་ཡོན་
 ཏན་མེ་ཐུངས་ཆེན་པོའི་ནང་བཅུག་ནས་བཀྲམ་ཞེས་འཁོད།

དེ་ནས་ཁྱིད་ར་མ་དང་། རློན་ཐུག་ལྷག་རྣམས་ཀྱིས་བཅན་པོ་
 བཀྲོངས་ནས་ཁྱིད་དཔར་འཕྲོག་པའི་ཆ་ཆུན་ཡོངས་སྒྲུབ་པར་བརྟེན་པོད་...
 ལུགས་བྱ་(841) མེད་བཅན་པོ་ཁྱི་གཙུག་ལྷེ་བཅན་རལ་པ་ཅན་འབྲས་.....
 ཆང་གསོལ་ནས་གཟིམས་པའི་སྐབས་སྒྲུ་རློན་པོ་སྐམ་ལྷག་རྣམ་དང་། ཅག་རོ་
 ལྷ་མོད་(ཅག་རོ་ལྷ་ལྱང་ཡང་ཟེར) མོགས་ཀྱིས་ཞལ་ལྷག་པའི་རོས་སྒྲུ་གཙུག་
 ཏེ་བཀྲོངས་སོ། འདི་ཡན་ལ་སྒྱིད་པའི་གཏུང་རབས་སྒྱིད་དང་བཅུག་སྒྲུ་
 དང་། ཁིན་ཏུ་སྒྱིད་པའི་གཏུང་རབས་སྒྲུ་ཟེར། མངའ་བདག་རལ་པ་ཅན་
 གྱི་བར་སོ་ནི། རོན་མཁར་མདའ་ཡི་གཞིན་ལྱུང་དེ་ཏུ་བཅིགས། བར་སོ་
 དེ་ཡང་རིན་ཆེན་ནོར་གྱིས་བཀང་། མིང་ནི་ཁྱི་ལྷེ་ཆང་རི་ཟེར་རོ་སྟེ། ཡང་
 ཚས་འཕྱུང་མཁས་པའི་དགའ་རློན་ལས་དེ་ནས་ཐོད་འབངས་ཡོངས་གྱི་.....
 བསོད་ནམས་ནི། ལྷམ་ཐང་མར་མེ་ལྷ་ཀྱུར་ཡལ་ལ་ཐུག། རྗེ་ཡི་མངའ་
 མང་དུ་ལྷན་གཤི་རྒྱ་བཞིན་གྱི། ལྷལ་བྱིས་སོག་ཏུ་ཡེན་ཐག་བཞིན་ཏུ་
 ཞིག། ཟེར་བ་ལྷར་བཅན་པོ་ཁྱི་རལ་པ་ཅན་དམོངས་པ་ལྷ་དན་ལས་འདས་
 རྗེས་ཐོད་ཁམས་ཡོངས་གྱི་ཆབ་སྒྱིད་མངའ་མང་དུ་ལྷན་གཤི་རྒྱ་པོ་བཞིན་གྱི།
 མོག་མར་མདོ་ཁམས་ལྷལ་ནས་འབངས་ལྷན་པོག་ལངས་སོ།

བཅུག་ཉིས་པ། ཁྱི་དར་མ་ཕྱ་དྲུམ་བཅན་ཁྱིར་འཁོར་ཆུལ་
དང་། འབངས་ཕྱེན་ཁོག་ཡངས་ཏེ་མཛོ་བོད་ཆུལ་རབས་འཛིན་
ཞིག་མོར་བའི་རྒྱུད།

ཡབ་ལྷ་ཉིག་བཅན་པོ་སད་ན་ལེགས་མཛིན་ཡོན་དང་། དུམ་ལྷ་ཅེ་བྱ་
བའི་ཐུས་གཉིས་པ་སྤྱི་དར་མ་ཕྱ་དྲུམ་བཅན། བོད་ཆུ་ལྷག་(803)ལོར་
འབྱུངས། བཅན་པོ་འདི་ནི་པ་སྤྱི་དར་གི་ཤ་རྩལ་ལྷན་འདྲ་ཞིང་། བཞེན་པ་རྩུང་
ལ་རྒྱད་ཕྱིར་བས་འབངས་ན་མས་ཀྱིས་མཆོན་དུ་སྤྱང་དར་མ་ཞེས་བཏགས།
དཔྱར་ལོ་སོ་དཔྱ་པ་རྩལ་བྱ་(841)ལོར་གཙུང་རལ་པ་ཅན་བསྐྱངས་ཏེ་
ཆུལ་སྤྱིད་བསྐྱངས། དགའི་ཁྱོན་པོ་ཐུས་ལྷག་ལྷ་ཅན་གྱིས་བྱས། བཅུན་མོ་
ཆེ་རྒྱུད་གཉིས་ཁབ་དུ་བཞེས།

བཅན་པོ་སྤྱི་དར་མ་གཤེར་སྤྱིར་མངའ་གསོལ་རྒྱུ། བོད་ཀྱི་ཆབ་སྤྱིད་
མངའ་མང་ཉམས་རྒྱད་ཕྱེན་པ་དང་། སྤྱི་ཆོགས་འགལ་བ་དང་། དབང་
བསྐྱར་པ་ནང་ཁུལ་གྱི་འགལ་བ་ལྷ་མཆུད་དེ་རྩ་གཞོ་རར་ཅན་དུ་སྤྱར་.....
ཅིང་། ལྷག་པར་དུ་བཅན་པོ་འདི་ནི་ཡ་རབས་དྲ་མའི་གནས་དང་ཐལ་
ཞིང་། ཤེས་བྱ་དམན་ལ་དྲག་རྩལ་ཆེ་བས་འབངས་ཀྱན་གྱིས་ཡིད་མ་རངས།
ཁོ་པས་སྤྱིད་དབང་འཛིན་པའི་དུས་དེར་བོད་ལ་སྤར་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ལྱུང་མ་.....
རྒྱུར་བའི་མི་ནད་རྩལ་ནད་དང་། ལད་མེད། རྩལ་ལྷག་སྤྱི་ལོ་ལྷགས་རང་
ལྱུང་ཁམས་ཀྱི་གཞོན་འཆོ་ཆེན་པོ་ལྱུང་། སྤྱི་དར་མའི་ཆུལ་སྤྱིད་ལའང་ཉེན་
ཁ་ཆེ་བས་རྒྱུ་དེ་དག་གིས་སངས་རྒྱས་ཆོས་ལྷགས་དར་བར་བརྟུན་.....
བཏགས་ཏེ་ཆོས་ལྷགས་དེ་རིགས་བསྐྱུད་སངས་དགོས་ཟེར་ཡང་དོན་དུ་རང་ཉིད་
ཀྱི་ཆབ་སྤྱིད་ཀྱི་དཔལ་ཁ་གཏད་ན་མས་བརྟུགས་པའི་ལྷོས་བཤམས། དེ་ནས་

བཅན་པོ་ཁྱིའི་དཀར་མཁའ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆལ་མྱིད་ལྷ་བརྟན་ཡོང་བའི་ཆེད་དུ་.....
 སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་པ་རྟེན་པོ་པའི་ཆལ་མྱིད་ཀྱི་དཔལ་ཁག་ཏུ་དཀྱུས་པ་.....
 དཔག་གཞོན་ལྟེན་འགོ་རྒྱུགས། མོག་མར་རྒྱ་བཟའ་བརྟུན་པའི་རྩོམ་པོ་རྒྱུ་
 ལུ་ལེ་རྒྱ་ལ་བརྟུར་དགོས་ཞེས་བཀའ་ཐབས་ཀྱང་རྩོམ་པོ་རྒྱུ་ལུ་ལེ་རྟེན་འབངས་...
 འགའ་ཞིག་གིས་སྟེན། བྱམས་པའི་སྐུ་རམ་གྱིས་དྲིལ་ནས་ཨོ་ཐང་གི་མཆོ་
 འགམ་དུ་སྟེན། ར་ས་འཕུལ་རྒྱུ་གཙུག་ལག་ཁང་དང་། རྒྱ་རྟག་ར་མོ་
 ཆེ། བསམ་པས་མི་འཕྱར་རྟེན་ཁང་སོགས་གནས་ཁུངས་པར་ཅན་གྱི་རྩོམ་པ་ཞལ་
 བ་བྱས། དེའི་མོག་བརྟན་པ་ཆར་འཕྱར་ལྟེན་པ་སོགས་ཀྱི་གཞུགས་བརྟན་
 གིས། རྩི་ཅ་མ་གཏོགས་རྟེན་ཁང་རྒྱུར་བ་མཐའ་དག་བཞིག། བརྟན་བཅོས་
 གཞུར་རབ་སྟེགས་བམ་ལ་ལ་རྒྱ་ལ་བརྟུར། ལ་ལ་ཐེར་བསྟེགས། ལ་ལ་གཏིར་
 ཏུ་སྟེན། ཨོ་པཎ་ཐམས་ཆེར་ལུལ་རྩུགས་གཞན་དུ་བྱོས། བརྟན་པ་རྟུན་
 མཐོ་དཀྱུས་བར་དུ་དེ། མཐོ་བྱས་མ་རིན་མཆོག་དང་ལྷན་ཉིད་འཛིན་
 བཟའ་པོ་སོགས་དཀར་གསོད་བཏང་། བར་པ་རྟུན་པ་ཐོག་པའམ་བཞན་པ་
 ཅིད་དུ་བརྟུག མ་མ་རྟུན་པ་པོ་གྱི་ཆོས་ལ་བཀྲུག ཨོ་པཎ་བྱོས་མི་ཐར་པ་
 རྟུན་པ་རྟེན་པ་ཐོག་ལུ་ལུ་བརྟུན་པ་མོ།

དེ་ནས་རྟེན་འབངས་འགའ་ཞིག་གིས་བཅན་པོ་གཏུག་པ་ཅན་ཁྱིའི་དཀར་...
 མ་བཟོངས་པའི་ཐབས་སྟེན་ཐེངས་མང་བྱས། ཉིན་ཞིག་ཐག་མེར་བར་
 བརྟུགས་པའི་བརྟན་པ་རྟེན་ཁང་དཔལ་གྱི་རྩོམ་པོ་དཀར་པོར་སོལ་བ་.....
 རྒྱུགས་ནས་ནག་པོ་བཟོས། བེར་ཕྱི་ནག་ནང་དཀར་ཞིག་སྟེན། གསོད་ལ་
 སོལ་རྒྱུ་མ་རྒྱུགས། ལུ་ལྷན་དུ་ཐང་འགུ་བརྟུག རྟུན་པ་ལ་ཞོག་ཏེ། རྟུ་
 སའི་དཔུས་སྐུ་འོངས། བོད་མི་རྟུག་(846)མའི་ཉིན་ཞིག་བཅན་པོ་ཁྱི་

དར་མ་ལྷ་ས་ཆོ་བ་དབུ་ཤུའི་རྫོང་རིང་ལ་ལྷ་བཞིན་བཅད་པོད་པ་མཐོང་བ་དང་།
 ཁྱིམ་ཁྱིམ་མེ་ཆེ་དབྱང་རུ་འཁྱུར་ནས་སྐད་ཅིག་ཉིད་རུ་གསོད་དགོས་བསམས་
 ཡུང་། རང་སེམས་རང་གིས་མཛད། སེམས་མཁས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་འདུལ་
 དགོས་པ་གལ་ཆེ་སྒྲུལ་ནས་བཅན་པོ་ཁྱིམ་དར་མར་སྐྱག་འདུལ་བའི་ཚུལ་བྱས།
 རུ་སྐྱུང་གི་ནང་ནས་མདའ་གཞུ་བཏོན། རྒྱག་དང་པོར་མཐེམ་སྟེན། གཉིས་
 བར་མདའ་བཀང་། གཞུམ་པར་བཅན་པོའི་སྒྱིང་ཁར་མདའ་བརྒྱབ་ནས་
 མོས་མོང་། བཅན་པོས་ལག་གཉིས་སྒྱིང་ཁའི་མདའ་ཅ་འཁྱུ་ཞིང་། ཡང་ན་པོ་
 གཞུམ་གསོད་པ་སྟེན། ཡང་ན་པོ་གཞུམ་གསོད་པ་མྱི་ཟེར་སྒྲིང་ག་འདོན་
 བཞིན་ཆུ་མའི་ཁྱ་ལམ་རུ་ཡུར་རོ།

དེ་ནས་ཁོ་པོའི་སྒྲོན་པོ་ཆོས་མི་མངགས་ཏེ་ལྷ་སྐྱུང་དཔལ་གྱི་རྫོང་ཆེ་.....
 བཅོམ་ཡུང་མ་རྟེན། སར་སྒྲོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཟིན་ལ་ཁད་ལ་དགའ་མ་
 གདོང་ནས་སྟོན་ཏེ་མ་མཐོང་པར་ཤོར་ཟེར། ལྷ་སྒྲོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁྱིམ་
 ཀྱི་ཆུ་འབྲམ་ནས་ས་སྟོན་མཆོམས་ནས་མ་མཐོང་པར་ཤོར་ཟེར། རུ་སྒྲོགས་
 པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྷན་གྱི་འབྲང་ནས་ས་སྟོན་མཆོམས་ནས་མ་མཐོང་པར་ཤོར་.....
 ཟེར། ཡུང་སྒྲོགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མདོང་མཁར་གདོང་ནས་ས་སྟོན་མཆོམས་
 བཅོམ་མ་མཐོང་པར་ཤོར་ཟེར། དོན་རུ་ལྷ་སྐྱུང་དཔལ་གྱི་རྫོང་ཆེ་གི་པ་གྱི་གཙུང་རུ་
 བཞུལ་ཏེ་སོང་བས་རྟ་ལ་སོལ་བ་བྱུགས་པ་དག་ལྷི་དཀར་པོར་ཡུར། ལུ་ནག་
 བརྒྱར། གདོང་གི་སོལ་བ་རྒྱས་བཟུས། བེར་སྒྱིར་སྒྲོག་ནས་དཀར་པོར་
 སོང་། རྟ་དཀར་པོ་ཞོན་ནས་ཡེར་བ་བྲག་སྐྱག་རུ་ཡིལ་ནས་བཅད། འཆོལ་
 མི་རྣམས་ཡེར་པར་འཁྱུར་ནས་རྟ་དཀར་པོའི་རྒྱང་རྒྱས་མཐོང་། ལྷ་སྐྱུང་
 དཔལ་རྫོང་རི་ལ་སྒྱུན་ཡུང་རྟ་པོའི་ཞབས་རྒྱུ་མང་ཟེར་བའི་གནའ་གནའ་དེ་

ད་ལྟ་པར་གནས། འཆོལ་མི་ན་མས་ཀྱིས་རི་ལ་ཡིབ་ནས་བཅད་ཡོད་རེས་
རེད་ཟེར་གང་སར་བཅའ་ཁྲར་མ་རྟེན་པར་སྒྲིབ་ཆོག་སོང་ངོ་།།

གོང་ཁུ་སྒྲིལ་བ་ཉུང་། བཅའ་པོ་ཁྲི་དར་མ་ནི་མི་སྒྲིབ་དང་བྲལ་བ་ཞིག་
ཡིན་པས། འབངས་མི་ན་མས་ཡིད་མི་རངས། ཁོ་པར་གྲུང་དར་མ་ཞེས་
མིང་བཏགས། རོ་ས་འོག་ལ་སྒྲིབ་ཁྲར་གཏམ་ས་ཉེར་ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར་ད་
ཉིང་ད་མངས་ཁྲིད་ཁུ་དར་མའི་མགོ་ལ་ར་ཙེ་ཡོད་ལྟ་བུ་ཁོ་པས་ར་ཙེ་.....
འགྲེལ་བས་ཆེད་སྐྱ་ཚུག་གཉིས་བཅོས་པར་བཞེན་སྒྲིལ་སྒྲུབ་འཁོར་ན་མས་.....
ཀྱིས་སྐྱ་ཚུག་བརྒྱབ་པའི་སྒྲིལ་དར་བ་རེད་ཟེར་བ་སོགས་བཅད་སྒྲིལ་མང་ཙམ་
སྒྲིབ་། གང་ལྟར་བཅའ་པོ་ཁྲི་དར་མས་ཆབ་སྲིད་སྒྲིབ་པའི་སྐབས་སྒྲིལ་ངས་
སྒྲིལ་ཆོས་ཁྱགས་བརྒྱབས་པ་དང་སྒྲིལ་པོད་ཀྱི་རིག་གནས་སྒྲིབ་དང་། ཁྱད་
པར་ཁུ་ལོ་སྒྲིལ་དེ་བ་ཟེར་དང་། སྒྲིལ་པ། གསོ་བ་རིག་པ། བཅོ་རིག་པ་
སོགས་ཀྱི་བརྟན་བཅོས་ཁུ་མ་ཟེར་བ་ཞིག་ས། བོད་ཀྱི་གནའ་རབས་ཀྱི་རིག་
གནས་སྒྲིལ་ཟང་མར་མེ་ལྟ་བུར་སྒྲིབ་། སྒྲིལ་ཆོན་དེ་དག་ལ་བཞེན་ནས་
བཅའ་པོ་དེ་ནི་སྒྲིལ་སོགས་ལྟར་མ་སྒྲིབ་པའི་ཉེས་ཅན་ཡིན་པ་ནི་སྒྲིལ་.....
ཀྱན་ཀྱིས་ཤེས་ཆོད་ལྟར་རེད།

ཁུ་དེར་ཁྲི་དར་མའི་བཅའ་པོ་ཆུན་མ་གཤོར་མོ་ཆེ་སྒྲིབ་བཟའ་བཅའ་.....
མོ་འཕན་ལ་སྐྱས་ཞིག་འཁྲུངས་པས་བཅའ་པོ་ཆེན་མས་བཀོངས་ཡོད་སྟེ་མ་.....
ནས་ཉིན་མོ་ཉི་མས་བསྐྱངས། བཅའ་པོ་མར་མའི་བོད་ཀྱིས་བསྐྱངས་པས་ན་
མཆན་ཁུང་འོད་བསྐྱངས་ཞེས་སོང་། དེའི་ཆེ་བཅའ་པོ་ཆེན་མ་སྐྱ་ན་མ་
བཟའ་ཡིས་ཁྲར་རང་ཉིད་ལ་གཞུགས་འཁོར་སྒྲིལ་བྱས་ཏེ་གཞན་ཀྱི་ཁྱིའུ་ཞིག་
ཉོས་ནས་ང་ལ་མདང་ཁུ་བ་སྒྲིལ་སོང་ཞེས་བརྟན་པས་སྒྲིབ་འབངས་ན་པེ།

བདེན་ཅུབ་སྒྲིལ་འདུག་ས་པའི་སྤྱུ་ལྷན་ཅེས་ཡིན་མི་ཆེས། འོན་ཀྱང་བཙུན་
 མ་ཆེན་མ་གཙོ་ལ་ཁོར་ན་མས་དབང་ཤུགས་ལྷག་པར་ཆེ་བས་ཤུམ་ཆེན་མོའི་.....
 བཀའ་བཙུན་ཏུ་ཚུགས་ཟེར་བས་མཆོན་ལའང་གི་ལྷེ་ཤུམ་བཙུན་ཞེས་གསལ།
 དེ་བ་ཐེར་དང་ཡིག་ཆར་མང་ཆེ་བར་གི་ལྷེ་ཤུམ་བཙུན་གཏུང་རྒྱུད་མ་ཡིན་པར་
 གསལ། ཡང་དེ་བ་ཐེར་འགའ་ཞིག་ཏུ་མངའ་བདག་འོད་བསྐྱེད་ས་དང་
 མངའ་བདག་ཤུམ་བཙུན་གཉིས་ཀ་དོན་ཏུ་གཏུང་སྤྱད་ཐེད་ཡིན་ཞེས་.....
 གསུངས། དེ་ནས་ལྷ་སྤྱད་གཉིས་སྤྱུ་ན་རྒྱུད་ནའང་ཆོས་རྒྱོན་ན་མས་ནས་
 ཡབ་གི་དར་མས་གཏོར་བཤིག་བཏང་བའི་ལྷ་ཁང་ན་མས་ལ་ཉ་མས་གསོ་.....
 དང་། རོ་པོ་ན་མ་གཉིས་ས་འོག་ནས་བཏོན་ཏེ་རང་རང་གི་ཁྱི་ལ་བཞུགས་སྤྱུ་
 གསོས། ཡང་ཏུས་དེར་བཙུན་མོ་གཉིས་དང་རྒྱོན་པོ་ན་མས་ནང་ཁྱལ་མི་
 བཙུན་པར་སྤྱགས་ཁག་གཉིས་སྤྱུ་སྤྱུར། ལ་ལས་མངའ་བདག་འོད་བསྐྱེད་ས་
 ལ་རྒྱལ་རྒྱུར་བྱས་ཏེ་མིན་དབང་འཛིན་པའི་རེ་བ་བཅངས། ལ་ལས་མངའ་
 བདག་ཤུམ་བཙུན་གྱི་རྒྱལ་ལངས་བྱས་ཏེ་མིན་དབང་བཟུང་བྱུང་བའི་རེ་བ་.....
 བཅངས། མངའ་བདག་ཤུམ་བཙུན་གྱི་ཤོག་ཁས་དབྱུ་ཅ་བཟུང་། མངའ་
 བདག་འོད་བསྐྱེད་ས་གྱི་ཤོག་ཁས་གཡོ་ཅ་བཟུང་ནས་ཐོད་མེའི་(856) བོ་.....
 ནས་བཟུང་ཤོག་ཁ་གཉིས་དབང་དམག་འཁྲུག་མོ་བཙུན་གཉིས་ཅམ་ལངས།
 མཐར་འོད་བསྐྱེད་ས་གྱི་གཏུང་རྒྱུད་ན་མས་སམ་ཏེ་མངའ་འིས་གྱི་སྤྱགས་སྤྱུ་.....
 མོས། དེའི་རྒྱོན་འབངས་མང་ཆེ་བ་རྩོ་མོན་གྱི་སྤྱགས་སྤྱུ་མས་ནས་ཤུམ་དེར་
 སྤྱང་ལྷེ་རྒྱ་ཆེ་ཆགས། དེ་གཞན་ན་མས་ཐོད་གྱི་ཤུམ་སྤྱགས་སམ་ཆེ་བར་བྱུབ་
 ཉི་ཤུམ་སྤྱུ་མོ་མོར་ཆེ་མིན་དང་རྒྱུད་མིན། མང་ཆོན་དང་ཏུང་ཆོན། གཤེར་
 ས་དང་གཤུ་པ། ག་ཐན་དང་ཅམ་ཐན་ཞེས་ཁག་གཉིས་སྤྱུ་སྤྱུར་ཏེ་ནང་

འཕྲུག་པར་མི་ཆད་པ་ཡང་སྤ། ལྟ་ལྟ་གཉིས་དཔྱད་མ་ཉེར་གསུམ་ལ་ཐེབས་
 བའི་ཐོད་ས་ཐུང་ (869) མོར་འབངས་ཁྱེན་ལོག་རིམ་པར་ཐུང་ཉེ་ཡང་...
 འབངས་ཁྱེན་ལོག་ནི་ནམ་མཁར་བྱ་གཅིག་འཕྱར་པར་བྱ་གཞན་མང་པོ་.....
 འདུས་ཏེ་གནོད་པ་ལྱེད་པར་དཔེ་བྱས། མོག་མར་མདོ་ཁམས་ཡུལ་ནས་.....
 དབངས་ཁོ་བཞེར་ལེགས་སྒྱེར་གིས་ལག་དཔོན་བྱས་ཏེ་ཁྱེན་ལོག་ལངས། དེ་
 ནས་དཔུ་རྩར་འཕྱོ་སྤྱོད་འཕྲུགས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དབངས་མ་མོ་མོ་རྒྱུར་གིས་
 ལག་དཔོན་བྱས་ཏེ་ཁྱེན་ལོག་ལངས། དེ་ནས་གཡོ་རྩར་ཞེ་མེགས་ས་ལྟེ་
 བཅན་གྱིས་དཔོན་གཡུ་རྩེ་བསད། རི་མཐུལ་ལ་ཡུར་བ་བསོ་རྩ་བཅུག་པས་
 རི་མཐུལ་ལས་མི་མཐུལ་གཙོད་པ་སྤ་ཞེས་སྤྱོད་ཏེ་མཆིམས་ཀྱོང་མི་རྩལ་གིས་...
 འགོ་བྱིད་ནས་ཁྱེན་ལངས་བྱས། མདོར་ན། རྩལ་པོ། ཀོང་པོ། ལྟོ་ཁ་
 མོགས་ས་གནས་མང་པོར་འབངས་ཁྱེན་ལོག་གཅིག་ཆེས་གཉིས་མཐུད་གྱིས་...
 ལངས། “དེ་དག་ཐམས་ཅད་སྒྲོན་པོ་བྲན་ཁ་དཔལ་ལོན་ཉེས་མེད་རྩ་བྱིམས་ལ་
 ཐུར་བའི་ཁྱེན་གྱིས་གནོད་སྒྱེན་རྩ་ཁྱེས་ནས་བསྐྱུལ་བ་པོ་བྱས་ཏེ་ལྟ་འདྲི་གཏུག་
 པ་ཅན་རྩ་མས་མི་རྣམས་བརྒྱུམས་” ཞེས་དེབ་ཐེར་འགའ་ཞིག་རྩ་བཀོད་པ་དེ་
 ལྟ་ཐུང་ལྟ་ཐུར་མདོན་ཁྱུང་དོན་རྩ་སྒྲོན་ཆེན་པོ་བྲན་ཁ་དཔལ་ལྱེ་ལོན་ཏན་.....
 ཉེས་མེད་རྩ་བཤོངས་སྤྱུ་བས་ཁོ་པའི་འཁོར་གཡོག་རྣམས་ནས་ཡུལ་སྤ་མང་.....
 པོར་ལག་དཔོན་བྱས་ཏེ་འབངས་ཁྱེན་ལོག་བྱས་པ་ནི་གསལ་པོར་རྟོགས་ཐུབ།
 ཐེངས་འདིའི་འབངས་ཁྱེན་ལོག་ནི་གཞི་རྒྱ་ཏ་ཅང་ཆེ་བ་དང་། རྩལ་ཡུན་
 རིང་བ། རྒྱིག་འཕྲུགས་ཐུན་པ་ཞིག་ཡོད་སྤྱུ་བས་བྲན་གཡོག་བདག་པོ་འཕ།
 ཞེར་བྲན་བདག་པོའི་ཡུལ་རིམ་ལ་རྩར་དེག་ཚོན་ནས་ཞིག་ལོག་པ་དང་། དེ་
 བཞིན་དབང་ཐུར་ཡུལ་རིམ་ནང་ཁྱུང་རྩར་དབང་འཕྲུག་རིམ་ལྱེད་.....

པའི་འཐབ་ཚད་རྒྱ་ཆེ་བ་ཕྱར་བས་གནའ་རབས་ཀྱི་པོད་ཀྱི་རྒྱལ་རྒྱུད་དེ་
སྐར་ཡང་འཛར་ཞིག་དང་ཁ་བཤམ་ཀྱི་གནས་སྒྲུབ་པའོ།

དེ་ནས་པོད་རྒྱུ་རྒྱུ་ཐོན་ཚན་པ་ཁག་མང་པོར་རྒྱར་ཏེ། (༡) གཙང་
ཉོན་ཡུལ་རྒྱ་མོ་མ་པ་རྩ་ཅེ་ལ་བཅན་མཁར་བྱས། འཕྲོ་དང་ཅན་རོ་གཉིས་ཀྱི་
ཅས་རྒྱུད་ཀྱིས་དཔོན་མཛད། (༢) ར་མཚམས་གཞུ་སྟེ་མོར་འབྲང་མཁར་
ཀྱི་བཅན་པོའི་མཁར་གནང་། ལྷང་དང་སྤང་གི་ཅས་རྒྱུད་ཀྱིས་རྒྱུ་རྒྱུ་ཐོན་
མཛད། (༣) འཕན་ཡུལ་ཟ་གང་རྒྱ་ཟ་དང་དོ་མ་པ་བཅན་པོའི་མཁར་
བྱས། སྤོ་དང་མ་ཡི་ཅས་རྒྱུད་ཀྱིས་རྒྱུ་རྒྱུ་ཐོན་མཛད། (༤) ཡར་ཡུངས་
ཉོན་རྒྱ་མོ་ཡར་ཅེ་མར་ཅེ་གཉིས་ལ་བཅན་མཁར་བྱས། མཆིམས་དང་
གཉགས་ཀྱི་རྒྱུད་པས་རྒྱུ་རྒྱུ་ཐོན་མཛད། (༥) གཏམ་ཡུལ་རྩོ་བྲག་རྒྱ་ཕོ་ཆང་
ལུན་སྤང་བཅན་མཁར་བྱས། རྩོ་བ་དང་ལུང་ལུང་ཅས་རྒྱུད་ཀྱིས་རྒྱུ་རྒྱུ་
ཐོན་མཛད། (༦) འཛོམས་སྒྲུབ་ལུང་ཙེ་མཁར་བཅན་མཁར་བྱས། ལྷ་དང་
གཉགས་ཀྱི་རྒྱུད་པས་རྒྱུ་རྒྱུ་ཐོན་མཛད། ཅས་སོ། གཞན་ཡང་གོང་པོ་དང་།
གཉལ། རྩོ་སོགས་ཡུལ་སྒྲུབ་སོ་སོར་ཅས་རྒྱུད་རྒྱུ་རྒྱུ་ཐོན་པེ་རྒྱར་ནས་པོད་
འདི་སྐལ་ལུང་རྒྱར་རོ། འབངས་ཀྱིན་མོག་ཡངས་ནས་མོད་ལུ་སོར་བའི་མེ་
བྱ་(877) མོར་ལུང་ལུང་རྩོག་ཅེ་སོགས་སོགས་པའམས་ནས་བར་སོ་རྩམས་.....
ཁག་སོ་སོར་བཞོ་བཤམ་བྱས་ཏེ་མལ་ཅེ་པ་བརྩམས་པ་རྩོ། གཉགས་ཀྱིས་
དོན་མཁར་མད་འཕེ་བར་སོ་བྱས། ཆེ་སྤོང་ཞང་གིས་རྒྱལ་ཆེན་བར་སོ་བྱས།
ལུང་ལུང་མེར་གི་ཅན་ཀྱི་བར་སོ་བྱས། འཕྲུལ་རྒྱལ་བར་སོ་བྱེད་འཕྲུལ་ལྷ་
ཡིས་ལྷུང་སོ་བྱེད་རོ།

ལེའུ་གསུམ་པ། རྒྱལ་པོ་ལོ་མའི་རུ་ས་སྐབས།

མོད་མེ་ཡོས་(907)ལོར། བོད་རྒྱལ་རབས་འཛོམས་ཞིག་ཏུ་བྱེད་ཏེ།
རང་རྒྱལ་ནི་རྒྱལ་རབས་ལྟ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་བརྩ་ཞེས་པའི་ཁ་འཛོམས་ཀྱི་
གནས་སྤྱུང་བ་རེད། རྒྱལ་རབས་ལྟ་ཟེར་བ་ནི་ལེའུ་དང་། བོད་།
ཅིན། ཏན། གཤུ་བཅས་ཡིན། དེ་དག་གིས་སྤོང་བར་ལོ་ལྟ་བུ་དང་།
གསུམ་ཅན་བརྒྱུད་པ། རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་ལམས་ཅན་ཆོས་ཆོན་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་མི་
མཐུན་པ་དང་དབྱེ་བ་འབྱེད་པའི་ཆེད་ཏུ་རྒྱལ་རབས་ལྟ་པོ་དེ་དག་ལ་ལེའུ་
རྒྱལ་མ་དང་། བོད་རྒྱལ་མ། ཅིན་རྒྱལ་མ། ཏན་རྒྱལ་མ། གཤུ་རྒྱལ་མ་ཞེས་
མིང་བརྒྱུད། རང་རྒྱལ་བྱང་ཚུགས་ས་ཁུལ་ཏུ་རྒྱལ་རབས་ལྟ་བུ་གསུམ་པ་དང་།
རུ་ས་མཚུངས་རང་རྒྱལ་ཚོ་ཚུགས་ས་ཁུལ་ཁག་ལའང་རྫོང་རྫོན་མ་དང་། ལ།
མིན། ལ་གཡོད། ལུ་ཏན་རྫོ་མ། ཏན་མིང་། རྫོང་རྒྱལ་མ། བོད་
རྫོ་མ། ཏན་བྱང་མ་བཅས་རྒྱལ་ཁབ་བརྩ་བུ་གསུམ་པ་དེ་བཞིན་བྱང་ཤར་ས་
ཁུལ་དང་། རྫོ་ལུ་ས་ཁུལ། བྱང་ཚུགས་ས་ཁུལ་ཏུ་སྤོང་བར་གཞན་
འགའ་ཞིག་གནས་ཡོད་ཅིང་། དེ་རྒྱལ་རབས་ལྟ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་བརྩ་
མན་རྫོན་དཔར་སྤོང་བར་འཛོམས་ཤིང་ཕྱིད་པའི་དམག་འབྲུག་ལང་ཡང་.....
ལངས་པ་དང་། རྒྱལ་ཡོངས་ས་གནས་ཁག་གི་ཞིང་པའི་འོས་ལངས་དབྱར་

མཆོ་རྒྱལ་པ་རྣམས་ཀྱི་འཕྲུལ་པ་ལྟ་བུ་འཕྲུལ་པས་མ་པད་ག་ལྟམ་རིམ་གྱི་འགྲུལ་
 བཞོན་རྒྱུ་འཛིན་རྒྱལ་ཐོན་སྤེལ་མའི་ཕྱིན་དཔར་དེར་རྒྱུ་རྟེན་ཆ་ནན་ཞིག་
 ཐོག་ཉི་མཐར་རྒྱུ་འཕྲུལ་པ་ལྟ་བུ་འཕྲུལ་པ་དེས་རྒྱལ་པ་ལྟ་བུ་འཕྲུལ་
 དང་། རྒྱལ་ཁབ་འཕྲུལ་པའི་ཁ་འཛོམས་གྱི་ཕྱིན་དཔར་དེ་དག་གཅིག་གྱུར་
 བཞོ་སྒྲུབ་པ་བྱུང་བ་རེད།

ཏུས་དེར་རྒྱལ་ནང་དང་ཐོད་རྒྱུ་ཁ་འཛོམས་གྱི་གནས་ཚུལ་རིམ་རྒྱུར་
 ལྱང་། མང་ཁོང་མ་དང་ཆོས་རྒྱལ་མེས་དཔོན་ནམས་ཀྱིས་གསར་རྒྱ་གཏོད་
 པའི་རྒྱ་ཐོད་མི་རིགས་དཔར་གྱི་མཛའ་པལ་མཆོ་མཐུན་ལམ་དེ་རྒྱ་པོ་གང་གའི་
 རྒྱན་བཞིན་གནས་ཤིང་། ལྷག་པར་རྒྱ་རྒྱུ་འཕྲུལ་པ་ལྟ་བུ་འཕྲུལ་པའི་
 རྟེན་གྱི་རྒྱ་ཐོད་དཔར་ཆབ་ཕྱིན་དང་། དཔལ་འཕྱོར། རིག་གནས་བཅས་
 གྱི་ཐད་འབྲེལ་བ་ལྡན་ལས་དམ་ཟབ་བྱུང་བ་རེད།

དེ་བཞིན་ཏུས་རབས་དཔུ་པའི་ནང་ཐོད་གྱི་རྒྱ་ཆོགས་ཀྱི་འགྲུལ་པ་ལྡན་
 ལས་ནོང་ར་ཅན་རྒྱུར་བ་དང་། ལྷག་པར་རྒྱ་དཔར་བཞུར་གྲུལ་རིམ་ནང་
 རྒྱལ་རྒྱ་ཆོས་ལུགས་ཁ་ལ་ཁྱེར་ནས་ཕྱིན་དཔར་འཕྲོག་རེས་བྱེད་པའི་འཐབ་
 ཆོད་དེ་ཉིན་བཞིན་ནོང་ར་དང་། ར་ཏུ། ལྷག་འཛོམས་ཅན་རྒྱུར་བར་
 བཞེན་མཐར་ཐོད་མེ་ལྷག་(846) མོར་ལྷ་ལྷུང་དཔལ་གྱི་རྟོ་རྟེན་ལྷུང་དར་
 མ་བཞོན་ལ། ལྷུལ་ཁམས་འཁྲུག་ལྷུང་དར་མའི་སྤྲུལ་འོད་བསྐྱེད་པ་དང་།
 གཏུར་རྒྱུ་རྒྱན་མར་གྲགས་པ་སྤྲུལ་བཞུར་གཞིས་ནར་མོན་སྐབས་ཚུར་
 མོ་མོར་རྒྱོན་པོ་འགའ་ཞིག་དང་། བཅུན་མོ་གན་གཞོན་གཞིས་ཀྱིས་རྒྱལ་
 ལངས་བྱས་ཏེ་ཕྱིན་དཔར་འཕྲོག་ཁེན་བྱེད་པའི་འཐབ་ཆོད་ཡང་ཡང་བྱས།
 རྒྱུགས་མཚུངས་ཐོད་སྤྲང་(869) མོར་ཐོག་མར་མདོ་ཁམས་ལྷུལ་ནས་

འབངས་ཁྱེན་མོག་ལངས། དེ་རྗེས་རིམ་བཞིན་དབྱུག་གཙང་གི་ཡུལ་གྱི་རྩ་མར་
 གཅིག་མཚུགས་གཉིས་མཐུན་གྱིས་འབངས་ཁྱེན་ལངས་ཡུང་རྩེ་བཙན་པའི་པར་
 མོ་མང་ཆེ་བ་བཞིག། དཔོན་རིགས་མང་པོ་བཀོད་སྐྱོད་པར་བཞིན་བཙན་པའི་
 གཏུང་རྒྱུད་དང་རྩོན་པོ་རྣམས་དངངས་སྐྱུག་རབ་ཏུ་སྒྲེག་ཏེ་མངའ་རིས་.....
 མོགས་ཡུལ་གྱི་གར་སར་ཐོས་ཐོག་ཡུལ་རྩེ་མང་པོར་གྱིས་རྒྱུད་རྩྱེད་ཅམ་དང་།
 ཡང་ན་གྱིས་རྒྱུད་བརྒྱུལ་པ་ཚུ་ཡག་ཅམ་ལས་ཐེད་པའི་སྤྱིད་དབང་མང་པོ་.....
 བཅུགས། གཅིག་མོག་གཅིག་ལ་མ་འདྲུས་པར་ཁོད་འདི་སྤེལ་ཏུར་རྒྱུར་
 རོ།

དང་པོ། མངའ་རིས་རྒྱལ་རྒྱུད་སྐོར།

ཏུམ་དེར་སྤྱིད་དབང་ཏ་ཅང་མང་པོ་བཅུགས་པོད་ཡུང་། དེ་རྣམས་ཀྱི་
 བྱར་ནས་གཙོ་པོ་སྤྱིད་དབང་ཁག་བཞི་ཅམ་རྒྱུར་བ་རྟེ། སྤྱི་དར་མའི་ཤས་
 འོད་བསྐྱེད་ཀྱི་གཏུང་རྒྱུད་གྱིས་མངའ་རིས་རྒྱལ་རྒྱུད་མོགས་བཅུགས། འོད་
 བསྐྱེད་ཀྱི་པོད་ཐེ་རྣམ་(846) མོར་མོ་གར་ཡུལ་ཏུ་སྐྱུ་མཁར་རྒྱ་སྒྲུ་.....
 འབྱུངས། དཔྱུར་མོ་བཅུ་ལ་ཐེབས་སྐབས་རྣམས་གཅིན་གཅུར་གཉིས་སྤྱིད་
 རྟོན་མོས་ཁ་མ་འཆམས་པར་ནང་འབྱུག་ལངས། དཔྱུར་མོ་མོ་དཔྱུར་ཐེབས་
 པའི་རུས་ཏེ་ཤིར་རྒྱལ་(885) མོར་མོ་གར་འཕན་མང་རྒྱ་དཀོངས་པ་.....
 རྗེས་སུ། པར་མོ་འཕྲུལ་རྒྱལ་གྱི་རྒྱབ་རྒྱ་བཅིགས། དེ་ནས་པར་མོ་བཅིགས་
 པའི་རྩལ་རྒྱལ་ཅིར། སྤྱི་རྒྱལ་ནས་འོད་བསྐྱེད་པར་པར་མོ་ཁག་བཞི་བཅུ་
 ཞེ་གཅིག་པོད་ཐེར་སྐད། དེའི་ནང་ནས་རྟོན་མཁར་མངའ་ལ་བཅིགས་པ་
 པར་མོ་བཏུན་དང་། ལྷ་ར་རི་ལ་བཞི། འཕྱེད་སྐྱུ་ལ་བཞི། འཕྱིར་
 ཡུལ་དར་མང་རྒྱུ་ལ། ཞང་མང་གཅིག་ འཕྲུལ་རྒྱལ་མཐུན་ལ་གཅིག

འཕུལ་ཕུལ་ཕུལ་ལ་གཅིག་ འཕུལ་དང་ཕུལ་པར་གཅིག་ ཤེལ་ཕྲག་ལ་གཅིག་
ཆུ་ལ་གཡའ་དང་རྩ་མི་པར་ལ་གཅིག་ གཡའ་དང་སྤང་མཚེན་ལ་ཕུག་
བཅས་སོ།།

འོད་བརྒྱུད་ཀྱི་སྤྱི་མཐུན་པར་འབད་ག་དཔལ་འཁོར་བཅན་པོ་དེ་གིས་ཕྱོང་.....
(865) ལོར་སྐྱུ་འཕྲུང་ལ། དཔུང་ལོ་ཉིར་གཅིག་ལ་ཡལ་དཔོངས་པ་རྩོགས་
ནས་ཆབ་མིན་གྱི་ཁྱིའི་མངའ་གསོལ། ཡར་ཕྱུང་རྩོ་པོའི་ཆོས་འཕྲུང་ནང་།
མངའ་བདག་དཔལ་འཁོར་བཅན་དཔུང་ལོ་བརྒྱ་གསུམ་ལོར་ཡལ་འདས་ནས་
ཕུལ་སར་བཏོན་ཞེས་འཁོད། བཅུན་མོ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ཁབ་རུ་བཞེས། སྤྱན་
ཕྱུང་ལ་སོགས་ལྟ་ཁང་བརྒྱད་བཞེད་ལ། མེ་འཕྲུག་(896) ལོར་དཔོངས་
པ་རྩོགས། དེའི་བཅུན་མོ་ཆེན་མའི་སྤྱི་ཕྱི་ལྟེ་མ་མཐོན། ཆུན་མའི་
སྤྱི་ཕྱི་བཟླ་གིས་བཅེགས་པ་དཔལ། སྤྱི་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་ཕྱི་དབང་པལ་
ཆེར་པ་ཕུལ་བཅུན་གྱིས་འཕྲོག་པ་སོགས་ཀྱི་ཕྱི་དབང་ཕྱོད་རུ་བྱོན། བཟླ་གིས་
བཅེགས་པ་དཔལ་ལ་ཕྱོད་རུ་བཞུགས། ཉི་མ་མཐོན་མངའ་རིས་སྤྱོད་ཀྱི་
ཆོན་པོ་ཞུང་པ་ཆེ་པ་རིན་ཆེན་ཞེ་དང་ཅོག་རྩ་ལེགས་སྐྱ་རྩ་ལྟེ་ཕྱོད་པོ་རེ་རྩ་.....
སྤྱི་ཕྱི་བཅུན་མོར་ཕུལ། སྤྱི་ཕྱི་སྤྱོད་པ་ལེགས་ཅིང་སྤྱོད་པ་ཆེ་བས་
མངའ་རིས་པ་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་འབངས་ན་མས་མཁུ་རྩེ་རྩེར་མངའ་གསོལ། སྤྱི་
རངས་སྤྱི་ཕྱི་མཁུ་ཉི་བརྒྱུད་པ་ཆེགས། བཅུན་པོ་འདིའི་བཅུན་མོ་ཅོག་རྩ་
པལ་ལ་སྤྱི་ཕྱི་ཕྱོད་པ་མཐོན་གྱིས་མང་
ཕུལ་བཟུང་། བར་པ་བཟླ་གིས་ཞེ་མཐོན་གྱིས་སྤྱི་རངས་བཟུང་། ཆུང་པ་ཞེ་
གཅུག་མཐོན་གྱིས་ཞུང་རུང་བཟུང་། འདི་གསུམ་ལ་ཕྱོད་ཀྱི་མཐོན་གསུམ་
ཞེས་བྱ་གས། ཆུང་པ་ཞེ་གཅུག་མཐོན་ལ་སྤྱི་སྤྱོད་པ་དེ་དང་། འཁོར་རེ་

གཉིས་ལུང་། འོན་ཀྱང་དེ་མ་དུ་མར་རུ་འཁོར་རེ་དང་། སྒོར་རེ་གཉིས་
 བཟ་ཤིས་མཆོན་གྱི་སྐུ་ལོན་ཟེར། སྒོར་རེ་སྐུ་ཆེན་ཉེད་རུ་བཅུན་མོ་ཁལ་རུ་
 བཞེས་པར་སྐུ་མ་གཤམ་རྒྱ་དང་། ཉི་མ་རྒྱ་གཉིས་འཕྲུང་སྐུ་ སྐུ་མ་ལ་
 མེས་གྱི་ཡིག་ཆར་གཞིགས་པས་སྐུ་མ་མེད་ཀྱི་ཉེད་མ་རུ་མཆོན་པར་བུར་མཛད་པས་.....
 མཆོན་རུ་ཉི་མ་མ་ལེ་ཤིས་འོད་ཅེས་གསོལ། དེས་མཆོད་མྱོང་དཔལ་གྱི་གཙུག་
 ལག་ཁང་བཞེངས། སྐུ་མ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་། རྒྱ་ལེགས་པའི་
 ཤིས་རབ། སྐུ་མ་འཕྲུང་ཤིས་རབ་སོགས་ཀྱི་ཉེད་མ་ལོ་བ་ཉི་ལྔ་ཆ་གཅིག་
 ཅུ་ལ་འཕགས་སྐུ་མ་ཆོས་སྒྲོལ་པར་བཟངས། འོད་སྐུ་མ་མར་ཆེ་བ་ཆ་བ་མི་
 མེད་པར་སྒོར་སྐུ་ སྐུ་མ་རིན་ཆེན་བཟང་པོ་དང་རྒྱ་ལེགས་པའི་ཤིས་
 རབ་ཀྱི་སྐུ་མ་མི་རིག་གནས་ཀྱི་ལ་བུར་ཆུབ་པར་བྱུང་ནས་བཅུན་བཅས་.....
 རུ་མ་འོད་ལ་བཟུང། སྐུ་མ་དེར་བཅུན་པ་མུ་དར་ཉམས་ནས་འོད་རུ་བཞི་རྒྱ་
 ཡུན་རིང་མ་ཡོད་ཞིང་། རུ་མ་དེར་བལ་པོའི་སྐུ་མ་སྐུ་མ་ཆེ་བུ་བཟང་པོ་བཞི་རྒྱ་
 མ་ལ་རིང་པ་དང་། བཞི་རྒྱ་སྐུ་མ་གཉིས་མར་འཕྱིས་སྐུ་མ་དང་སྐུ་མ་འོད་སྐུ་
 ཉི་དམ་ཆོས་སྐུ་མ་པར་འདོད། འོན་ཀྱང་སྐུ་མ་སྐུ་མ་ཆེ་བུ་ཆེ་བུ་ཆེ་བུ་
 འཕེན་པ་རྒྱུགས། བཞི་རྒྱ་གཉིས་སྐུ་མ་འོད་ཀྱི་སྐུ་མ་ལོན་པ་ཤིས་པས་སྐུ་
 རིང་འཕྲུམས་ནས་བཞུགས། བཟུང་ཉི་ལྔ་ལམ་ན་མུར་པར་འཆོ་བ་
 དཀའ་ངལ་ཡང་མར་ཅུ་ལ་འཕྲང། བཞི་རྒྱ་སྐུ་མ་ཉི་རྒྱ་ནག་རུ་ལྷག་རྒྱི་མཛད་
 དེ་འཆོ་བ་བཟུལ། དེ་ནས་སྐུ་མ་རིང་སོང་ཅུ་ལ་འོད་ཀྱི་ལམས་པ་འགའ་
 ཞིག་དང་འཕྲང། བཞི་རྒྱ་གཉིས་ལ་གསོལ་བ་ཞབས་རྒྱ་ལེགས་པར་མཛད།
 མདོ་ཁམས་སྐུ་མ་མུར་དང་སྐུ་མ་འཆད་ཉམས་ཀྱི་འཕྱིན་ལས་སྐུ་ཆེན་སྐུ་མ། བཞི་
 རྒྱ་སྐུ་མ་སྐུ་མ་ཆོན་ཆ་ཞེས་པའི་བཅུན་བཅས་བཅས་སྐུ་ དེ་ནས་ཉི་མ་

[illegible]

དང་། ལྷ་མ་རེར་ཚོས་ལུགས་རེ་ལྷེར་བའི་གནའ་རབས་ཀྱི་གཏམ་དཔེ་རྒྱ་
 ལུ་ལྷ་རྒྱལ་མཁའ་གཅིག་ལོག་གཅིག་ལ་མི་འདུས་པ་དང་། ཚོས་ལུགས་ཐད་
 བོད་རྟོན་རྒྱལ་མཁའ་ཀྱི་མེ་མོའི་འདོད་རྒྱལ་བཞིན་ལུགས་རེ་ལྷེར་བས་ལུ་བ་.....
 མཐའ་འདྲ་མིན་ན་ཚོགས་དང་། རྟོག་པར་རུ་བོན་ཚོས་ལུགས་ཀྱང་སྒྲར་
 ཡང་བསྐྱར་གསོ་མཛད། ར་ལ་བཞོན་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་འཕྱར་བའི་རྒྱ་
 འཕྱལ་ཅན་དང་། ལ་ར་མོ་བརྟེ་བཙོ་བརྟེད་མཁའ་ཀྱི་ལུགས་འཛིན་པས་ཀྱི་
 བོ་མཚོན་ཀྱིས་གསོད་པ། མ་ཆང་བྱད་མེད་ལ་བག་མེད་རུ་སྒྱུད་པ་མཁའ་
 རྒྱལ་མིན་ཀྱི་བྱ་བས་ཁྱེད་ཀྱིས། དེའི་ཚོན་ག་ཚོ་མ་རྩུ་བ་རྒྱ་གར་རུ་ཚོས་སྒྲོབ་
 པར་ཐེབས་ཏེ་སྒྲར་རང་ལུ་ལ་རུ་འཁོར། ལྷ་ར་རྒྱལ་འདྲ་ཀྱིས་མ་རྩུ་བར་
 གཤེར་མང་བོ་བསྐྱར་ནས་བརྒྱུད་པས་ལམ་པར་ཉེས་པའི་སྒྱུན་དང་བལ་.....
 བས་མི་ག་མ་ལ་སྤྱི་ལར་འཁྱར། རྒྱ་བཙོན་མེད་གས་མཛལ་བའི་ལྷོགས་
 བཀྱིས་ཏེ། རིག་པའི་གནས་ལྷ་ལ་མཁའ་པའི་བརྟེན་ལྷ་བརྒྱ་བ་རྒྱལ་མཁའ་ཀྱི་
 བར་ནས་གཅུག་གི་ནོར་བྱར་ལྷ་བ་ལ་ཉི་ཤ་ལ་རིན་པོ་ཆེར་གཤེར་ཀྱི་ལུག་.....
 ཉིན་ལུ། དེར་མང་བཙལ་པ་དང་ཡང་མང་དར་རུ་མཁའ་ཀྱི་བརྟེན་འཛིན་ལུག་
 སྒྲོལ་བལ་ཆེར་ཉ་མས། གསར་རུ་བརྟེན་ཆད་ལྷན་མང་རུ་མ་ལྟོན་པར་
 བརྟེན་བོད་རྟོན་རྒྱལ་མཁའ་ཀྱིས་མེ་མོའི་འདོད་རྒྱལ་རྒྱུ་ལུགས་རེ་རྒྱར་བས། དེ་
 དག་གི་རྒྱལ་ལ་ལྷ་ར་དོར་ཀྱི་གནས་རྟོན་པར་རོ་བོ་རྟེན་བྱ་ལས་གཞན་པའི་.....
 བརྟེན་ལ་ཅན་མོགས་པ་དག་ལ་རྒྱལ་རྒྱལ་མཁའ་ལུགས་པར་རྟོན་ལ་གསོལ་བ་མཛ་.....
 མཐར་རོ་བོ་རྟེན་བོད་ལ་ཐེབས་རྒྱའི་ཞལ་བཞེས་མཛད། འཕགས་ལུ་ལ་ནས་
 ཐེབས་ཁར་མོ་གཞུག་ནས་ལྷེར་ཐེབས་པའི་ཁས་ལེན་གནས་བརྟན་གྱི་ལྷ་ག་.....
 རའི་རུར་རུ་ནག་ཚོས་མཛད། བོད་རྒྱལ་འཕྲུག་(1040) མར་ལ་ཉི་ཤ

བོ་གྲ་མ་ལ་གྱི་ལའི་གཙུག་ལག་ཁང་ནས་ཐེགས་རྒྱུ་མོན། བོད་རྒྱལ་སྐྱུ་ལ་
 (1041) སྐར་བལ་ལུ་བཞུགས། བོད་རྒྱ་རྟ་(1042) སྐར་བལ་
 ལུ་ནས་མངའ་འཛིན་གྱི་ཕྱོད། ལྷ་མོ་མ་བྱུང་ཆུབ་འོད་དང་། སྐུ་ཆེན་རིན་
 ཆེན་བཟང་པོ་སོགས་ལཱ་ལས་བཙུན་རྩ་ལས་བསྐྱུ་བ་གཟབ་རྒྱས་མཛད། མཛོ་
 མིང་གཙུག་ལག་ཁང་རྩ་བཞུགས། བྱུང་ཆུབ་འོད་ཀྱིས་སྐྱུ་ལ་མ་མཛད་པ་
 ལྷ་མོ་བྱུང་ཆུབ་ལས་ཀྱི་སྒྲོན་མེ་སོགས་བརྟན་བཅས་བྱུང་པར་ཅན་མང་རྩ་
 བཅས་ལ། སྐུ་ལ་འཛིན་ཆེན་བཟང་པོ་སོགས་འོད་ཀྱི་འཛོམས་ནས་མང་དང་
 ལྷ་མོ་རྩ་མཛོ་སྐྱུ་ལ་གསུང་རབ་མང་པོ་བརྒྱུད། མངའ་འཛིན་ལུ་སྐུ་
 གསུམ་ཅན་བཞུགས། འཕྲོ་མ་རྟོན་པ་རྒྱལ་པོའི་འབྱུང་གནས་སོགས་བོད་
 རྟོན་ནས་ཀྱིས་ཨ་ཉི་ཤ་མངའ་འཛིན་གྱི་ཐེགས་པའི་གཏམ་མོས་ནས་མངའ་
 འཛིན་གྱི་བརྒྱུད། བོད་ཤིང་མེལ་(1044) སྐར་སྐྱ་མིང་རྩ་ཨ་ཉི་ཤ་དང་
 འཕྲོ་མ་རྟོན་པ་ཞལ་མང་ལ། ཏུས་དེར་རྩོ་པོ་རྩོ་མོ་གསུམ་སོར་ནས་འཕགས་
 ལུ་རྩ་མིང་ཐེགས་དཀོན་གྱི་འཕྲོ་མ་རྟོན་པ་སོགས་དབུས་གཙང་གི་ལཱ་ལས་
 བཙུན་ནས་ལས་དབུས་གཙང་རྩ་ཐེགས་རྒྱའི་དེ་བ་མཐའ་གཅིག་རྩ་གསོལ།
 རྩོ་པོ་རྩོ་མོ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ནས་བསམ་ལས་དང་། ལྷ་མོ། ཐེང་པ།
 མཉེས་མང་སོགས་ལ་ཐེགས། སངས་རྒྱལ་ཆོས་ལུགས་རྒྱ་ཆེར་སྐྱུ་ལ། སྐར་
 པ་སྐྱོལ་ལ་རྩ་མ་བྱུང་། དེ་དག་གི་ནང་ནས་མཆོན་རྟོན་ཆེ་ཤོས་ནི་རྩོ་རྟོན་
 དང་། རྩོ་མོ་སོགས་པའི་ཐེགས་རབ། འཕྲོ་མ་རྟོན་རྒྱལ་པོའི་འབྱུང་གནས་
 བཅས་སོ། ཨ་ཉི་ཤ་དབུས་གཙང་ལུ་འོད་ཀྱི་བཞུགས། དེའི་དེར་
 འཕྲོ་མ་རྟོན་པས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་རྩ་ཅིག་ཙམ་རྩ་ཐེགས་ནས་ཆོས་
 གསལ་ཞིང་། རྩོ་པོ་རྩོ་མོ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཐོས་ཞིག་དང་། ཤིང་རྩ་ལའི་

མ་མར་མེས་པའི་རྒྱ་དཔེ་པོ་དེ་གཉིས། སེ་ག་མི། བཅིལ་རྩམ་པ་གཅིག་
 བཅས་འཁོར་མཆོག་པར་གནང་། ཁོང་གི་བསྐྱབ་རྒྱལ་མི་ཉམས་པོར་བྱ་ཞེས་
 དཔོན་པའི་གདམས་ངག་མཛད་། བཅར་པོ་དེར་ན་ (1054) མར་མཉེས་
 བར་བྱ་རྒྱ་གཤེགས་ (བཟུག་ཅིས་འཕུ་མིག་ཏུ་དགའ་ལྟན་བྱ་གཤེགས་ཟེར་)
 ལུལ་དེར་གཏུང་ཉིན་བཞེངས་པ་དང་། མ་འདྲིའི་ཕྱི་མར་རྩོམ་ཆེའི་རྒྱལ་
 དམ་ཕྱི་ཉིན་བྱ་འཁོར་མཆོག་པས་མཉེས་མར་རྒྱལ་མ་རྩེ་ཁང་བཞེངས། དེ་
 བས་རྩོམ་ཆེའི་དངོས་རྒྱུ་ན་མས་ནས་དུས་གཅིང་གི་ལུལ་ཁག་ཏུ་དག་.....
 འདུན་ཕྱི་ཁྱེ་བཅུགས་ཏེ་བཤད་རྒྱུ་བྱི་བཟུག་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་པ་ཞེས་པའོ།

དེ་ནས་མད་ལྡེའི་རུས་ལུང་དུས་གཅིང་བྱ་བཤད་རྒྱུ་བྱི་བཟུག་པ་...
 རྒྱ་ཆེར་ཞེས། དེ་ལ་སྐྱས་འབར་ལྟེ་དང་། དེའི་སྐྱས་བཟ་གིས་ལྟེ། དེའི་སྐྱས་
 ལྟ་གི། དེའི་སྐྱས་རྒྱ་ག་དེ་མ་ལོགས་རིམ་བཞིན་ཕྱོད། བར་འདིས་ཕྱི་རྒྱལ་
 རྒྱད་ན་མས་ཕྱིས་བཤད་རྒྱུ་བྱི་བཟུག་པ་རྒྱ་ཆེར་ཞེས་པ་དང་། ཆབས་ཅིག་
 ཏུ་བྱ་གི་དང་། སྐར་ངས། བར་ལུལ་མོགས་ལུལ་སྐར་མོ་དཔར་བྱ་
 འདུས་ནས་མིད་དབར་བཅུགས། ཏུས་དེར་རྒྱ་ག་དེ་མའི་སྐྱས་བཅན་རྒྱལ་
 ལྟེས་ཡ་ཅའི་མང་འབད་ག་མཛད་དོ།

གཉིས་པ། ཡ་ཅའི་རྒྱལ་རྒྱུད་སྐོར།

དེ་ཡང་ཡ་ཅའི་གཏུང་རྒྱུད་སྐོར་མདོ་ཅན་པལྟོད་ན། བཅན་རྒྱལ་ལྟེའི་
 སྐྱས་བཟ་གིས་ལྟེ་དང་། དེའི་སྐྱས་སྐྱགས་པ་བཅན་ལྟེ། དེའི་སྐྱས་སྐྱགས་པ་
 ལྟེས་གཤེར་ལྟེའི་འདུན་ཏུ་མམ་པས་འཆམ་དབྱངས་ཕྱི་རྒྱུད་དང་། གཤེར་
 མེ་ཉི་ཤུ་ཙམ་བཞིན་མཆོད་ཉིན། དུལ་དགར་ལྟེ་བརྒྱལ་ས་མག་མོ་དང་ལྟན་
 ལྟེ། དུལ་དགར་ལྟོང་ལག་བཅུ་གཉིས་ལས་ལུལ་པ་བཅན་བཞེངས།

དེ་བཞིན་དམ་པའི་གཞུང་རབ་མང་ཏུ་བཞེངས། དེའི་སྐྱུ་མ་སོ་ཞེ་ཡིས་
 འཕགས་ལུལ་རྩོམ་ཞེ་གདན་ཏུ་མཆོད་པའི་རྒྱན་བཅུགས། དེ་ལ་སྐྱུ་མ་འཇི་
 དར་ཆལ་དང་ཨ་ནན་ཆལ་གཉིས་འཁྲུངས། འཇི་དར་ཆལ་གྱིས་དེའུལ་གྱི་
 དཀྱིས་རྩོམ་བཞེངས། ཨ་ནན་ཆལ་གྱིས་རྩོམ་ཞེ་གདན་གསོས། གསེར་གྱི་
 བཀའ་འཁྲུང་བཞེངས། འདི་ཡན་འཇི་ཡུང་པའི་རྒྱན་བདག་ཡིན། ཨ་
 ནན་ཆལ་གྱི་སྐྱུ་མ་འཇི་ཆལ་གྱིས་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་བྲུངས། དེའུལ་
 དཀར་པོ་བཞི་བཅུ་ལས་རྒྱ་བྲུང་མཆོད་བཟུང་བཞེངས། ལྷ་སར་རྩོམ་པོ་ལོ་
 ཆེའི་དཔུ་ཆོག་ཏུ་གསེར་ཆོག་ཕྱལ། དེ་ལ་སྐྱུ་མ་གཉིས་སར་ཆལ་དར་འཇི་
 དར་ཆལ། གཞུང་འཇི་དར་ཆལ་གྱི་སྐྱུ་མ་ཨ་འཇི་དར་ཆལ། དེ་ནི་མང་པོ་
 བདག་ལྷ་སྐྱུ་མ་ཞོན་དང་ཏུས་མཆོངས་པས་ཡི་གེ་བཟུང་རེས་མང་ཏུ་མཆོད།
 གསེར་ཤེ་བཅུ་གཅིག་ལས་རྒྱལ་མའི་སྐྱུ་མ་བཞེངས། རྒྱལ་སར་མ་ཐེབས་གོང་
 ཏུ་ས་རྒྱུར་རབ་བྱུང་བཟུངས། སྐར་མེད་བཟུང་ནས་བཅུན་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་
 བས་སྐྱུ་མ་ཁན་ཆལ་འཁྲུངས། དེའི་སྐྱུ་མ་བར་བཅུ་བ་ཆལ། དེ་ནས་བཟུང་ཡ་
 ཅེའི་གཏུར་བཟུང་ཆད་དེ་སྐྱུ་རངས་ནས་མང་པོ་བདག་བསོད་ནམས་ཞེ་རྒྱན་
 རངས་ཉེ་གསེར་ཁྲིར་མང་པོ་གསོས། མཆོད་ཏུ་སྐྱུ་མ་ཞེས་ཀྱང་གསོ། དེའི་
 ཏུ་ཡ་ཅེར་རྒྱུས་པ་མི་ཉི་དམལ་དང་། རྒྱན་པོ་དཔལ་ལྷན་ཀྱང་ལས་པས་ས་
 རྒྱུའི་ཆོས་ཁྲི་དང་། ལྷ་སར་བཅུ་གཅིག་ལས་ལ་གསེར་ཆོག་ཕྱལ། གོང་ཏུ་
 རྒྱས་པའི་མང་པོ་རིས་གྱི་རྒྱལ་རྒྱུད་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རེ་རེ་བཞིན་གྱི་མཆོད་པ་འཁྲིན་
 ལས་ན་མས་ཞིལ་པར་བཀོད་པ་མིན་ཏུ་དཀའ།

གཞུང་པ། ཡར་ཡུང་རྒྱལ་རྒྱུད་རྩོད།

དེ་ནས་ཡར་ཡུང་གི་གཏུར་རྒྱུད་རྩོད་མདོ་ཅན་བཞོད་ན།

འདྲ་

བསྐྱུངས་ཀྱི་ཤུལ་མངའ་བདག་དཔལ་འཁོར་བཅན་ཤིང་བྱ་ (865) མོར་སྐྱོ་
 འབྱུངས། དེའི་བཅུན་མོ་རྒྱན་མའི་ཤུལ་ཁྱི་བཟ་ཤིས་བཅེགས་པ་དཔལ་ལ་
 ཤུལ་དཔལ་ལྡེ་དང་། འོད་ལྡེ། སྒྱིད་ལྡེ་གསུམ་ཡུང་། འདི་གསུམ་ལ་སྒྲན་
 ཀྱི་ལྡེ་གསུམ་གཤམ། ཤུལ་ཆེ་བ་དཔལ་ལྡེའི་བརྒྱད་པ་རྒྱན་པོ་ཆོན་པོར་བྲུག་
 ཉི། ཁམ་ཡུང་མང་པ། སྐྱ་བྱ་ལ་བ། སྐྱི་པ་རྩ་ཆེ་པ། སྐྱར་ཡུང་བཅད་
 འཁོར་པ་རྒྱལས་ཉེ་ལ་རྒྱུད་མན་ཆོད་པ་རྒྱལས་ཡིན་ནོ། ཤུལ་རྒྱུང་བ་སྒྱིད་
 ལྡེ་རྩ་ནག་རྩ་བཞུགས། དེར་ཤུལ་རྒྱལ་ཡུང་བམ་ལྡུང་རྩ་ལྡོན་ནས།
 འཁོར་བཅད་པོ་དང་། གཤམ་རྩ་བྲ་ལག་གི་བཅད་པོ་འམ། སྐུལ་པ།
 འཇར་། ཉར་རྒྱུད་མོགས་ཀྱི་བཅད་པོར་གཤམ་པ་མང་ཞིང་། ཤུལ་འཕྱིར་
 བ་འོད་ལྡེ་ལ་ཤུལ་བཞི་ཡུང་བ་ཉི། ས་བ་དེ་མེ་དང་། ཁྱི་ལྡེ། ཁྱི་རྒྱུང་།
 ཉག་ལྡེ་བཅས་བཞི་ལས་ས་བ་དེ་མེ་དང་ཁྱི་རྒྱུང་དཔུས་སྐྱོ་ཡོང་། ས་བ་དེ་
 མེས་གཙང་རྩ་ལོག་ནས་རྒྱུད་པ་རྒྱལས་ཡུལ་རོང་དང་། གཤམ་གྱི། ཉར་
 རྒྱུད་རྒྱག་ཆ་ལ་ལ་ཡོད་དོ། ཁྱི་ལྡེ་མདོ་ཁམས་སྐྱུ་ལྡོན་ལྡེ་ཅོང་ཁ་ཡུལ་ཆེན་བཙོ་
 བརྒྱད་ལ་སོགས་མདོ་སྒྲན་པལ་ཆེར་ལ་མངའ་མཛད་པས་སྒྲན་རྩ་བྱལ་བྱིསས་
 རྒྱལ་ཅམ་ཆགས་ཞེས་གསུལ་ཤིང་། ཅོང་ཁའི་རྒྱལ་པོ་སྐྱན་སྐྱེད་ལྡོན་ཆེན་ལ་
 སོགས་པའི་རྒྱལ་རྒྱུད་དར་ཞིང་རྒྱས་པ་ཡུང་། ཉག་ལྡེ་བརྒྱད་གཤམ་རྩའི་
 སྐྱི་མཁར་བཅན་པོ་ལ་རྒྱག་ ཁྱི་རྒྱུང་ཡར་ཡུང་རྩ་ལྡོན་ནས་བཞུགས། འཤངས་
 ཀྱིས་མོ་ཡུང་བཅེགས་ནས་སྐལ་ཤུལ་འཤངས་བཅེགས་ཞེས་པའི་མོ་ཡུང་དང་།
 སྐྱ་མཁར་འཕྱིར་བ་རྩ་གཅི་བཞུང་། དེའི་ཤུལ་འོད་སྒྱིད་འཤར། འོད་སྒྱིད་
 འཤར་ལ་ཤུལ་བརྒྱན་ཡུང་བ་འམ། གཅིན་ཞང་རྩི་ཆོ་ཁྱི་ལྡེ་འཤར་དང་།
 གཅུང་གཙང་ཆོ་སྐྱན་རྒྱག་ཅེས་པ་རྩ་སྐྱུན་དང་གཤམ་སྐྱུན་གཉིས། ད་ར་དང་

ལྷན་པོ་གཉིས། འོད་བཅན་དང་ཡུང་བཅན་གཉིས་བཅས་ཀྱི་ལོ།

གཅེན་པོ་ཞེ་ཆེ་ཆེ་བེ་ལའང་ལ་སྤྲས་ཀྱི་ཡུང་། གཡུ་མོག་གི་
བརྒྱད་ལྔ་མོ་ལ། བཅིང་ར་ལ། རྟོན་ལའང་ལ། བང་འཁོར་རྣམས་སོ།
ཕྱི་རྒྱུད་ལྔ་མོ་ལ་དང་། ཡུང་ལྷེ་བེ་མོག་ཐག་བཅས་གསུམ་གྱི་གཏུར་རྒྱུད་ཆད།
རྒྱ་པའི་རྒྱུད་ལྔ་གསུམ་པ་དང་། སྤྲ་རྣ་པ་ཡིན་ནོ། རྒྱུད་པ་བཞེངས་ཅན་
དཔར་གྱི་རྒྱུད་མོན་ལའང་པ་དང་། ཞང་མདའ་ལ། སྤྲན་བཏུན་བང་པ་
རྣམས་སོ། ལྷ་རྟོན་དཔར་མའི་རྒྱུད་ཕྱི་རྒྱུད་པ་རྣམས་སོ།

གཙུར་གཙུར་ཆ་སྤྲན་ཀྱི་ཕྱི་བྲག་ལྷ་སྤྲན་གྱི་གཏུར་རྒྱུད་ཆད། ད་
ར་དང་། ལྷན་པོ། འོད་བཅན། ཡུང་བཅན་བཅས་ཕྱི་གཏུར་བརྒྱད་
ནི་ཁ་འབྲུག་པ་དང་། ཕྱིར་ལ། བྱར་ལ། རྒྱ་མིག་མོག་པོ་ན་ཡོད་པ་རྣམས་
ཡིན་ཟེར་རོ། བང་འཁོར་གསུམ་གསུམ་ཅན་ནི་གར་མི་ཡོན་ཏན་གསུམ་ཅན་གསུམ་
གདན་བྱངས་ནས་བྱ་སར་བཞུགས། དེའི་སྤྲས་རྩོད་གཤམ། རྩོད་གཤམ་ལ་
སྤྲས་གསུམ། ཆེ་པ་བྱ་ས་ལྷ་ཆེན་གྱིས་རྟོ་ཁའི་བྱ་ས་ལྷ་ཁང་བཞེངས་(ཡང་
འགའ་ཞིག་ཏུ། གསུམ་ཅན་གྱིས་དབུ་ཆེ་བཞེངས། རྩོད་གཤམ་ཡིས་བྱ་མས་
བཅིགས། བྱ་ས་ལྷ་ཆེན་གྱིས་གསེར་སྐྱ་ཆེ་མོ་ཡིས་ཟེར) རྒྱ་ཁའི་དཔོན་རྟོན་
གྱིས་རབ་གནས་མཛད། དཔལ་ཐག་མོ་སྤྲ་པ་ལ་མོགས་ལའང་སྤྲ་བང་
པའི་ཞབས་རྟོག་མཛད། སྤྲས་རྒྱུད་པ་རབ་ཏུ་བྱུང་། འཕྲིང་པ་བྲི་དར་མར་
སྤྲས་བཞི་ཉི། གཙུག་ཉི། བྲི་གཙུག་ རྣལ་འབྱོར། རྟོན་ལམ་བཅས་སོ།
ཆེ་པ་གཙུག་ལྷེར་གཏུར་རྒྱུད་ལ་བྱུང་། གཉིས་པ་བྲི་གཙུག་གིས་བྱ་ས་དང་།
རྩོན་བཟུང་ནས་དེ་ལ་སྤྲས་བྲི་བཅན་དེའི་སྤྲས་ཤ་བྲི། དེའི་སྤྲས་ལྷ་བྲི་ལ་
སྤྲས་བྱུང་པ་ནི་མར་མདའི་བཅན་པོ་རྣམས་ཡིན་ནོ། བཞི་པ་རྟོན་ལམ་

རབ་ཏུ་ལྷུང་ནས་ཕ་ཕུ་དེ་གི་ཆེ་མཁའ་དཀར་པོ་བཞིགས། ཆོས་ཁྲིམས་དང་
 བརྟན་པའི་ཞབས་ཏེ་གཏུ་མ་མཛད། གཏུམ་པ་ནལ་འཁྱར་གྱིས་སྤྲོ་
 འབངས་པའི་གསལ་ཏུ་བརྟན་ནས་ཆུལ་ཡིན་བཟུང་། ཆུལ་ཁྲིམས་ཆོས་བཞིན་
 བཟུངས། དེ་ལ་ཕྱམ་གཏུམ་ལྷུང་པ་ལ། ཕྱམ་འཁྱར་བ་རབ་ཏུ་ལྷུང་ནས་
 ཆེལ་ཏུ་འཛིན་ནས་བཟུང་། ཆུམ་ཆུང་གི་ཡོན་ཏན་ལ་མཆོག་ཏུ་མངའ་
 བཞེས་ཤིང་མཆོན་ཏུ་འདུ་ཆེན་པོ་འཕེལ་ཆུང་གི་དབང་ཆུམ་ཅེས་བྲགས།
 ཆུང་འབངས་འཁྲི་ཁུར་ཤིན་པོ་ཆེའི་སངས་ཆུང་བརྟན་ཏུ་ཕྱེ་མཆོན་ཏུ་ཆུ་
 རམ་ཤོད་པར་བྲགས། ཆེ་བ་རྒྱུ་འབྲག་གིས་ཆུལ་ཡིན་བཟུང་པས་དེར་ཕྱམ་
 རྒྱུར་བ་ཉི། རྒྱུ་ཕྱེ་མཆོན་པོ་དང་། ཆུང་འཁྲིམས་མཆོན་པོ། ཆུ་
 པོ། ཆུ་ཆུང་། རྒྱུལ་བཅས་སོ། ཕྱམ་གཏུམ་པ་ཆུང་འཁྲིམས་མཆོན་
 པོས་ཁྲིམས་པོ་ཡོན་ནས་ཆུལ་ཏུ་འཛིན་ནས་མཛད་དེ་རྒྱུ་ཕྱེ་མཆོན་པོ་མཆོང་
 ལས་པ་ཞུང་། ཕྱམ་གཏུམ་པ་ཆུ་ཕྱེ་མཆོན་པོ་འབངས་པའི་གསལ་བཟུང་ཉི་
 ཆལ་ཡིན་བཟུངས། དེའི་ཕྱམ་ཕྱེ་ཆུལ་གྱིས་ཆལ་ཡིན་བཟུངས། གཤེ་ཆེ་
 ཆུང་དང་བཅས་པ་དབང་ཏུ་བཟུང་། དེའི་ཕྱམ་ཕྱེ་དབང་གིས་ཕྱེ་མཆོན་
 བཟང་པོ་ཁྲིམས་པོ་མཆོག་པོ་ལས་པ་ལྷུང་ཉི་ཉི་ཤེས་པ་མཛད། ཕྱམ་པའི་
 པ་ཆེ་ཆུང་ཆུ་ན་ཆུང་པའི་ཏུས་ཏུ་དཀོངས་པ་ཆུང་བ་ལས་འདས། ཕྱམ་ཆུ་
 པ་རྒྱུལ་ཕྱེ་
 གཅིན་ཆུང་ཁར་པ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་
 པོ་ཕྱེ་
 སྤྲོ་གནས་ཆུང་བཏུ། ཆོས་རྒྱུ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་ཕྱེ་
 གནས་ཕྱེ་

མཐོན་མཆོན་དང་། དེ་ལ་ཕྱམ་གཉིས་འབྲུངས་པས་ཆེ་བ་རིག་པ་མཐོན་
 དང་། རྒྱུ་བ་ཉི་མ་མཐོན། ཉི་མ་མཐོན་གྱི་ཕྱམ་ཉི་མོད་དཔལ་མཐོན་
 འདི་ཡིས་རྒྱལ་མིན་འཛིན་རྟེན་སྟོང་པས་འཕྱོར་མངའ་མངའ་དང་ཞིང་རྒྱས་པ་.....
 རྒྱུ་བ་ རྒྱུ་མོད་དང་། འཕན་ཡུལ། མདོ་ཁམས་སོགས་གཏུར་བརྒྱད་
 ཡིན་ཏུ་མང་། ཕྱམ་ཆེ་བ་རིག་པ་མཐོན་ལ་གཏུར་བརྒྱད་གཉིས་འབྲུངས་པ་
 ཉི། ཆེ་བ་རྟེན་དང་། རྒྱུ་བ་རྟེན་རྟེན་འབར། རྟེན་འདི་ཕྱམ་ཉི་མ་ཡུག་པ་ཅན་
 པ་དང་། མངའ་ལ་བྲག་པ་གཉིས་སོ། ཡང་ཡིག་ཆར་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཉི་མ་ཡུག་
 པ་ཅན་པ་དང་། མངའ་ལ་བྲག་པ་གཉིས། ཕྱམ་རྒྱུ་རྟེན་རྟེན་འབར་གྱི་གཏུར་
 རྒྱུ་བ་ཡིན་ཟེར། རྟེན་རྟེན་འབར་གྱི་ཕྱམ་ཁྱིེད་བར་རྒྱལ་བཅན་དང་། དེའི་ཕྱམ་
 ཡི་ཤེས་རྒྱལ་མཐོན། དེའི་ཕྱམ་མངའ་བདག་ཁྱིེད་པ། ཡལ་རྟེན་ཆབ་མིན་
 བརྒྱུངས་པའི་སྐབས་དེར་རྒྱུ་བ་དང་མཐོན་པ་བརྒྱུ་བས་གསལ་མོ་བརྟན་ཏུ་
 ཉིག་ཅེས་སོང་ཞིང་། མོད་མ་ཉིག་(918)མོད། ལྷ་མེས་སོགས་དཔལ་
 གཙང་གི་མི་བརྟན་ཅེས་མདོ་ཁམས་སྤྱོད་སངས་རྒྱལ་ཆོས་ཡུགས་སྟོང་པར་.....
 བརྟན་། ཡལ་ཕྱམ་འདི་གཉིས་ཀྱི་རུས་ཏུ་མདོ་ཁམས་ཡུལ་ནས་བརྟན་པའི་
 མེ་རྩ་ཡང་། མངའ་བདག་ཁྱིེད་པར་ཕྱམ་བཞི་ཉི། བཙུ་ར་དང་། དག་
 སྟོང་། ལྷ་མ། ཉི་མཚན་པོ་ཉི་རེ་པཅས་སོ། བཙུ་རའི་རྒྱུད་པ་གི་
 འཕྱོར་པོ་བ་དང་། རྒྱུ་བ་པ། ལྷ་མ་པ་ཡམ་པ། ཡིབ་པ། ཉི་མང་
 པ། རྒྱལ་པ་གཙང་པོ་བཅས་སོ། དག་སྟོང་གི་རྒྱུད་པ་དཔེ་བཞི་པ་དང་།
 མོན་རྟེན་མོན་མཁར་པ་གཉིས། ལྷ་མ་ལ་རྒྱུད་པ་མ་ལྟར་ཞིང་། ཉི་མཚན་པོ་
 ཉི་རེ་ཅའི་རྒྱུད་པ་གི། ཉི་མཚན་མོན་པོ་དང་རྒྱལ་ཅེས་པ། ཉི་མའི་
 སྟངས་པ་སོགས་པས་མ་ཡུག་མོད་པ་ན་མས་ནི་ཡུལ་བརྟན་གྱི་རྒྱུད་པ་ཡིན་ནོ།

མདོར་ན། སྒྲུང་དར་མས་བརྟན་པ་བརྟུབས་པའི་རྗེས་སུ་བོད་སེལ་
 ལུང་གྱུར་ཏེ་ས་གནས་ཀྱི་སྤྱི་དབང་རུ་མ་གྱུར་ཞིང་། འོན་ཀྱང་སྤྱི་དབང་
 དེ་དག་གི་ཆབ་སྤྱོད་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་ཚུགས་ཀྱི་གནས་
 ཚུལ་ནི་བ་ཆ་ན་མས་འདིར་བཀོད་པར་དཀའ་ངལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ། གང་ལགས་
 ཤེ་ན། རྩོན་ཕྱོན་གྱི་བོད་མཁས་པ་ན་མས་ཀྱིས་བཅམས་པའི་དབྱེད་གཞིའི་
 ཡིག་ཆ་ཤིན་ཏུ་དཀོན་པ་དང་། མི་ལོ་རྒྱུང་ལ་སླེབས་པའི་དབང་ཉག་ས་
 བྱེད་མི་ནི་དེ་བས་ཡོང་མི་སྤྱི་བཤོ།

མེའུ་བཞི་པ། ས་སྐྱ་པའི་རུས་སྐབས་དང་། བོད་

མེས་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་བཞུར་པ།

མོན་ཀྱུལ་རབས་དངོས་སུ་བཅུགས་པ་དེས་བོད་དང་མེས་ཀྱི་འཕེལ་
པ་དེ་རྒྱུ་ལས་ཤོར་འཕེལ་ཕྱིན་པ་ཅམ་མ་མད། བོད་འདི་མེས་ཀྱི་ཕྱི་
མངའ་ཁོངས་མཚོན་མེད་ཅིག་ཏུ་བྱུར་པ་འདྲ། འདི་ནི་མངའ་ཁོང་མ་དང་
ཆོས་ཀྱི་མེས་དེ་མོན་ན་མ་ཤིང་དེ་དང་ཤོད་པའི་ཕྱི་བོད་མི་རིགས་.....
དཔེར་གྱི་མཚའ་མཆོད་འཕེལ་པ་དེ་ཤོར་ཏུ་འཕེལ་བའི་འབྲས་ཏུ་གྱིན་འདྲ་.....
ལ། ཕྱི་བོད་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དཔེས་ཕྱི་བསམ་འདུན་དང་། སྐྱུས་
འཕེལ་སྐྱེས་ཕྱི་ཆོས་ཉིད་དང་མཐུན་པ་གིས་བྱུར་འདྲ། དེ་ནས་བཟུང་
བོད་མི་ལ་དེ་གཅིག་བྱུར་དང་། རྩམས་འབྲས་རྒྱུ་པའི་ལམ་ཏུ་འཕྲོ་བྱུར་
པ་བྱུར་བ་འདྲ།

དང་པོ། རྩམས་ཕྱི་གཏུང་ཐུང་སྐྱོད།

དེ་ཡང་ཐོག་མར་རྩམ་ཕྱི་ཀྱུལ་རབས་སྐོར་མདོ་ཅམ་བཟོད་ན། རྩམ་
ཞེས་པ་ནི་རང་ཀྱུལ་ཕྱང་ཕྱུགས་ལྷ་མང་ཉིད་ཏུ་གནས་པའི་སྐྱུས་ཕྱུན་རིང་...
མོད་ལ། ལས་ལ་བཅོན་ཞིང་དཔེ་མཚན་སྐྱུལ་མོད་ཕྱི་མི་རིགས་གིས་
འདྲ། མི་རིགས་འདི་ཐོག་མར་དེ་རྩམ་བྱུར་པའི་མད་ཀྱི་སྐྱུས་ལམས་

151

འདས། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ཡིག་གི་དེ་བ་ཐེངས་ཁག་ནང་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུ་
 ཉ་ (1162) ལོར་སྐྱེ་འབྱུངས། དཔྱད་མོ་རྒྱ་ཆུ་དེ་རྒྱ་ག་བཟུགས་ནས་
 རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཐེ་མག་ (1227) ལོར་དཀོངས་པ་རྩོགས་ཐེར་འཁོད།
 ཁོང་གི་རྟོར་ཡུལ་གྱ་སྐོར་གྱི་ཅིང་ཞེས་པའི་ས་གནས་དེའི་སྐུ་རྒྱ་ཅིག་གི་ཁྱིམ་
 ལ་འབྱུངས། ཡལ་རྩེ་ཡོ་སྐར་ག་བ་རུར་ (རྒྱ་ཡིག་གི་དེ་བ་ཐེངས་ནང་།
 བཙུན་རུ་ལྷ་སྤྱ་གས་ཞེས་འཁོད) ཐེངས་གཅིག་ནང་ལ་ལོག་པའི་སྐབས་སྤྱ་བ་
 བར་ཞེས་པའི་ཡུལ་སྡེ་དེའི་ཡུལ་མི་རྣམས་དག་འཛོལ་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པ་.....
 བཙོང་ནས་རྟོར་རིགས་ཀྱི་གྲོ་མས་སྒྲོལ་རྩར་རྟ་ནས་བབས་ཏེ་ཁོ་པ་ཚད་.....
 དག་འཛོལ་ལ་བྱས། བ་མར་གྱི་མི་ལ་ལས་ཁོང་ལ་འཁོན་འཛིན་ཟིན་ནས་
 བས་རྒྱ་ག་བཏར་སྡེ་བཙོངས། ཡོ་སྐར་ག་བ་རུར་གྱི་མངའ་འབངས་ཁག་
 ཅིག་གིས་ལོར་སྐུགས་རྣམས་ཁྲིད་དེ་ཡུལ་སྡེ་གཞན་རུ་བསྐྱོད། ཇིང་གིར་གྱི་
 ཁྱིམ་བརྒྱད་རྣམས་འཛོར་ཞིག་འགྲོ་བའི་གནས་སྤྱ་བར། ད་རུང་ཡུལ་སྡེ་
 འག་འཁོག་གི་ཡུལ་དཔོན་གྱིས་ཇིང་གིར་ཕོ་ན་ཕོན་རྩེས་འཁོན་ལན་སྒྲོག་ཡོང་
 རྒྱལ་ནས་ཁོང་བཟུང་། རྩེ་ལ་སྒྲོ་གཏོགས་ནས་ཡུལ་སྡེ་མང་པོར་ཁྲིད་དེ་ཁོ་མ་
 བསྐྱོར་བྱས། སྤྱ་ག་ཕོ་ཚད་ཐེད་བཏར་། བམར་བཙོན་ནས་སྒྲོ་ཏེ་རང་ཉིད་
 གྱི་ཡུལ་སྡེར་ལོག མངའ་འབངས་ཁག་ཅིག་གིས་འཛུགས་བྱས་ཏེ་རང་ཉིད་
 གྱི་དག་ཕོ་དང་འཐབ་འཛོངས་ཐེངས་མང་བྱས། སྤྱ་ནར་གི་དབྱ་ཕོ་མང་ཕོ་
 ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ། ཡུལ་སྡེ་མང་པོ་དབང་རུ་འདུས། བམར་ཇིང་གིར་
 རྒྱལ་ཕོས་རྟོར་གྱི་ཡུལ་ལྱང་མཐའ་དག་གཅིག་སྐུར་བཟོས། ཕོད་ཐེ་རྣག་
 (1206) ལོར། རྟོར་གྱི་ཡུལ་དཔོན་རྣམས་ཕོ་ན་གཙང་པོའི་འགལ་རུ་
 རྩོགས་འདུ་འཛོགས་ཏེ་ཇིང་གིར་རྟོར་ཡོངས་ཀྱི་དར་རྟལ་ལ་བསྐྱོས། མོང་

གོལ་ཉན་ཀྱལ་ཁབ་བཅུགས། མོང་གོལ་ཞེས་པ་ནི་ཚོག་མར་རྟོར་གྱི་ཡུལ་སྡེ་
 ཞིག་གི་མིང་ཡིན་ཞིང་། རྗེས་སུ་རྟོར་མི་རིགས་ཀྱི་སྤྱི་མིང་རུ་བྱུང་། མོང་གོལ་
 མི་རིགས་དེར་རང་ཅག་ན་མས་ཀྱིས་རྟོར་ཞེས་འཛད་པ་འདི་ནི་གནའ་རབས་
 རང་ཀྱལ་བྱང་ཕྱགས་སུ་གནས་པའི་མི་རིགས་ལ་ཁུའུ་ཞེས་འཛད་པ་དེ་སྐད་
 ཟུང་ཆག་པ་ཞིག་མིན་ནམ་སྟེ། རྗེས་སུ་རྟོར་མོང་མེས་ཀྱི་དར་ཉན་ལ་བསྐོས་
 མ་ཐག་རུ་མི་ཉན་གི་ཡུལ་རུ་དམག་བྱངས། བོད་བྱང་ཕྱགས་ས་ཁུལ་རུ་འང་
 རྟོར་གྱི་དམག་འོངས། བོད་གྱི་ཡུལ་སྡེ་མང་པོའི་རྗེ་འབངས་ན་མས་ཀྱིས་རྟོར་
 དམག་གི་བྱམ་ཕྱགས་ཐོས་པ་ཅེས་ཀྱིས་དངངས་སྒྲག་རབ་རུ་སྦྱེས་ཏེ། ཡུལ་
 སྡེ་མང་པོའི་རྗེ་འབངས་ན་མས་བཀའ་སྒྲོས་མཛད་དེ་བང་མི་མངགས་ཏེ་རྟོར་
 དམག་ལ་མགོ་བཏགས།

རྟོར་གྱི་སྡེ་ཁག་ན་མས་གཅིག་ཟུར་བཙོས་ཏེ་མོང་གོལ་ཉན་ཀྱལ་ཁབ་.....
 བཅུགས་པ་དེས་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ཚོན་སྤྱིད་རྒྱལ་ལུགས་དབྱར་མཚེ་རྒྱས་པ་རྟོར་.....
 ཉིན་བཞིན་གོང་རུ་འཕེལ་བ་དང་འཕེལ་ཅེའུ་རྒྱལ་རབས་ལ་འགོག་སྒོལ་བྱེད་
 པའི་རྩོམས་ལུགས་ཀྱང་ཆེས་ཆེར་བྱིན་པ་དེ། དེར་བརྟེན་མོང་གོལ་སྡེ་ཁག་
 ལ་ཡུན་རིང་གཉའ་གཞོན་བྱེད་མཁན་ཅེའུ་རྒྱལ་རབས་ལ་ཐར་སྒོལ་བྱེད་པའི་
 དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོར་བབྱང་སྟེ་རྩོམ་ཁུལ་རུ་དཔྱད་འཇུག་བྱས། རབ་
 ཟུང་གསུམ་པའི་ཤིང་ཟླང་(1205) སྔ་ནས་ས་སྤུལ་(1209) སྔ་བར་.....
 མི་ཉན་ལ་དམག་ཐེངས་གསུམ་ཅེས་བྱངས། དངོས་པོ་འཁོར་ཆེན་འཕྲིག་
 རབ་ཟུང་བཞི་པའི་ལུགས་ལུག་(1211) སྔ་ནས་ཤིང་བྱི་(1214) སྔ་.....
 བར་ཅེའུ་རྒྱལ་རབས་ལ་བསྐྱད་མར་ཐར་སྒོལ་བྱས་སྟབས་སམ་ཉེས་ཆ་བས་.....
 ཆེན་ཟུང་སྟེ་ཅེའུ་རྒྱལ་རབས་འཁོར་ཞིག་འགྲོ་པའི་གནས་སུ་བྱུང་། རབ་

ལྷུང་བཞི་པའི་ས་ཡོན་ (1219) ཨོར་ཇིང་གིར་རྒྱལ་པོས་དཔག་འབྱུང་.....
 གཉིས་ཁྲིད་ནས་རྩོམ་ཆོས་ཆའོ་ཞེས་པའི་རྒྱལ་ཁབ་དེར་དཔག་བྱངས། རྒྱལ་
 པོ་ཆའོ་ལྷ་ཆའོ་ཡི་སྤྲུལ་ཁྲ་ལན་རྟིང་གིས་མོང་གོལ་དཔག་དཔུང་ལ་འགོག་.....
 གོལ་བྱས་ཀྱང་མཐར་ཐམ་ཉེས་ལྷུང་རྩེ་རྒྱ་གར་ལ་མྱོས། མོང་གོལ་དཔག་
 དཔུང་ནས་སྤྲུ་གར་བར་རྩེ་ལོངས། དེ་ནས་ལྷ་ལྷུང་དང་། ཁང་ཡི།
 ཆན་ཁ། ཇོ་ལུ་མི་ཚོགས་ས་གནས་ཁག་ལ་དཔག་བརྒྱད་བྱས། ལྷ་མྱིང་
 དཀྱིལ་མ་དང་ལྷུ་མྱིང་གི་ཤར་ལོས། དཀྱིལ་མ་གི་ལྷར་ལོས་ཚོགས་ས་ཆ་
 རྒྱ་ཆེ་བཅན་བཟུང་བྱས་ནས་རྩེ་སྤྲུལ་ནས་ལ་ཁག་བཞོས་ཏེ་གནང་། རལ་
 ལྷུང་བཞི་པའི་མེ་ཐག (1227) ཨོར་ཇིང་གིར་རྒྱལ་པོ་རྒྱ་གཤེགས།
 གཏུང་བརྒྱད་ཤས་ཆེ་བ་རྒྱུ་མེ་དང་། གཉིས་པ་ཁྲོ་ཆས། གཤུམ་པ་
 ཇོ་གོ་དན། བཞི་པ་མོ་ལུང་བཅས་ཀྱིས་ལྷུལ་ཁག་དེ་དེ་བཟུང་ནས་དེ་ཡི་
 རྒྱལ་པོ་མཛད། རལ་ལྷུང་བཞི་པའི་ཤིང་ལྷུག་ (1235) ཨོ་ནས་ས་ལྷུག་
 (1259) བར་རྩ་རྩེས་སུ་“རུབ་བརྒྱུད་དཔུང་འབྱུག་” ཟེངས་གཉིས་བྱས་
 ཏེ་མཐའ་བཞི་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོ་དཔུང་རྩེ་འབྱུག་པའོ།

གཉིས་པ། འཛོན་གྱི་གཏུང་རྒྱུད་རྩེ་ལྷུང་ལའི་རྩོད།

ས་རྒྱ་པརྩེ་ཏ་ལྷན་དགའ་རྒྱལ་མཆན་དང་། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་
 རྒྱ་མོས་རྒྱལ་མཆན་ནི་ཕྱི་ནང་གི་རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་ཕྱིན་རྒྱུ་.....
 ཁལས་པའི་འཇིག་རྟེན་འདི་ན་གསལ་ཆེ་བའི་ཁལས་པའི་དཔུང་པོ་ཞིག་ཡིན་
 ལ། བེས་རྒྱལ་གོང་ཁུ་གཅིག་ལྷུང་བཟོ་བའི་ཐད་མཛད་རྩེས་རྒྱན་སྤྲུལ་ཆོགས་
 པ་ཡོད་པའི་ཆབ་མྱིང་ཁལས་ཅན་ཞིག་ལྷུང་དེད། ཁོང་ནས་གཉིས་ཀྱི་
 མཛད་རྩེས་མ་ཤོད་གོང་རྒྱ་ལྷུག་པ་པོ་ནས་གཤེགས་པ་དེ་པའི་ཆེད་རྒྱུ་.....

155

ཡོད་པས། གཤམ་མཉམ་སྒྲིལ་གྱིས་སྤྱོད་པོ་སྒྲུ་རེ་དཔལ་ཁྲག་མེད་དང་འཇམ་
 བས་སྤྱོད་པོ་པས་ད། རྒྱུང་མ་གཤམ་འབྲུམ་པའི་ལ་མ་ཁམ་ཏུ་བྱེད་པས་ནས་སྤྱོད་
 སྤྱོད་འབྲུང་ས། འདི་ནི་ཉ་སྤྱོད་འཁོན་པའི་པར་ཏུ་འབྲུང་ས་ཉ་པས་མཚན་ལ་
 གཤམ་འབྲུག་འཁོན་པར་སྤྱོད་སྒྲུ་བཏགས། འཁོན་གྱི་གཏུང་བརྒྱད་ཀྱང་དེ་
 བས་རྒྱུང་པ་ཡིན་ཟེར་སྟེ། མོར་ཏུ་སྤྱོད་པ་དེ་དག་ཉ་སྤྱོད་ཉ་ཏུ་ཞིག་ཡོད་
 ཏུང་དེའི་མོག་ནས་རང་ཅག་ནམས་ཀྱིས་ས་སྒྲུ་པ་ནི་པོད་ཀྱི་ཏམ་ཆེན་བཞི་.....
 དང་མིའུ་ཏམ་ཏུ་གཤི་རྒྱུད་ཡིན་པ་དང་། ས་སྤྱོད་གཏུང་རྒྱུད་ལ་འཁོན་ཞེས་
 བཏགས་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་པའི་སྒྲོང་གསལ་པོར་རྟོགས་སྟབས།

དེ་ནས་གཤམ་འབྲུག་འཁོན་པར་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་མཉམ་པ་མཉམ་ཏུ་སྤྱོད་.....
 (བཅོན་མོ་བཟའ་ཆེ་སྤྱོད་གཞིས་ཀྱང་ཟེར་) ཁམ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ་སྤྱོད་གཞིས་
 འབྲུང་ས། ཉ་སྤྱོད་འདི་ནི་མཉམ་སྤྱོད་ཏུ་འབྲུལ་ཆེ་བ་སྒྲོང་དང་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་
 པ། གཞུགས་དང་ཡང་ཆོ་འཛོམས་པ། ཏུན་གྱི་ཡིད་དཔར་འཛོག་པ་ཞིག་
 ཡོད་པས་སྤྱོད་འདི་འདྲ་མི་ཡི་ཡུལ་ཏུ་འབྲུང་པ་དགོན་ཟེར་པས་མཚན་ཏུང་
 དགོན་པ་རྗེ་ཏུང་ཉ་ག་ཏུ་བཏགས་སོ། སྤྱོད་འདི་སྤྱོད་མོན་པའི་སྤྱོད་པས་སྤྱོད་
 ཡམ་རྗེས་ཡུལ་གང་བཟང་ཏུ་བཏང་པས། བསམ་ཡས་ལ་ཡུལ་གྱི་དག་
 མཚན་བཏུ་ནས་ཡང་བཅོན་པོ་ཁྱི་སྒྲོང་ཞེ་བཅོན་གྱིས་བརྒྱུང་ཆར་ལ་རྟོད་.....
 གཏན་གྱི་ཐར་མ་ལ་ཆད་ལ་ཡུལ་གྱི་དག་མཚན་བརྒྱུད་ཆར་པར་གཞིགས།
 ཡུལ་གྱི་དག་མཚན་བརྒྱུད་ཅེས་པ་ནི། ས་ཡི་དག་ཁང་ས་དང་ཞིང་ས།
 རྒྱུད་དག་འབྲུང་རྒྱ་དང་ཞིང་རྒ། སྤོང་གི་དག་ཁང་སྤོང་དང་ཏུད་སྤོང་།
 རྒྱུད་དག་འཛོག་དང་རྒྱུང་འཛོག་བཅས་སོ། ཡང་འགའ་ཞིག་གིས་དག་
 བརྒྱུད་རྒྱུད་ཏུ་སྤྱོད་ལ་ལ་སྤྱོད་དང་མདའ་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་པས་དག་བཏུ་ཆར་ཟེར་.....

མེད་ལྟར། རམས་པ་ལ་ལས་དེ་གཉིས་བཅུད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མ་ཡིན་པས་མི་
 འཐད་ཟེར་གཞན་བཅུད་མེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་བཞིན་ཏུ་རྗེའི་དགེ་ཁང་.....
 རྗེ་དང་འཇག་རྗེ་མོན་ན་དགེ་བཅུ་ཚར་ཟེར་རྒྱད། དཀོན་པ་རྗེས་མངའ་
 བདག་ཁྱིམ་མེད་པཅན་ཀྱི་ནང་མོན་མཛད། རྗེ་འདི་དཔལ་འཕྱར་མིན་ཏུ་
 ཆེ་བར་ལྷུང་པས་མཚན་ཏུ་འདར་འཁོན་དཔལ་པོ་ཆེ་ཞེས་བཏགས། དེ་ནས་
 བཅུད་འཁོན་ཀྱི་གཏུར་བཅུད་ཀྱི་མཚན་སྟན་ཀུན་ལ་གསལ་ཆེ་བར་ལྷུང་རོ།
 འཁོན་དཔལ་པོ་ཆེས་སྒྲུབ་ཁམས་པ་ལོ་རྒྱ་བའི་སྤྲས་མོ་སྒྲུབ་བཟའ་ཤེ་རྒྱུར་མ་.....
 ཁྲུ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ་སྤྲས་གཉིས་འབྱུངས། ཆེ་བ་འཁོན་ལོ་རྒྱ་བ་སྒྲུའི་དབང་
 སོ་བསྒྲུར་བ་དང་། རྒྱུར་བ་མཁན་སོ་རྗེ་རིན་ཆེན་ཞེས་བྱ་བའོ། འོན་
 ལྟར་མོད་ཀྱི་དེ་བ་ཟེར་ཁག་གི་ནང་དཔལ་པོ་ཆེ་དར་སྒྲུར་བཟའ་ཤེ་རྒྱུར་ལ་.....
 སྤྲས་བཞི་ལྷུང་བ་སྟེ། ཁྱི་མཛེས་དང་། རྟ་ལེགས། ཆེ་ལ་དབང་ལྷག་
 ལྷ་ཡི་དབང་སོ་ཆེ་འཛིན་ཡིན་ཟེར་རྒྱད། སྤྲས་ཆེ་བ་འཁོན་ལོ་རྒྱ་ལྷ་ཡི་དབང་
 སོ་བསྒྲུར་བ་ནི། ལྷ་གར་གར་ལྷོགས་ཟ་རྟོར་ཀྱི་མཁས་ལྷུང་ཆེན་སོ་གངས་
 ཅན་ཀྱི་དཔལ་མཁོན་མཁན་ཆེན་ཞི་བ་འཚོ་ཡི་ཏུས་ལྷ་པོད་ཀྱི་རབ་ལྷུང་པའི་.....
 མོག་མ་སད་མི་བཏུན་ཀྱི་ཏུག་པ་ཡིན་ཞིང་། ཁག་གཅིག་གིས་ཁོར་གི་ཁར་
 སོའི་རྒྱུར་ཏུ་རབ་ཏུ་ལྷུང་བ་ཡིན་ཟེར། དེ་ཡིས་མཁན་སོ་དང་ཁར་སོའི་རྒྱུར་
 ནས་ཆོས་མང་ཏུ་བྱས། ལྷ་བཅུད་ལོ་རྒྱ་བ་མཁས་ཅན་ཞིག་ཏུ་ལྷུང་། རམས་
 ལྷུང་ཀྱི་གསལ་པ་མིན་ཏུ་ཆེ་བས་འཁོན་ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བའི་མོག་མ་ཡིན། དེའི་
 གཙུར་རྗེ་རྗེ་རིན་ཆེན་ཀྱིས་ལྟར་སྟོབ་དཔོན་བསྐྱའི་རྒྱུར་ནས་གསར་སྤྲས་.....
 རྟོར་མའི་ཆོས་མང་ཏུ་བྱས་མཚན་གསལ་ལྟར་མོག། རྗེ་རྗེ་རིན་ཆེན་ཀྱིས་
 ཡལ་ལྷུང་ཏུ་འཕྱོད་གསལ་ཏུ་ལྷུང་ཀྱི་ལྷ་མོ་འཕྱོད་ཟ་གཤམ་ལེན་ལྷུང་ཁབ་ཏུ་བཞེས་

[illegible]

ལྷ་མ་པ། རྒྱ་གཡས་སྤྱི་འབབ་པ་ལ་སོགས་པ་བཟུ་གེས་དང་དགེ་མཚན་རྒྱ་མ་
 ཚང་བར་གཟིགས་ཏེ། འདིར་དགོན་པ་ཞིག་བརྟམ་ན་ལེགས་སྟེ། སྐབས་
 དེའི་ཡུལ་འདིའི་སྤྱིའི་བདག་པོ་ཚོ་པོ་གདོང་ནག་པ་བྱ་བ་ལ་ས་དེ་གནང་བར་
 རྒྱ་བཙོན་པས་གནང་། རྒྱ་མ་གྱི་ས་བདག་ཞང་གཞུང་གྲུ་ར་བ་དང་། བརྗེ་
 སྤྱི་མང་བཞི། ལྷ་མ་སྤྱི་མང་བརྟམ་ཡོད་པ་དེ་ནས་ས་ལ་འདིར་དགོན་ཚུར་ཞིག་
 འདེབས་སྟེ། ལྷ་མ་པས་ས་ཆ་དེར་རིན་འབྲུལ་ཚོགས་པས་གནང་བ་ལྟ་བུར། ཁོང་
 རྒྱ་མས་ན་ཏེ། ས་རིན་མི་དགོས་གནས་འདིར་དགོན་པ་འདེབས་པར་ལྟ་
 བེར་བ་ལ། འོན་ཀྱང་འཁོན་དགོན་མཚོགས་རྒྱལ་པོས་ཉ་སྟོང་མ་དཀར་པོ་
 གཅིག་དང་། མོ་སོས་གཅིག་ནོར་བུའི་སྤོང་བ་གཅིག་ཁྲབ་གཅིག་བཅས་
 ས་རིན་རྒྱ་ལ། རབ་བྱུང་དང་པོའི་ཆ་སྤྱི་མང་(1073)ཡོད། པོད་ཀྱི་
 རྩོམ་གསུམ་དཔལ་ལྷན་ས་སྤྱིའི་གཙུག་ལག་ཁང་བརྟམ། བཙུན་མོ་གཉིས་
 ཁབ་རྒྱ་བཞེས་པ་ལ་ཆེན་མ་རྩོམ་ལྷན་མོ་ལ་གསུང་སྟེ་མ་བྱུང་། རྒྱ་མ་
 མ་གཅིག་ཞང་མོ་ལ་སྟེ་ཀུན་དགའ་ཉིང་པོ་འབྲུངས། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་
 ཆ་ཉ་(1102)ཡོད་དགོངས་པ་ཚོགས། འདིའི་ཞལ་ཆེམས་ལྷ་སྤྱི་
 གསུང་མིལ་པོ་མཚོན་ཉེན་གྱི་ནང་རྒྱ་བཞུགས་སྤྱི་བཙུག་པ་དེ་ད་ལྟ་མཁན་པོ་
 སྤྱི་འབྲུལ་རྒྱ་གསལ་པ་དེ་ཡིན་ནོ།

ས་སྤྱི་ཀུན་དགའ་ཉིང་པོ། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཆ་སྤྱི་མང་(1092)
 ཡོད་ཁུལ་མཁར་མོ་ལུང་རྒྱ་འབྲུངས། དེ་ཞིག་བཙུན་མོ་ཆེན་མ་རྩོམ་ལྷན་
 མོ་ལ་གསུང་ནས་བཞག དེ་ནས་བཙུན་མོ་ཆེན་མས་གེས་ཏེ་ཞང་མོ་ལ་སྟེ་
 ཡོད་པ་དེ་ར་ལ་གསུང་བ་མ་ལེགས། ད་ཉིད་ལ་སྟེ་ཡོད་པས་ཚོགས་ ར་ལ་
 རྩོར་མི་དགོས། ལུང་མང་འདོགས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ནས། ས་སྤྱིའི་

བུན་གྱི་མཆོད་ཞིང་མ་གཏོགས་ཆོང་མ་ཞང་མོ་ཕུམ་ཕུམ་ལ་གྲོན། དེ་ནས་
 རིམ་གྱིས་ཁོངས་སྒྲིང་དཔར་ཐུག་ཐུག་སྒྲུབ་ཆོགས་པར་བྱང། མཐོ་རིམ་གྱི་
 ཡོན་ཏན་བུན་དཔར་བྱ་མཛད། མོག་མར་ཡལ་གྱི་རྩེ་ནས་རིག་གནས་
 སྒྱི་དར་སྐྱུ་པར་བྱ་དམ་ཆོས་གསན། དཔུང་མོ་བཙུ་གཅིག་བཞེས་སྐལ་
 ཡལ་དཔོངས་པ་རྫོགས། རབ་བྱུང་གཉིས་པའི་ཐུགས་ཡོས་ (1111)
 ཁོར་ས་སྒྱུ་དཔོན་པའི་བདག་པོ་མཛད། དེས་ས་སྒྱུ་པའི་རབ་ཐུགས་འཛིན་
 སྒྲིལ་སྒྲིང་གསུམ་ལེགས་པར་གནང་བར་བརྟེན་ས་ཆེན་ཞེས་པའི་མཆོན་.....
 གསོལ། འདིས་བཙུན་མོ་གཉིས་ཁབ་བྱ་བཞེས་པ་ལ། རོ་ཐུམ་ཕུར་མོ་ལ་ཕྱས་
 གཅིན་ཀྱན་དགའ་འབར་འབྱུངས། བཙུན་མོ་ཆེ་བ་ཆ་མོ་རོང་པ་མ་གཅིག་
 འོད་ཚུན་ལ་ཕྱས་གསུམ་འབྱུངས་པ་ཉི། བསོད་ནམས་ཆེ་མོ་དང་། རོ་བཙུན་
 གསལ་པ་རྒྱལ་མཆོན། དཔལ་ཆེན་པོ་བཅས་སོ། ཡལ་ས་ཆེན་ཀྱན་དགའ་
 ཉིང་པོ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ས་སྐྱུ་ (1158) ཁོར་དཔོངས་པ་རྫོགས།

དེའི་ཕྱས་ཆེ་བ་ཀྱན་དགའ་འབར་བྱ་བ་ས་སྒྱུར་འབྱུངས། རྒྱ་གར་བྱ་
 སྐབ་གཉིང་ལ་ཕྱོན་ནས་ཡིག་ཅིས་དང་། བཟོ། གསོ་དཔུང་ཐུགས་ཀྱི་བཙུན་
 བཙོས་སྐྱུ་ལ་ཕྱོན་བྱུ་མཁས་པར་བྲགས། རྩེ་མོག་ཐེབས་པའི་ཕྱལ་
 མཛད་པའི་སྐལ་ལྷ་ཆོད་པའི་རྒྱུང་གཞི་ཕྱག་ནས་དཔུང་མོ་ཉི་ཤུ་ཆ་གཉིས་ལ་
 མ་གཏོ་ཉིད་བྱ་གཤེགས་སོ། སྐལ་གཉིས་པ་བསོད་ནམས་ཆེ་མོ། ཡལ་དཔུང་
 མོང་གཅིག་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་རྩ་ཁྲི་ (1142) ཁོར་དཔལ་.....
 ཐུན་ས་སྒྱུར་འབྱུངས། འདིས་ཆ་པ་ཆོས་ཀྱི་ཐེང་གའི་རྩེ་ནས་ཆོས་གསན་
 ཉི་མོ་བཙུ་གཅིག་ཅན་བཞུགས། མཆོན་ཉིད་སྐྱུ་ལ་ཕྱོན་བྱུ་མཁས་པར་
 བྱང། ཆ་པ་ལ་གསེར་གྱི་འགན་འཁེར་དང་། ཕུམ་རྒྱས་པ། གཞན་ཡང་

མང་མིང་གི་དཔྱད་པོ་མང་ཏུ་སྒྲུབ་ཏེ་མཉེས་པར་བྱས། སྒྲོལ་དཔོན་ཆ་པའི་
 སྒྲོལ་མ་ཆེ་པར་བྲག་ལ་པ་མེར་གཤེད་བྱུང། མེར་འདྲ་བྱུང། རྩོད་པ་པའི་ནི་
 འཁོན་རྩོད་པ་ཆེ་མོ། སྒྲོལ་པ་ཆེ་མོ། རྩོད་པ་རྩོད་པ་ཆེ། གཉེན་རྩོད་པ་ཆེ་
 མ་དང་པའི་ཞེས་བྲག་ལ་པའི་ནང་ནས་མཆོག་ཏུ་སྒྲུབ་པ་འཁོན་རྩོད་པ་ཆེ་.....
 མོ་ཞེས་མཆོན་སྒྲོན་ཡོངས་སྒྲུག་ལ་པའོ། དེས་དཔལ་ལྷན་པ་སྒྲུབ་པ་མཁས་སྒྲུབ་
 ཏུ་མ་བརྒྱས་ཏེ་ཐུགས་དང་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་འཆད་ཆོད་ཆོས་གསུམ་གྱི་པ་མེད་....
 པ་དང་ཟབ་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲུག་དཔལ་མོས་ཉིན་མཆོན་སྒྲོད་ཅིག་ཅམ་ཡང་མི་....
 གཤེད་པར་གདན་ས་པོ་ཉེར་གསུམ་མཛད་ (ལ་ལས་པོ་སྒྲུམ་ཅུ་མཛད་མེར་)
 བསྐྱེད་པར་མེ་ཞེ་གཅིག་པོ་རེ་བྱུང་གསུམ་པའི་རྒྱ་ཉྱག་ (1182) སྐྱེ་སྒྲུལ་
 པོ་སྒྲུལ་པའི་ཆོས་པུ་གཅིག་ལ་དཔལ་ལྷན་པ་སྒྲུབ་དཔྱད་པ་རྩོད་པ་ཆེ། སྒྲུལ་
 གསུམ་པ་རྩོད་པ་ཆེ་མཁས་པ་སྒྲུལ་མཆོན། ཡལ་དཔྱད་པོར་སྒྲུག་པའི་པའི་
 རེ་བྱུང་གསུམ་པའི་མེ་ཡོས་ (1147) སྐྱེ་སྒྲུལ་པོ་སྒྲུལ་པའི་ཆོས་པུ་.....
 བྱུང་པ་སྒྲུལ་པའོ། དེས་སྒྲོལ་དཔོན་རིན་པོ་ཆེ་དང་། གཉེན་གཉེན་
 ཏིང་རྒྱལ་པོ། གཉེན་དཔལ་རྒྱལ། ཞང་བཅུན་ཆུང་པ་བྲག་ལ། པལ་པོའི་
 པ་རྩོད་པོ་ཡེ་མེན། པོ་རྩོད་པོ་དང་མ་ཡོན་ཏེན། སྒྲུལ་པོ་པོ་རྩོད་པོ་པལ་
 མཆོག་དང་པོའི་རྩོད་པོ་མཁས་སྒྲུལ་མང་པོར་པའི་ཉེན་ཏེ་རྒྱ་གར་ནས་.....
 བྱུང་པའི་མདོ་བརྒྱན་པའོ། རྒྱུད་མན་རག་མཁའ་དག་པོ་གསུལ་
 ཞིང་ལེགས་པར་སྒྲུབ་པ། འཛིག་ཉེན་འཛིག་མཆོན་སྒྲོན་ལིན་ཏུ་ཆེ་པའི་
 མཁས་མཆོག་ཅིག་ཏུ་སྒྲུབ། གདན་ས་པོ་ཞེ་སྒྲུལ་པའོ། དཔྱད་པོ་
 བརྒྱན་ཏུ་པའི་པའི་རེ་བྱུང་པའི་པའི་མེ་ཀྱི་ (1216) སྐྱེ་དཔོ་སྒྲུལ་ཆོས་....
 པུ་གཉེས་པ་པའི་པའི་གཤེགས། སྒྲུལ་པའི་པའི་དཔལ་ཆེན་པོ་པོ། ཡལ་

དབྱར་ལོ་རྒྱུ་པ་རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་ཆུགས་ལོ་ན་ (1150) ལོའི་ཐེན་
 རྒྱ་ཆུ་པའི་ཆོས་ཉེར་ལྷ་ལ་འབྱུངས། འདི་ནི་ཆུགས་བརྟན་ཁིང་ཡངས་ལ་
 བཅོན་འབྲུག་དང་ལྷན་པ། ཡལ་མེས་ཀྱི་ཆོས་ལ་མཁས་ཤིང་མན་རག་མང་
 བོ་གསལ། ཆུག་པར་རྒྱ་པོད་ཀྱི་གསོ་བ་རིག་པར་མཚོག་རྒྱ་མངའ་བ་ཞིག་
 ཡིན་པས་འགོ་དོན་རྒྱ་ཆེ་མཛད། དེས་མཛད་པའི་གསོ་བ་རིག་པ་ལ་བརྒྱད་
 རྒྱུ་ཉི་མའི་ལོ་དེ་ཟེར་ཞེས་བྱ་བའི་བརྟན་བཅས་ལོད་པར་གསལ་ལ། དཔལ་
 ཆེན་ལོད་པས་ལ་གཅིག་གར་སྤུ་མ་ཉི་ཤི་ཆུ་མ་ཞེས་བྱ་བ་ཁམ་རྒྱ་བ་ཞེས་པ་ལ་
 སྤྲུག་གཉིས་འབྱུངས་པ་ལ་གཅིན་ས་པར་ཀུན་དགའ་བྱལ་མཚན་དང་།
 གཞུང་བཅངས་ཆ་པོས་དོན་མས་བྱལ་མཚན་ཞེས་བྱ་བའོ། དབྱར་ལོ་རྒྱུ་བ་ཞི་
 བ་ཞེས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཆུ་པག་ (1203) ལོའི་རྒྱ་ལྷ་པའི་ཆོས་ཉེར་
 གཅིག་ལ་འདི་བར་གཤེགས།

དེ་ལ་སྤྲུག་གཉིས་འབྱུངས་པའི་ཆེ་བ་ཀུན་དགའ་བྱལ་མཚན་རབ་བྱུང་
 གསུམ་པའི་ཆུ་རྒྱུག་ (1182) ལོའི་ཤྲ་རྒྱ་པའི་ཉི་ཤུ་རྒྱུག་ལ་འབྱུངས། དེས་
 པར་ཆེན་ལྷུ་ཤྲི་ལ་ཨ་གས་མཁས་བྱལ་མང་པོ་བརྟན་ཏེ་བཟོ་རིག་པ་དང་།
 གསོ་བ་རིག་པ། རྒྱ་རིག་པ། བརྟན་ཆོགས་རིག་པ། བར་རིག་པ་རྟེ་
 རིག་གནས་ཆེ་བ་ལྷ་དང་། རྟན་དངགས་དང་། མདོན་བརྗོད། སྤེལ་རྒྱུར།
 རྫོགས་གར། རྒྱར་ཅིས་སོགས་རིག་པའི་གནས་མཐའ་དག་ལ་མཁས་པར་
 རྒྱུངས་ཤིང་། མཚན་རྒྱུར་ས་རྒྱ་བརྗོད་ཞེས་ཡོངས་སྤྱོད་གསལ། བོད་འདིར་
 གནས་ལྷ་རིག་པའི་སྤྱི་ལ་འབྱུང་བ་ཚོས་ཟེའདི་ཉིད་ཀྱི་ཤུགས་དྲིན་ཡིན་པ་
 ཀུན་གྱིས་ཤིས། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་འབྲུག་ (1244) ལོར། རྟོར་
 ཞི་ཆེན་གོ་དན་རྒྱལ་པོས་གདན་ཏུ་བཏང་བ་རྟོར་ས་རྒྱ་ནས་ཆིབས་ཁ་བརྒྱུར།

ཆ་མོ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དང་ཕྱག་ན་མཉམ་ཏུ་རྟོར་ཕྱལ་ལ་ཐེབས། རབ་
 བྱུང་བཞི་པའི་མེ་རྩ་ (1246) ཨོ་ལེང་གཏུ་ཞེས་པའི་ས་གནས་དེར་.....
 འབྱོར། མེས་རྒྱལ་མོང་བུ་གཅིག་ལྷུང་ཡོང་བའི་ཆེད་ཏུ་ཐོད་མེར་རྒྱ་མི་
 དམངས་ལ་བསྐབ་བའི་བཀའ་ཡིག་གནང་བ་དང་། འབད་བཙོན་ཚྭ་ཐེད་
 མཛད་དེ་མེས་རྒྱལ་གཅིག་ལྷུང་ཡོང་བའི་དོན་ཏུ་བྱས་ཆེས་ཆུབས་ཆེན་བཞག་
 གནང་བ་དེད། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཆུགས་པག་ (1251) ཨོར། ཡོང་
 གཏུ་ཅ་དམོངས་པ་རྒྱལ།

དེའི་གཏུང་བརས་ཆ་བསོད་ན་མས་རྒྱལ་མཚན། རབ་བྱུང་གསུམ་པའི་
 བེར་འབྲུག་ (1184) ཨོར་འབྲུངས། ཡབ་མེས་ཀྱི་ཆས་ལ་རྒྱུངས་པ་
 བྱིན་ཏུ་ཆེ། ཞར་པོ་ཐོད་ཀྱི་བྱུད་མི་བརས་དཀར་ཚྭ་ག་རྩི་རྒྱུད་པ་ཡིན་པས་
 ཅལ་འིན་ཏུ་ཆེ་བར་ཡོངས་ཏུ་འཕགས། ལྷན་ཆལ་གྱིར་རྒྱལ་བ་མང་པོས་
 འགྲན་ཏུ་ཡོང་ཡང་འབྲན་མ་བཟོད་ཟེར་གྲགས། དེས་རྩོམ་དགོན་མཚག་གྱིད་
 དང་། རྩོམ་འགྲོ། ལྷ་གཅིག་མཛེས་ལ། རྩོམ་དོ་རྩེ་ན། རྩོམ་
 རྩོར་མོ་བཅས་བཙུན་མོ་ལྷ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལས། སྲས་བཞི་དང་སྲས་མོ་
 བཞི་འབྲུངས། སྲས་བཞི་ནི་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དང་། ཕྱག་ན། རིན་
 ཆེན་རྒྱལ་མཚན། ཡེ་ཤེས་འབྱུང་གནས། སྲས་མོ་བཞི་ནི་བསོད་ན་མས་
 འབྲུམ་དང་། ཉི་མ་འབྲུམ། མདོ་རྩེ། རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས་བཅས་
 ལོ། བཞི་མོག་ཆུ་བྱང་དང་། ཕྱག་མདས་འཁོར་ཚད་ཀྱི་ཆུགས་རི་བཏབ།
 ཆོས་དང་བྱང་ཟིང་གི་དཔལ་འབྱོར་མངའ་བར་རྒྱས། དཔྱུང་ཡོང་བྱུག་
 བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་པག་ (1239) ཨོའི་རྒྱལ་རྒྱའི་ཉི་ཤུ་གཉིས་
 ལ་རྒྱ་གཤེགས།

དེའི་ལྷན་ཆེ་པ་འགྲོ་མཁོན་འཕགས་པ་སྒོ་སྟོན་རྒྱལ་མཚན། རབ་བྱུང་
 བཞི་པའི་ཤིང་ལྷག་ (1235) བོ་འུ་ལྷ་གཞུག་ཆེས་རྒྱལ་ལ་གཡས་ཏུ་རམ་རིང་
 གི་རྒྱ་ཁྱད་ཏུ་སྒྲུབ་འབྱུང་ས། རྒྱུང་རུ་འུ་ལ་ལྷ་ས་ཕྱི་ས་པའི་རྒྱུད་ལས་ལས་
 འདས། བསྐྱེད་པའི་གནས་དང་རྒྱ་ཆལ་ཐམས་ཅད་དཀར་ཆེགས་ལེན་པར་
 བཞུགས། ལྷ་ས་ཕྱི་ས་འདི་གི་འཕགས་པའི་ཞེས་འཛོད་པ་འཕགས་པར་
 གཤགས། དཔྱད་པོ་བརྒྱུ་ལ་རྟོག་ཡུལ་ཏུ་འབྱོར་སྐབས་སྟེ་སར་རབ་བྱུང་གི་
 མེས་པ་ཐུངས་ཉི་མཚན་ཏུ་སྒོ་སྟོན་རྒྱལ་མཚན་ཞེས་གསལ། རྟོག་པེ་ཆེན་
 རྒྱལ་པོས་གོ་བྱི་རྟེ་རྒྱལ་ཁབ་ཕྱི་སྒྲོབ་དཔོན་དང་། ཉི་ཤི་རྟེ་གོང་མའི་སྒྲོབ་
 དཔོན་ཕྱི་མཚན་དང་འཆའ་ས་སུལ། རྟོག་ཡིག་གསར་གཏོད་མཛད། ཐེས་
 རྒྱལ་གོང་རུ་གཅིག་ཡུར་ཕོར་ཆེད་དང་རྒྱལ་ནང་མི་རིགས་དབར་རིག་གནས་
 གྲུལ་རེས་ཕྱིད་པ་སོགས་ཕྱི་ཐད་མཛད་ཆེས་རྒྱབས་ཆེན་བཞག རྒྱལ་དེར་ས་
 རྒྱུ་འདི་དབང་བརྒྱུར་གྲུལ་རིམ་ནང་ཁྱལ་ཏུ་དབང་ཆ་འཕྲོག་ལེན་ཕྱིད་པའི་.....
 འཐབ་ཆོད་རྟོག་འཛིངས་ཆེ་པ་བྱུང་སྐབས་དཔྱད་པོ་ཞེ་རྒྱལ་བཞེས་པའི་རབ་
 རྒྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་འབྲུག་ (1280) བོ་འུ་ལྷ་པོ་རྒྱ་པའི་ཆེས་ཉིང་.....
 གཉིས་ལ་ཐས་རྒྱལ་ཕུལ་ཉི་ཤུངས། ཡང་དེ་པ་ཐེར་འགའ་ཞིག་ཏུ་རྒྱ་རྒྱང་
 བས་གཤེགས་ཟེར།

ལྷ་ས་གཉིས་པ་འགྲོ་མཁོན་རྒྱལ་ན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་ཐག་
 (1239) བོར་སྒྲུབ་འབྱུངས། དཔྱད་པོ་རྒྱལ་ལ་ཐེབས་སྐབས་ཆོས་རྟེན་
 པའི་ཕྱི་རྒྱལ་ཕྱིར་རྟོག་ཡུལ་ཏུ་ཕྱོད། ལྷ་ས་འདི་རྒྱལ་ས་ཆལ་ཕྱིན་ཏུ་ཆེ་པས་
 རྒྱལ་ན་རྟོ་རྟེན་རྒྱལ་པ་ཕྱིན་ཞེས་མཚན་རྒྱུང་སྐབས་ན་རྟོ་རྟེན་གསལ། ལ་
 ཆེན་གོང་མས་ལྱང་དང་འཆའ་ས་གནང་། བོད་ཁྱི་བརྒྱར་བརྒྱུ་གཞུག་ཕྱི་

བེམས་པ་དུག་ཏུ་བཞུགས། རྟོར་རྒྱལ་པོའི་ཕྱུག་པོ་མེ་གན་དུག་ཁབ་ཏུ་བཞུགས།
 རྟོར་གྱི་ཆ་ལྷགས་འཛིན། ཡང་རྩོ་མོ་མ་གཅིག་གཁམ་འཕྱོ་འཁུག་ཁབ་ཏུ་
 བཞུགས་པ་ལ་ཕྱུག་རྩམ་སྤྲེལ་རྒྱུ་ཏུ་འབྱུངས། དཔུང་ལོ་ཉི་དཔུང་བཞུགས་པ་
 རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་ལོས་ (1267) ལོའི་རྒྱ་བ་བུཌ་པའི་ཆེས་གཅིག་ལ་.....
 མོ་ཏམ་དཔེ་ཁབ་ཏུ་དཔོངས་པ་རྒྱུགས། དེའི་ཕྱུག་རྩམ་སྤྲེལ་རྒྱུ་ཏུ།
 ཡལ་བྱུག་ན་རྩོ་རྩུ་གཤེགས་པའི་ཕྱི་ལོ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་འཁུག་.....
 (1268) ལོར་འབྱུངས། དཔུང་ལོ་དཔུང་ལ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་ས་
 རྒྱུར་ཐེབས་པ་དང་མཇུག། དཔུང་ལོ་བཅུ་དྲུག་ལ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་
 འདས་ནས་གདན་སའི་འབྱུང་བཞུགས། དེ་ནས་རྟོར་ལུག་ཏུ་ཕྱོད། སེ་ཆེན་
 ལོང་མ་བྱུགས་ཤིན་ཏུ་མཉེས་ནས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པའི་གཏུང་རྟེན་ཤེལ་...
 གྱི་མཆོད་རྟེན་བཞུགས། དེ་བཞུགས་སའི་དཔེ་འཁུག་གྱི་མེ་ཆེན་པོ་མེ་རྟོག་
 ར་བ་བཞུགས། རྩམ་སྤྲེལ་རྒྱུ་ཏུ་ལ་ས་རྒྱུ་དཔོན་ཆེན་གྱི་ལོ་གནས་གནང་།
 དཔུང་ལོ་ཉི་དཔུང་བཞུགས་པའི་རྒྱལ་པོ་དཔུང་ལོ་ག་མཇོད་པའི་ལམ་མཛོད་.....
 ཁམས་གྱི་འོ་མཆུང་ཏུ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་ལོས་ (1287) ལོའི་ལྷ་ལ་ལྷའི་.....
 ཆེས་བཙོ་བཙུན་ལ་མས་དུག་ཕྱིན་ནས་འདས།

ཡལ་རྩམ་སྤྲེལ་རྒྱུ་ཏུ་དང་རྩོ་མོ་རྩལ་འཁུག་གྱི་ཕྱུག་རྩམ་སྤྲེལ་ལོ་ལྷེས་.....
 འབྱུངས། དཔུང་ལོ་རྒྱུང་ཏུ་ནས་དཔོངས་པ་རྒྱུགས་རྟེ་ཡངས་ལྷ་བྱུགས་པའི་
 གཏུང་བཙུན་གཤམ་ཆེ་བ་མཛོད་པར་བྱུང་རྟོ།

ཟངས་ཆ་བཙོད་ན་མས་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་ཕྱུག་གཞུག་པ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་.....
 མཆོན། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ས་ཁྱི་(1238) ལོར་འབྱུངས། དེས་ཡོན་གྱི་
 རྒྱལ་སར་ཐེབས། ལོང་མའི་རྩོལ་དཔོན་མཇོད། ས་རྒྱུའི་རྩ་ཁང་ཆེ་མའི་

གནས་ཀྱི་མཆོད་ཆ། སྒྲིག་ཁ་ལ་ཡོ་གའི་དབྱེལ་འཁོར་གྲངས་མེད་.....
 བཞེངས། བདག་ཉིད་ཆེན་པོའི་སྒྲིབ་གཉེར་གྱི་དབྱེ་འདྲོག་མཛད། དཔུང་
 ཡོ་ཞེ་ལྷ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྷ་པོའི་རྩ་ཏྲ་(1282) ཡོར་གྱིར་གྲུབ་ཏུ་.....
 དཔོན་པ་རྣམས།

ཐངས་ཆའི་སྒྲིབ་བཞི་པ་ཡོ་ཞེས་འབྱུང་གནས་རབ་བྱུང་བཞི་པོའི་ས་.....
 རྩ་(1238) ཡོར་འབྱུངས། དེས་ཡོན་གོར་མའི་བྱུང་ཏུ་ལོན། རྩམ་སྐྱུང་
 གི་ཡོན་ཏན་ལ་མཆོག་ཏུ་མངའ་བ་དང་། འཇར་ཡུལ་གྱི་རྩལ་པོ་རྩྱིད་ཀར་
 རེའི་སྒྲ་མ་མཛད། དཔུང་ཡོ་ཡོ་བྱུག་བཞེས་པོའི་རབ་བྱུང་ལྷ་པོའི་རྩ་ཏྲ་
 (1273) ཡོའི་རྩ་པ་གསུམ་པོའི་ཆེས་པར་ལ་མདོ་ཁམས་སེ་རྩ་རར་གཤེགས་
 ཡོ།

ཡོ་ཞེས་འབྱུང་གནས་དང་རྩ་ཏྲ་ཡོན་གྱི་སྒྲིབ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་.....
 བཟང་པོ་དཔལ། རབ་བྱུང་བཞི་པོའི་རྩ་ཏྲ་(1262) ཡོར་པོ་དོར་ཞེ་ཏུ་
 རྩ་འབྱུངས། འདི་དཔུང་ཡོ་པར་བྱུག་ལ་ཡོན་པོའི་སྐབས་སྐབས་མཛོན་
 འཕགས་པ་ས་རྩུར་མེདས། འཕགས་པོའི་བྱུང་ནས་ཆོས་མང་ཏུ་གསལ། རྩ་
 ཅར་གྱི་རིག་པོའི་གནས་ལ་གྱིན་ཏུ་མཁས་པར་བྱུང། རྩལ་གྱི་རྩ་ཏྲ་ཡོ་ཞེས་ཡུལ་
 དང་རྩ་མཆོད་ན་མས་དཔར་བྱུགས་ཆེ་བས་རྩ་ཏྲ་པ་ལྷ་རྩྱི་ཏ་གདན་པར་.....
 བཞོས། ཡོན་གོར་མར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་པཟང་པོ་དཔལ་ས་རྩུའི་གཏུང་
 བཟུང་མིན་རྩལ་ལོགས་གྱི་རྩལ་སྐྱུལ་པ་ལ་བརྟེན་གོར་མའི་ཡུང་གིས་རེ་ཞིག་
 བརྟག་དཔོན་གསུངས་པ་རྩུང། རྩལ་ཆེའི་ཡུལ་ཏུ་གདན་བྱངས་ནས་བཞག་
 དཔུང་ཡོ་ཞེར་བརྟན་ལ་མེདས་སྐབས་སྐབས་ནས་སྐབས་རྩ་ཏྲ་པ་ལྷ་རྩྱི་ཏ་རྩ་.....
 གཤེགས། ས་རྩུ་པ་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་ཏུ་བྱུང་ཏེ་ས་རྩུའི་དཔོན་ཆེན་དང་ཡར་

འབྲོག་གི་དཔོན་ཆེན་ཨག་སྒྲིབ། དེའི་གྲོགས། ཁམས་པ་དཔོན་ནག་སྐྱེས་
 བཀའ་སྤྱོད་མཛད་དེ་གོང་མར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་གདན་དྲངས་ཆོག་པའི་.....
 ལྷན་ཁྱུ་ལྟལ་ཡང་དོན་སྒྲིབ་མ་གསོལ། དེ་ནས་བར་མི་མ་པ་མངགས་ཏི་
 གོང་མར་ཁྱུ་འབོད་ཡང་ཡང་མཛད་མཐར་རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་མེ་བྱ་ (1297)
 ཡང་། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དགྲུང་ལོ་སོ་ལྷར་ཐེབས་པའི་སྐབས་དེར་ལྷན་ཅེ་
 བས་གོང་མའི་རྒྱུ་དུ་གདན་དྲངས། དགྲུང་ལོ་སོ་རྒྱལ་ལོར་ལོན་གོང་མས་
 གནང་སྒྲིབ་གང་ལེགས་གནང་། འཕགས་པ་ཏི་མིའི་དཔོན་པོ་ཡིན་པེས་
 འདུག་པས་གདུང་རྒྱུད་སྤེལ་ཆོག་པའི་ལུང་གནང་། ལམ་སེང་ས་སྐྱར་བརྒྱུད་
 བས་གདན་ས་བསྐྱེད་དཔོན་པའི་བཀའ་མཁུ། འོན་ཀྱང་གསན་རྒྱུར་གྱི་
 ལྷ་བས་དང་རྒྱུད་མི་མཛོས་པར་དགོངས་ནས་ལོ་བརྒྱའི་རིང་ལྷ་ཁང་ཁྱེད་པར་.....
 རྒྱ་བཞུགས་ནས་གདན་ས་གར་པ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་མཛད། དགྲུང་
 ལོ་ཞེ་ལྷ་བཞེས་པའི་སྐབས་ཁྱུ་གོང་མས་ལྷ་མིའི་ལུང་གནང་། བདག་ཉིད་
 ཆེན་པོས་གོང་མའི་ལུང་རྣུང་གདུང་རྒྱུད་སྤེལ་པའི་ཆེད་དུ་བཙུན་མོ་རྒྱལ་ཁབ་
 རྒྱ་བཞེས་པ་ལ། རྟོར་གོང་མས་གནང་པའི་རྩོམ་རྩོར་མོ་དང་། ཡར་
 འབྲོག་དཔོན་ཆེན་ཨག་སྒྲིབ་གྱིས་སྤེལ་པའི་རྩོམ་མང་མཁུར་ཀྱང་དགའ་.....
 འདུལ། གཞན་ཡང་ཀྱང་དགའ་ནས་མཁུར་རྒྱལ། བས་མཁུར་རྒྱལ་མོ། དེ་
 མདུང་མ་ཉི་མ་རིན་ཆེན། ཞལ་ལྷ་མ་གཞོན་དུ་འདུམ་ནས་སོ། དགྲུང་
 ལོ་ར་གཉིས་ལ་རབ་བྱུང་གི་སྤོམ་པ་སྒྲངས། མཆོན་དུ་ཨ་མོ་སྐ་རྒྱ་རྒྱ་རྒྱ་ལོ་ལོས་
 གསོལ། ས་སྐྱ་རྣ་ཁང་ཆེ་མོའི་རྒྱགས་རི་ཆེན་མོ་བཞེདས། ཆོས་དང་ཐར་
 རིང་གཉིས་ཀ་འདིའི་རྒྱལ་སྐྱོབས་འཁྱོར་མངའ་ཐར་རྣམས་པར་ཆེ་བ་བྱུང་།
 དགྲུང་ལོ་རེ་གསུམ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་ཤིང་བྱི་ (1324) ཡང་བཞི་

མོག་གཟིམ་ཁར་ཏུ་སྐྱུ་གཤེགས་ (ཚལ་པའི་དེབ་དཔལ་རུ་ཚུ་སྐྱུ་ <1323>
མོར་སྐྱུ་གཤེགས་ཟེར་འཁོད་) །

ཡལ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དང་། བཅུན་མོ་ཆེན་མཛོ་མོ་རྟོར་མའི་སྐྱུ་
བཙོད་ན་མས་བཟང་པོ་ཡལ་སྐྱུ་ཆེར་བཞུགས་པའི་རུས་སྐྱུ་འབྱུངས། ཡང་
སྐྱུ་མོ་ཞིག་བྱང་འབྱུངས། དེ་སྐྱུ་ན་གཞོན་པའི་རུས་སྐྱུ་བྱང་རོས་སྐྱུ་བྱའི་བྱང་
མཛོད། གི་གན་རྒྱལ་པོས་ཡར་ཞེས་པ་རྒྱལ་པོའི་མཆོན་གསོལ། སྐྱུ་མོ་ལྷན་
ཆུན་ག་གནང་། དེར་སྐྱུ་རུ་ཁྱི་བྱ་བ་འབྱུངས། ཡལ་བཙོད་ན་མས་
བཟང་པོ་ཁམས་སྐྱུ་གཤེགས། སྐྱུ་རྒྱ་ནག་ཏུ་འདས། དེ་ལས་གཏུང་རྒྱུད་
གཤམ་ཆེ་བ་མ་བྱུང་།

ཡལ་དེ་དང་བཅུན་མོ་གཉིས་པ་མང་མཁར་མ་གུན་དགའ་འབྲུམ་གྱི་.....
སྐྱུ་གུན་དགའ་སྐོ་སྐོས། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་སྐྱུ་ (1299) མོར་སྐྱུ་
འབྱུངས།

དེའི་མཛོད་རྒྱལ་ནི་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དང་མཚུངས་པར་གྲགས།
རྟོར་ཡལ་རུ་བྱོན་ནས་བྱ་ཡན་རྒྱལ་པོ་དང་། གི་གན་རྒྱལ་པོ། ཡེ་
ལྷན་མེ་ལྷར་གྱི་རིར་ལ་ཉི་ཤི་རྩེ་གོང་མའི་སྐྱོབ་དཔོན་མཛོད། འགྲོ་མགོན་
འཕགས་པའི་གདན་ས་ཆེ་བ་ས་སྐྱུ་དང་། ཤིང་གུན་མེ་རྟོག་ར་བ་གསུམ་
དང་། བར་པ་རྒྱ་མིག་དང་། མདོ་ཁམས་ན་གཙོ་མདོ། བསམ་
འབྲུམ། རི་འབྲུར། གཞུང་ཤོ། རྒྱ་ཡལ་བྱང་རོས་ན་མིང་རྒྱ་ཆེར་ཁབ་རྩེ་
བྱུག་གཞན་ཡང་ཚས་སྡེ་རུ་མའི་བདག་པོར་རྒྱུར། མཛོད་འཕྲིན་ལྷན་ལྷན་
ཚོགས་པ་བྱུང་། དཔྱུང་ལོ་ཉེར་དཔྱུ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་མེ་པོས་
(1327) མོར་མེ་རྟོག་ར་བར་འདས། འདི་ལ་གཏུང་རྒྱུད་སྐྱུ་མེད་དོ།

བཙུན་མོ་གསུམ་པ་ཀུན་དགའ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་ལ་སྲས་གསུམ་ལས།
 རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་རྒྱལ་ (1308) ལོར་སྲས་ཀུན་དགའ་ལེགས་འབྱུང་.....
 འབྱུངས། རྩལ་གསུམ་ (1310) ལོར་སྲས་ཀུན་རྒྱལ་པ་འབྱུངས། སྲས་
 གསུམ་པ་རྩུང་ཏུ་ནས་སྐྱུ་གཤེགས། སྲས་ཆེ་བ་ཀུན་དགའ་ལེགས་འབྱུང་
 གིས་རྒྱལ་པོ་འཇ་ཡན་གྱི་ཉི་མེ་མཛད། བཙུན་པའི་བདག་པོར་བྱུང་། དཔྱད་
 ཡོད་ཉེར་དུ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་རྩལ་པའི་མེ་བྱི (1336) ལོར་མེ་ཉོག་ར་.....
 བར་གཤེགས། དེར་གཏུང་བཙུན་མ་བྱུང་དོ། གཙུང་ཀུན་རྒྱལ་པ་ཡིས་
 རྒྱལ་པོ་འཇ་ཡན་དང་། རིན་ཆེན་དཔལ། སྟོར་མ་མོ་ག་མི་སྤྱང་གསུམ་གྱི་
 རིང་ལ་ཉི་མེ་མཛད། དཔྱད་ཡོད་ལྔ་བཙུ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་རྩལ་པའི་ས་པག་
 (1359) ལོར་མེ་ཉོག་ར་བར་གཤེགས།

བཙུན་མོ་བཞི་པ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་པོ་ལ་སྲས་གསུམ་ལས་ཆེ་བ་མཁས་.....
 བཙུན་ནམ་མཁའ་ལེགས་པ། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཤིང་རྒྱལ་ (1305) ལོར་
 འབྱུངས། སྲས་གཉིས་པ་རྩུང་ཏུ་ནས་གཤེགས། སྲས་གསུམ་པ་ནམ་མཁའ་
 རྒྱལ་མཆོན་རྩལ་གསུམ་ (1310) ལོར་འབྱུངས། (ཡང་དེ་བ་ཐེར་འགའ་
 ཞིག་ཏུ་ཆེ་བ་ནམ་མཁའ་བཞེས་གཉེན། གཉིས་པ་ནམ་མཁའ་ལེགས་པ།
 གསུམ་པ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་འཛིན།) གཅེན་མཁས་བཙུན་ནམ་
 མཁའ་ལེགས་པར་སྟོར་མས་སྤྱི་འཛོམས་མཛད་དང་། ཤེལ་གྱི་དམ་སྤྱུག་གནང་།
 གདན་ས་ཡོད་པུ་མཛད། དཔྱད་ཡོད་དུ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་རྩུ་
 ལལ་ (1343) ལོར་རྒྱ་དུ་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ་བཞི་མོག་ཏུ་སྐྱུ་གཤེགས།
 སྲས་གསུམ་པ་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་ལའང་སྤྱི་འཛོམས་མཛད་གནང་། དཔྱད་
 ཡོད་ཏུ་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ས་རྒྱལ་ (1329) ལོར་འདས།

བཅུན་མོ་ལྷ་པ་རེ་མདའ་མ་ཉི་མ་རིན་ཆེན་ལ་སྐྱུ་ལྷ་མ་ཕྱིར་གསུམ་.....
 འབྲུངས་པ་ལས། སྐྱུ་མེ་བ་དབྱུང་མ་རྩུང་ཏུ་ནས་འདས། དེ་ལོག་སྐྱུ་
 མོ་སྐྱུ་དཔོན་མ་ཀྱུན་དགའ་འབྲུམ། རྩུང་བ་དབྱུང་ཀྱུན་དགའ་ལེགས་པའི་
 རྩོ་སྐྱུ་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་ཤར་པོ་བཅས་སོ། སྐྱུ་རྩུང་བ་དེ་ལམ་བདག་
 ཉིད་ཆེན་པོ་དབྱུང་མ་ཞེ་བཅུན་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་ས་སྤྱེལ་.....
 (1308) ལོར་འབྲུངས། རྒྱལ་པོ་མོ་གན་མེ་ལུར་གྱིས་མར་ཞེས་པ་རྒྱལ་
 པའི་མཆོན་གསོལ། གསེར་དམ་གནང་། མོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ལ་ལོངས་སྤྱུ་
 གསུམ་པའི་ལྷང་རྩུལ། དཔོན་མོ་བྱུ་གན་རོ་མོར་བཞེས། འཕྱིན་
 ལས་དང་མཛད་པ་ལུན་སྐྱུ་མཆོགས་པ་བྱུང་། དབྱུང་མ་ཉིད་དབྱུ་བཞེས་
 པ་རབ་བྱུང་རྒྱུ་པའི་མེ་ཕྱི་ (1336) ལོར་སྐད་གྱི་སྤྱུ་སྐྱུ་མཆོགས་ཆོགས་བྱ་
 པའི་ས་ཆ་དེར་སྤྱུ་གཤེགས།

བཅུན་མོ་རྒྱུག་པ་ཞལ་ལྷ་མ་གཞོན་རྒྱ་འབྲུམ་ལ་སྐྱུ་བཞི་འབྲུངས་པ་.....
 ལས། སྐྱུ་མེ་བ་ཀྱུན་དགའ་ཉི་མ། རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་ས་བྱ་ (1309)
 ལོར་འབྲུངས། གཞོན་རྒྱའི་རྒྱས་ནས་སྤྱི་ནང་གི་ཡོན་ཏན་ཀྱུན་ལ་མཆོག་རྒྱ་
 མངའ་བར་བྱུང། ཉི་མི་ཀྱུན་རྩོ་བ་དང་ཉན་རྒྱ་ལོང་མའི་སྤྱུ་རྒྱང་རྒྱ་བྱོན། ལྷ་
 མའི་མཆོན་གནང་། དབྱུང་མ་བཅུ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་རྩུ་ཁྱི (1322)
 ལོར་མོ་བྱང་རྒྱ་སྤེལ། སྐྱུ་གཉིས་པ་འཇམ་དབྱངས་དོན་ཡོད་རྒྱལ་
 མཆོན། རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་རྩུགས་ཁྱི (1310) ལོར་འབྲུངས། རིག་པའི་
 གནས་མཐའ་དག་ལ་ཤིན་རྒྱ་མཁས་པས་འཇམ་དབྱངས་དོན་སྤྱུ་གསུམ།
 ཆོས་ཀྱི་འཁོར་མོ་རྩུ་ཆེར་བརྐྱེད། དབྱུང་མོ་མོ་བཞི་པ་རབ་བྱུང་ལྷ་པའི་ཤིང་
 སྤྱེལ་ (1344) ལོར་རྩུ་པ་ལྷ་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ་རིན་ཆེན་གྲང་རྒྱ་གཤེགས།

གྲུག་གཞུག་པ། ལྷ་མ་དཔལ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་ཆུ་
 གྱི་(1312)ལོར་འབྱུང་ལ། དེས་གཅིན་འཇམ་དབྱེད་སྐོན་ཡོད་རྒྱལ་
 མཆོན་དང་། དཔར་ལོ་ཆེན་པོ། རྒྱལ་ཕྲས་རིན་པོ་ཆེ། བསོད་ནམས་
 གྲུག་པ། ལྷ་མ་དཔལ་ལྷན་མེད་གེ་སོགས་མཁས་སྐུལ་མང་པོའི་ཞབས་ལ་
 གཏུགས་ནས་རིག་པའི་གནས་ལ་མཁས་པར་བྱུང་ལ། རྒྱལ་ཁྲིའི་ཉན་ཐམས་
 ཅད་མཆོད་པའི་བྱེད་ནས་མདོ་སྐགས་ཐམས་ཅད་བརྒྱུད་ཏུ་གསན་ཞིང་།
 མདོ་རྒྱུད་ཀྱི་གནད་མི་གསན་པ་མང་པོ་གསན་སྐུལ་པ་བྱུང་། ལྷ་རྩྭ་གས་
 ཀྱི་ཡོན་ཏན་དང་། གཞན་པ་མཆོད་འཕྲིན་གང་གི་ཐད་ལའང་འཕྲོ་མགོན་
 འཕགས་པ་མཁོ་ཆད་གཏུང་རྒྱུད་ལྷན་ལྷང་འགྲན་པར་མི་རྩས་ཤིང་། དཔུང་
 ལོ་འེ་གཞུག་བཞེས་པ་རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་ཤིང་ལོས་(1375)ལོའི་རྒྱ་ཁྲུག་...
 པའི་ཆོས་ཉིང་ལྷ་ལ་དཔལ་པས་མ་ཡས་རྒྱན་གྱིས་སྐུལ་པའི་ལྷ་མང་བསྐྱ་ཤིས་...
 ལྷ་མ་གི་གཞི་མ་ཁང་ཏུ་གཤེགས། སྐུ་མཁོ་པ་རྒྱུད་ཏུ་ནས་རྒྱ་གཤེགས་ཐེང་
 རྒྱ།

ཡལ་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་དང་། དཔུས་གཙང་ཉོར་གཞུག་གི་བཅུན་
 རྩ་ཁྲུག་ལ་གཏུང་ཕྲས་མང་ཏུ་བྱུང་ཡང་། དེའི་ནང་ནས་མཆོན་ཡོངས་ལྷ་
 གྲུག་པ་ཕྲས་གཙོ་བོ་དུ་བྱུང་། ཏུས་དེར་ཕྲས་རྒྱ་མཆེད་ནམས་ཐན་རྩྭ་
 མི་ཐུན་པར་ཁ་བཤམ་ཏུ་སོང་ནས་ལྷ་མང་ཁག་བཞི་བྱུང་པ་ལས་མཁས་པ་ཚུན་
 ན་མ་མཁའ་ལེགས་པ་དང་། ན་མ་མཁའ་རྒྱལ་མཆོན་གཉིས་ཀྱིས་བཞི་ཚོག་
 ལྷ་མང་བབྱུང་། ལུན་དགའ་ལེགས་པ་དང་ལུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་གཉིས་
 ཀྱིས་རྩ་ཁང་ལྷ་མང་བབྱུང་། ལུན་དགའ་ཉི་མ་དང་། རྐོན་ཡོད་རྒྱལ་
 མཆོན། ལྷ་མ་དཔལ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་རིན་ཆེན་ལྷ་མང་

བཟུང་། གུན་དགའ་ལེགས་པས་རྒྱས་མཆོད་ཐང་བཟུང་། ཐང་བཟང་ཁག་
གི་གཏུང་བཟུང་རི་རྩ་བུར་རྩལ་ཞིབ་པར་མཐུན་འདོད་ན་ས་སྤུའི་གཏུང་...
རབས་འདོད་དཔུའི་རྩུ་མཆོད་ར་རིན་ཆེན་པར་མཆོད་སོགས་ལ་གཟིགས་...
པར་ཞུ།

གཏུམ་པ། རྩར་རྩར་རྩ་ནག་མེ་མེད་མེད་ཏུ་ཁོར་བ་དང་།
ས་སྤུ་པ་རྩི་ཏུ་མེད་ཀྱང་ལ་གདན་འདྲན་ཆེལ་སྤོར།

རབ་བུང་པའི་པའི་ཆུགས་ཀྱི་ (1240) ཁོར་ཡངས་པའི་ས་གཞི་.....
གུན་ལ་དཔར་བཟུང་པ་རྩར་རིང་གི་ར་རྩལ་པའི་གཏུང་བཟུང་ཞེ་ཆེན་གོ་དན་...
རྩལ་པོས་རྩར་གྱི་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་དོར་རྩ་ནག་པོས་གཙོས་པའི་རྩར་.....
དམག་ཁྲི་འགའ་ཞིག་པོར་ཏུ་བཏང་། རྩར་དམག་རྣམས་བུང་ལམ་བཟུང་
འཕན་ཡུལ་ཏུ་འཕྱོར། ཡུལ་མི་རྣམས་འདིགས་སྒྲག་རབ་ཏུ་སྤྲེས་ནས་ཡུལ་
ཚུགས་གཞན་ཏུ་ཕྱོས་ཡུལ་ཏུ་སྤྲོན། ཕྱོས་མི་ཐར་བ་རྣམས་དཔར་གསོད་
བཏང་། དེ་ནས་རྩར་དམག་རྩ་སྤྱོད་དང་རྩལ་རྩ་ཁང་ཏུ་འཕྱོར་ཏེ་དག་
འདུན་པ་ཏུ་མ་བཟོངས་པས་སྤྱོད་མོག་སྤྱོད་མག་འཕམ་བྲག་པོ་བུང་། རྩར་
དམག་གི་གཏུག་རྩལ་དང་བྲག་ཙམ་རྩ་ཅང་ཆེ་པས་ཤར་གོང་པའི་ཡུལ་ཡན་...
ཆད་ནས། ལུང་བལ་པོ་དང་། རྩ་མོན་ལ་ཐུག་པ་རྩུན་ཆད་ཀྱི་བཅན་པོ་
དང་ཐོན་འབངས་རྣམས་འདིགས་སྒྲག་ཤིན་ཏུ་སྤྲེས་ནས་སྤང་ཅིག་ཉིད་ཏུ་.....
མགོ་བཏགས། དེ་ནས་རྩར་གོ་དན་རྩལ་པའི་བཀའ་བཞིན་པོད་ནས་སྤུ་མ་
ཞིག་གདན་བྲངས་དགོས་པས་མོ་ཉ་ན་ཏེ། བོད་མཐའ་འཁོབ་ཀྱི་ཡུལ་ཁམས་
ན། དག་འདུན་གྱི་སྤེ་ནི་བཀའ་གདམས་ཆེ། རོ་བཟུང་ནི་རྩག་ཡུང་ཆོས་
རྩེ་མཁའ་། གཟི་བཞིན་ནི་འཁྲི་བྱང་སྤྱན་རྩ་ཆེ། ཆོས་ནི་ས་སྤུ་པ་རྩི་ཏུ་མཁའ་

བར་འདུག་པས་གང་སྐྱོན་འདྲིན་དགོས་པའི་ལུང་སྟོང་ཅིག་ཁྱེས་པར། ག་
 སྐྱུ་པའི་རྩ་གདན་འདྲིན་དགོས་པའི་བཀའ་པལ། རབ་ལྷུང་བཞི་པའི་ཤིང་
 འབྲུག་(1244)ལོར་མ་ཉ་མངགས་ཏེ་གདན་ཁྱེད་ཆབ་ཤོག་གནང་། སྐྱུ་
 སྐྱོན་གྱིས་ས་སྐྱུར་ཕྱིན་ཏེ་ཆབ་ཤོག་གི་ལུང་བསྐྱུགས། རྟོར་གྱི་འཇའ་ས་
 གདན་འདྲིན་མ་ལས་འདི་ལྟར་འབྱུང་སྟེ། “ཆེ་རིང་གན་མ་གྱི་ཤིང་མོང་ལ་
 བསོད་ནམས་ཆེན་པོའི་དཔལ་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་པོ་དེད་གྱི་ལུང་། ས་སྐྱུ་
 པའི་རྩ་གདན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་པོ་ལ་གོ་བར་བྱེད་པའི་གཏམ།
 དེད་མ་མ་དང་གན་མ་སའི་རིན་ལན་འཇལ་བའི་ལྷུང་། ལམ་གྱི་ཁྲུང་དོར་མ་
 རོར་བ་རྟོན་ཤེས་པའི་སྒྲ་མ་གཅིག་དགོས་པ་བརྟག་པ་བྱས་ཏུ་ས་ཁྱེད་ཏུ་.....
 འདུག་པ། ལམ་གྱི་དགའ་ཆེགས་ལ་མ་བརྟ་བར་ཡོད་དགོས། གལ་ཏེ་ན་
 མོ་གས་ཐེར་ན་རྟོན་ལྷུང་པའི་དབང་པོས་མེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཏུ་ལྷུང་ལྷུང་ས་.....
 ཐེད་གྱིན་པར་གཏོར་བ་མི་ཅམ་ཁྱེད་གྱིས་ཆོས་ཤོ་པའི་དམ་བཅའ་དང་ཞེ་.....
 འགལ། དས་མཐའི་ཁྱིམ་ས་ར་ཁྲུང་ས་དམག་དཔུང་ཆེན་པོས་བརྟ་དེད་བྱས་
 བས་མེམས་ཅན་མང་པོ་ལ་གཞོད་པ་བྱས་ན་མི་སྐྱུག་པ་ཞེ་ཡིན། དེས་ན་
 སངས་རྒྱལ་གྱི་བརྟན་པ་དང་མེམས་ཅན་མང་པོ་མེམས་ལ་ཁྱེད་མཁྱེགས་པར་
 ཤོག ཉི་མ་ལྷུང་ཁྱེད་ཀྱི་བརྟེན་ནམས་ཁྱེད་ཤེས་སྐྱུ་འདུག་པ་ཡིན། གནང་
 སྐྱོན་ལ་དེལ་ཐེ་ཆེན་ལ། ཤོས་ཆེན་གྱི་ཆོས་ཤོས། ལུ་ཏིག་གི་ཆོས་ལུ་ཅན་
 ལ་ལུ་ཏིག་རྟོར་ཐག་ཏུ་དང་ཉིས་བརྒྱ། ཤོས་ལུ་ཉང་གི་རིང་འགག ལྷམ་
 འཛོལ་དང་བཅས་པ། ཁ་ཏི་ཁ་ཆོར་མ་ཡུག་གཉིས། ཐོན་ཏི་ཁ་ཆོར་མ་
 ཡུག་གཉིས། ཤོས་ཆེན་སྐྱ་ལུ་ཡུག་ཉི་ལྷུ་ནམས་ཡོད། འདིའི་ཐོན་མ་རྟོར་
 སྤེ་མགོན་དང་། དཔོན་རྟོར་མ་གཉིས་གཏར་བ་ཡིན། འབྲུག་པོ་སྒྲ་བ་

བརྒྱན་པའི་གནས་གང་ཡ་མིས་” ཞེས་འཁོད།

རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་འབྲུག་ (1244) ལོར།   ཉུང་ཞེ་ཆེན་གོ་
དན་རྒྱལ་པོས་གདན་འདྲིན་ཞུས་པ་ཐག་ཏུ་ས་སྐྱ་བཞེ་ཏེ་གུན་དགའ་རྒྱལ་.....
མཆན་ས་སྐྱ་ནས་ཆིབས་ཁ་བསྐྱར་ཏེ།   ཏུས་དེར་ས་བཅ་དབྱར་པོ་རྒྱལ་ཆུ་
རེ་གསུམ་ལ་མེའས་ཐིག།   ཁོང་གི་ཆ་པོ་འཕགས་པ་དབྱར་ཡངས་བཅུ་དང་།
ཞུག་ན་དབྱར་པོ་རྒྱལ་ལ་མེའས།   ལྷ་སར་མེའས་རྗེས་གཙུག་ལག་ཁང་གི་
རྩ་པོའི་མཉུན་ཏུ་འཕགས་པས་རབ་བྱུང་གི་ལྷན་པ་བླངས།   མཆན་ལ་འཕགས་
པ་སློ་ལྷོས་རྒྱལ་མཆན་ཞེས་གསོལ།   དེ་ནས་ཆ་པོ་གཉིས་ཐད་གར་ལེར་
གཏུ་ལ་བཞུད་དེ་ཉུང་གྱི་སྐད་ཡིག་དང་།   གཤིས་ལྷགས་རྣམས་ལེགས་པར་
བྱུངས།   འཕགས་པ་སློ་ལྷོས་རྒྱལ་མཆན་གྱི་སྐད་ཏུ་ཆར་ནའང་སྐྱེས་
བྱུང་གི་ཡོན་ཏན་ལ་མཆན་ཏུ་མངའ་བ་དང་།   སྐྱ་བྱད་ལེགས་པ།   ལྷགས་
བྱུང་འཇམ་པ་ཞིག་ཡོད་པས།   ཉུང་ཞེ་ཆེན་གོ་དན་རྒྱལ་པོས་ལྷགས་ཤིན་ཏུ་
མཉེས་པར་གནང་།   ས་སྐྱ་བཞེ་ཏེ་སྐྱ་ན་བསྐྱེས་ནའང་པོད་ལེར་སྐྱ་མི་དཔངས་
ཀྱི་བསམ་འདུན་ལེགས་པར་རྒྱབ་ཆེད་ལས་བར་ཡུལ་སྡེ་སོ་སོའི་ཁྲ་མ་དཔོན་...
རིགས་དང་འབངས་རྣམས་དང་མཇལ་འཕྲད་མཛད།   ཐན་ཆུན་བཀའ་ལྷོས་
ལེགས་པར་མཛད་དེ་ལས་པར་ཡོ་གཉིས་ཙམ་འགོར།   རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་
ཉ་ (1246) ལོའི་ཁྲ་བ་བརྒྱད་པར་ལེང་གཏུ་ཞེས་པའི་ས་གནས་དེར་.....
འཁྱུར།   ལྷགས་དེར་ཞེ་ཆེན་གོ་དན་རྒྱལ་པོ་དང་།   གོ་ཡུག་གན་རྒྱལ་སར་
ལྷན་པ་ལ་ཉུང་ཡུལ་ཏུ་བཞུད་ནས་མི་བཞུགས་བྱུང་རྒྱལ་པོའི་སྐྱ་མཆེད་དང་...
སློན་འབངས་རྣམས་ནས་སྡེ་ལོན་དང་བསྐྱ་བཞེ་གསལ་རྒྱས་མཛད།   རབ་
བྱུང་བཞི་པའི་མེ་ལུག་ (1247) ལོའི་ཁྲ་བ་དང་པོར་ཞེ་ཆེན་གོ་དན་རྒྱལ་པོ་

[illegible]

ཤེས། རས་པམར་པོར་ཨི་གཏོར་གནས་ཤེས་གསུངས། ཟུང་པར་འཕགས་
 པ་རྒྱན་ལ་རྒྱགས་འདོགས་ཆེ་པར་འདུག རང་ཤེས་ཁྱིམ་ལྷགས་འཁུར་ཤེས་
 བ་རྒྱལ་ཁམས་ཐམས་ཅད་ལ་ཐན་པར་བྱ་སྟེ་པའི་རྒྱགས་དཔོན་རས་པམར་པོ་
 ཅིག་འདུག རྣམ་ཁྱེད་རང་གི་མི་མེ་པོད་ནམས་ལ་ཁྱིམ་ལྷགས་ལེགས་པར་
 རྒྱབས། རྒྱུ་རུ་འཇུག་པ་རས་ཤེས་གསུངས་པ་དང་། རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱལ་
 པརྒྱུད་ནམས་ཆེ་རིང་པའི་རྒྱན་ལམ་རིམ་གྲོ་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་འབད་པར་.....
 ལ། རྒྱལ་པོ་དོན་རྩྱུར་འདིའི་དམག་རྩེ་ཐུངས་ལས་འདས། འཛམ་བུའི་
 རྒྱུང་ཐམས་ཅད་ཁོད་གི་མངའ་རིས་ལྷ་འདུག་སྟེ་པའི་པམས་པ་ཅིག་འདུག
 ཁོད་རང་དང་ཐུན་པ་ཆོ་རྒྱུད་རྒྱག་ཁོད་རང་དང་ཐུན་པར་བྱེད། ཁོད་
 ལ་ཞེ་ཐག་པས་གང་ཟེར་ལ་མ་ཉན་ན་རོ་པརྒྱས་པ་ཡིན་ཟེར་པའི་མིང་གིས་མི་
 ཆོག་ལ། རྒྱུང་པརྒྱག་པར་བྱེད་པ་ཅིག་འདུག ལྷ་ལྷར་བྱི་རྒྱལ་ཁམས་འདི་
 ཡང་མ་པརྒྱག་པར་ཁོད་རུ་ཐན། མི་ཞོར་ནམས་ཁོད་གིས་ཐུངས་ནས། ཡིག་
 མཐན། ཞོར་གཉེར་ལ། ལུ་དགའ་ཐམས་ཅད་ཁོད་གིས་བྱེད། ལྷ། མི་
 ཉན། སོག་པོ་ལ་སོགས་པ་མ་པརྒྱག་ཁོད་རུ་རྩྱུར་འདུ་པརྒྱང་ཡང་ཅི་ཟེར་མ་
 ཉན་པས། པརྒྱག་པའི་རྒྱུང་ལ་འཕྲོ་ས་མ་རྟེན་པ་རོ་པརྒྱ་དགོས་ལྷུང་། སོན་
 ལྷུང་དེ་རྒྱུང་ཅི་ཟེར་ཉན་པས་ད་རྩེ་ཐད་ཐད་སོ་སོ་ན་ལུ་དགའ་ཞོར་གཉེར།
 དམག་དཔོན། ཡིག་མཐན་ལ་སོགས་པ་ཁོད་རང་གི་མི་ཆེན་ཏེ་པརྒྱས་པ་མང་།
 སོ་རྒྱལ་མི་མེ་རན་ལ་ལྷུང་པས་ཐམས་ཅད་ཆོགས་ཀྱི་རྣམས་ལྷོས་པས་ཐར་རུ་.....
 ཏེ། ཐག་རིང་པས་མི་ཡོད་རུ་ཏེ། འཐབ་ལུབ་རུ་ཏེ་ནས། གཤམ་རྒྱ་ཆོལ་གསུམ་
 ལས་པས་པརྒྱག་ལྷུང་པརྒྱག ཐ་ཐད་སོ་སོ་ནས་རོ་པརྒྱས་པའི་ཆོ་མང་།
 པོད་རན་ལ་ལྷུང་པའི་རྩྱུངས་ཀྱིས་ཐན་དང་གཤོག་གི་ཁྱེ་ཐག་མ་གཏོགས་ལ།

དཔོན་པོར་བསྐྱོན་པ་བརྒྱ་ལ་རེ་འགའ་ཅམ་ལས་མ་མཐོང་། བོད་རོ་བལྟས་
 པ་མང་ཡང་འདྲ་བ་ནོར་ཏུང་བའི་རྣམས་ཀྱིས་མི་ཆེན་ཆོ་རྒྱུད་ནས་མ་མཐུ་བའི་
 གནད་ཅིག་གདའ། བོད་མི་པོ་ལྟ་བུ་འགའ་པ་རྣམས་ཏུ་དཔལ་དུ་སྐྱོད་པ་བྱེད་
 བས་མི་རི་ཁྱིད་ནས་རོ་བལྟས། འདིར་མིན་ཏུ་རོ་བལྟ་ལེགས་པས། རྣམ་
 མང་འུམ། དབུས་གཙང་བ་རྣམས་རོ་བལྟས། བོ་རི་བ་མད་ཆོ་ཡང་རོ་
 བལྟ་བར་ཡོད་བྱས་པས། ད་བར་ལ་དམག་མ་སོང་བ་དེས་མན་པ་ཡིན་ཏེ།
 རྣམ་ཀྱི་མི་རྣམས་དེ་ཆོ་མི་ཤེས་ཏེ་མཆིས། དེ་སྐབས་ཁྱུ་འདི་ན་མང་རོ་བལྟས་
 པ་ཡིན་ཁྱུང་འདྲ་བ་ནོར་ལེགས་པོ་མ་བྱས་པ་དང་། རྩོ་མ་གཏད་པ་ཀུན་ལ་
 དམག་རྒྱལ་ནས་མི་ནོར་མམས་ཅད་གཏོར་བ་དེ་ཁྱེད་རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཏེ་.....
 མཆིས། དམག་རྒྱལ་པ་དེ་ཆོ་ཡུལ་བཅན། མི་དབང། དམག་མང། མོ་
 ཆ་སྒྲ་ཞིང་མདའ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྐུ་བ་ཏུ་རེ་བྱས་པས་བསྐྱེད་འདུག མི་
 རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་ལ། རྩོར་སོར་འུ་ལག་དང་དམག་ཁུལ་རྒྱུང་། གཞན་
 ཆོ་ཏུ་ལག་དང་དམག་ཁུལ་ཆེ་བསམ་སྟེ་གཞན་ཆོ་བས་རྩོར་འུ་ལག་དང་...
 དམག་ཁུལ་ཆེ། དེ་དང་སྒྱུར་ན་གཞན་ཆོ་རྒྱུང་པར་གདའ། ད་ཏུང་ཡང་
 ཅི་ཟེར་གྱི་རག་ལ་ཉན་ན་ཁྱེད་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ། ས་རྒྱལ་གྱི་མི་སྟེ། སོ་སོའི་
 དཔོན་གང་ཡོད་པ་དེ་དཔོན་ཏུ་བསྐྱོས། པ་རྒྱུ་བའི་གཤེར་ཡིག་དང་། དེའུ་
 ཡིག་པ་ཤས་ལ། རེད་གྱི་ད་ར་ཁ་ཆེ་འདི་བསྐྱོན་ན་འཐད་པ་ཡིན་ཟེར་བའི་
 རོ་རྩོད་ཀྱིས་ལ་མར་འགྲོ་རྩོར་འགྲོའི་པར་ཆེན་པ་མོ་ཆོད་པ་རྩོད། དེ་ནས་
 དཔོན་གྱི་མིང་། མི་སྟེའི་གངས། འདྲ་བ་ནོར་གྱི་ཆད་ཡིག་ལེགས་པོ་
 གསུམ་གྱིས་ལ། གཅིག་དེད་ལ་བསྐྱུར། གཅིག་ས་རྒྱུར་ཞོག གཅིག་
 རང་རང་དཔོན་གྱིས་བསྐྱུར། ཡང་རོ་བལྟས་པ་འདི་ཡིན། མ་བལྟས་པ་

འདི་ཡིན་ཟེར་བའི་ས་རིས་ལེགས་པོ་གིས། ཤན་མ་ཁྱེད་ན་ངོ་མ་བརྟུན་པའི་
 ཞོར་ལ་བརྟུན་པ་ཆོ་ཡང་བརྟུན་དོགས་ཡོད། ས་རྒྱ་པའི་གསེར་ཡིག་བས་ཡུལ་
 གང་ཡིན་པའི་དཔོན་དང་སྒྲོས་གིས་ལ། སེམས་ཅན་ལ་ཡང་ཕན་པར་གྱིས་
 ལ་རང་ཆོད་དཔང་ཆེ་མ་ཁྱེད། ཡུལ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་ས་རྒྱ་པའི་གསེར་ཡིག་
 པ་དང་སྒྲོས་མ་བྱས་པར་རང་ཆོད་མ་ཁྱེད། སྒྲོས་མ་བྱས་པར་རང་ཆོད་ཁྱེད་
 པ་ཁྲིམས་ལ་མེད། ཉེས་པ་ལ་སྤྱད་ན་འདི་ན་ཁྱེད་པ་དགལ། དེར་ཐམས་
 ཅད་རྩོམ་སྤྱད་པར་གྱིས། ཉོར་གྱི་ཁྲིམས་ལུགས་བྱས་ན་ལེགས་པོ་འོང།
 གསེར་ཡིག་པ་བཟུ་སྟེ་ལ་དང་ཞབས་རྟོག་ལེགས་པོ་གིས། འདི་ཡང་གསེར་
 ཡིག་པ་ཡོང་བ་ཀུན་ལ་གཞན་འདྲི་བའི་སྒྲོན་ལ་མ་སྒྲོས་སམ་འཐབ་བམ།
 གསེར་ཡིག་པ་ཆོ་ཉ་ར་ལེགས་པོར་བྱས་སམ། ལུ་ལག་བྱང་ངམ། རོ་བརྟུན་
 པ་ནམས་བརྟན་ནམ་བྱས་པ་དེ་ཆོ་སྒྲོན་ལ་འདྲི་བར་འདུག གསེར་ཡིག་པ་
 དེ་མ་མཐུ་ན་གཞོད་སྤྱབ་པའི་གཏམ་གཏོང་པར་ངེས། མཐུ་ན་ཕན་ཐོགས་
 ལུས་པ་ཅིག་གདལ། གསེར་ཡིག་པའི་ངག་ལ་མ་ཉན་ན་བྱས་ཀྱང་དགལ་
 པར་མཐོང། འདིར་མི་གང་ཉག་པ་དང་འདབ་ལོར་ཁྱེད་ནས་འོང་བ་ཆོ་
 བཟང་པོར་གཏོང་པར་གདལ། རང་རེ་ཆོ་ཡང་བཟང་པོ་བྱ་སྟུང་པའི་བསམ་
 པ་ཡོད་ན། དེད་རང་གི་དཔོན་པོ་ཀུན་འདབ་ལོར་བཟང་པོ་བཟུང་ལ་ས་
 རྒྱ་པའི་མི་དང་འགྲོགས་ལ་ཁྱོན། འདབ་ལོར་འདི་ཙམ་གཅིག་འདབ་ཟེར་
 པའི་སྒྲོས་གིས། འདིར་ངས་ཀྱང་སྒྲོས་ཁྱེད། དེ་ནས་རང་ཡུལ་འོངས་ནས་
 རང་གཞན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པར་འོང། སྤྱིར་ངས་ཀྱང་ན་ནིང་ནས་མི་
 པ་ཉང་ནས་འདི་ཉུང་བྱས་ན་ལེགས་བྱས་ནས་སྒྲོས་བརྟན་པ། ཁྱེད་རང་ནམས་
 གྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཁྱེད་པའི་རིགས་སྤྱི་མེད་པ་འདུག བརྟུན་པའི་རྗེས་ལ་

བྱིད་པ་དང་ཚེ་ཅི་ཟེར་ཉན་པ་ཅིག་འདྲོད་པ་ཡིན་ནམ།   ཅི་ཟེར་པ་ཡིན་
 ཡང་མ་གྟོ།   བྱིས་ས་སྐྱུ་པ་རྟོར་གསེབ་རུ་སོང་པ་ཡིན་ཏེ་དེད་ལ་མ་ཐན་ཟེར་
 པ་དེ་མི་གསུང་བར་བྱ།   དམ་བདག་པས་གཞན་གཅེས་པའི་བསམ་པ་བྱས་
 བས།   བོད་སྐད་སྒྲུབ་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐན་པའི་སྐྱུར་རུ་རྟོར་གསེབ་རུ་སོང་པ་
 ཡིན་ཏེ། ད་ཅི་ཟེར་ལ་ཉན་ན་ཐན་པར་འདུག། བྱིད་ཞམས་ཀྱིས་འདིའི་སྐད་
 རྒྱལ་མ་མཐོང་།   མོས་པ་ཞམས་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་ཤིན་རུ་དགའ།   དེའི་རྩོབས་
 ཀྱིས་ད་རུང་བརྒྱུ་པ་པར་སོང་སྐྱམ་སྟེ།   བདེ་བའི་འཛོལ་སྒོ་རུང་རུ་འབྲེས་
 ཐན་ན་པ་རྩ་བུའི་འཛིབ་གཞོན་ཅིག་བྱུང་ནས་དཔུས་གཙང་གི་བུ་ཚ་དང་མི་
 ལ་སོགས་པ་རྟོར་གསེབ་རུ་སོང་གིས་དོགས།   དེད་ནི་མེགས་ཉམ་ཅི་བྱུང་ཡང་
 ད་ལ་འཁྱུད་པ་མེད།   ལྷ་མ་དགོན་མཚོག་གི་ཕྱིན་ལྷ་པས་དང་བཀའ་དྲིན་
 ཀྱིས་ད་རུང་མེགས་སོ་སོར་བའང་མིད།   བྱིད་རང་ཞམས་ཀྱང་དགོན་མཚོག་
 ལ་གསོལ་བ་ཚོབ།   རྒྱལ་པོས་དེད་ལ་སྐྱ་དང་ཡང་མི་འདྲ་བའི་བྱགས་ལ་
 བཏགས།   དེའི་རྩོབས་ཀྱིས་རྒྱ་བོད།   ཡུ་ཡུར།   མི་ཉག་ལ་སོགས་པའི་དགེ་
 བཤེས་མི་ཆེན།   ཡུལ་མི་གཅིག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ངོ་མཚར་ཆེ་སྐྱམ་ནས་
 ཆོས་ཉན་པ་དང་།   བྱས་པ་ཆེ་བ་འདུག།   དེད་འདིར་སོང་པ་ཞམས་ལ་
 རྟོར་བྱིས་ཅི་འདྲ་བྱེད་སྐྱམ་པའི་དོགས་པ་མི་དགོས།   ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱགས་
 ལ་བཏགས་ནས་བཟང་སོར་ཡོད་པས།   དེད་ཀྱི་རྩོགས་ནས་ཐམས་ཅད་སྒོ་
 བདེ་བར་བཞུགས་པས་ཆོག་འདབ་ལོར་ལ་གསེར།   དཔུས།   ལྷང་པོ་ཆེའི་
 མཆེ་བ།   ལུ་ཏིག་དོག་སོ་ཆེ་བ།   མཚལ།   བཙོད།   ཅ་ཏ།   གི་མང།
 རྩག་གཟིག་ལྱང་གསུམ།   སྐམ།   བོད་སྐྱམ།   དཔུས་ཡུག་བཟང་པོ།   འདི་
 བདེ་ཆོད་གཤམ་པར་འདུག།   ལྱིར་ལོར་ལ་འདིར་གཅིགས་སྐྱུང་ཡང་རང་རང་

གི་ཡུལ་ན་གང་བཟང་གི་ནོར་རྒྱལ་ལོང་བས་ཚེག་པ་ཡིན། གསེར་ཡོད་ན་
 གང་འདོད་ལོང་བར་འདུག་པས་དགོངས་པ་ཆོད། སངས་རྒྱལ་གྱི་བསྟན་པ་
 རྒྱལ་པས་ཐམས་པ་དག་ཏུ་རྒྱལ་པར་གྱུར་ཅིག བརྒྱ་ལམ་”ཞེས་འཁོད། ས་རྒྱ་
 པ་རྒྱེ་ཏེ་རྒྱུ་ཡིག་འདིའི་ནང་ཡོད་ཀྱི་མཚོ་རིམ་དཔོན་རིགས་དང་། སེར་
 རྒྱ་མི་དཔངས་ཀྱིས་རྟོར་ཞེ་ཆེན་གོ་དན་རྒྱལ་པོས་གཏན་འཁེབས་གནང་བའི་
 ས་གནས་ཤིན་འཁོན་གྱི་ཚ་བའི་ལམ་ལུགས་དང་། ཡུལ་དཔོན་རྣམས་སྐར་
 ཡོད་གོ་གནས་རང་འཇགས་སྒྲུ་འཛེག་སྒྲུ། འོན་ཀྱང་ཡུལ་དཔོན་གྱིས་ས་
 རྒྱ་པའི་གསེར་ཡིག་པར་བཅི་བཀྱར་བྱ་དགོས་པ་ལས་རང་ཆོད་བྱས་མི་ཚེག་
 པ། དཔག་ཁྲལ་དང་ཁྲལ་ལུལ་ལམ་ལུགས་སྟགས་ལག་ལེན་ནན་ཏན་བསྟར་
 དགོས་པ་སྟོན་ཅི། ཡུལ་གྱུ་མོ་མའི་དཔོན་རིགས་ཀྱི་མིང་དང་།
 མི་མེད་ལྷངས། འདབ་ལོར་གྱི་ཚད་ཡིག་ལེགས་པོ་གསུམ་བཅོས་ནས།
 གཅིག་རྟོར་རྒྱལ་པོར་འཇུག་དགོས་པ་དང་། གཅིག་ས་རྒྱར་བཞག་སྒྲུ།
 གཅིག་རང་རང་གི་དཔོན་གྱིས་ཉར་ཆགས་དགོས་པ་སྟོན་ཀྱི་གཏན་འཁེབས་
 ཁ་གསལ་གནང་།

དེ་ནས་བཟུང་ཡོད་འདི་རྟོར་གྱི་མངའ་འབངས་སྒྲུ་གྱུར་པ་དང་། རྟོར་
 ཞེ་ཆེན་གོ་དན་རྒྱལ་པོས་ས་རྒྱ་པ་རྒྱེ་ཏེ་ཡོད་ཀྱི་བསྟོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་བདག་
 པོར་བསྟོན། ས་རྒྱ་པས་རྟོར་གྱི་དག་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་མོ་བཞི་བརྒྱ་ཅམ་ཁ་
 འཛོར་བྱ་མོང་བའི་ཡོད་སྟེ་ཡུ་དེ་གཅིག་གྱུར་བཅོས་ནས་ཡོད་ཡོངས་སྒྲུ་
 དབང་བཟུར་པ་ཆོད། དེ་ནས་ཡོད་ཀྱི་དཔོན་འབངས་རྣམས་ཀྱིས་བར་མི་
 བངགས་ཏེ་ས་རྒྱ་པ་རྒྱེ་ཏེ་གདན་དྲངས་ཀྱང་། དེ་དཔར་ལོག་པ་ལས་འདིར་
 བསྟན་ཆེ་པན་པ་ཆེ་བེར་པ་ཕྱོན། བཟར་ཡོད་ལུགས་པག་(1251)ལོར་

ས་པར་ཀུན་དགའ་བྱལ་མཚན་བཟང་ཕྱ་བརྟན་ཅུར་མེན་ཏེ་ཡང་གུ་ (གན་
གུ་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཀྱི་དབུས་ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེ་དང་) ལ་དགོངས་པ་ཐུང་ན་
ལས་འདས། ཕུལ་དེར་ས་པར་སྐྱེ་འཁོར་བཞུགས་ས་དང་སྐབས་དེར་

བསྐྱེད་པའི་ཡང་གུ་ཞེ་བཞི་ཅེ། ཤར་སྐྱལ་པ་ཞེ་དང་། རྩོད་བར་
འདུས་ཞེ། ཅུབ་པ་ད་མོ་ཞེ། བྱང་བྱ་མཚན་ཞེ་བཅས་ཟེར་བ་ད་ལྟ་འདྲ་
མཐའ་རྒྱ་ཡོད་སྟེ། དེ་ནས་ཆ་ཤས་མོར་ཆེས་ཉེར་མེ་ཆེན་གོ་དན་བྱལ་
པོའང་ཆེ་ཡི་འཕེན་པ་རྒྱགས། རྒྱ་ཡིག་གི་དེབ་མེར་མང་ཆེ་བའི་ནང་ས་

པར་ཀུན་དགའ་བྱལ་མཚན་ཡང་གུ་ལ་ཡོ་བརྟན་བཞུགས་ནས་དགོངས་པ་
རྒྱགས་ཟེར་འཁོད་ཀྱང་དོན་དུ་དེ་ལྟར་མ་ཡིན། ས་པར་པོད་ཤིང་འབྲུག་

(1244) མོར་པོད་ནས་ཆེབས་ཁ་བསྐྱེད་ཀྱང་དགོས་པའི་དབང་གིས་མདོ་
ཐོད་དང་། མི་ཉུག་གི་བྱང་དོས་མོགས་ཕུལ་སྐྱེ་མང་པོར་འཕྲོད་ན་མཐོང་

པར་ཕེབས། དཔུར་མོ་བྱུག་ཅུ་དེ་ལྟ་བཞེས་པའི་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་མེ་རྩ་
(1246) མོའི་རྒྱ་བ་བརྟན་པར་ཡང་གུ་ལ་འཕྲོར་ནས་ཡོ་ལྟ་མོར་ཆེས་.....

དགོངས་པ་རྒྱགས་པ་ཡིན་ནོ།

བཞི་པ། མོན་གོང་མས་འཕྲོ་མགོན་འཕགས་པ་པོད་ཁྱི་རྩོད་
བཅུ་གཟུང་གི་རྩོད་བརྐྱེད་རྒྱུ་དང་། པོད་འདི་མེས་བྱུ་ལ་ཁྱི་མང་འ་
ཁོངས་བརྐྱེད་མེད་ཏུ་བྱུར་པའི་རྩོད།

རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་ཅག་(1251) མོར་ས་སྐྱེ་བཞི་ཉ་དགོངས་
པ་ཐུང་ན་ལས་འདས་རྒྱུ། བཀ་མོ་སྐྱེ་བ་དང་། འཕྱི་བྱང་པ། ཆ་ལ་པ།
རྩག་ལྱང་པ། ཀལ་འ་བཟང་པ་མོགས་ཁྱི་ཕུལ་དཔོན་རྣམས་ནས་རང་ཉིད་
ཁྱི་མིན་དབང་དང་། མང་འ་འབངས། ས་ཞིང་། འཕྲོག་ཐང་། སེམས་

ཅན་སོགས་ཀྱི་བདག་དབང་ཡུན་གནས་སྤྱི་བརྟན་ཡོང་བ་ཙམ་མ་ཟད། དེ་
 དག་རྒྱ་བསྐྱེད་གཏོང་བའམ་པོད་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱི་འཛིན་དབང་ཆ་སྟོན་པའི་.....
 བསམ་འདུན་འཁྲུག་ཆེད་ཡུལ་དཔོན་སོ་སོས་རྩ་རྩེས་སྤྱི་བར་མི་མངགས་ཏེ་.....
 ཉེར་རིང་གིར་རྒྱལ་པོའི་གཏུང་རྒྱུད་སོ་སོར་རྒྱབ་ཉེན་བཅོལ། སྐབས་དེར་
 པོད་འདི་ཉེར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོའི་མངའ་ཁོངས་ཡིན་ལྟམས་རྒྱལ་པོ་དེ་ཡིས་མེས་
 པོ་རིང་གིར་རྒྱལ་པོ་དང་། ཡབ་མེ་ཆེན་གོ་དན་རྒྱལ་པོའི་སྤྱི་རྒྱུས་གཞིར་
 བརྒྱུད་ནས་གསེར་ཁྲིར་འཁོད་མ་ཐག་ཏུ་འགྲོ་བའི་མགོན་པོ་འཕགས་པ་སློ་
 སྤྱི་རྒྱལ་མཆོན་གདན་དྲངས་ནས་མངའ་འབྲུད་གནང་། རབ་བྱུང་བཞི་
 པའི་རྒྱ་བྱི (1252) ཡོར་ཉེར་དམག་གིས་རྒྱ་ཡི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་དཔུང་འདུག་.....
 ཟུང་སྐབས་ཉེར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་དཔུང་དམག་འབུམ་གཉིས་ཙམ་འབྲིད་.....
 དེ་པོད་ལ་དམག་ལམ་བྱས་པ་མ་ཟད། བདོ་ཁམས་ཁྲུལ་ཏུ་དམག་བཏང་སྟེ་
 དཔུས་གཙང་དང་། མངའ་རིས་བཅས་ཀྱི་ཡུལ་སྡེའི་སྤྱི་དབང་སྤྱིར་ཡོང་
 དབང་ཏུ་འདུག། རབ་བྱུང་བཞི་པའི་རྒྱ་སྤྱིར་ (1253) ཡོའི་གནམ་མ་
 གསར་ཆེས་ཉིན་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པ་དཔུང་ཡོ་བརྟུ་དབྱུ་ལ་ཕེབས་པའི་.....
 སྐབས་སྤྱི་ཉེར་སེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་དབང་ཁྲུལ། ཉི་མེ་སྟེ་གོང་མའི་སློབ་དཔོན་
 ཀྱི་མཆོན་གསོལ། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་ཀྱ་དེན་སྤྱི་སྟེ་རྒྱལ་པོའི་སློབ་དཔོན་
 གཙུག་གི་ཁོར་སུ་ཞེས་པའི་མཆོན་འབུལ། གཡང་གི་འུ་ལས་སྤྱི་བར་པའི་རི་མོ་
 ལ་ཡི་གེ་ས་དང་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་པའི་དམ་ཁ་སུལ། གཞན་ཡང་གསེར་དང་
 སྤྱི་གི་གི་བརྒྱུ་པའི་རྩམ་སྤྱིར། སྤྱི་ཆོས། བུམ་ཆོ། ལས་ལྷ། ཆག་
 རྩམ། བཀྲགས་གདན། གསེར་གྱི་ཁྲི་གཏུགས། གསོལ་ཞལ། གསོལ་
 སྡེར། ར་མོང་། ཆིབས་དེལ། གསེར་གྱི་སྤྱི་འཁོར་ཆོང་མ་སོགས་དངོས་

རྟོན་འདྲོད་རྒྱ་མཐའ་ཡས་པ་ལུ། དེའི་ཕྱི་མོ་རབ་བྱུང་མཆོད་པའི་ཤིང་ཉལ་གྱི་
 (1254) ལོར། རྟོན་མེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་འཇའ་ས་མོད་ཡིག་མཐུ། བརྟེ་
 ཤེད་བརྟེད་མ་ཞེས་པ་དང་ (འཇའ་ས་འདིའི་ནང་དོན་ཞིབ་པར་ཤེས་འདྲོད་
 ན་ས་རྒྱའི་གཏུང་རབས་རིན་ཆེན་བར་མཛོད་ཀྱི་ཤོག་གྲངས་གོ་ལྔ་ན་ས་གོ་.....
 བརྟེད་བར་གཟིགས་པར་ཞུ།) དེའུ་ཕྱེ་ཆེན་ལྷ་བརྟེ་ཆ་རྒྱལ་ ར་སོགས་ཉིས་
 བརྟེ། གོས་ལུག་བརྟེད་རྒྱ། དར་ལུག་རྟོར་དང་བརྟེ་ལུ་ལ། དེ་བཞིན་
 འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་གསེར་རྟེན་རྒྱན་པ་ལྟར། བརྟེའི་ཁར་བར་གསེར་
 ཡིག་པས་འཛེར་མི་འབབ་པ་དང་། ལུ་ལག་མི་བརྟེ་ལ། ལུ་ལ་མི་འདྲོད་
 པ་ཕྱེད་དཀོས་པ་རྟོན་རྒྱལ་པོས་ཞལ་བཞེས་བཟང་པོ་གནང་བ་མ་ཟད། མདོ་
 བམས་ཅད་ལ་ས་རྒྱ་པའི་ཆོས་ལུགས་ལས་གཞན་ཕྱེད་དབང་མེད་པའི་ལྷང་.....
 འབྱུང་གསུངས་པ་ལ། འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་རང་རང་གི་ཆོས་ལུགས་གང་
 ཡོད་རྒྱུར་རྟེ་འབྱུག་པ་ཅིས་ཀྱང་དཀོས་གསུངས་པར་རྟོན་རྒྱལ་པོས་དེ་རྟེན་.....
 ཞལ་གྱིས་བཞེས།

དེ་ནས་རྟོན་མེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པར་རྟོན་ཡིག་.....
 གསར་གཏོད་དཀོས་པའི་བཀའ་མཐ། རྟེན་དེར་རྟོན་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་ཡི་
 གེ་མེད་པར་ལུ་བྱུང་བའི་ཡི་གེ་ཞིག་ཕེད་རྒྱུད་གཏོར་གི་ཡོད་སྟེ། རབ་བྱུང་
 བཞི་པའི་ཤིང་ལོས་ (1255) ལོར་རྟོན་རྒྱལ་པོའི་བཀའ་བཀོད་བཞིན་འགྲོ་
 མགོན་འཕགས་པ་མོད་ལ་ཕྱིར་ཡོག་ རྟེ་ཐར་གི་མཐུན་པོ་གྲགས་པ་མེད་གཤི་
 རྟེད་རྟེ་བརྟེན་པར་རྫོགས་སོ།

རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ལྷགས་རྒྱལ་ (1260) ལོར་རྟོན་མེ་ཆེན་རྒྱལ་པོ་
 ཁད་མིན་(ནང་སོག་གི་ས་གནས་ཞིག) ལ་ཉན་གྱི་སྤར་འཁོད། རྒྱལ་པོ་དེར་

186

འཛིན་ལས་ཁྱད་པ་གཞུག་པའུགས། དེ་དག་གིས་རྒྱལ་པོར་ས་ཁྱལ་དང་།
 རྩོུབ་ས་ཁྱལ། དཔུས་གཙུག་། བའང་རིས་ས་ཁྱལ་པའུགས་ཀྱི་པོད་རིགས་
 དཔག་དཔའས་ན་ལས་ཀྱི་འགོ་འཛིན་གནང་། སྤྱིད་འཛིན་ལས་ཁྱད་པ་དེ་
 དག་གི་དཔོན་རིགས་ཁག་པོ་མེ་ཆེན་གོང་ལས་པསྟོན་གནས་མུལ་ཞིང་། པོད་
 ཀྱི་ཕྱལ་དཔོན་ཆེ་བླ་པ་ལ་ཁྱི་དཔོན་དང་། རྩོད་དཔོན་སོགས་པསྟོན་གནས་
 མུལ། པོད་ཁྱི་པསྟོན་པའུགས་པ་མུ་པལ་ཁྱི་ཁྱལ་དཔའ་འཛིན་གྱིད་དཔོན་
 པའི་བཀའ་མུལ། པོད་ཁྱི་པསྟོན་པའུགས་ཞེས་པ་ནི། པ་རྩོད་རྩོད་
 རྒྱུར་དང་། རྒྱུར་མོ། རྩམ་ག བའས། འུ་ཁྱི་གཙུག་གི་ཁྱི་རྒྱལ་
 རྩམ། འཁྱི་རྒྱུར་། ཆལ་པ། བའ་པོ་ཆེ་པ། བལ་ཁྱུ། བལའ་པམའ་
 རྩོད་པུས་ཀྱི་ཁྱི་རྒྱལ། དཔུས་གཙུག་གཞིས་ཀྱི་མཆོག་ལས་ཁྱུ་པའ་འཁྱི་ཁྱི་
 པསྟོན་གཅིག་པའུགས་ཡིན། དེ་པའ་ཁྱི་པསྟོན་དེ་ལ་རྩོད་པའི་རྩོད་དང་།
 མི་རྩོད་རྒྱལ་རྩོད་པོད་གཤིས། ལ་ཁྱུ་རི་གཏུར་རལ་པའི་ཆེན་པའ་མཆོད་
 པས། “དཔའ་པོན་པའ་པ་ལ་ཆོས་རྒྱུད་དཀར་པོ་རྒྱུད་བླ་པའ་ཀྱིས་གཙུག་
 པའི་པོད་ཆེ་ལ་ཁ་གཞུག་ཀྱི་བརྟེན་དང་། མི་རྩོད་སོགས་ལམས་ཅད་རྒྱལ་པ་ཡིན་
 པལ་ཆོལ་ཁ་གཞུག་ལ་ཞིང་གཅིག་རྒྱ་བཅིས་པ་ཡིན་པའ་པའད་དེ། དེ་པའ་
 རྩོད་པའང་རིས་སྟོན་གཞུག་ནས་སོག་ལ་ཁྱུ་པོ་ཡན་དཔ་པའོས་ཀྱི་ཆལ་ཁ།
 སོག་ལ་ཁྱུ་པོ་ལན་ནས་རྩ་རྩལ་པ་ཡན་ལས་ནས་མིའི་ཆལ་ཁ། རྩ་རྩ་
 རྩལ་པ་ལན་ནས་རྩ་མཆོད་རྟེན་དཀར་པོ་ཡན་ཅད་གྱུད་མིང་རྟེན་ཆལ་ཁ་……
 ཞེས་བླ་པས་ཤིང་། ཞིང་ཞེས་པའི་ཐ་རྩོད་གྱུར་ཁང་པ་ཀ་པའུགས་གི་ས་པོད་
 པ། མི་པམའ་མི་གཉིས། རྩ་མོ་གཉིས། བཤོག་མོ་མོ་གཉིས་རྟེན་རྒྱལ་
 རྩལ་པ་རྟེན་པོད་གཉིས། པ་མཐའ་ར་ལུག་ན་ལས་དང་། ཞིང་རྩོར་པོན་ཁལ་

བཅུ་གཉིས་ཀྱི་ས་ཡོང་པ་ན་མས་ལ་རྟོར་བྱ་དང་ཆུང་གཅིག་ཟེར་བ་ཡིན་རྟེ། འདི་
 འདྲ་ཉི་ཤུ་ཙུ་ལ་བྱུང་ཆེན་གཅིག་ དེ་གཉིས་ལ་རྟོ་མགོ་གཅིག་ཟེར། དེ་
 གཉིས་ལ་བརྒྱ་མོར་གཅིག་ དེ་བཅུ་ལ་ཉེར་མོར་གཅིག་ དེ་བཅུ་ལ་བེ་མོར་
 གཅིག་ དེ་བཅུ་ལ་ལྷུ་གཅིག་ དེ་བཅུ་ལ་ཁིང་གཅིག་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ཞེས་
 འཛིན། ཡང་རབ་བྱུང་བཞི་པའི་ཤིང་གི་(1264) ཡར། སེ་ཆེན་
 གོང་མས་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པས་ཐོད་གྱི་ལྷ་ལྷེ་ཡོངས་གྱི་གཙུག་ལྷན་གསུངས་པ་
 བར་བྱེད་དགོས་པའི་མོར་འཇའ་ས་སྤྲི་ཏིག་མ་ཞེས་པ་གནང་། དེ་ཡང་ས་
 རྒྱུའི་གཏུང་རབས་རིན་ཆེན་བར་མཛོད་ནང་འཇའ་ས་སྤྲི་ཏིག་མའི་ནང་དོན་
 ཞིབ་གསལ་ན་མས་བཞོད་པ་འདི་ལྟར།

“ཆེ་ཤིང་གནམ་གྱི་ཤེ་མོང་ལས། བསོད་ནམས་ཆེན་པོའི་དཔལ་ལ་
 བརྟེན་ནས། རྒྱལ་པོ་དེད་གྱི་ཡང་། དགེ་འདུན་ན་མས་དང་། མི་ལྷེ་
 མང་པོ་ལ་རྒྱ་བ། འཇིགས་ཉིན་འདིའི་སྤྱན་སྤྲུམ་ཆོགས་པ། རིམ་གྱིར་
 རྒྱལ་པོའི་བྲིམས་ལུགས་བཞིན་སྐྱུང་ན་འབྱུང་ཡང་། བྱི་མ་མན་ཆོད་ཆོས་
 གྱི་ལུགས་ལ་བརྟེན་དགོས་པར་གནང་བའི་དོན་ལ་ལེགས་པར་བརྟགས་ནས།
 སངས་རྒྱལ་སྤྱུ་སྤྱུ་ཞེའི་ལམ་འདི་ཡང་དག་པར་མཛོང་ཞིང་། དེ་ཡང་རང་
 གིས་ལེགས་པར་རྟོགས་ནས་གཞན་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ཡོག་པར་རྟོན་པ་སློབ་དཔོན་
 འཕགས་པར་འདུག་པའི་དོན་ལ་དབང་བསྐྱུར་ཞུས་ཤིང་། ལུག་ཕྱིའི་ལས་
 ཀ་ལུལ་ནས་དགེ་འདུན་འདུས་པ་ཐམས་ཅད་གྱི་མགོན་གཉེར་ལ་བསྐོས་པ་
 ཡིན་པས་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་ཕྱིར་སངས་རྒྱལ་བཙུན་པའི་ཞབས་རྟོག་དང་།
 དགེ་འདུན་གྱི་མགོན་གཉེར་དང་། ཆོས་བཤད་པ་དང་། ཉན་པ་དང་།
 བསྐྱུར་པའི་མགོ་ཡོང་ལེགས་པར་གྱིས། དགེ་འདུན་ན་མས་ཀྱི་ཀྱང་། སློབ་

དཔོན་གྱི་ཕྱང་ལས་ཡོག་པ་མ་ཟེན་པར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པའི་ཆ་པ་ཡིན་
 བས། ཆོས་ཀྱི་ལུགས་ལེགས་པར་ཤེས་པ་ན་མས་ཀྱིས་ཤོད། གཞོན་པ་
 རྩོད་བརྟན་པ་ན་མས་ཀྱིས་རྩོད། ཆོས་ཀྱི་དོན་ལེགས་པར་ཤེས་པ་དང་། བཤད་
 ཉན་མི་རྒྱས་པ་ན་མས་ཀྱིས་རྒྱལ་བཞིན་ཏུ་བརྟོན། དེ་ལྟར་བྱས་ན་སངས་
 རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་ཡང་དེ་ཡིན་མོད། རེད་ཡོན་བདག་གི་ཆོགས་རྩོགས་པ་
 དང་། དགོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་ཞབས་རྟོག་བྱས་པ་ཡང་དོན་ཡོད་པ་ཡིན།
 རྩོད་དགོ་འདུན་ན་མས་ཀྱིས་བཤད་པ་དང་། ཉན་པ་དང་། བརྒྱབ་པ་
 རྒྱལ་བཞིན་ཏུ་མ་བྱས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པའི་བྱ་བ་དེ་གར་ཡིན། སངས་
 རྒྱས་ཀྱིས་ཀྱང་། རའི་བརྟན་པ་འདི་རི་དུགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་མེད་གི་དང་འདྲ།
 རང་གི་ལུས་ཀྱི་ནང་ནས་གཞོད་པ་མ་ཟུང་ན་མེད་པོ་ཡ་གར་གིས་ཀྱང་གཞིག་.....
 པར་མི་རྒྱས་ཞེས་གསུངས་པ་ཡིན་མོད། རེད་ལམ་ཆེན་པོ་ལ་བཞུད་ནས་
 རེད་ཀྱི་ཕྱང་གི་ལུགས་བཞིན་བརྒྱབས་ནས་ཆོས་ཀྱི་ཕྱང་ལེགས་པར་ཤེས་པ་.....
 ཟུང་ན་རྩོགས་རིས་མེད་པར་བཀུར་ཏི་དང་ཞབས་རྟོག་ལེགས་པར་བྱེད་པ་.....
 ཡིན། དེ་ལྟར་ལུགས་བཞིན་བྱེད་པའི་དགོ་འདུན་ན་མས་ལ་གཞན་དམག་
 དཔོན་དང་། དམག་མི། བཤར་དཔོན། ད་ར་ཁ་ཆེ། གཤེར་ཡིག་
 པ་ལ་གཏོགས་པ་གར་གིས་ཀྱང་རི་རྒྱ་མ་བྱེད། དམག་ཁབ་ལས་གསུམ་
 གར་ཡང་མ་བཀོད་པར། རྒྱུ་ལུ་ཞེའི་ལམ་གྱི་ལུགས་ལས་ཡོག་པ་མི་བྱེད་
 ཅིང་གནས་མཆོད་པ་དང་། རེད་ཀྱིས་རྩོན་ལམ་འདེབས་ཀྱིན་སོད་ཆུག་
 འདས་ནས་འཛོན་རྒྱའི་འཇལ་ས་བྱིན་པ་ཡིན། དགོ་འདུན་ན་མས་ལྟ་ཁང་
 དང་ཁང་པར་གསེར་ཡིག་པ་མ་བབས་སུ་ཆུག་ ཟ་མ་ལུ་ལག་མ་ལེན་ཏུ་ཆུག་
 ལྟ་ཁང་ལ་གཏོགས་པའི་ས་ཆ་དང་། ཆུ་དང་། ཆུ་མགས་ལ་སོགས་པ་ཅི་

ཡིན་པ་ཐ་མས་ཅན་མ་འཕྲོགས་མ་འཐེན་ཚུགས། ལུགས་མེད་ཀྱི་གཤེད་མཚོར་
 ཚུགས། དགེ་འདུན་ན་མས་ཀྱིས་ཀྱང་འཇམ་མ་ཡོད་པ་ཡིན་ཟེར་ནས་ཐུག་ཟུ་
 བེའི་ལུགས་ལས་ལོག་པ་ལྟེན་པ་གར་འབད། དེད་ཀྱི་ལུགས་ཀྱི་བྱི་བ་མེའི་
 དབྱར་ཆུ་འཕྱིར་པའི་ཆོས་གཅིག་ལ་གཤོར་མོར་གྱིས། བདེ་བར་གཤེགས་
 པའི་བརྟན་པ་ཆོས་ཀྱི་ཟུ། འཁོར་བ་རྒྱ་མཚོའི་པ་རྣམ་ཐུར་སྒྲོལ་བའི།
 བརྟན་པ་མཁས་པ་འཕགས་པའི་མཚན་ཅན་ལ། བརྟན་ནས་གཞན་ལ་ཐན་
 པའི་གཏམ་འདི་བྱས། དགེ་བ་འདི་ཡིས་མ་ལུས་འགྲོ་བ་ཀྱུན། རྒྱལ་བའི་
 ཡོན་ཏན་རིན་ཆེན་གྱིར་བྱགས་ཏེ། འཕྱིན་ལས་འོད་ཚྭ་གས་དགེ་བ་རབ་
 བཞེས་པས། ཡིད་ཀྱི་ཐུན་པ་མ་ལུས་ལེལ་ཐུར་ཅིག” ཅས་འཁོད། མདོར་
 ན། ལེ་ཆེན་གྱི་མས་སྟོད་མངའ་རིས་སྟོར་གསུམ་དང་། བར་དཔུས་
 གཙང་ཅུ་བཞི། སྤྱད་མདོ་ཁམས་སྤང་བྱ་གེ་ཆོས་ཀྱིད་གཉིས་གའི་དབང་
 ཆ་འགྲོ་མགོན་འཕགས་པར་ཐུད།

དེ་ནས་རབ་ཐུར་ལུ་པའི་མེ་ཡོན་(1267) ཡོར། ལེ་ཆེན་གྱི་མས་
 གདན་འདེན་ཀྱི་གཤེར་ཡིག་པ་ནན་ཆེ་བ་བཏང་བས། འགྲོ་མགོན་འཕགས་
 པས་རྟོར་ཡིག་གསར་གཏོད་མཛད་མིན་ཏེ་པེ་ཅིར་བྱ་ཐེབས། ཏུས་དེར་
 ལས་ཆན་བཙུ་གསུམ་ཀྱི་བ་སྒྲིག་མཛད་ནས་ཐོན། ལས་ཆན་བཙུ་གསུམ་
 ཞེས་པ་ནི། གཏུར་རབས་ལ་རབས་ཁ་རྒྱན་ལས། ཞར་ལས་ཐུར་བ་ལྟེ་
 བར་ལས་ཆན་ནི། གསོལ་གཞི་མས་མཚོད་གསུམ། བཟའ་ཡིག་མཛོད་
 གསུམ། ཐབ་འདེན་གདན་གསུམ། སྒྱ་རྩ་མཛོད་ཀྱི་བཞི་ཞེས་འཁོད།
 གསོལ་གཞི་མས་མཚོད་གསུམ་ཞེས་པ་ནི། གསོལ་དཔོན་དང་། གཞི་མས་
 དཔོན། མཚོད་དཔོན་ལ་ཟེར། བཟའ་ཡིག་མཛོད་གསུམ་ནི། བཙོན་

སེ་ཆེན་བྱུགས་འབྲལ་མི་ཤད་པ་ལྟ་བུའི་ཉམས་འབྲལ་ནས་སྐྱེལ་བྱུང་ནས་.....
 བས་རྒྱ་བར་སྤར། རྒྱ་བ་ནས་ཤར་སྤར་ཏེ་ཤོད་ཀྱི་ཡུལ་སྤྱོད་ར་ཉམ་ཁྱེད་འདུག།
 རྩ་བུ་རེ་ལྟ་གཞིལ། རྩ་ཆུ་བྱུག་པའི་ས་ཆ་བར་རུ་ཐེབས་སྐྱེལ་བྱུ་བར་ཐེབས་
 བས་ས་གནས་དེར་ཟང་ཟིང་གི་མཆོད་རྒྱུ་གསལ་བྱས་པ་ལས། འཕྲོ་
 བཞོན་འཕགས་པའི་གདན་ལྷུ་བ་ཆོས་ཀྱི་གསོལ་སྟོན་བྱ་ཆེ་བཤམས་ནས་.....
 དགའ་བསྟུ་བྱས། འཕྲོ་བཞོན་འཕགས་པ་གཙོ་འཁོར་རྣམས་ལས་བར་མ་
 གཉིས་ཅམ་འཁོར་ནས། རབ་བྱུང་ལ་པའི་མེ་ཁྱི་(1276) ཤར་ས་སྐྱུར་
 ཐེབས། མེ་སྤང་(1277) ཤའི་དཔྱིད་རྒྱ་ར་བ་ལ་འཕྲོ་བཞོན་འཕགས་
 པས་དགེ་འདུན་ཁྱི་སྤག་བདུན་ལྟ་བུ་པ་ལ་ཞལ་ཟས་བྱ་བྱོམ་པས་བརྟེན་བཀྱུར་
 བས། དགེ་འདུན་རེ་རེ་ལ་གསེར་ཞོ་རེ་སྤུམ་སྤུམ་རེ་འབྱུང་གནང་། ཟབ་
 ཅིང་བྱ་ཆེ་བའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་མ་བསྐྱར། དེར་འཁོར་འདུས་པ་དགེ་འདུན་
 ཁྱི་སྤག་བདུན་དང་། གཞན་ཡང་ཆོས་སྤྱོད་པའི་བཤེས་གཉེན་གཞུང་ལྷགས་
 རུ་མའི་པ་རོལ་རུ་སོན་པ་སྟོང་སྤག་རུ་མ་སྐྱེ་བོ་པལ་པ་དང་བཅས་འདུམ་སྤག་
 ལ་ཉེ་བར་བརྟེན་བཀྱུར་ཞུས་ནས་ཉི་ག་སྤུན་སྤུམ་ཆོགས་པའི་རུས་སྟོན་བྱུང་བར་
 ཅན་ཆུ་མིག་ཆོས་འཁོར་རུ་གྲགས་པ་མཛད། རུས་དེར་ཀུན་དགའ་བཟང་
 བོས་ས་སྐྱུའི་དཔོན་ཆེན་མཛད་བཞིན་ཡོད་ཅིང་། ས་སྐྱུའི་དཔོན་རིགས་
 བར་བྱལ་རུ་མིན་དཔར་འཕྲོག་རེས་ཁྱེད་པའི་འཕམ་ཆོད་སྟོག་འཛིང་དང་།
 རྫོང་ར་ཅན་རུ་བྱུར། ས་སྐྱུའི་དཔོན་རིགས་ལ་ལས་འཕྲོ་བཞོན་འཕགས་
 པའི་མིང་འབྱུར་ནས་སེ་ཆེན་གོང་མར་སྟན་ལྷུ་སྤུལ་ཏེ་དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་
 བཟང་བོས་སེ་ཆེན་གོང་མ་དང་། འཕྲོ་བཞོན་འཕགས་པར་ལྟག་བསམ་
 རྣམ་དག་མེད་ལྷགས་སྟོར་དཔྱིན་སྐྱོར་དཀྱུགས་ཤིང་མང་རུ་བྱས། སེ་ཆེན་

བོད་མཁའ་དམག་དཔལ་ཆེན་པོ་གཉིས་དང་དམག་དཔུང་ཁག་གཅིག་པོ་དུ་
 བཅར། བོད་མའི་དམག་དཔུང་གིས་སོ་སོ་སྒྲོར་མཁུ། དག་ལྷགས་
 སིན་ཏུ་ཆེ་བས་དཔོན་འབངས་ཟུམས་དང་མཉམ་དུ་སྒྲུབ་“ཧུ་མོ་ལ་.....
 རྒྱུ་དུ་དམག་གི་ཁྲིམས་རྒྱ་བཅུར། ཞིང་མེད་པོ་ཆོ་གཏེར་ལྷེ་ཆུ་པ་འཛེ”
 མེད་པ་ལྟར་རོ།

ཏུམ་དེར་ཞོང་མར་སྤ་མ་བཅུག་མཁན་དཔོན་རིགས་དེ་དག་གིས་རང་
 ཅིང་རྒྱན་རྒྱུ་བ་རྣམས་ལོང་སྟེ་འཕྲོ་མཐོན་འཕགས་པར་ཏུག་བཅར་ནས་
 བཞོངས། ཡང་དེ་བ་མེར་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཞོང་མའི་དམག་དཔུང་མ་འཕྲོར་
 ཞོང་འཕྲོ་མཐོན་འཕགས་པ་ལྟ་ཁང་ཟླ་བར་ཏུ་ཞི་པར་གཤེགས་ཟེར། འཕྲོ་
 མཐོན་འཕགས་པ་བཞོངས་ཕྱལ་གྱིས་ཡུར་དེའི་ཁང་རོད་ལྟ་པ་རྒྱུར་དཔོན་
 ལྷ་མཁའ་ལྒྱུ་འཏུག། ཞོང་མའི་དམག་དཔུང་གིས་འཕྲོ་མཐོན་འཕགས་པ་
 བཞོངས་མཁན་དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོ་འདྲེ་ཟེར། དཔོན་ཆེན་
 འཛོན་བཟུང་བྱས། དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོས་ཡིན་མིན་གྱི་གནས་
 ལུགས་ལྟ་མས་ཞིབ་གསལ་བྱས་ཡུར་ཞོང་མའི་དམག་དཔོན་ལྟ་མས་གྱིས་དགར་
 བྱས་དུལ་བ་མ་ལྟེ་པར་རབ་བྱུང་ལྟ་པའི་ལྷགས་རྒྱལ་(1281) ལོར་བྱ་རོག་
 རྩོད་ཏུ་དཔོན་ཆེན་ཀུན་དགའ་བཟང་པོ་དམར་གསོད་བཅར།

[illegible]

བྱུགས་ཀྱི་རྒྱུད་པས་པས་མོ་ལ་མཐའ་དག་ཚར་བཅད། བཟུངས་པས་རྒྱ་ལ་ལྷུ་ལ་
 སྒྲིབ་ཀྱི་ཆེ་པས་གསར་པའི་བདག་པོ་རྒྱལ་ན་རྟོ་རྟེན་རྒྱལ་པ་ཡིན་ཟེར། བཙུག་
 རྩའང་འགྲོ་མགོན་རྒྱལ་ན་རྟོ་རྟེན་ཞེས་གསེས། འདི་ལ་ཕྱོད་པ་མི་ཆེན་གྱིས།
 ལ་ཡེན་མར་གི་ཁྱད་དང་གཡེར་མཐ་མོང་ཕྱི་གཡས་གཡོན་གྱི་ཁྱིམ་མ་དང་།
 རྩེར་རྒྱལ་པོའི་ལྷ་མ་མེ་གན་རྩན་བྱ་བ་བཅུན་མོར་ལུལ། རྩེར་གྱི་ཆ་བྱུགས་
 ལྷ་བཅུག་ཆེ་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ཁྱིམ་མ་བདག་ཀྱི་བསྟོན། ཡོད་ལ་ཉི་མེ་
 ཆེ་མོང་མའི་སྒྲིབ་དཔོན་དང་། ལང་ཞེས་པ་རྒྱལ་པོའི་ལས་འཛིན་མོག་
 མར་འཕགས་པ་དང་། བྱུག་ན་ལྷ་མཆོད་འདི་གཉིས་ཀྱི་རྩལ་ལྷ་བྱུང་བར་
 ལྷགས་པས་ཡོད་ལ་བཀའ་འདིན་ལྷག་པར་ཆེ། ལྱང་རོས་ལྷ་མོ་བཙོ་བརྟུད་
 ཅམ་བཞུགས། དེ་ནས་དཔྱད་མ་ཞེར་ལྷ་མ་པོན་རྟེས་གདན་ལ་ཆེན་པོ་
 ཆོས་འཁོར་ལ་ཤེབས། དཔྱད་མ་ཞེར་དཔྱད་པ་རབ་བྱུང་ལྷ་པོའི་མེ་ལོས་
 (1267) མའི་རྒྱ་བ་བཅུན་པའི་ཆེས་གཅིག་ལ་སྟོ་རྩལ་དཔེ་ཁར་རྩ་བྱ་དན་
 ལས་འདས།

དེ་ནས་ལམ་བྱུག་ན་རྟོ་རྟེན་དང་། ལྷ་མ་མ་གཅིག་ལའང་འགྲོ་འབྲུག་
 གྱི་ལྷས་རྩམ་པུ་ལ་རྒྱུ་རྩེར་པོན་ཆེན་གྱི་མོ་གནས་གནད། གདན་
 ལ་མོ་བརྟུད་བརྟུད་། དཔྱད་མ་ཞེར་ལྷ་བཞེས་པར་བྱུང་ལྷ་པོའི་མེ་ལོས་
 (1287) མོར་དཔོངས་པ་རྟོགས། ལྷ་མས་དེར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ས་
 རྒྱུའི་གཏུར་རྒྱུད་མིན་ལྷགས་མོགས་མོང་མར་ལྷ་མ་བཅུག་ལྷ་མས་ས་རྒྱུད་པོན་
 ཆེན་མོགས་གྱིས་གདན་སར་རྒྱན་བྱངས་དཔོན་པའི་ཏེ་འཁུན་རི་རྩེར་བྱས་.....
 ལྱང་མོང་ལས་ཆོག་མཆོན་མ་གནད་པར་ས་རྒྱུའི་གཏུར་རྒྱུད་ལ་ཡིན་པ་ཤར་....
 པ་འཇམ་དཔྱད་ས་རིན་ཆེན་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་གདན་ས་མོ་བཅུ་ལྷག་ཅམ་.....

བཟུང་ལ། མཐར་ཐོང་མའི་བཀའ་བཞིན་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ས་སྐྱའི་གདན་
 སར་ཐེབས། བཅུན་མོ་ཁྱེད་ཀྱི་འཕྲིན་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་
 ཅན་བཟུང་ལ། རྒྱུ་ཁྱེད་ཀྱི་འཕྲིན་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་
 འཕྲིན་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་
 འཕྲིན་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་
 འཕྲིན་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་

མེའུ་ལྷ་པ། བག་མོ་གྲུ་པའི་རུས་སྐབས་དང་།

མིང་གྲུང་དབྱང་ཁྲིད་གཞུང་གིས་བོད་རྒྱ་

འཇིག་པའི་ཁྲིད་ལུས།

མེ་ཆེན་གོང་མར་སྐྱུ་པ་ལྟར། སྐབས་དེར་ས་སྐྱའི་གཏུང་རྒྱུད་ན་མས་
མི་མཐུན་པར་བྲུ་བྲང་ཁག་པའི་ཅན་ཏུ་རྒྱུ། དཔོན་ཆེན་དཔར་སྐྱུ་ག་
འཇོན་འཐུས་ཀྱིས་གཙུག་པའི་ལྷ་ཁང་བྲུ་བྲང་དང་། དཔོན་ཆེན་གྲུ་པ་
འབྲང་པོས་གཙུག་པའི་པའི་མོག་བྲུ་བྲང་སོགས་བྲུ་བྲང་ཁག་གཞུག་དཔར་.....
ཁྲིད་དཔར་འཇོག་པའི་པའི་འབྲུ་ཆོད་དེ་ན་རར་ཆེས་ཆེར་བྱུ་ཏེ་ས་...
སྐྱའི་དཔར་རྒྱུར་པ་ནང་ཁུལ་རྒྱ་དཔག་འབྲུ་དང་གསོད་པའི་མར་ཅན་.....
རྒྱུར། མཐར་ས་སྐྱའི་ཁྲིད་དཔར་དེ་དཔག་ཀྱི་མེ་ཏོག་ལྷ་ཁང་རྒྱུར་པ་དང་།
སྐྱུ་གས་མཆོངས་ལྷ་ཁྲི་གས་རྒྱུར་ཀྱི་རྒྱུད་པ་བག་མོ་གྲུ་པའི་ཁྲིད་དཔར་མར་.....
མེད་གོང་རྒྱ་འཕེལ།

དང་པོ། རྒྱུ་པའི་གཏུང་རྒྱུད་སྐྱུར།

དེ་ཡང་མོག་མར་བྲུ་པའི་ཏུས་རྒྱུད་འབྲུ་ཆེ་པ་སྐོར་མདོ་ཅན་འཇོན་...
ན། རྒྱུ་པའི་ལྷ་ཏེ་པའི་ཏུ་ལས་“འབྲུ་པའི་མི་རབས་ལ། འབྲུ་
པ་ནས་སྐྱའི་ལྷ་པོ་ལ། སྐོར་ཆེན་པོ་གཙུག་པའི་པའི་སྐོར་ལུག་ལ། ལྷ་

དགས་དཀར་པོ་ཆགས།   ནང་གི་སྒྲོང་རྒྱུ་ལ་རྒྱུ་མཆོ་དཀར་མོར་འབྱེལ།
 བར་གྱི་སྒྲོང་འདི་དར་ཆ་ལ་རིགས་རྒྱག་སེམས་ཅན་ལྷན་ཏུ་བྱོལ།   སྒྲོང་ཕྱམ་
 གྱི་བཙུང་བརྒྱད་ཆགས།   སྒྲོང་བཙུང་འབྲིང་ར་དེ།   རྒྱུ་སྒྲོང་གཅིག་
 ཏུ་ཡར་ནས་བྱུང་།   དེ་ནི་སྒྲོན་པའི་མི་བོ་ཕྱམ་ཕྱམ་ཡིན།   དེ་ལ་ནམ་
 ལའི་རིག་པ་མེད་པ་ལ།   བསམ་པའི་སེམས་མེད་པས།   ལྷ་པའི་མིག་
 དཀོས་བསམ་པ་ལ།   ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྒྱུན་དོད།   སྤྱི་བཟང་རིག་པའི་གང་
 དོད།   སྒྲོན་ཆོར་པའི་སྒྱུན་དོད།   རྒྱག་ལྷ་བཙུང་པའི་ཆོམས་དོད།
 རོ་རྒྱུངས་པའི་ལྷགས་དོད།   ས་གཞི་འཁོད་པའི་ཕྱག་དོད།   རྒྱུ་འཕྱུལ་
 བརྒྱད་པའི་ཞབས་དོད་པས་གང་བསམ་ལམ་ལམ་དོད་བྱུང་བས།   ཁོང་
 རང་གི་མིང་བཏགས་པ།   སྒྲོན་མི་བསམ་པ།   ལྷ་ལྷམ་ལམ་ལམ་ཏུ་
 བཏགས་མོ་སྒྲོང་དེ་ལ་དབང་པོ་ཡན་ལག་ནམས་མོ་མོར་དོད་དེ་བྱེུ་ཡིད་.....
 ཁོང་ལྷ་ན་སྒྱག་པ་ཞིག་ཏུ་བྱུང་བས་མི་ནམས་ཡིད་སྒྲོན་པས་དེའི་མཆོན་ཏུ་ཡེ་
 སྒྲོན་རྒྱལ་པོ་ཞེས་བཏགས།   ཡེ་སྒྲོན་རྒྱལ་པོས་རོ་མོ་རྒྱུག་རྒྱལ་མོ་ཁབ་ཏུ་
 བཞེས་པ་ལ་ཕྱས་གཅིག་འབྲུངས།   དེའི་མཆོན་ཏུ་ལྷ་ཕྱས་ཀྱི་གཙུག་རྒྱལ་
 བའམ།   སྤྱིད་ཏུ་འདོད་ཅམ།   འཕྱུལ་ཕྱས་དབང་ལྷན་ཞེས་ཟེར།   སྤྱི་
 གཙུག་རྒྱལ་བས་རྒྱུ་བཟང་དུ་ལ་མོ་ཁབ་ཏུ་བཞེས་པ་ལ།   ཀོ་ཟས་སྤྱེས་
 ཅིག་འབྲུངས།   དེ་ཡི་ཕྱས་སྤྱི་མི་རབས་མཆེད་གསུམ་ལགས།   དེ་ནམས་
 བོ་མི་ལ་ལྷ་ཡི་མིང་བཏགས་པ་ཡིན།   སྒྲོན་མཆེད་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་རྒྱུང་
 བ་ཆར་རྗེ་ལྷག་ཆོ་འཕ་འོལ་ཡིན།   རྒྱུངས་ཀྱི་སྤྱི་ཉི་བསེ་ཏུ་ལས་ལྷ་རབས་
 སྤྱིད་པའི་མ་རྒྱུང་དེ།   མི་རབས་སྤྱིད་པའི་མཆོ་པོ་ཡིན་ཞེས་གསུངས།
 ཕྱས་ཆར་རྗེ་ལྷག་ཆོའི་རྒྱུད་པ་ལས་མཆེད་པའི་ཏུས་ཆེན་བཙུང་དང་།

འབྲས་ལ་དཀར་ནག་ཁྲ་གསུམ།   བོད་ཀྱི་མིའུ་གཏུང་རྒྱ་གསུམ་གྱི་འབྲས་
 རྒྱལ་དང་རྣམ་གྲངས་མང་ཁུགས་ཞིབ་པ་ལྟ་གཞིགས་རྒྱངས་ཀྱི་གཏུང་རབས་
 ལ་གཞིགས་པར་བྱ།   དེ་མུར་ཨར་རྗེ་གཙུག་གསུམ་གྱི་སྐུ་མང་ལྷན་ལྷན་
 བཅོན་གྱི་རྒྱལ་ཁྲ་ལའ་གྱི་བཀའ་བཞིན་རྒྱུ་བཟའ་ཁྱེ་ལྷན་ཁལ་ཏུ་བཞེས་.....
 པ་ལ་སྐུ་གཅིག་འཁྲུངས་དེ་མི་ཡི་ཕུ་མི་འདྲ་ལྟ་ཡི་གཏུང་སྐུ་འདྲ་བ་ཞིག་.....
 བྱང་།   སྐུ་དེ་ལྟ་རིམ་ཅེ་ཅ་ཁྱེར་ནས་གཡའ་མའི་ལྷན་ཁུའི་ནང་ཏུ་བཞག་
 ལྟེ་མང་ལྷན་ལྷན་བཅོན་སྐུ་ཡིན་ན།   མི་རྒྱུད་ལྟ་ལས་སྐུ་ལ་པར་ཤོག་   རིགས་
 རྒྱུད་ཁྱེད་ཏུ་འཕགས་པར་ཤོག   མཚོ་གཡོག་ཚོག་ཕྱེད་ཕྱེད་ཡིན་ན།   བཅོན་
 བཅོན་རྣམས་ཀྱིས་ཟ་པར་ཤོག   ཅེས་སྒྲོན་ལམ་བཟུང་།   མི་ཡི་རྒྱ་
 མ་ཤོག་པས་ལྟ་ཕྱལ་ཏུ་ཤོག་མི་སྐུ་ལ་པར་ཕྱལ་ཏུ་འོང་།   མང་ལྷན་ལྷན་
 བཅོན་ལ་རྒྱ་མཚན་རྣམས་ལེགས་པར་གསོལ་བས།   རྒྱུད་ནི་ལྟ་མོ་ཡིན་
 བས་མས་པས།   འདྲེ་མོའི་ལས་ཁུགས་དེ་ལྟར་བྱེད།   སྐུ་ཕྱེད་རི་ལ་ཡོད་
 པ་ན།   ལྟ་རིམ་རྒྱུ་ལ་འགོ་དཔོན་གསུངས།   དེ་མ་ཐག་ཏུ་ཡབ་ཕྱུ་
 བཅོན་ལྟ་རིམ་ཅེ་ཅེར་ཕྱོད་པས་ཁྱེད་གསུ་ཡི་ཕྱུར་ཕྱུར་ཅན་སྤྱི་གཙུག་ན་རྒྱངས་.....
 པ་དཀར་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་ལ་གསུ་འབྲུག་སྒྲོན་མོའི་ངར་རྒྱུད།   སེང་གི་
 དཀར་མོས་ཁུ་མ་བརྒྱན།   ཐང་དཀར་མོད་ཀྱིས་གསོག་པ་བཀའ།   འདབ་
 ཆགས་དང་གཅན་གཟན་རི་རྒྱས་ཀྱིས་བསྐྱར་བ།   འཇའ་ཚོན་གྱི་ཕྱུར་
 སྐུ་ལ་པ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་གཞིགས་ཏེ།   ཡབ་ཕྱུ་གཉིས་ཀ་སྐུགས་ཡིན་ཏུ་
 དཀྱིས་ནས་“རྒྱངས་མོ་རྒྱངས་མོ།   ལན་གསུམ་རྒྱངས་”ཞེས་འཁོད་པས་ལྟ་
 རིགས་རྒྱངས་ཀྱི་གཏུང་རྒྱུད་ཅེས་པའི་མིང་དེ་ནས་ཆགས་སོ།

བོད་ཏུ་སྒྲོན་པ་འདི་དག་ནི་ཡ་མཚན་ཅན་གྱི་ལྟ་རྒྱུད་ལྟ་ཕྱེད་ཞིག་ཡིན་.....

ཅུར། དེའི་མོག་ནས་པར་ཅན་ན་མས་ཀྱིས་མོག་མར་སྟེ་ཡིག་མ་ཐངས་ཀྱི་
གཏུང་རྒྱུད་ཅེས་པའི་མིང་དེ་གི་རྩུང་མོལ་རྩལ་གསལ་པོར་རྟོགས་ཐུབ།

དེ་ནས་ཐངས་ཀྱི་གཏུང་རྒྱུད་ལ་ཐང་པ་རྒྱུད་དང་། རོད་པ་རྩལ་རྩལ་
ཀྱི་རྟེན་པར་བའི་ཡིག་མ་མོག་མ་གྱི་རྟེན་པ་རྒྱུད་ཞིང་། རྩལ་པར་ཏུ་ཡག་མ་
པ་འབྱུང་གནས་ཀྱི་སྒྲུ་རུས་སྒྲུ་ཐངས་ཀྱི་གཏུང་རྒྱུད་ཀྱི་རྩལ་ཡག་མ་སྒྲུ་གས་.....
པའི་རྩལ་པར་འགོ་རྩལ་གས། དེ་དག་གི་མཚན་རྩལ་ན་མས་འདིར་དེ་དེ་པའི་ན་
པོ་དེ་ན་མོ་མས་སྟོང་སྒྲིབ་རྩལ་རྩལ་ཏུ་རྒྱུང་པས་མི་པོ་དེ་ཅིང་། ཐངས་ཀྱི་
གཏུང་རྒྱུད་ཞིབ་པར་མཆིན་འདོད་ན་ཐངས་ཀྱི་ཏུ་ཉི་བམེ་ཏུ་རྒྱས་འཁྱེད་.....
པརྩལ་གསྒྲུ་ཐང་དང་། སི་རུའི་བཀའ་ཆེན་མས་སྒྲུ་གས་ཡིག་ཚང་ཚད་ལྡན་ན་མས་
ལ་གསྒྲུ་གས་པར་ཞུ།

གཉིས་པ། རལ་ལྷ་དང་གཤམ་པ་ཐང་པ་མོག་མ་དཔམ་ཀྱི་
དམག་པ་ཐང་ག་སྟོང་དང་། རལ་ལྷ་ཀྱི་ཐིག་དཔམ་ཀྱི་རྩུང་པ་རྩལ་གས་
པའི་སྟོང་།

དེ་ལས་ཐངས་ཀྱི་གཏུང་རྒྱུད་ཀྱི་ལྷ་ཡག་རྩལ་པ་དཔམ་པ་ཐང་རྩལ་ལྷ་ལ་
མཚན་ནི། པར་རྒྱུད་ཐང་པའི་རྩལ་རྩལ་(1302)མོར་རྒྱུ་འབྱུངས། དཔུང་
མོ་གསྒྲུ་ལ་ལེཔས་སྒྲུ་པས་ཀྱི་གི་འཁྱི་སྒྲུ་གསྒྲིན་པ་དང་། དཔུང་མོ་པུན་
ལ་རྒྱུན་རྩལ་པའི་པུང་ཏུ་དག་པ་རྟེན་ཀྱི་རྩལ་པ་ཐངས་ཀྱི་མཚན་ཏུ་པར་
ཏུང་རྩལ་ལྷ་ལ་མཚན་ཞེས་གསོལ། དཔུང་མོ་དཔུང་ལ་ལེཔས་སྒྲུ་པས་མཐན་
ཆེན་རྩལ་དཔམ་དང་། སྒྲིབ་དཔོན་ཏུ་རངས་པ་ལ་པར་ཏུ་རྒྱུང་། དཔུང་
མོ་པུན་པའི་ན་གསྒྲུ་ཀྱི་ཆེན་པུན་ལ་མ་རྒྱུང་འཁྱིན་པའི་.....
ཡཔས་མཚན། མ་གསྒྲུ་པའི་རྒྱ་རྩུང་ལ་མ་རྒྱུང་ལོན། ཏུས་དེར་མ་རྒྱུ་

སེམས་མཆོག་སྒྲིབ་ཀྱི་བཞིན་ཉལ་སྒྲིབ་ཀྱི་འགྲོ་བའི་གནས་སྒྲིབ་ཀྱི་འདུང་།
 ཡོན་ཤོད་མའི་སྒྲིབ་ལས་འཛིན་གྱི་མཆོག་བྱིན་ནས་ཤོད་ཡོངས་ཀྱི་སྒྲིབ་དབང་
 འཛིན་སྒྲིབ་ལ་བརྟེན་བྱིན་ཤོད་ཁག་དང་། དེ་དག་གི་སྒྲིབ་འཛིན་པ་ནས་
 སྒྲིབ་སྒྲིབ་ནས་ཆོས་སྒྲིབ་གང་ལའང་སྒྲིབ་པ་དང་། རང་གི་མཆོག་
 སྒྲིབ་བྱེད་ཐབས་བྱས། བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོག་སྒྲིབ་ཆུང་བའི་ཀྱས་དེར་ཆུངས་
 ཀྱི་ཁྱིམ་སྒྲིབ་ནས་ཉལ་སྒྲིབ་ཀྱི་གནས་སྒྲིབ་ཀྱི་བཞིན་ཤོད་སྒྲིབ་ཤོད་ས་.....
 སྒྲིབ་ཐེབས་རྒྱུ་བྱིན་གྱི་རིག་པའི་གནས་ལ་སྒྲིབ་པ་ཆོན་ཆེས་ཆེར་མཛད།
 ཉལ་པར་ཀྱི་སྒྲིབ་ཀྱི་བྱ་བར་སྒྲིབ་པ་མཐར་ཐུག་གནང་། བཞི་ཐོག་སྒྲིབ་
 བྱང་གི་སྒྲིབ་འཁོར་ལས་ཆོན་ཞིག་ཞུས་པར་བརྟེན་དཔལ་གཉེར་ལ་བསྐོས་གཞག་
 མཛད། མཐར་ཐུག་ཆོན་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲིབ་པ་གཏུག་བྱེད་ཆེ་བས་དཔལ་གཉེར་
 ལས་གནས་དཔེ་ལས་ཞུས་ཀྱི་ལས་ཆོན་ཐེད་པར་བཞུགས། ས་སྒྲིབ་པར་
 མི་འདོད་པའི་བསམ་ཆུལ་བྱུང་། སྒྲིབ་པའི་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲིབ་འཁོར་མང་པོ་
 ཆར་དང་ལེ་ལོའི་དབང་ཀྱི་སྒྲིབ། འོན་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོག་གིས་
 དཀའ་ངལ་གང་ལའང་མ་འཛེམས་པར་ཆོས་སྒྲིབ་ཀྱི་བྱ་བར་སྒྲིབ་པ་ཆོན་.....
 གནང་བར་བརྟེན་དཔོན་པོ་ནས་སྒྲིབ་བྱིན་ནས་མཐོང་བཞོས་ཆེ་བར་སྒྲིབ།
 བདག་ཆོན་རིན་པོ་ཆེས་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོག་ལ་“སྒྲིབ་ལ་བྱིན་ཤོད་ཡོང་།
 གཤམ་རྒྱལ་སྒྲིབ་པ” ཞེས་བཀའ་བསྩལ་བ་བཞིན་དཔལ་གྲོག་དང་དཔལ་གྲུས་
 སྒྲིབ་ལ་ཆེད་མངགས་སྒྲིབ་པ་མང་ཀྱི་མཛད། དེ་ནས་དབྱུག་སྒྲིབ་ཁར་
 བདག་གི་རིན་པོ་ཆེའི་སྒྲིབ་ཀྱི་སྒྲིབ་འབྱུང་ཀྱི་བཅར་བས། སྒྲིབ་པ་མཐས་
 བཞུག་པ་དང་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོག་གཉིས་སྒྲིབ་ཞེས་ནས་མཐས་བཞུག་པས་
 བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོག་གི་མགོ་གཉེར་དང་། བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོག་གིས་

ཕལས་བཅུན་པའི་ཞབས་རྟེན་གྱི་དཔོན་པའི་གསུང་ནན་ཆེ་བ་གནང་།

དེ་ནས་དབུས་ལྷོ་བོད། སྐབས་དེར་ཁོང་གི་ཨ་ཁུ་རྒྱལ་མཆན་རྒྱལ་ས་
ཁྱིམ་ཁྱི་དཔོན་གྱི་ལས་གནས་འཛིན་ནའང་ཕྱགས་གཉིས་ཀྱི་ཁྱེད་པའི་མཐུ་.....
དཔལ་ཞིང་། ལྷག་པར་རྩ་རང་ཉིད་ཀྱིས་དབང་ཆ་རྒྱུད་ཆོད་མི་ཐེན་པར་
བཀའ་གཏན་ཡིག་རིགས་གང་ལའང་མ་བཅིས་པར་རང་རྣམ་གང་གར་བྱས་...
བ་མོགས་ལ་བརྟེན་རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་རྒྱ་ཆུང་(1322) མའི་ཟླ་བ་རྒྱུད་པར་ཁྱི་
དཔོན་གནས་དབྱུང་བཏང་། དེ་ནས་ཁོང་མའི་བཀའ་བཞིན་བྱང་རྒྱལ་
རྒྱལ་མཆན་ལ་ཁྱི་དཔོན་བསྐྱོ་གཞག་དང་འབྲེལ་ཅན་དན་དཔར་པའི་ལས་...
དཔལ་གནང་། སྐོ་འདིའི་ཟླ་བ་དབུ་པའི་ཆོས་བཅུ་བཞི་ཉིན་ཕྱེུ་གདོང་ཅིས་
ཟུངས། རང་ཉིད་ཀྱི་ཟླ་མ་ཕལ་ཆེན་རྒྱལ་དར་པའི་དཔོན་པོ་འཕྲུངས་
རྒྱས་པ་རྟོག་གཞིན་ལུ་བཟང་པོ་གཉིས་པར་བསྐྱོ་གཞག་རྒྱལ། རང་ཉིད་
ཀྱི་མངའ་ཁོངས་གཞིས་ཀ་ན་ལས་ལ་ཉལས་གསོ་དང་། ཕྱལ་བྱ་སོ་སོར་རྒྱུ་
ཤིང་བཅུགས་ནས་ནགས་ཆེལ་བཟོ་བ། གཤམ་རྒྱུ་ལ་ཟམ་ཆེན་འཇུགས་
པ། ཕལར་རྣང་ཉིད་པར་ཉལས་གསོ་དང་ཕྱེུ་གདོང་ཅིའི་སྐོ་བྱང་རྒྱ་
བསྐྱེད་དེ་ནམ་པར་རྒྱལ་པའི་ཁང་བཟང་ས་ལ་འཛོམས་པ་ལྟ་བུར་བྱུང་། རྒྱས་
མཆུངས་ཁྲལ་ཞིབ་བྱས་ཏེ་མང་ཆོགས་ཀྱི་ཁྱུར་པོ་ཡང་རྩ་གཏོང་བ་མོགས་.....
གསར་བཅོས་ཀྱི་བྱ་བ་མང་ཅན་བྱས་པ་དང་། ཁྱི་དཔོན་དེ་ཉིད་ནི་དྲག་
གི་བྱ་བར་ཕལས་ཤིང་། ལྷག་པར་རྩིད་འཛིན་ལས་དོན་གྱི་འཇམ་ཐང་ཆེ་
པས་འབྲི་གཡའ་ཆེལ་སོགས་ཀྱི་ཁྱི་དཔོན་ན་ལས་ཀྱིས་དེར་ཕྱ་དྲག་དང་རམ་.....
འཇིགས་ཅིག་ཅར་རྩ་རྒྱུས་ནས་ཕག་རྒྱར་གསལ་བཤམས་ཏེ་གཞོན་ཐབས་.....
བྱས། དེ་ནས་སོག་མར་གཡའ་བཟང་པོ་དང་ཁ་མཚུ་མང་རྩ་བྱུང་། གཡའ་

བཟང་པ་དེ་ཚོས་སྒྲིགས་ནས་བཤད་ན་ཕག་མོ་ཟུ་པའི་སྒྲོབ་བརྒྱད་ཡིན་ལ།
 སྒྲིང་ཁྱལ་ནས་བཤད་ན་རྟོར་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་ཁྱེད་གཏོགས་པས་ཕག་ཟུའི་འོག་
 རྒྱུ་འབྱུང་དགོས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་“ལས་ཀྱི་སྒྲིགས་ཀྱིས་བདས་པ་ན།
 རྒྱུ་ཆེན་འོག་པའི་ལས་ལ་འགྲོ། ལུ་སྒྲིགས་ཀྱིད་ཀྱི་སྒྲོན་པ་མཚོག་དཔང་
 རྒྱལ་སྒྲོན་པའི་བརྒྱལ་ཁྱལ་འཛིན།” ཞེས་པའི་དཔེ་རྒྱུ་ཁྱིད་པོན་གོང་མ་
 རྒྱལ་མཚན་སྐབས་ཀྱི་སྐུ་རྒྱས་སྒྲིག་ལམ་ལ་བཟང་པས་དྲག་སྐྱལ་ལ་བརྟེན་ནས་
 ཕག་ཟུའི་མངའ་འབངས་ཁྱིམ་རྒྱུད་ཀྱིས་བརྒྱ་བརྒྱད་རྒྱ་དང་དེ་ན་ལས་ཀྱི་ས་……
 ཞིང་བཅས་པ་ཉམ་བརྒྱད་བྱས་པར་བརྟེན་ཁྱིད་པོན་བྱང་རྒྱལ་མཚན་……
 ཁྱིམ་འཁོད་མ་ཐག་རྒྱ་རང་ཉིད་ཀྱི་མངའ་འབངས་ས་ཞིང་བཅས་པ་རྒྱར་……
 རྒྱངས་པས་སྒྲར་ཡང་གཡའ་ཕག་པར་ཁ་མཆུ་ལངས། རྒྱས་དེར་ཆལ་པ་
 ཁྱིད་པོན་ཀྱིས་གཡའ་བཟང་པའི་རྒྱལ་ལངས་བྱས་པ་དང་། ས་རྒྱ་དཔོན་
 ཆེན་ཀྱིས་དྲང་བདེན་མ་བྱས་པར་མངའ་འབངས་དང་ས་ཞིང་རྒྱ་ལོར་ན་ལས་
 གཡའ་བཟང་ལ་ཕྱིར་སྒྲིག་སྒྲིང་དགོས་པའི་བཅད་མཚམས་བཏང་། གཡའ་
 ཕག་དཔང་ཁ་མཆུའི་འབྲུན་མཚོད་པར་བར་བར་རྒྱ་གཡལ་འབྱེད་པས་ཕག་
 ཟུ་དཔལ་ཕམ་ཉི། རྒྱན་པ་གཞོན་ལུ་འོད་སྟགས་འགོ་དཔལ་བཟུ་གཟུམ་
 ཅམ་དཔལ་ཐོག་རྒྱ་ཤོར། བྱང་རྒྱལ་མཚན་དང་རྟོར་གཞོན་ལུ་བཟང་
 པོས་འགོ་བྱས་པའི་མི་བྱངས་བཅོ་སྒྲ་ཅམ་མ་གཏོགས་ཕལ་ཆེར་ཤོས། དེ་
 བས་དཔོན་ཆེན་དཔང་རྒྱལ་དཔལ་པའི་དྲང་རྒྱ་གཡའ་བཟང་པ་དང་ཕག་ཟུ་
 གཏུག་བཤེར་བྱས། བདེན་པ་ཕག་ཟུར་ཡོད་ཀྱང་ས་རྒྱུའི་དཔོན་ཆེན་ཀྱིས་
 གཡའ་བཟང་པའི་སྒྲིགས་སྒྲུ་འཁྱོགས་ནས་གཡའ་བཟང་པ་རྒྱལ། ས་རྒྱུའི་
 དཔོན་ཆེན་ཀྱིས་བྱང་རྒྱལ་མཚན་ཁྱིད་པོན་ཀྱི་ལས་གནས་དབྱུངས་ནས་

ས་མཁའ་ལྷོ་མོ་ལས་འཛིན་པ་ཞིག་ལ་ཁྱི་དཔོན་བརྗོད་གཞག་བྱས་ཀྱང་ཐག་སྒྲུ་སྤི་
 དཔོན་གྱིས་དབང་ཆ་ཅ་པ་ནས་མ་སྒྲོན་པར་རོ་རྒྱལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱས། དེ་
 བས་ཕྱབ་རིང་མ་སྤོང་བར་དཔོན་ཆེན་དབང་ལྷན་བཙུག་བཙུག་ལྷན་གྱིས་གཡོ་.....
 ཐབས་བྱས་ཏེ་དཔུགས་ཀྱི་དོག་ལྷན་པ་ཞེས་པའི་ས་གནས་དེར་བྱང་རྒྱུ་བྱུལ་....
 མཆོན་གསོལ་ཚུན་ལ་གདན་དྲངས་ནས་ཞི་དྲག་ཆ་འཇམ་གྱི་ཐབས་ནམ་པ་སྒྲ་
 ཆོགས་སྒྲུད་དེ་ཁྱི་དཔོན་གྱི་དབང་ཆ་སྒྲོན་དགོས་པའི་བཀའ་ཐབས་པ་མ་བཤ།
 ཞག་བཙུ་དཔུ་ཅམ་རིང་གྱང་ཐང་ཏུ་བཙུག་འཇམ་བྱས། ཁྱི་དཔོན་བྱང་
 རྒྱུ་བྱུལ་མཆོན་འདི་ཉིད་ནི་དཔའ་མཛེས་པ་རྒྱལ་མོད་དང་མཁའ་རྒྱ་ཆེ་.....
 བས་ཆ་འཇམ་གྱི་ཐབས་ཅི་འདྲ་ཞིག་བྱས་ཀྱང་“ར་ཡི་སྤྲོག་གཙོད་ཀྱང་ཆོག
 ཁྱི་དཔོན་གྱི་དབང་ཆ་ནི་མི་སྒྲོན་”ཅེས་གསུངས་པས། དཔོན་ཆེན་དབང་
 ལྷན་བཙུག་ལྷན་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་ཏུ་གྱུར་ནས་ཕྱིར་ཕོག་དེ་རྗེས་གཡའ་
 ཐག་ཁ་མཆུད་དཔུད་མཆོམས་དྲང་བདེན་བྱས་ནའང་། གཡའ་བཟང་
 པ་རྒྱལ་འབྲམ་མོད་གྱིས་མེ་དང་གཉལ་གྱི་དམག་ནམས་བསྐྱལ་ཏེ་དོག་པོ་.....
 རྒྱད་ཏུ་གསལ་འབྲམ་པས་ཐག་སྒྲུ་བ་ནམ་པར་རྒྱལ། གཡའ་བཟང་པའི་
 འགོ་དམག་ཉི་ཤུ་ཉལ་ཅམ་པས། དམག་མི་གཞན་ནམས་ཕྱིར་སྤོས།
 ཐག་སྒྲུད་འགོ་དམག་གིས་གཡའ་བཟང་དཔོན་པ་དང་གཞིས་ཀ་ནམས་ཅིས་...
 བྱངས་པོ།

དེ་རྗེས་ཐག་སྒྲུད་དབང་ལྷན་པ་རྒྱུ་ཐེ་ཆེར་སྤོང་ན། མཐའ་ས་སྒྲུ་པའི་
 དབང་ཐང་རྒྱད་དེ་པོད་ཡོངས་ཀྱི་ཕྱིད་དབང་ཐག་སྒྲུད་ལག་ཏུ་ཤོར་ཉེན་ཡོད་
 པ་ས་སྒྲུད་ལྷོ་མ་དང་དཔོན་ཆེན་ཆོས་ཤེས་ཆོར་བྱང་ནས་དབང་ལྷན་བཙུག་ལྷོ་མ་
 འབྲམ་གྱིས་རྒྱོག་ཏུ་གཡའ་བཟང་དང་། ཆོལ་པ། ཐང་པོ་ཆེ་བཅས་དང་

མནའ་འཁྱེལ་བཙུགས་པ་དང་། ས་སྐྱའི་ཁྲ་མ་གུན་སྤངས་པ་དང་། དཔོན་
 ཆེན་རྒྱལ་པ་བཟང་པོ་ས་ཁྱི་དཔོན་བྱང་རྒྱལ་མཆན་བཀོདས་ཏེ་རྗེའུ་.....
 གཤོང་ཅིས་ལེན་བྱ་རྒྱའི་བྱས་ངན་མང་ཏུ་བཤམས། འོན་ཀྱང་རྩོན་ཆད་
 ས་སྐྱ་བ་དང་ཕག་སྐྱ་འཁྱེལ་བ་བཟུང་བ་དང་། རྣམ་པར་ཏུ་ཁྱི་དཔོན་བྱང་
 རྒྱལ་རྒྱལ་མཆན་འདི་ཉིད་སྐྱ་ན་རྒྱང་པའི་ཏུས་སྐྱ་ས་སྐྱར་ཆོས་ཁྱིད་ཀྱི་སྐྱང་བ་
 མཛད་པ་ཅམ་མ་བཟད། བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་བཟང་པོ་དཔལ་གྱི་ལས་ཞབས་
 ཡིན་སྐབས་བྱེད་དཀའ་པར་གྱུར།

དེ་ནས་ཁོ་པ་ཆོས་ཞི་བའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྲ་མ་མཉམ་མེད་པ་.....
 དང་ནང་པ་བཅོད་མེད་སོགས་ཆེད་ཏུ་མངགས་ནས་གཡའ་ཕག་དཔར་པར་...
 འདུམ་བྱས། སྐབས་དེར་ཁྱི་དཔོན་བྱང་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་
 ཁྲ་མ་མཉམ་མེད་པར་འདུམ་བྱེད་པར་དབྱས་སྒྲགས་སྐྱ་ཐེབས་པར་བསྐྱ་བ་....
 ཞབས་ཏྲིག་གང་ལེགས་བྱས། ཁྲ་མ་མཉམ་མེད་མཛད་དཀའ་ཡོང་སྐྱམ་
 བས་གཡའ་བཟང་པར་བདེན་པ་དེ་ཅམ་མེད་ཀྱང་གཡའ་བཟང་པ་རྒྱལ་ཅམ་
 དང་། ང་ཕག་སྐྱ་ཕམ་ཅམ་ཞིག་གནང་ན་འགྲིག་ཞེས་བྱས། ཁྲ་མ་མཉམ་
 མེད་སོགས་སྐྱགས་ཤིན་ཏུ་མཉེས། དེ་ནས་གཡའ་བཟང་ཏུ་ཕྱོན་པས།
 གཡའ་བཟང་ཁྱི་དཔོན་རྒྱལ་འདུམ་འོད་ཀྱིས་ཁྲ་མས་སྒྲགས་རིས་མཛད་ཡོང་...
 སྐྱམ་ནས་གཤོང་མ་བསྐྱབ་པར་གཡལ་སྐབས་པར་འདུམ་གནང་མ་སྐྱབ་པར་...
 བྱིར་ཐེབས། གོང་ཏུ་སྒྲོས་པའི་ཞི་བའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་འདུམ་མ་འགྲིག་
 པས་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་པ་བཟང་པོ་འགོ་དམག་དང་བཅས་པ་དབྱས་སྒྲགས་སྐྱ་
 འོངས། ཁྱི་དཔོན་བྱང་རྒྱལ་མཆན་གྱིས་ས་སྐྱ་བའི་དཔོན་ཆེན་འགོ་
 དམག་དང་བཅས་པར་རྩེ་ལེན་བསྐྱ་བ་གཟབ་རྒྱས་དང་འཁྱེལ་དཔོན་ཆེན་.....

རྒྱལ་པ་བཟང་པོར་གཡའ་པག་གི་ཁ་མཆུ་དེ་བཀའ་གཏན་ཡིག་རིགས་དང་མ་
 འགལ་པར་བདེན་པ་བདེན་རྒྱལ་གྱིས་ཐག་གཅོད་གནང་དགོས་པའི་རེ་བ་.....
 རྒྱལ། དེ་ནས་ཡར་ལངས་ཏེ་ཕྱིན། ཡར་གོ་མ་དོ་གཞུ་མ་ཕྱིན་པ་ཕྱིར་
 རོག་ནས་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་པ་བཟང་པོར། “གལ་ཏེ་ཁྱེད་གྱིས་བདེན་པ་
 རྒྱན་འཁྱོངས་མ་མཛད་པར་ང་བསད་ན། ང་ཡི་རྩོད་པོ་ཆེ་བས་མདོ་
 ཉོད་ཐུང་དང་། ཤར་མི་ཉག་རིང་མོ་ཡ་ཆད་ནས། ཉོད་མངའ་རིས་
 བསྐྱར་གཞུ་མ། ཉོ་བྱང་ཤར་རུབ་ཀྱན་རུ་རོ་བདག་མང་པོ་ཡོང་གིད་པས་
 དབྱས་གཅོད་གི་ཡུལ་ཁམས་ན་མས་ཀྱང་ཡུན་རིང་མི་བདེ་བར་འཇུག་གིད།
 རྩེ་གདོང་འདི་ཡང་དམག་གིས་མ་བསྐྱར་ན་དགའ། གལ་ཤིང་བསྐྱར་པ་
 ཡིན་ན། ངས་དྲིན་གྱིས་བསྐྱངས་པའི་གཡོག་པོ་ཉུང་ཤོས་ལའང་བརྒྱ་ཅམ་
 ཡོད། བརྒྱ་པོ་དེར་ལག་རྩོགས་བརྒྱ་རེ་ཡོད་པའི་དབང་རུ་བྱས་ནའང་
 ཉོད་ཐག་གཅིག་ཅམ་ཡོད་པས། ངམས་ཤོས་མཐིལ་འདིར་མི་བདེ་བ་ཆེན་
 པོ་ཡོང་བས་དམག་མི་མཛད་ན་ལེགས་” རྒྱལ་ཀྱང་མ་གསན་པར། རྩོགས་
 རེ་བའི་ཁ་ལ་གསན།

དེ་ནས་ཁྱི་དཔོན་བྱང་རྒྱལ་པ་མཆོན་ཕྱིར་ལོག་ནས་ཞབས་འཁྱིང་.....
 གན་གས་གཞོན་རུ་བཟང་པོ་དང་། མགོན་པོ་རྒྱལ་པ་མཆོན། རྒྱུ་འབྱུ་མ།
 བསམ་བློཔ། ཀྱན་དགའ་གསུམ་པ་ལོགས་ལ་སང་ཉིན་ང་དང་གཡའ་བཟང་
 པ་གཉིས་དཔོན་ཆེན་གྱི་མཇུག་རུ་གཏུག་བཤེར་བྱེད་རྒྱ་ཡིན། དཔོན་ཆེན་
 འདི་ཆོག་མི་བརྟན་པ་དང་རྩོགས་མཐའ་ཁ་བཞི་ནས་དམག་གསུམ་བྱེད་པ།
 ཆལ་པའི་གོ་ཆ་ན་མས་ཀྱང་རྒྱ་གཞུང་ལ་བཏང་འདུག་ཟེར་བས། གལ་ཤིང་
 དེད་བརྒྱུད་ནས་ཐུགས་པ་དམར་བཟུས་བྱེད་བཞིན་འདུག་ཟེར་ཡང་། རྩེ་

གདོང་ཆ་པ་ནས་མ་ཤོར་བ་ཕྱིན་དཔོན་པ་དང་། རང་ཅག་ནམས་ཀྱིས་དཔག་
 འཐབ་བྱས་ནས་སྐབ་ནའང་། བྱིས་ས་ལྷགས་ལ་མི་ཆོག་པས་པམ་མེན།
 སྐར་དུས་ཀྱི་ས་ཆ་དོག་ལྷག་པར་ར་བཅོན་འདུག་ཕྱིན་སྐབས་མཐོན་པོ་ལྷུ་
 མཆོན་དང་། སྐུ་འདུག་པ་ལན་རི་རྩུབ་བརྒྱུད་པ་བཞིན་མེས་པ་འཇགས་
 དཔོན་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་ཡང་གནང་། དེའི་སང་ཉིན་བྱ་རོག་ཐང་ལ་
 སེམས། རྣམ་རྒྱལ་ཆོས་ཁམ་ཞེས་པ་འདིར་གཡའ་བཟང་པ་དང་གདོང་གཞི་
 ར་སྒྲིད་ཀྱིས་བྱ་གཏུགས་སྐན་ཏུ་བྱས། དཔོན་ཆེན་སྟེ་ཡའ་འཆབ་ཆེ་ཞིང་རྣམ་
 འཇུར་ཤིན་ཏུ་དན། ཕྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱིས་ད་ཏུར་དཔར་ཉགས་
 ཡིག་རིགས་འགའ་ཞིག་དཔོན་ལྷགས་བྱས་ནས་བར་ཐང་པ་དཔལ་རིན་མེན་
 བར་བཏར་བས་ཁོ་པ་ཆོས་ལམ་ཁ་ནས་བཟུང་ཉྩེ་མ་བཏར་། དེའི་རྒྱལ་མོ་
 ཕྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། གཡའ་བཟང་པ་གཉིས་ཀ་འཛིན་བཟུང་བྱས་
 བས་གཡའ་བཟང་པ་ག་ལྟ་མཆོགས་ལ་བཞག དཔོན་ཆེན་ཉིད་ཀ་ཏུག་མ་
 ཆོགས་ལ་བཞད། ཡོལ་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཏར་། ཀོ་འཕྲལ་ཆེན་པོ་གཉིས་
 བཅེགས་པའི་ཉིད་ཏུ་ཁྱི་དཔོན་ཕྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་སྒྲོད་ཏུ་བཅུག ཏུས་
 དེར་མཐའ་བཞི་རྣམས་དཔག་གིས་བསྐྱོར་མིན་པ་དང་། བྱིས་ས་ཆེན་
 པོ་བཟུང་། ཕྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱིས་ད་ཉྩུགས་མི་ཡེགས། ར་ཡི་
 མིར་བྱིར་ནས་བཀའ་ཤོག་རྒྱན་མ་བཏར་ཡོང་སྐྱམ་ནས་ན་རྒྱལ་བྱས་ཉི་ར་ཡི་
 གཏུགས་པོ་ཐམས་ཅད་འདར་བཞིན་འདུག་པས། ལྷ་ལྷལ་གཅིག་དང་རོ་
 ཉི་གཅིག་བསྐྱེད་དཔོན་པས་མེ་འཕྱེར་ཤོག་ཅེས་བརྗོད། གསལ་ར་ཁང་
 བང་ནས་རྒྱུགས་བང་པོ་ལ་མེ་མི་བྱིར་ནས་བྱས། ཕྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་
 ཀྱིས་མཐོ་འདུགས་ནས་སྐན་འདུག་པའི་རྒྱལ་ཕྱིན་མེལ་ཅེ་བསྐྱེད།

ཅན་དན་ཀྱི་དྲི་ཞིམ་པོ་བྱུང་བས་བཙན་ཆེ་བ་ན་དེ། འདི་འདྲའི་དྲི་ཞིམ་པོ་ཅི་
 ཡིན་ཤིས་པས། ར་ཡི་ཐེལ་ཙེ་བསྐྱེགས་པའི་དྲི་ཡིན་གསུངས། དེ་ནས་
 ཡུན་རིང་མ་ཁོང་བར་དཔའ་གི་ནམ་མཁའ་དཔལ་དང་། དཔོན་ཆེན་འོད་
 ཟེར་མེད་གཤེད་ཡིག་མཁན་ཉོན་པ་རྟོ་རྟོ་དཔལ། དཔའ་གི་རྟོ་རྟོ་རྒྱལ་མཆན་
 གྱུ་ལྷ་ཡུ་པའི་རྟོ་རྟོ་དཔལ་བཅས་ཐེལ་ཙེ་ཡོན་རྒྱ་འོད་། ཁྱི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་
 རྒྱལ་མཆན་ཡིས་ཐེལ་ཙེ་མེལ་བསྐྱེགས་ཆར་ཞེས་གསུངས། སྐབས་དེར་
 རྩུ་གདོང་པའི་འཁའ་ས་ཡིག་རིགས་གལ་ཆེ་བ་འགའ་ཞིག་ཡོད་པ་རྒྱ་མས་.....
 འཕྱི་བྱང་པའི་ཁྲ་མ་ཀུན་རྒྱལ་བརྒྱུད་ཤོད་དཀར་མདའ་ཏུ་ཁ་ཆེ་ཞིག་གི་ལག་...
 ཏུ་མངགས་བཙལ་བྱས།

དེ་ནས་ཉིན་གསུམ་རིང་གཡའ་བཟང་པ་དང་། བར་པོ་ཆེ་པ། རྩ་
 ཡུལ་ཉིད་དཔོན་ཆུལ་ཁྱིམ་སྐྱེས་པ་བཅས་ཀྱི་རྒྱལ་ཅན་དཔོན་ཆེན་དང་།
 ཆལ་པས་བྱས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆན་དང་ཁ་ཆོད་ཐེངས་མང་བྱས། ཁོ་
 པ་ཆོ་ཁྱི་རྒྱུད་ལག་ཐེལ་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆན་ལ་ཉེས་བརྒྱུད་དང་།
 བནར་གཙོད་དུ་ག་པོ་བཏང་བས་བརྒྱལ་ནས་དབུགས་ཆད་པ་ཡང་ལན་.....
 གསུམ་ཙམ་བྱུང་། ཡུལ་ཉོད་ཀྱི་པགས་པའང་ལན་གསུམ་ཙམ་བརྟེན། ཟླ་
 པ་གཅིག་ཉི་མ་ཙམ་ཁ་ས་ལ་ཐུབ་ནས་གཟིམ་དཔོན་བྱུང་། འོན་ཀྱང་དེ་
 དག་ལ་མི་འཇིགས་པར་ད་ཏུང་ཐབས་ནམ་པ་སྐྱ་ཆོགས་ལ་བརྟེན་ནས་སྟོན་...
 གཞོན་རྒྱ་བཟང་པོ་སྐྱེས་ལ་འཐབ་ཆོད་མཐའ་འཁྱོངས་བྱེད་དཔོན་པའི་.....
 བསྐྱེད་བྱ་ཡང་ཡང་གནང་།

དེ་ནས་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་པ་བཟང་པོ་སྐྱེས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆན་...
 ཀྱི་རྒྱལ་གཉིས་རྒྱལ་ཏུ་བསྐྱེད་པ་ཏེ་ནམ་རྒྱལ་རྒྱལ་པོ་འདྲན་རྒྱ་ཁྱིད་ནས་དབུ་

ལ་རྩ་ལྟ་བུ་ལོ་ཞིག་གཤམ་གས་པས་དབྱ་དབྱ་གས་དབྱ་གས་གནང་པས་རྩ་ལྟ་.....
 ལྟར་བུ་འི་ནང་ཏུ་རྩུང་། ཡང་ལྟར་ལྟོད་གདོང་དེར་སྒེབས་སྐབས་དབྱ་
 དབྱ་གས་ནས་བརྒྱུར། ཡང་བྱ་ས་གདོང་ཏུ་འཕྱར་སྐབས་རྩ་ལྟ་གཤམ་གས་
 བས་ཚལ་སྒྲིག་དམ་པོ་བརྒྱུ་བ་དང་། བཅོན་ཆས་གཤམ་གས་ནས་ཡར་
 འཕྱིང་། རྩེ་ནག་གི་བར་ཏུ་ཆལ་པའི་དམག་མིས་བརྒྱལ་བས་ཁ་དག་གཉོང་
 བ་དང་འདྲེད་དུག་ཆལ་ཆེན་བཏང་། ཆལ་པས་གསེར་སྒྲི་བེ་ལྷ་ཙམ་
 དཔོན་ཆེན་སོགས་ལ་སྒྲིད་ནས་བྱང་རྩུབ་རྩུལ་མཆོན་བསྐྱོངས་ཅིས་བྱས་ཏུང་...
 བསྐྱོངས་མ་ཐུབ། དེ་ནས་ཆལ་པའི་དམག་མི་སྒྲིར་སྐྱོག་ ཏུག་ཆོས་
 རྒྱང་ཏུ་རྒྱ་བ་སྒྲིད་གཉིས་དང་། ཀོ་སྒྲིལ་ཏུ་རྒྱ་བ་གཅིག་ཙམ་བཞུགས་སྒྲིར་
 སེབས་པས་མགོན་པོ་རྩུལ་མཆོན་དང་། དཔལ་འཛིན་གྱིས་སོས་ཟས་དང་
 དེལ་ཁལ་འཕྱིད་ནས་བསྐྱོ་བར་འོངས། དེ་ནས་འཛིན་པའི་ཞེན་གདོང་
 ཏུ་སྐྱོག་སྐབས་མཁར་རྩུ་དང་བྲག་ལ་ཞག་དེ་བཞུགས། བསམ་པས་ལ་
 འཕྱར་སྐབས་སྒྲི་བོ་མོ་མོ་གྲུན་གྱིས་བསྐྱོ་བ་རྩུ་ལ་འཛིན་གང་གཟབ་གནང་། ཅི་
 ལྟར་གདོང་ཏུ་འཕྱར་སྐབས་སྒྲི་མེར་ཡོངས་གྱིས་བསྐྱོ་བ་ཞུས། ཐུག་འཆལ་
 རྒྱར་བ་བརྒྱར་བས་ཁྱི་དཔོན་བྱང་རྩུབ་རྩུལ་མཆོན་དགའ་ཏུ་ཤོར། རྩོར་
 རྩམས་ལ་མཆོན་སྒྲིས་ནས། རྩོར་སྐྱོད་ཏུ། “དཔོན་ཆེན་དབང་བཅོན།
 འདི་མི་དག་བ་གཅིག་ཡིན” ཟེར་བ་དེ་བདེན་པར་འདུག མི་འདི་ཙམ་གྱི་
 མིག་ནས་མཆི་མ་བཏང་བ་ནི་དགའ་བའི་བྱ་བ་ཞིག་དེད་ཟེར། དེ་ནས་ཞེན་
 གདོང་གི་ཆོས་སྐྱོ་སེབས་ནས་རྩུ་ཆང་དང་གསོལ་ཆོག་ཐུལ། རྩུག་ཆང་
 རྩོར་རྩུལ་དཔོན་གཤམ་དང་། གཞོན་ཏུ་བཟང་པོ། དེ་བཞིན་པག་
 གྲུའི་དཔོན་གཤམ་གནང་བས་རྩམས་དང་ཞལ་འཛོམས་གནང་ནས་རྩུ་ལྟོག་...

ཐར་ཐུབ་པ་འདི་ཡི་རྒྱ་མཚན་གཙོ་བོ་ནི་གཞིན་ཅུ་པ་ཐར་པོ་ཤོགས་ཞེས་པ་.....
འཁྱིར་དཔོན་དཔག་ན་ལས་ཀྱིས་དཔག་འབའ་བྱས་ཏེ་ཕྱེད་གདོར་དཔ་ཡི་.....
ལག་ཏུ་མ་ཤོར་བ་དེ་ཡིན་གསུང་ག།   དཔོན་དཔག་ན་ལས་ནས་ད་ལྟ་ས་རྒྱ་
པ་ནང་ཁུལ་ཏུ་འགལ་བ་ཆེ་ཞིང་ཉག་པར་ཏུ་དབང་རྒྱལ་བཙོན་འབྱུང་དང་.....
རྒྱལ་པ་པ་ཐར་པོ་དཔར་འགལ་བ་བྱུགས་ཆེ་བས།   ར་ཚོས་གོ་སྐབས་དེ་
དཔ་འཛིན་བྱས་ཏེ་ས་རྒྱ་པར་ཐར་གོལ་ཕྱིད་དཔོས་ཞེས་བྱས།

ཁོང་གསལ་གྱི་གནས་རྒྱལ་དེ་དག་གིས་བྱེན་པས་པག་ཟུ་དང་།   ས་
རྒྱ་པའི་དབང་གྱི་འགལ་བ་དེ་སྐར་ལས་མདོན་གསལ་དོད་ཏུ་དང་།   ར་དྲག་
ཆེ་བ།   རྫོང་ར་ཅན་ཏུ་རྒྱར་སྐབས་ཞི་པའི་ཐུབས་གང་ཞིག་ལ་བརྟེན་ནའང་
ཐག་གཙོད་མི་རྒྱུ་པར་དྲག་བྱུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་གཙོད་ཕྱིད་དཔོས་པ་
དེ་རྒྱལ་ས་གཉིས་གསལ་གསལ་པོར་རྟགས།   དེ་ནས་དཔོན་ཆེན་དབང་རྒྱལ་
བཙོན་འབྱུང་འཁར་ས་དང་པཅས་པ་མཐོང་རྫོན་ཏུ་འཕྱོར།   ཁྱི་དཔག་
ན་ལས་དོག་ཁྱུར་པར་བསྐྱེད་ས།   བྱར་རྒྱུ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་ལྱར་དཔག་
ཐུབས་ཐེགས་པར་མཛད་དེ།   གཞིན་ཅུ་པ་ཐར་པོ་ཤོགས་དཔོན་བྱས་ཏེ་
པག་ཟུ་ཁྱི་བཙོན་གྱི་དཔག་ན་ལས་བྱངས།   ལྷུ་མ་ཕྱིར་ཏུ་སྐྱེད་ཐེས་རྟ་
དཔག་ས་གནས་དེར་བཞག   ཀླར་ཐར་ཏུ་བརྒྱུད་ནས་ཐོན་མཁར་ཏུ་དཔོན་
ཆེན་དབང་རྒྱལ་བཙོན་འབྱུང་གྱི་ཁྱི་དཔག་ན་ལས་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་མོ་སྐབས་.....
དར་བརྒྱན་ནས་ཐར་གོལ་བྱས་པས་ས་རྒྱའི་དབྱུག་གཙོང་གི་ཁྱི་དཔག་ན་ལས་
ལ་པས་ཉེས་ཆ་བས་ཆེན་པོ་ག   པག་ཟུ་པ་དཔག་ལས་ནས་པར་རྒྱལ།   དེ་
ནས་བྱར་རྒྱུ་རྒྱལ་མཚན་ཉིད་ལྱར་དཔག་ཐོག་ལ་ཐེབས།   བླ་ཕྱི་དང་
འཕྱོངས་རྒྱས་ཤོགས་ལྟོ་བརྒྱད་ཀྱི་རྫོང་གཞིས་ཐལ་ཆེར་བྱངས།   ར་པ་ལྱུང་

རྒྱལ་པའི་ས་མཱི (1348) ལོར་དམག་དཔུང་བཏང་སྟེ་ཆོས་པ་ཁྲི་དཔོན་.....
 གཏོར་པས་བཏང་ཐོག་དེའི་ས་ཆ་དང་འབངས་ནམས་པག་གྲུས་དབང་རུ་.....
 འཁུལ། སྐབས་འདིར་པག་གྲུ་དང་། འཕྲི་བྱང་པ་འགལ་ཏེ་དམག་འབྲུག་
 ལན་མང་ཕྱང་ཞིང་སྟག་པར་རུ་འཕྲི་བྱང་པ་དང་། ཉན་གྲགས་པ། གཡའ་
 བཟང་པ་གསུམ་གྱིས་གྲོས་བཞུགས་ནས་པག་གྲུར་དམག་དྲངས་པར་དམག་.....
 དཔོན་ཆེན་པོ་རྟོར་གཞོན་རུ་བཟང་པོས་འགོ་བྱས་ཏེ་ཡར་རྩོད་ཀྱི་དམག་.....
 རོགས་འབྲས་མོ་བྱང་པ་ལ་བཞག ཁྲི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་གཙོས་
 དཔུང་ཆེན་བྱང་ཁར་བཏོན་ནས་འཕྲི་བྱང་པར་པར་སྒོལ་བྱས། གཡའ་
 བཟང་པ་མྱིར་སྟོན། ཆོས་པ་དང་ནམ་གྲགས་པ་གཉིས་གྱིས་ཁྲི་དཔོན་པ་རི་དང་།
 གཡལ་ཅེ་བྲག་ལ་མཁར་རྫོང་ཅིག་པ་སོགས་བྱེད་པར་བཞེན་པག་གྲུའི་དམག་.....
 རྣམས་གསང་མདར་ཡོང་། གཡའ་བཟང་ཁྲི་དཔོན་འཁུམ་ཐག་འོད་གྱིས་
 གཉལ་དམག་རྣམས་ཁྲི་དམ་རྒྱན་པོ་ཅེར་འཕྱར་པ་ཤེས་ཏེ་མྱིར་ལོག་ནས་.....
 འཐབ་པས་འཁུམ་ཐག་འོད་སོགས་འགོ་དམག་དགུ་བརྒྱ་ཙམ་རྒྱན་པོ་ཅེའི་.....
 ཉན་ལ་བརྟུང་། གཉལ་དམག་མང་རུ་བསད། གོ་མཆོན་རྣམས་སྤངས།
 རབ་ཕྱང་རྒྱལ་པའི་རྩྭ་གས་ཉག (1350) ལོར། པག་གྲུས་འཕྲི་བྱང་པ་
 པལ། རུས་དེར་དམག་འབྲུག་ཐངས་མང་ཕྱང་ཡང་པག་གྲུའི་དམག་དཔུང་
 རྣམས་དམག་གྲུས་རབ་རུ་ཆེ་བས་དགྲ་ལ་མཐའ་དག་ལས་རྣམ་པར་རྒྱལ།
 དཔུང་རྩྭ་གས་ཀྱི་ས་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་དང་ས་སྐྱའི་ས་ཆ་ཁག་གཅིག་གྱུང་དབང་
 རུ་འཁུལ། ཁྲི་དཔོན་བྱང་ཆུབ་རྒྱལ་མཆོན་དང་། དམག་དཔོན་ཆེན་
 པོ་རྟོར་གཞོན་རུ་བཟང་པོའི་མཆོན་རྒྱན་རྩྭ་གས་བཞི་ཀུན་རུ་གྲགས། དེ་
 རས་པག་གྲུས་དམག་དཔུང་བཏང་སྟེ་དཔོན་ཆེན་རྒྱལ་པ་བཟང་པོ་ས་སྐྱར་.....

ཡོངས་ཀྱི་མི་དང་བར་ཆེན་ཁྲུངས་ཚལ་པའི་བཀའ་ཤོག་དང་ཐམ་ཁ་བཅས་.....
 གནང་། དེ་ནས་བཟུང་ཕག་ཟུང་གི་མི་དང་དངོས་ཀྱི་བཅུགས་པ་དང་།
 རྒྱ་སི་ཏུ་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆན་འདི་ཉིད་ཡུང་བོད་ས་གནས་མི་དང་བར་གི་.....
 བྱེད་བོ་གཙུག་བོར་ཡུར། མོར་གསལ་གྱི་དོན་དངོས་ཚལ་ནས་སྐབས་དེར་བོད་
 ལ་གནས་ཚུལ་རྟོག་འདོར་ཆེ་བ་དང་། དཔལ་བཟུང་གལ་རིམ་ནང་ཁྲལ་
 ཏུ་མི་དང་དཔལ་འཕྲོག་ལེན་བྱེད་པའི་ཁྱོད་གི་ར་གསོན་གྱི་འཐབ་ཚད་རབ་དང་
 རིམ་པ་ཡུང་ཡང་། རྒྱགས་གཞིས་གས་ཡོན་མོར་མའི་ཡུང་དབྱང་མི་
 གཞུང་ལ་བཅི་བཀྱར་དང་ལེན་བྱེད་དཀོས་པ་གསལ་བོར་མཐོང་ཐུབ།

རྒྱ་སི་ཏུ་བྱང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆན་གི་འདིགས་གདོང་ལུང་ཁྱི་ལ་འཁོད་མ་.....
 ཐག་ཏུ་བོད་ཀྱི་བཀའ་བཀོད་རྒྱུ་འདིན་གྱི་དཔལ་འཕྲོང་མོར་འཐེལ་བྱགས་...
 ཆེན་འཕྲོ་བའི་དཀོས་མཁོ་དང་འཆམ་ཆེད་མི་དང་འདིན་ཐིག་གཞི་དང་།
 ཁྱིམས་ལྷགས་སོགས་ལ་གསར་བཅོས་གནང་། སྤྱི་བྱང་ཆེན་པོ་ལྷེ་གདོང་
 ཆེར་ལྷགས་རི་ཁྱི་ནང་གསུམ་ཡོད་པའི་ནང་མ་ལ་ནག་ཆར་བྱད་མེད་ཡོང་གི་...
 ཚལ་པའི་ཁྱིམས་བཞུགས། རྒྱ་སི་ཏུ་ཉིད་ཡུང་ཆར་དང་ཁྱི་རྒྱུ་ལྷེ་ལས་སྤྲོད་ས་
 བ་སོགས་རབ་ཡུང་གི་རྒྱལ་འདིན། དཔོན་ཆེན་གྱི་མོ་གནས་མེད་པ་བཟོས་
 ཏི་ལྷེ་མི་དང་བཅུགས། དེ་བཞིན་ཁྱི་སྒྲོར་བཅུ་གསུམ་གྱི་ལམ་ལྷགས་དེ་མེད་
 བར་བཟོས་ནས་དེ་ལྷའི་གཞིས་ཀ་དང་། རྩེད་རྣམས་ལ་ཉམས་གསོ་གནང་
 བ་མ་ཟད། མོར་དཀར་རྩེད་དང་། ཐག་དཀར་རྩེད་། རྩེད་རྩེད་། འོལ་
 ཁ་ལྷག་ཅེ་རྩེད་། གཞིས་ཀ་པས་མ་ཡུལ་ཅེ་རྩེད་། གཉལ་རྩེད་ཅེ་རྩེད་།
 རོར་རིན་ཡུངས་རྩེད་། མི་ཡུ་རྩེད་སོགས་དབྱུས་གཙུག་འདིན་པའི་རྩེ་བའི་
 ས་གནས་ལ་རྩེད་ཆེན་བཅུ་གསུམ་ཙམ་བཅུགས། ཕག་ཟུང་གི་མི་དང་དཔལ་

འདྲུགས་སྒྲུབ་ལྟ་ཆེས་འདྲིལ་མཁན་དཔོན་དཔལ་ལ་རྫོང་དཔོན་བརྒྱ་.....
 གཞག་ལྟལ། རྫོང་དཔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་ལོ་གསུམ་བྱས་ཏེ་རྫོང་དཔོན་གཏོང་
 བའི་ལམ་ལུགས་བཅུགས། རྒྱལ་དེར་རྫོང་ཞེས་པ་ནི་མྱིང་འཛིན་གྱི་མྱིག་
 གཞི་ཞིག་ཡིན་ལ། དཔལ་དཔོན་གྱི་བཞོད་འདྲིལ་ཁང་ཡང་ཡིན། རྫོང་
 ཆེན་གསར་པ་བཅུགས་པ་དེས་རྫོན་གྱི་ཁྲི་དཔོན་ན་མས་གྱི་དབང་ལྷགས་མེད་
 པ་བརྩོས་སྒྲུབས་བརྒྱར་ལོག་ཕྱིད་པའི་ཉེན་ཁའི་རང་བཞིན་མེད་ལྟུང་པ་བྱུང་
 ཡང་། མྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་དཔོན་རིགས་སྤྱུང་ག་གསར་པ་ཁག་གཅིག་
 བོན་པ་དང་། དཔོན་རིགས་སྤྱུང་ག་ཉིང་པ་ཁག་གཅིག་གནས་དབྱུང་བཏང་
 བ་དེས་དབང་བརྒྱར་གྲུལ་རིམ་གསར་ཉིང་བར་གྱི་འགལ་བ་གཏིང་ཟབ་རུ་.....
 ཟུན། དེ་ནས་ས་ཞིབ་བྱས་ཏེ་ཁྲལ་ལུལ་ལམ་ལུགས་གསར་རུ་གཏན་འཁེལ་
 བྱས་སྒྲུབས་ཞིང་འཕྲོག་མི་དམངས་ཀྱི་མོན་ཆེད་ཀྱི་རྒྱར་བཙོན་རང་བཞིན་.....
 ཆེས་ཆེར་འཕེལ།

དེ་བཞིན་དབང་བརྒྱར་གྲུལ་རིམ་གྱི་ཁྲི་དབང་ཕྱུང་སྤྱོད་ཆེད་.....
 ཁྲིམས་ཡིག་ཞལ་ཆེ་བཙོ་སྤྱུང་གཏན་ལ་པལ། དེ་ནི་དཔལ་ལོ་སྒྲུག་གི་ཞལ་ཆེ་
 དང་། སྤར་མ་ལ་ཡི་ཞལ་ཆེ། རྩེ་མོ་ལས་འཛིན་གྱི་ཞལ་ཆེ། ལྷ་བཞེས་
 བདེན་རྒྱན་གྱི་ཞལ་ཆེ། བཟུང་བཀྱིག་ཁྲིམས་རའི་ཞལ་ཆེ། བཀ་ཅན་
 ཁག་བཙོར་གྱི་ཞལ་ཆེ། སྤན་འཛིན་ཆད་ལས་གྱི་ཞལ་ཆེ། རྟོར་འབྲ་མ་
 ཀླང་གི་ཞལ་ཆེ། བསད་པ་སྟོང་གི་ཞལ་ཆེ། མས་པ་ཁྲག་གི་ཞལ་ཆེ།
 རྩེན་རྩམ་མནའ་དག་གི་ཞལ་ཆེ། བརྒྱུས་པ་འཇལ་གྱི་ཞལ་ཆེ། ཉེ་འབྲེལ་
 འབྲལ་བརྒྱུམས་གྱི་ཞལ་ཆེ། བྱི་བྱས་བྱི་རིན་གྱི་ཞལ་ཆེ། བམ་པར་ཚུར་
 གྱི་ཞལ་ཆེ་བཅས་སོ། རྒྱལ་དེར་དཀར་ནག་ཤན་འབྱེད་པའི་ཁྲིམས་གྱིས་

ལུལ་ཁམས་བདེ་བས་ཀྱི་མོ་གསེར་ཁྱེད་ཀྱིས་གཏམ་རྒྱུད་བཤད་སྒྲུལ་ཡོད་.....
 ཅིང་། རྟོན་ཏུ་བྱིས་པ་ཀྱི་མཐུན་ཏུ་མི་རྣམས་འདྲ་མཉམ་ཡོད་པ་ཞིག་ཙམ་
 བས་མིན། དཔེར་ན་བྱིས་པ་ཡིག་ཞལ་ལྗེ་བཙུང་ལྷའི་ནང་བཀོད་དོན། བསད་
 པ་སྟོང་གི་ཞལ་ལྗེ་ལ། ཉོར་ལུགས་དང་། བོད་ལུགས་གཉིས་ལས། ཉོར་
 ལུགས་སུ་སྒྲིག་ཚབ་ཏུ་སྒྲིག་གཏོང་བས་མི་ཤ་ལོན། བོད་ཚས་ཐུན་གྱི་ཞིང་
 ཁམས་ལ་སྒྲིག་ཚབ་ཏུ་སྒྲིག་བཏང་ན་གཉིས་སུང་ཐིག་པའི་ཙམ་པར་འགྲོ་བས་...
 ཉོར་འཇལ་ལོན་ན་ལེགས་ཟེར། དེས་ན་སྟོན་གྱི་ཏུས་སུ་མི་དྲག་བསད་ན་
 འཇལ་སྤང་ཉོར་དང་ཞོ་ཉོར་སྟོན་དཔོས་པར་བརྟེན་ཉོར་འཇལ་ཞེས་པའི་ཐ་...
 རྒྱུད་འདི་ཆགས། “ཟླ་མཁན་མགར་བ་བཤད་པ་གསུམ། བསད་ཀྱང་
 ཉོར་དེས་ཐག་གཅིག་འབུལ། ”བརྗོད་པ་ལྟར་མི་དྲག་གཞན་ལ་གཞིགས་ནས་
 ཉོར་སྟོན་ལུགས་སྟོར་ལ། ལ་སྟུ་བརྟེན་ལ། ཉོར་བརྟེན་ཉོར་མི་ཁྱད་
 འབུམ། ཡོན་ཏན་ཅན་ལ་བརྗོད་ཏུ་མེད། ཅིས་གསུངས་པ་དང་། འདིག་
 ཉིན་རྒྱལ་པོའི་རག་ལས་ཏུ་འདྲ། ཉོར་གཡའ་ཙེ་རྒྱལ་པོ་ཉོར་གྱིས་བསད།
 སྤང་དང་གསེར་ལ་མཉམ་འདེགས་བྱས། སྤང་གི་སར་རྒྱལ་པོ་ཐུན་མས་
 བསད། ད་ཏུང་ཉོར་གཞུག་འཕྲོད་པ་མེད། ཅིས་ཟེར། ཏུ་མི་ཏུ་
 བྱང་རྒྱལ་པོ་མཚན་གྱིས་ཉོར་འཇལ་ལུགས་སྟོར་ལེགས་བཙུང་རག་ཙམ་.....
 གནང་ནས་མི་ཐལ་པ་ལའང་རབ་འཕྱིང་ཐ་གསུམ་ཏུ་དཔྱེ། རབ་ལའང་རབ་
 གྱི་རབ་དང་། རབ་གྱི་འཕྱིང་། རབ་གྱི་ཐ་བཅས་ཁག་གསུམ་དེ་དཔྱེ།
 འཕྱིང་ཐ་ལའང་དེ་ལྟར་བཅིས་པས་རིམ་པ་གསུམ་དང་དཔྱེ་བ་དཔྱུ་ཙམ་བྱུང་།
 རབ་གྱི་རབ་ལ་ཉོར་སྤང་བརྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ཙམ་ཟེར། རབ་གྱི་འཕྱིང་
 ལ་ཉོར་སྤང་དཔྱུ་བརྟེན་དཔྱུ་བརྟེན་གྱི་ལ། རབ་གྱི་ཐ་ལ་ཉོར་སྤང་བརྟེན་

ཅུའམ་བརྒྱད་ཅུ་གྲུ་ལ།   དེ་ཚོག་འཁྱིར་གྱི་རབ་ལ་སྟོང་ཤར་བརྒྱན་ཅུའར་
 བརྒྱན་ཅུ་དོན་ལ།   འཁྱིར་གྱི་འཁྱིར་ལ་སྟོང་ཤར་བརྒྱན་ཅུའམ་ཅུ་གྲུ་ཅུ་རེ་ལ།
 འཁྱིར་གྱི་ཐ་ལ་སྟོང་ཤར་ལྷ་བརྒྱའམ་ལྷ་བརྒྱ་ར་ལ།   དེ་ཚོག་ཐ་མའི་རབ་
 ལ་སྟོང་ཤར་བཞི་བརྒྱའམ་བཞི་བརྒྱ་ཞེ་ལ།   ཐ་མའི་འཁྱིར་ལ་སྟོང་ཤར་ལྷ་མ་
 ཅུའམ་ལྷ་མ་ཅུ་ལོ་ལ།   ཐ་མའི་ཐ་ལ་སྟོང་ཤར་ཉི་ཤུའམ་ཉི་ཤུ་ཙ་ལྷ་སྟོང་
 བཅས་དང་།   སྟུང་ན་ཤུད་མེད་བསད་པ་མི་ཡོང་།   གལ་ཏེ་བསད་པ་
 སྟུང་ན་སྟོང་འཇལ་ཤར་བརྒྱ་ནས་བཙོ་ལྷ་བར་བཅས་གཏན་འབེབས་གནད་
 པ་དང་།   རྒྱས་པ་ཁྲག་གི་ཞལ་ཆེའར་མི་བྱག་ཞན་ལ་གཞིགས་ཏེ།   མི་རབ་
 ཁྲག་ལ་ཐིགས་ཞོ་དང་།   མི་འཁྱིར་ཁྲག་ལ་ཐིགས་མེ།   མི་ཐའི་ཁྲག་ལ་
 ཐིགས་མེ་ཐེར་པ་སོགས་གཏན་འབེབས་བྱས།   མོར་གསལ་གནས་ཚུལ་
 དངས་དེ་དག་གི་ཚོག་ནས་ཁྱིམས་ལྷགས་འདིའི་རོ་པོ་ནི་དབང་བསྟུར་གྲལ་
 འཕྲ་པ་དང་།   ཁོ་པ་ཆོའི་ཁི་དབང་སྟུང་སྟུང་ཕྱིད་ཆེད་གཏན་འབེབས་
 བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་ལས།   འབངས་མིའི་ཁི་ཐན་ལ་སྟུང་སྟུང་ཕྱིད་པའི་
 ཁྱིམས་ལྷགས་ཙ་པ་ནས་མ་ཡིན་པ་གསལ་པོར་མཐོང་ཐུབ།

རབ་ཕྱུང་ཅུག་པའི་ཤིང་འབྲུག་(1364)ལོར།   རྒྱ་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་
 རྒྱལ་མཆོན་བཤང་བྱ་ཅུག་ཅུ་རེ་གསུམ་ལ་དགོངས་པ་རྒྱགས།   ཁོར་ནི་ཆབ་
 སྟོང་ཚོག་ཐིག་རྒྱུད་འིང་པ་དང་།   བཞིན་རྒྱ་ཆེ་བ།   དཔལ་མཆོངས་
 བརྒྱལ་མོད་པ།   དཔག་བྱས་དཔག་ཙལ་ལ་མཁས་པ།   གསལ་གཏོད་
 ལྷ་ཉིང་སྟོངས་ཐན་པ་ཞིག་རེད།   དེས་མེས་རྒྱལ་ཁྱིམ་ཆོང་ཆེན་པོ་འཇུགས་
 སྟན་ཕྱིད་པའི་བྱ་གཞག་ནང་དུ་ཆོས་རྒྱལ་སྟོང་བཙན་གྲམ་པོ་དང་།   ས་སྟུ་
 པ་མེ་ཏ་ཀུན་དགའ་རྒྱལ་མཆོན།   འཕྲོ་མགོན་འཕགས་པ་རྒྱ་སྟོན་རྒྱལ་མཆོན་

མཁས་དང་འདྲ་བར་བྱས་རྗེས་ལྷ་པས་ཆེན་པལ་གྱི་ཁྱེད་པལ་དང་ཆོས་ན་མ་.....
ཡང་བྱན་གསོ་བྱ་མོས་པ་ཞིག་རེད།

དེ་ནས་ཀྲ་སི་ཏུ་བྱང་ཆུབ་ཆུལ་མཆན་གྱི་ཆ་པོ་དཔོན་པོས་དྲན་མས་.....
བཟང་པོ་དང་། རྩོམ་གྱི་ཏུ་མའི་སྤྱི་མཐུན་འཇམ་དབྱངས་མི་འཇིགས་གསེར་
གྱི་ཁྱིལ་མངའ་གསོལ། འཇམ་དབྱངས་འདི་ཉིད་སྐྱེན་ཆུང་བའི་ཏུས་སྐྱེ་
ལྷ་མ་སྐྱེ་བའི་ཏུ་དུ་ཡི་གེར་སྐྱེར་བ་མཛད། ཆོས་བཞི་བྲགས་པ་ཆུལ་
མཆན་གྱི་ཏུ་དུ་དཔོན་པོ་སྐྱེན་གྱི་ཕྱི་མ་པ་ལྷངས། སྐྱེ་དཔོན་གཞོན་པོ་ཆོན་
གྱི་ཏུ་དུ་རབ་ཏུ་བྱུང་བའི་མཆན་སྐྱེ་ཆུལ་མཆན་ཞེས་གསོལ། གདན་
སར་བཞག་གཉིས་དང་ཆེད་ཐང་ཏུ་བཀའ་པོ་ཉི་ལེ་ལ་བཤད་པ་མཛད་པས་
མཁས་པའི་བྲགས་པ་ཐོབ། ཏུ་སྐྱེན་རིན་པོ་ཆའི་ཏུ་དུ་དོ་རྩེ་ཐེག་པའི་
ཆུད་བཤད། དབང་བྱང་མང་ཏུ་གསན། ཆོས་རྩེ་ལྷ་མ་དམ་པའི་ཏུ་དུ་
པ་སྐྱེན་པ་རྩེ་གས་ཉེ་སྤྱི་མར་ཆོས་འཁོར་དང་ཆེད་ཐང་གི་ཆོགས་པ་པོ་བཅུ་.....
གསུམ་བར་ཏུ་བསྐྱེདས། འདི་ཉིད་གསེར་ཁྱིམ་འཁོར་མ་ཐག་ཏུ་ཡོན་ཤོང་
མ་ཆེན་པོས་པོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་དབང་ཆ་འཛིན་ཆོག་པའི་འཇམ་ས་གནང་
པས་ཐག་སྐྱེད་མཆན་སྐྱེན་ཆེས་ཆེར་པོར་བ་དང་། ས་སྐྱེ་བར་མྱོད་དབང་
སྐྱེ་ཅམ་ཐེད་པར་བྱུང་།

གནམ་འོག་འཕགས་ཆུ་ཐེད་པའི་རྟོར་ཤོང་མ་འདི་ཡང་ཏུས་དེ་ཉིད་ཏུ་.....
སྐྱེ་བཤད་སྐྱེན་མེ་ཏུར་བྱུང་། ཤོང་མའི་སྤྱི་མཐུན་ནམས་ཐན་ཆུན་སྤྱིད་དབང་
འཁོག་རེས་བྱེད་པའི་སྤྱིད་འཕྱར་ཡང་ཡང་བྱུང་། རབ་བྱུང་ལྔ་པའི་མེ་
བྱུག་(1307)ལོ་ནས། རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་ཆུ་བྱ་(1333)ལོའི་བར་
ལོ་ཉི་ལྔ་ཆུ་བྱ་རིང་ཡོན་ཤོང་མ་ཐེངས་ཤ་ཆུད་ཅམ་བཞེས། དབང་བསྐྱེད་

གལ་ཇིས་ནང་ཁྱེད་ཀྱི་འགལ་བ་ཆེས་རྣོ་ངར་དང་རྩ་ཆེ་བའི་གནས་སྟེ་.....
 ལྟར། དེ་བཞིན་རྒྱལ་ཚང་དཔོན་རིགས་གཏུག་པ་ཅན་ནམས་ཀྱིས་རྒྱ་ཆེའི་
 འབངས་འཁོར་གཡོག་ལ་གཉའ་གཞོན་བཟུ་གཞོག་དྲག་པོ་བཏང་སྟབས་.....
 དབང་རྒྱུར་གལ་ཇིས་དང་། རྒྱ་ཆེའི་མང་ཚོགས་དབང་ཀྱི་འགལ་བའང་
 མཐུན་ཐབས་མེད་པའི་གནས་སྟེ་ལྟར་ནས་ཞིང་པའི་འོས་ལངས་ཆེན་པོ་.....
 ལངས། འཕྲི་རྒྱུའི་རྩོད་ཀྱི་ཞིང་པས་ཡོན་ཤོང་མར་དྲག་ཆས་ཀྱི་འོས་
 ལངས་ཐེངས་མང་བྱས། ལྷག་པར་རྩ་འཕྲི་རྒྱུ་རྩོད་མའི་ཞིང་པས་འོས་ལངས་
 ཐེངས་མང་བྱས་པ་འདི་ལྟར་ནི་ཡུང་གོའི་ཨ་རྒྱུས་ཐོག་བྱུང་མ་ཡིང་བ་ཞིག་.....
 རེད། ཡོན་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ནང་འཁོད་དོན་“འཕྲི་རྒྱུའི་རྩོད་པས་དབང་བརྒྱུར་
 ཨ་བརྒྱ་ཅམ་བྱེད་རིང་། རྒྱུན་རྒྱུ་འོས་ལངས་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཅམ་བྱུང་”
 ཐེར་བ་དང་། ཡང་“འཕྲི་རྒྱུའི་རྩོད་པས་རྒྱུན་རྒྱུ་ཞིག་། གནས་ཕྱལ་བཞི་
 བརྒྱ་ལྷག་ཅམ་ཡོད་” ཅས་འཁོད། རབ་བྱུང་དྲག་པའི་རྒྱུགས་ཡོས་(1351)
 ཡོད། ཞིང་པའི་གསར་བཞེད་མཐོ་རྒྱུགས་གསར་བ་འབྱུར་ནས་མིའུ་རྒྱ་
 ལྟར་དང་། ཀོའ་ཙེ་ཤིན་གྱིས་ལྷ་ཆེས་སྟེ་འོས་ལངས་བྱས་གཤིས། དེ་
 བས་བྱུང་མཐོ་རྒྱུ་དང་དྲན་ཕུའུ་ལེའང་། གཤམ་མེ་དྲང་སོགས་གཅིག་
 མཇུག་གཉིས་མཐུན་གྱིས་འོས་ལངས་བྱས་ཏེ་རྩོར་གྱི་དབང་བརྒྱུར་པར་དོ་.....
 སྟོན་བྱས། མཐར་ཀོའ་ཙེ་ཤིན་གྱི་དམག་དཔོན་ལྟུང་ཡོན་གྱང་(1328—
 1398) གྱིས་ཡོན་ཤོང་མའི་སྤྱིད་དབང་མགོ་རྟིང་སྟོགས་ནས་རབ་བྱུང་དྲག་
 པའི་ས་རྒྱལ་(1368) ཡོད། བན་ཅིང་རྒྱལ་སར་བྱས་ཏེ་མིང་རྒྱལ་རབས་
 དངོས་སྟེ་བཙུགས། བག་ཟུ་འཇམ་དབྱངས་ལྷུ་རྒྱལ་མཚན་དང་། ལྷ་
 བག་ཀམ་པ་རོལ་པའི་རྩོད་རྒྱུ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱལ་ས་ནས་ཅིང་རྩ་བར་མི་བཏང་སྟེ་

མིང་ཀླུ་རབས་དངོས་ཀྱི་བཅུགས་པར་རྟེན་འབྲེལ་བྱས། མིང་གོང་མ་ཆེན་
 བོ་ཡུལ་ཡོན་ཡུང་གིས་འཇམ་དབྱངས་ལྟ་ཀླུ་མཆོན་ལ་རྒྱ་མི་རྒྱ་རྟེ་གོང་.....
 མའི་ལས་རོགས་དང་། ཆེན་གོ་ལུང་། ག་དོན་ལུ་མི་ཞེས་པ་ཀླུ་ཁབ་
 སྒྲིབ་དཔོན་གཅུག་གི་ནོར་བུ་ཞེས་པའི་ཆོ་ལོ་དང་། ཐམ་ཁ་གནང་བ་མ་ཟད།
 བོད་ཆོས་ཁ་གསུམ་དབང་འཛིན་ཆོག་པའི་འཇམ་མཁའ་གནང་བ་ཡིད།

མིང་ཀླུ་རབས་བཅུགས་པའི་རྟེན་ལྟ་ཀླུ་རབས་དང་འདྲ་བར་.....
 བོད་འདི་མིང་གོང་མ་ཆེན་པའི་མངའ་འོག་གི་དངོས་སྒྲུལ་ཞིག་ལ་བཅུས་
 བས་བདག་དབང་ཡོངས་སྒྲུལ་ལག་ལེན་བཟུང་། ཐམ་ཀླུ་ནང་ཁུལ་དང་།
 ལྷག་པར་རྒྱ་ཡུན་ནས་དང་། ལུང་ཡུལ། མི་ཁྲོན། གོང་གི་སོགས་ཡངས་
 རྒྱུ་མི་རིགས་ཀྱི་སྒྲུལ་རྒྱུ་བཅུགས་པའི་དམག་དོན་དང་གི་དངོས་ཀྱི་ལམ་
 ལུགས་དེ་དག་ཐོད་རྒྱུར་ལག་ལེན་བཟུང་། རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་ཚུ་བྱི་
 (1372) ལོར། བོད་རྒྱ་དབྱུག་གཙང་ཞིང་རྒྱུ་མི་རྒྱུ་མི་ཞེས་པ་བཞོན་
 འདྲིམས་མྱི་རྒྱུ་པ་ཁང་བཅུགས། རིམ་པ་ཁག་གི་མེར་སྐྱོད་པོན་རིགས་ཐམས་
 དག་མིང་གོང་མ་ཆེན་པོས་བསྐོས་གཞག་བཟུང། དེ་མཆོངས་དཔོན་རིགས་
 རྣམས་ནས་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་བྱ་བ་བྱས་ཆེ་གོང་མས་ཐག་གཅོད་གནང་དགོས་
 གཤིས། བདོར་ན། མིང་གོང་མའི་རྒྱས་སྐབས་ལྟ་བོད་ལ་འཛིན་པའི་ཆ་
 པའི་མིན་བྱས་ནི་ཡོན་གོང་མའི་སྐབས་དང་མཆོངས་མིང་། འོན་ཀྱང་ལོ་
 རྒྱས་ཀྱི་ཉམས་སྦྱོར་ལ་གཞིགས་ཏེ་ཆོས་ལུགས་གཅིག་ཁོན་འི་ཆབ་ལྟེད་མི་ཞུར་
 ཆོ་ལོ་སྒྲོད་པའི་ལྟེད་ཐབས་དེ་བཟུང་ནས་ཆོས་ལུགས་ལྷུ་བ་ཐམས་ཆར་མའི་.....
 འགྲོ་བུད་མི་ཞུར་ཆོ་ལོ་སྒྲོད་པ་དང་། ཞི་པའི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་མིན་
 བཟུངས་པའི་མིན་བྱས་གསར་བ་ལག་ལེན་བཟུང་བ་འདི་དག་གིས་བོད་.....

རིགས་དང་། རྒྱལ་ནང་མི་རིགས་ཁག་དྲུག་གི་མཛའ་ཤེས་འབྲེལ་བ་
སྤར་ལས་གོང་འཕེལ་བྱུང་ཞིང་།

རབ་བྱུང་རྒྱལ་པའི་ཆུ་བར་ (1373) ལོར་རྒྱ་མི་ཏུ་འཇམ་དབྱངས་
སྐུ་རྒྱལ་མཚན་དགོངས་པ་རྒྒྱགས། ཡལ་དཔོན་རིན་ཆེན་རྟོ་རྟེ་དང་ཡུམ་
ཟུན་བཟ་ཤིས་སྒྲིད་ཀྱི་མས་བྲགས་པ་རིན་ཆེན་གསེར་སྤྱིར་མངའ་གསོལ།
དཔེ་བཞུགས་ཀྱི་ཞུས་པ་བྲངས་རྗེས་མཚན་ཏུ་བྲགས་པ་བྱང་རྒྱལ་ཅེས་བརྟགས།
འདི་ཉིད་མོ་བྲང་ཞེུ་གདོང་གི་སྤྱི་བོག་ཏུ་ཕེབས་རྗེས་རྒྱལ་མྱིན་ཆོས་པའིན་...
བསྐྱུངས། གླུ་མས་དེར་སྒྲིགས་ཏུས་ཀྱི་རྒྱལ་བ་གཉིས་པ་ཅོང་ཁ་པ་སྒོ་བཟང་
བྲགས་པས་དབྱུས་གཅོང་ཁལ་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོད།

བྲགས་པ་བྱང་རྒྱལ་གྱིས་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོའི་ཞབས་ལ་གཏུགས་ནས་...
དད་ལུས་ཆད་མེད་གནང་། མྱིད་དཔར་ལོ་བརྒྱད་བཟུང་ནས་གདན་མར་
བཞུགས།

རབ་བྱུང་རྒྱལ་པའི་ཆུ་གསུལ་བྱ (1381) ལོར། དེའི་གཙུང་བསོད་
ནམས་བྲགས་པ་གསེར་སྤྱིར་མངའ་གསོལ། ཆོས་རྗེ་བསོད་ནམས་བྲགས་
པའི་བྲགས་པ་བྱང་རྒྱལ་དང་ཡལ་གཅིག་དང་། འདིའི་ཡུམ་ནི་རྟོ་མོ་གཞོན་
པ་དོ་བཟ་མ་རིན་ཆེན་འཆོ་ཡིན། གཤམ་ཆེན་གཞོན་དཔར་པའི་བྱང་ཏུ་
རབ་ཏུ་བྱུང་། ཅེད་ཐང་གི་གདན་མར་ཕེབས་ནས་འཆད་ཆོད་ཆོས་པར་བྱད་
ཏུ་འཕགས་པས་ལམས་པ་ནམས་ཀྱི་ཡིད་དཔར་ཕྱོགས། ལྷ་སར་དཔེ་འདུན་
དཔག་ཏུ་ཕེད་པར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐྱོད། ས་ཆེན་བྱང་རྒྱལ་ཅེ་མའི་བྱང་
ཏུ་བཞུགས་པར་རྒྱགས་པའི་ཞུས་པ་བཞེས། དེས་མྱིད་དཔར་ལོ་ལྔ་བརྒྱུད་ས་
ཏེ་མག་གྲུའི་གདན་མར་བཞུགས།

རབ་བྱུང་རྒྱལ་པའི་ཤིང་ཟླ་འཁོར་(1385)ལོར། མི་ཡི་དཔལ་གྲགས་
 པ་རྒྱལ་མཆོན་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ། དེས་མྱོད་དཔལ་ལོ་བཞི་བརྒྱ་
 ཞེ་བརྒྱུན་ཅམ་བཟུང་། གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་འདི་ཉིད་སྤྱི་ལོ་ལྷོ་ལོ་ལྷོ་
 ཤེས་རབ་དང་ཐུན་ཞིང་། ཡི་གེའི་འབྲི་སྟོན་གྲུང་ཆེད་གཉིས་ཏུ་བསྐྱབས་
 མི་དགོས་པར་འབད་མེད་ཏུ་མཛུགས། བཤམ་པོ་གཞོན་དཔལ་པའི་རྒྱུང་
 ཏུ་རབ་ཏུ་བྱུང་། ཆོས་རྒྱུ་ལྷན་པ་བྱུང་ཆུབ་བཤེས་གཉིན་ཏུ་བཞུགས་
 ཆོས་ཁྲིད་རྒྱལ་པའི་གསལ། མཆོན་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་དཔལ་བཟང་
 པོ་ཞེས་གསོལ། སྤྱི་ནང་གི་རིག་པར་མཆོག་ཏུ་མངའ་པས་རྟོག་གེའི་རིག་
 པར་མཛོན་པར་དཔལ་པ་མཁས་སྟོན་མ་སྤྱད་ཀྱུན་གྱི་སྤོབས་པ་མོས་གས།
 རབ་བྱུང་རྒྱལ་པའི་ས་འབྲུག་(1388)ལོར། མིང་གོང་མ་ཆེན་པོས་ཏུང་
 ཏུས་མང་ཞེས་པ་རྒྱལ་པའི་ཆོ་ལོ་དང་། ལྷ་ཉིང་གོ་མི་རྟེ་རྒྱལ་ཁབ་སྟོན་
 དཔོན་གཙུག་གི་ནོར་ཏུ་ཞེས་པའི་འཇའ་ས། གསེར་གྱི་ཐམ་ཁ་གནང་།
 དེ་ནས་བཟུང་མཆོན་ཏུ་མང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་ཞེས་ཡངས་པའི་ཕྱལ་གྱི་
 ཀུན་ཏུ་ཉལ་པར་གྲགས་པར་བྱུང་། དེ་རྗེས་རབ་བྱུང་བརྒྱུན་པའི་ས་ཟླ་འཁོར་
 (1409)ལོར། མིང་གོང་མ་ཡུང་ལོས། རྩན་རྩ་མང་ཞེས་པའི་ཆོ་ལོ་
 དང་ཤེས་གྱི་དམ་ཁ་གནང་བ་དང་། རྩང་ཆེན་སོ་སོའི་རྩང་སྟོན་ཁག་ལའང་
 མི་བཟུད་དང་བཅས་པར་འཇའ་ས་ཤེས་གྱི་ཐམ་ཁ་གནང་། མང་གྲགས་
 པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་སྤྱི་ཏུས་སྤྱི་ཉང་རྟོན་གར་ཁ་པ་རྒྱལ་ཆེ་རུ་བརྟན་ཀྱུན་
 བཟང་འཕགས་པས་མང་འདི་ཉིད་གྱི་གཟིམ་དཔོན་གྱི་ལས་ཀ་བཟུང་ཞིང་།
 དེའི་བྱེད་ཐབས་འགའ་ཞིག་མ་ལེགས་པས་མང་གྲགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་
 རྒྱགས་ལ་ཕོག་ནས་ཉང་རྟོན་ཏུ་དཔུང་འབྲུག་མེད་ས་གཉིས་ཅམ་མཛད་

ཡུང་མན་ཚུན་དབར་དམག་འཐབ་དངོས་སུ་མ་བྱུང་། དེའི་རུས་སུ་དབུས་
གཙང་ཡུལ་སུ་ཀུན་རུ་དམག་འཐུག་མོགས་རུས་ཟིང་གང་ཡང་མེད་པར་ཞི་.....
ཞིང་བདེ་བར་གནས་སོ།

མང་གཤགས་པ་རྒྱལ་མཚན་འདི་ཉིད་ནི་དྲག་གི་ལས་ལ་མཁས་ཤིང་།
མཁུན་རྒྱ་ཆེ་བ། དཔལ་མཛད་པ་བརྒྱལ་པོད་པ་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་
ཚོན་པོ་རིན་ཐུངས་ནམ་མཁའ་རྒྱལ་མཚན་རིན་ཐུངས་རྒྱུད་དཔོན་དང་ས་.....
སྤེལ་ཉུང་ཁང་ཆེན་མོའི་དཔོན་ཆེན་གྱི་ཁྲིར་བསྐྱོས། འཕྲུངས་རྒྱས་པ་རྟོར་
དཔལ་འབྱོར་བཟང་པོར་གཞིས་ཁ་བསམ་སྟབས་ཆེའི་རྒྱུད་དཔོན་དང་དམག་...
དཔོན་གྱི་ལས་གནས་གནང་། དེ་བཞིན་རྗེའུ་པ་ནམ་མཁའ་བཟང་པོ་དང་།
བཀད་དཀར་བ་རིན་ཆེན་དཔལ་ལོགས་གཤགས་ཆེའི་རྒྱུད་འཁོར་ཕྱིན་རུ་མང་།
དཔོན་རིགས་ལས་ཆེན་གྱི་རྩྭ་དང་བཟུན་པའི་རྒྱན་གོས་གྱི་རིམ་པ་དང་། ཉམ་
པར་རུ་གནས་མོགས་ཆེན་གྱི་དགའ་རྩོན་ཤལས་སུ་ཐར་རྩལ་བཟང་པོ་མི་...
ཉམས་ཤོང་རུ་སྤེལ་བའི་སྤྲད་རུ་སྤྲད་རྒྱལ་པོད་གྱི་རྒྱལ་པོའི་རུས་གྱི་རྒྱན་གོས་...
རྒྱས་དཔོས་པ་ལས། ལྷུང་ལ་མི་བཟུན་པའི་ཆས་ལ་མ་ལུང་རྒྱས་མི་ཆོག་པའི་
གཏན་འབེབས་མཛད། དེ་བཞིན་ཐར་འདི་ཉིད་གྱིས་ཙོང་ཁ་པ་རྩྭ་བཟང་
གཤགས་པར་རྒྱལ་རྩྭར་མཛད་དེ་ཉུང་ལུན་རྩོན་ལམ་ཆེན་མོ་བཙུགས། མདོར་
ན། ཁོང་གི་སྤྲེལ་སྤྲོད་དབར་བཙུགས་རྒྱུ་ཆོགས་གྱི་འཕེལ་རྒྱས་དང་
མཐུན་པའི་བྱེད་ཐབས་གསར་པ་མང་པོ་ལག་ལེན་བཟུར་བས་པོད་གྱི་ཆབ་.....
སྤྲོད་དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་མོགས་དབྱར་མཆོ་རྒྱས་པ་ལྟར་
ཉིན་བཞིན་གོང་རུ་འཕེལ། དེའི་ཐེངས་དེའི་དུས་ཀྱི་རྒྱལ་མོའི་སྤྲེལ་དབྱར་ལས་
“འདི་གཉིད་ཀུན་རུ་སྤྲེལ་གེ་དང་ནད་ལམས་མོགས་མེད་ཅིང་མཁོ་དཔུའི་མོ་.....

ཕྱད་ལ་མངས་སྒྱུད་པའི་འདྲ་བ་སྒྱུགས་འཛིན་གྱི་པར་མཛོད་ལ་རང་དབང་
ཏུ་སྒྱུད་པ་ཉི་ཤུར་ལྟར་། ཟེར་བ་ཉི་ཤུར་།

གཞུགས་པ། ཚར་ཁ་པ་པོར་ཏུ་བྱོན་པ་དང་། མཛན་ལམ་ཆེན་
མོ་པ་སྒྱུགས་པའི་སྐོར་།

ཚར་ཁ་པ་མོ་པ་ཟེར་བྱས་པ་ནི། རབ་ལྷན་ཏུ་ག་པའི་མེ་བུ་(1357)
མར་མདོ་མཛད་ཤར་ཚར་ཁའི་ཡུལ་ཏུ་འབྱུངས། ཡམ་གྱི་མཚན་ལ་ད་ར་ཁ་
ཆེ་སྒྲུང་འབུམ་དགེ་ཟེར་བ་དང་། ཡམ་ལ་ཤིང་མ་མ་ཚོས་ཞེས་བུ་ཉི།
ཁོང་གཉིས་ལ་སྐྱུ་ཏུ་ག་མང་འ་བ་ལས་ཚར་ཁ་པ་ནི་སྐྱུ་པ་ཞི་བ་ཡིན། རྒྱེ་
འདི་ཉིད་ཀྱི་དུ་ནི་གཏུགས་ཉི་ཤུ་དང་། དཔལ་བ་དབྱེས་ཆེ་ཞིང་མྱོན་མ་
འཇར་ལ་ཤར་མ་གྱི་གཟེངས་མཛོད་པ། ལྷན་གལ་རིང་པ། ཞལ་མདངས་
མེ་ཏོག་གུ་སྒྲུང་ལྟར་དཀར་བ་གཞན་དང་མི་འདྲ་བ་དོ་མཚར་ལྷན་པ་ཞིག་.....
དང་། གུན་ལ་ལྷན་པར་སྒྲུ་ཞིང་ཁོ་པ་སྐྱུངས་པ། འཕྲོགས་ན་བདེ་ཞིང་
གཏོར་མོད་ཆེ་པ། ཡ་རབས་ཀྱི་སྒྱུད་པ་ཟེར་བ་ཞིག་ཡིད། འདི་
རབ་ཏུ་ལྷན་པའི་མོ་སྐྱུངས་སྒྱུ་མ་ཚོན་པའི་སྐྱོ་རོ་ལ་ཏུ་ཆོས་རྒྱུ་པ་རོ་ལ་པའི་
རྒྱེ་ཞིང་ཏུ་དུ་གེ་བཞེན་གྱི་སྐྱོ་པ་ཡོངས་སྒྱུ་རྒྱལ་པ་བྱུངས། མཚན་
ལའང་ཁུན་དག་འཁྱིར་མོ་ཞེས་བཏགས། ཆོས་རྒྱེ་དོན་གྲུབ་རིན་ཆེན་གྱིས་
ཡམ་སྒྱུ་འབུམ་དགེ་ལ་ཏུ་དང་ཡམ་ལ་སྐྱུ་པ་ཟེར་བེད་གི་གནད་མྱོན་.....
དཔལ་ཏུ་མཛད་པ་མཛད་ནས། ཁྱོད་ཀྱི་ཏུ་འདི་ར་ལ་སྐྱུ་པ་ཞིག་གསུངས་པས་
ཡམ་གྱིས་སྒྲུ་པ་འཕེལ་བ་ཞིན་དེ་ལྟར་བྱས། ཆོས་རྒྱེ་འདི་འདྲུང་ཏུ་གསུང་
སྐྱུ་པ་རྒྱུ་རྒྱུ་པ་མོ་གསུངས་པས། གསུང་མཚན་དོན་ཡོད་རྒྱུ་རྒྱུ་པ་ཞིག་
བཏགས། དེ་ཡང་བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་དཔེ་གཞན་ཏུ་མེད་གི་ཞེས་

གཤམ་པའི་སྒྲོབ་མ་གཞིན་ལུ་བྱང་ཚུབ་ཅེས་བྱ་བས་སྒྲོབ་དཔོན་མང་ད་དེ།
 དགེ་ཚུལ་གྱི་སྒྲོལ་པ་ཡང་དག་པ་བྱངས། བཅོན་ལའང་སྒྲོ་བཟང་གཤམ་
 པའི་དཔལ་ཞེས་བྱ་བར་གསོལ། རྗེ་འདི་ཉིད་གྱིས་ཤེས་བྱ་མཐའ་ཡི་རྒྱ་
 བཅོམ་ཆེན་པོར་བཤེས་གཉེན་མཁས་པའི་དེད་དཔོན་ལ་བཞེན་ཏེ། བཅོན་
 པའི་སྒྱ་པོ་རུས་དང་མཐུན་པའི་རྒྱུད་གིས་བརྒྱན་ནས། རྣམ་དཔྱད་རིག་
 པའི་གནས་ལ་ཡེགས་པར་སྦྱངས་པས་བཅོན་སྟན་ལུལ་སྒྱུན་ལ་གཤམ་ཆེ་.....
 བར་བྱུང། རབ་བྱུང་བྱུག་པའི་ཆ་བྱང་(1373)ལོར། ཅོང་ཁ་པ་
 མདོ་སྐད་ནས་དབུས་སྒྲོགས་སྒྱ་ཐེབས། ཡོ་འདིའི་རྟོན་ཁར་འགྲི་བྱང་དཔལ་
 གྱིན་གསལོད་རུ་ཐེབས། རུས་དེར་སྟན་ལྷ་རིན་པོ་ཆེ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་བཞུགས་
 པས་ཁོང་དང་མངའ། ཐེག་ཆེན་ལེམས་བརྒྱད་ཀྱི་ཆོ་ག་དང་། ལྷག་
 ཆེན་ལྷ་ལྷན་ལ་སོགས་པ་གསན། དེ་ནས་ཆལ་པའི་སྟན་པ་མཁས་པ་དཔོན་
 དཔོན་མཆོག་རྒྱུམས་ཞེས་བྱ་བའི་གམ་རུ་ཚོན་ནས། གསོ་དབྱེད་ཀྱི་གཞུང་
 ལ་སྦྱངས་ཤིང་། ཡན་ལག་བརྒྱད་སྟགས་ལ་བཟུང་། དེ་ནས་དབུས་
 གཙང་གི་ས་གནས་ཁག་ལ་ཐེབས་ཏེ་སྒྲ་མ་ལོ་རྒྱ་བ་མང་པོའི་ཞབས་ལ་.....
 གཏུགས་ནས་མདོ་སྐགས་ཀྱི་ཆོས་མང་རུ་གསན་པ་དང་། ཡོ་རྒྱ་བ་ནམ་
 མཁའ་མཐའ་པོའི་རྒྱུད་ནས་སྟན་རག་ཐེ་མོང་གི་བཤད་པ་ལ་སོགས་པ་.....
 གསན། རུས་དེར་བཤད་སྟུབ་ཀྱི་བཞུན་པ་དང་ཞིང་རྒྱས་པ་བཅུགས། ལམ་
 རིམ་ཆེ་ཆོ་དང་། རྒྱགས་རིམ་སོགས་མདོ་སྐགས་ཀྱི་བཞུན་པཅས་མང་རུ་
 བཅའས། རྗེ་འདིའི་བཅོན་སྟན་སྟོགས་བཞི་ལྷན་རུ་གཤམ་ཆེ་བས། རབ་
 བྱུང་དབུན་པའི་ས་ཀྱི་(1408)ལོར། མིང་གོང་མ་ཆེན་པོ་ཡུང་ལས་
 འཇའ་ས་དང་མོ་ཉ་བཞི་སོགས་གསེར་ཡིག་པ་མང་རུ་བཏར་ནས་ཅོང་ཁ་པ་...

མོ་ཤར་གཤམ་པ་མེས་ཀྱིས་ནང་ཁྱལ་ཏུ་གདན་དྲངས་ཏུ་ཤམས་དེར་ཉྩ་
 རྟན་མྱོན་ལམ་ཆེན་མོ་འཁུགས་པའི་གཤམ་བྱིད་དགོས་པ་དང་། ལུང་ཟད་
 དཔེན་ཞིང་མདོན་རྒྱུད་པའི་ཆེད་ཏུ་མོ་ཉ་ན་མས་ལ་མཇལ་འཕྲད་མ་གནང་།
 ཆེས་ལྷ་སར་གཤམ་པ་ཀྱུ་མཆན་དང་། དཔོན་ན་མ་མཁའ་ཤར་པོས་
 ལྷ་མ་ན་ན་གྱིས་ལྷལ་ཤས་མེ་ཏར་མེམས། མཇལ་ཁ་གནང་། འཁྱལ་པ་
 རྟམས་པའི་ས། རབ་ལྷུང་བདུན་པའི་ས་བྱི (1408) མར། ཅང་ཁ་
 པ་ཆེན་པོས་གོང་མ་ཆེན་པོར་ལྷལ་པའི་ལྷ་ཡིག་འདི་ལྟར། མོ་ཤར་ལེགས་
 ལྷ་ལྷུང་ཅིག ལྷམས་པོ་ཆེད་པའོད་ན་མས་ཀྱི་མཁྱལ་པ་བརྟེན་ནས་ས་ཆེན་
 པའི་རྒྱ་མཆོད་མཐའ་ལྷག་པར་རྒྱལ་བཞིན་སྦྱར་པའི་མའི་དཔར་པོ་ཆེན་པོ་
 ལྷན་སྐྱར། ལུང་ལྷོགས་གངས་ཅན་གྱི་ཁོད་ལྷལ་དུས་ཀྱི་ཆ་ན་གནས་པའི་
 ལྷ་ལྷུང་དགོ་སྦྱར་སྦྱོར་ཤར་གཤམ་པའི་དཔལ་གྱིས་ལྷ་བ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་
 ཆེན་པོ་པའོད་ན་མས་དེ་རབ་ལྷུང་པོ་ལྟར་འཕར་མཐོ་ཞིང་། བཀའ་
 འཕངས་རྟམས་ཀྱི་བདེ་སྦྱིད་ལྷ་ལྷལ་ལྟར་ལྷན་ལྷན་ཆོགས་པ། བཀའ་ལྷུང་
 གཉན་པོ་རྒྱལ་ལྷན་ཏུ་མས་སྦྱི་པོས་ལེན་པའི་ན་པར་བཞུགས་པའི་ཤམས་ནས།
 དཀོན་མཆོག་གསུམ་གྱི་མཁྱེད་ལས་བསྐྱེད་པའི་སྦྱིར་ཏུ་ལྷུང་གིས་འདི་སྦྱོགས་
 ལྷ་མངགས་པའི་གཤམ་ཡིག་པ་རྟམས་ཀྱིས་འཇལ་ས། མེ་རྟོག་ཞིབ་མོ་སྦྱིན་
 རིས་ཡོད་པའི་གོས་ལྷགས་དཔར་པོ་གཅིག་དང་། ལྷུང་ལྷུགས་གཅིག མེ་
 རྟོག་མེད་པའི་གོས་ལྷགས་དཔར་པོ། རྟོན་པོ། ལྷུང་ལྷུགས་གསུམ་
 དང་། དར་མདོག་ཅན་ལྷགས་བདུན། གོས་ཆེན་ཆོས་གོས། ལྷག་ཆེ།
 རྟོད་རྒྱུད། རིང་འགམ་ རྒྱ་སྐལ་གྱི་འཕྲུང་བ། རྟོ་རྟོ་རྟོ་ལྷུང་གཉིས།
 དཀར་པོ་ལ་གཉིས། རྟོན་ཁེབ་གཉིས། ལག་སྦྱིས་གསུམ། པར་ཁེབས་

མཐུལ་གྱི་རྒྱན་གསུམ།   སྒྲ་རགས།   ཉིང་ཐག་བྲལ་གཉིས།   ལྷ་མ་འཕྲོགས་
 རྒྱུ་བཅས་པ།   ར་བྱ་མ་ལྷ་བཅུ།   ཅན་དན་ཏུ་མ་གཅིག་གི་གནང་སྦྱོན་
 རྒྱུ་བཅས་པ་འདྲིང་འཕྲོད་པས་བྱགས་ལ་བཏབས།   སྒྲ་མ་ཆེན་པོའི་
 རྒྱགས་ཀྱི་དཔྱོདས་པ་ལ།   དེད་དེ་སྦྱགས་སྒྲ་ལན་གཅིག་འོང་བ་བྱིས་གསུངས་
 པ་ཡིན་ཟེར་བའི་ལྷང་ལྷང་པའི་རྒྱ་མཆོན་གསེར་ཡིག་པ་ན་མས་དང་།   མང་
 གིས་ནན་བྱིས་གསུང་འཕྱོན་ཡིན་འདུག་པའི་དོན་ཁོང་ཏུ་ཆུད།   སའི་བདག་
 བོ་ཆེན་པོས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་ལ་དཔྱོདས་པའི་ལྷང་ཡིན་པར་འདུག་.....
 པ་མ་གོ་བ་དང་།   ལྷང་ལ་མ་བྱས་པ་དང་བརྟན་པ་བྱས་པ་མ་ལགས་ནའང་
 མི་མང་པོ་དང་ནམ་འཕྲད་པའི་ཏུས་ན་མས་སྦྱ་ནད་དྲག་པོ་འབང་ཞིག་འོང་.....
 བ་ལྷང་པའི་དོན་བྱིས།   བཀའ་ལྷང་བཞིན་ཏུ་བརྒྱབ་པར་མ་ཏུས་པ་ལ་
 ནམ་མཁའ་དང་འདྲ་བར་ཐབ་ལ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་པའི་བྱགས་ཀྱི་མི་དབྱེས་པ་མི་
 མཛད་པ་བྱགས་ལ་དཔྱོདས་པར་བྱ།   སྦྱོན་ཀྱི་ཏུས་སྦྱ་ཕྱོན་པའི་ཆོས་རྒྱལ་
 ཆེན་པོ་ན་མས་བྱིས་འཇིག་རྟེན་འདྲིའི་སྤྱི་མས་བྱགས་དང་།   འཇིག་རྟེན་
 རྒྱ་མའི་ཆོས་བྱགས་སྦྱགས་ཐམས་ཅད་ཏུ་ལེགས་པར་དར་བའི་བྱགས་ཁྱར་.....
 ཆེན་པོ་བརྒྱམས་འདུག་པའི་ལྷང་བཞིན་ཏུ།   ད་ལྟའི་ཏུས་སྦྱ་ཤོང་མ་ཆེན་
 པོའི་བྱགས་དཔྱོདས་ནམ་པར་དག་པ་དང་།   མཛད་པ་ངོ་མཆར་པས་ལྷ་
 རྒྱུ་བཅས་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཡིད་མཁུ་བར་བྱེད་པའི་གཏམ་རྟན་པོ་ཡང་.....
 རྒྱུ་བཅས་ཏུ་སྦོས་པས་བདག་ཅག་འདི་སྦྱགས་ན་ཡོད་པའི་རབ་ལྷང་དྲག་པ་.....
 བལ་མོ་ཆེས་ཤོང་མ་ཆེན་པོའི་སྦྱ་ཆེ་དང་།   རྒྱལ་སྤྱི་ཡན་རིང་ཏུ་བརྟན་
 པའི་སྦྱོན་ལམ་ནམ་པར་དག་པ་ཡང་དང་ཡང་ཏུ་འདེབས་ཀྱིན་ཡོད་པའི་ཚུལ་
 འདི་དཔྱོདས་པར་བྱ་ཞིང་།   དེ་ལྟར་ཡིན་ལགས་ན་དེ་ལས་སྦྱར་ཆེན་པོའི་

འཕྲིན་ལས་ཀྱིས་རི་རྩུབ་རྒྱུར་། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་མཁའ་བས་བདག་
 ཅག་འདྲ་བས་ཞིབ་རྒྱ་མི་སྒྲིབས་ལགས། ཞེས་སྤྱད་པས་སྤྱལ་པའི་ཞུ་ཡིག་
 རྒྱན་ལས་རྒྱ་འབབ་པའི་བཅའ་ཀྱི་ཉིན་མཆོན་པར་མིའི་ལྷལ་ནས་རྒྱན་དྲུག་
 པའི་རྒྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྒྲ་གཅིག་བཅའ་ཁྲན་འདས་ཐུག་སྤྱལ་པའི་གསེར་
 རྒྱ་གཅིག་དེ་བཞིན་གསེགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་གསེར་རྒྱ་གཅིག་དེ་
 བཞིན་གསེགས་པའི་རིང་བསྐལ་འཕེལ་བཞིན་པ་གསུམ། སྐལ་བྱ་གཅིག་
 ཡང་དེ་བཞིན་གསེགས་པའི་རིང་བསྐལ་གཅིག་རྒྱ་གར་གྱི་སྤྱལ་ཆེན་རྒྱ་དང་
 ཡོད་གཉིས་གར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བཞུན་པ་དྲུག་རྒྱས་སྤྱུ་མཛད་པའི་སྤྱི་ཉིན་ཅན་
 རྩ་པོ་ཆེན་པོ་རྩ་གཅིག་གི་གཏུར་ཅས་ལས་རྒྱན་པའི་རིང་བསྐལ་གཅིག་རྩ་ལས་
 སྤྱལ། ཀྱི་བ་པོ་རྒྱ་བ་རྒྱལ་པའི་ཆོས་བརྒྱ་དཔལ་ལྷལ་དཔལ་ནུས་ནས་སྤྱལ་པའི་
 ཞུ་ཡིག་

དེ་བཞིན་རྗེ་ཉིད་ལེགས་མི་སྤྱལ་ཡུར་དངོས་སྤྱོད་གཙོ་པོ་བྱམས་ཆེན་.....
 ཆོས་རྗེ་སྔགས་པེ་ཅིང་རྒྱ་གཏོང་གནད་མཛད་པས་ཤོད་མ་ཆེན་པོ་སྤྱལ་གསེན་
 རྒྱ་དཔལ། མིང་ཤོད་མ་དྲུང་རྒྱུ་ཡིས་བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྗེར་རྒྱ་ཆེ་
 ཡང་རྗེ་ཉིད་རྗེ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཞེས་པའི་ཆོ་སྤྲུལ་གནད་། མིང་ཤོད་
 རྒྱུར་གིས་སྤྱི་མིའི་ཆོ་སྤྲུལ་པ་དྲུག་ཤོད་མ་རྩ་ལས་ཀྱིས་གནད་རྒྱུན་ལྷན་ལྷན་
 ཆོ་གས་པ་གནད་། བྱམས་ཆེན་ཆོས་རྗེས་སྔགས་པོ་སྔགས་ལྷལ་གྱི་ཡང་པོར་
 ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱར་། དེ་རྗེས་མ་རྒྱལ་(1413) ཡང་མིང་
 ཤོད་ལས་སྤྱར་ཡང་ཅོང་ཁ་པ་གདན་ཞུའི་གསེར་ཡིག་བཀའ་ལྷན་ལྷན་པ་འདི་
 རྩར། རྒྱ་མིང་རྒྱལ་པོའི་ལྷན་གྱིས་མ་རྩོམ་བཟང་བཤགས་པ་ལ་བརྒྱ་པ། ཞིང་
 རང་ལས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གིན་རྒྱ་བཟང་ཅིང་མཆོ་བ་ལྷན་དག་རྒྱས་པ། བྱམས་

རྒྱུད་རྩེ་ལ་བརྟེན་ནས་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་པ། ཐེག་པ་ཆེན་
 བའི་ལམ་ལ་འགྲོད་པ། དེའི་དོན་གྱིས་བྱང་ཁྱེད་རྣམ་དག་ཏུ་བསམས་ནས་
 ལུན་རིང་ཏུ་སོང་ཞིང་། ཏ་རྩ་ནན་གྱིས་ཐའི་རྒྱན་ལྱེན་མགོ་བྱས་མངགས་
 བས། ལུགས་གཉིས་གྱིས་མཆོན་པར་ཁྱེད་གདན་འདྲེན་ཏུ་བཏང་ཡོད།
 ཁྱེད་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བརྟན་པ་དར་བར་བསམ་ན་ལུལ་དབུས་ལྷ་ཁྱོན་ནས་དེད་
 གྱི་སེམས་པ་བཞིན་འབྲུབ་པར་མཛད། ཅས་ལྟར་དང་གནང་ཆུབ་བརྩམས།
 ཡང་ཏུས་དེར་མི་དབང་གཞན་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱིས་གདན་འདྲེན་པ་རྒྱར། རྩེ་
 ཅོང་ཁ་པ་རྒྱུད་སྐྱད་ལྷན་བྱ་ལྟར་ལྷན་སེམས། ལྷན་སྦྲེད་ཁྱོན་པའི་བཤེས་
 གཞེན་ལྷ་བརྒྱ་ཅམ་ལ་ཐོགས་དང་ཞབས་ཏྲོག་ལུལ་ཏུ་བྱུང་བ་མཛད། རྩེ་
 ཉིད་གྱིས་རྩ་སར་སྦྲོན་ལམ་ཆེན་མོ་འཇུགས་རྒྱའི་འདུན་པ་བརྟོན། དཔོན་
 རྣམ་མཁའ་བཟང་པོ་ལའང་ཞལ་ཏུ་གནང་བས་ཁོང་གིས་རྩ་སའི་དཀྱིལ་.....
 བཞོང་སྐྱོང་དང་སེང་གཡལ་ཐོགས་ཀྱི་ཞིག་གསོས་ལྷ་པས་ཆེན་མཛད་ཅིང་།
 སྦྲོན་ལམ་གྱི་ཆོས་པའི་ཡོ་ཆས་རྣམས་ཀྱི་རྩ་ལོན་ཡང་ལེགས་པར་གནང་། ལྷན་
 ཏུ་ལྟར་ཏུ་བཞུགས་རིང་། འཕྱི་ཁྱུང་དང་ར་སྦྱིར་ཆོན་ཆད། འོལ་ཁ་
 ཡན་ཆད་ཀྱི་ཕྱི་དཀོན། མི་ཆེན་ཡོན་པདག་སྒྲོབ་བུའི་ཆོགས་ལ་དད་འབུལ་
 ཀྱི་རྒྱལ་མ་ཡང་ཡང་མཛད། དེ་བཞིན་མི་དབང་གཞན་པ་རྒྱལ་མཆོན་ལའང་
 ཞལ་ཏུ་ཞིབ་པར་གནང་། རབ་བྱུང་བརྒྱན་པའི་ས་བྱི (1408) སའི་ཁྱེ་
 བ་བརྒྱ་གཉིས་པའི་སྐྱད་ཏུ་རྩ་སར་སྦྲེད་སེམས། གནམ་གང་གི་ཉིན་རྒྱན་
 གསན་འཕེབས་པའི་མཆོད་པ་མཛད། དཔེ་འདུན་རྩྱུང་ལག་བརྒྱད་ཉིག་
 ཅམ་སེམས་པ་ལ། དཔོན་སྒྲོབ་རྣམས་རང་ཉིད་གྱིས་སྦྱོན་པདག་མཛད་
 བས་དགེ་འདུན་རེར་མར་རྩ་ཉག་བཞི་ཅམ་རེ་དང་། ར་དཀར་ཞོ་རྒྱ་ཁྱེ་

ཅ་བསྐྱེད་པའི་མང་ཆ་དང་བཅས་པའི་ཚུགས་ རབ་བྱུང་ ཉིན་བྱངས།
 བརྒྱན་པའི་ས་གླང་ (1409) མའི་རྒྱ་དང་པོའི་ཆོས་གཅིག་ནས་བཅོ་ལྔ་
 བར་ཆོ་འཕུལ་ཆེན་པོའི་རྣམ་གྱི་མཆོད་པ་དངོས་གཞི་མཛད་པ་ལ། རྩོ་པོ་
 རིན་པོ་ཆེར་དབུ་བྱུན་རྒྱ་གཞུང་བཟང་པོ་འབའ་ཞིག་ལས་བསྐྱབས་པ། རིན་
 པོ་ཆེན་ལ་དང་། ལྷ་ཉིག་གཤུ་ལ་མོགས་པས་བརྒྱན་པ་དང་། རྩོ་པོ་
 མི་བསྐྱེད་པ་དང་བཅུ་གཅིག་ཞལ་ལ་རིན་ཆེན་གཉིས་པ་ལས་གྲུབ་པའི་དབུ་
 བྱུན་ཕུན་སྲུང་ཆོགས་པ་མོགས་པུལ། གཞན་ཡང་གཙུག་ལག་ཁང་ཆེ་ཆུང་
 རྣམས་གྱི་ཉིག་དང་། ལྷ་འདབ་ལ་མོགས་པའི་ཆེ་ཆུང་ཕན་ཚུན་ཏུ་བཞག་
 པས་སྒྲེལ་བ་བཟས་ཅད་ལ་བ་དན་དང་། ར་ཡབ། དྲིལ་བུ་ལ་མོགས་པས་
 བར་མི་ཆད་པར་མཛེས་པར་བྱས་གཤིས། ཉིན་མོ་བྱམས་ར་ནང་མ་ཡན་
 ཆད་ལ་དཀར་མེ་བརྒྱ་ཐག་བཞི་རེ་ཅན་དང་། བར་རྫོང་ལ་བརྒྱ་ཐག་ཉིག་
 པ། རྩོ་རྫོང་ལ་དོ་རིང་གི་འགྲམ། རྩོ་པོ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞལ་གྱི་བྱང་བད་ཏུ་
 ཀོང་ཏུ་ཆེན་པོ་གྲུ་བཞི་མ། རྩོགས་རེ་ལ་འདྲོམས་ཆོད་མ་གསུམ་གསུམ་
 ཡོད་པ། དེ་མར་གྱིས་བཀའས་པ་ལ་འཆོམ་པའི་སྒོར་བུ་ལས་འབར་པའི་མེ་
 ཆེས་ནས་མཁའི་ལམ་འཁོག་པ་བྱེད་པ་ལྟ་བུར་གྱུར། མཆོན་མོ་བར་བརྫོང་
 ཆོག་འགྲམ་འཁོར་བ་དང་། བྱམས་གྲུ་གྲུ་ཆོར་རི་ལྷར་ཡོད་པ་བཞིན་
 ཏུ་མར་མའི་མེར་བ་བཀོད། མཁོར་བ་ཅན་གྱིས་ནས་མཁའི་སྒྲར་ཆོགས་
 ཡངས་པའི་ས་གཞིའི་ཉིང་ཏུ་འཕོས་པ་དང་མཆོངས་ཞིང་རྩོགས་ཀྱན་ཏུ་བྱ་
 ལེ་མེར་གྱུར། གཞན་ཡང་ཡོན་ཆབ་བརྒྱ་ཐག་མང་པོ་བཞུགས་པ་དང་།
 ཀོང་ཏུ་ཆེན་པོའི་གཡས་གཡོན་གྱི་ས་ཉིགས་ཐོག་ཆས་པ་ཁལ་བཞི་བརྒྱ་རེ་
 ལས་གྲུབ་པའི་ལྷ་མཆོད་རི་ལྷར་བཞེངས། རྩོགས་མོགས་རྩི་ཞིག་གྱི་རྩལ་

རྣམས་པམེགས་པས་ཁོར་ཕྱག་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་ཉིན་མཆོན་མེད་པར་བྱི་.....
 བཟང་གིས་ཁེངས། དེ་བཞིན་གྱི་ལྷག་ར་མོ་ཆེ་དང་། ཟུ་ཟུག་པོ་ཏ་
 ལ། སྤང་བར་རྣམས་སྤང་མཆོད་མྱིན་གཟུག་ཐུག་ཟུལ། རྣམ་དེར་
 མཆོད་མེ་མང་པས་མེ་ཤར་ནས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བའི་མེ་ཡི་སྤང་པོར་གྱུར་ཏེ་སྐྱེ་བོ་.....
 མཐའ་དག་འཇིགས་སྐྱག་ལྷག་པར་སྐྱེས། འོན་ཀྱང་མེ་སྐྱོན་དེ་ཅམ་ཆེ་བ་
 མ་ཁྱུང་། མེར་ས་འདིའི་སྐྱོན་ལམ་ཆེན་མོར་ལྷ་མཆོད་མི་མཆོད་དད་འཇུག་
 དེས་པོ་རྒྱ་མ་འཇུག་མཁན་ཁྱུང་། སྤ་དེ་ནས་པམུང་འཇིག་རྟེན་གྱུན་ལ་
 གཤམ་ཆེ་བའི་ལྷ་ལྷན་སྐྱོན་ལམ་ཆེན་མོ་ཆོགས་པའི་ཤྲོལ་གཏོད།

དེ་དང་རྣམ་མཁུངས་པའི་ས་ཁྲང་(1409)མར། ཅོང་ཁ་པ་སྤོ་
 བཟང་གཤམ་པས་དགའ་ལྷན་རྣམ་པར་དག་པའི་སྤྱིང་ཕྱག་པར་བ། དགའ་
 ལྷན་དམོན་པ་དེ་དབང་པོ་རི་ཡི་མཆུན་རྒྱ་ཕྱག་པར་བ་དམོན་དོན་གར་ཡིན་.....
 ཟེར་ན། བཤད་རྒྱན་རྒྱ་ཉིན་ཞིག་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལམ་པར་རྒྱན་པའི་
 རྣམས་སྤྱ་མཐོན་པའི་སྤུལ་པ་བྱ་རོག་ཅིག་གིས་མེའི་དབུ་ལྷ་ཁྱེར་ནས་དབང་.....
 པོ་རི་ཡི་མཆུན་གྱི་གཤམ་མོང་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་མོག་ཏུ་བཞག་ནས་ཡུལ་དེར་.....
 དམོན་པ་འདེབས་དམོན་པའི་སྤང་བསྐྱན་པ་ཡིན་ཟེར། དོན་རྒྱུ་འདི་ལྷར་
 མ་ཡིན། དེ་སྤུལ་འདིར་པོན་གྱི་དམོན་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་མོད་པས། དེ་
 གཏོར་ནས་དམེ་ལྷགས་པའི་གནས་གཅོ་པོ་དགའ་ལྷན་དམོན་པ་ཕྱག་པར་བ།
 དེས་དམེ་ལྷགས་པའི་བསྐྱན་པ་དར་ཞིང་ཕྱིས་པ་དང་། དེ་དང་མི་མཐུན་
 པའི་གྲུབ་མཐའ་གཞན་རྣམས་པམ་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་མཆོན་མཆོན་ཆེད་.....
 ཡིན་པ་གསལ་པོ་མཐོང་སྤྱད་ལ། མང་གཤམ་པ་ཕྱུལ་མཆོན་གྱིས་ཕྱུལ་སྐྱུར་
 གནང་བའི་རོག་དམེ་ལྷགས་པར་བྱིད་དབང་རི་ཅམ་མོད་པ་དང་། སྤུལ་

མཐའ་མི་འདྲ་པའི་དབང་གི་འཐབ་ཚད་རྣམས་ཀྱི་ཅན་པོ་དཔར་ཆེས་རལ་པ་
ཅན་རྣམས་ཐུབ།

དེ་ནས་རབ་ཕྱུང་བརྒྱན་པའི་མེ་ཁྲིལ་(1416) ཡོང་། ཅོང་ཁ་པའི་
སྒྲིབ་མ་འཆམ་དབྱུངས་ཆོས་རྒྱུ་འབྲས་ཐུངས་དཀོན་པ་ཐུག་བཟུལ།

ས་ཐག་(1419) ཡོང་། ཅོང་ཁ་པའི་སྒྲིབ་མ་ཐུགས་ཆེན་ཆོས་རྒྱུ་
མེ་ར་དཀོན་པ་ཐུག་བཟུལ། ཡོང་དེའི་རྒྱ་བ་བརྒྱ་པའི་ཆེས་ཉེར་ལྷ་ལ་ཅོང་ཁ་
པ་ཆེན་པོ་དཀོངས་པ་ཐུང་ན་ལས་འདས། དེ་ནས་བརྒྱུད་ཡོང་ལྷ་རྒྱ་བ་བརྒྱ་
པའི་ཆེས་ཉེར་ལྷ་ལ་མཆོད་རྒྱིན་གསལ་བྱས་ཐུག་པ་ནས་ཅོང་ཁ་ཆེན་པོར་དྲན་
གསོ་བྱ་བའི་ཁུ་ཆེན་དེར་དགའ་ལྡན་ལྷ་མཆོད་ཟེར། རབ་ཕྱུང་བརྒྱན་པའི་
མེ་ཁྲིལ་(1447) ཡོང་། ཅོང་ཁ་པའི་སྒྲིབ་མ་རྒྱ་ལའི་རྒྱ་མ་སྒྲུབེར་དང་པོ་
དགེ་འདུན་ཐུབ་པས་བསྟ་གིས་རྒྱན་པའི་དཀོན་པ་ཐུག་བཟུལ། ཡོང་གསལ་
དེ་དག་ལ་དགེ་བྱས་པའི་གདན་ས་ཆེན་པོ་བཞི་ཟེར།

ཁུ་དེར་ཐག་སྒྲུ་དང་། ས་ཐག་ ཆོས་པ། འཕྱི་ཕྱར་། གཡའ་
བཟང་སོགས་ཐུག་ཐེ་སོ་སོའི་སྤྱི་དབང་ཁག་དབང་དཔག་འབྲུག་མང་ཅན་
ཕྱུང་། ཆོས་སྤྱི་རྒྱུད་ཁྲིལ་དཔལ་ཐབ་ཆེ་བས་དབང་བརྒྱུད་གྲུ་ལ་རིམ་དབང་
སྤྱི་དབང་འཕྲོག་ལེན་ལྟེན་པའི་འཐབ་ཚད་དེ་ཕྱི་རྒྱུ་ཁུ་ཆོས་ལྷགས་ཐུབ་
མཐའ་ཁག་དབང་དང་། ཡང་ན་ཐུབ་མཐའ་ནང་ཁྲུལ་གྱི་འཐབ་ཚད་རྣམས་
ཕྱུར་མདོན། ཆོས་ལྷགས་ཐུབ་མཐའ་ཁག་ནི་ལྷུང་སྒྲུ་སོ་སོའི་དབང་བརྒྱུར་
གྲུ་ལ་རིམ་ཁག་གིས་སྤྱི་དབང་འཕྲོག་ལེན་ལྟེན་པ་དང་། མཐའ་འབྲས་
ལ་དབང་བརྒྱུར་ལྟེན་པའི་ལག་ཆར་ཕྱུར། ཆོས་ལྟེན་སྤྱི་ལྷུང་ཕར་པས་མོས་
བསམ་སྒོ་མ་གཏུག་གྱི་ཉམས་ལེན་མ་ཁྲུལ་པར་འཐབ་པ་དང་། ཆོད་པ།

གཞུལ་འབྱུང་པ་སྒོ་གསུམ་མི་དགེ་བའི་བྱ་བར་འཁུགས། རྒྱལ་པའི་ཆར་བརྒྱུད་
 པ་དང་། ལུང་མེད་ལ་མོག་པར་སྒྱུར་བ། མེ་མཚན་ཅན་གྱི་སྒོ་ལ་ཕྱོད་དེ། ལུས་
 མིན་གྱི་ཁ་ཐམ་ཐམ་བ། བག་མེད་ཀྱི་ཆེད་མོ་སྒྲ་ཆོག་གསུམ་ཆེད་བ། ལྷ་གཞས་
 དར་མོ་གར་པ་མོ་ལ་པ་སྒོ་གསུམ་མ་ན་གྱི་མ་པ་པ་དེ་ལས་ན་མས་ཀྱི་སྒྱུར་ཆུང་པ་དང་།
 བལ་ཞིང་། བརྟན་བཅོས་ཀྱི་ལུང་དང་བཅུན་པ་ན་མས་ཀྱི་བྱ་སྒྱུར་ནི་མ་གཅོན་
 འགལ་ཆར་ལྟར་ཞིང་། མོར་གསལ་གྱི་རྒྱ་མཆོན་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་
 ལུས་ཆོས་ལུགས་ཀྱིས་སྒྱེ་འཕྲོའི་ལེ་མས་པ་འདུལ་བའི་ལུས་པ་མོན་རྒྱ་ལྷ་ཞོག
 ལྷ་མ་ཐད་སྒོན་མེ་ལྟར་ཤི་ལ་ཉེ་བའི་གནས་ལྷ་ལྟར་། ལུས་དེར་ཅོར་ཁ་པ་ཆེན་
 སྐལ་དེ་ལུས་གཙོར་མདོ་ཁམས་སོར་སྒྲ་གཞས་པ་མར་པའི་ཞབས་ལ་གཏུགས།
 མདོ་ཞུགས་བརྟན་བཅོས་འཁུལ་པ་མེད་པ་མར་ཁུ་གསལ། བརྟན་བཅོས་
 ལུ་མ་བཅུ་མས། བར་པ་སངས་ལུས་པའི་ཆོས་ལུགས་དེ་འཁུལ་སྒོ་ཆར་པ་
 མོར་པའི་སྒྲ་དེ་ཆོས་ལྟེད་སྒྱེས་ལུ་ན་མས་ནས་མི་དགེ་བའི་ལས་སྒྲོར་དཔོན་...
 པ་དང་། དགེ་བའི་ལས་ལ་འཁུག་ཅིང་ལུ་དེ་ལུས་གཙོར་མདོ་ཁམས་སོགས་
 ལ་ཆོས་ལྷ་མར་ལུ་བཅུ་གས། དཔོན་པ་ཉལ་པ་ན་མས་ལ་ཉལ་གསོ་གནང་
 བ་བཅས་ཀྱི་བྱ་གཞག་ལ། ལུས་དེའི་མོད་ཀྱི་དཔར་བརྒྱུར་གལ་ཤིས་ཀྱི་
 ཆ་བ་ལྟེད་མི་སྒྲ་མག་ལྷ་ལགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་ཀྱིས་རྒྱ་པ་སྒྱུར་དཔག་མེད་
 གནང་། དེ་ནས་བཟུང་དགེ་ལུགས་པའི་བརྟན་པ་དར་ཞིང་རྒྱས་པ་ལྟར་།

བཞི་པ། ལག་མོ་རྒྱ་པའི་དཔར་བརྒྱུར་གལ་ཤིས་གར་ཁལ་
 མི་དཔར་འཁྲོག་མེད་ཀྱི་དཔའི་འཐབ་ཆེད་དང་། གཙང་པ་སྒྱེ་
 པའི་མི་དཔར་ཁེ་ལྟར་བཅུ་གས་པའི་སྒྲོར་།

མར་ལགས་པ་རྒྱལ་མཆོན་གྱི་གཏུར་མོ་ལྟར་སངས་ལུས་ལུས་མཆོན་...

ཅམ་ཡང་བྱུག་མི་རུས། རབ་བྱུང་བརྒྱན་པའི་ཆུ་ཟླ་དང་(1433)ལོར་སྐུ་སྐྱེས་
 ལྷགས་པ་འབྱུང་གནས་མི་འཇིགས་གསེར་གྱི་ཁྲི་ལ་མངའ་གསོལ། དེའི་ཕ་
 རྒྱལ་མར་སྐྱུན་རྩ་རིག་པོ་ཆེ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོན་གཟི་མ་ཁྲི་མཐའ་ཅན་རུ་
 རྒྱུར། ཡལ་སངས་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་སོགས་ཀྱིས་མོ་སྐུ་ལས་དེ་དང་བརྒྱན་
 བས་རྒྱུ་མ་རྟེན་སྤྲངས་གིས་སྤྱིད་དབང་འཕྲོག་པའི་གཡོ་ཐབས་རན་པ་མང་་་
 པོ་བྱས། ཡལ་སྐུ་སྐྱེས་ཁག་གཉིས་དབང་ནང་འབྲུག་ལངས་ཏེ་ཕུན་
 རིང་དབང་ཐག་མ་ཆོད་པར་གནས། བླ་འབྲུག་དེ་ལ་པོད་ཀྱི་ཕ་རྒྱལ་
 མཐའ་ཅན་རྒྱལ་སྐྱུག་ལོའི་(1434)ཟླ་གཟར་ཆེན་པོ་ཞེས་ཟེར།
 མཐའ་ཡལ་སངས་རྒྱལ་རྒྱལ་མཆོན་དང་ཁོ་པའི་རྩོགས་ཁག་བཀའ་སློན་ཆོ་་་་་
 ཡར་རྒྱལ་རུ་བཏང་ཉི་འཆོ་རྟེན་གཞིས་ཀ་འགའ་ཞིག་སྤྱད། བླ་འབྲུག་མ་
 ཉིས་ན་ཕྱི་དོན་མི་འབྲུབ་ཅེས་པའི་དཔེ་རྣམ། རུས་དེར་ཐག་ཐུའི་གཏུང་
 བརྒྱད་ཉེུ་གདོང་གི་སྤྱིད་དབང་བཟུང་མཁན་དང་། ཞལ་ངོ་སོགས་གདན་
 ས་མཐིལ་དང་ཅེད་ཐང་གི་གདན་ས་འཛིན་མཁན་བཅུན་པ། གཏུང་བརྒྱད་
 བྱིམ་པ་བཅས་དབང་འགལ་བ་ཅེས་ཅེར་ཕྱིན། ལྷགས་པ་འབྱུང་གནས་
 ཀྱིས་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀའི་དབང་ཆ་བཟུང་བ་དེར་ཁ་གཡང་ནས་ཡལ་དང་་་་
 གཏུང་བརྒྱད་བྱིམ་པ་ན་མས་ཀྱིས་ངོ་གློལ་ཡང་ཡང་བྱས་པ་མ་ཟད། རྩོགས་
 བརྒྱུད་ས་གཙང་ཁྲལ་གྱི་ཐག་སྤྱའི་མངའ་འབངས་དཔོན་རིགས་ལ་ལས་རང་་་་
 རྩོགས་སྒྲེར་བཅན་ཡོང་ཅེད་ཐག་སྤྱུར་ངོ་གློལ་ཕྱིད་འགོ་རྩོགས། དེ་རྩ་རུ་
 སི་རུ་བྱང་རྒྱལ་མཆོན་ལ་དཔོན་འབངས་དེ་རིགས་ཀྱིས་རྒྱལ་སྤྱིར་རོགས་
 རམ་བྱས་ཏེ་ས་རྒྱ་པའི་ལག་ནས་སྤྱིད་དབང་འཕྲོག་པའི་དམིགས་ལྟལ་གཙེ་མ་
 བྱི། སྤྱིད་དབང་ཐོབ་ཆེས་ཁོ་པ་ཆོར་ས་ཁང་ས་ཞིང་དང་། འབངས་

འཁོར་གཞིག་མིན་འཛིན་གྱི་གནས་མཁས་སྒྲུབ་ལས་མང་བ་ཚོའི་མཁུ་བའི་ཆེད་ཀྱི་
 ཡིན་གསུམ། འོན་ཀྱང་ཁྱེད་ཀྱི་ཕྱང་ཆུབ་ཆུལ་མཚན་ལ་མིན་དཔེ་ཚོའི་
 རྒྱུ་དཔེ་ཆ་གཅིག་སྒྲུབ་ཆེ་བས་ཁོ་པ་ཆོད་དམིགས་ལྷུ་ལ་མཛོད་ཀྱི་འཁྱུར་གྱི་
 ཕྱལ་པས་མག་སྒྲུབ་གཏུང་བཟུང་དཔེ་འགལ་བ་ཕྱུང་བའི་གྲོ་སྐབས་དེ་དང་
 བཟུན་ནས་མང་གྲགས་པ་འཕྱུང་གནས་མཁས་ལ་དོ་སྐོལ་བྱས། རབ་ཕྱུང་
 བརྟན་པའི་གིང་ཡོས་(1435)ལོར། ས་སྒྲུབ་དཔོན་རིགས་ལ་ལས་སྒྲུབ་
 མ་བྱས་པའི་འོག་རིན་ཐུངས་པ་དོན་འགྲུབ་དོན་རྒྱུ་གཞིས་ཀྱི་ལས་མ་སྒྲུབ་ཅེ་
 རྒྱངས། ཆབ་མིན་གྱི་ཉེ་གནས་རིན་ཐུངས་ནས་གཞིས་ཅེར་སྒྲིམ། གཙང་
 ཁུལ་གྱི་མི་དྲག་འགོ་བ་མང་པོས་རིན་ཐུངས་པའི་སྒྲོགས་སྒྲུ་ལངས་ནས་ཤོད་གྱི་
 མིན་དཔེ་གི་ཉེ་གནས་དེ་སྒྲུབ་ཡང་གཙང་ཁུལ་ཀྱི་ཉེད་པའི་རེ་བ་བཅངས།
 དེ་ནས་བཟུང་མག་སྒྲུབ་དཔེ་འགྲུབ་གྱི་གྲོ་གནས་ཉམས་སྒྲུབ་ཀྱི་འགོ་འགྲོ་
 ཆུགས།

མོར་གསལ་གྱི་གནས་ཆུལ་དེ་དག་ལ་གཞིགས་ནས་གྲགས་པ་འཕྱུང་.....
 གནས་དང་། ཕྱང་ཡིག་ལོ་སྒྲུབ་མཁས་ཅན་འགོས་ལོ་གཞོན་ཀྱི་དཔེ་ཚོགས་
 དབྱས་ཁུལ་ཀྱི་གཞིས་འཁོར་ཀྱི་ཕེབས། རྟེན་རྒྱུ་ལྷན་སྒྲུབ་ཆོས་
 རྒྱུ་དཔེ་ལེགས་དཔེ་ལ་བཟང་དང་། གསལ་ཞུ་མོག་གི་ཆོས་རྒྱུ་གཞིས།
 ཕྱང་ཆེན་སྒྲུབ་དཔོན་མཁས་དང་མཁུ་འཁྱུང་གནང་། ཆོས་མིན་ཕྱ་
 གཞག་སྒྲོར་སྒྲིང་མོལ་མང་ཅམ་མཛད། ཡལ་སྒྲས་གཞིས་དཔེ་ཀྱི་འགལ་
 བ་དེ་ཡང་གྱི་རོལ་ལྷུ་གྱི་གནས་ཆུལ་ལ་འཕྱུང་སྒྲོག་ཕྱུང་བའི་དཔེ་ཀྱིས་.....
 ཞི་ཉིད་ཀྱི་སོར་ནས་ཡལ་སངས་སྒྲུབ་སྒྲུབ་མཚན་ཡང་སྒྲུབ་ནས་ཅེད་མང་.....
 ཏུ་གདན་ཏུངས། ཡལ་སྒྲས་གཙོ་འཁོར་དང་བཅས་པ་བཀའ་སྒྲོས་ལེགས་

པར་མཛད་ཤིང་། སྐབས་དེར་གཙང་ཁུལ་ཏུ་གཟིགས་ཞིབ་གནང་བར་
ཐམས་མི་ཐུག་པར་གཙོ་པོ་རྩུ་གདོང་ཏུ་བཞུགས།

རབ་བྱུང་བརྒྱུན་པའི་ཆུགས་སྒྲིལ་(1440)ལོར། འཇམ་དབྱངས་
ཤོར་མ་ཆེན་པོས་བྱུན་མའི་ཡིས་ཤར་ཞེས་པའི་རྒྱལ་པོའི་འཇམ་མཆོག་ལ་པས་...
མཆོན་ཏུང་ཤར་བྲགས་པ་འབྱུང་གནས་ཞེས་འཛད། སྐབས་དེར་གཙང་
ཆོས་ཀྱི་འགྲུལ་ཆེ་བ་མང་པོ་གནང་བ་མ་ཟད། གཤེར་གྱི་ཤག་ལ་འབྱུང་
བཞེངས་པ་སོགས་ཆོས་མྱིན་གྱི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་ནས་སྐྱོན་སྐྱོན་རྒྱལ་པོ་ན་.....
འཇམ་གྱི་སྒྲིལ་བཟང་མི་ཉམས་ཤོར་ཏུ་འཕེལ་བ་མཛད། གཙང་ཁུལ་ཏུ་ཏུས་
བདེ་ཞི་འཇགས་དེ་ཅུ་ཐེད་པས་བྱུང་སྒྲིགས་གྱི་སོ་ཁ་ཤུར་ཆེད་ཏུ་འབྱུག་.....
མྱིང་དག་རྒྱུ་བཞུགས། འིན་མྱུང་མཛོད་ཏུ་བཟང་པོ་དང་འཕྲུངས་རྒྱས་
པ་རྒྱུ་དཀོན་ཚུལ་རིག་ཆེན་གྱི་མས་གྱི་ཁ་སོ་ཤུར་པའི་སྒྲོན་པོར་བསྐྱས།
རབ་བྱུང་བརྒྱུན་པའི་ཤིང་བྱི་(1444)ལོར། ཤར་བྲགས་པ་འབྱུང་གནས་
དཀོངས་པ་རྒྱུ་མཛེས། ཐག་བྱུང་མྱིང་དབང་དེ་ཡལ་མངས་རྒྱས་རྒྱལ་
མཆོན་གྱི་ལག་ཏུ་བཟང་། རབ་བྱུང་བརྒྱུན་པ་ཤིང་ཟུང་(1445)ལོར།
ཁོ་པའི་ཐུག་ཚུར་བ་ཏུན་དག་འཇམ་གྱི་འཇམ་པ་གསལ། འིན་མྱུངས་
ནས་པདག་མོ་ཞིག་ཁ་ཏུ་བཞེས་པར་ཐུག་འཇམ་པའི་ཆེན་རྒྱུ་རྒྱུ་འབྱུངས། འཇམ་
དབྱངས་ཤོར་མ་ཆེན་པོ་མིང་ཤའན་ཚུང་གིས་ཐུན་ཏུ་ཤར་ཞེས་པའི་ཆོ་སོ་.....
དང་འཇམ་པ་གནང་། ཤར་འདི་ཉིད་རྒྱུ་མཛེས་པའི་ཐོན་ཏུན་ལ་མཆོག་ཏུ་
འཇམ་པས་བྱེ་པོ་རྒྱུ་མཛེས་གྱི་རྒྱུ་རྒྱུ་མཛད་པ་མི་ཇེས་པ་གང་ཡང་མ་བྱུང་།
ཐོན་ཏུ་དེ་རྒྱུ་གཙང་ཁུལ་ཏུ་གཞིས་བསྐྱར་ཏུ་ཐེངས་སྐབས་འིན་མྱུངས་པ་
རྒྱུ་ཤུ་བཟང་པོས་རྒྱས་འབྱུང་ཐུན་ཐེད་པ་མཛད་ཏུ་གནང་སྐོའི་ཆོག་ལ་.....

མི་མགུ་སྒྲུབ། ཡང་དེ་བ་མེད་ཁག་གཅིག་ཏུ་གྲུབ་དགའ་ལེགས་འདི་ཉིད་
 གཙོ་བོ་ལྟ་བུ་གཞིགས་ནི་བ་ལ་མེད་པ་ཏུ་མ་རིན་སྐྱུང་པ་ལྟར་པའི་དཔེ་ན་.....
 རིགས་གཙོ་བོ་དཔེ་ན་མཁས་ཀྱིས་དང་ལྟས་དང་བརྟེན་བཀུར་ཞབས་ཏོག་ལེགས་....
 པར་ལྟས། རིན་སྐྱུང་པ་ལ་མི་འདོད་པའི་ནམ་འཁྱར་བརྟེན་ཞེས་འཁོད།
 དེ་ནས་མང་གྲུབ་དགའ་ལེགས་ཀྱིས་ཚུགས་ཏེ་པའི་གཏམ་ལ་གསལ་ནས་ཡལ་
 ལུས་ནང་མཆོམས་སྐྱ་མི་མཐུན་པའི་འགལ་ཁྱེན་མང་པོ་བྱུང་། ཡང་གོང་
 ལྟ་བ་པས་མ་ཇེ་བ་སོགས་ཀྱིས་བདག་པོའི་ཚུགས་སྐྱ་ལངས། རྟེན་པོ་ལ་
 དགའ་ན་མས་མང་གྲུབ་དགའ་ལེགས་པའི་ཚུགས་སྐྱ་ལངས་ནས་ཏུས་མི་བདེ་
 པ་ཡང་ཡང་བྱུང་། འཕྲོངས་ཀྱས་པ་རྣེ་རྣེ་ཆོ་བརྟན་ཐན་ཆོན་སྐྱ་ལངས་མི་
 ཚུགས་པར་འདུམ་བཞིགས་ལྟས། བཤ་སྐྱའི་ཁྱིམ་ཆང་ནང་ལྟ་བ་མི་མཐུན་
 པའི་མོ་སྐལ་པས་དེ་དང་བརྟེན་ནས་རིན་སྐྱུང་པ་མཆོ་སྐྱེས་རྣེ་རྣེས་ལམ་མོག་
 བརྒྱུང་། དེ་ནས་མང་གྲུབ་དགའ་ལེགས་དང་། ཡལ་སངས་ཀྱས་ཀྱལ་
 མཆོན་བཀའ་ཤོས་མཛད་དེ། རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ཤིང་གི་(1455)ལོའི་
 ལྷ་བ་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཆོས་བརྒྱ་ལ་ཆོས་རྣེ་རིན་པོ་ཆེ་དཔལ་ངག་གི་དཔལ་པོ་
 དཔྱང་པོ་བརྒྱ་ཏུག་བཞེས་པ་ཞིག་མི་འཇིགས་མེད་གཤེད་ཁྱིམ་མངའ་གསོལ།
 རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་ལྷགས་གི་(1480)ལོར། རིན་སྐྱུང་པ་དོན་
 རྣེ་རྣེས་གཙོ་བོ་དཔེ་ན་གཞིག་ཉག་ཙམ་ཁྱིད་ནས་རྟེན་རྣེས་ལོག་པ་ལོག་པ་
 འགའ་ཞིག་ཉམ་བརྒྱུང་བྱས། དེ་བཞིན་གཙོ་བོ་ལྟ་བུ་ལྱེད་གཞིས་མང་པོ་
 རིན་སྐྱུང་པ་ལ་དབ འདུས། ཏུས་དེར་བཤ་སྐྱའི་གཏུང་བརྒྱད་རྣེས་
 ལ་ཉེ་བར་ལྷག་པས་རིན་སྐྱུང་པ་མཆོ་སྐྱེས་རྣེ་རྣེ་དང་། དོན་པོ་ད་རྣེ་
 འཕྲོངས་ཀྱས་པ་རྣེས་ཆོ་དཔལ་ནས་ཀྱལ། རྣེར་རིན་ཆེན་ཀྱལ་མཆོག་སྐྱ་

བཅོམ་། རྒྱུ་པ་དབལ་འཕྱོར་རྒྱལ་པོ། ཡར་རྒྱལ་པ་རིན་ཆེན་རྒྱལ་པོ།
 རྒྱལ་པ་བཟ་ཤིས་དར་རྒྱས་ལོགས་སྐྱོན་པོ་ན་མས་ཀྱིས་བཀའ་ཤོས་མཛད་དེ་.....
 ཆོས་རྒྱུ་རིན་པོ་ཆེ་རག་གི་དབང་པོར་ནན་ཀྱིས་བྱས་ནས་རྒྱུ་པ་པའི་སྤྲས་མོ་
 ཞིག་པད་ག་མོར་ལུལ། ཡལ་མེས་ཀྱི་ལུགས་སྤལ་བཟར་པོ་ན་མས་ཡར་རྒྱུ་
 རྒྱུ་པ་གསལ་པར་མཛད། དེ་ལ་སྤྲས་རག་དབང་བཟ་ཤིས་ལུགས་པ་རྒྱུ་
 བཟ་མས་ནས་ལུན་རིང་མ་མོར་པར་ཡལ་དཀོངས་པ་རྒྱུ་པ། སྤྲས་རྒྱུ་ན་མ་
 མོན་པའི་པར་རྒྱུན་སྤྲུལ་ཆོས་ཀྱི་ལུགས་པ་དང་། རིན་རྒྱུངས་པ་མཆོ་རྒྱུས་
 རྒྱུ་པ་ཆོས་མིན་པོ་དཔུ་བཟུངས། རལ་རྒྱུང་བཟུད་པའི་ཆ་ཟུང་(1493)
 མོར། མིང་མོར་མ་ཆེན་པོས་གཞེར་ཡིག་པ་མར་གསལ་ཏེ་རྒྱལ་མ་རག་གི་
 དབང་པོར་ལང་གི་ཆ་པོ་དང་གནད་རྒྱུན་གནད་བས། རྒྱལ་མ་དཀོངས་
 པ་རྒྱུ་པ་ཡིན་པས་གནད་རྒྱུན་ན་མས་ལུག་མཛད་པ་གནད་ནས་མོར་མའི་མོ་
 རྒྱུ་པ་པོ་ག

རྒྱུ་པ་དེར་ལག་ལུང་མིན་དབང་ཆ་པའི་ཆ་ནས་རིན་རྒྱུངས་པའི་ལག་
 རྒྱུ་པ་ཟུང་། མཆོ་རྒྱུས་རྒྱུ་པ་པོ་ན་གནད་ཆེ་རྒྱུང་མཛའ་དག་སྐོན་པོ་
 གནན་པ་རྒྱས་བཟུར་ཅམ་ཡར་མ་རྒྱས་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་བཟུ་བ་གཅིག་.....
 གཙོད་ལུག་རྒྱུ་པ་པོ་ཆ་ཡར་ཡར་ལངས། རལ་རྒྱུང་བཟུད་པའི་ས་
 ལུག་(1499) མོར། རིན་རྒྱུངས་པ་དང་། རྒྱུངས་རྒྱས་པས་
 གཙོས་པའི་བཀའ་ཡི་སྐོན་པོ་ན་མས་བཀའ་ཤོས་མཛད་དེ་རྒྱུ་པ་པོ་གསལ་རྒྱས་ཀྱི་
 གཏུར་པའི་ན་པར་གི་དབང་པོའི་སྤྲས་རག་དབང་བཟ་ཤིས་ལུགས་པ་.....
 དཔུར་པོ་བཟུ་གཉིས་པ་མེད་སྤྲས་མོ་ཡར་ཆོས་པོའི་གཞེར་ཁྱིར་མར་ལ་.....
 གསོལ། རྒྱལ་མཆོག་ལ་རྒྱུ་པ་ཆེན་པོས། རག་དབང་བཟ་ཤིས་ལུགས་པ་

ཁྱིམ་འཁོད་རྒྱུ་ལག་ལ་ཁྱིམ་ལ་བཅས་པོས་མོད་འཕངས་ཐམས་ཅད་བདེ་ལ་
 བཀོད་ཆུང་མོགས་བཅུགས་བཞུད་རི་ཞིང་མཛད་ཅུང་། དོན་ཏུ་སྐབས་
 དེར་མག་ཕྱུའི་གཏུར་ཆུད་ན་མས་མཆོན་ཅམ་མ་གཏོགས་མིད་ཀྱི་དབང་ཆ་.....
 མཐའ་དག་རིན་ཐུངས་པས་བཞུང་། སྐར་མོལ་ལྟར་འཇམ་དབྱངས་གོང་
 མ་ཆེན་པོས་རག་དབང་བཟུ་གིས་བྲགས་པར་ཀུ་དིན་ཕུ་མི་སྤྲོ་མར་ཉི་ཆུལ་.....
 ཁབ་སྤྲོད་དཔོན་གཙུག་གི་ཞོར་ཕུ་ཆོས་ཀྱི་ཆུལ་པོ་ཞེས་པའི་ཆོ་ལོ་གནང་། དེ་
 བྲལ་ཕྱུན་རིར་མ་སོང་པར་རིན་ཐུངས་པས་བྱིར་ཆ་བསྐྱངས། ལུ་དམར་
 ཆོས་བྲགས་པས་བར་མི་མཛད་དེ་ལོ་གཏུག་རིར་ཆིངས་བཞུག་ནའང་། རིན་
 ཐུངས་པས་མ་ཉན་པར་སྐར་ཡང་ཆུལ་ཅེར་དམག་དྲངས་སྐབས་འཕྱོངས་.....
 ཆུལ་པ་རིན་ཆེན་ཆུལ་མཆོག་གིས་གཙོས་མག་ཕྱུའི་དམག་དཔུར་ཉར་ཉོད་.....
 བར་ཏུ་ཕྱོག། དགའ་ལྷན་པ་དམག་དཔོན་བསོད་ནམས་ཆུལ་པོས་ཕྱིད་
 འཕག་ཀྱི་དཔུར་ན་མས་ཁྱིད་དེ་གངས་པར་ཏུ་བཞུད་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་
 དེགས་ལྷན་རིན་ཐུངས་པ་ཅི་ཏུ་གཏོལ་མེད་ཏུ་བྱུང་། ཆུལ་ཅེ་དང་པ་སྐམ་
 པའི་ས་ཆ་གོར་བ་ན་མས་ཕྱིར་སློག་དང་། གོང་སར་དགོངས་པས་ངས།
 རྒྱུད་དཔོན་ཀྱི་ལས་གནས་ལྟ་བ། སྤྲད་ཕྱིན་སྐར་བྲས་ཆུལ་བསྐྱར་དང་
 ཕྱིན་ཆད་སྤར་སྤངས་ཀྱིས་གོང་སའི་བཀའ་ལ་བཞི་བཀུར་ལུ་བའི་དམ་བཅའ་
 བཞག འོན་ཏུར་ཕྱུན་རིར་མ་སོང་པར་སྐར་ཡང་དཔུར་འཇུག་བྲས།
 ཏུས་དེར་རིན་ཐུངས་པ་དང་། དཔོན་སློན་ནང་མཆོམས་དཔའ་འགལ་ཕྱིན་
 ཆེས་ཆེར་བྱུར་ཡང་། ཕྱིའི་སློན་ཆེན་ཀྱི་བྲལ་ཏུ་རིན་ཐུངས་པ་རག་དབང་
 རྒྱལ་ཆུལ་དང་། སྤྲལ་དོན་བྲལ་ཆེ་བརྟན་དོ་རྩེ་ནམ་གཉིས། འཕྱོངས་
 ཆུལ་པ་རྟོར་རིན་ཆེན་ཆུལ་མཆོག་སྤྲུ་མཆེད། སྤྲལ་རྟོར་བསོད་ནམས་མགོན་

མ་མཆོད་གཞུག་དེའི་ཕྱི་ལོ་རྒྱུ་ལྔ་པ་མཆོད་ན་མཁའ་དར་རྒྱས། བཀ་དཀར་འཇམ་
 དཔལ་ཆེ་ཡིང་རྒྱལ་པོ། ཡར་རྒྱལ་རིན་ཆེན་བཟ་གིས། དགའ་ལྷན་པ་
 མཆོད་ན་མཁའ་རྒྱལ་པོ། བྱ་ལོ་རྒྱུ་བཟ་གིས་མཆོག་མོ་དང་། རྒྱུ་
 འཁོར་འགའ་མཆོད་པའང་གིན་རྒྱ་མཐར་པོ་ཡོད།

རབ་བྱུང་བརྒྱད་པའི་གིང་གི་(1504)ལོ། དག་དཔའ་བཟ་གིས་
 བཀའ་པམ་རིན་ཐུངས་པའི་བདག་མོ་ཞིག་ཁབ་རྒྱུ་བཞེས་པ་ལ་ཕྱི་ལོ་འཕྲོ་བའི་
 མཆོག་པོ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་བཀའ་པམ་འཕྲུང་གནས་འཕྲུངས། ཡར་བཅོན་
 མོ་གཞན་གཅིག་བཞེས་པ་ལ་གཏུར་ཕྱི་ལོ་འགའ་ཞིག་རྒྱུར། དེ་ནས་བཅོན་
 མོ་ཞུན་གཞོན་གཉིས་དང་གཏུར་ཕྱི་ལོ་འགའ་ཆེ་ཡར་ཡར་བྱུང་བར་.....
 བརྟེན་དག་དཔའ་བཟ་གིས་བཀའ་པམ་དང་བཅོན་མོ་གཞོན་པ་གཞིས་རྒྱ་.....
 བཞུགས། རྒྱུ་དེར་ཕྱི་ལོ་འཕྲོ་བའི་མཆོག་པོ་རྒྱ་རྒྱ་ལས་འདས་
 ཞིག། བཀའ་གཉིས་པ་བཀའ་པམ་འཕྲུང་གནས་ཁྱིར་མཐར་གཏོང་པ་ཡང་དོན་
 རྒྱུ་པོ་པོ་ཡོངས་ཀྱི་མི་དཔའ་རིན་ཐུངས་པས་བཞུར། རྒྱུ་དེར་མག་བྱུ་
 གཏུར་བརྒྱད་ན་མཁའ་དབྱེན་གྱི་མེ་ཉོག་རྒྱུར་ཉ་མས་རྒྱུད་གནས་ཕྱུ་རྒྱུར་ནས་.....
 མཆོག་ཉམ་ཆེ་བ་ཅི་ཡང་མ་བྱུང་།

རབ་བྱུང་རྒྱག་པའི་གིང་གི་(1354)ལོ། རྒྱ་ལི་རྒྱུ་བྱང་རྒྱལ་
 མཆོག་གིས་མག་བྱུ་ལི་མི་དཔའ་བཅོན་པས་པ་ནས་བཞུར་མག་བྱུ་ལི་དང་ལ་.....
 དཔའ་བཞུར་མོ་གིས་བརྒྱ་ལྷག་རྒྱུ་དེ་བཞི་བྱུ་ཉེ་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་ས་རྒྱ་.....
 (1618)ལོར་ཀམ་པ་ལྷན་རྒྱུར་དཔའ་པོས་མག་བྱུ་ལི་མི་དཔའ་མཆོག་ཉིང་
 མོག་པོ།

ཆེ་པ། རིན་ཐུངས་པ་དང་། གཙང་པ་མེ་མི་དཀྱི་མོར།

སྒྲིལ་འཛིན་ཐུངས་པ་ནི། སྒྲིལ་ཐུལ་གྱི་བཅན་པོ་སྒྲིལ་བརྒྱུད་པ་གི་
 ཐུལ་བཅན་པོར་སྐྱེས་ཤིང་། ཅུ་ཁྱི་ ༡་ཁྱི་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། ཤ་
 ཁྱི་སྒྲིལ་ཐུལ་གྱི་མོན་པོ་ཞིག་ཡིན། དེ་དག་གི་གཏུང་རྒྱུད་ན་མས་ཀྱིས་ཆོས་
 ཐུལ་སྒྲིལ་བཅན་སྐྱེས་པོ་འཛིན་པ་མོན་དང་། མོ་སྐྱེས་ཅལ་ལྟན་ཟླ་བ་ཐུལ་
 བཅན་གྱིས་མངའ་བདག་ཁྱི་སྒྲིལ་ཞེས་བཅན་གྱི་ཆོས་མོན་མཛད། དེ་ནས་
 མི་རབས་ཉི་ཤུ་ལྷག་ཅམ་སོང་ཆེ་སྒྲིལ་འབྲུག་གི་སྐྱེས་ན་མ་མཁའ་ཐུལ་.....
 བཅན་གྱིས་པག་ཐུའི་མང་གཤམ་པ་ཐུལ་བཅན་གྱི་ཞབས་ལ་གཏུགས། གཞིས་
 ཀ་རིན་ཐུངས་ཀྱི་རྒྱུ་དཔོན་དང་། རྒྱ་མིག་གི་ཁྱིམ་དཔོན། ས་སྒྲིལ་
 ལྷ་ཁང་ཆེན་མོའི་དཔོན་ཆེན་གནད། དེའི་སྐྱེས་ན་མ་མཁའ་ཐུལ་པོ་སྒྲིལ་
 རྒྱུ་བའི་ཏུས་ནས་ཆོས་སྒྲིལ་གཉིས་ཀའི་མཁུན་རྒྱ་མིན་ཏུ་ཡངས་པ་ཞིག་.....
 རྒྱུ་བ། རབ་རྒྱུད་བརྒྱུན་པའི་མེ་ཁྱེལ་(1416)ཡོད། མིང་གོང་མ་
 ཆེན་པོ་ཡུར་ཡོས་རིན་ཐུངས་ལ་བཀོད་འདོམས་སྤྱུ་བཅུ་གས་ནས་ན་མ་.....
 མཁའ་ཐུལ་པོར་སྒྲིལ་ལས་འཛིན་པ་བསྐྱེས་གནད་པ་མ་ཟད། དཔའ་ངར་
 ཅན་གྱི་དམག་དཔོན་ཞེས་པའི་མིང་གནད། དེ་ལོ་སྐྱེས་ལོར་ཏུ་བཟང་
 པོས་ཡབ་ཀྱི་མོ་གནས་རྒྱུན་འཛིན་བྱས་པ་མ་ཟད། བཀ་ཐུའི་ལས་འཛིན་
 རྒྱུ་བ་ལྟར་པོ་གསུམ། དེར་སྐྱེས་ཐུ་པ་མི་ཀ་དང་། ལྷན་ཏུ་བཟང་
 པོ། དོན་ཐུབ་དོ་ཞེ། བཅོ་སྒྲིལ་དོ་ཞེ། སྤྱུ་ཐུལ་བཅན་དང་བཅས་
 རྩ་ལས། སྐྱེས་བཟེས་པ་ཐུ་པ་མི་ཀ་རྒྱུད་ཏུ་ནས་དཀོངས་པ་འདས། ལྷན་
 ཏུ་བཟང་པོས་པག་ཐུའི་མང་གཤམ་པ་འབྲུག་གནས་སྒྲིལ་ཆེན་གྱི་ཞབས་ལ་.....
 གཏུགས། ཡབ་མེས་ཀྱི་འཆང་ས་ལས་འཛིན་གནད་ཆེ་རིན་ཐུངས་རྒྱུ་བ་
 དཔོན་མཛད། དོན་ཐུབ་དོ་ཞེས་གཞིས་ཀ་བསྐྱེས་ཐུབ་ཅེའི་རྒྱུ་དཔོན་

མཚན་གྱིས་ཉང་ཁོག་གི་རྩོད་གཞིས་ལུ་བཞུགས།

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

མཁེར་པར་འཁོར་ཞེས་པ་ལྟར། རབ་བྱུང་དགུ་པའི་ཤིང་ཟུང་(1565)
 ལོར། རིན་ལྷན་པའི་མངའ་ཞབས་ཞིང་གཤམ་པ་ཆེ་བརྟན་རྟོ་རྟེན་གཙང་
 རྒྱལ་གྱི་དཔོན་རིགས་འགའ་ཞིག་དང་མགའ་རྒྱལ་བྱས་ཏེ་རིན་ལྷན་པའི་.....
 སྤྱིང་དཔར་མཛོ་རྟེན་སྟོན། རིན་ལྷན་པ་བཟང་དཀར་པོ་བཟོངས།
 རིམ་བཞིན་དེའི་མངའ་འོག་གི་ས་ཆ་མང་ཆེ་བ་བཟུང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་
 པའི་ཤིང་རྒྱལ་(1605)ལོར། ཞིང་གཤམ་པའི་སྐྱམ་བརྟན་ལྷན་པས་འཕག་
 རྒྱལ་ལ་དཔུང་བརྟུག། དཔོན་དམག་མང་ཙམ་པས་ད་ནས་ས་ཆ་དེ་བཟུང་།
 རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ལྷགས་མུ (1610)ལོར་ཞིང་གཤམ་པའི་སྐྱམ་བརྟན་ཆོག་གས་
 རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་རང་ཉིད་ཀྱི་གཞུན་ཆོག་ཡར་རྒྱལ་བ་པ་བཅུད་འདུལ་གྲགས་པར་
 དམག་དྲངས་ནས་ཡར་རྒྱལ་བཟུང་། རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་ལྷུ་ཕྱི(1612)
 ལོར། ཀམ་པ་ལྷན་ཆོག་གས་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་གཙང་རྒྱལ་གྱི་ས་གནས་མང་.....
 སོར་དཔུང་འཇུག་བྱས་ཏེ་གཙང་རྒྱལ་གྱི་ལྷུ་ཕྱི་མཐའ་དག་གི་སྤྱིང་དཔར་.....
 གཅིག་ལྷན་བཟོས། རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་མེ་རྒྱལ་(1617)ལོར། ཁམ་
 ཁ་ཆོ་ལྷན་དཔོན་གྱི་དམག་དཔུང་མི་གྲངས་ལྷམ་རྟོར་ཙམ་དཔུང་ལྷན་འཛོར་.....
 བས་དཔུང་དམག་དང་མགའ་རྒྱལ་ཐོག་ཀམ་པ་ལྷན་ཆོག་གས་རྣམ་རྒྱལ་འོགས་
 ལ་སར་རྒྱལ་བྱས། དེའི་ཕྱི་མོ་ས་རྟ (1618)ལོར། ཀམ་པ་ལྷན་ལྷན་
 དཔར་པོས་དཔུང་དམག་ཁྲི་ཉལ་ཙམ་འཁྲིད་ནས་དཔུང་ལྷན་གྱི་ལྷན་ཕྱེ་.....
 གས་ཆེ་བ་མང་པོ་བྱངས། སོ་འདྲིའི་རྟོར་རྒྱ་བརྟན་པར་ཤེར་འབྲས་སྤྱིང་
 ལོག ཤེར་དམག་དང་དཔུང་དམག་གིས་ཀམ་པ་ལྷན་ལྷན་དཔར་པོའི་དམག་
 དཔུང་དང་དམག་འཐབ་དག་པོ་བྱས་པས་མཐའ་ཤེར་དམག་འོགས་མཐ་.....
 བས་ཤེར་འབྲས་གྱི་ས་པ་མང་ཆེ་བ་པོས་ལྷུལ་རྩ་འཛོད་པོས་ལྷུང་། ཀམ་

བཏུན་རྒྱུད་དབང་པོས་ཐག་ཐུང་གི་ཡིད་དབང་དངོས་ལྷན་མགྱོགས་སྒྲིག་ཉེ་གཞི་གཞི་གཞི་
 སའི་ཡིད་དབང་བཅུ་གསུམ།   ཀམ་པ་སྒྲུ་མེད་མཆོས་ཀྱིས་ཆོས་དབྱིངས་
 རྒྱུ་མེད་ཡོངས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་བྱིས་པ་ལྟོས།   རང་གིས་རང་ལ་གཙང་པ་
 ཀྱིས་པ་ཞེས་པའི་མིང་བཏགས།   དེ་ལ་རྒྱ་ཡིག་གི་དེབ་མེད་ནང་གཙང་པ་
 ཉན་ཞེས་འཁོད།   ཡོད་ཡོངས་ཀྱི་ཡིད་དབང་གི་ཁ་ལོ་བཞུར།   དེ་ནས་
 ཡུན་རིང་མ་སོང་བར་གཙང་པ་ཀྱིས་པོ་སྤྱན་ཆོག་མ་ཞུས་ཀྱིས་འཕྲུལ་ནད་ཀྱིས་
 སོངས།   དེའི་ཕྱ་གཙང་པ་ཀྱིས་པོ་གཞུ་བཏུན་རྒྱུད་དབང་པོར་པ་ཡུར་བཅུ་
 སའི་ཕྱགས་སྒྲིལ་(1620)ཡོད་ཡོད་ཡོངས་ཀྱི་ཡིད་ཀྱི་བདག་པོར་ཞུར།
 གཙང་པ་ཀྱིས་པོར་ཡིད་དབང་ཐོབ་རྗེས་ཐག་ཐུང་གི་བཅའ་ཁྲིམས་ལ་བཟོ་.....
 བཅོས་དང་།   གཏུན་ཆོག་མ་ཁམས་ཀྱི་མེད་པ་མ་ཁམས་འཁོར་ཆོད་གཞི་གཞི་གཞི་
 རྒྱུར་བཟོ་པ་སོགས་ཀྱི་པ་འགའ་ཞིག་བཞུབས་ཡོད་ཀྱང་།   དེ་དག་ཀྱི་ནང་
 གི་རིག་པའི་གནས་ལ་སྒྱུར་པ་དཔེ་པ་དང་།   རྒྱག་པར་ཁྱེད་ཀྱི་
 མེད་པ་མིན་ཏུ་ཞན་པས་ཁྲིམ་འཁོད་མ་ཐག་ཏུ་ཐར་ལས་དྲག་ཆུབ་ཆེ་བའི་སྒོ་
 བས་འཐབ་ཆོད་ཀྱི་གཏུར་ཆེ་དེ་དག་ལྷགས་པར་གཏད།   གཙང་པ་ཀྱིས་
 པོ་སྤྱན་གཞིས་ཀྱིས་དག་ལྷགས་པའི་ཆོས་ལྷགས་ཅ་མེད་གཏོར་བའི་ཆེད་ཏུ་.....
 དག་ལྷགས་པའི་སྒྲུ་པ་དཔེ་གསོད་གཏོར་བ་དང་།   ཡང་ན་བཅན་མེད་
 ཀྱིས་ཡུབ་མཐའ་བཞུར་བཅུག   རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མའི་ཡང་ཡིད་དོས་འཛིན་མི་ཆོག་
 སའི་བཀའ་ཐབ་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་ཆོས་ལྷན་སྒྲིལ་ཏུ་དང་།   མངའ་འབངས་
 མི་མེད་མང་ཆེ་བས་དེར་དོ་སྐྱོལ་བྱས།   མིང་ཏུ་འདྲ་གཙང་སྒྲིན་གཞུ་བཏུན་
 རྒྱུད་དབང་པོ་ཞེས་བཏགས།   རབ་ཡུར་བཅུ་པའི་སྤྱན་(1619)ཡོད།
 ཀྱིས་ཐོག་ཀྱིས་པའི་ཕྱག་མཛོད་པའོད་ན་མས་རབ་བཏུན་ཀྱིས་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་.....

ལྷ་མོར་མའི་ལྷ་ཆས་མེན་པར་འགྲོ་བར་ཁ་གཤར་ནས་སྒྲིག་ཏུ་གོར་པ་དང་།
 ཉག་པས་ཤོད་བརྒྱད་མཆོ་སྒྲིག་ཏུ་བརྒྱད་དེ་མཆོ་སྒྲིག་དཔེ་བ་རིག་པས་ཉོར་མའི་རི་
 དང་། ཉོར་མའི་གིར་རྒྱལ་པོའི་གཏུར་བརྒྱད་ལྟ་བུ་བཅུ་བེ་བཟར་བཅུ་བ་
 འཛིན་སྟེན་ལ་གཅར་བ་རྒྱལ་པོས་དགེ་བླགས་པའི་གདན་ས་དང་། ཆོས་
 ལྷན་གྱིས་ཕུན་མས་ལ་གནོད་འཚེ་གཏོར་ལུ་དང་སྒྲིག་སྒྲིག་ཞིབ་གསལ་.....
 རྒྱལ་ཉི་དགེ་བླགས་པར་དམག་རྟེན་པོར་བའི་རི་བ་རྒྱལ། རབ་ལུང་བཅུ་
 པའི་ལྷགས་བུ་(1621) མོར་ལྷག་མཆོད་བཙེད་ན་མས་རབ་བཅུ་བ་དང་།
 མོག་པོ་ལྟ་བུ་བཅུ་བེ་བཟར་བཅུ་བ་འཛིན་སྟེན་དཔེ་བ་རིག་པས་ཉོར་མའི་རི་
 ཅམ་དཔུས་ལྷ་པོར་། མོག་པོའི་རྟ་དམག་དང་། རྟེ་པ་ལྷན་ཤོད་པའི་
 དམག་དཔུར་ལྟ་བུའི་རུབ་རོས་ལྷན་མར་མཉམ་ཏུ་འཕྱོར་སྐབས་གཅར་བ་རྒྱལ་
 པའི་དམག་དཔུར་དང་དམག་འཐབ་བྲག་པོ་བྱས། གཅར་དམག་མི་ཤར་ས་
 ཆིག་སྒྲིར་ལྷག་ཅམ་བམད་མས་བཏར་མཐར་གཅར་དམག་ཤོར་ནས་ལྷགས་...
 པོ་རི་ལུ་ཆེ་ཏུ་སྒྲིག། མོག་དམག་དང་དཔུས་དམག་གིས་ལྷགས་པོ་རིའི་
 མཐའ་བཞི་བསྒྲིར་ཉི་དམག་མཆོད་པོ་ཆས་དང་། ལྷ་བཀག་བཏར་བར་
 བཅུ་བ་གཅར་དམག་ཁྲི་གཅིག་ཅམ་པོད་པ་དེ་དག་ལ་ཐ་ཆས་དང་འཕྱར་ལྷ་...
 མེད་པར་དཀར་རལ་གིན་ཏུ་ཆེ་བས་མགོ་བཏགས་ལྷ་མཐའ་ལྷན་པའི་སྐབས་
 མཆོ་མས་ལྷ་པོ་ཆེན་ལྷ་པོར་བཞི་པ་སྒྲི་བཟར་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཆོན་དང་།
 དགའ་ལྷན་ཁྲི་པ་དཀོན་མཆོག་ཆོས་འཕེལ། ལྷག་ལུང་ཞབས་ཏུར་རག་
 དཔར་ནས་རྒྱལ་སྟེན་ནས་གཅར་སྟེན་བར་ཆིངས་འཁྲིགས་གནང་བའི་རྒྱལ་
 མཆོད། རྟེ་བཅད་ནས་མོག་མར་རྒྱལ་རྒྱལ་མེད་པའི་དཔེ་ལྷན། མོག་
 མར་སྒྲིག་ཏུ་འཕྱས་མི་བཏར་ཉི་མོག་དམག་པོད་ལ་གདན་བྲངས་མོག་དཔུས་

དཔལ་དང་། སྐྱེ་དཔལ་མཉམ་སྦྲེལ་གྱིས་གཙང་དཔལ་ལ་གཟུལ་འབྱེད་
 བྱེད་འཇུག་མི་རྒྱུ་ནས་དཔལ་དེ་ཉེ་གཙང་སྐྱེ་བར་འཇུག་འཇུགས་བྱེད་པ་འདི་
 བྱི་ལ་མཚན་སྦྱོར་དགོས་པ་ཞིག་རེད། ལུས་དེར་དགོ་བྱུགས་པའི་དབང་
 འཛིན་པ་རྒྱུ་གྱིས་གཤོ་ཐབས་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་གཙང་པ་སྤེལ་གྱིན་ཀྱང་
 བརྟེན་སྦྱོར་དབང་པོས་འཛིན་པའི་དགོ་བྱུགས་པའི་ཆོས་གཞིས་རྒྱུ་མཉམ་སྦྲེལ་
 སྦྱོར་དགོས་པ་དང་། བདེ་ཆེན་གསར་རྟགས་མཁར་སྐྱེས་དབྱུག་གཙང་
 གི་དགོ་བྱུགས་པའི་དགོན་པ་ཆོས་བྱུགས་བརྟེན་པ་རྒྱུ་མཉམ་སྦྱོར་གསེབ་བྱེད་པ་
 སྐྱེས་ཁས་ལེན་མི་བྱེད་སྤྱི་ལོ་དང་བཅས།

དེ་ནས་ཀྱང་བརྟེན་སྦྱོར་དབང་པོས་རང་ཉིད་ཐམ་བར་སྤྱག་འཁུར་མི་
 ལུས་པར་དཔུང་རྟགས་དང་གོ་སྐྱབས་འཆལ་ནས་དགོ་བྱུགས་པའི་དབང་.....
 འཛིན་པར་རྒྱུ་ལོ་བྱེད་པའི་བྱུགས་བྱུང་སྐྱེས་དེར་དགོ་བྱུགས་པའི་
 ཆོས་བྱུགས་ནི་སྦྱོར་མང་འདིས་བརྟེན་གཟུམ་དང་། བར་དབྱུག་གཙང་ཏ་
 བཞི། སྦྱོར་མདོ་ཁམས་སྐར་རྒྱུ་བཙས་པོ་དཔལ་གནས་ཡོངས་ལ་བྱུང་གདལ་
 ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། སྐྱེ་པོ་དང་མཆོ་སྦྱོར་སྐྱེས་ལའང་ཆོས་བྱུགས་
 དེར་དང་པ་བྱེད་མཁན་གིན་ཏུ་མང་པས་པོ་དཔལ་ཡོངས་ལ་ཁོངས་ནས་ཁོ་བར་...
 ལུས་སྦྱོར་བྱེད་མི་དགོན་ཞིང་། སྐྱེ་པོ་ཆོ་ཆེན་ཞེ་དཔུང་ཁོངས་གཉོགས་
 མ་ཉར་ཆོ་པ་བརྟེན་གྱི་འགོ་པ་ལེན་ཏེ་རྒྱལ་པོ་དང་། ཁམས་ལུས་མེ་རི་
 ས་འགོ་དོན་ཡོད་རྒྱུ་གཞིས་ནི་རྟམ་མེས་ཆེ་ལ་དགོ་བྱུགས་པའི་ཆོས་ལ་.....
 སྐར་བ་ཞིག་ཡིན་པས་གཙང་པ་རྒྱལ་པོས་དེ་དག་དང་རབ་སྦྱོར་བྱས་ཏེ་.....
 བརྟེན་པར་པོ་དཔལ་ཁོ་པོ་བརྟེན་སྦྱོར་པའི་དབང་ལ། སྐྱེས་དེར་ཆ་
 ཏུ་ཡིན་ཏེ་རྒྱལ་པོ་དང་། བེ་རི་རྒྱལ་པོ་དོན་ཡོད་རྒྱུ་མཚན་སྦྱོར་

དང་ཁམས་ཁུལ་གྱི་དགེ་བླུགས་པ་ཚོགས་གྱི་སྐུ་མ་ཆེ་ཁག་དམར་གསོད་གཏོང་
 བ་དང་། དཔུང་དམག་ལྟ་སར་ཡོང་བའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་། ལྷག་
 མཛོད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་སྒྲིག་པ་དང་སྐུ་ལྷན་ཉེ་རབ་.....
 ལྷན་བཅུ་གཅིག་པའི་ཤིང་ཁྱི (1634) ཨར་སྒོག་ཏུ་འབྲས་ལྷངས་པའི་གྲུ་པ་
 འགའ་ཏུ་མེ་ཅ་བ་སྐྱ་ཆེན་དང་སེམས་ཉིད་ཁ་ཆེན་ཟེར་བ་སོ་ཉར་བཏང་སྟེ་...
 ལྷ་ཤི་ཉན་ལ་དམག་རྒྱུ་བཅོལ། དེའི་ཕྱི་མ་ཤིང་པག་(1635) ཨའི་
 ཆོན་ཁར། གཅར་པ་རྒྱལ་པོ་ཀམ་བཙན་རྒྱུར་དབང་པའི་དེ་འདུག་ལ་
 གཞིགས་ནས་ཆ་ཉར་ལེན་ཏན་རྒྱལ་པོའི་སྐུ་ལྷན་པ་ལང་གིས་དཔོན་དམག་
 ཁྱི་གཅིག་ཅམ་ཁྱིད་དེ་བོད་ཏུ་བརྒྱུད་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་ལྷ་ཤི་ཉན་གྱིས་ཆོས་...
 འབྲས་དཔོན་གསོག་ཏུར་གས་དང་བཅས་བོད་ཏུ་འོངས་པའི་ལམ་བར་ཨར་...
 ས་ལང་དང་ལྷག་འབྲད་བྱས་ཏེ་མན་ཆོན་སྒོ་མ་མོལ་མར་ཅམ་མཛོད་མཐར།
 ཨར་ས་ལང་ལྟ་སར་སྐྱེལ་ས་མ་ཐག་ཏུ་ཁོ་པའི་པ་ཡི་བཀའ་ལ་ཕྱི་བཙུག་
 མཛོད་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་སྒྲིག་པ་རྒྱལ་པོ་ལྷན་ཉེ་རབ་གས་པའི་ལམ་བར་ཨར་...
 པ་རྒྱལ་པོའི་དམག་དཔུང་ལ་མར་གྲོལ་དང་། རྒྱལ་མཆོག་གྲུ་པ་ཆེན་པོར་
 མཛལ་ཁ་རྒྱས་པ་སྒྲིགས་བྱས། ཁོ་པས་ལྟ་བ་འབྱུར་ཏེ་ལྷག་མཛོད་བསོད་
 ནམས་ཆོས་འཕེལ་སྒྲིག་པ་རྒྱལ་པོ་ལྷན་ཉེ་རབ་པའི་རྒྱ་མཆོན་གཅི་པོ་ནི།
 སྐལ་ས་དེར་ལྷ་ཤི་ཉན་སྐལ་འབྱུར་མར་མར་དང་དག་ལྷགས་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ལ་
 དེས་དགེ་བླུགས་པའི་དབང་འཛིན་པར་རྒྱལ་པོ་ལྷན་ཉེ་རབ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་.....
 དང་། ཁོ་པའི་པ་ཆ་ཉར་ལེན་ཏན་གྱིས་མར་འོངས་ལ་གཏུག་རྒྱལ་པོ་
 བས་དཔོན་འབངས་མར་པོས་རྒྱལ་གཏོད་བྱས་ཏེ་སྐལ་ས་ལྷགས་ཉིན་བཞིན་...
 ཉམས་རྒྱུད་འགྲོ་བའི་རྒྱུ་ལྷན་དེད། ཨར་ས་ལང་གི་རྒྱ་པ་སྐུ་ལྷན་ཉེ་རབ་

ལྷན་འཇོག་པ་དེར་ཡ་མཚན་སྒྲིལ་དགོས་དོན་གང་ཡང་མེད།   གང་ལགས་
 ཞེན།   ཚེས་དང་ནི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ལ་གཞིགས་ནས་འབྱུར་འཕྲོ་
 པ་དེ་རུས་ཉག་རྒྱ་རང་དེའི་འཚོ་བའི་ནང་ཡོད་ཀྱི་དེ་ཞིག་དེད།   གང་ས་
 ཡང་དཔོན་དམག་རྣམས་པོད་ལ་ཡོད་ལུགས་དང་།   ཁོ་པའི་ལྷ་པ་འབྱུར་
 ཚུལ།   གཙང་པ་རྒྱལ་པོ་དང་དམག་འབབ་ཕྱིན་ཚུལ་མོགས་ཀྱི་སྐོར་རྒྱ་
 པོད་ཀྱི་དེ་པ་མེར་ཁག་ནང་བཞད་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་ཞིན་རྒྱ་མང་པས་མ་རྒྱལ་ས་
 གཤམ་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཞིབ་པར་བརྟག་དགོས་པ་ཞིག་འདུག   དེ་ནས་ཨང་
 ས་ལང་པོད་རྒྱ་པོད་ས་ནས་གཙང་པ་རྒྱལ་པོར་རྒྱུ་ཕྱིན་ཀྱི་ལྷ་ཞེས་
 དཔུང་དམག་དང་མནའ་སྒྲིལ་གྱིས་གཙང་པའི་དམག་དཔུང་ལ་རྒྱུར་གྲོལ་.....
 ཕྱིན་ལུགས་མོགས་གཟུ་ལྷ་དམར་བས་ཆ་རྒྱར་གྱི་ལེན་ཉན་རྒྱལ་པོར་གསང་.....
 ཡིག་བཏང་བས།   རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་མེ་ཕྱི་(1636) ཡོད།   མས་
 གོང་གསལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་འབྲལ་ཆེད་མངགས་མི་བཏང་ནས་ཨང་ས་.....
 ཡང་དང་ལས་རོགས་དམག་དཔོན་མི་གསུམ་བསྐོངས་སྟེ།   ཡང་དེ་པ་
 མེར་འགའ་ཞིག་རྒྱ་པ་ཡིས་གནས་ཚུལ་མོས་རྗེས་ཨང་ས་ལང་ལ་མགོ་བསྐོར་.....
 བཏང་ཉི་ཤོག་བསང་གཏོར་དགོས་པའི་གསང་ཡིག་འབྱུར་པ་རྒྱར་དེའི་ལྷོན་.....
 པོ་མའི་ཆིང་གིས་སྒྲིག་བསང་བཏང་པ་དེད་ཅེས་འཁོད།   གང་ས་མངས་
 སྒྲིག་བསང་བཏང་པའི་སྤྱི་མང་གྲུ་ཕྱི་ཉན་དང་རྒྱར་མའི་རི་མཉམ་སྒྲིལ་གྱིས་.....
 དཔུང་དམག་ཁྲི་གཅིག་ཅམ་ཁྲིད་དེ་ཆ་རྒྱར་གྱི་ཚོགས་རྒྱལ་པོར་སར་གྲོལ་.....
 ལུས་ཉེ་དམག་རྒྱལ་མེད་ས་གཅིག་ལ་དམག་མི་སུམ་རྒྱོང་ཅམ་ཆ་མེད་བཏང་.....
 བས་ཚོགས་རྒྱལ་པོ་དཔོན་དམག་རྣམས་དབང་མེད་རྒྱ་མགོ་རྒྱར།   མཚོ་
 རྒྱུ་གྱི་ས་ཆ་ཡོད་ས་རིམ་བཞིན་གྲུ་ཕྱི་ཉན་གྱིས་བཟུང་།   ཤར་མཚོ་རྒྱན་

པའི་འགྲམ་ནས་རྒྱལ་པོ་དེ་གི་བྱང་རོ་མ་ཚེ་པ་སྐྱམ་ཅུ་ལོ་དཔུང་ཁོངས་སུ་.....
གཏོགས་པའི་པོ་ད་ལྷོ་དང་ལོག་ལྷོ་མཐའ་དག་དབང་ཏུ་འདུས།

རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་མེ་སྤང་ (1637) ལོར། ལུ་ཕྱི་ཉན་དཔོན་
འཁོར་དང་བཅས་པ་དཔུས་སུ་འབྱོར། རྒྱལ་མཚན་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་བསྟེ་
བ་དང་ལྷོ་ལོན་གཟབ་རྒྱས་གནང་བ་དང་འབྲེལ་སྤྱི་བསྟན་འཛིན་ཚས་ཀྱི་.....
རྒྱལ་པོ་ཞེས་མཚན་གསལ་དང་དམ་ཁ་ཕུལ། དེ་རྗེས་ལུ་ཕྱི་བསྟན་འཛིན་
ཚས་རྒྱལ་ཀྱིས་དཔུས་ཀྱི་ས་གནས་གཙུག་པོ་ཁག་ལ་བསྐྱོར་ཞིབ་བྱས་ཏེ་མཚེ་.....
སྟོན་ཏུ་ཕྱིར་ལོག།

རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ས་ལོས་ (1639) ལོར། ལེ་ཤི་ས་འགྲོ་
དོན་པོ་ད་རྗེས་གཙང་པ་ལྷོ་ཕྱིན་ལ་དཔུང་རོ་གས་དམག་མི་གཏོར་ཅིས་བྱས་
སྐབས་འདི་མའི་ཆུ་པ་ལྷ་པོར་ལུ་ཕྱི་བསྟན་འཛིན་ཚས་རྒྱལ་དཔུང་དམག་དང་
བཅས་པ་སྤྱར་ཁམས་སུ་འབྱོར་ཏེ་ལེ་ཤི་ས་འགྲོ་དོན་པོ་ད་རྗེས་སྤྱོད་ཐོག་.....
བཏང་། ལྷོ་དཔོན་དང་། དཀར་མཛེས། ལྷན་ཁོག་སྤྱོད་པ་ལྷོ་ལྷོ་ལྷོ་
པོ་བཅས་བཟུང་ཐོག དེར་འགོ་གཙུག་པོ་སྤྱོད་གཞག་གིས་ལོ་རྒྱུད་ཁྲལ་བསྟེ་ལོན་
བྱས། དེ་ནས་ལུ་ཕྱི་དཔོན་དམག་ན་མས་མཚེ་སྟོན་ཏུ་ཕྱིར་ལོག་འགོ་རྒྱལ་
ཀྱིས་སྤྱོད་ཏུ་པོ་ད་ལོར་ནས་གཙང་པ་ལྷོ་ཕྱིན་གས་བསྟན་སྤྱོད་དབང་.....
པོར་པར་གྲོལ་བྱས་ཏེ་ཕན་ཚུན་དམག་འཐབ་དྲག་པོ་མེད་པ་མང་བྱས་མཐའ་
གཞིས་ཀ་བས་མ་སྤྱུང་ཅེ་སྤྱོད་དམག་གིས་མཐའ་བསྐྱོར། གཙང་པ་ལྷོ་
ཕྱིན་གས་བསྟན་སྤྱོད་དབང་པོ་དཔོན་འཁོར་འགའ་ཞིག་ཕུལ་གཞན་ཏུ་སྤོས།
གཙང་དམག་ན་མས་དབང་པོ་ད་ལོར་ཏུ་ཕགོ་སྤྱོད། དེ་ནས་གཙང་པ་ལྷོ་ཕྱིན་
ཀྱིས་གས་པ་དང་། ལ་སྤྱོད་པས་དབང་པོ་མཛད་དེ་རང་ཉིད་སྤྱོད་ཐོག་མི་

གཏོང་བར་འཆོར་བ་ལྟ་བུ་གནང་ཆེ་སྤྱད་ཐུག་པཀའ་བྱུང་ཡོག་དང་མི་སྟོན་
 རྒྱུ་རྒྱུ་ཅེས་ཡང་མི་འདོན་པར་སྤྱད་ཐུག་གན་རྒྱ་པལ་གྱི་གན་རྒྱུ་མ་ཡིག་
 དེ་ད་ལྟའང་དངོས་སྤྱད་མཐོང་རྒྱ་ཡོད་གཤིས། འོན་ཀྱང་ཡོག་དཔག་གིས་
 གཤོ་བཤས་ལ་བརྟེན་ནས་ཁོ་པ་རྒྱུ་པཀའ་གཉེ་དཔར་གསོད་བཅར། ཡང་
 དེ་བ་མེད་འགའ་ཞིག་ཏུ་གཅོད་པ་སྤེ་སྤྱད་དཔག་ཐོག་ནས་བརྒྱུ་པཤར་གོ་.....
 བུ་མས་བརྒྱུ་པ་ཉེ་གཞིས་ཅེས་གཅོད་རྒྱུ་པ་བརྒྱུ་པ་པེད་ཅེས་འཁོད།

གཅོད་པ་སྤེ་སྤྱད་ཀྱང་བརྒྱུ་པ་དཔར་ཡོག། རབ་ལྷུང་བརྒྱ་པའི་
 ལ་རྟ་(1618)ཡོད། བཀ་ལྷུང་སྤྱད་དཔར་དངོས་སྤྱད་མཐོང་རྟེན་སྤྱད་ནས་
 བོད་ཡོངས་ཀྱི་སྤྱད་ཀྱི་བདག་པོར་རྒྱུ། རབ་ལྷུང་བརྒྱ་པའི་ལ་རྟ་
 (1642)ཡོད། ཡོག་དཔག་གིས་གཅོད་པ་སྤེ་སྤྱད་རྒྱུ་པཤར་གོ་དང་
 བཅས་པ་ཆེ་ལ་པལ་ཉེ་བོད་ཀྱི་སྤྱད་དཔར་རྒྱུ་པཤར་གོ་པ་རྒྱུ་བཟང་རྒྱ་.....
 མཆོར་རྒྱུ་པ་ནས་དཔག་ལྟ་བུ་སྤྱད་ཀྱི་སྤྱད་དཔར་དངོས་སྤྱད་བཅོད་གསལ།

སྤྱད་དེར་མིང་རྒྱུ་པཤར་ལྷུང་ལ་ཁོ་ཉི་མ་ལྟར་ཉེ་མས་བྱུང་ཀྱི་.....
 གནས་སྤྱད་ཀྱི། འཆམ་དབྱངས་ཤོད་མ་ཆེན་པོའི་གཏུང་བརྒྱུད་དཔར་སྤྱད་
 དཔར་འཕྲིག་པེས་བྱུང་པའི་འཆམ་པ་ཆོད་ཡང་ཡང་ལྷུང་བ་དང་། དཔར་
 བརྒྱུ་པལ་རིམ་ནང་རྒྱུ་པཤར་པཤར་ཆེས་རྒྱ་དང་དང་རྟེན་པལ་ཆེ་བར་.....
 ལྷུང་། ཁོ་པ་ཆོས་རྒྱ་ཆེའི་རལ་ཆོས་མི་དཔངས་ལ་ཐན་པ་གཅོད་དང་།
 བརྒྱུ་པཤར་པཤར་ཆོད་མེད་བཅར་བར་བརྟེན་རབ་ལྷུང་བརྒྱ་པའི་ས་.....
 འབྲུག་(1628)ཡོད་ཞིང་པའི་འཆམ་པཤར་ཆེན་པོ་པཤར། འཆམ་པཤར་
 ཐོག་ཐར་ལྟ་བུའི་བྱུང་དངོས་སྤྱད་ཀྱི། གང་ཡིན་ཟེར་ན། ཏུས་དེར་ལྟ་
 ཞིའི་བྱུང་དངོས་སྤྱད་དཔག་འབྲུག་དང་རྒྱ་གཞི་ཆེན་པོ་བྱུང་རྟེན་པཤར་ཡན་ལན་ས་.....

གནས་སྐབས་ལ་བཅའ་ཁྲིམ་གྱི་ཁྲིམ་པ་དཔལ་ལྷན་གྱི་མཉམ་འཇུག་པ་ལ་འབྲེལ་བའི་གནས་
 མི་འདྲར་བས་ཞིང་པ་དང་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་གོང་མར་དོ་སྐོལ་བྱས། མི་
 གྲེལ་མི་ཅེ་དྲུག་(1606 ལོ་ནས་1645 ལོ་བར་) དང་ཡན་ཉན་གྱི་ཡར་ཤར་.....
 འཕེལ་རྒྱས་(1606 ལོ་ནས་1646 ལོ་བར་) སྐབས་ཞིང་པའི་འོས་ལངས་ཀྱི་
 གཙོ་འཛིན་ཡིན། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཤིང་མག་(1635) ལོར།
 ཞིང་པའི་འོས་ལངས་ཀྱི་གཙོ་འཛིན་རྣམས་ཉམ་ནན་གྱི་ཁྲུང་ཡུང་ས་གནས་ལ་
 ཆོག་མཆོག་ཆེན་འཆོག་ས། རྒྱལ་དེར་ཞིང་པའི་འོས་ལངས་ཀྱི་གཙོ་འཛིན་ནང་
 ལས་མི་ཅེ་དྲུག་དང་ཡར་ཤར་འཕེལ་རྒྱས་རྣམས་མཆོག་སྟན་ཆེ་ཤོས་ཡིན་པ་.....
 དང་། ཡར་ཤར་འཕེལ་རྒྱས་གིས་དཔལ་ལྷན་གྱི་འཕྲིན་ལྷན་ཉམ་ནན་གས། ཉན་
 ཁྲུང་། ཁྲུང་མེ། ཁྲུང་ནན་བརྒྱད་ཟི་ཁྲིན་ས་གནས་ལ་འབྱོར། རབ་བྱུང་
 བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཤིང་མེལ་(1644) ལོར། མི་ཅེ་དྲུག་གིས་དཔལ་ལྷན་དཔལ་
 ལྷན་ཁྲིམ་པ་དཔལ་ལྷན་ཞིང་པ་རྣམས་ཆུ་བཀལ་ཏེ་བྱང་དོས་སྟུ་བརྒྱད། མཉམ་འཇུག་
 དང་རྒྱ་བྱུང་སྐབས་བརྒྱད་པེ་ཅིང་རྒྱ་འབྱོར། མིང་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གོང་མ་
 བྱུང་ཡན་ཏི་(1628 ལོ་ནས་1644 ལོ་བར་) སྐབས་མ་ཐར་བར་གོང་མའི་སྐོ་
 བུང་གི་རྒྱལ་དོན་ཅིན་ཅན་རི་པོའི་རྒྱུང་རྒྱ་རང་སྟུག་རང་གིས་ཆེ་བས། དེ་
 ལས་མིང་རྒྱལ་རབས་འཛོམ་ཞིག་སྟེ་ཆེན་རྒྱལ་རབས་དངོས་སྟུ་བརྒྱད་ས།
 བཞུགས་པ། བཞུགས་པ་རྒྱལ་རབས་སྟེ་པ་ལ་གནས་ཀྱི་ཕྱིན་དཔལ་
 རབ་དང་། ཆོས་ལུགས་སྟུག་མཐའ་སྐོ་སྐོ་མན་ཆུན་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་
 ཆོག་ཕྱིན་དཔལ་འཛོམ་དེས་ཕྱིན་པའི་འཐབ་ཆོད་མང་རྒྱ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་
 ཆོག་མཆོག་ཁྲིམ་པ་མའི་དཔོན་རིགས་དང་མཉམ་ཆེ་ཁག་ཆོས་ཐབས་རྣམས་པ་སྟུ་.....
 ཆོག་མཆོག་ལ་བརྟེན་ནས་མིང་གོང་མ་རིམ་བྱོན་གྱི་ཆོ་མོ་དང་འཆའ་ས་ཐོབ་པ་.....

[illegible]

ལྷན་པའི་མོ་ཡུང་དང་། གཙུག་ལག་ཁང་རྒྱ་མ་བཞེངས། བུ་ལྷུ་འི་
 རྒྱ་མ་ལག་ལྷུ་བོད་ཀྱི་ཨར་ལས་འཇུགས་སྐྱོན་མོགས་ཀྱི་ལག་ཆལ་ལྷར་དང་མི་
 འདྲ་བར་གོང་འཕེལ་ཆེས་ཆེར་སྐྱོན་ནས་འཇིག་རྟེན་འདི་ན་ལྷགས་ཆེ་པའི་.....
 གདན་པ་ཆེན་པོ་བཞི་བཞེངས་པ་འདི་དག་གི་མོག་ནས་བོད་ཀྱི་ཨར་ལས་.....
 ལག་ཆལ་དང་། བརྟེན་རིས་འཇིག་བརྟོ། གཤེར་བརྟོ། དུལ་བརྟོ།
 ལྷགས་བརྟོ། འཆོམ་བརྟོ་མོགས་ཀྱི་ལག་ཆལ་ཆད་གཞི་ནི་མི་རྣམས་ཏ་ལས་
 དམོས་པ་ཞིག་ཟེད། དེས་བོད་ཀྱི་རལ་ཆོལ་མི་དམངས་ནི་ལས་ལ་བཙོན་
 ཞིང་། དཔའ་ངར་ཆེ་བ་དང་། ལྷུང་ལྷུང་འཛོམས་ལ་ཤེས་རིག་ལྷན་པ་
 ཞིག་ཡིན་པའི་ར་འཕྲོད་གསལ་པོ་ལྷུང་།

དཔལ་འབྱོར་གོང་རྒྱ་འཕེལ་བ་དང་། རྒྱགས་མཆོངས་བོད་ཀྱི་རིག་
 གནས་ལའང་དར་རྒྱས་ཆེན་པོ་ལྷུང་། རྒྱལ་དེར་བོད་ཀྱི་མཁས་མཆོག་
 རྣམས་ཀྱིས་བཅམས་པའི་དེབ་ཐེར་དང་། ཆོས་འལྱུང་། རྣམ་ཐར། རྟོགས་
 བརྟོད་མོགས་ཤིན་རྒྱ་མང་པོ་ཆོན། དཔེར་ན། དཔའ་བོ་གཙུག་ལག་མེར་
 བས་བཅམས་པའི་ཆོས་འལྱུང་མཁས་པའི་དགའ་རྟོན་དང་། འགྲོམ་མོ་
 གཞོན་ཁྱེད་དཔལ་ཀྱིས་བཅམས་པའི་དེབ་ཐེར་ཆོན་པོ། ཆོལ་བ་ཀྱུན་དགའ་
 རྟོ་རྟེས་བཅམས་པའི་རྒྱ་ལན་(མོག་སྐད་ལ་དམར་པོའི་དོན་ཡིན) དེབ་ཐེར་.....
 དམར་པོ། ས་སྐུ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱལ་མཆོག་ཀྱིས་བཅམས་པའི་རྒྱལ་རབས་
 གསལ་པའི་མེ་མང་། ལུ་རྟོན་རིན་ཆེན་ལྷུང་ཀྱིས་བཅམས་པའི་ལུ་རྟོན་ཆོས་
 འལྱུང་། ལྷ་སི་རྒྱ་བྱང་རྒྱལ་མཆོག་ཀྱིས་བཅམས་པའི་རང་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་
 ཐར་བཀའ་མཆོམས་མཐོང་བ་དོན་ལྷན་མོགས་ལྷུ་ལྷོ། དེབ་ཐེར་དང་།
 ཆོས་འལྱུང་། རྣམ་ཐར་དེ་དག་ནང་རྒྱ་རྟོན་ལྷོན་མཁས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་

འཇིག་རྟེན་ཆགས་ཚུལ་དང་། འཕྲོ་བ་མིའི་རིགས་རི་ལྟར་དར་བའི་སྒྲོ་བ།
 གནའ་རབས་བཅན་པོ་རིམ་བྱོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས། ཏུས་རབས་ཁག་གི་ཆབ་སྲིད་
 དང་། དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་བཅས་དར་ཚུལ། རྒྱ་ནག་དར་རྒྱ་
 གར་ཕུལ་ཏུ་དཔ་པའི་ཚས་རི་ལྟར་དར་བའི་ཚུལ། བོད་ཀྱི་སངས་རྒྱུས་
 ཚོས་ལུགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་ཁག་དར་ཚུལ་སོགས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་དོན་མང་པ་
 བཤོད་ཡོད་པ་དང་། རྒྱ་གར་ཏུ་ཚོས་རྒྱལ་སྐོར་བཅན་སྐམ་པོ་དང་།
 རྒྱ་བཟའ་གོང་ཚེ་མཚོ་ཡི་པརྒྱལ་བཅུ་གས་གནང་བའི་རྒྱ་བོད་རྒྱུན་ཆུང་འཕྲེལ་
 བར་བསྐྱགས་བརྒྱུད་ཚད་མེད་མཛད། དེ་བ་དཔར་ནང་ཏུ་ཐང་རྒྱལ་རབས་
 དང་། རྒྱུན་ཆུང་མི་རིགས་གཞན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་མང་ཙམ་བཤོད་ཡོད་གསེས།
 དེ་བཞིན་དེ་བ་ཐེང་དང་། ཚོས་འབྲུང་དེ་དག་ནང་གིས་མཚོས་རྒྱལ་ཁབ་
 ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་ཚོས་ལུགས་དར་ཚུལ་སྐོར་ཞིབ་པར་བཤོད་ཡོད་པས། ཁོ་
 པ་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས་ཚོམ་སྐབས་ཐན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་བ། དཔེར་ན། རྒྱ་
 གར་བའི་ལོ་རྒྱུས་ཆེ་མོ་ཚོམ་མཁའ་རྒྱ་གར་བའི་མཁས་པ་ཨན་ཁེ་མིན་སྐ་
 དང་། ཟུ་ཁེ་མན་ལྷ་རི་ནམ་གཉིས་ཀྱིས་གྲུང་གོའི་དབྱུད་གཞིའི་ཡིག་
 རིགས་ལ་མ་བཞེན་པར་རྒྱ་གར་བའི་གནའ་རབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཆ་ཚང་ཞིག་
 ཚོམ་ཐབས་བྲལ་བས། དེའི་ཐད་བོད་ཀྱི་མཁས་པས་བཙུགས་པའི་ཚོས་
 འབྲུང་གིས་ར་ཚོར་ཐན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཞེས་བསྐྱགས་བརྒྱུད་ཡང་ཡང་
 མཛད།

ཚོལ་པ་ཀུན་དགའ་རྟོ་རྟེ་དང་། ཏུ་རྟོན་རིན་ཆེན་གྲུབ་སོགས་མཁས་
 པའི་དབང་པོ་དག་གིས་རིག་གནས་ཀྱི་བར་མཛད་ཅེས་པའི་བཀའ་འབྲུང་
 དང་། བརྟན་འབྲུང་རྒྱལ་སྐོར་གནང་བ་ལེད། དེས་འཛམ་གླིང་

གི་རིག་གནས་པར་མཛོད་ནང་ཁྱ་འོད་སྒྲོལ་ཐུག་པའི་ནོར་བུ་དགོས་འདོད་……
ཀྱུ་འབྱུང་ལུ་པ་ལྟར་ཡིན་པས། ན་ལྟའང་འཛམ་གླིང་ཕོངས་ཀྱི་གཟུར་
གནས་མཁས་པ་ན་མས་ཀྱིས་བསྐྱུགས་པཛོད་ཆད་མེད་གནང་པས་དེ་ནི་རང་……
ཅག་ཀྱང་ལུ་མི་རིགས་ཀྱི་གཟི་བུ་ཆེད་ཅིག་མ་ཡིན་ནམ།

སྐྱུགས་མཚུངས་སྐྱུ་ཅིས་དང་། ཟ། ཆད་མ། སྐྱུ་ཅལ་མོགས་
ཀྱང་ཁོང་འཕེལ་ཆེས་ཆེར་ཕྱིན།

པོད་ཀྱི་རིག་གནས་ནི། ཀྱང་ལུ་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་པར་མཛོད་
ནང་གི་རོ་མཆར་ཅན་ཀྱི་ནོར་བུ་ཞིག་ཡིན་ཏུ་པས་ད་ལྟ་ཀྱི་ནང་གི་མཁས་པ་……
མང་པོས་ཞིབ་འཇུག་དང་བསྐྱུགས་པཛོད་ཡང་ཡང་མཛད། འོན་ཀྱང་
མཁས་ནད་མིག་ཅན་གྱིས་ཀྱང་དཀར་ལེར་མོར་མདོན་པ་ལྟར། ལ་ལས་
པོད་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ནི། ཅ་པའི་ཆ་ནས་བཤད་ན་ཟླ་མའི་རིག་གནས་
འདྲ་ཟེར་བ་དང་། པོད་རིགས་ཀྱི་རིགས་གནས་ཀྱི་འཛིན་པ་དང་ནང་
དོན་གང་གི་མད་ལའང་། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ལུགས་སྟེན་གཏིང་ཟབ་ཕོག་པ་
ཞིག་འདྲ་ཟེར་བ་མོགས་མང་ཁྱ་པཛོད། འོན་ཀྱང་མར་ལའི་རིང་ལུགས་
ཀྱི་ལྟ་པར་གཞིགས་ན། མའི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ནི་རལ་ཚོལ་པ་ན་མས་
ཀྱིས་གསར་སྐྱུན་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པས་ར་ཆོས་རིག་གནས་དེ་དག་ལ་དབྱུང་……
གཏམ་གཏོར་ཏུས། སྐལ་ཤེས་དེའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་དངོས་དོན་དང་ཁ་བྲལ་ཉེ་སྐྱུགས་
འེ་པའི་ལྟ་བ་འབྱེད་ན་མི་འགྲིག་སྟུམ། པོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཀྱི་ལུ་པ་ཆ་གཙ་མ་
ནི་པོད་རིགས་མི་དམངས་དང་སྐྱུན་ཟེ་མི་རིགས་ན་མས་སྐྱུན་མང་ཕོག་གསར་
གཏོད་བྱས་ཤིང་། དེས་པོད་རིགས་རལ་ཚོལ་མི་དམངས་ཀྱི་བྱད་ཏུ་འཕགས་
པའི་ཤེས་རིག་དང་སྒྲིང་སྒྲོབས་མཚན་སྐྱུ་པ་པ་ཞིག་འདྲ།

ལེའུ་རྒྱལ་པ། དགའ་ལྷན་མོ་བྲང་པའི་རུས་སྐབས།

དང་པོ། གཙང་པ་ཐེ་མིན་ཤི་མིན་དབང་མགོ་རྟིང་བསྐྱེད་སྒྲུབ་
ནས་དགའ་ལྷན་མོ་བྲང་གི་མིན་དབང་དངོས་སུ་བརྒྱལ་སྒྲུབ་པའི་.....
རྟེན།

ཤུ་ཤི་བརྩན་འཛིན་ཚེས་རྒྱལ་གྱིས་ཐོག་མར་མདོ་ཁམས་བཟུང་། དེ་
ནས་ཡིམ་བཞིན་གཙང་པ་ཐེ་མིན་གསུམ་བརྩན་སྐྱོར་དབང་པོའི་མངའ་ལོག་.....
དབང་རུ་བརྩམ། གཙང་པ་ཐེ་མིན་རྟེན་འབྲངས་པ་དང་བཅས་པ་ཆམ་
ལ་མཐུ། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཆུ་རྟ་(1642)མའི་ཟླ་༡པར་རྒྱ་ལའི་
ཟླ་ལྷ་མེད་ལུ་པ་རག་དབང་གོ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་དབལ་ལྷན་འབྲས་སྐྱུངས་.....
ནས་གཞིས་ཆེར་གདན་ཏུ་ངས། ཚེས་ཆེན་རུ་ཤུ་ཤི་བརྩན་འཛིན་ཚེས་
རྒྱལ་དང་། བསོད་ནམས་ཚེས་འཕེལ་སོགས་པོད་སོག་དཔོན་ཡིགས་མང་
པོ་ཚོགས་དཔུས་སུ་དེ་ལྟ་རྟེན་མེ་ཆེན་རྒྱལ་པོས་འགྲོ་མགོན་འབགས་པར་ལུལ་
པའི་མ་སྐྱེས་དཔའི་རྟེན་སྐལ་རྒྱལ་པ་རྟེ་མའི་གཉེན་ཤི་འཕེལ་གདུང་རྒྱལ་.....
མཁར་ཆེར་བརྒྱགས་པ་ཤུགས་པ་དང་། ལྷན་ཁོར་མཆི་མའམ། མཁར་
འགོ་ལེ་ཤེས་མཚོ་རྒྱལ་གྱི་རྒྱགས་གསལ་མེ་ཁོར་སོགས་ནང་རྟེན། ཟླ་ལྷ་མི་
མ་རྒྱ་ནག་ལས་མཚོན་པའི་མཚོད་རྟེན་མང་པོ། དེ་བཞིན་གནང་རྣམས་བྱུང་།

བར་ཅན་རྩ་མ་རྒྱལ་མཚོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོར་ཐུལ་བ་དང་འབྲེལ་གཙང་པ་རྒྱལ་...
 བོའི་མོ་ཡང་གཞིས་ཀ་ལས་མ་ཐུབ་ཅེས་མོག་དངས་པོར་ཁྱིའི་ལྷ་པོ་བཅུ་གཞུག་...
 གྱིད་བར་ཆ་པོར་ས་རྒྱལ་ལ་ཡིན་ཞེས་ཐུབ་པ་ཐུགས་མཛད། ཐུག་
 བཞེད་པོར་དན་མས་ཆོས་འཕེལ (མཚོན་གཞན་པོར་དན་མས་རབ་པ་ཉན་...
 དང་། རྒྱ་ལོ་ཆོས་མཛད་ཐེར) ལ་ཤེ་མྱིད་ཀྱི་གོ་གནས་གནང་། མྱི་ནང་
 གི་མྱིད་ཀྱི་ལས་དོན་མཐའ་དག་གི་འགན་འཁུར་དགོས་པའི་ལག་ལ་པ།
 དེ་ནས་བཟུང་གནས་པ་སྒྲོས་དག་ལྟན་མོ་ཡང་གི་མྱིད་དཔར་དེོས་སྒྲི་...
 བཅུག་ས། སོ་འདིའི་རྒྱ་བཞི་པའི་ཆོས་པོར་ལྷ་ཉན་གཞིས་ཅེ་ནས་ཆིབས་
 ཁ་བཟུང་ཉེ་ས་གནས་འགའ་ཞིག་ལ་བསྐྱོར་ཞིབ་གནང་། རྒྱ་ཤས་པོར་
 རྒྱུ་ལྷ་སར་མྱིར་ཕེབས། རྒྱལ་དཔར་ལྷ་པ་རག་དཔར་སྒོ་ལམ་ར་རྒྱ་མཚོ་
 དང་། ཤེ་མྱིད་པོར་དན་མས་ཆོས་འཕེལ་གྱིས་མྱིད་དཔར་བཟུང་རྒྱེས་ཀྱིས་
 བཟུན་སྐྱོར་དཔར་པོའི་རྒྱུ་འབྲས་པ་རྒྱ་ཤས་དཔོན་རིགས་དང་། ལྷ་ཤེ་
 ཁག་གི་གཞིས་ཀ་དང་འབངས་འཁོར་གཞིག་ན་མས་གཞུང་བཞེས་པ་ཉར་ཉེ་...
 དག་ལ་ལྟན་མོ་ཡང་མྱིད་གཞུང་འཇུགས་སྐབས་ཐུག་རྒྱུ་འཁོག་མཁན་དཔོན་
 རིགས་དང་། དགོན་ཤེ་ཁག་ལ་གནང་། དེར་བཞེན་སྐྱོར་ཤས་དཔོན་
 རིགས་གསར་ཉིད་དཔར་གྱི་འགལ་བ་དེ་ཐུར་ལས་སྒྲོག་འཛིང་ཅེ་པར་ལྟར།
 གཙང་དང་། རྒྱ་ཁ་ཐུལ་གྱི་ཀྱི་བཟུན་སྐྱོར་དཔར་པོའི་རྒྱུ་འབྲས་པས་
 རང་ཉིད་སམ་པར་ལྟག་འཁུར་མི་ཐུབ་པར་དགའ་ལྟན་མོ་ཡང་ལ་རྟོག་...
 མྱིད་པའི་ཐིང་ཆ་བསྐྲངས་ཉེ་གཙང་དང་རྒྱ་ཁ་ཐུལ་གྱི་ས་གནས་འགའ་ཞིག་...
 བཟུང་། དེ་མཚུངས་ཀྱིས་པ་ཆོས་དཔྱིར་སྒྲོག་རྒྱུ་པོར་པོ་ཐུལ་གྱི་སུ་
 བའི་དགོན་པ་སོགས་ཀྱིས་བཟུན་སྐྱོར་དཔར་པོའི་རྒྱུ་འབྲས་པ་དཔོན་...

[illegible]

ཆོས་ལ་གཞུང་བཞེས་བཅུང་།   ཀམ་པཀལ་བརྒྱད་ཀྱི་དཔོན་པ་མང་ཆེ་བ་
གཏོང་།

ཆོས་ཀྱི་དཔུང་ལྷན་ལ་ལག་ཐེལ་བརྒྱབ་ནས་དགེ་ལུགས་པའི་དཔོན་
པ་ཁག་ལ་ཆོས་ལྷན་དེ་བཅན་གྱི་དཔུང་ལྷན་པའི་ཆོས་ལྷན་བཅུག། ཅུས་
དེར་དབང་བརྒྱུད་ལམ་རིམ་ནང་ཁྲལ་སྤྱི་དབང་འཕྲོག་ལེན་ཀྱི་དཔུང་འཐབ་
ཚད་ཀྱི་ཁྲལ་ཆོས་མཛད་གསལ་དོད་པོ་ཞིག་གི་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཁོ་ཕན་ཁ་ལ་.....
ཁྱིམ་ཉེ་རང་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དབང་སྤྱ་བརྟན་གཏོང་བའམ་ཕྱི་དབང་ཕྱི་དབང་
པ་ཆོས་ཆབ་སྤྱི་ཀྱི་འཐབ་ཚད་པ་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་མཛད་སྤྱོད་སྤྱ་ལྷན་ཉེ་རང་ཉིད་
ཀྱི་དབང་བརྒྱུད་ལམ་རྒྱུ་ལྷན་ཀྱི་ཕྱི་དབང་ལྷན་ཀྱི་ཕྱི་དབང་ལྷན་ཀྱི་ཕྱི་དབང་.....
གཏོང་བཅུག།   རང་ཉིད་པ་རྒྱུ་ལྷན་ཀྱི་དཔུང་ལྷན་ལ་ཆོས་གཞིས་

དང་།   གཞིས་ཀ་མང་པོ་ལེགས་ལྷན་ལྷན་དེ་སྤྱི་དབང་སྤྱ་བརྟན་ཕྱི་དབང་
ཐམས་ཀྱིས།   ཅུས་དེར་ཐེས་ཆུལ་ནང་ཁྲལ་ཅུ་ལྷན་པའི་འོས་པའས་

གཅིག་མཆུག་གཉིས་འབྲུད་ལངས་ཉེ་མིང་ཆུལ་རམས་ཀྱི་སྤྱི་དབང་མཛོ་.....
ཉིད་འཕྲོགས་ནས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་མིང་ལྷན་(1644) མོར་.....
ཕན་ཆེན་ཆུལ་རམས་བཅུགས།   ཕན་ཆེན་ཆུལ་རམས་དཔོན་རིགས་ཅུང་ལས་

དང་། ཆུ་རིགས་ཀྱི་ས་པདག་ལམ་རིམ་ཐུན་མོང་ཐོག་ལྷན་གྱི་ཕྱི་དབང་སྤྱ་བརྟན་
བརྒྱུད།   ཁོ་པ་ཆོས་སྤྱི་དབང་བཅུང་ཆེས་ཆུ་ཆེན་མི་དཔའས་ཀྱིས་རྒྱུ་ལྷན་
ལུས་ཕྱི་དབང་ལྷན་ནས་དཔལ་འབྱོར་ཐད་བཅུ་གཞིག་དེ་ཅས་གཏོང་མི་ཅུས་པ་.....
མ་ཐད།   ཐོན་ཕྱིད་མོང་འཕེལ་གཏོང་བའི་ཕྱིད་ཐམས་འགའ་ཞིག་ལག་

ལེན་བརྒྱུད་རང་བཞེན་ཆུ་ཆོགས་ཀྱི་ཐོན་ཕྱིད་ཅུས་ལུགས་ལྷན་ཐོན་ཅུ་.....
འཕེལ་བ་དང་།   ས་ཞིང་ཆུ་བཅུད་འཕྲོ་བ།   ཞིང་ཁྲལ་དཔལ་འབྱོར་ཐུན་

ལུས་ཚེས་པ་བཅས་ལྟར་བ་རེད། གོང་གསལ་གྱི་རྒྱ་ཁྱོན་དེ་དག་ལ་
གཞིགས་ཏེ་མི་འཁོར་རྒྱུ་ལ་གསུམ་ཙམ་ནས་རྒྱུ་ལ་བཞི་ཙམ་བར་.....
འཕར། དེ་བཞིན་མེས་ཀྱིས་ནང་ཁུལ་དང་། ལྷག་པར་རྒྱ་མཐོང་མཚམས་
ས་ཁུལ་གྱི་སྤྱི་དབང་སྒྲ་བརྟན་གཏོང་བའི་བྱེད་ཐབས་མང་པོ་ལག་ལེན་.....
བསྟར་བ་དེས་མེས་ཀྱིས་གཅིག་ལྟར་དང་མཐོང་མཚམས་སྒྲ་བརྟན་གཏོང་...
བར་ཐན་ལུས་ཚེན་པོ་ལྟར་བ་རེད།

རྒྱས་དེར་ཐན་ཚེན་ཀྱིས་རབས་ནི་སྟོབས་འཕྱོར་མངའ་མང་ལྷན་བ་.....
དང་། དྲག་ལྷགས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་སྟོབས་བཞི་ལྷན་ཏུ་ལྷགས་ཆེ་བས།
མི་ཚེན་ཚས་རྗེས་སྟོས་འགོ་བརྟན་པ་ལྟར། རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་མཚམས་ཁྲ་བ་
དང་། པཎ་ཆེན་སྐྱེས་པའི་པ་སྟོབས་མངའ་ཆས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་ནམ་གཤིས་.....
ཀྱིས་ཀྱང་ཁྱི་བརྟན་འཛིན་ཚས་ཀྱིས་ལ་བཀའ་སྟོས་ལེགས་པར་ལྷན་ཏེ་མི་ཚེན་.....
ཚས་རྗེ་བརྟན་སྒྲར་སྟོས་ལྟར། འཚམས་འབྲིའི་ཡི་གེ་དང་། ཉེན་ཆས་ལྷན་
ཏེ་ཐན་ཚེན་ལྟར་དལྱར་སྤྱི་གཞུང་དངོས་སྒྲ་བརྟན་པར་ཉེན་འབྲེལ་.....
མཛད་པ་མ་ཐད། གསལ་རྒྱ་བརྟན་པའི་ས་གནས་སྤྱི་གཞུང་ལ་གང་ཅིའི་
རྒྱལ་སྟོར་རོགས་རམ་ཡོང་བའི་དེ་བ་ལྷན་པ་དེ་དག་སྐབས་དེར་ཐན་ཚེན་སྤྱི་
གཞུང་གི་པོད་ལ་འཛིན་པའི་ཆ་བའི་སྤྱི་རྒྱས་དང་ཡོངས་སྒྲ་མཐུན་ལྷན་པས་.....
གོང་མ་ལྷན་ཅི་སྒྲགས་ཡིན་ཏུ་མཉེས། མི་ཚེན་ཚས་རྗེ་སྟོས་མི་ལམ་
སྐབས་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་མཚམས་དང་། པཎ་ཆེན་ས་སྐྱེས་ཀྱིས་ལྷག་ལྟར་
ཚས་ཀྱིས། ཀལ་པ་སྟོབས་ལ་འཚམས་འབྲིའི་ཡི་གེ་དང་། གནང་བྱིན་
རིན་པོ་ཆེ་སྟོབས་དང་། དར་གསལ་ཆེན་སྟོབས་རི་སྤྱི་གནང་། གོང་
མ་ཚེན་པོས་པོད་ཀྱི་སྤྱི་འགོ་ཐམས་ཅད་པ་དེ་ཞིང་སྤྱི་དབང་དང་། ཚས་དང་

བ་ཆེ་བས།   དེ་ལོད་སྒྱུད་ནས་རང་ཉིད་ཀྱི་མིན་དཔང་སྒྲ་བརྟན་གཏོར་
 བའི་ཆེད་རྩ་རེད།   ཆན་ལུང་གོང་མས་བཅམས་པའི་«ཟླ་མའི་ནམ་བཤད་»
 ཅེས་པའི་ནང་གསལ་པོར་བཞོད་དོན་“ཕྱི་ནང་གི་དགོ་ལུགས་པ་གཙ་པོ་ནི་
 མི་འདི་གཉིས་(རྒྱ་ལ་དང་པཌ་ཆེན) ཡིན་གཤིས།   མང་གོ་ལ་ཕྱེ་ཁག་ནམས་
 དཔང་རྩ་འདྲ་དགོས་ན།   དགོ་ལུགས་པའི་ཆོས་ལུགས་སྒྲིལ་ནས་དེ་དག་
 བདེ་གནས་ཡོང་བ་ཕྱིད་དགོས་པ་ནི་བྱ་བ་རྒྱུ་རྩ་ཞིག་མ་ཡིན།   དེར་བརྟེན་
 དགོ་ལུགས་པའི་ཆོས་ལུགས་ལ་སྒྱུར་སྒྱུ་བ་མི་ཕྱིད་ཐལ་མེད་ཡིན་”ཟེར།

དེ་ནས་རྒྱལ་མཚོ་གཡུ་པ་རག་དཔང་སློ་བཟར་རྒྱལ་མཚོ་རབ་ཏུ་རབ་བརྒྱ་
 གཅིག་པའི་ཆུ་འབྲུག་(1652) ལོའི་ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ཆེས་པོའི་ལུ་(རྒྱ་.....
 བོད་ཀྱི་ཡིག་ཚང་འགའ་ཞིག་རྩ་ཟླ་བ་གསུམ་པའི་ཆེས་པོ་ན་དང་།   ཟླ་བ་
 གསུམ་པའི་ཆེས་ཉེར་པོ་ན་ཉིན་ཟེར་འཁོད་) ཉིན།   ཆིབས་ཞབས་སྒྲ་
 གསལ་གཟིམ་ཞབས་འཁྲིང་།   བོད་ཡོག་གི་དཔོན་རིགས་བཅས་དཔལ་
 ལྷན་འབས་སྒྱུར་ནས་ཆིབས་ཞབས་པུ་རྟེ་མེས་རྒྱལ་ནང་ཁུལ་རྩ་མེད་སྒྲ་
 ལུ་ཁྱི་བརྟན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་དང་།   རྟེ་མིན་བཏོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་
 མོགས་པོད་མོག་གི་དཔོན་རིགས་མེར་སྒྲ་ཡོངས།   མངའ་འབངས་མི་མེར་
 བཅས་ཀྱིས་མེད་སྒྲ་ལུ་ལྷན།   པཌ་ཆེན་སློ་བཟར་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚོ་ན་
 གཞིས་ཅེ་ནས་ཆེད་མངགས་མེད་སྒྲ་ལུ་བར་འདམ་གཞུང་རྩ་མེད་སྒྲ་ དེར་
 ཉིན་རྒྱ་ཅམ་བཞུགས་ནས་མན་རྩལ་བཀའ་གྲོས་ལེགས་པར་མཛད།   དེ་
 ནས་རྒྱལ་དཔང་ལུ་པ་དང་།   ཆིབས་ཞབས་གསལ་གཟིམ་དཔོན་རིགས་
 དང་བཅས་མཚོ་རྩལ་གྱི་རྩལ་སྒྲ་མེད་སྒྲ་།   རྒྱ་ལའི་ཟླ་མ་སྒྲ་འཁོར་ནམས་
 མཚོ་རྩལ་རྩ་མེད་སྒྲ་ལུ་མོང་མ་ལུན་ཅིས་ནང་མོན་པུ་རྒྱ་ར་ཁང་.....

263

བཅས་ཏེ་གཞུང་འདྲིམ་བཅུ་ལྔ་མང་པོ་ལས་ནས་བསྐྱེད་པ་མཛད། ལྷན་འཇུག་ཏེ་
མ་ལུ་བ་བརྒྱད་པ་ལྷན་འཇུག་འཇམ་མཁའ་འདྲི་གནང་། དེ་ནས་མོ་གྲང་གི་དཔུང་ལྷན་
ལྷན་ཏེ་འཇམ་དབྱངས་ཤོང་མ་ཁྱི་མོག་ཏུ་བཞུགས། དེའི་གཡས་ཚུགས་ཀྱི་
ཁྱི་ཚུང་དཔལ་བ་ཞིག་གི་མོག་ཏུ་ལྷན་མཆོག་ལྷ་པ་བཞུགས། ཟང་ཟིང་མཆོད་
པ་རྒྱ་ཆེར་ལུ། བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ན་མས་ནས་རིན་ཆེན་ལྷ་ཆོགས་
དང་། ལྷན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལུ་མོག་རི་ཉེད་པ་འཁུལ་བར་ལུ། ལྷན་ལྷན་
ཆོས་ཀྱི་ཕྱ་བའི་སྒྲོང་ལྷོང་མོལ་ལྷན་རིང་གནང་།

དེ་ནས་ལྷན་དཔལ་ལྷ་པ་མཆོག་ཉེད་མེ་ཉེད་མོན་མེར་ཞེས་པའི་བཞུག་
ཁང་ཏུ་གདན་ཁྲངས། གསོལ་བ་ཞབས་ཏོག་གང་ཞེས་མཛད། འཇམ་
དབྱངས་ཤོང་མ་ཆེན་པོས་ལྷ་ཉེད་ལྷ་ཉེད་ཆོས་ཀྱི་ཤོག་ཏུ་ལྷན་གྱི་.....
མོས་དང་མཉམ་པ་བཅོ་ལྷ་འཁུལ་མིག་ཏུ་ལྷེ་པ་ཏེ་ཉེད་ཆོག་པ་ཞིག་མོག་.....
“ཏུ་པ་ཀྱི་ལྷ་གནས་ཆེས་དགེ་བར་བདེ་བར་གནས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལག་འ་
ལུང་། གནམ་འོག་གི་ལྷེ་འཁྱོ་ཐམས་ཅད་བཞུན་པ་གཅིག་ཏུ་ལྷར་པ།
འཁུར་མེད་རྒྱུ་འཆར་རྒྱ་མཆོད་ལྷ་མ” ཞེས་རྒྱ་བོད་ཉེད་གསུམ་ཀྱི་ཡི་མེ་.....
གན་རྒྱར་འཁོད་པའི་འཇམ་པ་གནང་། ལྷན་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོས།
གནམ་ཀྱི་ལྷ་འཇམ་དབྱངས་ཤོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ཞེས་འཁོད་པའི་.....
གསེར་ཀྱི་ཕྱང་ཏུ་ཞིག་འཁུལ་བར་ལུ། དེ་ནས་རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་མཆོག་ས་རྒྱ་
འཁོད་མིན་ལ་བཞེན་བོད་ལ་ལྷེར་མཆོག་པའི་དཔོན་པོ་བཞུག་ཏུ་བཞུང་། རབ་
ལྷར་བཅུ་གཅིག་པའི་རྒྱལ་(1653) མའི་རྒྱ་གཉིས་པའི་ཆོས་བཅུ་བཞུན་
ཉིན་རྒྱ་མཉམ་དཔོན་པར་རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་མེ་མཆོག་ལྷ་པའི་གསོལ་ལྷན་རྒྱ་ཆེ་.....
གཟུང་རྒྱ་པ་མཆོག་། འཇམ་དབྱངས་ཤོང་མ་ལྷན་ཅི་འདྲ་གསོལ་ལྷན་ཏུ་

ཐེ་མཐ་ཉེ་ལྷན་འཛིན་པ་མོག་གཞུང་མོལ་གནང་། མོ་འདིའི་ཟླ་གསུམ་པའི་
 ཆེན་པུ་ཉིན། རྒྱ་ལའི་ཟླ་མ་ཟླ་ཤེར་ཟླ་པ་མཚོག་པེ་ཅིང་ནས་ཆིམས་ཁ་
 བཟུང་། ཞོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལྟར། ཉ་མོ་དྲན་ཆེ་ཆེན་མང་གིས་དཔག་
 རྩེ་བཟུང་ན་ཁྲི་དེ་ཉའི་ཁར་ཞེས་པའི་ས་གནས་བར་ཐེ་མཐ་སྒྲེལ་བྱས།
 རྒྱལ་དཔར་ཟླ་པ་མོགས་ཐོད་མོག་གི་དཔོན་རིགས་ན་ལས་ཉའི་ཁར་འཁྱུར་.....
 རྩེ་མོང་མ་ཆེན་པོས་སྒྲར་ཡང་མོ་ཉ་གཉིས་མངགས་ཉེ་གསེར་ཡིག་དང་།
 བམ་ག་ཁ་རིས་ཁྲ་ཡིག་རིགས་བཞི་བཅུ་ཟུར་པའི་འབྲུ་དོན་ཏུ་“ཏུམ་ཙུགས་”
 རྩེ་ཙུལ་ཟུར་ཞི་བ་མངས་རྒྱལ་རྒྱ་ཆེན་ཚོན་ལ་མངས་རྒྱལ་བརྟན་པ་མངའ་.....
 བདག་ཐམས་ཅད་མཆིན་པ་དོ་རྩེ་འཆང་རྒྱ་ལའི་ཟླ་མའི་ཐམ་ག” ཞེས་པ་.....
 གནང་(འཆས་དབྱངས་ཞོང་མ་ཆེན་པོས་གསེར་གྱི་འཆང་ས་དང་། བམ་
 ག་གནང་ཡུལ་དང་ཏུས་ཚོད་ཀྱི་ཚོར། རྒྱ་ཐོད་ཡིག་ཆར་ཁག་དཔར་མི་
 བཟུན་པ་ཆེས་མང་པས་ཞིབ་པར་བརྟག་དགོས)། དེ་ནས་རྒྱ་ལའི་ཟླ་མ་
 ཟླ་འཁོར་ན་ལས་མཚོ་ཚོན་གྱི་ཙུགས་ཁྲ་ཐེབས་པས། ལམ་འཁོལ་ས་གནས་
 གྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དཔངས་ཀྱིས་བཀྱར་བརྟེ་ཞབས་ཏོག་གང་ལེགས་བྱས།
 དེ་ལྟ་རྒྱ་ལའི་ཟླ་མ་ཟླ་ཤེར་གསུམ་པ་བསོད་ན་ལས་རྒྱ་མཚོས་ཟུག་བཏབ། རྩེ་
 ཁྲ་མོག་པོ་ཆ་ཉར་རྒྱལ་པོས་གཏོར་ཉེ་ད་ལྷ་ཉམས་གསོ་བྱས་པའི་དགོན་རྩེ་.....
 དང་། གསར་ཏུ་བཏབ་པའི་དགོན་པ་ལ་རབ་གནས་གནང་། རབ་བྱུང་
 བཏུ་གཅིག་པའི་རྒྱ་ཟུལ་(1653) ལའི་ཟླ་མཚོད་ཤུམས་ལྷ་སར་འཁྱུར།
 རྩེ་ཁྲིད་བསོད་ན་ལས་ཚོས་འཐེལ་དང་། ལྷ་ཡི་བརྟན་འཛིན་ཚོས་རྒྱལ།
 པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆའི་སྐུ་ཆད། དེ་བཞིན་དཔོན་རིགས་མེར་རྒྱ་ཁོངས་ནས་
 ཐེ་མཐ་བསྐྱུ་གཟུམ་རྒྱས་བྱས།

རྒྱལ་མཆོག་ལུ་པ་ཆེན་པོ་མེས་རྒྱལ་ནང་བྱམ་ནས་ཡང་མེ་བས་རྟེས་.....
 འཇམ་དབྱངས་མོང་མ་ཆེན་པོས་གསེར་གྱི་འཇམ་ས་དང་། བམ་ག་སོགས་
 གནང་བ་མ་ཟད། ཆཔ་མིན་མོག་རྒྱལ་རྒྱུར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་གནང་བར་བརྟེན་
 ཁོང་གི་མཆོན་རྟེན་རྩྭ་གས་པའི་ཀླན་ཏུ་གསལ། དགའ་ལྷན་སོ་བར་གི་མིན་
 དབང་སྒྲ་བརྟན་གཏོང་བའི་ཆེད་ཏུ་ཀླུ་བཙུན་རྒྱུར་དབང་པོའི་རྟེས་འབྲངས་
 པ་གཅིག་ཀྱང་མ་ལྟས་པ་ཆ་མེད་བཏང་། ཁྱིམ་མེད་ཞལ་མེ་བཅུ་གསུམ་
 གཏན་ལ་པལ། མིན་འཛིན་ལས་བྱངས་འགའ་ཞིག་གསར་ཏུ་བཅུགས།
 རྩར་རྩོལ་རྩར་ལས་ཆོན་བཅུ་གསུམ་རྒྱུན་འཛིན་མོག་གསར་ཏུ་ལས་ཆོན་.....
 འགའ་ཞིག་བསྐོ་གཞག་སྟལ། དེ་དག་གི་མོ་གནས་ལ་གཞིགས་ནས་ཆ་
 ལྷགས་དང་། མོ་བར་ལས་འགན་སྐོར་གཏན་འཁེབས་གསལ་པོར་གནང་།
 དགེ་ལྷགས་པའི་དཔོན་ཕྱེ་ཁག་ལ་ཆོས་གཞིས་དང་མི་ཁེར་འཁོར་ཆེན་གནང་
 བ་མ་ཟད། དཔོན་ཕྱེ་མང་པོར་ཁྱིམ་འགོ་རང་བཅན་གྱི་དབང་ཆ་གནང་
 བར་བརྟེན་གཞུང་སྐོར་ཆོས་གསུམ་གྱི་ཕྱེ་བཤ་ཏུ་རྒྱར་བ་དཔོན་ཕྱེ་ཁག་གི་.....
 དབང་ལྷགས་ཆེས་ཆེར་ལྷོ། ལྷག་པར་ཏུ་དགེ་ལྷགས་པའི་དཔོན་ཕྱེ་ཁག་
 གིས་ཆཔ་མིན་དང་། དཔལ་འབྱོར་གང་ཅིའི་ཐད་དབང་བསྐྱར་གྱི་མོ་
 གནས་བཟུང་། ལྷ་ལྷན་སྐོན་ལས་དང་ཆོགས་མཆོད་སྐབས་སྤྱང་འབྲས་
 སྤངས་ཆོགས་ཆེན་ཞལ་དོས་སྤང་ཆེ་ཤིག་གི་དབང་ཆ་ཕོངས་རྩྭ་ལ་འཛིན་.....
 ཆོག་པའི་དཔེ་གསལ་བསལ་གྱི་དབང་ཆ་སྟེ། བཞོན་ནེ་དཔོན་ཕྱེ་ཁག་གིས་
 དཔེ་གསལ་བསལ་གྱི་དབང་ཆ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་མི་ཁེར་ལ་གཏུའ་གཞོན་.....
 བཟུ་གཞོག་ཆོད་མེད་བཏང་། དཔོན་ཕྱེ་ཁག་གི་མཐོ་མིམ་མི་སྟུང་ནས་ཀྱང་
 ཆོས་ལྷོད་སྟེན་ཏུ་དཔལ་པའི་རྒྱུད་བཟང་ལས་བལ་ཏེ་སྟེན་རྒྱུད་མ་རབས་གྱི་.....

ལས་ལ་རམ་རམ་བྱེད་མཁན་བཟུ་གཞིག་པ་ཞིག་ཏུ་སྒྱུར།

རབ་ལྷུང་བཟུ་གཞིག་པའི་ཤིང་ན (1654) ལོའི་ལོ་རྒྱུད་རྒྱལ་མཆོག་...
ལྷ་པ་གཞིས་ཅེར་པ་ཆ་ཅེན་དང་ཞལ་འཛོམས་གནང་བར་ཐེབས། དེ་ནས་
ལྷ་ཤི་བཟུན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་དང་ཉན་ཏུ་མིང་འབྲུག་ལངས་ལྷལ་གྱི་ཉེ་གནས་
དང་། གཙང་པ་ཤེ་ཤིན་དང་དམག་འབབ་བྱ་ལྷལ་གྱི་ས་ཆ། དམག་
འབབ་ཀྱི་འགག་ཆའི་ས་གནས་བཅས་ལ་བསྐོར་ཞིབ་གནང་བ་མ་ཟད། དག་
ཉན་མོ་ལྷུང་གྱི་ཤིན་དཔར་སྤ་བཟུན་ཡོང་བའི་ཅེད་ཏུ་དེའི་བསྐྱུགས་རྒྱ་ཆེ་.....
མཛད། འོན་ལྷུང་ལྷ་ཤི་བཟུན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་ལ་སྐོར་ཏུ་ནད་གཞི་
མོག་ཉུང་མཉམ་ཉེ་སར་སྒྱུར་ཡོག། ལོ་འདིའི་རྒྱ་ ༡༢ ཅེས་ ༡༥ ཉིན། ལྷ་ཤི་བཟུན་
འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་བཟང་ལྷ་ ༥༡ ལོ་ཉེ་ཆེ་ཡི་འཕེན་པ་རྒྱུགས། དེའི་ལྷ་བཟུན་
འཛིན་རྟོ་རྟེན་ཤོར་མ་ལྷན་ཅི་མཆོག་གིས་བཟུན་འཛིན་དར་ཡན་རྒྱལ་པའི་...
ཆོ་མོ་གནང་། ལྷ་མག་པ་བཟུ་གཞིག་སྤར་གྱིས་མཆོ་མཉམ་ཁུལ་ཏུ་དཔར་
བཟུར། ཏུས་དེར་ལྷ་ཤི་བཟུན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་སྤུ་གཤེགས་པ་དང་། ཤེ་
ཤིན་བསོད་ནམས་ཆོས་འཕེལ་ཏུས་པ་དམག་པའི་རྒྱུག་གྱིས་རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་
སྤུ་དཔར་ཉུག་པར་ཆེ་བས། སོག་པོས་ཡོད་ཏུ་འཛིན་པའི་དམིགས་བསལ་
དཔར་ཆར་གཤོ་འབྲལ་ཐེབས། བཟུན་འཛིན་དར་ཡན་རྒྱལ་པ་ཡིད་མི་རངས་
པར་སྒྱུར། འོན་ལྷུང་རྒྱལ་དཔར་ལྷ་པ་མཁུན་རྒྱ་ཆེ་ལ། ཆབ་ཤིན་གྱི་རྩྭ་ར་བུ་
ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་མཆོན་ཉུག་སྤྱོད་པའི་ལྷན་ཏུ་བྲགས་ཆེ་བ་དང་། ཉུག་པར་
ཏུ་འཆམ་དབྱེད་ཤོར་མ་ཆེན་པོས་ཆབ་ཤིན་ཐད་རྒྱབ་རྩྭ་ར་དང་དད་ལྷས་...
ཆོད་མེད་གནང་ཉུང་མཉམ་བཟུན་འཛིན་དར་ཡན་རྒྱལ་པ་ཡེད་ཐབས་དཔེན་.....
པའི་གནས་སྤྱོད། དེ་ནས་བཟུང་ལྷ་ཤི་བཟུན་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་གཏུར་

བསྐྱུང་དང་པོ་དེ་གི་དབང་བསྐྱུར་གྲུལ་རིམ་དབང་འགལ་ཟླ་ལངས། མོག་
 རིག་ན་མས་ཆབ་མིན་གྱི་ཐབས་བྱས་མཁས་པ་དང་། དམག་ཅལ་ཆེ་བས་
 དམག་དོན་གྱི་དབང་ཆ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བབྱང་། ལྷ་སའི་ཉེ་འགྲམ་འདམ་
 གཞུང་དང་། བལ་ཁོ་སོགས་འགག་ཅའི་ས་གནས་ཁག་ལ་རྟ་དམག་བཅའ་
 མོད་བྱས། སྐབས་དེར་སོག་རིགས་གྱི་ཕྱེ་ཁག་ཕན་རྒྱུན་འགལ་བ་ཆེ་བས་
 དམག་འཐབ་ལངས་པ་དང་། པོད་འབྲུག་དབང་ལའང་སྐར་ཡང་གཟུལ་
 འབྱེད། རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ས་ཁྱི (1658) སའི་ཟླ་༡ ཆེས་༡ ཉིན།
 ཕྱེ་མིན་བསོད་ན་མས་ཚོས་འཕེལ་ལྷ་ལྷན་ཟླ་བ་ཉེར་ཏུ་དཔོངས་པ་རྫོགས།
 ཏུས་དེར་པོད་གྱི་གནས་རྒྱུ་ཏ་ཅང་རྟོག་འཛིང་ཆེ་བས་བྱལ་དབང་ལྷ་པ་རང་
 ཉིད་གྱིས་ཚོས་མིན་གཉིས་ཀའི་འགན་འཁུར་བཞེས། རྒྱག་དམ་ལ་ལར་
 བཅོལ་དང་ལྷག་ཆ་འདྲེས་པའི་རྒྱག་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དག་ནི་ཕྱེ་མིན་རྩ་བུའི་
 བར་བྱལ་དབང་ལྷ་པས་བྱགས་གཉིས་བྱགས་འཁུར་བསྐྱུངས་པའི་རྒྱལ་མཚན་
 ཆེད་ཡོན་ཟེར་སྟེ།

རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ལྷགས་བྱི (1660) སའི་ཟླ་༡ ཆེས་༡ ཉིན་
 ཡོང་སྐྱུང་པ་འཁྱོན་ལས་བྱ་མཚོའམ། བཅོན་གཞན་རི་པར་སྡེ་པ་ཁྱིར་
 བརྫོགས། ལྷགས་སྐར་ (1661) སར་གོར་པོད་ས་མཚམས་ཁྱུ་ཟིང་ཆ་སོག་
 བར་ལངས།

རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ལྷ་ལྷག (1662) སར། གོར་མ་ལྷན་
 ཅི་བདེ་བར་གཤེགས། དེའི་ཏུ་ཁང་གི་འཛིགས་གསེར་གྱི་ཁྱིར་མང་
 གསོལ། ཏུས་དེར་མཚོ་རྩལ་གྱི་སོག་སྡེ་ཕན་རྒྱུན་དབང་མི་མཐུན་པ་
 བ་ཟད། གོར་མར་རོ་རྒྱལ་བྱེད་པའི་ཟིང་ཆ་ཡང་ཡང་ལངས། བན་ཆིན་

འཐབ་ཅོད་ལངས་འགོ་ཚུགས།

འཕེན་པ་རྒྱུག་ལ།   དེའི་གཞུང་པོ་དགོན་མཆོག་ཏུ་ལའི་ཉན་ཁྱིའི་བསྐྱེད་པ་

པས་དཔུང་འཇུག་ཐེངས་གཉིས་ཙམ་བྱས་ཀྱང་མཐར་ཐམ་སྟེ་མྱིར་སྒྲིག།

[illegible]

རབ་ཕུར་བཅུ་གཅིག་པའི་ས་ཁུག་(1679)ལོའི་ཟླ་ལྔ་པར། རྩེ་རྩིན་

སྒོ་བཟང་ཕྱིན་པ་དགོངས་ཁྱེད་ཀྱི་སྒྲུ་གྲུ་ལ་ཏུ་མེ་གདོང་སྒྲུ་ལ། མེ་མིན་ལྷན་
 བའི་གོ་གནས་གནང་ཉི་ལྟ་ལྟ་དག་ལ་ལྟ་ཁང་གསར་ཏུ་བཞུགས། འདི་
 མའི་རྒྱ་ཅ་ཆེས་ཅ་ཉིན་མྱོང་སྒྲོན་པ་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོ་མེ་མིན་གྱི་བྱིར་མངའ་
 གཞིལ། དེ་ནས་ལྷ་མི་བཟུང་འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་གཏུར་བཟུང་དང་། བོད་
 གྱི་དབང་འཛིན་པ་དབང་གྱི་འགལ་བ་དེ་སྤར་ལས་རྒྱ་དང་དང་། རྩ་བུ་
 ཆེ་བ། བཏོན་གསལ་དོད་པོར་ལྷར་དོ།

གཏུམ་པ། མེ་མིན་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོ་དང་ལྷ་མི་བཟུང་
 འཛིན་ཆོས་རྒྱལ་གྱི་གཏུར་བཟུང་དབང་མིན་དབང་འཛོལ་མེན་.....
 རྒྱུད་པའི་འབབ་ཆོད་སྤྱོད།

སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོ་དཔྱད་མེ་ཉེར་ཏུ་ག་ལ་མེ་མིན་གྱི་ལས་འགན་བཞེས།
 ཆབ་མིན་མེ་ཉེར་བཏུན་ཅམ་བཟུངས། ཁོང་གི་སྤྱེད་སྒོ་བས་ཀྱི་ཤེས་རབ་
 དང་ལྟན་པ། ཆབ་མིན་གྱི་བྱ་བར་བྱང་ཆུབ་པ། མོ་རྒྱལ་དང་། ལྟན་
 རག་སྤྱན་ཅིས། ལས་ཀྱི་ཉེར་སྤྱད་ཡིག་ཐོགས་ལ་མཆོག་ཏུ་མངའ་བ་ཞིག་
 ཡོད་པས། དཔྱད་མེ་ཉེར་གཉིས་ལ་མོན་སྐབས་རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོས་
 མེ་མིན་བསྐོ་གཞག་མཛད་ལྟར། སྒྲུ་ན་རྒྱུར་བར་ཞལ་གཤར་ནས་དགོངས་
 ལྷ་བཏང་། དོན་ཏུ་སྤར་ལས་ལྟག་པའི་སྒོ་ནས་རིག་གནས་ཀྱི་དང་། ལྷ་
 པར་ཏུ་མིན་འཛིན་གྱི་ལས་ཀ་དང་། མོ་རྒྱལ། ལྟན་ཅིས་ཐོགས་ལ་སྤྱར་
 པ་མཐར་ཕྱིན་པ་མཛད། དེ་རྗེས་སྤར་ལང་མེ་མིན་བསྐོ་གཞག་གནང་བ་
 མ་ཟད། ལུགས་གཉིས་ཀྱི་བྱ་བའི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་མེ་མིན་རང་ལ་གནང་
 བས། ལ་ལ་སྤག་དོག་དང་ཞེ་སྤར་རབ་ཏུ་སྤྱེད་ནས་སངས་རྒྱལ་རྒྱ་མཆོ་གི་
 རྒྱལ་དབང་ལྷ་པའི་སྤྱལ་ཡིན་ཆུལ་ཐོགས་གཏམ་འཆལ་མང་ཏུ་བཟུམ། དཀོན་

[illegible]

ཆུ་འབྲུག་(1152)ལོར།   ཆུ་ལ་དབང་ལྡན་པ་ཤིང་སྤང་དཔེ་ཁྱིམ་རུ་
 བཞུགས། ཆུ་རྒྱལ་(1653)ལོར། སངས་རྒྱལ་ཆུ་མཚོ་ཏག་ཏག་འབྲུངས་
 ཟེར་ཕོ་ཁམས་བཀོད་པ་ལས་རྒྱ་ཚོས་གཤམ་ཏེ་མ་བརྒྱད་པ་དེ་རིགས་ནི་བཞད་
 གད་ཀྱི་ཆུ་ལས་གཞན་ཅི་མ་རུང་སྟེ།

རུས་དེར་ཆུ་ལ་དབང་ལྡན་པ་མཚོག་ནང་རིག་པའི་ཉམས་ལེན་དང་།
 ཡོ་རྒྱལ།   ཉུན་ཚིག།   རྣམ་ཐར་མོགས་བཀའ་ཚམ་གནང་སྟེ་བཞུགས་པ་
 ལས་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་འགན་ཡོངས་སྤྱོད་གས་པ་སྟེ་མིད་ལ་གནང་།   སངས་
 རྒྱལ་ཆུ་མཚོ་འདི་ཉིད་ཀྱང་ཆབ་མིད་ཀྱི་ལས་ལ་བྱང་ཆུབ་པས་ཆུ་ལ་མཚོག་ལྟ་
 པའི་མཚན་ཐོག་ནས་སྤྱི་ནང་གི་བྱ་བ་མཐའ་དག་ལ་བཀོད་འདོམས་ལེགས་.....
 པར་མཛད།   སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་སོགས་སྟེ་སྟེ་མི་སྟེ་ཡོངས་ཀྱིས་སྤྱི་
 ཡོར་བཀུར།   ཆུ་ལ་དབང་ལྡན་པའི་བཀའ་བཞེན་ཅེ་ཕོ་ཐར་གི་འཁྲུགས་སྤྱན་
 རྒྱ་སྤྱིད་བཏང་།   ཁྱིམ་མིག་ཞལ་ཆེ་བཅུ་གསུམ་ཀྱི་ནང་དོན་ལ་བརྩ་
 བཅོས་དང་འབྲེལ་འབྲེལ་པ་གསལ་རུ་བཅུམས།   སེར་རྒྱ་དཔོན་རིགས་
 རྣམས་ཀྱི་ཆ་འཛིན་གཏན་འཁེབས་མཛད།   ཏག་རུ་གནས་བསྐྱར་བའི་ཆས་
 གུ་བཞུགས་ནས་གང་སར་ཐེབས་ཏེ་གནས་ཚུལ་བརྟག་ཞིབ་གནང་བའི་སྐྱར་...
 གཏམ་རྒྱད་ཆེས་མང།   གཞིས་ཅེ་ས་གནས་ཀྱི་རྣམ་སྤྱིར་ཤན་ཁོངས་ཞིང་
 པ་རུད་ཚང་ཞིག་རུ་དམངས་གཙུག་པོས་བཅུར་ཀྱི་ཆེས་སྤྱུང་སངས་རྒྱལ་ཆུ་
 མཚོས་ཁྲལ་ཆག་གནང་བའི་བཀའ་གཏན་ཡིག་རིགས་ཞིག་ཉར་ཚགས་བྱས་པ་
 དེས་སྤྱི་མཐོང་རྒྱ་ཡོད།   ཞིང་པ་རུད་རྒྱུད་ཞིག་ལ་ཁྲལ་ཆག་གི་བཀའ་
 གཏན་ཡིག་རིགས་འདི་འདྲ་རི་ཉར་རྒྱུར་བ་དེད་དམ་ཞེ་ན།   བཤད་རྒྱུ་རུ་
 ཉིན་ཞིག་སངས་རྒྱལ་ཆུ་མཚོ་དང་།   ལྷག་ཕོགས་ཞིག་གནས་བསྐྱར་བར་

[illegible]

བྱ་བར་བྱར་ཆུབ་པ་ཞིག་ཡོད་པས། གཤམ་ཏེ་རྒྱལ་པ་ལྷ་པ་དགོངས་པ་རྒྱལ་ས་
 པའི་གནས་ཆུལ་དངོས་སྤྱུ་བྱུ་བ་བསྐྱུགས་བྱས་ན། བོད་ཀྱི་སྤྱིད་དཔལ་དེ་
 དགོན་མཆོག་རྒྱལ་པ་ཅན་གྱི་ལག་རྒྱ་སྟོར་ནས། རམ་ཉིད་ཀྱི་ཆོ་སྤྲོས་ལའང་
 ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་གསལ་པོར་རྟགས། དེར་བརྟེན་རྒྱལ་པ་མཆོག་ལྷ་པའི་ཞལ་
 མཆེས་སྤྱར་དགོས་པའི་དཔལ་གིས་གསར་བྱ་མཛད། རམ་བཞིན་མན་
 ཆེན་གོང་མ་ཆེན་མོར་བཙེ་བཀྱར་དང་། མཐའ་བཞིའི་མི་རིགས་གཞན་
 རྒྱ་མཐུན་ལས། བོད་ཀྱི་ལྷན་པ་དཀྱིལ་བྱ་བ་ལེགས་པར་བསྐྱར་སྤྱུ་
 གཏུར་འཛམ་སྤྱིར་བྱུན་གཅིག་བཞེད་སྤྱུ་ བའོ་ལྷན་པ་ཀྱི་གཞུང་དང་། ཆོས་
 འབྱུང་། རྒྱལ་རབས། རྣམ་ཐར། རྒྱ། རྣམ་རྒྱུ་ལྷན་ཅིས། ཁྱིམ་སྤྱུ་
 ལྷན་པ་སྤྱུ་ རྒྱ་གར་ཀྱི་ཆོ་སྤྲོས་ལྷན་པ་གཞུང་ཆོས་པོ་ཏི་བཅུ་ལྷན་ཅམ་
 བཀའ་ཆོས་མཛད། བ་རྒྱུ་བཞེ་རྒྱ་ཞེས་རིག་པའི་གནས་ལྷ་ལ་བྱུང་རྒྱུ་འཕགས་
 པར་བྱུང་། འཛམ་དབྱར་སྤྱིར་མ་ཁང་གི་འཛོམས་ལ་རྒྱལ་པ་ལྷ་པའི་མཆོན་
 མོག་ནས་བྱུ་ཡིག་སྤྱུ་ གོང་མ་ཆེན་པོས་མེ་སྤྱིད་ལ་ཐར་ཞེས་པའི་རྒྱལ་
 པའི་ཆོ་སྤྱུ་དང་། རྒྱ་ཆེ་འཆར་པར་སྤྱུ་ལྷན་པ་མཆོ་ཞེས་འཁོད་པའི་ཐམ་
 ག་གནད་། རྒྱལ་མཆོངས་གསར་པའི་སྤྱི་ནས་རྒྱལ་པ་མཆོག་ལྷ་པའི་ཡང་
 སྤྱིད་འཆོལ་བར་བཏང་།

དེ་ནས་འཛམ་དབྱར་སྤྱིར་མ་ཁང་གི་འཛོམས་ནས་རྒྱལ་པ་དཔལ་ལྷ་པ་
 རྒྱ་གཤེགས་ཆེན་པ་མཆོན། བཀའ་ཡིག་བཏང་སྤྱི་འབྲི་ཅད་ནན་ཏན་
 གནད་། རབ་བྱུང་བཅུ་གཅིག་པའི་རྒྱ་བྱི (1682) ཡོད་རྒྱལ་པ་མཆོག་ལྷ་
 པ་རྒྱ་གཤེགས་ཆུལ་དང་། རྒྱ་མག (1683) ཡོད། དེའི་ཡང་སྤྱིད་ཆོངས་
 དབྱར་སྤྱི་མཆོ་འབྱུངས་པའི་སྤྱིར། ལྷན་པར་རྒྱ་རྒྱུ་ཡི་ཐམ་སྤྱིར་ལྷ་

བ་ལྷ་ས་ནས་ལྷ་གཤེགས་ཀྱང་སྐབས་དེར་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་གནས་ཚུལ་ཏེ་.....
 ཅང་ཉིག་འཛིན་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཕྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་ཆེན་པོའི་དགོངས་དོན་
 ལྷ་པ་ལོ་མང་རིང་གསང་ཕྱི་མཛད་དགོས་ལྱུང་ལམས་སྒྲོར། རྗེ་སྲིད་སངས་
 ཕྱལ་ཕྱི་མཆོག་པར་མི་མང་གས་ཏེ་ལྷ་པ་ལོར་ཞིབ་ཐ་ལུས་པས། ཞོར་མ་
 ཁང་གིའི་ནས་དེ་ལྷ་པ་ལོས་མཐུན་གནང་བ་ཅེས་ལས། མི་འགྲིག་པའི་གཏམ་
 འན་ཆེན་གཅིག་ཀྱང་མ་གསུངས།

རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་མེ་ཁྱི (1696) ལོའི་ཟླ་༥ཆེས་༡༠ཉིན་བོད་
 ཀྱི་ཆབ་འབངས་རྗེ་ཆོགས་ཁག་ལ་ཕྱལ་མཆོག་ལྷ་པ་རག་དབང་ལྷོ་བཟང་ཕྱོ་
 མཆོ་བདེ་བར་གཤེགས་ཚུལ་དང་། དེའི་ཡང་སྲིད་ཆངས་དབྱངས་ཕྱི་མཆོ་རབ་
 ལྷ་པ་བརྒྱ་གཅིག་པའི་ཚུ་ཕག (1683) ལོའི་ཟླ་༡ཆེས་༡༦ཉིན་མོན་ལ་འོག་
 ལུས་གསུམ་རྩ་ཡལ་བལ་གིས་བཏུན་འཛིན་དང་། ལུས་ཆོད་བར་ལྷ་པོའི་ཁྱིམ་
 ཏུ་སྤྱོད་འཁྱུངས། པ་ཆེན་སྤྱིར་ལྷ་པས་ལྷོ་བཟང་རིན་ཆེན་ཆངས་དབྱངས་
 ཕྱི་མཆོ་ཞེས་མཆོན་བཏགས། ད་ལྟ་དཔྱད་ཡོ་བརྒྱ་གསུམ་ལ་ཐེབས་པའི་
 སྒྲོར་དེོས་ལྷ་ཕྱུང་བཟུགས་མཛད་པས་ཆབ་འབངས་ན་མས་དག་འཕྱོ་ཅིག་...
 ཅང་རྩ་འཆར། འོན་ཏང་མཐོ་རིམ་དབང་འཛིན་པ་ལ་ལས་སྒྲ་ཏང་
 བཅས་མ་ཐེངས་པའི་ནམ་འལྱར་བསྟན།

རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་མེ་ཟླང (1697) ལོའི་ཟླ་༡༠ཆེས་༢༥ཉིན་
 ཆངས་དབྱངས་ཕྱི་མཆོ་མོ་གར་ཆེན་པོ་པོ་ཏེ་ལར་གདན་དྲངས་ཏེ་མི་འཛིགས་
 གདོང་ལའི་ཁྱིར་མངའ་གསོལ། རྗེ་སྲིད་རང་ཉིད་ཀྱིས་མདོ་སྐགས་ཀྱི་གཞུང་
 ཆེན་དང་། ལྷ་པ་ལྷུ་ལ། ལྷ་པ་ཅིས་ལོགས་བཀའ་འཁྲིད་ལེགས་པར་མཛད།
 དེ་མཚུངས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལྷེད་སྒོ་དང་འགོ་ལུགས་སྒྲོར་ལའང་ལྷུང་བ་མཛད།

སྐབས་འགར་འགྲིག་མིན་ཕྱིར་ཆེ་ཞེ་མིན་གྱིས་དབུ་ཕྱག་བཞུགས་པའི་གནས་ཀྱི་
ཚུལ་ཡོད། མདོར་ན། བོ་རྒྱལ་རབ་བཞུགས་སྐབས་རིག་གནས་ཀྱི་དང་།
ཉམས་པར་བྱ་སྟན་ཆོག་ལ་སྦྱངས་པ་མཐར་ཕྱིན་མཛད།

དེ་ནས་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་སྤང་(1697)ལོར། དཀོན་
མཆོག་རྒྱལ་འདི་ཉན་ཆེ་ཡི་འཕེན་པ་ཚོགས། དེའི་བུ་ལྷ་བསངས་ཉན་ཁྲིར་
བསྐོས། དེ་ནི་ཁེངས་དྲེགས་ལྡན་པ་དང་། བཀུག་ཚུབ་ཆེ་བ། བཀུ་
ལམ་ཅན་ནིག་ཡོད་པས་ཁྲིར་འཁོད་མ་ཐག་རྒྱུ་ཁོ་པ་ཆོས་པོད་བྱུ་འཛིན་པའི་
དམིགས་བསལ་དབང་ཆ་ལོན་གཏོར་འདོད་མེད་པ་ཅམ་མ་ཐད། རྒྱལ་མཆོག་
ལྷ་པ་ཞིར་བྱ་གཤེགས་ཐིན་པ་ཤེས་ཉམས་པོད་ཀྱི་མིན་དབང་ཡོངས་ཀྱི་འཛིན་
པའི་བྱས་ལ་བཀས་སོར་སྟམ་ཉེ་ཐར་ལས་ཉམས་པའི་སྐོན་སྟེན་ཕྱིན་དུ་གྱི་བ་
མཐའ་དག་ལ་ཁེ་བྱས་བྱས། རྩེ་མིན་གྱིས་གོར་མར་བཅི་བཀྱར་མེད་ལགས་
དང་། ཆངས་དབུངས་ཀྱི་མཆོས་ཚུལ་ཐིན་གྱི་བ་མར་པོ་མཛད་ལགས་
སྐོར་དཔྲོག་གཏམ་དང་། དཔྱེན་སྦྱར་དཔྲུགས་ཤིང་རེ་མར་བྱས། རྩེ་མིན་
སངས་ཀྱས་ཀྱི་མཆོས་ཀྱི་རང་ཉིད་ཀྱི་མིན་དབང་དེ་དོན་མེད་བུ་ལྷ་བསངས་
ཉན་ལ་སྦྱོར་པར་ག་ལ་འདོད། དེར་བརྟེན་དབང་བཞུར་བྱས་རིམ་ནང་
ཁྲལ་བྱ་མིན་དབང་ཚོག་ལེན་ཁྱེད་པའི་ཁྱོད་ཤིང་གསེན་གྱི་འཐབ་ཚོད་ཅིག་
ཡངས། ལྷ་བསངས་ཉན་གྱིས་དྲག་ལྷགས་ལ་བརྟེན་ནས་མིན་དབང་འཕྲོག་
འདོད་ཀྱང་སངས་ཀྱས་ཀྱི་མཆོ་མཆོན་སྟན་ཉམས་པར་ཆེ་པས་ཁྱེད་ཐམས་ཀྱི་
དཀའ་པར་བྱུར། སངས་ཀྱས་ཀྱི་མཆོས་ལྷ་བསངས་ཉན་དང་རྗེས་འབྲངས་
པ་བཅས་མཐར་སྦྱོར་བསམ་ཀྱང་། རང་ཉིད་ལ་སྟོབས་ལྡན་གྱི་དམག་
དབུར་མེད་ལྷ་བསངས་དབང་ཅམ་ཅན་གྱི་དབང་པོ་ལག་རྒྱལ་དང་མཚུངས་པར་

277

བར་འདུམ་མཛད།   གསེར་གཏུར་འཛམ་སྒྲིབ་ཀྱི་གཅིག་གི་མཐུན་ཏུ་
 བཞུགས་པ་བསྐྱེད་པའི་བཅུགས།   རྩེ་མིན་ཕྱིས་པ་སངས་ཀྱིས་ཀྱང་མཆོ་རྩེ་སངས་
 བཅུགས་མི་ཆོག་པར་གོང་དཀར་ཏུ་གཞིས་ཆོག་ཏུ་མེད་པ་དགོས་ཀྱང་དང་།
 རྩེ་བསངས་ཉན་པོད་ལ་བཞུགས་ན་པལ་མེར་མེད་ལྟེན་པས་རང་ཕྱལ་དུ་ཕྱིར་
 སྐྱོད་ཀྱི་བཅས་གཏན་འཁེབས་མཛད།   དེ་ནས་གཤོ་ཅན་རྩེ་བསངས་ཉན་
 ཕྱིས་རང་ཕྱལ་དུ་ཕྱིར་སྐྱོད་ཀྱིས་ན་ག་ཏུར་མེད་པས་རྩེ་སངས་ཀྱི་མཐུན་པལ་ན་པས་
 བསྐྱེད་པའི་གསེང་གི་འཕགས་པོ་དང་།   རྩེ་ཕྱིར་དམག་ལ་མ་ཁག་གཞིས་
 ཉན་དམག་བྱངས།   བོད་དམག་རྩེ་བས་ཕྱགས་ཞན་པས་འགོག་ཆོལ་རི་
 རྩེར་ཕྱིས་ཕྱིར་དམག་པལ།   སངས་ཀྱིས་ཀྱང་མཆོ་འར་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་ཏུ་
 ཕྱིར་།   མཐུར་རྩེ་ཕྱིར་ཕྱིར་ཅེར་རྩེ་བཟང་གི་རྩལ་མཆོ་རིར་བཟུང་གིས་
 (འདི་དང་སངས་ཀྱིས་ཀྱང་མཆོ་རྩེ་མ་ནས་འཁེབས་པ་ཡོད་སྟེད) ཡོད་པ་འདི་
 བོད་མི་ཞིག་ཡིན་ཁར་ངས་བོད་ཀྱི་ཆབ་འབངས་ཀྱི་དོན་ཏུ་བྱ་བ་རི་རྩེ་དཔ་
 བཅུགས་པས་མོས་ང་མི་གསོད་ལ་འདི་བཅུད་ནས་རྩེ་བསངས་ཉན་ལ་སྟེན་ཆ་
 འདྲ་ཡང་ཕྱིར་ཀྱི་ཡོང་ངམ་དགོངས་ཏེ་རྩེ་ཕྱིར་ཕྱིར་ཅེར་མེད་པ།   བསངས་
 ཕྱལ་ལས་འདས་པ་ཞིག་ལ་ལམ་མེད་བཞུགས་པའི་གཏུག་ཏེ་བཀོད་པ་ཞེས་
 བཀའ་པལ།   རྩེ་མིན་ཕྱིས་མཐུལ་བཅད་གྲུབས་ཡོད་པའི་སྐབས་དེར་ངས་
 བཞུན་པ་དང་ཆབ་མིན་ལ་སྐྱབ་ཞིང་མཆོད་ཡོན་ལར་ཀྱང་མ་དོར་བར་བསམ་
 བཟང་ཁོན་ལས་བསམ་ངན་རིགས་ཅི་ནས་ཕྱས་མེད་གཞིས།   ང་ཡི་སྒྲིང་མར་
 ཡོ་བཅད་ཕྱིར་ཁྲག་དཀར་པོ་ལས་དོན་ཀྱང་མེད་ཅེས་གསུངས།   རབ་ཕྱིར་
 བཅུག་གིས་པའི་ཤིང་བྱ (1705) ཡོད་ཆེས་འཁོར་མཐུལ་བཅད་དེ་
 དེ་ཕྱིར་ཕྱིར་གི་རྩེ་ལ་བསྐྱེད་པས་སྤྱི་ཟམ་འོག་ཉིན་འགའ་ཞིག་ཕྱས་སྟེ།   རྩེ་

སྲིད་བཤོངས་ལུལ་དེར་མཆོད་ཉིན་དཀར་པོ་ཆུང་ཏུ་གཅིག་བཞེངས་པས་.....
 ཟུང་ཁུང་དངོས་ལྷ་མཆེལ་རྒྱ་ཡོད། བོད་འབངས་ན་མས་ནས་ཕྱི་སྲིད་
 བཤོངས་པའི་གནས་ཆུང་མོས་འཕལ་ལྷག་བཅལ་གྱིས་མཁར། ལྷ་བསངས་
 ཉན་གྱིས་ཐེ་སྲིད་པངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོད་ལྷས་དག་དབང་རིན་ཆེན་བཤོངས་.....
 དཀོས་ལྷམ་ནས་འཛིན་བཟུང་བྱེད་པར་བཏང་ཡང་མ་ཆེད། ཁོར་གི་ལྷ་ས་
 བས་འཇམ་དབངས་ཤོར་མ་ཆེན་པོར་རྒྱལ་རྒྱུད་དབྱར་རོགས་ལྷ་བར་མེས་.....
 རྒྱལ་ནང་ལུལ་ཏུ་ཤོས་མེབས།

ཐེ་སྲིད་པངས་རྒྱས་རྒྱ་མཆོད་ནི་རིག་པའི་གནས་ལྷར་བྱང་རྒྱལ་པའི་མ་.....
 རྒྱ་པའི་ཏ་དང་། ཆབ་སྲིད་མཁས་ཅན་ཞིག་ཡིན་པས་རྒྱ་ཆེ་ཕྱི་ལ་པོད་རིང་
 འཇམ་དབངས་ཤོར་མ་ཆེན་པོ་དང་། རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་པའི་བཀའ་བཀོད་
 ལྟར། བོད་མི་དམངས་ལ་མན་པའི་བྱ་བ་ཏུ་མ་མཛད། ལྷག་པར་ཏུ་བོད་
 གྱི་རིག་གནས་ཤོར་འཕེལ་གཏོང་བའི་སྒྲན་ཏུ་རྒྱ་རལ་ཆད་མེད་བརྒྱན། འདི་
 བོད་འབངས་ན་མས་ལ་བཀའ་རྒྱ་ལྷག་པར་ཆེ་བས། ད་ལྟའང་མཆོན་མོས་
 པ་ཅམ་གྱིས་དད་བྱས་དང་རྒྱ་རྒྱར་ཅིག་ཅར་ཏུ་འཆར། འོན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་
 རྒྱ་མཆོད་ནི་སངས་རྒྱས་དངོས་མིན་ལྷ་བས་རྒྱུན་ཆ་ནི་ཡོང་སྲིད་རེས་རེད།
 རྒྱལ་དབང་ལྷ་པ་དཀོངས་པ་རྒྱ་གས་རྒྱལ་ལྷ་མཆེལ་འཕལ་ལྷན་རྒྱུན་ལྷ་མི་རྒྱལ་.....
 པ་དང་། རྒྱ་ཆེད་སྒྲན་ཏུ་ཆེ་ཉ་མས་ཆེ་བ། བདག་མོ་གཉིས་ཀྱི་ཁ་དབང་
 ཏུ་ཤོར་བ་མཁས་ཀྱི་རྒྱུན་ཆ་བྱང་།

དེ་ནས་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་མེ་ཁྱི(1706)ལོའི་ལྷ་པོ་ཆེས་ ༡

ཉིན། རྒྱ་པའི་ལྷ་མ་ཆད་སྲིད་བྱངས་རྒྱ་མཆོད་པོ་རྒྱ་པའི་གསེར་གྱི་ལས་པལ་ཉེ་ལྷ་
 རྒྱ་དགའ་ཆེལ་ཏུ་གདན་དྲངས། ལྷ་བསངས་ཉན་གྱིས་ཆད་སྲིད་བྱངས་རྒྱ་མཆོད་

རྒྱལ་དང་མི་མཐུན་པའི་སྐོར་གྱི་ཁར་ཤིའི་མཆོག་ལ་དབྱེན་སྦྱར་མང་ཅམ་
 རྒྱལ་པལ། སྐོར་མས་སྒྲུ་ཆོད་པ་ལྟ་སྤྱི་ཆའི་མི་སྣ་གསུམ་གྱི་འདྲིན་རྒྱ་མང་གསུམ་
 པ་རྩེ་མེ་ཁྱི (1706) འའི་ཟླ་ཡུལ་ལ་ཉིན་ལྷ་སྐྱུ་དག་འཆོལ་ནས་གདན་
 གྲུང་། བོད་འབངས་སྒྲུ་མོ་མོ་མོ་གན་གཞོན་གྲངས་ལས་འདས་པས་དང་
 པའི་ཕྱགས་ཀྱིས་སྦྱར་པའི་མཆོ་མས་གདོང་བསྐྱུས། གསོལ་པ་སྒྲོན་ལམ་གྱི་
 ར་རོ་འབྲུག་སྐྱེ་ཤིང་པ་རྩེ་སྒྲོག། དེ་ནས་དན་འབག་སྒྱིང་ཁར་ཐབ་བསྒྲུ་
 རྒྱ་པའི་སྐབས་སྒྲུ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྒྲུངས་པའི་དགོ་འདུན་འཕོ་དཔལ་མངས་.....
 རྒྱལ་ནས་མིག་མཆོ་མས་ཁེངས་བཞིན་གསོལ་པ་འདེབས་པ་དང་འབྲེལ་.....
 རང་སྒྲིག་ལ་འཛེལ་པ་སྒྲུ་ཅམ་མེད་པར་སོག་པོའི་དཔུང་དཔལ་གི་ལག་ནས་
 ཆོངས་དབྱངས་སྒྲུ་མཆོ་སྦྱར་སྒྲོགས་ཏེ་དག་འལ་ལྷན་མོ་གྲང་རྒྱ་གདན་གྲངས་.....
 ལས་སྒྲུང་སྒྲོལ་བྱས་པས། ལྷ་བསངས་ཉན་གྱི་དཔལ་དཔུང་གིས་འབྲས་
 སྒྲུངས་དགོན་པར་གསལ་བཤམས་པར་དཀའ་བཅུ་རག་དཔལ་དཔལ་མཁོན་
 དང་། ར་སྒྱིང་ཞབས་རྒྱུ་སོགས་གྲུ་དཔལ་མོངས་ཀྱིས་དཔལ་འཐབ་
 རྒྱུ་པར་འདོད་ལྱང་། ཆོངས་དབྱངས་སྒྲུ་མཆོ་སྦྱར་སྒྲོགས་མི་བཟོད་པར་
 གི་གསོན་གང་ལྱང་ཡང་འཕྱོད་པ་མེད། རང་རེ་རྒྱལ་གང་སྒྲུང་འབྲས་
 ཡང་ཞེས་གསུངས་ཏེ་ལྷམ་པ་མེད་པར་སོག་དཔལ་གི་ཁྱོད་རྒྱ་མེབས། དེ་
 ལས་པེ་ཅིང་རྒྱ་འཁྱིད་པའི་ལམ་པར་མཆོ་སྦྱར་གྱི་ཉི་འབྲུག་རྒྱ་སྒྲིབས་སྐབས་...
 སྒྲོད་བཤོལ་བཅང་། སྐོར་མ་ཆེན་པོར་ཆོངས་དབྱངས་སྒྲུ་མཆོ་སྦྱར་རྒྱ་
 རྒྱུང་གཞི་རྒྱ་པོ་སོག་ནས་དགོངས་པ་རྫོགས་རྒྱལ་པའི་ལྷན་སྒྲོན། དེ་
 ལས་བཟུང་ཆོངས་དབྱངས་སྒྲུ་མཆོ་སྦྱར་གསོན་ལ་བཟུང་དཔལ་པོ་དང་།
 ལྷ་རྒྱ་ལ་བཟུང་ལེར་པོ་བཞེས་ཏེ་གནས་བསྐོར་པར་བཟུས་སོག་ལྷམ་གྱི་.....

བར་པོར་ཐེབས། མོག་མར་ཚོར་པ་པ་ཆེན་མེས་པ་དགར་པོ་ཞིག་
 འཕྲད། དེས་གཡག་པ་བརྒྱན་ནས་པོད་ཀྱི་ཚོགས་ལྷ་ཡར་འཕྲིད་ཡོང་།
 ལུང་ལམ་པ་ཐེབས་སྐབས་འཕྲིག་ཀྱིས་ཀྱང་ཚོས་མར་ཅམ་གཏུངས། ལུག་
 གྱིས་དྲན་ལྷས་ཚོད་མེད་ལྷས། དེ་ནས་ཁམས་མཚུན་མི་ཁྱོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་
 སྒར་ཆེན་འཕྲིང་རིང་གནས་བསྐྱར་རྒྱ་ཐེབས། དེ་ནས་འབར་པ་ཐེབས་
 སྐབས་ལྷ་པ་དེར་ནད་པ་མས་ཆེན་པོ་ཞིག་ལྷར་ཆེ་མི་ཤི་མར་པས་སྐྱུ་ཕྱུར་སྐྱེའོ་
 བཀའ་ཐོད་པར་ལུང་པོ་སྐྱེའོ་པར་ཡང་ཐེབས་སྐད། དེ་རྗེས་ཁམས་དང་།
 རྩོམ་ཀྱིས་ཀྱང་ལུག་རིང་བཞུགས། རྩོམ་པོའ་ཁོ་རྩོམ་རྒྱུ་ཐེབས་སྐབས་རྩོམ་
 དཔོན་མོག་རིགས་ཞིག་གིས་རོ་ཤེས་ནས་འཛིན་པ་བྱུང་ལྷ། རྩོམ་པ་ཆེས་
 ཚོད་པར་ཡོང་བའི་ལམ་པར་བམམ་པས་མོད་དགར་པར་ཐེབས་སྐབས་ལྷས་
 བར། རྩགས་པོའི་ཀྱིས་ཀྱང་ལུག་རིང་བཞུགས། བཅོན་པ་མཚུར་ནས་རྩགས་
 པོ་སྐྱེ་མ་ཞེས་འཕྲོད། རྗེས་ཀྱི་རྩོམ་པ་པོར་ཐེབས་གཉིས་ཅམ་ཐེབས། དེ་
 བས་ཀྱིས་གར་དང་བལ་ལྷ་ཀྱང་གནས་བསྐྱར་རྒྱ་ཐེབས། བཟོར་ན་ལྷ་པ་སྐྱུ་
 ཀྱང་མར་ཐེབས་དེ་དགར་རྒྱུ་པ་ཐམས་ལས་འདས་པ་བྱུང་། རྩོམ་གས་ཀྱི་ཚོར་
 ལྷ་ལྷན་ལྷམ་ཚོགས་པ་ལྷུང་བས་མོ་བདེ་ལ་ཆེག་སྒྲན་པ་དང་། དཔེ་དོན་
 བཅོངས་པའི་སྒྲན་ཚོགས་རྒྱ་མ་བཅས་ས། དེ་དག་གི་པོད་རིགས་པོ་མོ་གན་
 གཞོན་ལུག་གྱིས་རག་ནས་རྩོར་ལྷ་པ་པ་མ་ཟད། རྩོན་དག་གི་ཁམས་པ་མར་
 པོས་རྒྱུར་བཅས་པ་རྩོད་རི་ཆེད་པ་མཛད། བཟར་དཔྱར་པོ་༤༠ཉམ་ཅམ་
 འཚོ་བཞུགས་གནད་ཆེ་མཚོ་མོན་གྱི་ཉི་འགམ་རྒྱ་དཔོངས་པ་རྩོགས། སུམ་
 ལྷར་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་ཆུ (1706) ཡོང། རྩོམ་པས་ལྷ་པ་ཀྱི་ལྷ་
 ལུ་དེར་པད་དགར་འཛིན་པ་རག་དབང་པོ་ཤེས་ལྷ་མཚོ་ཞེས་མིང་བཏགས་

བས་གསེར་ཁྱིམ་མངའ་གསོལ།   དེར་བརྟེན་པོད་འབངས་སྒྲིལ་གྱི་ཕྱིས་
 ལྷ་བསངས་ཉན་གྱི་གཤོ་སྒྲིལ་གསལ་ཞིང་གསལ་བར་རྟོགས་ནས་སྒྲུ་ཞ་བས་ཤི་……
 ཤེས་སྒྲུ་མཆོ་ལགས་ཞེས་འཛོད་པ་ལས་ཁྱས་ཀྱང་རྒྱ་ལའི་སྒྲུ་མ་ཡིན་པ་ཁས་ག་
 ལ་ལེན།   ཁྱས་དེར་པོད་གྱི་གནས་སྒྲུ་ལ་རྟོག་འཛིན་ཆེ་བས་གོང་མ་མཆོག་
 བས་ཉན་ལང་རྟོ་ཐུ་སོགས་དཔོན་རིགས་པོད་ཁྱ་བཏང་གནང་བ་མ་ཟད།
 བཀ་ཆེན་སྒྲུ་ཤིང་སྒྲུ་བ་སྒྲོ་བཟང་ཤི་ཤེས་ལ་བཀ་ཆེན་ཡིར་ཉི་ནི་ཤི་བརྟེན་……
 ཆེན་པོ་རིན་པོ་ཆེ་ཞེས་པའི་ཆོ་སྨོད་དང་གསེར་གྱི་བཅའ་ག་གནང་།   པོད་གྱི་
 ལྷགས་གཉིས་བྱ་བ་སྐྱོང་དགོས་པའི་བཀའ་མཁུ།   དེ་ནས་བཟུང་ཡིར་ཉི་
 ཞེས་པའི་ཆོ་སྨོད་གནང་བའི་སྒྲུ་ལ་དང་།

བཛོད་ན། བཤད་སྒྲུ་མ་བསད་གྱི་བྱ་ལའང་ཡོད་ཅིས་པའི་གནང་གཉམ་
 ལྷར། ལྷ་བསངས་ཉན་གྱིས་པོད་གྱི་སྤྱིད་དབང་ཡོངས་རྒྱགས་འཕྲོག་སྒྲུབ་པའི་
 ཆེད་ཁྱ་སངས་ཀྱས་སྒྲུ་མཆོ་དཔར་གསོད་བཏང་བས་མི་ཆོག   སངས་ཀྱས་སྒྲུ་
 མཆོས་ཁོ་པའི་མ་ལ་ཟས་ཁྱག་གཏོང་ཅིས་བྱེད་སྒྲུ་ལ་དང་།   གོང་མར་བཅི་
 བཀྱར་མེད་ལྷགས།   སོག་པོ་རྒྱན་གར་བ་དང་རན་འཕེལ་བྱེད་སྒྲུ་ལ་སོགས་མ་
 ཉེས་ཁ་གཤོག་དང་།   དཀར་ནག་གཤམ་གྱི་སྒྲོག་པའི་གཉམ་འཆལ་མང་ཅམ་
 བཀྱར་པ་སྒྲོས་ཅི།   རྒྱ་ལའི་སྒྲུ་མ་ཆངས་དབྱངས་སྒྲུ་མཆོ་མཐར་བསྐྱད།   གོང་
 མ་ཁང་ཤིའི་མཆོག་ལའང་དབྱ་བསྐྱར་གཤོ་སྒྲིལ་སྒྲུར་བས་པོད་གྱི་སྤྱིད་དབང་
 ཡོངས་རྒྱགས་ཁོ་པས་བཟུང་བའི་དམིགས་ལུལ་རན་པ་དེ་ཡོངས་སྒྲུ་བསྒྲུབས།
 དེ་བས་ལ་མཆོན་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་མཁྱིམ་ནད་མིག་ཅན་ལ་ལས།   ད་ལྟའང་སངས་
 ཀྱས་སྒྲུ་མཆོ་ནི་ཁ་བཤལ་པ་དང་།   རྒྱལ་ཆོང་པ་རེད་ཟེར་བ་སོགས་གྱི་གཉམ་
 འཆལ་མང་ཅམ་སྒྲོག་པ་ནི་གཤག་ཞ་བས་རྒྱ་བ་དང་མཆོངས་སོ།

དེ་ནས་ཤུར་ཕྱི་ཆར་པའི་ཆར་ཐག་ཚད་ལྟར།   བར་ཐིགས་པའི་
 ཐིགས་ཐག་ཐི་ཚད་ཅེས་པའི་གནའ་གཏམ་ལྟར།   ལྟ་བུར་ལྟ་བུས་
 གཤོ་ཕྱི་ཕྱིར་བ་དང་།   དྲག་ལྷགས་ལ་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་རང་
 བཅོམས་ཀྱིས་དཔར་གསོད་བཏང་།   ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་ཐམས་པར་
 སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོའི་ལྷན་ཕྱེ་མིང་རག་དཔར་འི་བ་ཆེན་ལྷོག་ཏུ་ལྷན་ནས་གོང་
 མ་ཁར་ཤིའི་མཚོག་ལ་སྐྱབས་བཅོལ་བར་ཕྱིན།   ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་དཔར་ཆ་
 ཡངས་རྒྱལ་ལ་འཕྲོག་པས།   བོད་འབངས་ན་མས་ལ་བཟོད་པར་དཀར་པའི་
 རྩལ་བཤམ་ལྟར།   ལྟ་བུར་ལྟ་བུས་རྒྱ་མཚོའི་ཞབས་འཁྱེད་འགའ་ཞིག་
 ཐིག་ལྟ་བུར་ལྟ་བུ་ལ་འཁོན་ལན་སློག་ཆེད།   སོག་དཔག་གི་དབྱར་ལྷགས་
 ལ་བརྟེན་ནས་སོག་དཔག་ཐམས་སྟོན་པའི་འཐབ་ལྷན་ཤུར་ཕྱི་ཕྱི་ཅང་.....
 ལྷན་ཕྱི་ལྷན་གར་བར་དཔག་འོགས་བཅོལ་བས་ལྷན་གར་བའི་དཔག་དབྱར་...
 བོད་ལ་ལྟགས་ཏེ་ལྟ་བུར་ལྟ་བུ་བ་དང་།   དཔག་འཐབ་དྲག་པོ་ལངས་སོ། །

བཞི་པ།   ལྟ་བུར་ལྟ་བུས་དྲན་དང་ལྷན་གར་བའི་དབྱར་ཕྱིར་
 དབར་འཕྲོག་མེན་ལྱེད་པའི་འཐབ་ཚོད་དང་།   ཆེན་གོང་མའི་
 དཔག་དབྱར་བོད་ཏུ་བསྟོན་ཏེ་ལྷན་གར་བ་ཐམས་པར་ཕྱེད་པའི་.....
 རྒྱར།

ལྷན་གར་བ་ནི་དབྱས་ལ་ཐ་སྐྱེ་ཕྱེ་བཞིའི་ལྷན་ཐིག་ཕྱིན་ལ་སོག་ཕྱེ་.....
 འདི་དང་བོད་ཀྱི་དབར་འཁོན་པ་འཕྲེལ་བ་ཕྱིན་ཏུ་ཆེ།   དེ་ལྟར་ཐའི་
 འདི་ལྷན་དགའ་ལྷན་བོད་ཏུ་ཡོངས་ནས་རབ་ཏུ་ལྷུང་།   ལྷན་མཚོག་ལྷ་པ་
 ཆེན་པོ་སྐྱེ་འོ་མས་བཀའ་འཁྲིད་མཛད།   དེ་དང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ནམ་
 གཉིས་མཉམ་ཏུ་སྒྲོབ་སྒྲོབ་མཛད་པས་ཐན་རྒྱུན་དཔར་མཛོལ་ཐུན་ལྟ་བུར་

ཆེ་བ་ཕྱུང་། དེ་ནས་རྒྱ་གར་བ་ཚོ་ག་མེད་ཀྱི་མཆོད་ན་མས་མི་མཐུན་པར་
 བར་འཐུག་ཕྱུང་བས། དགའ་ལྡན་གྱི་ར་ཚོ་ག་ནས་མ་གཅིག་པའི་རྒྱ་
 མཆོད་མེད་གེ་གསོད་མཁན་ལག་དམར་བ་ཚོ་ག་མོ་ག་ཏུ་བཏང་། རང་ཉིད་
 གྱི་ཆ་མོ་མེད་མེད་ཀྱི་ཕྱུང་བ་ལྟམ་ནས་རྒྱ་གར་ཉན་གྱི་མོ་གནས་བཟུང་།
 རབ་ཕྱུང་བ་ཆུ་གཉིས་པའི་མེ་ཁྲུང་(1697) ལོར། མོང་མ་ཁར་གྱི་དེ་མག་
 དཔུང་དང་དེ་མག་འཕམ་པས་ཕམ་ཉི་རང་ཚོ་ག་ཆེ་བས། ཆོ་དབང་རབ་
 བཏུན་གྱིས་རྒྱ་གར་བ་ཚོ་ག་མེད་ཉན་གྱི་མོ་གནས་བཟུང་། ཆོན་མོང་མ་
 མཆོག་ལའང་རོ་ཚོ་ལ་བྱས། ཏུས་དེར་མངས་རྒྱས་ཆུ་མཆོད་ཞུས་འཕྲིད་
 གིས་དཔུང་རོ་གས་བཅོལ་བ་དང་། ཏུ་མོ་མ་ཚོ་ག་མེད་རང་ལྟ་བུ་མངས་ཉན་
 དབང་འཁོན་འཛིན་ཡོད་ལྟ་བུ་གར་པས་གཡོ་རྒྱུ་ལྟུང་བས་ལྟ་བུ་མངས་
 ཉན་ཆར་བཅད་དེ་རང་ཉིད་གྱིས་མོད་གྱི་མིད་དབང་བཟུང་བའི་རན་མེམས་
 བཅངས།

ཏུས་དེར་ལྟ་བུ་མངས་ཉན་གྱི་ཕུ་ཕུ་མོ་དགའ་ལྡན་བཏུན་འཛིན་བཟུན་
 མའི་བཞོ་སྐལ་འཛིན་པའི་ཏུས་ལ་བབས་ཏེ། མོང་མོ་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་
 བོ་ཆོ་དབང་རབ་བཏུན་ལ་ཐུས་མོ་བཞིན་གྱིད་གྱི་ལ་འཁོར་ལེགས་པ། རྒྱ་
 ཕུད་བཟང་བ། མཚོང་བ་ཅམ་གྱིས་ཡིད་དབང་འཕྲོག་པ་ཞིག་ཡོད་པས།
 དེར་དགའ་ལྡན་བཏུན་འཛིན་མེམས་པ་མོར་ནས་ཡབ་ལྟ་བུ་མངས་ཉན་ལ་དེ་
 ར་ཡི་བཟུན་མོར་ཁྲུངས་པར་བྱ་ཟེར། རྒྱ་གར་པས་ལྟ་བུ་མངས་ཉན་ལའང་
 འདི་སྐད་ཅེས་འཕྲིན་ཏུ་བྱས་སོ་“གྱི། གར་གྱི་ཕུ་ཕུ་མོ་ལ་རའི་ཕུ་མོས་བཟུན་
 མོར་རོ་མོགས་ན་དེ་བཞིན་ཏུ་འདོད་པ་འདོད་པར་བྱེད་པ་གདོན་མི་ཐ་ཡང་།
 འཛིན་ཏེན་ན་རྒྱེ་མོ་ཚོ་ཚོས་དང་ལྡན་ལ། རྒྱ་ཆལ་དམ་ཐལ་ལ་མཁས་པ་

ནང་། འུད་མེད་མཚན་ཚུགས་ལ་མཚན་མའི་ཡོན་ཏན་བརྒྱད་དང་
 ལྷན་པ་ནི་ཆེས་ཆེར་དཀོན་ཏེ་མེ་ཏོག་ལྷུ་རུལ་ལ་རྒྱ་ལ་དང་འབྲ་བ་ཡིན་ནོ། ཟུང་
 ཟུང་གི་ཉིད་པའི་ནོར་རྒྱལ་ནི་སྐད་ཅིག་གིས་འཕེལ་ཞིང་། སྐད་ཅིག་གིས་
 འཛད་པ། རྟེན་པོ་མེད་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་གཞིན་རྒྱ་མའི་ཆེ་
 པའི་སྐད་ཏུ་དེ་ལྟར་ཟུང་ཆེན་འཁུམ་ཐག་གི་གྲངས་ལྷུ་མང་པ་ཡང་རིན་ཏུ་.....
 ལྷུ་ཡེ་ཅིག། བྱིད་ཀྱི་རྒྱ་ལྷུ་པོ་ཡང་ལྷུ་ལ་འདིར་མངགས་པར་གྱིས། པའི་ལུ་
 མོ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མཛའ་པར་བྱས། ཡིད་མཐུན་པར་བྱས། ལྷན་
 འདེས་པར་བྱས་ཏེ་བྱི་ནས་ཡང་ལྷུ་ལ་དཔུས་ཉིད་ཏུ་བཏར་པར་བྱའོ”། ཞེས་
 རྒྱུ་ལ་ཡིག་ལྷུ་ལ་བས་ལྷ་བསམས་ཀྱི་བསམ་པར། རུག་གར་ལྷུ་པོ་ཆེ་དཔར་
 རུག་བཟན་ནི་གཤམ་ཐབས་ཆེ་ལ། རང་བཞིན་གྱི་ཤར་པ་ཞིག་ཡིད་པས་
 གཉིན་མིག་ལྱ་བ་དེ་བཟུ་གིས་པ་ཞིག་གི་ཡོང་རྒྱལ། ལྷན་པར་ཏུ་དེ་ལྟར་ཟུང་
 འཁུམ་ཐག་གི་གྲངས་ལྷུ་མངས་བ་སྒྲོད་རྒྱ་དེ་ཡང་གིན་ཏུ་དཀར་ཟེར། ལྷུ་ལ་
 བསྐྱེད་ཏུ་དང་། བཀག་འཁོག་བྱས་ཏེ་ཡོན་ཤིང་བཞག “འདྲོད་པས་ལྷུ་
 པའི་སྐྱེ་པོ་ཡིས། མི་བྱིད་ལྱ་བ་གར་ཡང་མེད།” ཅས་པ་རྒྱར། ཉིན་ཞིག་
 དགའ་ལྷན་བཟུན་འཛིན་ན་ཤེ། བྱི་བྱི་ཡབ་ཆེན་ལྷུ་པོ་བདག་ལ་གསོན།
 གལ་ཤིང་ད་དགའ་མའི་དོན་ཏུ་རུག་གར་ཏུ་གཏོང་བ་མི་གནང་ན། རས་
 འདིར་སྐྱོག་འདོར་པར་བྱེད་དོ་ཟེར། གི་རྒྱུར་ཏུ་ཞིག་བཏོན་ནས་རང་ཉིད་
 བྱི་རྩོད་པར་བཟུན་ཏེ། སྐར་མོ་བཅུ་གཉིས་ཅན་དཔལ་པར་བྱས་སོ། ལྷ་
 བསམས་ཏན་གྱི་བསམ་པར་ད་འཁོག་ཐབས་མེད་པའི་གནས་ལྷུ་ལྱུང་པས་.....
 ལྷགས་མ་བཟོད་པར་བྱ་ལ། དེ་རྒྱར་མ་བྱིད་ལགས། འཛིག་ཉིན་ན་ཟླ་
 སྐྱོགས་ནི་བཅའ་ལྱུང་ཉིད་ལྷུ་ལ། དལ་འབྱོར་གི་ལྷན་གིན་ཏུ་ཉིད་དཀར་

བས། རང་སྐྱོད་རང་གིས་འདྲོང་བས་ཅི་ལ་ཐོབ། མོག་པའི་བསམ་པ་
 རྒྱངས་ཏེ་ཡིད་ལ་གསོན། བྱིད་བྱི་རེ་བ་བདག་གིས་བསྐྱོང་བར་བྱ་ཞེས་
 གསུངས། ད་རུང་ལྷ་བསངས་ཉན་གྱི་དགོངས་པར། མེདས་འདིའི་
 གཉེན་སྲིད་བརྒྱད་མོག་མེ་གཉིས་དཔར་གྱི་འཁོན་འཛིན་སེལ་མོག་མཛེས་.....
 བཅེའི་མཐུན་ལམ་གསར་པ་ཞིག་འཇུགས་སྤྱབ་ན་བྱ་བ་རན་པ་དེ་བཟང་པོར་
 འཇུར་བའང་ཡོང་གིད་སྟེ།

དེ་ནས་རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་མེ་བྱ (1717) མོར། རུག་གར་
 རྒྱལ་པོ་ཆོ་དབང་རབ་བརྒྱན་གྱིས་རང་ཉིད་བྱི་གཙུང་པོ་ཆོ་དབང་དོན་གྲུབ་....
 དཔག་གྱིར་བསྐྱོས་ཏེ་རྟ་དཔག་ལྷ་སྟོང་ལྷག་ཅམ་པོད་རུ་བཏང་། ལྷ་བསངས་
 བྱི་སྐས་དགའ་ལྷན་བརྒྱན་འཛིན་སྐྱོག་རུ་བཤོངས། རུས་དེར་མངའ་རིས་
 བྱི་བྱིད་པོ་ཁང་ཆེན་པས་ལྷ་བསངས་ཉན་ལ། བླ་མེན་གྱི་རིག་པ་འཛིན་
 པ། འབྲེད་པ་དང་ཚོད་པ་ལ་དགའ་བའི་རུག་གར་བའི་དཔྱད་ཆོགས་སྟོར་
 ཐག་ལྷའི་གངས་དང་ལྷན་པ་ཡུལ་ནས་བཀྲིག་སྟེ་མངའ་རིས་བྱི་ཚྭ་གས་སྟུ་.....
 ཚྭ་གས་སོ་ཞེས་ཐོས་ན་དཔྱ་དང་གཉེན་རི་ལྷར་ཡིན་བརྟག་དགའ་བས།
 བསྐྱོར་གསུམ་གྱི་གཡུལ་གྱི་ཆོགས་ཉེ་བར་བཤམས་ཏེ་སངས་གྱི་མཚམས་.....
 ལྷ་བདག་ཅག་འདྲོང་བར་ཆས་ན་རིགས་དང་མི་རིགས་པ་བཀའ་སྤྱོད་ཅིག་....
 ཅས་འཕྲིན་ཡིག་སྤུལ་སྟུངས། ལྷ་བསངས་ཉན་སོམ་ཉི་འཆར་ཡང་། བཀའི་
 མཐུན་ན་འདྲོན་སྤྱུང་དང་། བརྟེན་གན་དེ། རུག་གར་རྒྱལ་པོ་ཆོ་དབང་
 ལ་དགའ་ཡང་བདག་ཅག་ལ་སྐྱོལ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡང་མེད། རུག་གར་
 བའི་སྤྱོ་མོ་སྐས་སྤྱོ་པོ་དགའ་ལྷན་བརྒྱན་འཛིན་གྱི་བག་མར་བྱུར་པས་སྤྱགས་....
 དོགས་རན་པ་ཅི་ལ་དགོས་ཞེས་གསོན། བམ་ཞིག་སོང་ཅམ་ན་རུག་གར་

པའི་དཔུང་ཚོགས་རྒྱལ་ཉོར་ཅེ་མ་རྒྱུ་ཆད་མ་གསལ་པའི་ལྷལ་ལམ་གསལ་པ་
ནས་འོངས་ཏེ།   བདག་ཅག་གི་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བསངས་ཀྱི་སྤྲས་དང་བག་མ་
རྒྱལ་མཁན་ཡིན་ཞེས་ནག་ཚད་ཏུ་འཕྱོར།   ལྷལ་དེར་དཔག་ན་མས་ལ་ཆབ་
འབངས་ཀྱིས་བཟའ་བ་ཏུ་དག་གི་རྒྱུར་བ་ཡང་ལེགས་པར་སྤལ།

རུས་དེར་ལྷ་བསངས་ཀྱི་སྤྲས་མ་རྒྱུ་ལའང་མཚོ་ཁོང་རྒྱལ་མའི་
འགའ་ལོགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཡིགས་ལས་རྒྱུར་མ་ཞིག་ཁྲངས་ཏེ་རྗེ་རྒྱུ་བཟུན་མོ་དང་
བཅས་པ་དགའ་མཁུའི་དཔལ་ལ་ཅི་དགར་ལོ་བཞིན་གནས་ས།

དེ་ནས་དེ་ཞིག་སོང་བ་ན།   བག་ཚད་གི་རྒྱུགས་ནས་རྒྱུ་གར་དཔུང་
ཚོགས་ཉེ་པར་ལྷགས་བཞིན་འདུག་ཅེས་གཏམ་གཅིག་མཁུག་གཅིག་མཁུད་.....
ཁྱབ་ཏུར།   འཇིག་རྟེན་པ་པལ་མོ་ཆེ་གི་དེ་བཞིན་སྤང་བ་ཞིན་ཏུ་མང།
ལྷ་བསངས་ཉན་ད་ཏུང་མོམ་ཉེ་མ་རྒྱུ་པས་དག་གཉེན་ཅི་ཡིན་མ་ཤེས་.....
པར་ཐེལ་ཆེ་བ་མོང་གོལ་ཙ་གི་ཏ་དང་སྤང་དཔག་དང་བཅས་པ་མངགས་.....
པས།   དེས་ཉིན་མཚན་བཟུད་མར་བཟུད་དེ་བྱང་གནམ་མཚོའི་ཉེ་འགམ་ཏུ་
རྒྱུ་གར་པའི་ཐེལ་ཆེ་བ་དང་ཕྱད།   བག་རྒྱུན་དཔག་འཐབ་བྱས།   བ་
ལོ་པའི་དཔག་དཔུང་ནས་མཁུའི་སྤང་ཚོགས་ས་གཞིར་འཕྱོང་བ་ལྷར་.....
མཐའ་ལས་པ་མཚོང་པས་དངས་སྤྲལ་གིན་ཏུ་རྒྱེས་ནས་རྒྱུར་མོས།   ལྷ་
བསངས་ཉན་ལ་རྗེ་ལྷར་མཚོང་བ་དག་སྤྲ་གསར་མེད་པར་གསེར་རྒྱན་རྒྱན་.....
པས།   བཞི་བཞོར་ཏུ་རྒྱུད་པ་ཤེས་ནས་དེ་མ་མག་ཏུ་བཞུའ་ཡི་རྒྱུན་པོ་
ན་མས་ལ་རྒྱུན་མཚན་དེ།   དཔུང་ཚོགས་ན་མས་འདམ་གཞུང་ཏུ་ལྷགས་
ནས་འཆབ་འཆུབ་ངར་དཔག་གྲམས་མཛད།   རུས་དེར་མི་དཔར་མོ་ལྷ་
པས་བརྟག་དཔུང་ནན་ཉན་མཛད་དེ་འདམ་རྒྱུངས་ཁྲ་འདུས་ཞེས་པའི་དེ་.....

འདི་ནི་རྩ་ཆུང་གི་འགྲུལ་འཛིན་པ་ལ།   མཐོ་ལ་བཅན་པ་ཞིག་འདུག་པས།
 དེ་བཟུང་ནས་དམག་འཐབ་བྱས་ན་ལེགས་པ་རྫོང་མ་ཐག་ཏུ།   ཉ་བསངས་
 གྱི་བཙུན་མོ་ཡམ་རྩེ་ཐར་པ་ཞི་ཁེ་ཐོ་རི་རིས་ཁྲིལ་གད་བགད་ནས།   མོ་ཉ་
 ཐོ་རི་རི་བྱ་བ་ཁྱོད་པོ་ད་ལྟལ་ཏུ་སྐྱེས་པས་མོ་མོ་པོ་པོ་དམག་འཐབ་བྱེད་བྱགས་...
 མི་ཤེས་ཁ་རོག་སྟོད་ཅིས་སྐྱེས།   ཉ་བསངས་ཁར་དཔུང་དང་བཅས་པས་
 འདས་གཞུང་གི་སྒྲོངས་གྱི་ས་ཆ་བཟུང་།   དེར་འཛིན་རག་བཟོས་ནས་
 དམག་གྲལས་མཛད།   དེ་ནས་ནམ་ཞིག་མོར་ཅན་ན་རྒྱལ་གར་པོ་དཔུང་
 གི་ཆོགས་བཞིན་རས་ལ་གོག་ཏུ་ཐ་རེ་ཐོ་རེ་ལངས་ནས་རྒྱལ་བ་པགས་པའི་.....
 གོས་དང་།   བྱིང་པ་ལས་བྱས་པའི་གོས་རྩལ་པོ་སྐྱོན་པ།   ལྷ་མོད་རིར་
 པོ་འཕ།   སྤུ་བྱང་གི་ཆ་བ་བཅད་ནས་ཅེ་མོ་བསྐྱས་པ་ལ་མོད་འདྲ་བ་སྐྱོན་
 པ།   ལག་ན་མཐུང་རིར་པོ་ཆོགས་པ།   ཐའི་འཕྱལ་འཁོར་དང་།   འཁོར་
 གསུམ།   རལ་གྱི་ལ་ཕོགས་མཆོན་ཆ་སྒྲ་ཆོགས་པ་འཛིན་པ།   བཞོན་པ་རྟ་
 མཆོག་མཆུག་མ་བཅིངས་པ་ལ་ཞོན་པ་སྟོབས་སྟོན་གེ་སར་དམག་གི་དཔུང་.....
 དང་མཆུངས་པ་ཞིག་ཉེ་བར་བསྐྱེབས་ནས་འདས་སྒྲོངས་སྤུ་འདུས་ཞེས་པའི་...
 མཁར་རྫོང་བཅན་པོ་དང་འདྲ་པའི་རི་པོ་དེ་བཟུང་ནས་གནས་སོ།   དེ་ནས་
 ཉ་བསངས་ཏན་གྱི་བཀའ་ཤི་སྟོན་པོ་ལོ་ཆོགས་སྟོས་ལེགས་པར་མཛད་དེ་ལྷག་
 རྒྱ་ཐར་ལ་གནས་པ་རྟར་བསྟད་ན་ཐམ་ཉེས་ཆེན་པོ་ཡོང་དེས་ཤིན་པས་དེ་.....
 མ་ཐག་ཏུ་ཐར་གྱི་ལྷེད་པའི་སྟོན་མཆུག།   མོར་གོལ་པའི་གཡལ་འབྱེད་
 པའི་ལྷགས་ལ་རྩལ་པོ་ལོ་སྟོན་ཏུ་འཕྱོ་པའི་དཔལ་པོ་ཁོ་ལོ་ལོ་ཆེར་གྲགས་པ་.....
 འགའ་ཞིག་དང་།   མཆུག་ཏུ་ཡོང་བའི་སྤུར་ཁེར་ཞེས་པ་འགའ་ཞིག།
 གཡས་གཤོན་ཏུ་རྩལ་པོར་སྟོ་ཉེ་པའི་སྤུས་ལོ་གཞོན་མཁན་ཏུ་གྲགས་པའི་.....

289

དམག་གིས་ད་པའ་མཛེངས་བརྒྱལ་པོད་ཀྱིས་དམག་འཐབ་བྱས་ཀྱང་། ལུན་
 གར་པའི་དམག་དཔུང་གི་རྒྱལ་ཆེ་བ། དམག་ཅལ་ཆེ་བ། གཡོ་རྒྱ་
 མཁས་པ་ཞིག་ཡིན་པས། སོ་རྩ་ཐའི་རི་རྒྱང་པ་ཟེས། དམག་དཔོན་
 འཇུག་ཐང་པའང་མེ་མདའ་རྩོད་པར་ཕོག་པས་ཉ་ནས་རྒྱུང་། དཀྱེལ་པོ་ཆེ་
 པོད་ནམས་གྲགས་མཚན་གྱིས་བཀྱལ། བོད་དམག་གཙངས་ལས་འདས་
 པའི་སློག་ཤོར། དེ་ནས་བརྒྱུད་བོད་དམག་གི་མཐུ་ཅལ་ཆེ་བ་དང་། གཡུལ་
 ཀྱི་ལས་ལ་མཁས་པའི་གྲགས་པ་ཐོབ། རྩ་བསངས་ཉན་གྱི་དམག་དཔུང་
 ལ་དཔོན་ཅིང་རྒྱ་ཁྱུང་འདེབས་པར་བྱེད་པ་བྱུང་སྐད། དེ་རྗེས་དམག་འཐབ་
 ལན་ཐང་བྱས་ཀྱང་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་སོ་རྩ་ཐའི་རི་རྒྱང་པ་ཟེས་པས་འདབ་
 ཆགས་གཤོག་པ་ཆག་པ་དང་མཚུངས་པར་བྱ་བཅས་མེད་པར་གིང་གི་ལ་.....
 བརྟེན་ནས་རང་གི་གཞིས་སྤྱོད་ལ། ལུན་གར་པའི་དམག་དཔུང་ཉིན་བཞིན་
 མཐུ་ཅལ་རི་ཆེར་བྱུང་། བོད་དམག་གི་ཉིན་བཞིན་སློབ་ཉམས་པའི་གནས་
 སྤྱི་བྱུང་རོ།

དེ་ནས་ལུན་གར་པའི་དམག་དཔུང་གིས་རིམ་བཞིན་རྩ་ཐའི་སློག་གས་སྤྱོད་
 དཔུང་འཇུག་བྱས། རྩ་བསངས་ཉན་དང་མྱོན་འབངས་ནམས་ནས་དཔུས་
 གཅང་གི་མཁར་རྫོང་བཅན་པོར་བརྒྱུད། སྤྱང་མན་ཆེན་ཤོར་མ་དང་།
 མཚོ་གི་ཤོར་རྒྱལ་ཐའི་འགམ་རོགས་ཀྱི་རྗེ་བོ་ནམས་ལ་སྐྱབས་པཅོལ་ནས་ལུན་
 ཁར་པའི་དཔུང་ཚོགས་བརྒྱག་པར་བྱེད་པའི་སློག་མཐུན། འོན་ཀྱང་ཐག་
 རིང་གི་རྒྱ་ཡིས། ཐག་ཉེའི་མེ་གསོད་ག་ལ་སྤུབ་ཐེར་བ་ལྟར། ལུན་གར་
 པའི་དཔུང་ནམས་རྒྱུར་རྩ་རྩ་སར་འབྱུང་། སོ་རྩ་བ་དང་། ཨོ་རོང་པ།
 འཇུག་ཐང་པའི་རིགས་ཀྱི་སྤྱོད་གས་དཔོན་རིགས་མེར་སྤྱོད་འགའ་ཞིག་དང་.....

བོད་དམག་ཁག་གིས་འཕྲིན་ལྗོངས་ལྷན་པ་ཅེས་ལས།   བོད་འབངས་ལས་
 ཆེ་བ་དང་།   ལྷ་པས་དཔལ་གྱི་དཔུང་དམག་གིས་ཡིན་པ་རངས་པའི་རྣམ་
 འཕྲུལ་ཉིན།   གཤམ་གྱི་ལས་ལ་ཞེན་ཆོག་ཅིང་སྤྱིར་ལུག་གི་རྣམ་པ་བརྒྱུད་།
 མོ་ལྷ་པས་གནས་ཆུང་ལ་དེ་རིགས་མཐོང་རྗེས་ལྷ་པས་རལ་ཉན་དང་དཔོན་.....
 དམག་ཏུང་གས་ཤིག་མདོ་ཁམས་བརྒྱད་མཚོ་གི་ཤོར་རྒྱལ་མོའི་འགྲམ་རོགས་...
 ལྷ་བརྒྱུད་ནས།   སྤྱད་དཔུང་རོགས་བཅའ་ཉེ་ལོལ་བ་ནི་བཙུང་བཟང་ཤོས་
 ཡིན་པའོད་ལྱང་དེར་མི་གསན།   དེ་ནས་སྤྱུ་འབྲུག་ཐང་དང་།   ག་བཞི།
 ལྷ་པའི་རྒྱལ་རོལ་རྒྱང་ཐང་ལྷང་རོགས་པ་དམག་འཐབ་ལན་ཐང་ལྷན་ཏུང་།
 རྒྱ་ཁ་ཕྱིར་ལྷ་མོ་གས་ལ་རྒྱ་གས་པ་ལྷར་གི་སྤྱུ་སྤྱུ་ག་བཞིན་རྗེས་འདྲིད་བཏང་.....
 བས།   ལྷ་པས་དཔལ་ཉན་དང་དཔུང་དམག་ཚོ་སྤྱིར་ཆེ་འདར་བཞིན་ཏལ་
 ཏལ་པོར་ལྱར་ཉེ་ཆེ་པོ་ལྱང་ཆེན་མོའི་ནང་ཏུ་ཤོས།   རྒྱན་གར་གྱི་དམག་
 གིས་པོ་ལ་ཐཐབ་བསྐྱར།   ལྷ་པས་དཔལ་ཉན་གྱིས་ར་ཏུ་ག་བཙན་པའི་ལག་
 ཏུ་ཐེམས་པ་ལྷར་དོན་མེད་གི་བ་ལས།   དམག་པོ་འགའ་ཞིག་དང་ལྷ་པོ་ཅིག་
 ཏུ་ཤོས་དོར་བ་དགའ་སྤྲུལ་ནས་དཔོན་གཤོག་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱན་གར་བའི་.....
 དམག་བཅུ་སྟག་ཅེས་དང་ལག་འཁོར་བཏང་།   དམག་གི་རྒྱལ་བརྒྱན་ཅེས་
 བསད།   ཐཐབ་ལྷ་པས་དཔལ་ཉན་དཔོན་གཤོག་གཉིས་ལྱང་ཤོས་དོར།   ལྷ་
 པས་དཔལ་ཉན་གྱི་སྤུ་སྤུ་པོ་ཤེས་རྒྱ་མཚོ་གཤེར་གྱི་ལས་ཐབ་སྤྱེ་སྤྱེ་ག་པོ་རིང་.....
 བཞག།   ལྷ་པས་དཔལ་པའི་རྗེས་འབྲངས་པ་གཙོ་བོ་འགའ་ཞིག་དམར་གསོད་
 བཏང་།   ལྷ་པོ་བསྟན་འཛིན་ཚོས་རྒྱལ་གྱི་གཏུང་བརྒྱད་གྱིས་པོད་ཀྱི་མིང་དབང་
 གི་ཁ་པོ་པོ་བརྒྱན་ཏུ་དོན་ལཱ་རིང་བརྒྱུད།   ཐཐབ་རབ་ལྱང་བཅུ་གཉིས་པའི་
 མེ་བྱ (1717) མོའི་ཆེ་ ༡༡ ཆེས་ ༡ ཉིན།   རྒྱན་གར་བས་ལྷ་པས་དཔལ་ཉན་

དམར་གསོད་བཏང་བས་ཤུ་ཤི་བཏུན་འཛིན་ཚུ་ལ་ཁྱིམ་ཁྱུད་ཁྱིམ་པོ་དུ་
འཛིན་པའི་དམིགས་བསལ་དབང་ཆ་མཁུག་པ་མྱིལ་པའོ། །

རུབ་གར་བ་ཆེ་རིང་དོན་འཇུག་ཁྱིམ་པོ་དུ་ཁྱིམ་དབང་བཟུང་རྗེས་མེ་
བྱ་ (1717) སའི་མོ་མཁུག་ཁྱུ་ཁྱིད་པོ་ད་པ་དགའ་ལུན་མའི་རིའམ་མཆན་...
དངོས་ལྷག་ཅེ་ལྷ་ལྷུ་རབ་བཏུན་ཁྱིད་ཚྭ་གི་ཁྱིད་པོ་དོ། རྗེ་ཁྱིད་འདི་
ནི་དཔུ་ཚྭ་རྩེ་ལས་དཀར་བ། མིག་ལྷགས་འཇུང་བ། ཞལ་ལ་སོ་ཉིག་
ཅམ་ལས་མེད་བ། རྩ་བའི་དབང་པོ་ཉམས་བ། གཏུང་ཚྭ་མི་གསལ་བ་
ལྷུ་ལྷིབ་ཏུ་ཁྱུར་བ། ལྷགས་ཚྭ་ཁྱིད་ཏུ་བཟང་བ། དཔུང་པོ་བཏུན་ཏུ་
ལྷག་ཅམ་ཞིག་ལ་མེབས་པོ་ད་པས་ཁྱིད་ཁྱིམ་པོ་དབང་ཆ་དོན་ཏུ་རུབ་གར་...
པའི་ལག་ཏུ་བཟུང་། དེ་དག་གིས་ཚུ་ལྷགས་ཤུབ་མཐའ་ཁག་དབང་
ཚུགས་རིས་འཛིན་ཉི་ཉིད་མ་པའི་དཔོན་ལྷེ་གཙུག་པོ་རྩི་ཡག་དང་། སྒྲིན་
པོ་ལ་ཁྱིད་པོ་གསལ་ཆ་མེད་པ་ཚུགས། རྩི་ཡག་རིག་འཛིན་ཆེན་མོ་བརྒྱ་འཕྲིན་
ལས་དང་། སྒྲིན་པོ་ལ་ཁྱིད་གི་གཏུང་ལས་བརྒྱ་འཇུང་མེད་ཚུ་མཆོ། སྒྲིན་
པོ་ལ་ཁྱིད་གི་མོ་ཆེན་དཔུ་ཤི་པོ་གསལ་ཉིད་མའི་ལྷ་མ་མང་པོ་བཏོངས། དཔོན་
ལྷེ་ཉིད་ཁྱུངས་ཁྱི་རིན་ཐང་ཡལ་བའི་གནའ་རྗེས་འཕྲོག་ནས་རང་ལྷལ་ཏུ་.....
དཔོར། ལྷགས་དེར་ཅོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་ལྷུ་གཏུང་ལང་པ་ལྷགས་ལྷད།
གསེར་གཏུང་འཛམ་ཁྱིད་ལྷུན་གཅིག་ཡུང་གཏོར་ཅིས་ལྱེད་ལྷགས་ལྷེ་ཁྱིད་.....
ལྷག་ཅེ་བས་འཛམ་ལྷུབ་ཁྱིམ་བས་ལ་བཏྱེན་ནས་བཀག་འཁོག་མཛད་པས་.....
གཏོར་མ་ལུབ། དམག་དཔུང་གི་སྒྲིག་ལམ་ཞུན་པས་ལྷེ་འབངས་མི་མེར་
ཁྱིམ་ག་ནས་ཡུང་འཕྲོག་བཅོམ་དང་། ལུད་མེད་ལ་ལོག་གཡེམ་སོགས་མ་
རབས་གཏུག་ལྷུབ་ཁྱིམ་ཚྭ་དན་འཛིན་པས་པོ་དབང་ལེད་མ་རངས་པར་...

[illegible]

ལྷ་ཁང་ཆེན་པའི་ཞབས་འབྲིང་རག་དབང་ཡོན་ཏན་གྱིས་ཅ་སྐྱེད་ངས་ཉི་.....
 བསྐྱར་གསུམ་གྱི་དཔུང་དམག་ཁག་གཅིག་བཅས་བསྐྱོད་ཀྱང་། དེ་དག་གིས་
 བཟའ་བཏུང་དོན་ཏུ་གཉེར་ཞིང་། བོར་ཡོངས་སྤྱོད་ལ་བ་རམ་ཆེ་བས།
 རྒྱེ་འབངས་མི་ཡེར་ལ་བདེ་བས་བསིགས་རེ་མང་བཏང་བས་སྐད་ཅིག་ཅམ་.....
 ཡང་བདེ་བར་མ་ཟུར། དེའི་ཆེད་ཀྱང་པོ་ཆམ་ལ་འཕེབས་པའི་གོ་སྐབས་མ་
 ཆོལ། སྐབས་དེར་ཡུལ་ནག་ཚང་གི་གཙོ་བོར་མངགས་པ་བསམ་སྤྱིངས་
 བས་རྟུབ་རྟུབ་པོར་ཡོངས་ནས། རུན་གར་བའི་དཔུང་ཚོ་གས་མངའ་ཤིས་
 གྱི་ཡུལ་ལམ་རུ་སྒྲིགས་སོ་ཞེས་གསལ་བས། པོ་ལྟ་བུས་སྟོ་གཙང་གི་དམག་
 དཔུང་དང་། ཇམ་ཁི་ཏ། ཁོར་རུམ་ཁྲུ་ལ་སོགས་བསྐྱར་གསུམ་དང་མོང་
 གོ་ལ་གྱི་དམག་དཔུང་རྣམས་འཁྲིད་ནས་ཤངས་ཞི་དམར་སྐར་རུ་སྐར་བཏབ་...
 བས་སྐྱོད་པའི་ཆེ་རུན་གར་བའི་དཔུང་དམག་འགའ་ཞིག་རི་རྒྱ་གས་རྒྱ་ལས་...
 མར་བ་ལྟར་ལམ་རྩུང་བརྩུད་ནས་བོས་སྦྱོན་པ་ཆོས། དེ་བཞིན་ང་མོང་
 བས་གོང་དམག་བསྐྱོངས་ཉི་རུན་གར་བའི་དཔུང་ཚོ་གས་ལ་མར་གོ་ལ་བས།
 མདོར་ན། བསྐྱར་གསུམ་གྱི་དམག་དཔུང་དང་། གཙང་དམག། གོང་
 དམག་སོགས་ནས་གོང་མའི་དཔུང་དམག་ལ་རམ་འདེགས་བྱས་ཉི་ལྷགས་བྱི་...
 (1720) ཡང་། རུན་གར་བའི་དཔུང་དམག་ཡོངས་རྫོགས་བོད་ནས་
 མཐར་བསྐྱེད། ཡུལ་ལྱང་བདེ་ཞིང་སྦྱིད་པར་ཟུར། བོད་འབངས་སྤྱེས་
 ལུ་ཡོངས་ནས་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་དཔུང་དམག་བོད་རུ་སྐྱེགས་...
 པར་བསྟུ་བ་དང་བཅི་བཀྱར། དེ་ནི་མེས་རྒྱལ་གྱི་མཐའ་མཆོམས་སྤྱ་བརྟན་
 གཏོང་བར་ལོ་རྒྱུས་གྱི་དོན་སྤྱིང་ཐུན་པའི་བྱ་བ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡིན་སྐབས་.....
 ལུན་གྱིས་བསྐྱེགས་པར་བརྗོད་པའོ།

295

[illegible]

297

ཞེས་པའི་དམ་ཆུག་འབྲུ་དོན་ཏུ་“སྒོ་བཟང་བརྟན་འཛིན་གྱི་ཐམ་ག” ཞེས་པ་
དེ་བཅད་ཆུད། གོང་མ་ཆེན་པོས་དེར་གཟིགས་སྒྱུར་ཆད་མེད་གནང་བས་
སྒྱུད་བར་གྱིན་ཏུ་ཆེ་བ་བྱུང་།

རབ་བྱུང་བརྒྱ་གཉིས་པའི་ཆུགས་སྐབས་(1721) སྐར། མངའ་རིས་
བསྐྱར་གསུམ་གྱི་གཙུག་པོ་ཁང་ཆེན་ནས་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་དང་། བར་
གོང་པོའི་ཡུལ་གྱི་གཙུག་པོ་དང་པོ་དང་པོ་རྩེ་རྒྱལ་པོར་བཀའ་སྒྲོན་པོར་བསྐྱོད་
གཞག་སྒྲུལ། མི་རིང་བར་མི་སྤྱི་ཆོས་གནང་། ལུམ་པ་བ་བཟ་གིས་
རྒྱལ་པོར་བྱུང་གི་ཆོས་དང་བཀའ་སྒྲོན་པོར་བསྐྱོས། དེ་རྗེས་སོ་ཉ་མངགས་
གཏོང་ཆོག་སོ་ལྷ་བ་བསོད་ནམས་སྒྲོ་བས་རྒྱལ་དང་། རྒྱུར་ར་བ་སྒྲོ་བོས་
རྒྱལ་པོ་ལའང་བཀའ་མི་སྒྲོན་པོ་རྒྱུ་སྤྱོད། “མི་སྤྱི་ཁང་ཆེན་ནས་གཙུག་པོ་
མི་སྤྱི་ར་མོད་པས་རོགས་རམ་སོགས་ཕྱིར་སང་རྒྱལ་གྱི་ཐམ་ག་རྒྱལ་དཔེའོ”
ཞེས་པ་འབྲུ་དོན་ཏུ་འཁོད་པའི་གསེར་ཐམ་ག་བཅད་། དེ་བཞིན་ཁང་ཆེན་
བར་“དཔེ་ཆེར་བ་རུར་གྱི་ཐམ་ག” ཞེས་པའི་སྒྲིལ་ཐམ་སྒྲུལ། དེ་ནས་ཁང་
ཆེན་ནས་སོགས་བཀའ་མི་ཕྱིར་སང་རྒྱལ་ནས་ཆབ་སྲིད་སོ་བརྟན་བསྐྱུངས།
རུས་དེར་མི་སྤྱི་ཁང་ཆེན་ནས་ལ་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོས་བདག་སྒྲིན་
འཇམ་ས་དང་། གསེར་ཐམ་ག་བཅད་པས་དེ་ཉིད་ཁེངས་དེག་ཆེས་ཆེར་
འཕེལ། གཞན་ལ་མཐུན་ལམ་དཔལ་བ། བརྒྱ་ཁ་གཅིག་གཙུག་ཕྱིར་པ་
སོགས་ལ་བརྟེན་བཀའ་སྒྲོན་ལས་རོགས་རྒྱལ་ཡིད་མི་རངས་བར་བྱུང་།

མི་རིང་བ་ཉིད་ཏུ་ཁང་ཆེན་ནས་མངའ་རིས་སྒྲུ་བྱོན་པའི་སྐབས་ལ།
མའི་རི་སོ་ལྷ་བ་ན་དེ་“རྗེ་སོ་ཉིད་ལྱང་ཡུལ་མངའ་རིས་བསྐྱར་གསུམ་ཁོན་ར་
བཟང་ཕེབས་པར་བཞུགས་གི། ཡང་ན་རང་གི་བརྟན་འཛིན་ཆེད་ཏུ་

རྒྱལ་པོ་ཆེ་འི་བྱ་བ་བརྒྱུ་པ་པ་རྒྱལ་པོ་འདི་དང་འདི་ཞེས་ཀྱི་མོར་འཁོད་པར་
 མཛད་དེ་པེ་ཅིང་ཏུ་བདག་པོ་ཆེན་པོར་བྱ་འཕྲིན་ཏུ་བྱ་བར་རིགས་སོ། དེ་ལྟ་
 མ་ཡིན་ན། གཤོད་ལུ་འདྲེ་དཔར་པོ་གཅན་གཟན་དང་རི་རྒྱལ་པོ་གཞན་གྱི་
 མི་པ་ཆེ་ཡང་། སྤྱི་ཅན་ན་ལུས་ཀྱི་མིན་ཏུ་མཛོལ་བར་བྱེད་པ་དེ་བཞིན་ཏུ་
 རྒྱལ་པོ་བརྒྱན་པ་ཏུ་མཛད་བྱེད་པས་མཛད་ནས་ཀྱི་མིན་དཔར་པོ་ཉ་མས་པར་...
 བྱེད་པ་དང་། བདག་ཅག་རྒྱུ་འཁུག་པ་རྒྱལ་པོ་འཕྲུང་པ་རྒྱུར་བཞིག་
 འཕྲུང་བར་གཤོན་མི་ཟ་ན། རྒྱལ་པོ་མཛད་པ་ཁོ་ནར་བག་ཡངས་ཏུ་འཁུག་
 པ་མི་རིགས་པས་དེ་འདི་རྒྱ་མིན་ཏུ་རྒྱལ་པོ་འཛོད་ཅིག་ཅེས་བརྒྱན་ཏུར།
 འདི་ཉིད་ཁེངས་ཀྱི་གཞུག་པར་ཆེ་པས་རྒྱལ་པོ་ཁོ་ན་ཅེས་མཛད་པར་མང་འུ་...
 རིག་ཏུ་ཆས་སོ། དེ་ནས་པོ་རྒྱ་བ་པ་འཛོད་ན་མས་རྒྱལ་པོ་འཛོད་དང་
 བཅས་པའང་ལུལ་ན་ག་ཆར་གྱི་རྒྱལ་པོ་འཛོད་ད། རི་རྒྱལ་པོ་ཁོ་ན་པ་མོ་གས་
 དག་ཅེས་མེགས་པར་བྱུང་། རྒྱལ་པོ་དེར་གཤོད་ལུ་འཕྲུང་པས་འཛོད་པ་ཏུ་མ་
 བ་དང་། ཁང་ཆེན་ནས་ཀྱི་ཉ་མས་འཕྲིང་དག་དཔར་ཡོན་ཏན། ལུན་
 དགའ། རྒྱལ་པོ་འཕྲུང་མོ་གས་ལུལ་དེར་གཞན་པས་མེགས་ཉིས་ཁྱེད་དོར་
 ཀྱི་པ་མཛུབ་བྱ་མང་ཏུ་གནང་ཡང་ཡིད་མི་རངས་པའི་ནམ་འཕྲུང་བརྟན། དེ་
 བས་མི་དཔར་པོ་རྒྱ་བ་གཅན་ཏུ་གས་ཏུ་བྱོན།

ཏུས་དེར་པོ་གཅིག་མཁུག་གཉིས་མཁུད་ཀྱིས་དཔག་འཕྲུག་པར་པར་...
 བཞེན་པོར་ཀྱི་མོན་ཕྱེད་ལ་གནོད་འཛེལ་པས་ཆེན་ཏུར། རྒྱལ་པོ་འཕྲུང་མི་
 མེར་བྱ་གན་རྒྱ་ཟད་ལྟ་ཏུར་གཞན་པས་ལུལ་པོ་ཀྱི་འགལ་པ་ཆེས་རྒྱ་རར་...
 ཅན་ཏུ་བྱུང་། དེ་མཛོད་པས་དཔར་བརྒྱུར་ལུལ་པོ་མཛོད་ཏུ་འདྲེད་
 དཔར་འཛོག་པེས་བྱེད་པའི་འཕལ་ཆོད་དེ་མཛད་པས་རྒྱལ་པོ་འཛོད་ཅེས་པ་དང་།

སྒྲོ་རྒྱ་ཅན། གསལ་གསལ་དོན་ཏུ་ཞིག། གཞན་འཁྲུང་ཆུང་ཆུང་མེད་མས་
 དང་མི་འཁྲུང་དང་འཕྲོད་པ་གཞི་ལྷན་ཏུ་མ་ཐོན་པ་འདི་རང་ལྷན་པ་ལྷན་པ་དང་
 དཔལ་རྒྱ་མེད་མེད་འཕེལ། ཁང་མེན་ནས་འཁྲུང་ན་མས་ལྷན་པ་དང་།
 མི་ཆུང་པ་འཁྲུང་ན་མས་ཆུང་པ་ཆུང་པ་མ་འཁྲུང་པ་འདི་ནི་འཕྲུག་དང་.....
 འཁྲུང་ནས་མེན་ཆེན་གཅིག་ལྷན་པ་ཁང་མེན་ནས་འཕྲུག་པ་འདི་འཕྲུག་
 དཔལ་མས།

[illegible][illegible]

ཞེས་སྐུལ་པ་ལྟར་རིང་མིན་ཏེ་སང་ཕྱིན།   སྒོར་མ་ཡུན་ཡན་གྱི་མ་ཉ་པ་ཨ་
 ས་ཁན་ཨམ་པན་ཡང་རྩ་སང་འཁྱོད།   དེ་ནས་ཉིན་གསུམ་པོར་པ་ན་རྒྱལ་
 ཡལ་དང་།   དེའི་ཆིང་མ་རྒྱུར་རམ་ཁང་ཆེན་ནས་པལོད་ན་མས་རྒྱལ་པོ།
 མ་རྩ་པ་པལོད་ན་མས་རྩ་པས་རྒྱལ་པོ་གསུམ་པ་ཀའ་ཡི་ཕྱིར་སང་ན་མས་ཨ་ས་ཁན་
 ཨམ་པན་གྱི་པ་རྒྱལ་ས་གནས་སྒོན་པོར་རྩ་ཆོག་ས་འདྲུ་འཆོག་ས།   ཨམ་པན་
 བ་དེ་ “མཆོ་ཁྱི་པོར་རྒྱལ་པོའི་འབྲམ་ངོགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གསུམ་པ་བཟང་པ་རྩ་ན་.....
 འཁྱོད་ནི་ཕོར་མ་བདག་པོའི་པ་ཀའ་རིན་གྱིས་མཆོག་པ་རྒྱུར་ས་ཤིང་ (ཆིན་.....
 མང་རྒྱལ་པོའི་གཏུར་པ་རྒྱུད་) ཞེས་པའི་མིང་རྩ་བ་པས་ཀྱང་མངོན་པར་.....
 གཤེད་ས་པ་རྩོད།   དེའུ་ལ་ཕྱང་ཆེན་ཁྱི་པས་ཀྱི་མས་པར་མངོན་པ་ཀའ་རྩ་
 སང་གི་ཕྱི་ཕྱོད་པོ་དང་མཆོར་ས་པར་ཞེས་སྐུ་བཅེད།   དེ་རྩ་བ་ཡང་རན་པ་
 རིན་རྩ་མི་གསུམ་ཞིང་པ་མཚན་རྒྱུར་ཕྱིན་ཅི་པོ་གསུམ་པ་འཆང་བའི་རིགས་ཅན་དེས་ནི་
 ཕོར་མའི་པ་ཀའ་ཡས་རྒྱལ་པོ་ཕྱི་རྩ་གསུམ་ནས་སང་རྩ་པ་ཕྱི་པས་གསུལ་ཀྱང་མྱོད།
 ཡུལ་ཡུལ་གྱི་མེ་ནས་ཕོར་མའི་གསེར་པོ་གསུམ་པ་རྩ་ཁྲ་མ་ཁར་ཁྲ་པོ་གསུམ་པ་སྒོལ་.....
 བར་ཀྱས་ཏེ་ཡུལ་ཡས་རྩ་ཅི་པ་དེར་རྒྱུར་མི་རྩོད་པའི་མཐོ་མཆོར་ས་པ་ཀྱས་སོ།
 དེ་ན་ཡུལ་གྱི་གཙུག་པོ་ཞིང་ཏེ་ནི་རི་ཕོར་དང་།   བོ་ཕོན་ནང་སོ་དང་།   མེ་
 དེའི་ཆིང་པོའི་སང་པ་སོགས་པ་པ་རྒྱུར་ཞིང་པ་ཅིང་པ་དང་།   རྩོད་ཁ་བཞི་
 མེ་ན་མས་ཆམ་པ་འཕེབས་པ་དང་།   ཡུལ་པ་པོ་པའི་སོ་ཆ་དང་།   རིག་
 པའི་མཆོན་ཆ།   པ་ཞོན་པའི་རྩ་པ་སོགས་པ་ན་མས་ལེན་པར་རིགས་བ་དེའི་
 མྱོད་རྩ་པ་ཀའ་མོན་ན་མས་པས་སྐུ་རིགས་པ་ཞིག་འཕྲོ་པར་འོས་ཤིང་།   དེ་
 ཡང་མ་རྩ་པའི་རི་ཉིད་འདོད་པར་རིགས་སོ” ཞེས་སྐུ་སྐྱེ།   དེའི་ཆིང་ཕྱ་
 ཏུར་པལོད་ན་མས་རྒྱལ་པོ་བ་དེ།   དེ་ལ་པ་དག་འཕྲོ་པར་འོས་པས་པ་ཀའ་

མཐུ་པར་མཆོད་ཅིག་ཟེར་ཡང་།   མོར་མའི་མོ་ཉ་མ་ཁན་མཐུ་པར་ན་
རེ།   དེའི་ཆིང་མུ་རུ་དང་པོ་མོད་ན་མཐུ་པར་མོ་ཉིད་མོད་ཀྱི་ལས་དོན་ཕྱིར་པོ་
གཙོ་མོ་ཡིན་པས་ཉ་མ་ཁོ་ནར་འདུག་དམོས་ལ།   གཤམ་མིང་མོ་པམར་པམར་ན་
འཆོན་མོད་རུ་མོས་འོར་ན་གདོར་ཕྱགས་གཅིག་མེད་ཀྱིས་དེར་མོ་པ་པམིས་
ཤིག་ཟེར།

དེ་ནས་དེ་ཞིག་སོར་མཆོ་མས་ན།   མོར་མ་ཆེན་མོའི་བཀའ་ལྟར།
དམག་དཔོན་མོ་པམར་དར་ཆུས་ཀྱིས་དམག་མི་ལྔ་པམུ་ཙམ་ཁྲིད་དེ་འཕན་.....
ཡུལ་པམུ་ད་ཆས།   མོ་ཉ་པ་པམོད་ན་མཐུ་པར་མཐུ་པར་དཔུར་དར་པཅས་པ་
ཉོད་ཡུར་པམུ་ད་ནས་མུ་ད་པའི་སྐབས་ཁུ་རུར་མར་མར་པར་མོན་འབར་.....
ཆོས་མེད་མཐུ་པམ་ལྷས།   དེ་རྗེས་ཡུར་ལམ་རུ་དམག་ལམ་གཉིས་ཀྱི་དཔུར་
ན་མཐུ་པར་འཆོ་མས།   དཔུར་ན་མཐུ་པར་གཅིག་རུ་པམུ་པར་ནས་མོག་མར་ཅ་
མཆོན་པམུ་དས།   དེ་རྗེས་མའི་འཕུལ་འཁོར་ཅན་དར་།   འཁོར་གཤུམ་
ཅན།   མུར་ཡིར་ཅན།   དེ་རྗེས་མོ་ཉ་པ་དར་།   དམག་དཔོན་མོ་པམར་
དར་ཆུས།   རྗེས་ཁུ་མཆོན་ཅ་མོ་ཆོགས་མོགས་པའི་རྟ་དམག་པཅས་དེམ་
པཞིན་པམུ་ད་པས་འཆོགས་ཅར་ལྟག་པར་ཆེ།   རུས་དེར་བཀའ་མོན་ཡུམ་
པ་དཔུར་དམག་ལྔ་པམུ་དར་པཅས་པ་གཤམ་མོད་ཁ་ལེཔ་ཅེས་པ་དེར་གནས་
པས་ཆུ་ཡུགས་ལྟར་པམུ་པར་མི་འོར་པས་མོར་མ་ཆེན་མོའི་མོ་ཉ་པ་པམོ་.....
ཡུར་ཁོར་ཁོར་མེ་ཆེ་འབར་ནས་མ་རངས་པའི་ནམ་འཕྱར་ཅི་ཡང་ཉོན་པ་མ་...
ཟད།   མོ་ཉ་པས་དཔེན་མུ་རུས་པ་དེད་ཅེས་དོགས་པའར་ཡུས་ཟེར་
སྐད།   དེ་ནས་ནམ་ཞིག་སོར་པའི་ཆོ་མོག་ཆུའི་འགམ་རུ་འཕྱོར།   ཆུ་འདི་
ནི་མདོག་དམར་ནག་ཅན་དར་།   བོ་ཆུ་པས་དཔུ་རུ་འཕྱར་པ་ཞིག་མོད་

བས་སྐྱེ་པོ་ལལ་མོ་ཆེ་དེར་འགྲོ་མི་རྒྱལ་པར་མོག་ཐམ་པ་སྐྱོར་ནས་འགྲོ་དགོས་
 བརྒྱན་བྱུང་པོ་ལྟ་བུ་དམག་དཔུང་ལ་བཀའ་པལ་སྐྱེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཐབས་ལྟ་
 པ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་པོག་ཆུ་ལས་ལྷུང་ཏུ་སྒྲོལ། མེས་ཆེ་པ་པོད་དམག་
 དང་། སོག་དམག་འགའ་ཞིག་སྟོན་ཏུ་ཆས། བཀའ་པོད་པའི་ཡུལ་
 དམག་དང་གཡུལ་འབྱེད་དེ་སྐྱེ་བོ་བཟུ་གཉིས་ཅམ་གསོན་པོར་བཟུང་། ལག་
 གཉིས་ཐག་པས་རྒྱབ་ཏུ་བསྐྱལ་ས་ཏེ་པོ་ལྟ་བུར་ཏུ་འབྱིད་འོང་། པོ་ལྟ་
 བས་ཐག་པ་བཀོལ་ཏེ་ཆེ་འཇམ་གཉིས་ཀྱི་ཐབས་ལ་བརྟེན་ནས་ཆེན་ཆར་སྒྲོ་
 བཟར་བརྟེན་འཛིན་གྱིས་བཀའ་དྲིན་ལ་པས་མ་ཤེས་མེད་པར་དྲིན་ལན་པོག་
 འཇམ་ཞེས་པའི་དཔེ་ལྟར། ཁོ་པས་གོང་མར་རོ་སྐོལ་བྱས་ལྟ་བུ་ལྟ་བུ་
 ཀྱི་འཁོར་ལོས་བཟུང་བའི་གོང་མའི་དམག་དཔུང་བྱ་བྱ་ཁྱེད་ལྟ་བུ་གས་པ་
 བཞིན་འདེད་པས་ཁོ་དང་འཁོར་ཁྱེད་གས་ཤིག་རྒྱན་གར་པའི་སྒྲིགས་སྒྲུ་པོས་
 པ་ཁྱོད་ཆོས་མི་ཤེས་སམ། གལ་སྲིད་དྲང་གཏམ་ན་པར་མ་སོང་ན། གོང་
 མའི་དམག་དཔུང་དང་། པོད་དམག། སོག་དམག་བཅས་དེར་དྲངས་
 བས་སྐྱེ་བོ་ཆོགས་ནམས་ཆར་བཅད། བྱད་མེད་རྣམས་བདག་གིར་བཟུང་།
 སོག་སྤེ་འདི་ཡང་མིང་ཅམ་མེད་པ་བཟོ་བ་ནི་གདོན་མི་མ་ཞེས་སྟུག། དེ་
 དག་ལ་གསོལ་རས་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་སྒྲུད་དེ་སྦྱར་སྟོན། ཉིན་གསུམ་
 སོང་ཅམ་ནགས་པོད་རྒྱ་གཞི་འགོ་དམངས་རྣམས་དང་། རྟོར་ཁ་བཞིའི་
 འབངས་མི་ཆར་མ་མཐོ་བཏགས་པར་འོང་། དེ་ནས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་
 གསེར་ཡིག་པ་རྒྱ་ཁྲ་མ་ཞང་ཁྲ་ལ་དག་འཛིན་བྱེད་མཁན་གཙོ་བོ་ནོ་པོན་ནང་
 སོ་དང་། མེ་དའི་ཆེར་ལ་སོགས་བཟུང་ནས་བསྐྱལ་ས་ཤིག་བྱས། གསེར་
 ཡིག་པའི་ལག་ནས་འཕྲོག་པའི་དངོས་པོ་རྣམས་རྒྱར་སྒྲུངས། ཁོ་པ་གཉིས་

ལྟ་སར་འཁྲིད།   ཉྱར་རིགས་གོང་པོ་རྒྱལ་ཞེས་པས་པས་མ་རྒྱུར་རན་པ་
 བཅངས་ཏེ་རྒྱུར་སྐོལ་པས་མཆོན་གཏི་པས་བཏར་ནས་སྐད་ཅིག་ཉིད་ཏུ་ཆམ་
 ལ་ཐབ།   རྒྱགས་དེའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཐབ།   བགས་ཤོད།   ཡུལ་ཡུལ།   ཉྱར་
 ཁ་བཞི།   འཁོར་པ་རྟོད་སྐད།   རྟོ་ཡུལ།   རྒྱང་པོ་དཀར་ནག་མེར་གཟུམ་
 སྐགས་མི་ཁྱིམ་ཁྱི་ཐག་གཉིས་ཅན་སྐར་ཡང་གོང་མ་ཆེན་པོའི་ཆབ་པོ་ག་ཏུ་.....
 བཅུག།   སྐག་མེའི་རྟ་ཆོག་དང་།   མཆོན་ཆ།   དངོས་པོ་རི་རྩེད་པ་འཕྲོགས་
 བས་ལྟ་སར་ཕྱིར་ཐོག།   སྐག་མེར་གཟུམ་འབྱེད་དེ་བྲངས་པའི་རྒྱ་ལྗོངས་
 དང་།   བཞོན་རྟ་ལེགས་པ་ཆིག་རྟོད་རྒྱག་བརྒྱ་ལྟག་ཅན།   འཁྱི་གཡག་
 བཞི་རྟོད་ཆིག་བརྒྱ།   མཛོ་མོ་བརྒྱ་དང་ལྷ་བརྒྱ་ཅན།   ལྟག་ལྷ་ཁྱིར་ཉི་བ།
 གཟེར་ཞོ་ཞོ་འཁོར་རྟོད་ཐོན་པ།   དཏུལ་སྐར་ཆེན་ལྷ་བརྒྱ།   མེ་མདའ་
 བརྒྱ་ཐག་གཟུམ།   འཁོར་གཟུམ་བརྒྱ་ཐག་གཟུམ།   མར་རྟོད་གཟུམ་བརྒྱ་
 སྐགས་ཐོད་ས་གནས་མྱིད་གཞུང་ཏུ་ཡུལ།   ཨ་ས་ཁན་ཨམ་བན་མཆོག་
 དང་།   དའི་ཆིང་སྐར་སྐར་བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ།   རྒྱལ་ཡབ།   བཀའ་ཕྱིར་
 སར་རྒྱམས་ལ་རྟ་བཟང་སྐགས་ལེགས་ཕྱིས་རི་རྩེད་པ་ཡུལ།   གོང་མའི་པོ་
 ཉ་ཨ་ས་ཁན་ཨམ་བན་དང་།   བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་རྒྱགས་ཤིན་ཏུ་དཔྱེས་
 བས་སྐྱུང་པར།   ཐའི་རི་གང་གི་རྩེད་རྟོད་པས་མདུ་ཏུ་བྱུང་པ་ལ་བརྟེན་ནས།
 རི་རྩེད་བསྐོ་བའི་དོན་རྒྱམས་ནི་ཆ་སྐོ་ཙམ་ཡང་མ་ཡུས་པར་སྐྱ་ལྟག་ཏུ་.....
 བརྒྱུལས་མི་སྐྱན་པ་རྒྱམས་ཆར་བཅད།   སྐན་སྐྱམ་ཆོགས་པའི་འཁྱུར་བ་
 ཆེན་པོ་དང་བཅས་ཏེ་འོངས་པ་ལེགས་སོ།   རྒྱང་རྒྱལ་འདི་དག་ཁོ་པོ་ཅག་
 གིས་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོ་ལ་ཁུ་འཁྱིན་ཏུ་བྱས་ཏེ།   རྒྱང་ཕྱིན་ཐའི་རི་
 ལ་བཀའ་ཁྱིབ་ཆེན་པོས་རྟེན་སྐྱུར་པར་བྱར་རོ།   དེར་ཐའི་རི་དང་ལྟན་

ཅིག་པར་འདྲོང་བའི་གཤམ་གྱི་ཁ་ལོ་བ་དང་། དཔུང་ཚྭ་གས་ཀྱི་སྒྲིབ་བྱུང་
 བ་སྒྲོད་པའི་རིགས་ཡིན་ན་དེ་པས་ཀྱང་གནས་མཐོ་བར་མངའ་གསོལ་ཞིག།
 མལ་མི་ཡིན་ན་ཐུང་ན་སྒྲོད་པའི་གོ་ས་ལ་དབང་བར་གྱིས་ཤིག་ཅེས་གཞེས་ས་
 ལྷ་བརྟེན། འོན་ཀྱང་བྱ་བ་མཐའ་དག་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དང་ཐུན་
 བ་ཞིག་ཡིན་པས་རྒྱས་དེར་ཕོ་སྟ་བ་དང་། ལུས་པ་བ་བཟུ་ཤིག་རྒྱལ་བའི་
 དབང་གཞེས་པ་སྒྲོད་སྒྲོད་སྒྲོགས་སྒྲོད་མི་མཐུན་འགལ་བ་བྱུང་། བཀའ་
 རྒྱུན་གཞན་དང་གན་མཛད་དོད་མ་པ་སྒྲོས་བསྐྱར་མཛད་དེ་མའི་རི་ཕོ་སྟ་བ་
 དང་། དམག་དཔོན་སྒྲོ་བཟང་དར་རྒྱས་ལ་ལེགས་སྒྲིས་གོས་བཟང་རེ་
 གནད་བ་ལས། གཞན་གྱི་ཕན་ཐོགས་པའི་དངོས་པོ་གང་ཡང་མི་གནད་
 བས་ཡིད་མི་བདེ་བའི་གནས་སྤྱུ་བྱུང་།

དེ་ནས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་བཞིན། བས་ཁན་ཁམ་པན་མདོ་
 ཁམས་བརྒྱད་མྱིར་ལོག། གོང་མ་ཡུན་ལྷན་མཚག་ལ་བོད་ཀྱི་བཀའ་རྒྱོན་
 ནང་ཁྲལ་མཐུན་ཐབས་དཀའ་བ་དང་། རྒྱ་ལའི་སླ་མ་སྤྱི་མེད་བརྟན་པ་སྤྱི་
 ན་རྒྱུང་བས་ཡབ་ལ་སྒྲིགས་ཞེན་ཆེ་བ། ཁང་ཆེན་ནས་མི་གང་འཆམས་ཡོད་
 ཅུང་ཁེངས་དྲིལ་ཆེ་བས་མཐུན་ལམ་ཞན་བ། ར་མོད་པ་ནི་གཤོ་སྤྱི་ཆེ་བས་
 ཁང་ཆེན་ནས་དང་བྱ་སྒྲོད་གཅིག་བྱུར་མེད་བ། ལུས་པ་བ་ནི་སྤྱི་རྩ་མ་ཆེ་
 བ། རྒྱུར་ར་བ་འཛེམ་ཐང་ཞན་བ། རྒྱལ་ཡབ་བཅོད་ན་མས་དར་རྒྱས་
 གྱིས་ལུས་པ་བའི་བྱ་ཕོ་གཉིས་རྒྱུང་མར་སྤངས་པས་ཁང་ཆེན་ནས་དང་། རྒྱ་
 ལའི་སླ་མའི་དབང་དབྱེན་སྒྲོར་བྱེད་ཉེན་ཆེ་བ་སོགས་པོད་ཀྱི་གནས་རྒྱལ་སྒྲོག་
 འཛིང་ཆེ་བས། ལུས་པ་བ་དང་། རྒྱུར་ར་བ་བཀའ་རྒྱོན་གྱི་གནས་ལས་
 ཐུབ་ན། ར་མོད་པ་སྒྲོགས་མེད་ཁེངས་རྒྱུར་རྒྱུས་སྤྱི་བས་ཐིང་ཆ་མི་ལངས་

པར་ཐན་པ་མི་ཡོང་རམ་ཞེས་ཞུས་ཀྱང་སྐབས་འབྲལ་ལ་འགྲོག་ཐབས་གང་ཡང་
མཛད་མི་སྲུང་།

དེ་ནས་ཐོད་ཀྱི་དབང་བསྐྱར་གྲལ་རིམ་དཔར་གྱི་འགལ་བ་དེ་མཐུན་.....
ཐབས་མེད་པའི་གནས་སྲུང་སྐྱེལ་སྟེ། རང་རང་གི་སྒྲིགས་ཞེན་བཟུང་ནས་
བྱ་བ་རྒྱུར་རིགས་ཀྱང་དོན་ཆེན་ལ་བཟུང་ནས་ཁོང་ཁོ་ཞིང་མི་སྟན་པའི་གཏམ་
སྒྲ་ཆོག་པ་མཛད། རག་གིས་སྟན་པར་སྐྱེས་ཀྱང་སྒྱིང་ལ་འཁོན་འཛིན་
བཟུང་། ལ་གནས་ཀྱིན་གཞུང་གི་བྱ་བ་མཐའ་དག་གཅིག་མཐུན་གྱིས་
བཟུབ་རྒྱ་ལྟ་ཞོག། ལུས་པ་བ་བཟ་གིས་རྒྱལ་པོས་རྒྱལ་ཡུལ་བསྐྱོད་ན་ལས་
དར་རྒྱས་རྒྱལ་ཆར་རོམས་ནས་དཔེ་ཆེར་སྤྱར་བསྐྱོད་ན་ལས་རྒྱལ་པོ་དག་
བཅིས། རྒྱས་དེར་དབང་བསྐྱར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁྲལ་རྩ་ཀྱིན་དབང་འཕྲོག་
མེན་མེད་པའི་ཁྱོད་གིར་གསོན་གྱི་འཐབ་ཚད་ཅིག་ལངས་པར་རྒྱག་ཐབས་.....
མེད་པར་རྒྱུར། སོ་རྩ་བ་བསྐྱོད་ན་ལས་རྒྱལ་པོ་ཆབ་སྲིད་གྱི་རྒྱུར་བྱ་ཆེ་
བ་སྒྲ་སྲུང་བར་གསུམ་རྩ་རྩི་གསར་དོད་པ་ཞིག་ཡོད་པས། དེའི་རྩ་རྩམ་ཆམས་
ནད་སོག་པར་ཁ་གཤམ་ཉེ་དམག་དཔོན་རྣམས་བཟང་དར་རྒྱས་དང་། བྱིས་ས་
དཔོན་པོ་ན་རིགས་རག་དབང་བདེ་ཆེན། རི་མོ་མཁན་སོ་བྱང་གར་པ།
མདོ་མཁར་བ་ཆེ་རིང་དབང་རྒྱལ་སོགས་ནམས་འཁྱིར་ཁྱུང་གས་ཅམ་བྱིད་.....
དེ་ནས་མེད་ཅམ་ལ་ཆིབས་ཁ་བསྐྱར་ཉེ་གཙང་སྒྲིགས་སྲུང་རྒྱུད། རྣམ་རྒྱལ་
གར་རྩ་འཁྱོར་རྩིས་མདོ་མཁར་བ་ཆེ་རིང་དབང་རྒྱལ་རྩ་སར་ཁྱུང་སོག། སོ་
རྩ་བ་གཞིས་སྲུང་ཁྱོད་རྩིས་དོགས་ལོན་ཆེས་ཆེར་སྐྱེས་ནས་བག་ཡངས་སྲུང་སྐྱོད་
པའི་སྐབས་མེད་པར་འབྲུམ་སོ་རྩའི་ཡུལ་ནས་དཔག་ཚད་གཉིས་གསུམ་འདས་
པའི་ས་རྩལ་རྩ་ཉིན་མཆོན་དབྱེར་མེད་མེད་ཆེ་བ་རིམ་བུ་གསུམ་བཅུ་གས།

ཕྱི་པ་མཚོག་དཔག་གར་ཞིག་འོངས་ཀྱང་འདྲི་ཅད་ནག་ཏག་བྱེད་པཞིན་.....
དོགས་ཚེན་ཆེར་སྐྱེད་ངར་གནས་སོ།

སྐབས་དེར་གོང་མའི་ས་ཉ་བ་དག་པ་རབ་འབྱམས་སྡུ་བ་དང་། རྒྱལ་
ཁྱིམས་ཐར་པ་འོངས་ནས་བཀའ་ཡིག་དང་། དཔེ་ཆིང་སྐྱུར་བསྐྱོད་
ནམས་རྒྱལ་པོར་གོང་མ་ཆེན་པོས་ལྷུང་གི་མདོན་པར་གཞེངས་པལྟར་ཅིང་།
འཁྱུ་དོན་ཏུ་“དཔེ་ཆིང་སྐྱུར་བྱི་བམ་ག” ཞེས་པའི་ཤེས་བྱི་དམ་སྤྲུག་.....
གནང་། བོད་རྫོངས་ཁྱི་བྱ་བར་མངགས་པའི་རྒྱ་བྱ་ཉེ་སྤྱོད་ཆེན་གཉིས་
འཁོར་དང་བཅས་པ་འོངས་པའི་གཏམ་དེ་གྲགས་རྗེས་བཀའ་སློན་ལུམ་པ་བ་
ཁོང་ཁྱོད་མེ་ཕྱེ་རབ་ཏུ་འབར་ནས་མགོ་བོའི་སྒྲུབ་ནམ་མཁར་ཟིང་པཞིན་ཏུ་
རིང་སྔ་ཞིག་ནས་ལུ་ཅག་གིས་དཔེ་ཆིང་དང་། བའི་རི་ཆར་གཙོད་པར་
དམ་ཏུ་བཅས་ཟིན་ན། ད་ནི་བདག་པོ་ཆེན་པོའི་ལྷུང་ལས་ཐམ་ག་དང་
རྒྱ་བྱ་དག་འོང་པའི་སྔ་རྒྱལ་ཏུ་དོན་འདི་སྤྱབ་པར་མ་བྱས་ན། རྒྱ་ནས་
རེ་བ་འབྲས་མེད་ཏུ་འཁྱུར་བའི་གནས་ཡོད་པས་སྤྱུར་བ་ཉིད་ཏུ་དཔེ་ཆིང་.....
དང་། བའི་རི་དེའི་རྩྭགས་སྤྱག་ཏོགས་པ་ཁྱུན་ཆར་བཅད་དེ་བདག་ཅག་
བོད་རྫོངས་སྤྱག་ཏུ་གས་ཅིག་པོར་སྤྱུར་བ་དེ་རྩ་བའི་རྒྱས་འདི་ཡིན་ན་ཞེས་
སྒྲུས་པས། བཀའ་སློན་ར་མོད་པ་དང་། སྤྱུར་ར་བ་སོགས་སྔོ་ཆེ་གཅིག་
ཏུ་མཐུན་པར་སྤྱུར་རོ།

རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་མེ་ལུག་(1727) བའི་རྒྱ་བྱ་ག་པའི་ཆོས་.....
བཟུང་ཉིན། ཉ་ལྷན་གཙོག་ལག་ཁར་གི་གཞུང་སྒྲིའི་སྔག་ཁའི་ཆོས་ས་ཆེན་
ཁམས་གསུམ་ཏུ་དཔེ་ཆིང་སྐྱུར་བསྐྱོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་དང་། བེ་སི་ར་
མོད་པ་བསྐྱོད་ནམས་རྩྭ་བས་རྒྱལ། ལྷུང་ལུམ་པ་བ་བཟ་གིས་རྒྱལ་པོ། བའི་

ཁི་ལྷུར་ར་པ་མཛོ་ལོ་སྐྱུ་ལ་པོ་བཅས་བཀའ་ཡི་མཛོན་པོ་ན་མས་ལྷན་ཏུ་འཛིན་མཁུ།
 མཐུ་ཡིད་ཀྱི་བྱ་བར་ཤོས་ཤོས་མཛད། དེ་འི་ཆིང་སྐྱ་རྒྱུར་ནི་དོགས་པ་བར་
 པ་ཅན་ཡང་མེད་པར་དགའ་བའི་འཕྱུ་མ་མདངས་ལྷན་བཞིན་ཏུ་བཞུགས་མཁུ་.....
 པའི་སྐབས་ལྷ། ལྷ་ཞོལ་གྱི་ལྷ་མོ་ལས་འཛིན་པ་ར་མོད་པའི་གཙུར་པོ་མོ་
 བཟང་འོངས་ནས་ལྷན་ཏུ་འིང་པོ་ཞིག་དེ་འི་ཆིང་སྐྱ་རྒྱུར་ལ་སྐུལ་ཉེ་དེར་.....
 གཟིགས་ཞིབ་མཛད་པའི་ཆེ། འཕྲིན་པ་མཁན་མོ་བཟང་དོན་མོད་ཀྱིས་
 ལྷུ་ར་པོས་ནས་དབུ་སྐྱ་ལན་ཆར་བཟུང་། ར་མོད་མོ་བཟང་དང་། སི་སི་
 ར་མོད་བ། ལྷུར་ལུ་མ་པ་བ། སའི་ཁི་ལྷུར་ར་པ་སོགས་ཀྱིས་རྒྱས་ཅིག་
 ཅར་ཏུ་རལ་གྱི་བྱ་བས་ནས་བརྟོན་ཉེ་བཟུབ། རྒྱས་མཆོངས་གན་མཛོད་
 བར་དང་། ལྷི་རོལ་ཏུ་ཡིབ་པས་ད་པའི་ཞབས་འཕྲིང་པ་ན་མས་ནས་ཀྱང་
 རལ་གྱི་བཟུབ། ལོས་མ་པས་ཁི་ལྷུར་ལྷུར་འེམས་ཅན་ལྷག་སྐྱ་ཞིག་
 བཞན་པ་བཟུ་ལྷག་གིས་བསྐྱར་བ་དང་མཆོངས་པས་སར་སའམས་ཅི་ལ་མོད།
 ད་རྒྱུ་ཆོད་མོན་ཆད་མཐུ་ཅལ་ཆེ་བ་དང་། ལྷུ་དབང་བཅན་བ། ཁེངས་
 རིག་ར་ལྷུ་ཆེ་བ་ཞིག་མོད་པས། ད་མཐུ་ཅལ་གང་མོད་འདོན་སོག་ཟེར།
 དེ་འི་ཆིང་སྐྱ་རྒྱུར་མཐུལ་ནས་ར་པོ་སྐྱོག་བཞིན་ཆེ་ཡི་འཕེན་པ་རྩ་གས་མོར།
 རྒྱས་མཆོངས་སྐྱོ་ལྷུར་མོད་པའི་དེ་འི་ཆིང་སྐྱ་རྒྱུ་ཞབས་འཕྲིང་གཅིག་ཀྱང་
 མ་ལུས་པ་ཆར་བཅད། གན་མཛོད་དོད་མ་པ་སངས་ཀྱི་སར་དང་པེ་མོ་
 མཁན་གདོང་ལྷ་པ་ཡང་ཤོག་བཞུམ། ཞབས་འཕྲིང་ལྷག་མ་ན་མས་ཁྱི་ལྷན་
 ཏུ་བཟུག དེ་འི་ཉིན་ལྷི་མར་སྐྱོན་ཆོགས་རལ་བརྟན་དཔལ་འཕྱར་ཏུ་བཅུན་
 མོ་མན་གཞིན་གཉིས་པལྱོང་བར་དམག་མི་མང་ཅན་བཟང་པས། དེ་གཉིས་
 གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བཟུར་སྟེ་སྐྱོ་སྐྱོ་གས་འདོན་བཞིན་གནས། བཞན་པ་

རྒྱལ་མཉམས་ཀྱི་རྒྱུ་ལྟར་ཉེ་སྔག་བཀུམ་བསམས་ཀྱང་བཅུན་མོ་དེ་གཉིས་ན་
 མོ་གཞོན་པ། མཛེས་ཤིང་ལྷ་ན་ཕུག་པ་ཞིག་ཡོད་པ་མཛོང་བས་ཀྱི་བལྟན་
 མི་ཡོད། ཏུས་དེར་དམག་དཔོན་བཟ་ཤིས་དཔལ་ར་བ་སོགས་ཀྱིས་ཆོག་
 རྒྱལ་པོས་ཁ་བརྒྱུང་བཏང་ཞེ་འཕུལ་ཏུ་གསོད་བརྗོད་པས་བཞན་པས་རལ་གྱི་
 དཔུང་ཏུ་འཕྱར་བ་དང་བཅུན་མོ་གཉིས་ཀྱིས་ཐལ་མོ་སྦྱར། ད་རེས་མ་
 གསོད་ཆེ་ཐར་གཏོང་བར་བྱ་བེད་ལན་མང་འཕོད་བཞིན་དེའི་རྒྱར་པ་བཟུང་
 བས་རྒྱལ་ནས་རལ་གྱི་བལྟན་ཉེ་ཅིག་ཅར་ཏུ་སྔག་བཀུམ་པོ།

དེ་ནས་གཅིང་རྒྱུད་སྤྱུ་གནས་པའི་འབྲུམ་མོ་ལྷ་བ་ཆར་གཙོད་པའི་.....
 ཆེད་ཏུ་སྦྱིད་པ་ཐང་པ་དང་། བཟ་ཤིས་དཔལ་ར་བ། རྒྱ་ཁང་པ་དཔུང་
 དང་བཅས་པ་མངགས། ལྷ་སར་ཡོད་པའི་མོ་ལྷ་བའི་ཞབས་འབྲིང་བཟ་
 ཤིས་དཔལ་པོ་དང་། བཟ་ཤིས་ལྷན་པོའི་རབ་བྱུང་ཞིག་བརྒྱུང་ནས་བསམས་
 བཀྱིག་བྱས། དཔུས་དང་། ཀོང་པོ་སོགས་ས་གནས་ཁག་ལ་དམག་
 སྐུལ་བརྒྱལ་ནས་བྱང་ཕྱོགས་སྤྱུ་གནས་པའི་མོང་མོལ་བ་ལྷག་མ་རྒྱལ་ས་འདུལ་
 བར་བཏང་། བདོར་ན། ད་ལུས་སྦྱར་གསུམ་གྱིས་དའི་ཆིང་སྦྱ་ཏུར་
 བསོད་ནམས་རྒྱལ་པོ་བཀོངས་ཉེ་དཔུས་དང་། ཀོང་པོའི་བྱལ་དབང་བརྒྱར།
 ཀོང་མ་ཆེན་པོ་ཡུན་ཀན་མཆོག་ལ། དའི་ཆིང་སྦྱ་ཏུར་གྱིས་རྒྱ་ཡའི་སྤྲེལ་སྦྱ་
 ཐིང་བརྒྱན་པར་དད་བྱས་སྤྱོད་མོ་ཅམ་ཡང་མེད་པ་དང་། བོད་ཀྱི་སྤྱིད་དབང་
 ཐིང་གཙོད་ཕྱིད་པ། རུན་གར་བར་རན་སྤེལ། རྒྱ་གར་གྱི་རྒྱལ་པོ་པ་ཆ་
 དང་འབྲེལ་གཏུགས་ཡང་ཡང་ཕྱིད་རྒྱལ་སོགས་ཉེས་པ་དོན་ཆོན་བརྒྱན་ཏུ་.....
 ཅམ་བཟངས་ནས་ཡིག་བོག་ཏུ་བཀོད་དེ་ཡུལ། ཁོ་པ་ཆོས་སྤྱིད་དབང་
 བཟུང་བར་རྒྱལ་སྦྱོར་ཡོང་བའི་རེ་བ་བྱས་སོ།

༩།   རྒྱུན་ཐུག་དབང་འབྱུང་གིས་གཤིན་ཏུ་ཐོན་ཐོན་པའི་གཏམ་ན་མས་མ་
 ལུས་པ་གསུངས་པས།   བཅས་ཅད་ངར་ནས་མགྱིན་དབྱངས་གཅིག་ལྟར་
 གྱིས་གི་གསོན་ཇི་ལྟར་བྱུང་ཅུང་མར་སྒྲོལ་བྱེད་པའི་དམ་བཅའ་བཞག།   ཟླ་
 ཡིང་བརྒྱད་ནས་འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོར་དཔྱད་རྟགས་བཅོལ་.....
 བཤམ།   ཡང་ན་མངའ་རིས་བསྐྱར་གསུམ་དང་།   གཅིང་དམག་ཐུལ་
 བས་སྒྲོལ་བྱེད།   ཡང་ན་རེ་ཞིག་མངའ་རིས་ཐུལ་བཟུང་ནས་རྗེས་ལྷོ་
 བས་སྒྲོལ་བྱེད་ཅིས་སྒྲོན་འབངས་ན་མས་ལཱ་འགྲོས་ལེགས་པར་མཛད་པས་.....
 སལ་མོ་ཆེས་ད་ལྟ་ཉིད་ཏུ་བསྐྱར་གསུམ་དང་།   གཅིང་དམག་བསྐུལ་ནས་དག་
 བོང་ན་རེངས་པར་སྒྲོལ་བར་བྱེད་དགོས་ལྟེན་བ་བཞིན་མོ་ལྟ་བུས་མོ་བྱང་.....
 གི་ཐུགས་རི་དང་།   རྩ་ཐེ་ལ་མོགས་པར་ཉ་མས་གསོ་དང་།   མདའ་དང་
 མེ་མདའ་འཕར་པའི་བྱང་བུ་གསར་ཏུ་བསྐྱོ་བ།   འབངས་ན་མས་ཀྱིས་
 དམག་གྲ་བས་ལེགས་པར་བྱེད་དགོས་པའི་བཀའ་མཁུ།   གཤོག་བཅུ་ལྔ་ག་
 ཏུག་ཅམ་ཁྲིད་དེ་མངའ་རིས་ཐུལ་ཏུ་དཔྱད་རྟགས་བཅོལ་བར་ཐེབས་སོ། །

དེ་ནས་མོ་ལྟ་བུས་ཤེལ་དཀར་གི་འཕྱར་རྟོ་རྒྱུ་རྟོ་རྒྱུ་རྟོ་རྒྱུ་རྟོ་རྒྱུ་རྟོ་རྒྱུ་རྟོ་རྒྱུ་.....
 གུལ་གྱི་ཁ་ལོ་པ་ལྟར་ལོ་ཅན་དང་།   བསམ་བློ་བསྐྱེད་།   ངམ་རིང་ཏུ་
 རྒྱུད་པའི་གུལ་གྱི་ཁ་ལོ་པ་ལྟར་ལོ་ཅན་ལ་སྒྱིངས་ཡིག་བསྐྱེདས་ནས།   ང་
 ལུས་སྐྱུར་གསུམ་གྱིས་དཔེ་ཆིང་སྐྱུར་པའོད་ན་མས་ཐུལ་པོ་བསྐྱོར་ཉི་དཔུས་
 དང་གོང་པོ་མོགས་ཁ་ལོ་པ་ལྟར་བས།   རྒྱུད་ཆོས་གཞུང་ལེམས་ལར་ཐུ་གི་
 འདོར་བར་སྒྲོ་ཆེ་གཅིག་སྒྱིལ་གྱིས་སྒྲོལ་ལན་སྒྲོག་དཀོས་པའི་ཐུལ་མ་གནང་།
 དེ་ནས་ཉིན་མཆན་བརྒྱད་མར་ས་དགའི་ཐུགས་ཐུ་རྒྱུད་དེ་ལུལ་འདིའི་བྱེད་པོ་
 ལུའི་ཆིང་ནོ་ལོན་ལའང་སྐུལ་མ་དང་བསྐུལ་བུ་ལེགས་པར་མཛད།   རིམ་

བཞིན་མངའ་རིས་ཀྱི་ཉམས་ཀྱི་ཕྱིར་པོ་དགའ་ཞི་བ་དང་ཕྱིས་
 མྱོང་མཛད་དོན་དེ་ཆིང་སྤྱད་ཀྱིས་ཁྱོད་ལའང་གཅིས་པར་བྱེད་ཅིང་རིན་
 ཀྱིས་བསྐྱེད་པས་རང་ཅག་རྒྱལ་ཀྱིས་ལ་དགའི་ཕྱོགས་སྤྱད་ཐག་དཔུང་.....
 ཕྱོགས་བསྐྱེད་ཐོག་ཉེས་ཅན་ང་ལུ་མ་སྤྱད་གསུམ་བརྒྱུ་བར་བྱེད་དགོས་.....
 གསུངས་མོད།   དགའ་ཞི་བས་ཁོ་པོ་དེ་ཞིག་གཤམ་སྤྱེད་ཐོག་སྤྱོད་།
 མྱོང་ཐོག་ནས་ཡིག་ལན་ཅན་ཡང་མ་སྤྱུ།   ཅུ་མ་བས་ཀྱང་དེ་བཞིན་རུ་
 མྱིད་ལུག་གི་རྒྱལ་པ་བསྐྱེད་ནས་དཔག་དཔུང་བསྐྱེད་ཅུ་མ་བས་ཀྱིས་པར་བསྐྱེད།
 བུ་ཞིག་སོང་བ་ན་དཔག་དཔོན་ལྷང་ལ་ཅན་ཉམས་ནས་གཞུང་སེམས་རྒྱལ་
 པར་དག་པའི་ངང་རྒྱལ་ཐོག་དེ་ཆིང་སྤྱད་ཀྱིས་ཉམས་ཉེས་པར་སྤྱད་པའི་.....
 འཁོན་ལན་མཐའ་གཅིག་རུ་སྤྱོད་པའི་དཔ་བཅའ་བཞག།   མྱོང་གི་ཕྱིར་པོ་
 གཙུ་པོ་ལ་རྒྱུ་སེམས་པ་མཐའ་ཅིག་རུ་གྲོལ་ལན་སྤྱོད་པའི་མནའ་པོར་....
 མོ་བརྒྱལ་།   འོན་ཀྱང་ལ་དགའི་ཕྱིར་གཙུ་སྤྱོད་ཅིང་ནོ་ཡོན་གྱིས་མོ་ཉ་
 མངགས་ཏེ་གཏམ་དྲང་པོར་བརྒྱད་ན།   རྒྱུ་ལྷ་བསངས་ཉན་གྱི་འཁོར་
 གཙུ་པོ་དེ་དག་རྒྱུ་གར་པའི་དཔག་དཔུང་གིས་ལ་ལ་བསྐྱོངས།   ལ་ལ་
 བཅོན་རུ་བརྒྱལ།   ལ་ལ་བརྒྱུད་ཞིང་ཉེས་བརྒྱུད་བརྒྱུད་པ་མོགས་བྱས་ཀྱང་
 མོ་ལྷ་བ་ཁོ་ན་ཉེས་མེད་རུ་བརྒྱུད་པས་དེ་དྲང་རྒྱུ་གར་བ་འབྲེལ་བ་མེད་དཔ་
 ཞེས་ཐེ་ཆོས་རུ་སྤྱད།   མདོར་ན།   རྒྱལ་པོར་མོ་ལྷ་བས་ང་ལུ་མ་སྤྱད་
 གསུམ་རུ་ལ་རུ་བརྒྱུ་པའི་ཆེད་རུ་མངའ་རིས་བསྐྱོར་གསུམ་དང་།   གཙུ་
 གི་ལུ་མེ་ཁག་གི་ཕྱིར་པོར་དཔག་རོགས་བཅོལ་ཡང་བྱ་བ་དེ་དག་བདེ་ལྷག་...
 ངང་འབྱུང་མི་བྱུང་པར་གོང་གསལ་གྱི་རྒྱལ་འབྱུར་ཁག་གསུམ་ཅན་བྱུང་།
 འོན་ཀྱང་མོ་ལྷ་བ་འདི་ཉིད་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་བྱ་བར་བྱང་རྒྱུ་པ་ཞིག་ཡིན་པས་....

314

ཁུ་མོངས་ཉེ་གོང་དམག་དང་དཔུས་དམག་ལ་གྲོལ་བས་དེ་དག་ཕྱིར་ཐོག་།

ཡང་རུམ་དེར་གཙང་ཚུགས་གཤམ་གྱི་ཁ་མོ་པ་རུ་མ་བས་དཔུས་ཚུགས་་་
ལུ་མོ་ཉ་མངགས་ཉེ་ད་ལུམ་ཐུར་གལམ་གྱི་ཐུབ་ཅ་ཐུམ་ཡབ་པམོད་ན་མས་དར་
ཐུས་ལ་གཡོ་ཐུའི་ཆིག་ཐུར་མང་ཅམ་པགོད་པའི་མམ་ཏ་པཐུར་ནས་བཏང་་་་
བས། མོ་ཉ་དེ་ཞབས་འཕྱིར་ཁུན་བཟང་གིས་བཟུར་། མམ་ཏ་ལག་ཏུ་
ཐེབས་པས་གཡོ་ཐུའི་ཐུར་པ་ན་མས་ཉོགས། ཁུ་མ་བ་ནི་དའི་ཆིང་ཐ་རུར་
གྱིས་གཅེས་པར་འཛིན་པའི་དཔོན་རིགས་གིག་ཡིན་ལ། དའི་ཆུང་མའང་
དའི་ཆིང་ཐ་རུར་གྱི་ཕྱིར་མོ་དངོས་ཡིན། དམ་ཡང་གཉེན་ཐུར་གཉེན་
ཡང་དམར་ཐུར་པ། འཛིག་ཉེན་འདི་ན་གནས་པའི་ཆོས་ཉིད་དོ་ཞེས་
པ་ལྟར། ཁུ་མ་བས་དའི་ཆིང་ཐ་རུར་གྱི་ཐུང་རུ་དཔུར་དོགས་ཕྱིར་ཐུ་ལྟ་
ཞོག ད་རུར་གཡོ་ཐུའི་ཐུར་པས་མོ་ལྟ་པར་གྲོལ་ཅིས་ལུས་ལྟམས། འཕམ་
མ་ཉིད་རུ་མོ་ཉེ་པའི་ཞབས་འཕྱིར་བཏུན་འཛིན་གོད་ཐུམ་མོགས་འགོ་དམག་
བཏུ་ཐུག་པའི་ཅམ་ཆེད་རུ་མངགས་ནས་ཆར་གཙོད་དཔོན་པའི་བཀའ་པམ།
དེ་དག་གིས་མོ་ལྟ་པས་བཀའ་རི་ལྟར་ཐུལ་པ་བཞིན། ཁུ་མ་བ་མོ་ཁང་པས་མ་
ཐུབ་ཅེར་ཆོགས་འཁུར་ཐུར་རུ་ཐེབས་དགོས་བརྒྱུད་པ་ལྟར། དམག་དཔོན་
རུ་མ་བ་དེ་ཡང་དོགས་ཐོན་ཐུ་ཅམ་ཐེད་པར་འཕྱིར་ཉ་མས་དར་པཅས་ཉེ་་་
མོར་པའི་ཆོ་འགོ་དམག་ན་མས་གྱིས་ཉེས་པ་དེ་དེ་བཞིན་བཟངས། ཁུ་མ་
བ་པས་མ་ཡལ་ལས་འདས་ཉེ་ཅི་ཐུ་གཏོལ་ཐེད་གྱི་གནས་ཐུ་ཐུར། ཁོ་མོ་
བཟུང་ཉེ་ཆེ་བཅད། ལུས་མོ་གཅེར་ཁུར་ཐུངས། ཡན་ལག་ཐུ་མག་པས་
བཀྱིགས་ཉེ་གོང་རུ་གཅིག་པམོས་ནས་མོ་ཁང་གི་ཡང་ཅེ་ནས་བཟུར་པས་ཐུང་
ཅིག་ཉིད་རུ་ཐུའི་མའི་ཐུ་ལམ་རུ་ཐུར་དོ། བཟུ་ལ་པན་པའི་གཅིག་ཐོག་ཅེས་

པ་ལྟར། སྐུ་ཉི་དང་བྱ་བྱུང་གནས་པའི་སྐྱེ་བོ་དག་གྱང་འདི་རྩ་ཤུའི་
 ཁྱིམ་སྐྱེ་འདི་གས་ཐེལ་མཐོང་བའམ་མོས་པ་ཅམ་གྱིས་ལུས་པོ་འདར་ཞིང་།
 མོ་ཙེ་གཅིག་སྐྱེལ་གྱིས་པོ་རྩ་བའི་རྗེས་སྐྱེ་འབྲངས་ནས་དམག་ལ་ཞུགས། ཏུས་
 དེར་དཔུས་དམག་དང་། ཀོང་དམག་ཉི་བར་རྩ་གས་པའི་གཏམ་གང་སར་
 ལྷལ། པོ་རྩ་བས་རྩ་ལྷམ་ནད་གཞི་སྐྱེ་བས་འཁོར་དང་བཅས་པ་གོར་པོ་ད་
 ས་མཚམས་དཔེན་པའི་ཡུལ་ནིག་ཏུ་ཐེབས་དཀོས་པའི་བཀའ་པབ། དེ་ནས་
 གཙང་རྒྱངས་ཀྱི་དམག་དཔོན་ལྷང་ལོ་ཅན་དང་། བད་ཚལ། སྤེལ་བཞི་
 བ་སོགས་དམག་དཔུང་བཟངས་ལས་འདས་པ་རིམ་གྱིས་ཆས་སོ། ལྷང་ལོ་
 ཅན་གྱིས་དམག་མི་ལྷམ་བརྒྱ་ཅམ་ཁྱིད་དེ་ལྷང་རྒྱའི་འགམ་རྩ་བརྒྱད་ལམ་ལས་
 བཟོད། མི་དབང་པོ་རྩ་བ་དཔུང་ཆོགས་ལྷང་ལམ་བརྒྱད་ནས་གཤེགས་
 པའི་ཏུས་དེར་ལུས་པ་བ་དང་། ལྷུང་ར་བས་དམག་སྤེལ་པས་ཉི་འོར་
 བ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་དཔོན་དམག་ན་མས་ར་རྒྱལ་གྱིས་མིག་ཙ་དམར་པོར་.....
 ལྷུང་། འབྲས་ཁྱུད་ཅེས་པའི་ས་ཆ་དེར་སྤྱོགས་གཉིས་ཀའི་དཔུང་དམག་
 འཛེམས་པས་ཐེ་ཆོམ་སྐྱེ་ཅམ་ཐེད་པར་གཡལ་བཤམས། ཀོང་དམག་གིས་
 སེའི་རོགས་ལ་འཛེགས་ནས་དཔུས་དམག་ལ་བཀོད་འདོམས་བྱས་ཉི་རྒྱུད་.....
 སྐྱེལ། དེ་ནས་དམག་དཔོན་ལྷང་ལོ་ཅན་གྱིས་དཔུང་དམག་ཁག་གཅིག་
 ཁྱིད་དེ་རྒྱལ་བ་རི་ནས་རི་འགོ་བྱངས། ཐེ་རྩྭ་ཀ་འཕངས། པོ་རྩ་བའི་དམག་
 དཔུང་ཁག་གཅིག་གིས་ཁར་བྱིམ་བཟུང་སྟེ་འཛིང་རགས་བྱས། ཏུས་དེར་
 དཔུས་དམག་དང་། ཀོང་དམག་དངས་སྐྱག་རབ་ཏུ་སྐྱེས། ལ་ལྷང་
 གང་ལའང་ཐོས་སྐྱེ་ཐེད་པར་ལུག་རྒྱ་བཤས་རར་པབ་པ་དང་མཚུངས། ཏུས་
 དེར་ས་དགའི་བྱེད་པོ་སྐྱེའི་ཅིང་ནོ་ལོན་དང་། པོ་རྩ་བའི་གཏུང་པོ་བརྩན་

བར། སྔ་མ་དཔུང་དཔག་དང་བཅས་པ་སྟེ་སར་འབྱོར། ས་
 ལུམ་ཆུང་གཞུག་དང་དཔ་སྒྲུག་དཔ་ཕྱི་ལ་ཉེ་ཆེ་སྔ་མར་ལུ་ལོན། མདོ་
 ལམ་ལ་ཞུང་ཆེ་རིང་དཔར་ཆུལ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་བར་སར་སྟོང་ལ་ལྱེད་པའི་
 དཔག་འཐབ་ནང་ཞུགས་ཆུང་དཔ་ལ་སྒྲུང་སྟེ་པ་དང་ཡིད་ལ་དོགས་པ་འཆར།
 འོན་ཀྱང་སྔ་མ་དཔུང་དཔག་བཅས་སྟེ་སར་འབྱོར་འཕལ་མདོ་ལམ་ལ་ཆེ་
 རིང་དཔར་ཆུལ་དང་། དཔག་དཔོན་སྟོང་བཟང་དར་ཆུལ། འོན་རིགས་
 དག་དཔར་བདེ་ཆེན་བཅས་ཀྱི་ཁྱིམ་ལུ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ལྱེད་དཔོན་པའི་བཀའ་ཐབ།
 སྒྲུབ་དཔག་ཀྱང་བཏར་པ་སྟེ་གས་དཔག་པས་ལ་སྒྲུབ་ཀྱི་གཞིགས་རྟོགས་གང་.....
 ལེགས་གནང་།

དེ་ནས་ཉིན་མཆན་གཉིས་ཙམ་རིང་སྔ་མ་ལ་ཉེ་དཔག་སྒྲུལ་སྟོང་.....
 དང་། ཀྱང་དཔག་དཔུ་སྟོང་དཔར་ཉེ་ཆེ་སྔ་མར་དང་། སྟོང་ལ་སྒྲུ་སྒྲུགས་
 བཞི་མཆན་པས་བརྒྱད་བསྟོར་ཉེ་གནས་པའི་སྒྲུབ་སྒྲུ་ཆུལ་པའི་སྟེ་སྟེ་སྟེ་
 སྟེ་སྟེ་པ་དང་། བཅན་སྟོང་མིན་ཁང་། ཆུལ་ཆབ་རིན་པོ་ཆེ། གདན་
 ས་གཞུག་སྒྲུ་འཕུག་མི་སྟེ་སྟེ་ལོང་སྟེ་མི་དཔར་སྔ་མ་ལ་ལྷགས་པ་རྒྱུད་ཡང་
 ཡང་མཛད། ཆུལ་དཔར་ལས་ལ་བཟང་ཆུ་མཆོད་དང་། ཆུལ་ཡལ་བཅོད་
 བཅས་དང་ཆུལ་ནས་གཉིས་སྒྲུ་དཔེ་ཆེད་སྟེ་སྟེ་དཔར་ལས་དཔག་ཆུལ་པོ་བསྟོར་
 པ་དང་། དཔུག་གཅོད་དཔག་འཕུག་སྟོང་པའི་སྟོང་ལ་མེ་བྱུང་སྟེ་སྟེ་སྟེ་
 ཡང་མཛད་ཅིས་དཔོན་པོ་ལེ་ཞུ། དེ་བཞིན་རྒྱ་པའི་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་
 ཆེ་སྔ་མར་ནས་འཕུག་སྒྲུང་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་
 ཀྱང་མཛད་གནས་ཆུལ་ལ་འབྱུང་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་སྟེ་
 མེ་ལས་མི་དཔོན་པར། ས་ལུམ་ཆུང་གཞུག་ཆེ་སྔ་མར་ནས་རང་ཁྱིམ་ལུ་

བྱིན་པའི་ནམ་ཐོན་ཆོག་པ་དང་། ཆོ་སྒྲིག་ལ་ཉེས་པ་མི་ཡོང་བ་ཞེས་བྱུག་
 མི་དབང་པོ་ལྷ་པས་ཀྱལ་བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོའི་དཀོང་ས་དོན་ལྟར། ཁོ་
 པ་ཆོ་རང་བྱིས་ཏུ་ཕོག་ཆོག་པ་དང་། ཉེ་ལོར་དང་རྒྱ་ནོར་ཕོངས་སྦྱོར་
 ལའང་གནོད་འཚེ་མི་གཏོང་བར། འཇམ་དབྱངས་མོང་མའི་ཕོ་ཉ་འཕྱར་
 རྒྱུ་ཐག་གཅོད་རྒྱ་ཞལ་བྱིས་བཞེས། ར་ཕོད་རྟོ་རྟེ་རྒྱལ་པོ་དང་། ལྷ་མ་
 པ་པལ་ཤིས་ཀྱལ་པོ། རྒྱར་ར་ལྷོ་ཤོས་ཀྱལ་པོ་བཅས་བྱིས་སོ་སོར་དཔག་མི་
 ལྷ་མ་བརྒྱ་ཅོམ་བྱིས་བསྐྱར་ཉེ་བཟང་བཅོན་ཏུ་བཞག། ཏུས་དེར་མངའ་
 རིས་བསྐྱར་བྱི་དཔག་དང་། གཅོད་དཔག་གིས་ལྷ་ས་ཡོངས་སྤྱུངས།
 མོ་ལྷ་བའི་མཚན་ལྷན་ཚུགས་བཞི་ཀུན་ཏུ་བྲགས་ཆེ་བར་བྱར།

ས་སྤེལ (1728) ཡོད་ཆུག་པར། མོ་ལྷ་བ་འཁོར་དང་བཅས་
 པ་ཆེ་པོ་ཡང་ཏུ་གདན་དྲངས་ཉེ་རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་མཚོག་གིས་མཇལ་འཕྲད་.....
 གནད། དའི་ཆིང་སྤྱར་བསྐྱར་རྒྱལ་ཕོགས་སྐྱོར་བཤམ་ཤེས་ཡང་ཡང་
 གནད་པས་མོ་ལྷ་བས་ཐོན་བྱི་བསམ་རྒྱལ་བྱུང་རིགས་འདོར་བར་བྱ་ཞེས་.....
 མཐོལ་བཤགས་ཐུལ། ཏུས་དེར་པོད་བྱི་གནས་རྒྱལ་ཉ་ཅང་རྟོག་འཁོར་ཆེ་
 པ་ཞིག་བྱུང་བ་ཉེ་མོར་མའི་དཔག་དབྱར་གིས་ཏུན་གར་བ་མཐར་བཟུང་.....
 རྒྱུ། རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ལྷགས་སྤང (1721) ཡོད། དའི་
 ཆིང་སྤྱར་བསྐྱར་ནམས་ཀྱལ་པོ་དང་། ར་ཕོད་རྟོ་རྟེ་རྒྱལ་པོ། ལྷར་ལྷ་མ་
 པ་པལ་ཤིས་ཀྱལ་པོ། མོ་ལྷ་བསྐྱར་ནམས་ལྷོ་པས་ཀྱལ། རྒྱར་ར་ལྷོ་ཤོས་
 ཀྱལ་པོ་བཅས་བཀའ་ལྷོན་ཏུ་བསྐྱོ་གཞག་རྒྱལ་ཡང་ལུན་རིང་མ་སོར་བར་.....
 བཀའ་ལྷོན་ནང་ཁུལ་འགལ་བ་བྱུང་། ར་ལྷ་མ་ལྷར་གཞུག་བྱིས་དའི་ཆིང་
 སྤྱར་དང་། མོ་ལྷ་བར་རྟོ་མོལ་བུས། སྐལ་ཤེར་དའི་ཆིང་སྤྱར་

གྱིས་རང་ཉིད་རྒྱན་གར་བར་གློ་བའི་དབང་པོ་ཞིག་ཡིན་སྟེ་ནས་ཁིངས་་་་
 དེ་ག་ལྟ་ག་པར་ཆེ་བས་དཔེ་ཆིང་སྤྱར་དང་མོ་ལྟ་བུའི་དབང་ལའང་མི་མཐུན་
 བའི་གནས་ཆུལ་ཕན་ཅན་ལྟར་། དེར་བརྟེན་མོ་ལྟ་བུའི་མགོ་བདེ་ཞིང་
 ཆེ་གསར་དོད་པ་ཞིག་ཡོད་པས་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆུང་མ་ཆམས་ནད་ཕོག་པར་ཁ་་་
 གཤར་ཏེ་གཅང་ཚུགས་ཀྱི་བརྒྱད་། ཏུས་དེར་ང་ལུས་སྤྱར་གསུམ་གདོང་
 ལུགས་གཅིག་མཐོལ་གྱིས་དཔེ་ཆིང་སྤྱར་ལ་དོ་གློ་བུས་། ལྟ་ག་པར་ཏུ་
 དཔེ་ཆིང་སྤྱར་དང་ལུས་པ་བ་དབང་མེ་དང་སྤྱ་ལྟ་ལྟར་ལྟར་། ང་ལུས་
 ཆུང་གསུམ་གྱི་བརྒྱད་ལ་རྒྱལ་ཡལ་བཏོད་ན་མས་དར་རྒྱས་ཀྱིས་རྒྱལ་བརྒྱར་་་་་་
 མཐའ་གཅིག་ཏུ་གནང་། དཔེ་རྒྱ་མཆན་གཙོ་བོ་ཞིག་ནི་རྒྱལ་ཡལ་གྱི་ཆུང་
 མ་ཆན་གཞོན་གཉིས་ཀ་ལུས་པ་བའི་བུ་མོ་ཡིན་པ་དང་། སྤྱིད་ཀྱི་ཕོ་ག་
 ལའང་གཅིག་ལ་གཅིག་བརྟེན་གྱིས་དཔེ་ཆིང་སྤྱར་བསུམ་ཉེ་ལུས་པ་བ་རང་
 ཉིད་ཀྱིས་ཡོད་ཀྱི་སྤྱིད་དབང་འཛོན་བའི་ལྟ་མེས་མས་བཅངས་། མོ་ལྟ་བུའི་
 ཆལ་སྤྱིད་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་ཆུང་བུ་ཆེ་བ་དང་། གཤོ་ཐམས་ཐན་བ་ཞིག་ཡོད་
 བས་ཀྱི་མོ་མོ་ཆེ་ནས་ལྟ་ག་མོ་འཛོང་བར་ལྟ་བུའི་ལྱིད་ཐམས་ལ་བརྟེན་ནས་་་་་
 མཐའ་བོད་ཀྱི་ལྱིད་པོ་གཙོ་བོར་སྤྱར་བའི་རེ་བ་བཅངས་། མཐའ་ང་ལུས་སྤྱར་
 གསུམ་དང་དཔེ་ཆིང་སྤྱར་གྱི་འགལ་བ་དེ་ན་ངར་ཆེས་ཆེར་ལྷིན་ནས་དཔེ་་་
 ཆིང་སྤྱར་བརྒྱངས་། མོ་ལྟ་བུའི་དུག་གི་ཐམས་ལྟ་ཆོགས་ལ་བརྟེན་
 བས་བརྒྱར་གསུམ་དང་། གཙང་དམག་མངགས་ཏེ་ལྟ་སར་དཔུང་འཇུག་
 གིས་ང་ལུས་སྤྱར་གསུམ་ཆམ་ལ་ཐལ་། དེ་དག་གི་རྒྱལ་ཆ་རྒྱལ་ཡལ་ཡིན་པ་
 གསལ་པོར་ཤེས་ཀྱང་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་མཐུང་ཆེ་དེར་གཏད་མི་ཐོད་། མཐའ་
 མོར་མའི་དམག་དཔུང་གི་ལྟོ་ཐས་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་ང་ལུས་སྤྱར་ཏུས་་་་་་

གཅིག་ཏུ་སྒྲིག་བསྟན་པ་བཅས་སོ། །

ཏུ་ས་དེར་པོད་ཀྱི་གནས་རྒྱལ་ཉ་ཅར་རྩྭ་ག་འཛིང་ཆེ་བ་འཇམ་དབྱངས་...
གོང་མ་ཆེན་པོས་གསལ་པོར་རྟགས། ས་རྩིས་ལྷན་པར་ཐོག་ཐོག་ཏུ་
ཤིང་གི་དང་། ལྷ་ཏུ་ལྷ་པ་ལྷ་ལ། ལྷ་ཅར་ཡན་ཆེན་པོས་པོ་ཉར་མང་གས་
ཉེ་པོད་ཀྱི་གནས་རྒྱལ་ལ་རྟགས་ཞིབ་མཛད། རབ་ལྷ་པ་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་
རྒྱལ་(1728)ལོར། དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ཁྲ་ལང་ཨ་དང་། མད་ལུ་
སྐལ་སྒྲིམ་ཞེ་བྱིད་པའི་དཔོན་དམག་བརྒྱད་རྩྭ་པའི་བརྒྱ་ལྷ་མ་ཅམ་མི་ཡིང་...
ནས་པོད་ཏུ་འོངས། ཐོན་ཆེན་ལུ་དབྱིངས་ཀྱིས་ཞེ་བྱངས་པའི་མི་ཁྲོན་ཀྱི་
དཔུང་དམག་བཞི་རྩྭ་ལྷ་མ་ཅམ་དཀར་མཛོས་བརྒྱད་པོད་རྩྭ་ལྷ་མ། དམག་
དཔོན་ནན་ཐན་ཞང་གིས་གཙོ་བོར་པོད་པའི་དཔུང་དམག་ལྷ་མ་རྩྭ་པ་...
ཅམ་ལུན་ནན་ནས་པོད་ཏུ་ལྷ་མ། དམག་ལམ་གསུམ་ཀྱི་དམག་མི་རྩྭ་
དམག་དང་རྒྱུ་དམག་ཆེན་པོ་ལྷ་མ་པའི་བརྒྱ་ལྷ་མ་པ་འཕྱར་པའི་རྩིས་
ལ། གོང་མའི་པོ་ཉ་ལྷ་ལ་སྐལ་སྒྲིམ་ལྷ་མ་པ་པོད་ལྷ་མ་དམག་དཔོན་ཆེན་
པོ་ཁྲ་ལང་ཨ་ཡིས་ཁོང་ནས་དང་བཀའ་བྱོས་ལེགས་པར་མཛད་དེ་ར་ལྷ་མ་...
ལྷ་པ་གསུམ་བརྒྱུད་པ། ཁོ་པ་ཆོས་ལྷ་ཉེན་དང་། མཇམ་དར་ཁྱེར་ནས་
གོང་མའི་པོ་ཉ་དང་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྷ་མ་པའི་པོ་ཉ་པའི་བསམ་པ་...
མི་སྒྲིག་པར་འོངས། དམག་དཔོན་ཁྲ་ལང་ཨ་སྐལ་སྒྲིམ་ནས་ར་ལྷ་མ་ལྷ་པ་
གསུམ་མཛོར་བ་ཅམ་ཀྱིས་ཁོང་ཁོའི་མེ་ཁྱེ་རབ་ཏུ་འབར་པའི་རང་རྒྱལ་ཀྱིས་...
ཁོ་པ་ནས་ལྷ་མ་པའི་རྩྭ་པ་ལ་བཅུ་གས་ཉེ་འདུག་ཏུ་བཅུག། ཁྲོད་ཆོས་
འཇམ་དབྱངས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལ་མི་བཅི་བར་བྱ་བ་རན་པ་འདི་ལྷ་...
ཏུ་བྱས་པ་འདི་ནི་བྱིས་པ་འགལ་ཡོད་ཟེད། མཁྱིན་པ་དང་ལག་གཉིས་ལ་

ཆུལ་ལ་ཐག་བརྒྱབ་ཏེ་མོ་ལྷ་པོའི་དཔག་དཔུང་ལ་ཅིས་སྤྲད།

དེ་ནས་ཉིན་གསུམ་པོར་པོ་ཆོ་དཔག་དཔོན་ཆེན་པོ་ཁྱ་ལར་མ་དང་།

མོ་ཉ་ལྷ་ལ།   མོ་ལྷ་པོ་མོགས་ལྷན་འཛིན་མས་མོག་ར་ལུམ་ཐུར་གཏུམ་ཆུལ་ས་

ཐག་གིས་བཅིངས་ཏེ་འཁྲིད་འོངས།   བྱིས་ས་ལྷ་ཁྱིམ་ས་གསུམ་པོ་ཕྱོག་

པོའི་བྱིས་ས་དཔོན་ཆོས་ཆོ་འདྲི་ནན་ཉན་བྱས།   འན་པ་ཆར་གཙོད་པར་

བྱོལ་ཞེས་སྤྲུལ།   ཉིན་གསུམ་པོར་རྗེས་པོར་པ་འདྲི་འབྲས་ཏུ་ར་ལུམ་ཐུར་

གཏུམ་དང་རྗེས་འབྲས་པ་གཙོ་པོ་རྣམས་འཁྲིད་འོངས།   ར་ལུམ་ཐུར་

གཏུམ་ལུམ་ཏུ་མ་ཏུར་བཏར་ཏེ་གཙོད་པོའི་བྱིས་ས་གཙོད་བྱས་ཏེ་སྤྲོག་བཀྲུལ།

ཐུར་ལུང་ཁྱ་མ་དང་རྣམ་ཆུལ་གྱ་ཆར་གི་གཉེར་པ་ལྷེ་ཐག་པས་བཅིངས་ནས་

པས་ད།   ཁོ་པ་ཆོའི་ནང་མི་དང་རྗེས་འབྲས་པ་གཙོ་པོ་རྣམས་ལྷེ་བཅད་དེ་

བཀྲུལ།   ཉིན་དེར་ར་ལུམ་ཐུར་གཏུམ་དང་རྗེས་འབྲས་པ་བཅས་མི་ཉི་

ལྷ་ཆ་གཉིས་ཏུས་གཅིག་ཏུ་སྤྲོག་བཀྲུལ།

ཆུལ་ལ་པ་པོ་ད་ན་མས་དར་ཆུས་ཐེངས་འདྲིའི་ཏུས་ཟིང་དང་འཕེལ་པ་

ཆེ་པས་ལཔ་ཐིང་མིན་ཏུ་མང་པས་གོང་མ་ལུན་ལན་གྱི་ཤུལ་འུར།   ས་ཐེལ་

(1728) མོའི་རྒྱ་༡༡ཆོས་༡༢ཉིན། ཆུལ་པ་བསྐལ་བཟང་ཆུ་མཆོ་དར་ཆུལ་

ལཔ་པོ་ད་ན་མས་དར་ཆུས་སྤྲོགས་དཀར་མཆོས་ཁུལ་གྱི་ཐག་ར་ཐར་ཏུ་གདན་

ཏུངས་ནས་མོ་པུན་ཅམ་བཞུགས།

མོ་ལྷ་པོ་པོ་ད་ན་མས་ཉོཔས་ཆུལ་ལ་པ་པོ་མོའི་ཆོ་མོ་དང་། ཏུན་ཐང་ཞེས་

པོའི་འཇལ་ས།   གཤེར་ཐམ་ཆེ་མོ་ཡི་གེ་གཏུམ་ཐུར་འབྲུ་དོན་ཏུ་ “དཔུས་

གཙོད་གི་ཤུལ་འུར་གྱི་ཕུ་པ་ཕྱིད་ལམ་ན་རྡོ་རྩལ་པས་མིའི་ཐམ་ག” ཞེས་པ་

བཅས་གནང་།   བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགན་ཁོངས་སྤྱུ་བཞེས།   དེ་བཞིན་

ཆེན་མོར་མ་ཕུན་པུན་གྱིས་ཐོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རྟོག་འཇིག་ཆེ་བའ་ཕྱིར་ཐ་བས་
 གསར་བ་མང་ཅམ་ལག་ལེན་བརྟུར་བ་དཔེར་ན། ལ་ལྷེལ་(1728) མོར་
 མདའ་ཆེ་མདོ་དང་། ཡི་མང་། འབའ་བཅས་ས་གནས་ཁག་གཅིག་ཟི་ཁྲོན་
 གྱི་མངའ་འོག་ཏུ་བཅུག། ཁམས་གྱི་རྩོད་ས་བདེ་ཆེན་དང་། འད་ཞི་སྐགས་
 ས་གནས་ཁག་གཅིག་ཕུན་ནན་གྱི་མངའ་ཁོངས་སུ་སྤྱད། གཞིས་ཆེ་ལུལ་
 རིས་ནས་མངའ་རིས་བསྐྱོར་གསུམ་བཅས་པའ་ཆེན་སྤྱི་མིང་ལུ་ལྷོ་བཟང་...
 ཡི་ཤེས་ལ་ཕུལ་ཡང་རྟོ་ཆེ་དང་། རམ་རིང་། ཕུན་ཆོག་སྤྱི་མིང་མ་གཏོགས་
 ཅིས་མ་བཞེས། ཕྱིར་ཐ་བས་དེ་དག་ལ་བཞེན་ནས་ཐོད་ས་གནས་མིན་
 དབང་གི་རྩོད་ས་ཕུགས་ཁ་ཐལ་མོར་ཤིང་མིང་འབྲུག་སྤྱོད་པའི་ཉིན་ཁའི་རང་
 བཞེན་ཆུང་ཏུ་འགྲུབ་པ་བྱུང་། རྩོགས་མཆུངས་ཐོད་ཀྱི་མིན་འཇིག་ལ་
 ཕུགས་རྩོན་ཕྱིར་ཆེད་ཐོད་ཐོད་ཞམ་བན་བཅུགས་པའི་ལམ་ཕུགས་གསར་ཏུ་
 བསྐྱོད། ལ་ལྷེལ་(1728) མོར། ཐོད་ཐོད་ཞམ་བན་དང་པོ་སྤྱི་ལ་དང་
 དེའི་ལས་རྟོགས་ཤིང་གི་བསྐྱོད་གཞག་ཆུལ། ཟི་ཁྲོན་དང་ཕུན་ཤིའི་དམག་
 ཟི་ཉིས་རྩོད་ཅམ་ཐོད་ལ་བཞག་ཐོག་ཞམ་བན་གྱིས་བཞོད་འདོགས་ཕྱིར་ཏུ་
 བཅུག། ཆལ་མདོར་ཕུན་ནན་གྱི་དམག་ཟི་ཆེན་རྩོད་ཅམ་བཞག་པོ་སྤྱི་ལ་
 ཕྱིར་ཐ་བས་མང་པོ་ལག་ལེན་བརྟུར་བའ་ཤེས་ཀྱལ་མོར་ཏུ་གཅིག་ཕྱུར་ཡོར་བ་
 དང་། ཐོད་ཟི་དམངས་ཀྱི་བདེ་འཇགས་ལའང་ཕན་ཐོགས་ཆེས་ཆེར་
 བྱུང་།

རྩོགས་ཀྱི་(1730) མོར། ཐོད་འབྲུག་དབང་དམག་འབྲུག་ལངས།
 ཐོད་དམག་གིས་འབྲུག་ལུ་དཔུང་འབྲུག་བྱས།
 དེ་ནས་རལ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་ལོས་(1735) མོར་ཁྲ་འཆོས་

22 ཉིན། ཞོང་མ་མཚོག་གིས་རྩ་ཁྱུ་ལྷན་ཁྱུ་ཁྱུ་སོགས་དཔོན་དཔལ་
 ལུ་བརྒྱ་ཙམ་བཏང་ནས་རྒྱ་ལའི་རྒྱ་མ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་པོ་དུ་གདན་.....
 དངས། འདི་ལོ་རྒྱ་མཚོས་༡༢ཉིན། ལྷ་ལྷན་པོ་རྒྱ་ལར་ལྷག་ཐེབས།
 ལོ་འདིར་ཞོང་མ་ལྷན་གན་བདེ་བར་གཤེགས། དེའི་སྐུས་བཞི་པ་ཆཅན་ལྷན་
 མི་འཇིགས་གཤེར་གྱི་ཁྱི་ལ་མངའ་གསོལ། མེ་རྒྱལ་(1737) ལོར། ལྷལ་
 བ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་གཞིས་ཆེར་པར་ཆེན་མོ་བཟང་ཤེ་ཤེས་མཇལ་བར་.....
 ཐེབས། དེ་ནས་རྒྱ་གས་པོར་ཙམ་པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དཔོངས་པ་ལྷ་རན་
 ལས་འདས།

ལྷས་དེར་ལྷལ་དབང་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་པོ་དུ་ལྷན་ཐེབས་གྱུར་.....
 ཆོས་ལུགས་ཀྱི་ཕྱིད་རྣོ་མང་ཙམ་སྐལ་བ་ལས། པོ་དུ་ལྷ་ཆཔ་མྱིད་ལྷ་བ་མི་
 དབང་པོ་ལྷ་བ་དང་། ལམ་བན་ནམས་གཉིས་ནས་མཛད། མི་དབང་པོ་ལྷ་
 བས་ས་སྐལ་(1728) ལོར། པོ་དུ་ལྷ་མྱིད་དབང་བཟུང་བ་ནས་མེ་ལོ་ས་
 (1747) ལོ་བར་མྱིད་ལོ་ཉི་ལྷ་བཟུངས་པའི་རིང་ལུལ་ཤེ་ཞི་འཇགས་གྱུར་.....
 བས་རྒྱ་ཆེའི་ཆཔ་འབངས་ཀྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་རྒྱར་བཙོན་རང་བཞིན་ཆེས་ཆེར་.....
 འཐེལ། པོ་དུ་ལྷ་ཞིང་ལས་དང་འཕྲོག་ལས་ཐོན་སྐྱེད་སྤར་གྱུར་མི་རྒྱུར་པའི་
 ཞོང་རྒྱ་འཐེལ་བ་དང་འཐེལ་རིག་གནས་ཐད་ལའང་འཐེལ་རྒྱས་ཆེན་པོ་.....
 ལྱུང་། འཇམ་མེད་ཐོག་གསལ་ཆེ་བའི་རྣམ་ཐང་པར་མ་ཞེས་པའི་བཀའ་
 འཁྱར་དང་བཞུན་འཁྱར་གྱི་པར་ཤིང་ཡང་རྒྱས་དེར་གསར་རྒྱ་བརྒྱས། རབ་
 ལྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ས་ལུག་(1739) ལོར། ཞོང་མ་ཆཅན་ལྷན་གིས་པོ་
 ལྷ་བར་པོ་ལོ་རྒྱན་ཐང་གི་ཆོ་མོ་དང་། དེར་སྐུས་གཉིས་པོ་དུ་པས་གན་པ་
 འཁྱར་མེད་ཆེ་བཙན་ལ་མངའ་རིས་གྱུར་གི་ཆོ་ལོ་གན་རྩེ་མངའ་རིས་བརྒྱར་

གསུམ་གྱི་དམག་སྲིད་གྱི་འགན་ཁོངས་སུ་བཞེས།   གཞིན་པ་འབྱུང་མེད་
 རྣམ་ཀྱལ་ལ་མའི་ཇི་རིམ་པ་དང་པོའི་ཆོ་སྒྲིག་ནས་འདམ་བུ་སྐྱེ་བ་བྱུང་
 དང་ཆོ་པ་སོ་དབྱེའི་འགོ་འཛིན་མཛད།   རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་མེ་
 ཡོས་(1747)ལོའི་ཟླ་གཉིས་པར།   སོ་རྩ་པ་དགའ་ལྡན་ཁང་གསར་བྱ་
 དཔོངས་པ་རྒྱུགས།   ཟླ་བ་བཞི་པའི་ནང་ཡུལ་གཞིན་པ་འབྱུང་མེད་རྣམ་
 ཀྱལ་ལ་ཁུན་མང་ཞེས་པའི་ཆོ་སྒྲིག་དང་།   ས་རུས་རྩལ་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་གྱི་
 རྒྱུད་སོ་གཙོ་བོར་བསྐོས་གཞག་སྒྲུལ།

བཅུན་པ།   སོ་རྩ་བའི་ཡུལ་འབྱུང་མེད་རྣམ་ཀྱལ་གྱིས་ཟླ་བ་ཆ་
 བཟངས་པ་དང་།   ཀྱལ་མཆོག་བསྐུལ་བཟང་བྱ་མཆོག་སྲིད་འགན་
 གཙོ་བོ་བཞེས་ནས་བཀའ་ལག་དང་ཡིག་ཆར་དཔོན་ལྷ་བསྐྱེད་པས་.....
 བའི་སྐོར།

གནམ་བསྐོས་གོང་མ་ཆན་ལུང་གིས་སོ་རྩ་བའི་བྱས་ཆེས་ལ་གཞིགས་ཏེ།
 མེ་ཡོས་(1747)ལོའི་ཟླ་བ་བཞི་པར་དེའི་ཡུལ་རྒྱུད་པ་འབྱུང་མེད་རྣམ་.....
 ཀྱལ་ལ་ཁུན་མང་ཞེས་པའི་ཆོ་སྒྲིག་དང་།   གཤེད་ཐམ་ཆེན་མོ་སྐད་ཡིག་
 གསུམ་སྐུར་མ་ཞལ་རིས་སུ་“དབྱུས་གཙང་གི་བཀའ་སློབ་བྱ་བ་ལྟེན་མཁན་མོ་
 ཁུན་མང་གི་ཐམ་ག”ཞེས་པ་གནང་།   དེ་ལྷ་ཡབ་སོ་རྩ་བར་སྒྲུལ་བའི་
 དམར་ཐམ་ཁག་གཉིས་རང་འཇགས་སུ་སྒྲུལ་མོག་བོད་ཀྱི་སྲིད་འགན་ཁོངས་...
 སུ་བཞེས།   ཡུལ་འབྱུང་མེད་རྣམ་ཀྱལ་གྱི་ལ་འཁོད་མ་ཐག་ཏུ་ཡབ་སོ་རྩ་
 བའི་སྲིད་བྱས་དང་ཡོངས་སུ་འགལ་ཏེ་བོད་སྐད་ཞམ་བན་ལ་རོ་སྐྱེའི་ལྟེན་པ་...
 དང་།   རྒྱ་ལའི་ཟླ་མ་མཆོག་ལ་བཙེ་བཀྱར་མི་ཞུ་བ།   གཅེན་སོ་འབྱུང་
 མེད་ཆོ་བརྟན་བསྐོངས་ནས་མངའ་རིས་དབང་བྱ་བ་བྱུང་བ།   སྐོག་ཏུ་སྐྱེའི་

སྐྱུན་གར་བར་འབྲེལ་བ་བྱེད་པ་སྐྱེས་ཚུལ་མིན་གྱི་བྱ་བ་མང་ཅེས་བྱས་པ་.....
 ལྷ་ལས་ཨམ་པན་སྐྱེས་ནས་ཤོང་མར་སྐྱེས་མེད་ལན་མང་བྱས། ཤོང་མ་
 མཆོག་གིས་མོ་ཉ་དང་དབྱུང་དཔག་བྱེད་ཆེ་བཤག་གཅོད་དཔོན་གསུངས་.....
 ཡུང་། གནས་ཚུལ་རྒྱ་ཤིང་ལས་ཤོང་མར་སྐྱེས་ཨམ་པན་སྐྱེས་དང་། ལས་
 རྐྱེས་ལའ་བྱེད་སྐྱོག་ཏུ་སྐོས་མོལ་སྐོག་རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ལྷ་གས་ཉ་.....
 (1750) སའི་ཟླ་༡༠ཚེས་༡༢ཉིན། འབྲུང་མེད་ནམ་ལྷལ་ཁྲོམ་གཞིགས་
 ཁང་ཏུ་བསྐོངས། ཨམ་པན་སྐྱེས་སྐྱེས་ཀྱིས་ཁ་རྒྱུད་ཤིང་ལས་ཤོང་མར་སྐྱེས་
 རལ་གྱི་བསྐྱེད་ཉེ་སྐོག་བསྐྱེས། སང་འབྲུང་མེད་ནམ་ལྷལ་གྱི་རྒྱུ་འབྲས་
 པ་མཐོན་གཉེན་ཁྲོ་བཟང་པལ་གིས་སྐྱེས་ནས་གནས་ཚུལ་དེ་མཐོང་འབྲལ་.....
 ཨམ་པན་གྱི་སྐོད་གནས་ཁྲོམ་གཞིགས་ཁང་མཐའ་བསྐོང་། དཔག་འཐབ་
 ཚུ་ཆོད་འགའ་ཞིག་བྱས་མཐར་ཨམ་པན་སྐྱེས་དང་ལས་རྐྱེས་ལའ་བྱེད་.....
 དཔག་གཅོད་བྱེད་། སྐྱེས་ཏུ་བ་དང་ཞབས་འབྲིང་མི་གྲངས་བཅུ་ལྷག་
 ཅེས་བྱས་གཅིག་ཏུ་སྐོས་གཞིགས་ཁང་གི་ཉེ་འབྲམ་ཏུ་བསྐོངས་པས་ས་ཆ་དེར་
 སྐྱེས་ཏུ་འབྲམ་སྐོང་ཞེས་མིང་ཆགས། རྒྱ་རིགས་ཉིས་བཅུ་ལྷག་ཅེས་ཆེ་མོ་
 བར་ཏུ་ཤོས་ཉེ་ཏུ་ལའི་ཟླ་མ་མཆོག་ལ་ཤོག་སྐྱོབ་བྱས། ཤོང་མ་མཆོག་ནས་
 ཚུལ་མིན་གྱི་བྱ་བ་འདི་ལྷ་ལྷུ་བྱེད་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་པལ། རྒྱ་རིང་ན་མོན་
 པ་རྒྱེ་ཉ་ཤོད་གྱི་རྒྱལ་པའི་ལས་ཆབ་ཏུ་བསྐོས་གཞག་ཆུལ། ཨམ་པན་གཅོད་
 མཐའ་ལམ་དཔག་པ་འཛིན་བཟུང་སྐོག་སྤྲིམས་གཅོད་ཤིང་ཤོག་ཤོད་དཔོན་.....
 ཞེས་གསུངས། ཏུས་དེར་ཤོང་མ་ཆན་ལུང་གིས་ཐུར་བཞིན་མིང་ཆ་མི་ཤོང་
 པའི་ཆོད་ཏུ་ཤོད་གྱི་མིང་དཔའ་ཤོངས་རྒྱ་གས་ཨམ་པན་གཉིས་ནས་མད་གར་
 འཛིན་དཔོན་པའི་བཀའ་པལ་ཡུང་། ཤོང་མ་ཆན་ལུང་གི་ཆ་པའི་ཟླ་མ་ལྷུང་

བསྐྱུགས་པར་སེམས།   གནང་སྦྱིན་གྱི་དངོས་པོ་རྒྱལ་དཔུས་གཙང་རྒྱ་
 རྒྱུ་པར་མངགས་པའི་ཨ་ས་ཁན་ཨམ་པན་རྒྱལ་ལ་སྦྱང་ནས་དཔུས་.....
 གཙང་རྒྱ་སྦྱིབས་པ་དང་མཉམ་རྒྱ་དེད་གྱི་ནང་གཙང་གིས་པཱེ་པས་བསྐྱུངས་
 པའི་གནང་སྦྱིན་བར་བྱེད།   འཕྱར་ཐེང་རྒྱལ་ལ་ཕྱ་མོར་ཡང་རྒྱན་
 མང་གི་མོ་ས་སྦྱིན་པའི་འོས་ཐེང་ཁྱང་།   དེད་ནས་ཁོ་པའི་པ་མོ་རྩ་ནས་གྱི་
 ཆེ་རིལ་པོར་དང་པ་དང་སྦྱངས་གྱི་ཤེམ་ཐེང་སྦྱིན་ནས་ཞབས་འདེགས་རྒྱར་ཐག་
 བཞིས་པ་ལ་བསམ་ནས་ལུགས་སྒོལ་ལས་འདས་པའི་བཀའ་རྒྱུ་བསྐྱུངས་.....
 རྒྱུ་རྒྱན་མང་གི་མོ་ས་གནང་ཉེ་དཔུས་གཙང་གི་དོན་བདག་དབྱེ་འབྱེད་.....
 བྱེད་བཅུག་སྦྱིན་ཆད་འདོད་རྒྱལ་གྱི་བསམ་སྦྱོར་མ་རྒྱངས་པའི་བྱ་བ་རིམ་གྱིས་
 ཟུ་བསྐྱེད་དེད་གྱིས་ཁྱང་ཁོ་པས་ལྷས་པ་ལྟར་དཔུས་གཙང་རྒྱ་བཟད་པའི་སྦྱོན་
 པོ་དང་།   དམག་དཔུར་བྱིར་འཐེན་པར་བརྟེན།   ཁོ་རང་ཅི་ལས་རར་
 བསྐྱེད་ནས་མངའ་འབངས་གྱི་པོད་རྒྱལ་སྦྱག་རྒྱ་བཅུག།   འདོད་ཞེན་
 སྦྱོང་ཐེང་གྱིས་བག་ཐེང་གྱིས་སྦྱང་འདུག།   དེར་མ་ཟད་ཁོ་རང་གི་རྩོ་རྩོ་
 འཕྱར་ཐེང་ཆེ་བརྟན་དོ་སྦྱག་པ་ཡིན་ཞེས་རྒྱན་ཁག་བཀའ་ནས་ལྷས་ཏེ་བཀའ་
 རྒྱུ་དམག་དང་བཅས་པ་མངགས་ནས་ཁོ་རང་གི་རྩོ་རྩོ།   དེའི་བྱ།   འཛོ་
 པ་ཐམས་ཅད་བསད།   ཡང་པརྩེ་ཏའི་ནང་གཞིས་གཏོར།   པརྩེ་ཏའི་པག་
 མ་སྤལ་ནས་གཙང་གི་སྦྱོགས་སྒྱ་ལྟོད་བཅུག་པརྩེ་ཏའི་བྱ་དཔུས་སྒྱ་ལྟོད་བཅུག་
 རྒྱས་ཁོ་པས་མངའ་གཞུག་རྒྱ་བཀོལ།   ལམ་གྱི་ས་རིམ་ན་ཐམ་བཅད།   རྒྱོན་
 པོ་དང་དམག་ཐམས་ཅད་ཐད་ཐད་རྒྱ་བཅོལ་འདོད་སྦྱོགས་མཛོ་བསམ་སྦྱིན་...
 ཅི་སྦྱོང་གྲངས་གྱིས་མི་ལང་པ་འདུག།   དེད་གྱིས་མཛོ་བསམ་ཞིབ་རྒྱ་བཏང་
 བ་གཙོ་ཆེར་འཕྱར་ཐེང་རྒྱལ་ལ་རང་རྩལ་རན་པ་ལས་ཕྱང་ཡང་དེད་ནས་...

་ཡང་གནང་ཆུན་བདག་ཆུན་ཐལ་དྲགས་པས་ཁོ་པས་དེ་ལྟར་ངར་བསྐྱེད་ཅིང་།
 དབུས་གཙང་དམངས་མས་ཁོ་པར་ཡི་ཐུག་ཡང་། རེད་ནས་བཞག་པའི་
 མང་ཡིན་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཅི་ཡང་བྱེད་མ་ཐུབ་པར་སྤང་། རྒྱལ་འདི་ལ་རེད་
 གིས་མིན་ཏུ་འཁྱོད་པར་འདུག། འདི་ལ་བལྟས་ན་བཀའ་ལྷོན་ཏུ་བསྐྱོས་པ་
 རྒྱལ་ལ་ཏུ་ཅང་ཆེད་ཏུ་དབང་ཆུན་མི་ཉན་པར་འདུག། དེ་ལྟར་བྱས་ན་
 རེད་ཀྱི་བཀའ་ཁྲིན་གྱིས་དབུས་གཙང་གི་ས་ཆའི་སྤེལ་མཐའ་དག་བདེ་སྤྱིད་་་་
 ཏུ་བྱེད་པ་མི་དོན་གྱི་གཙུག་པོ་ཡིན། འགྱུར་མེད་ནམ་རྒྱལ་ཁྲིམས་ལ་སྒྱུར་བའི་
 སྐབས་སྤྱུ་ཆེན་པོ་གསུམ་ནས་བརྩེ་ཏུ་ལ་དབུས་གཙང་གི་དོན་དག་གིས་ཐེར་་་་
 འདུག་ཡང་རེད་གིས་ངེས་པར་བཀའ་ཐབ་པ་ནི་མེད། ཨམ་བན་གཉིས་ཀྱི་
 བསམ་པར་དབུས་གཙང་ལ་ཉིན་གཅིག་ཡང་འགོ་པ་བྱེད་པའི་མི་མེད་ན་མི་་་་
 ཅུང་བསམ་འདུག་ཡང་བརྩེ་ཏུ་ནས་འཕྲལ་ཏུ་དམག་དབུང་འབྱིད་ནས་ཐན་་་
 སྤྱགས་བྱེད་ཡོང་བསམ་ནས་སྐབས་གཅིག་ཏུ་གང་ལོས་པ་དབྱེ་འབྱེད་བྱེད་་་་
 རྒྱལ་སྐྱམ་ཏུ་ལའ་འདུག། བརྩེ་ཏུ་ནས་ངེས་པར་བསམ་ཆོད་དང་མཐུན་
 པར་རོ་ལོག་མི་རྒྱལ་ཆོར་བཅད་ནས་གསོད་པ་དང་། ཨམ་བན་གཉིས་
 ལ་ཆུན་མེད་ཅིང་དབུས་གཙང་གི་ས་ཆ་རྒྱལ་བདེ་འཇགས་བག་ཡོད་ཏུ་སོད་
 འདུག་པ་བྱུང་ཆེ། འཕྲལ་ཏུ་ཨམ་བན་གཉིས་ཀྱིས་ལའ་པ་ལྟར་བྱས་ཡང་
 མི་ཆོག་ཐེར་བའི་སྐབས་མ་ཐུགས་མོད། ད་ལས་ཁོ་པས་དབུས་གཙང་ཏུ་
 བསྐྱེད་པའི་ཨམ་བན་རྒྱལ་སྤྱི་པ་མ་ཐུས་པ་ལ་ཉེས་སྤོང་མེད་ཐེར་དཀའ་བ་་་་
 འདུག། དེ་ལྟ་ནའང་བརྩེ་ཏུ་གཞུགས་པོ་གཅིག་ཕྱར་སོང་། རྒྱལ་ཞན།
 རང་སྤྱོད་གཅིས་པར་གཞུང་ཉེ་འབད་ཡང་སྤྱིར་མའི་ངར་རྒྱལ་དཔུས་མ་ཡིན་
 མོད། གཅིག་ཏུ་འདས་ཆོར་བའི་བྱ་བ་ཡིན་པས་བཙད་མ་བཅད་བྱས་ན་

ཆོག་པ་མ་གཏོགས། གན་བརྒྱལ་པའི་བྱས་ཐུ་བཞག་ནས་དེད་ནས་དཔར་
 གི་མོ་ས་གནང་ཆུའི་རེ་བ་བྱས་ག་ལ་ཆོག། བརྟེན་རང་ཡུང་གི་མོ་ས་དང་
 བཅས་ཏེ་རྒྱ་ལའི་ཐུ་མ་དང་ཉན་ཅིག་རུ་བཟོས་ནས། བོད་ཀྱི་འགོ་པ་རྣམས་
 ཀྱི་ནང་ནས་ཡུང་ཤེས་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་ཡིད་གཏད་བྱུང་བ། རྒྱུད་ནས་བོད་མི་
 རྣམས་ཀྱིས་ཡིད་གཏོད་ཅིང་རྟེན་ཐུ་འབྲངས་པའི་མི་གཅིག་འདམས་ནས་བརྟེན་
 ཏེ་དང་ཉན་རུ་བཀའ་ཁྲོན་གྱི་བྱ་བ་བྱེད་ཆུག། ཁོང་ཆོའི་དོན་ཆ་རྒྱུད་པ་
 རྣམས་བཀའ་ཁྲོན་གཉིས་ནས་རྒྱུད་བཞིན་བྱེད་ཆུག། དེད་ལ་ཞུ་ཆུའི་ཡི་གེ་
 བྲིས་ནས་དོན་དག་ཞུ་བ་དང་། དམག་དབྱང་ག་ཐུག་དང་རྟ་ཐམ་འཇུགས་
 པ་སོགས་དོན་ཆ་འགངས་ཆེ་བའི་རིགས་རྣམས་ཐམས་ཅད་བཀའ་ཡི་མངགས་
 པའི་ཨམ་པཅ་བན་རྣམས་ལ་གཏད་དེ་བཀའ་ཁྲོན་གཉིས་དང་ཉན་རུ་དབྱེ་འབྲེད་
 བྱས་ནས་བཀའ་ཡིས་མངགས་པའི་ཨམ་པཅ་གཉིས་ཀྱིས་ཐམ་ག་གཞོན་ཆུག།
 རྒྱལ་དེ་བྱིན་ཆད་རྟག་རུ་འཕགས་སྒྲིལ་རུ་འཇགས་ཆུག། ཁྲོན་པོ་དང་།
 དམག་མི་རྣམས་སོ་སོར་མེད་གི་སྡོད་འཕགས་དང་། རྟ་ཐམ་འཇུགས་པ་
 སོགས་བྱ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ག་ཅོད་བྱ་ཆེ་རེད། མི་སྒྲིལ་ཐུང་ཆེ། ཨ་ས་ཁན་
 ཨམ་པཅ། རྟོ་རྟོས། ཡང་བོད་རུ་སྡོད་པའི་ཨམ་པཅ་རྣམ་ཐུལ། བན་
 དེ་རྣམས་ལ་གཏད་ནས། རྒྱ་ལའི་ཐུ་མ་དང་བརྟེན་རྣམས་ཉན་ཅིག་རུ་
 བཟོས་ནས་བསམ་མཐོ་ཞིབ་རུ་བཅར་ནས་ཡུང་འཐད་གང་ཤོས་ཀྱིས་བཟོས་
 བས་ཞུ་བར་གྱིས། ཡང་འཕྱུར་མེད་རྣམ་ཐུལ་གྱིས་ཁོ་རང་གི་སྒྲིལ་པོ་འཕྱུར་མེད་
 ཆེ་བརྟན་དོ་ཕྱག་པ་ཡིན་ཞེས་རྟོག་ཁག་བཀའ་ནས་ཞུས་ཏེ། བླགས་འཆོལ་
 པའི་དམག་བཅར་ནས་ཐབས་ཀྱིས་འཆོ་བ་བྱས་ཏེ་ནད་ཀྱིས་ཤི་སོང་ཞེས་.....
 རྟོག་ཞུས་འདུག། ད་ཆ་དོན་ཆ་གཅིག་རུ་གསལ་བར་བྱུང་། འཕྱུར་མེད་

ཆེ་བརྟན་ལྷན་ནས་ལོག་པ་མེད་ཅིང་ཉེས་མེད་རྒྱ་བསད་འདུག་པས་རིས་པར་
 དག་ཆངས་ཕྱིད་འོས་ལྷ་འདུག། བརྟེན་པ་གཏད་ནས་འཕྱར་མེད་ཆེ་བརྟན་
 གྱི་བྱ་བཅད་བཅད་ནས་རེད་གྱི་བཀའ་པལ་ཉེ། ལྷན་གྱི་གི་གི་ས་ཕྱིན་
 བས་མངའ་རིས་སྒྲོར་གྱི་པོད་ན་མས་གྱི་འགོ་པ་བྱས་ནས་ཤེ་མོང་དང་ཞབས་...
 འདེགས་འབད་རྒྱ་ཆུག། གལ་ཏེ་མཐོན་གཉེར་སྒྲོ་བཟང་བཟ་གིས་མངའ་རིས་
 སྒྲོར་གྱི་ས་ཆ་བཞེགས་ཏེ་སང་ཡོད་ཆེ་ཁོ་པ་ཤེ་མོང་གི་འཛིན་ཆུག། འཕྱར་
 མེད་ནས་རྒྱལ་གྱིས་གཞིས་གཏོར་པར་ཁོ་པའི་ས་ལྷན་གྱི་ས་གཞིས་ཆེར་ནོར་...
 རྒྱལ་ན་མས་ཞིབ་རྒྱ་བཅད་བཅད་དེ་འཕྱར་མེད་ཆེ་བརྟན་གྱི་བྱ་ལ་ཕྱིན། ཡང་
 ད་ལོ་ཟླ་༡༠ ཆེས་ལ་རྒྱ་བཏབ་ཉེ་བཟུར་པའི་བྱ་ཆིན་དང་ལཔ་རྒྱན་ལ་པལ་
 པའི་བཀའ་དང་། ཡང་ཟླ་བ་དབྱ་པའི་ཆེས་༡༡ ལ་འཕྱར་མེད་ནས་རྒྱལ་ལ་
 པལ་པའི་བཀའ་ན་མས་འཕྱར་མེད་ནས་རྒྱལ་གྱི་བདེ་གཟར་སྐབས་ཏེ་བཟ་...
 ཆད་ནས་ད་རྒྱ་པོད་རྒྱ་མ་སྒྲིབས་ཤས་ཆེ། གལ་ཏེ་པོད་རྒྱ་སྒྲིབས་ཡོད་ཆེ་
 བརྟེན་ས་ཕྱི་ཉེ་བཟུས་ནས་དབྱེ་འབྱེད་ཕྱིད་ཆུག། མ་སྒྲིབས་ཆེ་བརྟེན་ནས་
 ལམ་གྱི་ཏེ་བཟ་ཐམས་ཅད་ལ་བཅད་བཅད་ནས་ལྷངས་ཏེ་བཟུར་ཆུག། དེད་
 གྱི་གནས་འོག་ཐམས་ཅད་སྒྲོང་བ་ལ་སྒྲོན་པོ་དང་། མངའ་འབངས་ན་མས་
 གྱིས་ཞབས་འདེགས་བཟུབས་པ་ན་མས་ཞིབ་རྒྱ་ཕྱི་ཉེ་ཉེ་ཡང་གི་བཟུར་དང་...
 མཐུན་པར་དབྱེ་འབྱེད་བྱས་པ་ཡིན། བརྟེན་ས་རིས་པར་མཐོ་བསམ་ཞིབ་
 མོས་དད་པ་དང་ལྷང་གིས་ཞབས་འདེགས་དང་། པོད་རྒྱ་སང་པའི་སྒྲོན་
 པོ་དང་། དམག་མི་ན་མས་ལ་ལེགས་པར་མཐུན་པའི་བྱ་ཕྱིད་དང་། གསར་
 རྒྱ་བསྐྱས་པའི་བཀའ་སྒྲོན་དང་ཉན་རྒྱ་ཐམས་ཅད་གཅིག་བཞེས་གྱིས་བཟོས་...
 བས་དོན་དག་རེ་རེ་བཞིན་ནས་གང་ཅིའི་བཟུར་བཟུན་གྱིས་དབྱེ་འབྱེད་རྒྱལ་

པའི་ཆེ་ཆའ་མིན་སྒྲིབ་པའི་མིར་པོ་ཉུང་པར་བྱུང་གཤམ་རྟག་ཏུ་བདེ་སྒྲིབ་པ་མེད་
 བ་མས་བཀའ་ཤིན་དང་རུ་བླང་ཆོག། དེ་པས་ན་ཡང་དག་པ་གསལ་བར་
 བྱས་ནས་དྲང་པོའི་མེམས་ཀྱིས་ཆེད་རུ་བཀའ་པལ་ནས་གསལ་པོར་སྟེ་ཉེ་གོ་
 བར་བྱས་པ་ཡིན། བརྟེན་ནས་བཀའ་འདི་དང་རུ་བླངས་ནས་རི་ལྟར་
 རྒྱུ་ལྷ་འབྲངས་ཏེ་ཞབས་འདེགས་སྟབ་རྩལ་གྱི་ཡི་གེ་མཚོགས་པར་བྱ་བ་.....
 གྱིས། བཀའ་འདི་ཐོད་གྱི་སྟེ་པོ་མཐའ་དག་ལ་དེ་ལ་བསྟགས་ནས་གོ་བར་
 བྱེད་ཚུག་ཅེས་བཀའ་པལ།

ཆན་ལུང་གནམ་ལོ་མཚོ་ལྷ་པའི་རྒྱ་བ་མཚུག་ཅིག་པའི་ཆེས་མཚོ་མཚུད་
 ལ་བཀའ་པལ། ”

མོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་བཞུག་རྒྱ་ལའི་རྒྱ་མ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་.....
 མཚོག་ནས་ཐོད་གྱི་མིན་འགན་བཞེས། འཕྱར་མེད་ནས་རྒྱལ་གྱི་རྩ་མིའི་བྱ་
 སྒྲིབ་ན་མས་གསལ་ཞིང་གསལ་བར་རྟོགས་པས། རྟོ་རིང་ནོ་ཡོན་པརྟེན་
 དང་ཉུན་རུ་རྒྱུ་འབྲངས་དན་རེངས་པ་ན་མས་ཁྱིམས་ལ་སྟུར་བའི་ཉུ་གོ་
 མཛད།

ཚུགས་རྟ (1750) མའི་རྒྱ་༡༢པར། རྩ་ལྷ་རུང་བན་དེ་ཉུ་མར་འབྱར་
 བས་མེད་འཁྲུག་ལངས་རྩལ་སྟོར་སྟུན་སྒྲིབ་ཞིབ་པ་བྱུགས། མོང་མ་ཆན་ལུང་
 གི་བཀའ་བཀོད་ལྟར། མི་ཁྱོན་གྱི་རྩྱུང་རུ་ཆེ་རིང་གིས་དཔུར་དམག་ཁག་
 གཅིག་ཁྱིད་དེ་ཉུ་མར་འབྱར་མ་ཐག་རུ་འཕྱར་མེད་ནས་རྒྱལ་གྱི་རྩེས་འབྲངས་
 པ་མཚོན་གཉེར་སྟོ་བཟང་བཟ་ཤིས་སོགས་ལ་འདི་ཅད་ནན་ཏན་བྱས་ཆོག་སྟོ་
 བཟང་བཟ་ཤིས་སོགས་མི་རྩུག་ལུས་ལ་ཁ་བརྒྱལ་སྟེ་བསད། མི་རྩུག་སྟེ་
 བཅད། དེ་མིན་ན་མས་མཚོན་འཁྲུག་བྱས། འཕྱར་མེད་ནས་རྒྱལ་གྱི་

ཁ་དབང་གཞུང་བཞེས་མཛད། ཆེ་པ་སོ་དུ་དང་འདམ་བརྒྱ་ཤོག་བརྒྱད་
 བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་གྱི་ཐད་གཏོགས་མངའ་འོག་ཏུ་བཅུག སོ་རྒྱལ་གྱི་
 བསྐལ་བྱ་ཁྲངས་ནས་རྒྱ་ལང་གི་ཉེ་རྒྱལ་པོའི་ལམ་ལུགས་མེད་པར་བཟོས།
 བོད་གྱི་ཆབ་སྲིད་ལས་དོན་མཐའ་དག་རྒྱ་ལའི་སླ་མ་མཚོག་དང་། བོད་
 མོན་ཨམ་བན་རྣམ་གཉིས་ནས་འགན་འཁུར་དཔོན་པོའི་བཀའ་ཕབ། དེ་
 བཞིན་བཀའ་ཤག་དངོས་ལྟ་བུགས། གཙུག་པོ་རྩེ་རྩེ་ལོན་པ་རྩི་ཏུ་མཛོན་
 བོད་དངོས་ལྟ་བུ་རབ་བརྟན་དང་། ལས་རོགས་རྩི་མག་མདོ་མཁར་ཞབས་
 རྒྱུ་ཆེ་རིང་དབང་རྒྱལ། རྩི་མག་མོན་པ་སྤི་གཙུག་རྩི་རྩི། སེར་མོ་བཙེ་མཛོན་
 དར་ཏུན་ཉི་མ་རྒྱལ་མཚན་བཅས་བཀའ་སློན་བཞི་བསྐྱོད་གཞག་རྒྱལ། རྩི་ནང་
 བྱ་བ་གང་ཅི་རྒྱན་མོང་ཐོག་གཙུག་པོ་ལས་བརྒྱ་ཁ་གཅིག་གཙུག་དང་། རྒྱ་
 ལའི་སླ་མ་དང་ཨམ་བན་རྣམ་གཉིས་ལ་བཙེ་བཀྱར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་ལྷུ་བ་.....
 ལས་རྒྱལ་མིན་གྱི་བྱ་བའི་རིགས་བྱེད་མིཚོག་པོའི་བཀའ་ཕབ། དེ་བཞིན་
 རྒྱ་ལའི་སླ་མ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོར་“ཅི་ཅི་ཐོབ” ཉེ་རྒྱལ་རས་གཞིགས་ཞེས་
 འབྲུ་དོན་ཏུ་འཁོད་པའི་དམ་ཁ་དེ་རང་འཇགས་གནང་། རྒྱགས་ལུག་
 (1751) སེར་བཀའ་ཤག་དངོས་ལྟ་བུགས། དམ་ཁ་བདེ་རྒྱུད་མ་དང་།
 ཉགས་དམ་སེལ་དམ་བཅས་གནང་བ་རྫོགས་ཅི། རྒྱུ་མཛོན་འགག་ཅེས་པ་
 བཀའ་རྒྱུད་དང་། བཀའ་མཛོན། འགག་པ་བཅས་འཇུགས་པའི་རྫོགས་
 གཏོད། དེ་རྩིས་ཡིག་ཚང་ལས་ཁྲངས་ཀྱང་གསར་ཏུ་བཅུགས། དེར་མཁན་
 རྒྱུ་རྒྱ་སླ་མ་གཅིག་དང་། མཁན་རྒྱུ་གསུམ་བསྐྱོད་གཞག་ཐོག་ཆབ་སྲིད་
 གྱི་བྱ་བ་ཆེ་རིགས་བྱེད་ཆེ་མཁན་རྒྱུ་རྣམས་བཀའ་ཤག་ཏུ་ཐེབས་ནས་ཤོས་...
 མོལ་གནང་བ་དང་། རྒྱ་ལའི་སླ་མའི་ཉགས་དམ་ཐུད། དེ་མིན་དམ་ཁ་

ཡིག་ཚང་ནས་ཉེ་ཆ་གསལ་ཆོག་པ། སེར་མོ་པ་ཆེ་འཁྱིར་རྒྱུ་གསུམ་ཡིན་
གནས་པ་སྐོར་འཛིན་དང་། རྒྱུ་པ་གཞིས་གསུམ་པ་སྐོར་ལམ་ཡིག་སོགས་མང་
ཀར་རྒྱ་ལའི་བྲམ་མར་ཉེན་སེར་བྱས་ཏེ་ཡིག་ཚང་དང་ནས་མཁུ་གཅོད་ཆོག་.....
པའི་དབང་ཆ་གནད་། ཅེ་སྐོབ་ལྷ་གསུམ་པ་ཆུགས། རྒྱུ་པ་མཁུ་དེ་དག་
ལ་པ་ཉེན་ནས་ས་གནས་མི་དག་ལྟར་གི་ལས་བྱུངས་དབང་དང་། རྒྱུ་པའི་
དབང་གཅིག་ལ་གཅིག་སྐོབ་གིས་དབང་ཆ་ཁ་གཏོར་ནས་མིང་ཆ་མི་པོར་པའི་
སྐོབ་འཁོག་བྱས།

རབ་བྱུང་པ་ཆུགས་པའི་མེ་མུང་(1757) འོ་ལྷ་གཉིས་པའི་ཆོས་...
གསུམ་ཉིན། རྒྱལ་པ་པ་སྐོབ་པ་མང་རྒྱ་མཚོ་པ་མང་བྲམ་པ་ཆུ་པ་མེ་པས་ནས་
གཞིས་ཁྱི་མཁུ་འབྲུ་ཏུ་བྱུང་། དེ་ནས་རྒྱ་གསུམ་པའི་དབང་ཆ་ལྟར་སྐོབ་སྐོབ་པོར་
ནས་མང་ཕྱི་མིར་འགན་ཁོངས་སྐོབ་པའོ། མང་ཕྱི་སྐོབ་གསུམ་པ་པོ་མོ་མོ་མོ་ག་
པའི་ན་དབང་ས་གཅིག་རྒྱུ་པའི་མཁུ་པ་བ་ནས་གཉིས་པ་རྒྱུ་དཔོན་མང་གསུམ་
ཉེན་སྐོབ་པ་རྒྱུ་པ་པོ་དེ་ལྷ་པོ་ཆེ་པ་འཁྱིར་པ་ཀའ་པོ་ག་རྒྱུ་པ་མེ་པས་དཔོན་ས་དོན་
རྒྱུ། དེ་མོ་རྩོ་མོ་ག་རྒྱུ་པ་དབང་འཁུ་དཔལ་པ་དེ་ལོགས་རྒྱ་མཚོ་(པ་ཉེན་
མིང་དེ་མོ་ལྷ་པོ་པ་དང་པོ་)རྒྱལ་ཆ་པ་ཏུ་པ་སྐོབ་གཞིས་སྐོབ་པ། རྒྱ་པོ་ཆེ་པ་
ཉིན་རྒྱལ་ཆ་པ་མི་དེ་རྒྱུ་པ་ཁྱིར་དཔོན་སྐོབ་པས་མེ་ཉེར་གཅིག་པའི་དེར་མི་དེ་
པ་རྒྱུ་པ། ས་པོ་མ་(1759) མོར་རྒྱལ་ཆ་པ་དེ་མོ་རྩོ་མོ་ག་རྒྱུ་པ་འཁུ་པ་
དང་། དེ་ལ་དག་ཕྱི་འབྲུ་དོན་ཏུ་“མོ་དེ་ལས་དོན་འཁུ་པ་འཁུ་པ་
མོར་པ་ཉེན་པ་འཁུ་པ་མི་དེ་དཔལ་ཉེན་པོ་མི་ཉེན་ཕྱི་མཁུ་ག་”ཞེས་པ་སྐོབ་པ། དེ་
ནས་མང་ཏུ་རྒྱལ་ཆ་པ་དང་མི་དེ་རྒྱུ་པ་པོ་པའི་སྐོབ་པ་དང་།

པ་རྒྱུ་དེ་པ། རྒྱ་པའི་བྲམ་པ་འཁུ་པ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་མི་དཔོན་

[illegible][illegible][illegible]

ལྷགས་སྒྲུང་(1781) སྟེང་། འཇམ་དབྱངས་ཤོར་མ་ཆེན་པོ་ཆན་
 ལྷང་གི་བཀའ་བཞུགས། རྒྱ་ལའི་རྒྱ་མ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོག་གི་ཕྱི་ཕྱིད་
 སྟེང་དབང་བསྐྱར། ཤོར་མས་འཇམ་སྟེང་། སྟེང་སྟོན་ལྟར་“ལུ་བ་
 རྩེགས་མཆོག་ཏུ་དགེ་བའི་ཁིང་གི་རྒྱལ་དབང་ས་སྟེང་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་ཀྱི་……
 བདག་པོ” ཞེས་སྟེང་ཡིག་གསུམ་སྟེང་གི་གཤེར་མཐ་ཆེ་མོ་གནང་། རྩེགས་
 (1782) སྟེང་ནས་བསྐྱར་ཆེ་སྟོན་སྟེང་དག་དབང་རྩལ་ཁྱིམ་སྟེང་བསྐྱགས་……
 གནང་ལུས་ཆོག་ཤོར་ས་མཆོག་དང་ལྟན་འཕེལ་གྱིས་ཆབ་ཤིན་པོ་ལྷ་བསྐྱངས།
 ཆེ་སྟོན་སྟེང་དག་དབང་རྩལ་ཁྱིམ་སྟེང་ནི་དྲུག་སྟེང་མཐུན་ལམ་ཆེ་བ་ཤིན་
 ཕྱི་ཕྱིད་ཐབས་ལ་མཁས་པ་ཞིག་ཡོད། ཁྱིང་གིས་ཤིན་དབང་འཛིན་པའི་
 སྐབས་སུ་ཤོར་ས་མཆོག་ལ་ལུས་ཤིང་བཅེ་བ་དང་། སྟེང་བསྐྱགས་ལམ་
 བན་ལ་མཐུན་ལམ་ལར་རྒྱ་ཆེ་བས། མེ་ཏྲ་(1786) སྟེང་། ཤོར་མའི་
 རྩེ་བའི་རྒྱ་མ་ལུང་སྟེང་རྩེ་བའི་རྩོ་རྩོ་དཀོངས་པ་རྩོགས་པའི་ཆོལ་ཏུ་ཆེ་སྟེང་……
 དག་དབང་རྩལ་ཁྱིམ་སྟེང་ཅིང་ཏུ་གདན་དྲངས། ཤིན་སྟོང་འདིའི་མཛད་རྩེས་
 ལ་གཞིགས་ཏེ་དབྱལ་དམ་ཆེན་མོ་རང་འཇགས་གསོལ་རས་སྟུལ། མེ་ཏྲ་
 (1786) སྟེང་ནས་བསྐྱར་རྒྱལ་མཆོག་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོག་ལྷགས་གཉིས་……
 ཕྱི་འགན་བདག་གིར་སྟེང་ལྷ་བསྐྱངས།

ལྷགས་ཀྱི་(1790) སྟེང་། ཤོར་མ་ཆེན་ལྷང་གི་བཀའ་ལྟར། བཀའ་
 རྩོན་ལས་རོགས་ཏྲ་ཆོག་རྩོང་སྟེང་སྟེང་རྩལ་ས་ཅིང་ཏུ་གདན་དྲངས།
 ཆེ་སྟོན་སྟེང་དག་དབང་རྩལ་ཁྱིམ་སྟེང་ལའི་རྒྱ་མའི་ལྷག་རོགས་སུ་ཕྱིར་གཏོང་
 གནང་མཛད་པས། དེའི་སྟེང་ཆེ་སྟོན་འཛིན་པོ་དུ་ཕེབས། ལྷགས་པག་
 (1791) སྟེང་རྒྱ་མཆོག་འཛིན་པོ་ལྟན། ཆེ་སྟོན་སྟེང་དག་དབང་རྩལ་ཁྱིམ་སྟེང་

[illegible]

ཏུས་དེར་ཁོར་པོར་དཔལ་འབྱུག་ལངས། ཁོར་པོ་བ་ནི་གང་རྒྱ་ཁ་ཆུ་
 བའི་འབྲམ་ཏུ་གནས་པའི་ཆོ་བ་ཆུང་ཏུ་ཉེར་བཞི་ཡོད་པའི་ཆེ་བཤམ་ཅིག་ཡིན།
 དེའི་ཡུལ་མི་མང་ཆེ་བ་ནི་ཉི་མར་རིགས་ཡིན་ལ། ཉིན་རྒྱུ་བྱང་དོས་ཉམ་
 མེ་སྤར་ཞེས་པའི་ས་གནས་དེའི་སྤྲ་རི་སྤྲ་རྟ་རིགས་ཀྱིས་ཆོ་བ་འདིར་དབར་.....
 བརྒྱར་བྱས་རྒྱུ། ཏུས་རེ་བས་བཙོ་བརྒྱད་པར་སྤུལ་པོ་སྤྲ་སྤྲ་སྤྲ་གི་ཏུས་སྤྲ་.....
 རྩོམས་བྱས་སྤྲ་ཆེ་ཆེར་ཕྱིན་པ་དང་། སྤུལ་པོ་སྤྲ་སྤྲ་སྤྲ་གི་ཡིད་ཀྱི་བྱ་
 བར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་ཉམ་མེས་ཆེ་ལ་གཡོ་བཤམ་རྣམ་པ་ཞིག་ཡོད་པས།
 ཏུས་དེར་ག་ལ་མན་རྒྱར་ཆུ་བའི་འབྲམ་གྱི་སྤུལ་སྤུལ་ཆུང་ཏུ་གསུམ་དཔར་.....
 འགལ་བ་ཏུ་ཅང་ཆེ་བས་ཁོ་པས་འགལ་བ་དེ་དག་མེད་སྤྱད་ནས་སྤུལ་སྤུལ་དེ་
 རྣམས་ལ་དབྱར་འཇུག་བྱས། སྤྱི་དག་ཆོའི་སྤྲ་བཅད། དོས་པོ་ཡོངས་རྒྱུས་
 འཕྲོག་རང་ཉིད་ཀྱི་ཆབ་ལོག་ཏུ་བཅུག་རབ་བྱང་བཅུ་གསུམ་པའི་ས་སྤྲར་
 (1769) སྤར། བལ་ཡུལ་ཏུ་ཁོར་པོ་སྤུལ་རེ་བས་གསེར་ཏུ་བཙོ་གས། སྤྲ་གས

མོས (1771) མོར་རྒྱལ་པོ་སྐྱ་ལྟ་བུ་གཤེགས།   དེའི་རྒྱ་མིན་ཏ་ལྟ་སྐྱ་མ་
 རྒྱལ་པོར་པརྟོས། དེས་ལྟ་མཐུན་ནས་རྒྱ་རྒྱུད་མིན་ལྟས་བཟུང་། བལ་ལྟལ་
 རྒྱལ་པོར་ལྟ་སྐྱ་མ་ཆ་མང་པོ་ཏ་མ་བཟུང་བྱས།   མིང་ལྟས་ (1775) མོར།
 ཁོ་པའི་ལྟ་སྐྱ་མ་པ་ཏ་རྒྱུར་ཁྱིར་པརྟོས་ལྟར།   མོ་ན་རྒྱུར་པས་ལ་ཁྱུས་མིན་ལྟ་
 ཁ་མོ་མོར་ལྟ་བཟུང་། བལ་ལྟལ་རྒྱལ་པོར་ལྟ་སྐྱ་མ་ཐུན་ཏི་ལྟ་ཆ་གཉིས་ཅམ་
 ལ་དུང་འཁྱུག་གིས་རྒྱལ་པོར་ལྟ་སྐྱ་མ་ཆ་མོར་ལྟ་ལྟ་མཆིག་ལྟར་པརྟོས། མོར་
 ཁ་པའི་ཏ་མ་མེམས་ཆེས་ཆེར་ལྟ་ཏི་ལྟ་སྐྱ་མ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་ལྟ་
 མང་འཁོག་ལ་ཆ་འགའ་ཞིག་བཟུང་།   མོར་མོད་དཔར་ལྟ་མཐོང་པའི་
 འཁྱུང་པ་ཆེ་ལྟ་ལྟ་མོར་ནས་མཐར་མོར་མོད་དཔག་འཁྱུག་ལངས།

མོར་མོད་དཔག་འཁྱུག་ལངས་པའི་རྒྱ་མཐོན་ནི། མོར་ཁ་པས་
 བལ་ལྟལ་རྒྱལ་པོར་ལྟ་བུར་བཟུང་བྱས་ཆེས། ཏ་མ་མེམས་ཆེ་ཆེར་ལྟ་ཏི་མོད་
 ལྟ་སྐྱ་མ་ཆ་ཏ་མ་བཟུང་ལྟར་པའི་འེ་རན་བཅངས་པ་དེ་འདྲ། དེ་མིན་མོར་མོད་
 དཔར་དཔག་འཁྱུག་ལངས་པའི་ལྟ་བུར་གཞན་གཞུང་ཡོད་པ་ཉི། དང་པོ། མོ་
 རྒྱལ་མོག་མོད་ལ་དུལ་ཡོད་ལྟར་ལྟ་བུར་གནས་ཆེ་པ་མེད་པས། མོད་དང་པལ་
 མོད་དཔར་ཉི་ཆོར་ལྟར་སྐབས་མོག་ལ་མོག་འཆལ་ལྟར་པའི་གནའ་རལས་ལྟ་
 ཆོར་ལྟགས་ལག་མེད་བཟུང་།   ཆེས་ལྟ་མན་རྒྱན་དཔར་མོར་ལམ་མེད་རྒྱན་
 པའི་རྒྱལ་དར། མོད་ལྟ་དུལ་འཁོར་ཆེན་པལ་ལྟལ་རྒྱུ་འདྲེན་ནས་མོར་ལམ་
 པརྟོས་ཏི་མོད་རྒྱུད་མེད་ལྟར།   ཏ་མ་ཞིག་ན་མོར་ཁ་པས་མ་རུངས་ཁོག་པལ་
 གིས་མོར་ལམ་ལྟར་པའི་ནས་མོ་འེར་ཆ་རྒྱུ་མ་པལ་མོད་རྒྱར་མོ་ཁྱི་པལ་ཏུ་.....
 ཉིག་ཅམ་ཏ་མ་མོས་ལྟས་པ་མོགས་ལ་པའི་ན་འཁྱུག་པ་དང་། མོད་པ་ཁོར་ཁྱི་
 མེ་ཆེ་འཔར་པའི་གནས་ལྟ་ལྟར། དེ་ཆེས་ཁོ་པ་ཆོས་མོར་ལམ་མོ་མོ་མོ་འདྲ་པ་

.340

[illegible]

འཇམ་དབྱངས་ཤོར་མ་ཆན་ལུང་གིས།   སྒར་ཡང་མི་ཁྱོན་ཆེང་ཏུ་
 ཞི་ཏུ་དང་།   མི་ཁྱོན་གྱི་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་བླ་ཆུང་དང་དབྱང་དམག་
 བཞི་ཉུང་ཉུག་ཅམ་པོ་དུ་བཅང་།   ཟུ་བྱི(1792)ལོར།   དམག་དཔོན་
 རྒྱ་ཁང་ཞན་དང་དམག་མི་ཆེ་གླི་བཅུན་ཉུང་ཅམ་པོ་དུ་འོང་།   དམག་
 དཔོན་འདི་ནི་ཤོར་མར་ཉུག་བསམ་ཆེ་བ།   དཔལ་མཛེས་པར་ཕྱུལ་པོ་དཔ།
 དམག་མི་དེ་ལ་བྱང་རྒྱལ་པ་ཞིག་ཡོད།   ཁོང་ཉུ་མར་འཁྱེར་འབྲལ་གཞིས་ཆེ་
 བརྒྱད་རྒྱུ་ཁ་དང་།   རྒྱུ་དེ་རོང་ལོགས་ནས་ཤོར་པར་ཕར་སྐོལ་བྱས།
 འགོ་པ་མི་གསུམ་དང་།   དམག་མི་དབྱུ་བརྒྱ་ཅམ་ཆར་བཅད།   གཉལ་
 བར་དང་ལྷགས་ཟམ་རྒྱུར་བྲངས།   ཤོར་དམག་བརྒྱད་བརྒྱ་ཅམ་མེར་
 བསྐྱུགས།   ཁོ་པ་ཆོས་བཅན་བརྒྱུད་བྱས་པའི་ས་ཆ་ཡོངས་རྒྱུགས་རྒྱུར་བྲངས།
 ཏུ་དེར་ཤོར་པར་ལས་རྒྱགས་གཅིག་ནས་ཞི་པའི་ཤྲོས་མོལ་ཡོང་པའི་རེ་བ་.....

ལྷགས་བརྒྱུད། འབྲུམ་པ་རྩ་མོག་ལྷགས་ཤོར་དཔག་ལ་མར་སྒོལ་མ་ལྷགས་ལྷགས་
 བེ་ཅིང་རྩ་འཁྲིད་ནས་ཁྱིམ་ལ་ལྷུང་བ་སོགས་མཛད། ཤོར་མ་ཆེན་པའི་
 བཀའ་ལྟར། དཔག་དཔོན་ཆེན་པོ་རྩུ་ཁར་ཞན་གྱིས་ཐོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རྟོག་
 འཛིང་ཆེ་བ་དང་ཕྱི་ནང་གི་མིང་ཆ་མང་བ། ལས་དོན་མཐའ་དག་རྒྱ་ལའི་
 གླ་མ་དང་། ཞམ་བན་ལྷན་མོང་མོག་ཐག་གཅོད་དཔོག་མེར་གཏན་འཁེབས་
 ལྷགས་ཀྱང་། ཞམ་བན་ནམས་ཐོད་ལ་སྒོད་ལྷན་ལྷུང་བ་དང་། ལ་ལ་རྩུ་
 དངོས་དང་ག་ཆར་བྱུང་མེད་སོགས་ཁོ་ནར་མགོ་འཁོར་ཉེ་བཅུད་པ་སོགས་ལ་
 བརྟེན་མིང་ཅན་ལྟར། ཤོར་གསལ་གནས་ཚུལ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྩུ་ཁར་
 ཞན་སོགས་ནས་རྒྱ་ལའི་གླ་མ་རྩུ་ཕྱིར་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྩུ་མཆོད་དང་།
 བཀའ་ཤག བཀ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་རོ་སག་སོགས་ལ་སྒོས་སྒོལ་ཐབ་ནན་
 གནང་མོག་ཐོད་ཀྱི་ལས་དོན་ཁྱེད་རྩུགས་སྒྲོར་ཆ་འཛིན་དོན་ཆེན་ཉེར་དལ་
 གཏན་འཁེབས་གནང་། ཆ་འཛིན་འདིའི་ནང་ ༡ རྒྱ་ལའི་གླ་མ་དང་། རྩ་མོག་
 ལྷའི་ཡར་མྱིད་གཏན་འཁེབས་ཁྱེད་སྐབས་གསེར་བུམ་དལྲགས་པའི་ལམ་ལྷགས་
 གསར་རྩ་གཏོད། ༢ ཞམ་བན་དང་། རྒྱ་ལའི་གླ་མ། བཀ་ཆེན་རིན་པོ་
 ཆེ་བཅས་ཤོ་གནས་འདྲ་མཉམ་ཡིན་པ་དང་། དཔོན་རིགས་ཆེ་འབྱིར་རྒྱར་
 གསུམ་ནས་ཞམ་བན་ལ་བཆེ་བཀུར་བྱ་དགོས་པ། ༣ ཐོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་
 མཐའ་དག་བསྐོ་གཞག་དང་། གནས་སྤར། གནས་དལྲུང་སོགས་ཀྱི་ཁྱེད་
 རྩུགས་སྒྲོར། ༤ ཐོད་ས་གནས་དཔག་གི་ཐིག་པ་ཞིའི་སྒྲོར་དང་། ལྷན་
 འཇགས་དཔག་ལྷན་སྒྲོར་འཇུགས་པ། དཔག་དཔོན་ཆེ་གས་མི་ཐལ་པས་
 ཁྱར་ཁྱེད་ཆོག་པའི་སྒྲོར། ༥ ཐོད་དུལ་ཁམ་དཀར་ལ་ཉན་མང་པས།
 ཆན་ལྱར་སྤོའི་གཙང་ཞེས་པའི་ཁམ་དཀར་གསར་པ་ཉན་མེད་ཅིག་བཟོས།

རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་ཕྱི (1804) ལོའི་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༡༨

ཉིན། རྒྱ་ལའི་ཟླ་མ་ཟླ་ཕྱིར་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་དབྱར་ལོ་ནི་བརྒྱན་
ལ་སོན་ཉི་དགོངས་པ་རྒྱགས། ཡམ་བན་བརྒྱད་ལོར་མ་ཚན་ལྷན་མཚོག་ལ་
གཤེར་རྟན་སྟོན་པ་རྟུམ། རྟ་ཆག་རྗེ་རྒྱུད་སྤི་ལི་ལྷ་ས་མ་རྟི་བ་སྤི་སྤར་ཡང་
ཆབ་སྤྱིད་ཕྱི་ཕྱིད་ལོར་དབང་བརྒྱད་པ་བཅས་སོ།

དལ་པ། རྒྱ་ལའི་ཟླ་མ་ཟླ་ཕྱིར་དལ་པ་ནས་བཅུ་གཉིས་བར་
ཕྱིས་ཕྱིད་དབང་བརྒྱད་པ་ཆལ་སྟོན།

༡ རྒྱལ་དབང་ལྷན་རྒྱུ་མཚོའི་སྟེང་།

རྒྱ་ལའི་ཟླ་མ་ཟླ་ཕྱིར་དལ་པ་ལྷན་རྒྱུ་མཚོའི་འབྲུངས་ལྷལ་གྱི།
དགར་མངའ་ས་ཁུལ་ལྷན་ཆས་འཁོར་དགོན་ཕྱི་ཉི་འགམ་ཆས་འཁོར་དགོན་
ཆར་གྱི་ཡབ་བརྟན་འཛིན་ཆས་སྟོན་དང་ལྷན་རྟོན་ལྷལ་ཕའི་ལྷས་སྟ།
རབ་བྱུང་བཅུ་གསུམ་པའི་ཤིང་ཕྱིར་ (1805) ལོའི་ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡ ཉིན་སྟེང་
བརྟམས། སྐལ་ལྷན་དེར་མ་མདོའི་ཁུལ་རྒྱལ་རྒྱ་ལའི་ཟླ་ཕའི་ཡང་སྤྱིད་ལིན་
ཟེར་བ་ཞིག་བྱུང་། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ས་འབྲུག་ (1808) ལོའི་ཟླ་ ༡
ཚེས་ ༢༢ ཉིན། ལྷན་རྒྱུ་མཚོ་ཡང་སྤྱིད་རྒྱ་རོས་འཛིན་ནས་སྟེང་པ་རྒྱ་
ལར་མི་འཛིགས་གདོང་སྟེང་ཁྱིའི་མངའ་གསོལ། བཤེན་བརྒྱན་པ་བརྟན་
པའི་ཉི་མའི་རྒྱུད་ནས་རབ་བྱུང་གི་སྟོན་པ་བྱུངས། མཚན་རྒྱ་སྟེང་བཟང་བརྟན་
པའི་འབྲུང་གནས་ལྷན་རྒྱུ་མཚོ་ཞེས་གསོལ། ཆིན་ལོར་མ་ཅ་ཆིན་
ཕྱིས་སྤར་སྟོན་རྒྱལ་ཡབ་བརྟན་འཛིན་ཆས་སྟོན་པ་ལྷན་གི་ཆ་ལོ་གནང་།
ཁོད་ས་གནས་སྤྱིད་གཞུང་ནས་སྟོན་གཞིས་རྒྱ་ཆེ་གསོལ་རས་སྟེང་བས་ཁོད་ཕྱི་
མངའ་བདག་ཆེ་ལྷས་སྟེང་། ཕྱིས་སྟེང་ལོ་ཅན་ཞེས་འཛིན།

གཏོགས་མི་བྱེད་པ་དང་། དེ་ཕྱིན་རིས་པོ་དེ་ཕྱི་མཐའ་མཆོམས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་
ལ་བཅན་འཁུལ་བྱས་པར་དེ་པས་ཀྱང་སྒོལ་གཏམ་གཏོར་མི་ཐོད།

སྐབས་དེར་བལ་པོའི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཁུལ་རྒྱུ་ཡིན་ཆ་མང་ཚད་ལྡན་
པས་དེ་ཕྱིན་རིས་འབྲས་ལྗོངས་པར་དཔྱད་རྒྱལ་ཁྱིམ་དེ་མ་བལ་པོས་འཕྲོག་
པའི་ས་ཆ་ན་མས་ཚུར་བླངས་པས། བལ་པོས་དཔག་དཔྱད་མངགས་ཏེ་
དེ་ཕྱིན་རིས་པར་སྒོལ་བྱས། ཤིང་ཕག་(1815)ལོར། དེ་ཕྱིན་རི་བཅན་
རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་བལ་པོར་བཅན་འཁུལ་བྱས་ཏེ་བལ་པོས་མོ་ཉ་.....
མངགས་ཏེ་པོད་བཞུགས་ཞམ་བན་ལ་དཔྱད་རྒྱལ་ཁྱིམ་བཅོལ་ཡང་། སངས་
རྒྱལ་རང་མགོ་མི་ཐོན་པར་གཤིན་པའི་ཡར་འདྲེན་ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར། བལ་
པོར་དཔག་རྒྱལ་ཁྱིམ་པའི་རྒྱལ་པ་བྲལ། མཐར་བལ་པོས་དེ་ཕྱིན་རི་བཅན་
རྒྱལ་རིང་ལུགས་པར་མགོ་སྐྱར་ཏེ་མི་བྱེད་(1816)ལོར་ཆིངས་ཡིག་བཞག །

རབ་བྱུང་བརྒྱ་པའི་པའི་ས་ཁྱལ་(1818)ལོའི་ཟླ་༡་ཆེས་༡་ཉིན། དེ་
མོ་ནོ་མིན་ཉན་མོ་བཟར་བསྟན་འཁོར་འཇིགས་མེད་རྒྱ་མཆོ་རྩ་ཐུན་བསྟན་....
རྒྱལ་མིང་རྒྱ་མེད་གཤིགས།

རྒྱལ་དེར་གོང་ས་མཆོག་གི་ཡར་མིན་ཐེད་སྟབས། ཞམ་བན་ཡུའི་གོང་
ནམ་གཉིས་ནས་གནས་སྐབས་རིང་མམ་ག་ཁག་ཁ་བཅད་དེ་བཀའ་ཐོན་རྒྱལ་
མོར་ལ་ཆིས་ཐོན་གནང་། དེ་འབྲལ་གོང་མ་ཆེན་པོར་གསེར་རྩྭ་སྒྲོན་པ་
བཞིན། རྒྱལ་ཁྱིམ་(1820)ལོར། ཆོ་སྒྲོན་མིང་རྒྱལ་ཐོག་གཉིས་པ་
རག་དཔལ་འཇམ་དཔལ་རྒྱལ་ཁྱིམ་ཁྱིམ་ཆོ་སྒྲོན་གི་ཁྱིམ་མངའ་གསོལ།
ཞེས་ཏེ་ནི་མང་རས་ནོ་མིན་ཉན་གྱི་ཆོ་སྒྲོན་འཇམ་ས་གནང་བ་མ་ཐད། ཆོ་
སྒྲོན་མིང་རྒྱ་གོང་མའི་མམ་ག་འབྲུ་དོན་རྒྱ་“བསྟན་པའི་གསལ་བྱེད་ཞེས་ཏེ་....

ནི་ནི་མེན་ཏན་གྱི་ཐམ་ག་ཕུལ་”ཞེས་པའི་མོད་རུ་རྩ་རྩལ་གསལ་བཞོན་.....
 བུས་པ་དང་། རྩལ་དམ་མེན་པ་ལ། དབུལ་ཐམ་ཆེན་མོ་རང་འཇགས་སྒྲུ་
 གནང་བ་མུད། དེ་མེན་སྒྲུ་ཐོག་རིམ་པའི་དམ་ཕུག་ཁག་ཅེ་ནམ་གན་རུ་མིར་
 བཟུམ།

དེ་བཞིན་ཆུགས་འཇུག་(1820) མའི་མོ་མཁུག་རུ་གོང་མ་ཅ་ཆེན་.....
 བདེ་བར་གཤེགས། གོང་མ་ཏའོ་གོང་གཤེར་བྱིར་མངའ་གསོལ།

༢ རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་ཚུ་མེད་པ་ཆུ་ལ་ཁྲིམ་པ་ཕྱི་མཆོད་མོད།

རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་ཚུ་ལ་ཁྲིམ་པ་ཕྱི་མཆོད་མོད་ཐོག་མོད་མེད་མེད་མེད་མེད་མེད་མེད་མེད་.....
 དེ་ཏེ་གསལ་གནས་མོད་ནོར་བུའི་གོང་ཞེས་པར་ཡབ་མོ་བཟང་སྟན་གསལ་དང་...
 ཕུམ་ནམ་ཕུལ་བུ་བྱིད་ཀྱི་ཕྱས་སྒྲུ། རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མེ་ཕྱི་(1816)
 མའི་ཁྲ་འཆོས་༢༠ཉིན་སྒྲུ་བཟུམས། ཆུ་ཏེ་(1822) མོད། བཟང་ཆེན་སྒྲུ་མེད་
 བཟུན་པ་བཟུན་པའི་ཉི་མ་དབུས་སྒྲུ་ཐེབས་ཐོག་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མའི་མོས་སྒྲུལ་.....
 ཁག་གསུམ་བྱུང་བར། གོང་མ་ཆེན་པོས་གཏན་འཁེབས་གནང་བ་ཉར། ཁྲ་༡
 ཆོས་༡༥ཉིན་གཤེར་བུམ་དུ་གསལ་ཏེ་ཆུ་ལ་ཁྲིམ་པ་ཕྱི་མཆོད་ཐོག། ཁྲ་༢ཆོས་༤
 ཉིན་པོ་རྒྱ་ལར་གཤེར་བྱིར་མངའ་གསོལ། དེ་རྗེས་དགེ་ཆུལ་གྱི་ཐོམ་པ་བྱངས།
 གོང་མ་ཆེན་པོས་སྒྲུར་སྒྲུལ་ཉར། ཆུལ་ཡབ་མོ་བཟང་སྟན་གསལ་ལ་བྱུང་
 བྱི་ཆོ་མོ་གནང་། བཀའ་ཤག་ནས་སྒྲོས་གཞིས་དང་མི་མེར་འཁོར་ཆེན་
 གནང་། མངའ་བདག་ཆེ་གསལ་སྒྲུ་བྱུང། ཕྱིས་སྒྲུ་མངའ་བདག་གསལ་ཐོག་
 ཅེས་པ་དེ་ཡིན།

མ་ཁྲང་(1829) མོད་འབྲས་སྒྲུངས་དཔོན་པོ་ཆོས་ལུགས་མཛད།
 བེར་ཏེ་(1834) མོད། བཟང་ཆེན་སྒྲུ་མེད་བཟུན་པའི་བྱུང་ནས་དགེ་སྒྲོང་

ལ་དྲུག་མ་ཉི་མང་འུ་རུ་བ་རོ་ས་ལྷ་གནས་པའི་ཡུལ་ལྗེ་ཞིག་ཡིན།
 རོ་རྒྱལ་ཐོག་ཐོད་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་ལྷ་གནས་ལ། དེ་རྗེས་མིང་པས་ལ་དྲུག་ཀྱི་
 ས་ཆ་བཅན་བཟུང་བྱས་པ་སྟོན་ཅི། ལྷགས་ཟུང་(1841)ལོར། མིང་
 དམག་གིས་མངའ་རིས་ལྷ་དཔུང་འཇུག་བྱས་ཏེ་ཅུ་ཐོག་དང་། རྒྱ་མིང་
 སྟགས་རྒྱུ་ཁག་ལྟ་བུར་། རུས་དེར་རྒྱལ་ཡོངས་ས་གནས་ཁག་གི་མི་
 དམངས་ཀྱིས་ཆེན་མོར་མར་རོ་སྟོན་པའི་འཐབ་ཚོད་ཀྱི་བ་རྒྱ་བས་.....
 འཇུར་བ་དང་། ཉལ་ཐག་དམག་འཁྲུག་ཁྱད་ལངས་བས། མོར་མ་ཉའ་
 ཀོང་ཉལས་རྒྱུར་རུས་མེད་ཀྱི་གནས་ལྷ་རྒྱུངས། ཐོད་ལ་དཔུང་དམག་
 མངགས་ཏེ་མིང་དམག་མཐར་བསྐྱད་པའི་རུས་པ་དང་བྲལ། ཐོད་ས་གནས་
 མིང་གཞུང་གིས་དམག་གྱིར་བཀའ་སྟོན་ཐའི་རི་རྒྱར་ཁང་ཆེ་བཙན་དོ་རྗེ་.....
 དང་། ལས་རོགས་སྤེལ་བཞི་བ། དམག་མི་སྟལ་སྟོར་བཅས་མངའ་རིས་
 ལྷ་བཏང་། མིང་དམག་ལ་མར་སྟོན་ལན་མང་བྱས་ཁྱད་། མིང་པ་ཉི་དྲག་
 ཅལ་ཆེ་བས་རྣམ་པར་རྒྱལ་མི་བྱུང་། དེ་རྗེས་ཐོད་དམག་ལྟ་བུར་རྒྱུར་
 ཏུ་བཏང་། ཅུ་རྟག་(1842)ལོར། མངའ་རིས་ལྷ་ལ་ཏུ་ཁ་བ་ལྷགས་ཆེན་
 བཙས་རྟུལ་མིང་དམག་ཁྱད་ལྷག་མི་ཐེགས་པར་དཀའ་ངལ་ཀྱི་གནས་ལྷ་.....
 ལྷར། ཐོད་དམག་གིས་མོ་སྐལ་བཟང་པོ་དེ་དང་བཙན་ཏེ་མར་སྟོན་ལྷགས་
 ཆེན་བྱས། ཐན་རྩལ་ལག་འཛིང་བཏང་ཉི་མིང་དམག་དམག་དཔོན་སོ་ལ་མ་
 བྱོན་དང་དམག་མི་ཉིས་བརྒྱ་ཅམ་ཆར་བཅད། ལ་དྲུག་ཀྱི་སྟོན་པོ་གཉིས་
 དང་། དམག་མི་བརྒྱད་བརྒྱ་ཅམ་གསོན་པོར་བཟུང་། མངའ་རིས་བསྐྱར་
 གསུམ་ཡོངས་ལྷ་རྒྱར་བྲངས། ལ་དྲུག་ཀྱི་ས་ཆ་ནས་མིང་པ་ཡོངས་རྒྱགས་
 མཐར་བསྐྱད། རྒྱལ་མ་དེར་ཐོད་དམག་ལའང་གི་རྣམས་བྱུང་ནའང་དཔལ་

བཟུང་། རྒྱལ་དེར་ཞི་བདེ་ལྟ་བུལ་གྱི་གསར་བཟེང་དེ་མག་འཁྱུག་ལངས་
 བཞིན་པས། སྐོར་མ་ཞུགས་ལུང་གིས་ཐོད་ལ་དཔུང་རོགས་གཏོར་བཤམས་
 བལ། ཐོད་བཞུགས་ཤམ་བན་མཚོག་གིས་ཐོད་ཐོད་ལྷུ་རིགས་གྱི་དམག་གི་
 ཉིས་སྟོང་ཙམ་དང་། སེར་འབྲམ་དགའ་གཞུག་ནས་སེར་དམག་བཏང་།
 ལྷུ་ཐོད་གྱི་དམག་གི་དམག་འཤབ་གྱི་རྒྱལ་པ་ཞུགས་ཅི་ལྷུ་གཏོལ་མེད་ཀྱང་།
 ལྷུར་ཉེ་ཞི་བའི་སྐོས་མོལ་ཐོག་འདྲ་མཉམ་ཙམ་བ་ནས་མིན་པའི་ཆིངས་དན་མ་
 བཞག་ཐམས་མེད་ལྟར། དེ་ནས་བཟུང་ཐོད་ནས་སྐོར་ཁ་ཤར་མེད་དེ་རྒྱལ་
 ལྷུ་པེ་ཆིག་ཁྲི་སྟོང་དཀོས་པ་དང་། སྐོར་ཁ་དཔོན་པོ་ལྟ་སར་བཅའ་སྟོན་
 ཚོགས་པ། བལ་མའི་ཆོང་པ་ལྟ་སར་བཅའ་སྟོན་གྱིས་རང་དགས་ཆོང་ལྷུག་
 ཚོགས་པ། ཐོད་ཐོད་བལ་པོའི་མངའ་འབངས་གྱིས་ལུལ་ཆུ་བཏུང་ཡང་ལུལ་
 ཁྲིམས་འཁྲིར་མི་དཀོས་པ་མོགས་དམིགས་པས་ལ་དབང་ཆ་ལྷན་རིང་འཛིན་
 པ་བཅས་སོ།

ལ རྒྱ་ལའི་ཟླ་མ་སྟེ་མེར་བཅུ་གཉིས་པ་འཕྲིན་ལས་ལྷུ་མཚའི་སྐོར།

ལྷུལ་པ་སྟེ་མེར་བཅུ་གཉིས་པ་འཕྲིན་ལས་ལྷུ་མཚོ། རབ་ལྟར་བཅུ་བཞི་
 པའི་མེ་འབྲུག་(1856) མའི་ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡ ཉིན། འོ་ལ་དགའ་རྫིང་ཆེན་ཉི་
 འདབ་འབན་སྟག་འཕྲོག་ཉང་ཆོང་རྒྱལ་བ་ལྷན་ཚོགས་ཆེད་པར་དང་། ལུམ་
 ཆེ་རིང་གལ་སྟོན་གྱི་ཡམ་སྟེ་བཅུ་མས། སྐབས་དེར་རྒྱ་ལའི་ཟླ་མའི་པོ་ས་
 ལྷུལ་ཁག་གཞུག་ལྟར་བཟོང་མ་ལྟ་སར་གདན་དྲངས། ཐོད་ས་གནས་མིན་
 གཞུང་གི་དཔོན་རིགས་ཆེ་ཁག་མང་པོས་ཡང་མིན་གཞུག་པོའི་ནང་ནས་འོ་ལ་
 དགའ་ལ་འཁྱུངས་པ་དེ་རོ་མཚར་ཤིན་ཀྱང་ཆེ་པས་པོ་ས་འཛིན་ལྷུ་དཀོས་པ་རྫོང་
 ལྟར། ལྷུལ་ཚབ་ར་སྟོང་རྒྱ་མོག་སྟེ་མོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་བཞིན་གསེར་

མོད་ཚུད་པ་མོགས་ལ་ཁ་གཤར་ཉེ་མིན་དཔར་འཕྲིན་ཐབས་བྱས་པས་ཤིག་ལ་
 མོན་བཤད་ཆུ་གནས་དུལ་བཟང་། དེ་ནས་བཤད་ཆུ་བ་མོན་གཞིས་ཆུ་
 མོད་སྐལ་དགའ་ཐུན་གྱི་ཆུ་གཙོ་དཔལ་ཐུན་དོན་ཆུ་བ་དར་རན་འཁྲིལ་
 མོག་ར་མེད་ཆུ་ཙེ་མོད་མིན་དཔར་འཕྲིན་ཐབས་ལའི་མོན་གཞི་བཤམས།

ཆུ་ཁྱི (1862) མོད། འབྲས་ཆུ་ལས་རིག་ལ་ཆེན་མོད་གཞི་མོན་ཆུ་
 པར་ཁ་གཤར་ཉེ་ར་མེད་ཆུ་ཙེ་མོད་ལ་ལོ་མོད་ཆུ་དཔལ་ཐུན་གནས་པ་
 འཕུར། དགའ་འབྲས་ཆུ་གོར་མོད་ར་མེད་ལ་ལོ་མོད་ཆུ་ལ་ཙེ་མོད་ཆུ་
 བཤད་ཆུ་དཔར་ཆུ་གུ་ལ་ལོ་མོད་ལའི་ཉེ་འདམས་ཆུ་གདན་པར་ལ། མོད་ས་
 གནས་མིན་གཞུང་གི་དཔོན་རིགས་ཆེ་མས་མང་ཆེ་པས་བཤད་ཆུ་བ་དར་.....
 མཐན་མོད་པལ་ཐུན་དོན་ཆུ་བ་ལ་ཆུ་བ་ཚུར་བྱས། མོད་དམག་དར་།

དགའ་འབྲས་ཆུ་པར་ར་མེད་ཆུ་ཙེ་མོད་བཟུགས་གནས་ཆུ་མང་མོད་ཆུ་ཉེ་
 ཁ་ཉ་ཅར་ཆེ་པས། ཉིན་ཞིག་མཆན་མོ་ཆུ་ཙེ་མོད་ར་མེད་དཔོན་འཁོར་
 བླམས་མིན་ཚུར་གི་ཐམ་ག་བཞུགས་ཉེ་བུར་ལམ་བཟུང་པེ་ཅིར་ཏུ་མོས།

འཆམ་དུངས་མོར་མར་བདེ་ཆུ་ཐུན་ཆུ་ཁི་ཉར་ཆུ་ཅར་དོན་ཆུ་མ་
 མོན། ཆུ་ཁྱི (1862) མོད་མོ་མཆུག་ཏུ་བཤད་ཆུ་དཔར་ཆུ་གུ་ལ་ལོ་མོད་
 མིན་པམོ་གཞིས་མོག་གཞིར་ཐུན་ཆུ་ལ་ལོ་མོད། བོ་མིན་ཉན་གྱི་ཆེ་མོ་ཆུ་
 ར་མེད་ཆུ་ཙེ་མོད་དར་། བཀའ་མོན་པམ་གིས་ཁར་གནས་ཀྱི་གཞིས་ཀ་དར་
 དཔོན་མོ་མོར་ས་ཆེན་གཞུང་བཞེས་བཟང་། དེའི་ཆུ་གས་གཏོགས་དཔོན་
 རིགས་ན་མས་གནས་དུལ་བཟང་།

མོ་འདིར་མདོ་ཁམས་ཁྲིལ་ཏུ་ལ་མོ་ཐན་ཆུ་མིར་ཆེ་པར་ས་པས་མོད་
 དམག་མངགས་ཉེ་ཉག་རོང་མཐོན་མོ་ནས་ཆུ་ཙེ་མོད་མོགས་མོགས་ཆར་.....

བཅད།

དེ་རྗེས་ཞོང་མ་ཐུང་གིས།   ར་སྒྲིང་རྒྱལ་ཆ་བ་ཐུང་པ་པོ་ད་ཏུ་ཚོག་
ཉི་མོས་གཞིས་མིར་སྒྲིག་དགོས་པའི་བཀའ་པལ་ཐུང་།   ར་སྒྲིང་མིར་ཐེབས་
ལས་པར་དགོངས་པ་རྒྱགས་ (དོན་ཏུ་བཤད་སྐྱོད་པའི་ཚོག་ཁག་གིས་བཤུངས་
བ་མིན་ནས།)   ཞོང་མའི་བཀའ་ཐུང་སྒྲིག་གཞིས་ན་ལས་ར་སྒྲིང་དགོན་
པར་མིར་སྒྲིང་བྱས།   རབ་ཐུང་བཅུ་བཞིའི་ཤིང་མེ (1864) ལོར།   རྗེ་
མིང་བཤད་སྐྱོད་དབང་རྒྱལ་རྒྱལ་པོ་ནོར་མིང་བསྐལ་བཟང་མོ་ཐུང་ཏུ་འདས།
མིང་རྒྱུང་སྐར་པོ་ད་མི་ཆོག་མ་ཚལ་བཏུར་དོན་བཞིན།   དགའ་ལྷན་གྱི་ཐུང་
ཚངས་འཛིན་རྒྱ་བཟང་མཁྱིན་རབ་དབང་རྒྱལ་མིང་གིར་མངའ་གསོལ།
ཞོང་མ་ཐུང་གིས་ཏུ་ཚོག་ཐུང་ཆོ་ལོ་རྒྱལ་ནས་ཆབ་མིང་མོ་༡༠བཟུངས། དོན་
ཏུ་སྐབས་དེར་མཁན་པོ་དཔལ་ལྷན་དོན་ཐུབ་དང་ཁོ་པའི་རྗེས་འབྲངས་པས་
མིང་གི་ཁ་ལོ་བཟུང།   རབ་ཐུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ས་འབྲུག (1868) ལོར།
དཔལ་ལྷན་དོན་ཐུབ་མི་ཐུབ་མཁན་པོར་བསྐོས།   མི་འདི་གི་རིག་གནས་ཀྱི་
ཤེས་བྱ་ཏུ་ཅང་དམར་ལ་མི་རྩིས་ཏུ་འཛིགས་ཉལས་ཆེ་བ། གཏུག་རྩལ་ཆེ་ཞིང་
གཤོ་ཐབས་མཁས་པ་ཞིག་ཡིན།   ཁོ་པས་གཏུག་རྩལ་ལ་བརྟེན་ནས་མིང་
དབང་འཛིན་ཐབས་མེད་པ་ལྟེ་ཁོ་པའི་བཀའ་ལ་བཙེ་འཛོག་མེད་མིན་རིགས་
ཐུང་ཆེ།   ཀོ་བ་དམར་པོར་བཏུ་ལས་ཏེ་རྩིས་བཟུར་བ་ཚོགས་སྤྱི་མིའི་བྱ་
སྒྲིང་ཁོན་འཛིན།   ལྷག་པར་ཏུ་རྒྱ་ཆེའི་རལ་ཚོལ་མི་དམངས་ལ་བཟུ་གཞོག་
མནར་གཅོད་ཆད་མེད་བཏང་བས་ཁོ་པའི་མིང་ཚོས་པ་ཅམ་གྱིས་དངངས་.....
སྐག་རབ་ཏུ་སྒྲིས།   དེ་ནས་ཁོ་པས་པོ་ད་ཀྱི་མིང་དབང་ཚངས་ཐུ་ཁ་ལོ་
བཟུར་ཐུབ་ཆེད་རྒྱལ་དབང་འཛིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་གྱི་ལས་པལ་ནས་རི་ཁོང་ཏུ་

གཉོང་ཅིས་བྱེད་པ་སྐྱེས་སྤྱུང་མེད་ཀྱི་བྱ་བ་རབ་དང་རིམ་པ་བྱས། སྤྱིང་
 སྤྱིང་མཆིན་རབ་དབང་ཚུགས་སྐྱེས་དཔེན་རིགས་ཆེ་བྱས་མང་ཆེ་བས་ཁོ་པ་.....
 ཁྱིམ་སྤྱིས་ཆར་གཙོད་པའི་བྱ་བས་བྱས། ཁོ་པས་གནས་སྤྱུང་འདི་ཆོས་
 འབྲེལ་དགའ་ལྡན་ཏུ་བྱོས། བོད་དམག་དང་། སེར་པའི་དམག་སྐོས་དགའ་
 ལྡན་མཐའ་བསྐྱོར་ནས་དམག་འབབ་ལན་མང་བྱས་ཀྱང་དགའ་ལྡན་ལེན་མ་
 ཐུབ། མཐའ་གོང་དམག་གིས་མཆན་མོ་ཞིག་ཏུ་ར་ལྷག་མང་པོར་སྤོས་སྤོས་
 དེར་མེ་སྤར་ཉི་དགའ་ལྡན་རྒྱུ་ཡི་ནས་ཡར་འདེད་པས་གཞན་པོ་དཔལ་ལྡན་
 རྟོན་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲངས་པ་ཆོས་བོད་དམག་ཆར་མ་རྒྱུ་ཡི་ནས་འོངས་.....
 བར་མཛོན་ནས་རྒྱུ་ཡི་བཀག། ར་ལྷག་ལ་མདའ་མི་མཉུང་གསུམ་སྐྱེས་
 མཆོན་ཆ་མང་པོ་འབྲངས། གོང་དམག་གིས་མཉུན་རི་ནས་འོང་སྟེ་དགའ་ལྡན་
 བྲངས། སྤྱི་པ་མང་ཆེ་བ་མགོ་བཏགས། གཞན་པོ་དཔལ་ལྡན་རྟོན་གྲུབ་
 དང་། རྒྱན་མཆེད་རྒྱུ་འབྲངས་པ་ཉི་ཤུ་ཅམ་རྒྱ་མ་ཁྱི་ཁར་བརྒྱུད་བྱོས།
 བོད་དམག་གིས་རྒྱུ་འབྲངས་པ་ཏུང་པས་རང་སྤྱོད་ཆེ་བས། བཤད་རྒྱུ་
 གཞན་ཞིག་ཏུ་དཔལ་ལྡན་རྟོན་གྲུབ་ཀྱི་རྒྱུ་འབྲངས་པས་མགོ་ལག་རྒྱན་མ་.....
 ཞིག་སྤུལ་ཉི་དཔལ་ལྡན་རྟོན་གྲུབ་ཐག་རིང་ཏུ་བྱོས་པ་རེད་ཟེར། དེ་ནས་
 རྒྱུ་འབྲངས་པ་བཤད་སྤྱོད་ཆེ་རིང་དབང་ཚུགས་སྐྱེས་གཉི་གཙོ་གཙོ་བོ་རྒྱ་མས་
 ཁྱིམ་སྤྱི་བྱས།

རབ་བྱུང་བཙུ་པའི་ཆུ་ཁྱེལ་(1872)ལོར། སྤྱིང་སྤྱིང་ཁྱིམ་
 མཆིན་རབ་དབང་ཚུགས་དཔེན་པ་རྒྱུས། ཆུ་བྱ་(1873)ལོར། གོང་
 མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལྟར། རྒྱུ་པ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཆོས་ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་
 འགན་འོངས་སུ་བཞུགས།

བེང་ཁྱི(1874)ལོར། ཞོང་མ་ཐུང་གི་པདྨ་པར་གསེགས། དེ་
 རྗེས་ཞོང་མ་གོང་ཁྱི་གཤེར་ཁྱིར་མངའ་གསོལ། བེང་པག(1875)ལོའི་
 ཟླ་༥ཚེས་༢༠ཉིན། རྒྱལ་བ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་དབྱུང་ལོ་ཉི་ཤུར་སོན་སྐབས་
 རྒྱ་ཤུར་དཀོར་ས་པ་རྒྒྱགས། ཟླ་གསེང་པོ་དེ་གི་ལས་དོན་གི་འགན་ཁུངས་
 རྒྒྱགས་པཀའ་གན་ནས་བཞེས། དེ་རྗེས་པོ་དེ་རྒྱུངས་ཚོགས་འདུ་རྒྱལ་འཛེམས་
 མཉུན་ཁྲིམ་ཐོག་སྒྲིམ་སྟ་ཆག་རྗེ་ཡུང་རྒྱ་མོག་ཐུང་ག་དབང་དཔལ་ལྷན་.....
 ཚོགས་གི་རྒྱལ་མཚན་ཉེ་ཁུན་གྱིར་རྒྱལ་ཐོག་གཉིས་པ་ཁྱིར་བསྐྱོས། སྐབས་
 དེར་ཆེན་ཞོང་མ་ཆེན་པོའི་ཆབ་སྲིད་དབྱུག་གི་མེ་ཉོག་ལྟ་ཤུར་ཐུང་། དེ་ཁྱིན་
 རི་བཅན་རྒྱལ་རིང་ཁྲགས་པས་པོ་དེ་གི་ས་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་བཅན་.....
 འཛུལ་དང་། ཞོང་ཁ་བར་དན་བརྒྱལ་གིས་པོ་དེ་གི་ས་ཆ་མང་པོ་ཉ་མ་
 བཟུང་། དེ་ཁྱིན་རིས་པོ་དཔ་དངོས་སྒྲུབ་ཅན་འཛུལ་བྱེད་པའི་གྲུབས་
 བཅས་ལུག། པོ་དེ་གི་དབང་བརྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁྲལ་གྱིད་དབང་འཛོག་
 རིས་བྱེད་པའི་འགལ་བ་ཡང་ཉ་ཅད་ཉོག་འཛིང་དང་། རོ་དུག རོ་རར་
 ཅན་ཏུ་ཐུང་དོ།

བཅུ་པ། རྒྱལ་མཚོ་ག་སྒྲིམ་བཅུ་གཉིས་པ་ཐུབ་བཟུན་རྒྱ་
 མཚོ་ས་ཁྱིད་དབང་འཛིན་ཆུང་སྟེ།

༡ རྒྱལ་བ་ཐུབ་བཟུན་རྒྱ་མཚོ་ཡང་ཁྱིད་ཏེ་གདན་ཁྲལ་ཆུང་དང་།
 གཤེར་ཁྱིར་མངའ་གསོལ་བའི་སྟེ།

རྒྱལ་དབང་ཐུབ་བཟུན་རྒྱ་མཚོའི་འཁྲུངས་ལུང་ནི། གནས་ཆེན་ཅ་
 རི་དང་། རི་པོ་གན་ཉིའི་ཉེ་འདབས་གར་ཚུགས་དུགས་ཐུང་ལུང་གི་ཕྱི་བྱག་
 ཐུང་གིར་ལྟ་སར་གྲགས་པ། རི་པོ་ཐུང་ཆེན་འཁྱིངས་པ་འདྲ་བའི་མཉུན་ཏུ་

དེ་ནས་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དང་། རྒྱལ་ཆོས་རྒྱ་ཆོག་གྲུང་ཞན་
 ཏུ་ཐོག་ཟུ། གདན་ས་བཞི། གཞུང་ཞབས་མེར་སྐྱུ་ཡོངས་ནས་མགྲིན་དབངས་
 གཅིག་གྲུང་གྱིས་ཡང་སྤྱོད་འབྲུལ་མེད་ཡིན་པས། གཤེར་བུམ་དཀྲུག་མི་དགོས་
 པར་གདན་དངས་ཆོག་པའི་རེ་འདུན་ཞུས་པ་བཞིན། གནམ་བསྐྱོས་གོང་
 མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ཕྱིར་ཐེབས་ཟུ། གུན་དགའ་རིན་ཆེན་གྱི་ཁྱེལ་འདི་བཞིན་
 ཡང་སྤྱོད་བསྟོན་མེད་ཡིན་ཆེ། གཤེར་བུམ་དཀྲུགས་མི་དགོས་པར་འབྲུལ་རུ་
 ལྟ་སར་གདན་འདེན་ཞེས་གསུངས། མེ་སྤང་(1877) སའི་རྒྱ་བ་བཅུ་
 པའི་ཆེས་ཉི་ཤུ་གསལ་སྐར་འབྱུང་འཕྲོད་མཆོག་རུ་དགེ་པའི་ཉིན། གསོལ་
 གཟིམ་མཆོད་གསུམ་དང་། བཀའ་རྒྱོན་གཤུ་ཐོག་པ། མའི་རི་མདའ་དཔོན་
 སོགས་དཔོན་རིགས་སྐྱུ་མེར་སྐྱུ་ཅམ་གྱིས་ལྟ་སར་གདན་དངས། འདི་
 སའི་རྒྱ་༡༡ཆེས་༡༥ཉིན། ཡང་སྤྱོད་རིན་པོ་ཆེ་ཆོས་གྲུང་ཐང་རུ་ཐེབས།
 ལྟ་ས་སྤོལ་ལྟར་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་གཉིས་གྲུང་ཆོས་གྲུང་ཐང་རུ་ཐེབས།
 ཉི་འོད་རུ་ཡང་སྤྱོད་རིན་པོ་ཆེ་ཞལ་ཤར་རུ་གཟིགས་ཟུ་བཞུགས། སྐྱུ་རྒྱལ་
 ཏུ་རྒྱལ་ཆོས་རྒྱ་ཆོག་དག་དབང་དཔལ་ལྷན་ཆོས་གྱི་རྒྱལ་མཆོན་དང་།
 ཡོངས་འཛིན་གཞོན་པ་སྤུར་སྒྲོག་རིན་པོ་ཆེ། དཔོན་རིགས་རྣམས་ཤུས་མོ་
 བཅུགས་ཏེ་བཞུགས། གནམ་བསྐྱོས་གོང་མ་གོང་ཞུས་སྐུལ་པའི་གཤེར་
 བུམ་དཀྲུགས་མི་དགོས་པར་རྒྱ་ཡའི་ཡང་སྤྱོད་རུ་འོས་འཛིན་ཆོག་པ་ཡིན་ཞེས་
 པའི་བཀའ་ཡིག་དེ་ཨམ་བན་གྱིས་རྒྱུག་སྤྱུང་མཛད། ཡང་སྤྱོད་རིན་པོ་ཆེས་
 ཞལ་ཤར་རུ་གཟིགས་ཏེ་ཐུག་དཀྲུགས་སུལ་ཞེས་ཞབས་སོར་འཁོད། ཨམ་
 བན་རྣམ་གཉིས་ནས་རྒྱ་ཡའི་སྤང་མའི་ཡང་སྤྱོད་ལ་མཇལ་དར་སུལ། ཨམ་བན་
 རྣམ་གཉིས་ལ་ཚུར་མཇལ་དར་ཨ་ཤེ་རེ་དང་། ར་འབྲས། སྐྱུ་བརྟན།

[illegible]

ཟླ་ཅེས་༡༠ ཉིན།   ཟུལ་ཚབ་རྩ་ཚུགས་ཐུང་ཐུང་ཐོག་ཏུ་དང་།
 བཀའ་ཐོག་།   ཟུང་།   ར་ལག   གཤེན་མེས་གསུང་དཔེ་བུ་རིགས་ཆེ་ཡས་
 ཁག་རི་རྩ་བསམ་གཏན་མེད་ཏུ་ཟུལ་དང་ཟུབ་བརྩན་རྩ་མཚོ་གཏན་འཛིན་
 བར་བརྩུང་།   ཅེས་༡༡ ཉིན་སྐར་ལོ་དང་ལྷན་ཟུང་ཏུ་བརྒྱུགས་སྐར་བཟུ་
 ཤིས་མཛོན་པར་ཉམས་དགའི་གནས་ཏུ་ཆིབས་བརྒྱུར་མཛད་།   བོད་བརྒྱུགས་
 ཟུང་ཁམ་བན་དང་།   ཤིང་རྩུ་དཔོན་རིགས་ཆོར་མཆའ་བསྐྱར་གནང་།
 ཅེས་༡༢ ཉིན།   མོ་བར་ཆེན་མོ་པོ་རུ་ལང་མེད་སྐུ་མཁས་མེད་མེད་ལྷམས་
 ཤིང་པོ་ཁ་མོ་བ་བརྒྱད་འདེགས་ནང་བརྒྱུགས།   ཟུལ་ཚབ་རྩ་ཚུགས་རིག་པོ་
 ཅེ་དང་།   ཡོངས་འཛིན་གཞིན་པ་ཐུང་ཐོག་ཏུ་
 དགའ་ལྷན་ཁི་

[illegible]

རྒྱུ་པ་དང་ཞོང་ས་མཚན་ཞལ་གར་རྒྱ་གཞིགས་པའིན་རྒྱ་ལྷན་དབྱེ་ལྷན་ས་.....
 ལུལ། ཡམ་བན་གྱིས་ཞོང་མ་ཆེན་པོའི་ལེགས་འབྲུལ་མཇལ་དར་འབྲུལ་
 ཞེས་བརྗོད་པ་རྟུན། མཇལ་དར་ལེགས་པ་གཅིག གཡང་འི་རྩོན་པོའི་རྒྱ་
 ཡི་གཅིག གཡང་འི་ལྷ་རིང་གཅིག དུལ་ལ་ཆ་གསེར་བཟང་པོའི་
 འཁོར་ལོ་གཅིག དུལ་གྱི་མཆུལ་ཆེ་པ་གཅིག གས་ཆེན་གྱུར་ཉོན་ལས་གྱུར་
 པའི་སྒྲུ་ཐང་ཆེ་པ་གཅིག དུལ་རྒྱ་ཤར་ཆིག་གི་ཐམ་པ་སོགས་རིན་ཐང་
 གལ་པའི་དཔོན་པོ་རྩི་བཞུགས་ལ། རྩོད་མངའ་རིས་པ་སྒྲོར་གཞུག་དང་།
 པར་དབྱུག་གཅང་ཅ་བཞི། སྒྲུང་མདོ་ཁམས་སྐར་རྒྱ་གཞི་མི་རིགས་ཁག་གི་
 རྩོ་རྒྱ་མཐའ་དག་དགའ་རྒྱུ་འདི་དཔལ་ལ་རོལ། འཇམ་དབྱུངས་ཞོང་མ་ཆེན་
 པོའི་པག་འདྲིན་གསལ་པའི་ཆེད་རྒྱ་ཞོང་མར་བརྩོད་པའི་ཡི་གེ་དང་འབྲུལ་.....
 པ་བཅས་སྒྲུ་ཡེར་མཁན་པོ་ལེ་ཅིང་རྒྱ་མངགས།

རྒྱ་རྒྱ (1882) ཡོར། ལྷལ་མཚན་གྱི་པ་བརྟན་རྒྱ་མཚོ་དཔྱུར་གྲངས་
 བརྟན་ལ་ལེབས་པའི་སྐབས་སུ། ལྷན་གཞིགས་པ་ཆ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
 པ་རྒྱུར་གཞི་བཞེས་པས་རྒྱལ་ཆ་པ་རྩ་ཆོག་གྱུར་ཞན་དག་དབང་དཔལ་རྟན་.....
 ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་གྱི་རྒྱུར་ནས་དག་ཆུལ་གྱི་སྒྲུ་པ་བཞེས།

རྒྱ་ལྷན་(1883) ཡོའི་རྒྱ་ལུང་། པ་ཆ་ཆེན་སྒྱུ་ཤེར་བརྒྱུད་པ་བརྟན་
 པའི་ཉི་མ་དཔོན་པ་ལྷ་རན་ལས་འདས།

རྒྱ་ལྷན་(1883) ཡོའི་ཆོགས་མཚན་ཡེར་སྒྲིང་གི་རྒྱ་པ་མོ་པལ་པོ་ར་.....
 ཏ་མ་ན་ཟེར་པ་དང་། རྩོགས་འབྲུལ་གྱི་ཤེད་གཉིས་རྒྱ་ཅའི་ཉོ་ཆོར་མ་
 འགྲིགས་ཁར། པལ་པོས་རྒྱ་ཅའི་སྒྲིང་པ་རྒྱ་ཁག་པུགས་པས་ཐན་རྒྱན་
 ལའ་ཆོད་མང་ཅམ་གྱུར། པོད་རིགས་ཡེར་རྒྱ་མི་དཔངས་ཀྱིས་ལར་རྒྱ་མི་དོར་

མེ་ཁྱི (1886) ལོའི་ལྷ་ཡེ་ཆོས་ལ་ ཉིན། ཉི་ལུག་ཏུ་ལུག་གི་རྒྱ་ཆ་ལ་

རིག་པ་ཆེ་ཆེ་ཤར་བརྒྱད་ཏུ་དཔོན་པ་ལྟོགས། དེ་འབྲུལ་པོད་སྒྲོང་མཆོག་གསུམ་
 འཏུ་མྱི་སྒྲོ་སྒྲིལ་མཁེན་དཔུང་མ་གཅིག་ལྷན་ཐོག་དེ་མོ་ཏུ་ཐོག་མུ་རལ་དཔར་
 རྒྱུ་ཤུལ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་ཡུལ་༡༩ཉིན་གསེར་ཁྲིར་མར་ལ་གསོལ། ཅེ་གཤིམ་
 རྒྱུ་ནས་མིན་སྒྲོར་ན་རིམ་གྱི་དཔུང་ཐམ་ཆེན་མོ་དང་། རྒྱལ་གན་ནས་དེ་མོ་
 རྒྱལ་ཐོག་ཐོར་མ་གཉིས་ཀྱི་མིན་ཐམ་ཐོར་ཏུ་གསལ་བའི་རྟོང་ཡིག་མིན་ཏུ་ག་...
 མ་ཐོར་ཏུ་མཆུའི་རོ་རྟ་གསུམ་གཅིག་ལྷན་པོད་ཐོག་མཆུའི་ཡིག་འབྲུ་གཉིས་.....
 གསལ་བཤོད་རྟ་གསུམ་དམ་དང་བཅས་ཅིས་འབྲུལ་ལྷན་བརྒྱུར་མཛད།

ཏུ་མ་དེར་ཐོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཉ་ཅང་ཉིན་ཁའི་གནས་ལྷ་ལྷན་བ་རྟེ།
 ཆིན་ཐོར་མའི་དཔར་བརྒྱུར་རྒྱལ་ཐུན་མེད་མཆོད་མེད་མཆོངས་པས། བཅན་རྒྱལ་
 རིང་ལུགས་པས་ཐོད་ལ་བཅན་འཇུལ་ལྱེད་པའི་རྟ་མེམས་ཆེས་ཆེར་མྱོན།
 ཐོད་ཀྱི་དཔར་བརྒྱུར་ལུལ་རིམ་ནང་ཁྲུལ་མིན་དཔར་འཕྲིན་དེས་ལྱེད་པའི་.....
 འགལ་བའང་རྟོག་འཛིང་ཅན་ཏུ་ལྷན་བ་བཅས་སོ།

༢ དཔྱིན་རིས་བཅན་འཇུལ་པར་རོ་སྒྲོལ་ལྱེད་པའི་དམག་འབྲུག་ཐོངས་
 དར་པ།

དཔྱིན་རིས་ཐོད་ལ་བཅན་འཇུལ་ལྱེད་ཆེད། ཐོག་མར་ཐོད་ཀྱི་ས་འབྲེལ་
 རྒྱལ་ཁབ་རྒྱུར་ཏུ་ན་མས་བཅན་བཟུང་བྱས་པ། དཔེར་ན། རབ་ལྷན་
 བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་ཁྱི(1814)ལོར། དཔྱིན་རིས་འབྲུག་སྒྲོང་མ་པར་
 དཔུང་རོགས་བྱས་ཏེ་བལ་པོའི་ལག་ནས་ས་ཆ་ཁག་གཉིས་འཕྲོག་ བལ་པོའི་
 དམག་དཔུང་གིས་དཔུང་འཇུག་བྱགས་ཆེན་བྱས་ཏེ་བཅན་འཇུལ་པ་ཐམར་...
 བསྐྱེད། ཤིང་པག་(1815)ལོར། དཔྱིན་རིས་དམག་དཔུང་འཕོར་
 ཆེན་བཏང་རྟེ་བལ་པོར་བཅན་འཇུལ་བྱས། བལ་པོས་རྩྭ་གསུམ་གཅིག་ནས་

དཔལ་དང་ཆེན་པོས་རང་སྤྱང་གྲོལ་ལན་སྒྲིག་པ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་གཞན་
 གཅིག་ནས་པོད་བཞུགས་ཞམ་བན་ལ་དཔུང་རྒྱལ་པོལ། ཞམ་བན་ནས་
 དཔུང་རྒྱལ་གཏོང་རྒྱ་ལྟོགས། རོན་མེད་རྒྱལ་བྱ་བཟོས་ན་མི་འགྲིག་ཅས་
 ཁ་རྒྱུར་བཏང་། མཐར་ལལ་པོལ་དམག་དཔུང་བྱེད་ཐབས་དཔེན་པོལ་
 གནས་སྤྱུ་རྒྱུར་ལ་ཉེ་དཔྱིན་རིང་མགོ་བཏུགས་ཐོག་འདྲ་མཉམ་མིན་པའི་ས་ཀ་
 མིའི་ཆིངས་ཡིག་བཞག དཔྱིན་རིས་ལལ་པོ་ལྟ་བུའི་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱུར་འདི་
 འདྲར་གཅིག་མཉུག་གཉིས་མཐུད་ཀྱིས་དཔུང་འཇུག་བྱེད་པའི་དམིགས་ལྷལ་
 གཙུ་པོ་ནི་ལལ་པོ་དང་པོད་ས་འབྲེལ་ཡིན་ལྟམས། ཕྱི་ལ་གཉིད་ལྷུག་བྱང་
 བསམ་རྒྱ་ཅི་ཅི་ཐེར་པའི་གནའ་གཏམ་ལྟར་ཉལ་པའི་མི་ལམ་ལའང་ས་རྒྱ་ཆེ་
 ལ་དམག་ཤྱགས་རྒྱུར་བ་དང་། གཉེར་རྒྱུ་སྤྱན་སྤྱུ་ཆོག་པའི་པོད་འདི་
 ཟ་མེམས་བཅངས་པ་དེ་རེད། དེ་ནས་དཔྱིན་རིས་འབྲུག་ལྷལ་བྱ་བཙན་
 འཇུལ་བྱེད་འགོ་རྒྱུགས། ལྷག་པར་བྱ་རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་མིང་ཐུང་
 (1865) སྟེང་། དཔྱིན་རིའི་དཔོན་རན་ཞང་ཏང་བསད་པར་ཁ་གཤམ་
 ཉེ་རྒྱ་ཉམ་ཆེན་པོས་འབྲུག་ལྷལ་བྱ་བཙན་འཇུལ་བྱས། འབྲུག་པར་སར་གྲོལ་
 བྱེད་པའི་རྒྱ་ས་པ་མེད་ལྟམས་པོད་བཞུགས་ཞམ་བན་ལ་དམག་རྒྱལ་པོལ་
 ལྱང་། དེ་དག་དོན་མཐོན་མ་སོན་བར་མཐར་དཔྱིན་རིའི་སྤྱང་རྒྱུབ་རྒྱལ་ཁབ་
 ཏུ་བྱུར།

འབྲུག་ལྷལ་བཙན་བཟུང་བྱས་རྗེས་དཔྱིན་རིས་འབྲུག་རྒྱུར་ལ་དཔུང་
 འཇུག་བྱེད་འགོ་རྒྱུགས། འབྲུག་རྒྱུར་མི་ལལ་ལྷལ་དང་། འབྲུག་ལྷལ་
 དཔར་གནས་པ་དང་། པོད་དང་ས་འབྲེལ་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་རེད། དེ་བཙན་
 བཟུང་བྱས་རྗེས་པོད་ཀྱི་ས་མཚམས་མང་ཆེ་བ་ཁ་པོ་བཟུང་བྱུབ་ལྟམས་བཙན་

འཇུག་བྱེད་པའི་པག་ལྗོངས་ལོ་མཐའ་དག་ལོ།   རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་ཤིང་
 ལུག་(1835) ལོར།   དབྱིན་རིམ་རོ་ཆ་སྤེལ་མེད་ཀྱིས་རྟོ་རྟེན་པོ་གས་
 མར་གཏོང་དགོས་པའི་རེ་བ་བཏོན།   ལྷགས་སྤྱི་ལ(1860) ལོར་དབྱིན་
 རི་བཅན་འཇུག་པས་འབྲས་རྫོངས་རྒྱལ་པོར་བཅན་ཤེད་ཀྱིས་ཆོང་ར་དང་།
 ལྷགས་ལམ་འཇུགས་རྒྱ་ཁས་ལེན་ཏུ་བཅུག   ཏུས་དེར་འབྲས་རྫོངས་པས་
 བོད་བརྒྱགས་ཨམ་བན་དང་བོད་ས་གནས་མིན་གཞུང་ལ་དཔག་རོགས་བཅོལ་
 ཡང་།   སྐབས་དེར་དབྱིན་སྤྱ་མཉམ་འབྲེལ་དཔག་དཔུང་གིས་ཤེ་ཅིང་
 ལ་དཔུང་འཇུག་བྱེད་བཞིན་ཡོད་པས།   འབྲས་རྫོངས་ལ་དཔུང་རོགས་
 བྱེད་པའི་རུས་པ་ག་ལ་ཡོད།   བོད་རིགས་དང་འབྲས་རྫོངས་པ་ནི།   མི་
 རིགས་གཅིག་པ་དང་།   སྐད་ཡིག་གཅིག་པ།   ཆོས་ལུགས་གཅིག་པ།   དེ་མ་
 བོད་ཀྱི་ས་ཁོངས་བརྩོན་མེད་ཅིག་ཡིན་པས་མི་རིགས་ལར་རྒྱ་མི་འདྲོར་བར་
 འབྲས་རྫོངས་རྒྱལ་པོར་གནོད་འཚེ་མི་ཡོང་བའི་ཆེད་ཏུ་བོད་ལ་གདན་དྲངས་
 བས་བརྒྱགས།   དེ་རྗེས་འབྲས་རྫོངས་ཀྱང་དབྱིན་རིམ་མངའ་འོག་ཏུ་ཆོད།
 དབྱིན་རིམ་ཕྱ་རྗེས་སུ་བལ་ཡུལ་དང་།   འབྲུག་ཡུལ།   འབྲས་རྫོངས་བཅས་
 བཅན་བཟུང་བྱེད་པའི་དམིགས་ཡུལ་གཙོ་བོ་བོད་ཉམ་བཟུང་བྱེད་རྒྱ་འདི་
 ཡིན་པ།   བོད་ཀྱི་མི་རིགས་ཁག་དང་།   རིམ་གསུམ་གྱི་མི་མང་གིས་གསལ་
 བོར་རྟོགས་རྗེས།   མེས་རྒྱལ་མཐའ་མཆོམས་དང་རང་ཉིད་ཀྱི་ས་ཡུལ་འབྲི་
 ལག་ཏུ་མི་ཤོར་བའི་ཆེད།   རབ་བྱུང་བཅུ་བཞི་པའི་མེ་ཆུག་(1866) ལོར་རང་
 ཉིད་ས་ཁོངས་བརྩོན་མེད་ཕྱར་ཕྱར་ལར་སོ་སྟ་ཁང་དང་མཐའ་སྤྱང་དཔག་
 བཅུགས།   དེར་གནས་རྒྱུད་འོད་ལྷན་དཀར་པོའི་རྟོན་ཁང་བཞེངས།
 དབྱིན་རིམ་སོ་སྟ་ཁང་བཅུགས་པ་མཐོང་འབྲལ་ཆིན་ཀྱང་དཔུང་མིན་གཞུང་

ལ་ཚོལ་གཏམ་བཏར་པས་དངངས་སྐྱེས་རབ་ཏུ་སྐྱེས་ཏེ་དཀར་ནག་དེ་བྱེ་བ་.....
 མི་འབྱེད་པར། བོད་བརྒྱལ་ཨམ་བན་བརྒྱད་ས་གནས་སྤྱིད་གཞུང་ལ་སོ་སྟེ་
 ཁང་འཇུགས་མི་ཚུག་ཅས་བཀའ་པལ། འོན་ཀྱང་བོད་ས་གནས་སྤྱིད་གཞུང་
 གིས་གོང་མའི་བཀའ་ལ་མ་བཅིས་པར། མི་ཐག (1887) ལོའི་ཟླ་ ༢ པར།
 གདན་ས་མེར་འབྲས་དགའ་གསུམ་དང་། བཟ་ཤིས་རྩལ་པོ། བོད་ཁྱི་
 མེར་རྒྱ་དཔོན་རིགས་ཡོངས་ནས་བོད་བརྒྱལ་ཨམ་བན་བརྒྱད་གོང་མ་ཆེན་...
 བོར་གཤིང་རྩལ་རྩོན་པར། ལྷུང་ལྷུང་ལ་བོད་ཁོངས་བརྩན་མེད་ཡིན་པས་
 སོ་སྟེ་ཁང་ནམ་ཡང་ཁྱི་འཐེན་མི་བྱེད་ལ། འཇུག་དཔལ་བ་བརྩན་ནས་
 འཛིང་རྒྱུ་ལས། རྒྱལ་ཆུང་ལོ་བརྩན་ནས་ཤོས་རྒྱ་མིན་ཞེས་བརྗོད། ད་ཀྱང་
 དེ་བྱིན་རི་བཅན་འཇུལ་པ་འབྲས་རྫོངས་ནས་ཁྱི་འཐེན་དགོས་པའི་རེ་བ་.....
 བཏོན། དེ་བོག་ནས་བོད་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དཔལ་སྤྱིས་རང་ཉིད་མ་
 ལུལ་དང་། མེས་རྒྱལ་མཐའ་མཆོམས་བརྩན་སྤྱང་བྱེད་ཆེད། བཅན་འཇུལ་
 པར་རང་སྤྱང་གོལ་ལན་སྟོག་པའི་སྤྱན་མེད་པའི་རྒྱལ་གཅས་རིང་ལུགས་ཁྱི་...
 རྩོད་རྩོབས་མཆོན་བྱལ།

ཏུས་དེར་དེ་བྱིན་རིས་དཔག་མི་ཉིས་རྩོད་རྩལ་ཅམ་མཐའ་མཆོམས་སྤྱི་...
 བརྗོདས། མི་རྒྱུགས་བཞི་དཔོར། བད་རྩོད་མཇུག་ཞེས་པའི་ས་ཆ་དེར་དཔག་
 བཞའི་ཡོ་ཆས་འཁོར་ཆེན་དཔོར་འདྲེན་བྱས། བོད་ལ་བཅན་འཇུལ་བྱེད་
 པའི་ཉེན་གཞི་བཅུགས། སྐབས་དེར་ས་དེ་དག་ལ་དངོས་པོ་དཔོར་འདྲེན་
 བྱེད་མཁན་མང་པོ་བོད་རིགས་ཡིན་པས་དེ་བྱིན་རིས་བོད་ལ་བཅན་འཇུལ་.....
 བྱེད་ཅིས་ཡོད་པ་ཁོང་ཚོས་ཞེས། དཔོར་འདྲེན་པའི་འགྲོ་པ་ས་མར་དར་རྒྱས་
 ཟེར་བ་བོད་མི་ལུས་རྩོབས་བཟང་བ། རྒྱུང་ལྷུང་འཛོམས་པ་ཞིག་ཡོད། དེས་

བོད་མི་ན་མས་སྒྲིག་འཇུགས་བཟོས། གེམ་ཙེ་ལག་བསྐྱར་གྱིས་མནའ་གན་
 བཞག་ཉི་དུམ་རིར་རྒྱལ་བྱེད་པའི་ཡུལ་ལས་བྱས། ཏུས་དེར་ནང་ཅལ་པ་
 ཞིག་གིས་གསར་ཁ་བཟོས། དུམ་རིས་ས་ཐར་དར་རྒྱས་བསྐྱར་ནས་སྒྲིག་
 འཇུགས་ནང་ཏུ་མི་རི་འདྲ་ཡོད་མེད་ཀྱི་མིར་མོ་སྦྲོད་དཀྱིས་བཟོད་ཡུང་། དར་
 རྒྱས་གྱིས་སྒྲིག་ཏུ་མིར་ཉལ་པ་གོད་པའི་མནའ་གན་དེ་བས། ཁོར་ཁོའི་མེ་ཆེ་
 འཕར་ཞིང་མིག་ཅ་དམར་པོ་རྒྱར་བའི་རང་བཅན་འཇུག་པ་ཁྱོད་ཆོ། མིར་མོ་
 དཀྱིས་ན་རྒྱས་གཅིན་དཀྱིས་ཏུ་འཆོལ་བཟོད་པས། དུམ་རི་བཅན་འཇུག་
 པ་ཐབས་མེད་ཏུ་རྒྱག་གིས་ས་ཐར་དར་རྒྱས་བསྐྱར་པ་གྱིས་བྱས་ཏེ་བོད་.....
 རྒྱགས་ལྷ་བཏང་། རྒྱུ་སྒྲུ་མེད་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོས་ས་ཐར་དར་རྒྱས་
 ཀྱི་མེས་རྒྱལ་ལ་དགའ་ཞིག་དར་ས་ཡུལ་ལ་དགའ་བའི་རྒྱལ་གཅེས་དེར་ལྷགས་
 ཀྱི་ཞིང་རྩོམས་ཁྲ་ན་མེད་པ་དེར་གཟེངས་བཟོད་གནང་བའི་ཆེད་ཏུ་ལོ་སྒྲི་.....
 བསྐྱོ་གཞག་རྩལ་ཐེར་སྐད།

ཏུས་དེར་བོད་རྒྱགས་ནས་ཡུར་བཅོན་ཆེན་པོས་རང་ལྷ་རྒྱལ་.....
 ལན་སྒྲིག་པའི་ཡུལ་ལ་བཞགས། བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་ཏུན་ཅའི་མཆོག་
 གིས་ཡུར་བཟུང་ཕྱགས་ཆེན་གནང་། མེ་མག (1887) ལོའི་ཟླ་༡༩ལོས་
 ༡༦ཉིན། བས་ཆོལ་མ་ཏུངས་པ་དག་སྒྲིམས་པ་གཞིམ་མཁུ་འབྲས་སྒྲིམས་ས་
 མཆོགས་སྒྲུ་མནའ་དཔོན་ལྷ་ཉིང་ལུས་དང་། ཆེ་མཁུན་བསོད་ནམས་རྒྱལ་
 མཆོན། ཀོར་དམག་བཅས་བཏང་། དེ་བཞིན་ཁམས་རྒྱགས་ཀྱི་དཔུང་
 དམག་ལེར་སྒྲུ་ཁྲ་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཅམ་འབྲས་སྒྲིམས་ས་མཆོགས་སྒྲུ་བསྐྱོད། དེ་རྒྱུ་
 དཔུས་མནའ་ར་མོད་པ་དང་། ཅ་བརྒྱ་ལོགས་དམག་མི་དབྱ་བརྒྱ་ཅམ་གཏོང་
 གནང་མཛད། ཟླ་༡༩ལོས་༢༨ཉིན། དམག་སྐར་སྒྲི་བྱུང་ཏུ་བཀའ་ཆོན་ལྷ་སྒྲུ་པ་

༡༨༨༨ ལ་མ་ཁྱེད་མེད་ཀྱི་བཅས་པ་ལྟོ་གནས་སྤྱུལ་ནས་ས་མཚམས་ཀྱི་པར་ལྟོད།
 དེ་ནས་འབྲས་ལྗོངས་ས་མཚམས་ཀྱི་གནས་སྤྱུལ་ཉིན་བཞིན་རྩ་གཞི་ཅུ་.....
 ཟུན། འབྲས་ལྗོངས་ཀྱི་པ་ལྟོ་སྤྱོད་ནས་ཀྱི་ལྱིས་འབྲས་མི་མངགས་ཏེ།
 དེ་ལྟོ་པོད་གཉིས་ཀར་ཞི་བའི་སྒྲིལ་མོལ་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་མཛད་དགོས་པའི་
 རེ་བ་བཏོན་ཡང་། ས་ཀྱི་(1888) མའི་ཟླ་འཛེས་པ་ཉིན། དེ་ལྟོ་དམག་ལྷ་
 བརྒྱ་ཅམ་ཀྱིས་སྤྱོད་ལུང་བྱུར་ལ་གཤམ་ནས་ཚུར་སྐོལ་བྱས། ཏུས་དེར་པོད་
 དམག་ན་མས་མོ་རྩ་ཁང་གི་ཉེ་འབྲམ་ཏུ་གནས་ཚུར་པོད་ལྷན་དཀར་པའི་སྤྱོད་
 གསོལ་ཅིག་བཞེས་ནས་ཏུ་བཞུགས། ལག་ཏུ་པོད་མདའ་དྲུག་པོད་འཁྱི་
 མཁུར་གསུམ་མོགས་གནའ་རབས་ཀྱི་མཚོན་ཆ་ཐོགས་ཏེ་པར་སྐོལ་བྱས།
 དམག་ཆས་མེད་པོ་ལྟོན་པའི་དེ་ལྟོ་ཁེའི་དམག་དཔོན་ཞིག་པས། ཁོ་པའི་
 དམག་མི་ན་མས་ཟུར་ཐོས། པོད་དམག་འཛུལ་ཆ་གང་ཡང་མ་བྱུང་། དེ་རྒྱུས་
 བཅོལ་འཁུལ་དམག་གིས་སྤྱོད་ཡང་ཚུར་སྐོལ་ཁེ་རྒྱུ་བྱས་ཏུ་པོད་དམག་.....
 གིས་དེ་བཞིན་པར་སྐོལ་བྱས། དམག་འཐབ་ལྷན་རིང་བྱས་མཐར་དེ་ལྟོ་
 དམག་བརྒྱ་ཉི་ལྔ་ཅམ་ཆར་བཅད། པོད་དམག་གི་བརྒྱ་དཔོན་ཞིག་དང་།
 ལུལ་དམག་ཉི་ལྔ་ཅམ་དམག་ཐོག་ཏུ་ཤོར། ཏུས་དེར་འབྲས་ལྗོངས་པའི་ཀྱི་
 གཅེས་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱིས་ཀྱིས་ཏུ་དེ་ལྟོ་ཁེ་བཅོལ་འཁུལ་པར་པར་སྐོལ་བྱས། དེ་
 བས་ཉིན་བཞི་ཅམ་མོར་རྒྱུས་བཅོལ་འཁུལ་པ་སྤྱོད་ནས་མི་ཐོགས་པར་དེ་ལྟོ་
 དམག་གི་ཅང་ཅུན་ཏེ་དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་དམག་ཞི་ཏུ་རམ་ཏེ་.....
 ཚུར་སྐོལ་བྱས་ཆེན་བྱས། མེ་སྤྱོད་མེ་མེན་པས་མདེུ་པོད་དམག་གི་
 དེ་ལྟོ་ཏུ་རྒྱུར་སྤྱོད་ཅི་ཏུ་གཏོལ་མེད་ཏུ་བྱུར་ཏེ་ནས་ཐང་གི་སྤྱོད་སྤྱོད་
 པས་ལུང་བྱུར་ལ་དེ་ལྟོ་དམག་གི་ལག་ཏུ་ཤོར། པོད་དམག་གིས་ནག་ཐང་གི་

བྱང་རོལ་རི་པོ་མི་ཙམ་ཁ་ན་ཞེས་པ་མཐོ་ཆད་ཀྱང་མཆོའི་རོལ་ལས་དབྱིན་ཁྲི་ཆིག་
 ཁྲི་བྱམ་ཉོར་ལྷ་པར་ལྷ་ཆུ་ཅམ་ཡོད་པ་དེ་པར་བྱང་། དེར་འབབ་ར་པ་མོས་
 བལ་ཡིལ་པ་ལྟར། ཉིན་ཞིག་དམོར་མོ་དབྱིན་དམག་ན་མས་ནག་མང་རྩ་
 འཕྱོར་སྐལ་མས་ཞིལ་ལན་མང་བྱས་ཏུང་། བོད་དམག་གཅིག་གྱུར་མ་
 མཐོར་པར་མཆོན་མོ་དེར་པ་ལྟར། ཀོང་དམག་གིས་ཕྱོག་རྩ་པས་སྐོལ་པའི་
 དམག་མང་དེ་མཐའ་པ་ལྟར། དམག་མི་ན་མས་ནས་ལག་རྩ་གི་དཔའ་དམ་
 རེ་འཕྱོར། རྩས་གཅིག་རྩ་ཕྱོགས་པ་ཞི་མཆོལས་པ་ཕྱུད་ནས་གི་ཉི་ཉི་ཞེས་
 རར་སྐད་འབྲུག་ལྷ་ལྷིར་པ་ལྟར་ཕྱོག་པ་ཞིན་དབྱིན་རིའི་དམག་མང་རྩ་གདོང་
 མཆོངས་བྱས་ཏེ་པཅན་འཕྱུལ་པ་མང་པོ་ཆར་པཅད། དེ་རྗེས་དབྱིན་དམག་
 གིས་ནག་མང་བྱང་རོལ་ལྷ་འབབ་ར་ཡོད་པ་མཐོར་ནས་མེ་ཕྱོགས་མང་པོ་.....
 འཕེན། བོད་དམག་ན་མས་ཕྱུ་འཕི་མོ་མང་གི་ཕྱོགས་ལྷ་ལྷིར་འཕེན་མ་བྱེད་
 ཐབས་མེད་བྱང་།

རྩས་དེར་བོད་ས་གནས་མི་དྲག་ལྷུང་གིས་ལྷ་མཐུད་དབྱིན་རིར་ཕར་.....
 སྐོལ་བྱེད་པའི་བལས་བྱས། དགའ་ཁྱོད་སྐྱབ་མོང་ནས་གནས་ཕྱུང་འོད་ལྟན་
 དགའ་པོར་བྱང་རྩ་ལྷ་པའི་ལན་རྩ། “དང་པོ་པཅ་མས་པར་མི་བྱ་རྟེ།
 པཅ་མས་ནས་པཅོག་པར་ག་ལ་རིགས།” ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། བས་སྐོལ་མ་
 རྩར་པར་དམག་འབབ་བྱེད་པའི་སྐོ་ཅེ་གཅིག་རྩ་མཐུན་ནས་དཔུང་ནོན་རྩ་.....
 ལུན་ཁང་ལྷས་དང་། ཅེ་མཐོན་བྱ་མས་པ་པལྟན་འཛིན། བག་གཡལ་གྱི་དམག་
 མི་ཆིག་ཉོར་ཅམ་དང་། མོ་འཛོ། ཀོང་པོ། སྐོ་པོ་མགས་ཀྱི་དམག་མི་རྩོར་ལག་
 འགའ་ཞིག་པཏང་། དེ་དག་ལྷ་སར་འཕྱོར་སྐལ་ལྷ་པའི་ལྷ་པོ་པལྟན་ཕྱུ་
 མཆོས་མངས་འཕྱད་དང་། ལྷུང་པ། ལྷག་ཆ། ལྷ་པལ་པོ་གས་ཡིད་ཆེ་མ་

པ་གནང་བ་སྒྲིལ་ཅི། བས་སྒྲིལ་གཏུག་པ་ཅན་མཐར་འཁྱད་དེ་སྒྲིལ་བྱུགས་
སྒྲིལ་བ་སྒྲིལ་བྱུ་སྒྲིལ་མ་ཡང་ཡང་མཛད།

འོན་ཀྱང་ཆིན་གྲོང་མས་པོད་གཞུགས་ཨམ་པན་བྱན་མཉེ་གནས་ད་བྱང་
བཏང་ཉི། ཨམ་པན་མཉེ་བད་པོད་རྩ་མངགས་པའི་རྒྱུ་ཆིན་གྲོང་མཉེ་
མཉེ་འདྲིགས་རིང་བྱུགས་ཀྱི་སྤྱིད་བྱུ་ཡོངས་སྒྲིལ་ག་ཡིན་བཟུང། པོད་
དམག་ན་མས་མག་རིང་བཀའ་འབྱུགས་ཉེ་སྤྱིད་དཔོས་པ་ལས། དཔྱིན་རིང་
མར་སྒྲིལ་བྱིད་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་མཐ། ཁོ་པ་ཆོའི་མཉེ་འདྲིགས་རིང་
བྱུགས་ཀྱི་སྤྱིད་བྱུ་དེ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་དཔར་རྟགས་འཆལ་ཉི། པོད་
སྒྲིལ་ནས་སོ་ལྷ་ཁང་བཅུགས་སའི་ལྷར་སྒྲིལ་ལ་ནི་པོད་ཀྱི་སྤྱིའངས་མིན་.....
སྒྲིལ་པོད་པས་ནོར་བ་དང་། དཔྱིན་རིང་འབྲིག་པ་འདྲི་བའི་བས་པོགས་
དཀར་ནག་གཤམ་སྤྱི་སྒྲིག་པ་དང་། སྤྱིད་ས་དཔལ་བར་བཟུང། མིག་ལ་མལ་
བ་བཤོ་པའི་གཏམ་འཆལ་མང་ཅམ་བཟོད། དེ་རྒྱུ་ཁོ་པ་དཔོས་སྒྲིལ་བྱུ་
སའི་མཏུག་སྒྲིལ་སྒྲིལ་བཟུང། སྤྱི་མོ་འོན་ཆེན་གྲོང་པོད་དམག་ཁྲི་གཅིག་
སྤྱི་མོ་ཅམ་ཡོད་པ་དེ་བཙས་རྒྱགས་གཉིས་ཅམ་ཡང་ན་ཁྲིར་མོག་པའི་བཀའ་.....
མཐ། ཏུ་དེར་དཔྱིན་རིང་དམག་དཔུར་སྤྱིར་འཁེབ་བྱིད་རྒྱ་ལྷ་ཞོག་སྒྲིག་
ཏུ་དཔུར་སྤྱིན་མང་ཅམ་ཡོད།

བཀའ་ཤག་ནས་ཨམ་པན་མཉེ་བད་ལ་བྱུ་དོན། དཔྱིན་རིང་སྤྱི་ཏུར་
རྒྱར་སྒྲིལ་བྱིད་ཉེན་མེན་རྩ་ཆེ་བས་པོད་དམག་ན་མས་ནགས་ཁོད་རྩ་ཁ་བཟམ་
ཉེ་འཛག་དཔོས་ཟེར། དེ་ལའང་ཉན་འཛག་སྤྱི་ཅམ་མ་བྱས་པར་ལམ་སེང་
སྤྱིར་འཁེབ་བྱིད་དཔོས་ཞེས་བཟོད། ད་ཏུར་དཔྱིན་རིང་དམག་གྲར་རྩ་
དཔོས་སྒྲིལ་བཟུང་དེ་དཔྱིན་རིང་སྤྱི་ཆོའི་ཡོད་དང་མཉམ་རྩ་འབྲས་སྤྱིའངས་.....

དང་། ཆོང་དོན་ས་མཆེན་ས་དབྱེ་ཚུགས་སྐྱོར་གྱིས་མོལ་མང་ཅན་བྱས། ས་
 སྐྱོང་(1889)ལོའི་ཟླ་2པར། བཀའ་སློན་རམ་པ་ལོགས་ལྷ་ས་ནས་གྲོ་
 རིན་ཆེན་སྐྱོང་ཏུ་ཕྱིར་ལོག་སྐབས་ལུ་ཨམ་བན་ཕྱིར་ཐད་ལ་རྒྱལ་ཆ་བ་དེ་མོ་ཏུ་
 ཆོག་སྤྱད་དང་། གདན་ས་ཆེན་པོ་གསུམ། ལེར་རྒྱ་དཔེ་རིགས་སྤྱན་མོང་
 གི་སྤྱན་ཁྱུ་ཞིག་སྤུལ་ཏེ། དམག་མི་ཕྱིར་འཐེན་བྱེད་རྒྱུའི་ཐད་གོང་གི་བཀའ་
 བཞིན་ཁྱུས་ཆོག་པ་དང་། ས་མཆེན་ས་དབྱེ་འབྱེད། ཆོང་དོན་ལོགས་ཐད་
 བསམ་རྒྱལ་མི་མཐུན་པ་མང་ཅན་ཁྱུས་མོང་། ཨམ་བན་ཕྱིར་ཐད་ཀྱིས་ཉན་
 འཛིན་ཅ་བ་ཉིད་ནས་མ་བྱས་པ་དང་། ས་སྐྱོང་(1889)ལོའི་ཟླ་2པའི་ཟླ་
 ལྷན་ཏུ་རྒྱལ་ས་ལེ་ཅིར་ནས་གོང་མ་ཆེན་པོའི་ཏར་འཕྱོར་གསལ། ཨམ་བན་
 ཕྱིར་ཐད་དཔར་ཆ་ཆང་མ་ཡོད་པའི་སློན་ཆེན་ལ་བསྐོས་གཞག་ཐོག་ཀ་ཡི་ག་.....
 ཏར་ཆིངས་ཡིག་འཛིན་པར་བསྐྱོད་དཀོས་པའི་བཀའ་ཐབ། ཟླ་2ཆེས་༡༦
 ཉིན། རྟེན་སྐྱོང་བསྐྱོད་ཀ་ཡི་ག་ཏར་བསྐྱོད། རྒྱ་ཆེན་གོང་མ་ཆེན་པོས་བཀའ་
 མངགས་དཔར་ཆ་ཆང་མ་ཡོད་པའི་ཐད་བཞུགས་སློན་ཆེན་ཕྱིར་ཐད་དང་།
 རྒྱ་དབྱིན་རྒྱལ་ཁབ་ནས་ཆེད་མངགས་ཉིན་རྒྱ་ཁག་ལྷའི་སྤྱི་རྒྱལ་ལས་དོན་.....
 འཛིན་མི་སློན་ཆེན་ཨང་དང་པོ་མཉམ་ཏུ་བ་ཐོག ལྷགས་ལྷག(1890)
 ལོར། ཆིངས་ཡིག་དོན་ཆེན་བསྐྱོད་བཞག་པ་འདི་ལྟར།

དོན་ཆེན་དང་པོར། ཐོད་འབྲས་ས་མཆེན་ས་ལྷའི་ཉན་གྱི་སྤྱི་ལ་མོ་
 སྤྱི་ལ་ལ་ནས་བསྐྱོང་གོང་། ཁྱེད་ས་མཆེན་ས་པར་འབྲས་རྒྱངས་མི་སི་ཏའི་ལའི་ཉེ་
 འཁྱེལ་ལྷོ་ཚུགས་ལུ་རྒྱུགས་པའི་རྒྱ་ཁག་ནས་དབྱེ་འབྱེད་དང་། ཐོད་ཆིངས་མོ་
 ལྷའི་ལའི་ཉེ་འཁྱེལ་བྱང་ཏུ་རྒྱུགས་པའི་རྒྱ་ཁག་གི་རྒྱ་འགོ་ཕྱལ་རྒྱུད་བཅས་.....
 ཉན་དབྱེ་འབྱེད་ཀྱིས་ལ་ཅེར་ས་མཆེན་ས་དབྱིས་པར།

རྟོན་ཚན་གཉིས་པར།   འབྲས་ལྗོངས་དེ་དག་དབྱིན་རི་རྒྱལ་ཁབ་
 གཅིག་པོ་སྤྱང་འདྲིམས་བཞུགས་ཀྱིས་ལས་རྟོན་བཅུ་ལྔ་པ་དེ་དོན་པདག་...
 འཛིན་ཆ་འཛིན་གྱིད་རྒྱ་མ་ཟད།   རྒྱ་གསུམ་མཚུངས་ནང་གི་ལས་རྟོན་དང་།
 རྒྱུ་རྒྱུ་འབྲས་ལེན་ཚང་མར་དཔེ་གསུམ་བསལ་དབྱིན་རི་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་པོ་རང་...
 བསལ་ལས་རྟོན་གྱིད་རྒྱ།   ཁོ་པ་ས་སྤྱོད་ས་དང་།   གཞན་ཡང་དཔོན་རིགས་
 བཅས་དབྱིན་རི་རྒྱལ་ཁབ་ནས་ལས་རྟོན་བཅུ་ལྔ་ཉེ་དོན་མེད་བཟང་པོའི་རྟོན་
 ཆ་སྤྱད།   གང་ཅིར་རྒྱལ་ཁབ་རི་འདྲ་ཡིན་ཀྱང་འབྲས་ལེན་པར་རྒྱུ་རྒྱུ་འབྲས་
 བསྐྱེད་བཅུ་ལྔ་མི་ཚོགས་ཅིང་།

རྟོན་ཚན་གསུམ་པར།   གྲུང་མོའི་རྒྱལ་ཁབ་དང་།   དབྱིན་རི་རྒྱལ་
 ཁབ་གཉིས་ནས་ཕན་ཚུན་ཁས་ལེན་གྱི་རྟོན་ཚན་དང་པོའི་ས་མཚའས་གཏན་
 འཁེབས་བཅུ་ལྔ་པ་བཞིན་སྤྱོད་གནས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ནས་བཅི་འཛིན་...
 བཅུ་ལྔ་རྒྱ་དང་།   རྒྱ་གསུམ་མཚུངས་རྒྱ་གསུམ་གཉིས་ནས་འགལ་གཤའི་རྟོན་ཆ་
 མེད་དཔོན་རྒྱ།

རྟོན་ཚན་བཞི་པར།   བོད་འབྲས་ཚོང་འཕྲོལ་སྤྱོད་འཕྲས་སྤྱོད་ཕན་
 རྒྱུ་ལས་རི་འདྲ་འགལ་པའི་རྟོན་ཆ་གཅིག་པོར་སྤྱང་ཡང་འབྲས་སྤྱོད་ཀྱིས་དེས་
 པར་ཕན་ཚུན་ཚང་མར་ཕན་པ་ཡོང་བ་བྱེད་རྒྱ།

རྟོན་ཚན་ལྔ་པ།   འབྲས་ལྗོངས་ས་མཚའས་ཁོངས་སྤྱོད་པའི་རྟོན་ཆ་
 གཅིག་པོའི་སྤྱང་ཕན་ཚུན་འབྲས་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་ཆེ་བའི་ཆར་དཔྱེད་མཚུགས་...
 ཕན་ཚུན་འབྲས་སྤྱོད་ཀྱི་ལས་རྟོན་བྱེད་རྒྱ།

རྟོན་ཚན་དྲུག་པ།   ཉིན་འདྲ་དང་།   བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་གཞུང་རྟོན་
 ལ་བརྟེན་པས་འབྲས་ལེན་པར་རྒྱུ་ཡིག་འབྲུལ་གཏོང་སྐབས་རི་འགལ་གང་...

ཅིར་ཐན་ཚུན་འཕྲིན་བཤད་ཀྱི་རྒྱུ་ལོར་སྤང་ཡང་འཕྲིན་ཐོས་ཀྱི་བྱུང་རྒྱུ་ལས་
དོན་ཕྱིར་ཟུ།

དོན་ཚན་བརྟན་པ།   ཆིངས་ཡིག་འདི་དག་དོན་མེད་ཀྱིས་བཀའ་
ལེགས་འཛིན་ལེན་ཅིན་ནས་བསྐྱར་ཆུག་གི་རྒྱུ་མྱོད་ཐོག་གྱུར་གོད་.....
བོད་སྐད་ལྟོན་ཆེན།   དཔྱིན་གོད་ཅིན་འདྲེ་ལས་དོན་འཛིན་མི་སྟོན་ཆེན་
སོ་སོ་ནས་ལྷ་ཡོན་མི་གཅིག་བསྟོན་གཞག་གིས་དོན་ཚན་བཞི་པ།   ལུ་པ།
རྒྱལ་པ་བཅས་དོན་གསུམ་འཕྲིན་བཤད་ཀྱིས་རྒྱུ་ལོར་འཕྲིན་ཐོས་ཀྱི་དོན་.....
ཆོན་ན་ལས་ལས་དོན་ཕྱིར་ཟུ་དང་།   ཚུགས་མཚུངས་མཉམ་སྦྲེལ་གྱིས་བསྐྱར་
ཀྱིས་འཕྲིན་ཚང་ཡོད་ཆེད་ལ།

དོན་ཚན་བརྟན་པ།   མོང་གསལ་དོན་ཚན་ན་ལས་འཕྲིན་ཐོས་གཉན་
འཕེབས་ཅིན་མཆུག་དེ་དོན་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ལ་ལུལ་ཏེ་དོན་མེད་བྱུང་ཐོག་དེ་
འབྲལ་དོན་ཚན་གྱི་རོ་མ་ལེན་ཏིན་རྒྱུ་འཛིན་ལེན་གྱི་ཐན་ཚུན་སོ་སོ་ཉར་.....
ཆགས་ཀྱི་ཆིས་འཛིན་བདེ་བ་བཅས་གྱུར་བྱེད་ཀྱི་བཞུགས་བཅུ་རྒྱལ་པ་ཆུ་༢
ཆེས་༢༠ཉིན།   སྤྱི་ལོ་ཆིག་ཉེར་བརྟན་བརྟན་དུ་བཅུ་ཐམ་པ་ལོད་ཆུ་༢ཆེས་
༡༠ཉིན་ལྷང་ལ་ཁྱིན་རྒྱུར་གོད་དཔྱིན་གོད་ཡིག་རིགས་ཁག་འདི་བཞོད་.....
ཀྱིས་ཐམ་འཕེབས་ཉགས།

ཆིངས་ཡིག་འདི་ནི་ནང་འབྲས་ཚུངས་དཔྱིན་རིམ་སྤྱི་བ་རྒྱལ་ཁབ་.....
གཅིག་ཡིན་པ་ཁས་ཁྲུངས་ཏེ་བཤན་པའི་ལག་རྒྱུ་ལྷག་ཆིས་ཐུང་བ་ཉར་འབྲས་
ཚུངས་མི་དཔངས་ཐས་གྲོལ་མ་རྒྱུངས་པའི་ལག་རྒྱུ་ཆིས་ཐུང་།   དཔྱིན་རིམ་
ཚུགས་དེ་པའི་དེ་འདྲན་བཞིན་སྤང་ཡང་གྱུར་གོད་ཐམ་མཚན་ལྷང་ལྷང་.....
ལ་ནས་གམ་བ་རྒྱུ་གི་རྒྱ་རོས་ཀྱི་འཕྲིན་རྒྱ་བར་སོགས་ས་ཆ་མི་རྒྱུར་བ་.....

ཞིག་པཅན་འཇུག་པའི་ལག་ཏུ་གོར། དེ་ནས་དབྱིན་ཇི་པཅན་འཇུག་པས་
 མགོ་མར་དབྱང་ཚུད་ཀྱིས་དེ་འདུན་མང་ཅམ་བཏོན་པ་ཉར། རྒྱལ་མོ་ས་
 (1891) མའི་རྒྱ་བ་དང་པོར། བོད་མཛད་ཨམ་པན་མའི་མང་སྐྱར་ཡང་གོ་
 མ་རིན་ཆེན་སྐར་ཏུ་བསྐྱོད། དབྱིན་ཇི་འི་འཕུས་མི་སྤེལ་ཡོད་དང་མན་ཆུན་
 སྤྱི་མོལ་ཡུན་རིང་བྱས། དབྱིན་ཆོགས་ནས་ཆུལ་མིན་གྱི་དེ་འདུན་མང་ཅམ་
 བཏོན་པས་བོད་ཆོགས་ནས་དོ་གློལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱས། མོ་འདི་འི་རྒྱ་ཁ
 པར་ཨམ་པན་མའི་མང་སྐྱོ་མོ་རིན་ཆེན་སྐར་ཏུ་གི། དེ་ནས་ཆེན་གོང་མ་གོང་
 རྒྱས་ཨམ་པན་བྱའི་རྟོན་དང་། ལས་རོགས་ཡན་མཉུ་བོད་ཏུ་མངགས། སྤ་
 མཐུད་དབྱིན་ཇི་དང་མོལ་བཟུར་མོག་ རྒྱ་རྒྱལ་(1893) མོར། ཆེན་གྱུར་
 དབྱང་གི་སྤ་ཆ་བ་སི་ཁྲོན་མོ་གི་དམག་སྐར་གྱི་ཆུན་གྱུར་ས་རྟོལ་པར་ཡུན་དང་...
 དབྱ་ཁལ་གི་རྟ་རྒྱ་(དབྱིན་ཇི་འི་མི་བཟུད་ཡོན་)། དབྱིན་ཇི་འི་སྤ་ཆ་བ་འཐས་
 རྩོད་ས་ཁུ་བཅའ་མཛད་མཛད་འཛིན་ཁྲོན་ཆེན་སྤེལ་ཡོད་ལུན་མོང་ནས་རྩོ་ཆེ་མིར་
 ཏུ་སྤ་གདོང་འགག་སྤེལ་སྤེལ་ཆེད་ས་ཡིག་དོན་ཆུན་དཔུ་བཞག་པ་འདི་ཉར།

དོན་ཆུན་དང་པོ། བོད་ཁོངས་སྤ་གདོང་ཏུ་ཀྱང་བྱའི་ཁྲི་བཞུགས་ཉི་ལུ་
 པའི་རྒྱ་འུ་ཆེས་༢༥ ཉིན། འགག་སྤོ་དབྱེ་མོག་ཆོང་འཁོས་བྱས་ཏེ་དབྱིན་གོ་
 ཆོང་འཁོས་བྱེད་མི་མི་མེར་ཆོང་མ་ཕྱིར་བསྐྱོད་ཀྱིས་ཆོང་འཁོས་བྱེད་རྒྱ་དང་།
 དེ་འབེལ་ཉིན་འདུའི་རྒྱལ་ཁབ་ནས་འདོད་སྤོ་བཞིན་དཔོན་རིགས་བསྐོ་གཞག་
 གིས་སྤ་གདོང་ཏུ་བཟུང་དེ་འདི་དག་དབྱིན་གོའི་ཆོང་པའི་ཆོང་འཁོས་བྱེད་...
 སྤོར་ཞིབ་འདུག་ལྟ་རྟོགས་བྱེད་རྒྱ།

དོན་ཆུན་གཉིས་པ། དབྱིན་གོའི་ཆོང་མི་སྤ་གདོང་ཏུ་ཆོང་འཁོས་བྱེད་
 རྒྱལ་ས་མཆོམས་ནས་སྤ་གདོང་པར་ཁོ་པ་ན་མས་གྱི་འདོད་སྤོ་ཉར་པར་ཆུར་...

འཕྲོ་བརྒྱུད་ཕྱིན་བཅུག་པ་མ་གཏོགས་བཀག་འཁོག་རིགས་མི་འབྱུང་བ་མ་.....
 ཟང་། རྩ་གདོང་ས་གནས་སྤྱོད་གནས་ཁང་ཁྱིམ་ལ་ཁང་སྤྱོད་ཁེན་ཟང་
 ལྷུང་གི་རྒྱལ་ཁབ་ནས་ཁས་ལེན་གྱིས་གསར་རྒྱག་བཅིས་པའི་ཁང་ཁྱིམ་དེ་...
 དག་ཚང་མ་སྒྲོ་མོས་ཡོང་བ་དང་། དེ་མཚུངས་ལྷན་རྒྱས་ཕྱིན་ལུལ་ཁང་ཁྱིམ་
 གཅིག་རྒྱུར་ཏུ་ཆེད་འཇུགས་སོ་བཞིགས་ཐོག་དོན་ཚན་དང་པོ་ནང་གསལ་.....
 བཞིན་ཉིན་འདུའི་རྒྱལ་ཁབ་ནས་འདོད་སྒྲོ་ལྷུང་དཔོན་རིགས་པ་སྒྲོ་གཞག་གིས་
 འདོད་མོས་ཕྱིན་རྒྱུར། དེ་ནས་དཔོན་གྱི་ཚོང་མི་ལེར་རྩ་གདོང་ཏུ་བརྒྱུད་
 དེ་ཚོར་འཁོས་ལྷན་པ་མ་མི་རིགས་ཤིང་ལྷུང་དང་ཚོར་འཁོས་ཕྱིན་རྒྱ། དེ་
 མིན་དངོས་ཚོག་ཚོར་བརྒྱུར། བོད་མོག་ཚོར་ཉོ། དུལ་གྱིས་ཚོག་ཉོ།
 རྩ་གལ་ཚོག་བཟེས། གཞན་ཡང་ཉ་དང་མི་ཚོགས་པ་དལ་སྤྱོད་རྒྱ། ཚོར་
 མ་ཁོ་པ་ས་གནས་ཀྱི་རྒྱུན་སྒྲོལ་ལྷུང་དངོས་གནས་ཏུར་བཞག་གི་ཚོར་འཁོས་...
 འཁལ་ལེན་དཔོན་རྒྱུ་ལས་འཁར་ལའི་བཀག་དན་བཅིས་མི་ཚོག་ཅིང་། ལྷག་
 དོན་ཚོར་མི་མི་ལེར་ན་རྩ་ཕྱི་ལྷན་སྒྲོལ་དང་། དངོས་ཚོག་ལ་རྒྱུན་ལྷུང་མེད་
 པས་ཚོར་མར་ལྷུང་འདོམས་དཔོན་རྒྱ། ས་མཚན་ནས་རྩ་གདོང་བར་གྱི་
 ཟང་ར། ཉག་རྒྱུང་བཅས་སྤྱོད་གཞུང་གནས་ནས་ཁང་ཁྱིམ་གསར་རྒྱག་མིན་
 པ་དེ་དག་ཁོ་པ་ཚོར་མི་ནས་སྤྱོད་ཆ་རྒྱུད་དེ་ཆོག་གསྤོར་ཁང་ཕྱིན་བཅུག་དཔོན་
 ཉིན་འེབ་ཞིན་སྤྱོད་ལེན་ལུགས་དཔོན་རྒྱ།

དོན་ཚན་གསུམ་པ། དམ་ཆས་རྣམས་མདེལ་སོགས་དང་། གཞན་ཡང་
 རྩ། ཨ་རག་ར་བཟེའི་རྒྱུན་རིགས་ཚོར་མ་སྤྱོད་ཐོན་ནང་འབྱེའི་མི་ཚོག་པའི་
 བཀག་འཁོག་ཕྱིན་དམ། དེ་མིན་ཆེད་ཏུ་དབྱུད་མཚན་གསར་པ་གཏན་
 འཁལ་ཕྱིན་རྒྱུ་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ནས་སོ་སོའི་འདོད་སྒྲོ་བཞིན་བཅིས་འབྱུས།

རྟོན་ཚན་པའི་པ།   རྟོན་ཚན་གསུམ་པའི་ནང་གསལ་པམ་གྱི་འགོ་ག་
 དགོས་ཆུང་དངོས་ཚལ་ཐུང་།   དེ་ཕྱིར་མ་དངོས་ཚལ་གང་ཅིར་ཉིན་འདུ་ནས་
 བོད་ཏུ་གཏོང་ཆུང་དང་།   བོད་ནས་ཉིན་འདུར་གཏོང་ཆུང་ན་མས་ལམ་འཁེལ་
 བོད་འབྲས་ས་མཚམས་ཆུ་ས་གནས་ཇི་འདྲ་ཞིག་ནས་ཐོན་པའི་དངོས་ཚལ་.....
 ཡིན་ཏུར་འགག་ཆོད་ཕྱེ་བ་ནས་བཟུང་ཕོ་ལཱའི་ཏུས་ཆོད་བར་ཕྱིར་ཐོན་ནང་.....
 འཕྱིར་ཕྱི་དངོས་ཚལ་ཚང་མར་ཤོ་དེའུ་ལ་ཆུབ་ཆོད་མ་དགོས་ཤིང་།   སྒར་ཕོ་
 ལཱའི་ཏུས་ཆོད་ཐིག་བཟུན་ཆོད་བཟས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གིས་དེ་ཡིན་ཆུལ་ཁབ་གཉིས་
 ནས་བཟས་བཟུས་ཐོག་ཤོ་དེའུ་ལ་ཆུས་དཔུང་གཏན་འཁེལ་དང་འབྲེལ་པའི་
 ཕྱིར་ཐོན་ནང་འཕྱིར་དངོས་རིགས་ལ་ཤོ་ཁུལ་བཟུ་ལེན་ཕྱིད་ཆུང་དང་།   ཆོག་ས་
 མཚུངས་ཉིན་འདུའི་རའི་སྒྲོར་དེངས་སྐབས་འཕྲས་ཐོས་ཕྱི་ཆོར་འཁོར་ཆུག་ས་
 ཆུ་བཅུས་པར།   ར་འཕལ་མར་བོད་ཏུ་འདོན་གཏོང་ཕྱིད་ཆུ་ཐིག་ཅིང་།
 སྒར་ཆོར་ཚོག་ཆོར་མའི་ཤོག་དེའུ་ལ་ཆག་ཡངས་ཀྱིས་ཕོ་ལཱའི་ཏུས་ཆོད་ཐིག་.....
 བཟུན་དེ་ནས་བོད་ཏུ་འདོན་ཆོར་གི་ཤོག་དེའུ་ལ་ཆུབ་འདུལ་དགོས་ཆུང་ཐར་
 གྱུར་གྱི་ཐོན་ཐོ་དཔེན་ཇིར་བཏང་པའི་ཤོ་དེའུ་ལ་ཡངས་འཁོར་ལས་མི་འགལ་བ་
 དགོས་ཆུ།

རྟོན་ཚན་ཐུག་པ།   དངོས་ཚལ་གང་ཅི་སྒྲུབ་དོར་འགག་ཆོར་འཕྱིར་
 སྐབས་ཉིན་འདུའི་དངོས་ཚལ་དང་།   བོད་ཁོངས་དངོས་ཚལ་འཕལ་འཕལ་
 འགག་ཆོར་བཟུང་དེ་སྒྲན་ཏུས་ཀྱིས་ཞིབ་འཇུག་བཅུས་ཏེ་ཆོག་ཇི་ཡིན་དང་།
 ཡངས་འཁོར་ཆུ་ཡངས་ཇི་ཅམ་ཤོད་པ།   ཉིན་ཤོར་ཇི་ཕྱིད་ཐོག་གསལ་ཞིབ་
 འགོད་ཆུ།

རྟོན་ཚན་ཏུག་པ།   དཔེན་གྱི་ཆོར་མི་མི་མེར་བོད་ཁོངས་ས་མཚམས་

ནང་ཁྱུང་གྲི་མ་མཆ་མས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ནས་འབྲས་ཁྲིའམ་ལས་དོན་.....
 རྒྱུ་མི་དཔོན་རིགས་ཆེ་བ་དང་དོ་འཕྲད་ནི་བ་མོལ་བའ་བལྟས་ཀྱིས་ལས་དོན་
 རྒྱུ་ལྟ་འདི་ཐད་ཚུགས་གཉིས་ཀྱི་ལྟོད་བའས་ཆད་དཔྱད་ཐན་ཚུན་དཔོན་.....
 གནས་དང་བཞག་གིས་ལས་དོན་ཡོང་ཆེད་ལ་གལ་མིན་ཐན་ཚུན་དཔོན་.....
 རིགས་ལྟ་མེམས་མཐུན་མིན་རིགས་ལྟར་ལྟོན་དེ་འཕྲལ་ལྟོད་ཡོད་མི་རིགས་ཀྱི་
 ལྟ་བ་བཞིན་སོ་སོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལམ་སྟོལ་ལྟར་ལས་དོན་ལྟོད་ལྟ།

དོན་ཚན་བརྟན་པ། ཉིན་འདྲ་རིགས་ཚུལ་ཡིག་རིགས་ཐོད་བཞུགས་
 ལས་ལྟོད་ལྟོན་ཆེན་ལ་སྟེལ་འདུལ་དགོས་ལྟའི་ཐད་ཉིན་འདྲ་རི་འབྲས་ཁྲིའམ་.....
 ལྟ་ཁྲོད་མི་དཔོན་རིགས་ནས་ལྟར་གྲི་མ་མཆ་མས་ཀྱི་ལས་དོན་ལྟོད་ཐོད་ལྟ་.....
 ཡོན་ལ་ཆེས་ལྡོག་གིས་དེ་ནས་ལྟ་ཚུགས་བལྟུང་འཕྲལ་མར་འདུལ་དགོས།
 ཐོད་ཀྱི་ཡིག་རིགས་ཉིན་འདྲ་རྒྱེལ་འདུལ་དགོས་ལྟ་ཡང་ལྟར་གྲི་མ་.....
 མཆ་མས་ལས་དོན་ལྟོད་ཐོད་ལྟ་ཡོན་ནས་ཉིན་འདྲ་རི་འབྲས་ཁྲིའམ་ལྟ་ཁྲོད་.....
 མིའི་དཔོན་རིགས་ལ་ཐན་ཚུན་ཀྱི་ལམ་སྟོལ་བཞིན་འཕྲལ་འཕྲལ་སྟེལ་འདུལ་.....
 དགོས་ལྟ།

དོན་ཚན་བལྟད་པ། ལྟར་གྲི་དང་། ཉིན་འདྲ་གཉིས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་
 ནས་ཐར་ཚུར་གནས་ཚུལ་ཡིག་འབྲལ་ལ་མེམས་ཚུར་འབྲས་ཆང་གི་སྟེལ་.....
 འདུལ་དགོས་ལྟ་དང་། དེ་མཚུངས་ཐན་ཚུན་གྱི་ཡིག་རིགས་སྟེལ་འདུལ་ལྟོད་
 མིའི་རིགས་ལ་ཐན་ཚུན་གཉིས་ཀྱི་ལྟ་ཡོན་ནས་རིགས་རམ་ལྟོད་ལྟ།

དོན་ཚན་དཔྱད་པ། རྣ་གདོང་དཔྱེ་བ་ནས་བལྟར་ཐོག་ཆིག་མཐུག་ཐོད་
 ལྟ་མི་རིགས་སྤར་ཡང་འབྲས་ཁྲིའམ་ལྟ་བུ་དེ་རྣ་ལ་བ་བཞུགས་ལྟོན་དཔྱོན་.....
 གྲི་མི་ནས་འབྲས་ཁྲིའམ་ལྟ་སྤུའམ་སྤུར་ཐོན་ལྟོད་རྣ་ཐོད་ལྟས་དཔྱད་གཏན་.....

འབེབས་ཀྱི་ལས་དོན་དང་འབེབས་རྒྱུ་དབྱེད་ནང་ཁྱེད་པའི་གར་ཅིང་.....
ཆར་ལས་ངེས་པའི་སྒྲོན་ཚུད་ཅེ་ཆོག་གཏོང་ཞུ།

ད་རྒྱུ་ཁར་ཁྱེད་ཀྱི་ཆོན་ཁག་གསུམ་བཞག །ཁོར་གསལ་ཀྱི་ཆིངས་
ཡིག་དོན་ཆོན་དབྱེད་བཞག་པ་དེས་སྒྲུང་ཡང་བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ལ་.....
དམིགས་བསལ་དབང་ཆ་མང་ཅམ་སྐོབ་པ། དཔེར་ན། སྤྱི་ལོ་ལྷོ་ལོ་ལྷོ་
རྒྱལ་ཀྱི་ཆོར་ཆོག་ལ་དབྱེད་ལ་བསྐྱེད་མི་དཔོན་པ་ལོགས་དང་ཁོ་པ་ཆོས་.....
དབང་ཆ་དེ་དག་ལོད་སྒྱུར་ནས་ཁོད་ཀྱི་དཔལ་འབྱུང་ཉི་ཆོར་གི་ཁ་ཕོ་བསྐྱུར།
ནང་ཁྱིད་ལ་ཐོ་གཏོགས་ཀྱིས་རིམ་བཞིན་ཁོད་ཀྱིས་ཕོ་བཅན་བཟུང་ཁྱེད་པའི་
གོ་སྐབས་དང་། བསམ་ལུས་ལས་འདས་པའི་མཐའ་འབྲས་རན་པ་ཞིག་ལྟར་
བ་ཤིང་།

༢ རྒྱལ་དབང་ལྷན་བཞུགས་ཀྱི་མཆོངས་ཀྱི་དབྱེད་ལོར་མ་ལུ་བཞེས་
བ་དང་། ཁོད་ཀྱི་དབང་བསྐྱུར་གྱིས་རིམ་བཞིན་ཁྱེད་དབང་བསྐྱུར་ཐོས་
ཁྱེད་པའི་འབྲེལ་ཆོད་སྐྱོད།

རབ་ལྷན་བཅུ་ལྷ་པའི་ལོར་ལུག (1895) ལོར། རྒྱལ་དབང་ལྷན་
བཞུགས་ཀྱི་མཆོངས་དབྱེད་ལོ་ཉི་ལྷན་ཐེངས་༡༥ཉིན། ཉི་ལྷན་
གཙུག་ལག་ཁང་རྒྱ་ཡོངས་འཛིན་གཞིན་པ་ལྷན་ཆེན་གྱི་བཟུང་རྒྱལ་ཁྲིམས་.....
འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཆོངས་རྒྱུར་ནས་དག་སྒྲོར་གི་སྒྲོན་པ་བྱངས། དེ་མོ་རྒྱ་མོག་
རྒྱ་དང་། བཀའ་སྒྲོན། ལྷན་། ར་སལ། །པའི་རི། གདན་ས་གསུམ་ཀྱི་
འབྲས་མི་ལོགས་དཔོན་རིགས་ལོར་རྒྱ་ཡོངས་ནས་མཇལ་དར་དང་། མཇལ་
ཉིན་གསུམ་ལུ། དེ་ནས་སྐར་སྒྲོན་ལྷན་གྱི་ལོར་མཐའ་ལོ་བཏར་ཉི་འཇམ་
དབྱེད་སྐོར་ལོར་ལོར་ལྷོ་ལོར་མཆོག་ལ་གསེར་སྒྲོན་སྒྲོན། ལྷ་ལོར་ཉི་ལྷན།

བོད་མ་ཆེན་པོའི་གཤེད་ཡིག་གི་ཕྱིར་ལེབས་སུ། རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་ནས་ཟླ་༡༩༩༩་༡༡
 ཉིན། རྒྱ་གསུལ་རྒྱུགས་ཐེན་པ་འདི་དག་ལ་གྲག་གིས་དགེ་མཆན་རྟགས་པར་ཆེ་བས་
 རོས་ཁྱུང་ཡིད་རྣམས་དཔག་མེད་བསྐྱེད་ཅིང་། ད་ནས་བརྒྱུད་རྒྱ་ལའི་ལྷ་མས་
 ཆོས་རྒྱུད་རྣོད་པ་གཉིས་ལ་རྒྱུར་བཅོན་གང་ཆེས་ལུ་མེད་ཀྱི་བརྟན་པ་རྒྱ་བྱ་བ་.....
 འཕེལ་རྒྱས་དགོས་དེས་ལ། ད་ལས་རྒྱ་ལའི་ལྷ་མར་བཀའ་དྲིན་འཕར་མའི་
 གསོལ་རས་སུ་ལྷ་ཅའི་བརྒྱས་མེད་གཅིག །གཤེད་སྐྱད་ལས་ལྷ་བ་པའི་རྒྱ་བས་
 བཅས། ཡོལ་གོ་གཅིག །གཡང་འི་དཀར་པོའི་ཡོལ་གོ་གཅིག །རྒྱ་ལྷ་ག་
 ཆེ་བ་གཅིག །རྒྱ་ལྷ་ག་རྒྱུར་བ་གཉིས་བཅས་སུ་ལ། རྒྱ་ལ་དབང་ལྷ་བ་
 བརྟན་རྒྱ་མཆོད་གྱེས་པའི་རང་རྒྱལ་རྟོན་བཞིན་སྐྱབས་དཔུ་སྐྱབས་བརྒྱུད་ས།

རྒྱ་ལ་དེར་པོད་ཀྱི་གནས་རྒྱལ་ནི་རྩ་ཅང་རྩོག་འཛིང་དང་ཉིན་ཁ་ཆེ་བའི་
 གནས་སུ་རྒྱུར་བ་ཉི། ཁྱུང་རྒྱུར་ལའི་དཔག་འཕལ་ཕམ་སྟེ་པོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་
 དང་། དཔལ་འཕྱུར། དཔག་དོན་བཅས་ཀྱི་ཐད་སྤར་རྒྱུར་མ་ལྱོར་བའི་
 ལྱོད་སྐྱོན་ཕོག་སྟེ་མྱི་ཆོགས་ཀྱི་འགལ་བ་རྒྱ་གསུལ་ཆེར་ཁྱིན་པ་དང་གཅིག །
 དེའི་ཁྱིན་ཁྱི་བཅོན་འཁུལ་པས་པོད་ཡོངས་རྒྱུགས་ཁ་ཕོ་བརྒྱུར་བའི་ཆེད་རྒྱ་.....
 བཅོན་འཁུལ་དཔག་འཁུག་མེད་ས་གཉིས་པ་བསྐྱར་བའི་རྩ་གོན་ཁྱེད་པ་དང་...
 གཉིས། ཆེན་གོང་མའི་སྲིད་དབང་རྒྱུར་པའི་དབུས་ཀྱི་རྩོན་མེ་དང་མཆོད་ས་
 པས། པོད་ཀྱི་ཁྱིན་ཁྱི་བྱ་བ་གང་ཅིར་བཞོད་སྐྱབས་གཏོང་བའི་རྒྱས་པ་དང་
 ཐལ་བས་གསུམ། པོད་ཀྱི་དབང་བརྒྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁུལ་སྲིད་དབང་
 འཛིན་ལེན་ཁྱེད་པའི་འཕལ་ཆོད་དེ་རྣ་རར་དང་རྩ་གྲག་གི་གནས་སུ་རྒྱུར་བ་...
 དང་བཞི། རྒྱ་ཅ་སྐྱས་གོ་སྐབས་དེ་དང་བརྟན་ནས་པོད་འདི་ཁོ་པ་ཆོད་
 མངའ་འོག་རྒྱ་འཁུག་ཆེས་ཁྱེད་པ་དང་ལྷ་བཅས་སོ།

ཞོང་གསལ་གྱི་གནས་ཚུལ་དེ་དག་ལ་བརྟེན་བཀའ་གནང་། མི་
 འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་འབྲས་མི། དཔོན་ཉིད་མེད་ཚུ་མང་ཆེ་བས། དེ་
 མོ་ཚུལ་ཆབ་དཔོན་མཉུན་གཏོར་དཔོན་པ་དང་། ཚུལ་མཆོག་ཐུབ་བརྟན་ཚུ་
 མཆོག་མིན་འགན་དཔོན་གྱི་བཞེས་དཔོན་པའི་དེ་བ་བརྟེན་པ་ཉུང་། མིང་ལྷག་
 རྒྱ་འཆོས་འཁྱིན། མོ་བང་ཆེན་པོ་པོ་རྒྱ་ལའི་མིན་ཉིད་ལུག་ཆོགས་མོ་བང་ཏུ་
 ཚུལ་བ་ཐུབ་བརྟན་ཚུ་མཆོག་ཚུལ་མིན་ཆོས་མིན་བཞེས་པའི་མཛད་མོ་.....
 འཆོགས། ཆེ་མོ་བང་དང་། ཞོང་མེད་ཁར་པའི་ཆེར་དར་ཚུག་བཅུགས།
 བསངས་བཏར་། མཆོད་པ་ཐུལ། བོད་མངས་ཀྱི་སྤྱེས་ཚུ་མཐའ་དག་གཟབ་
 མཆོར་གྱིས་བརྟན། ཞང་མོ་སྤྱེས་གཞས་འབྲུབ་པ་མོགས་དགའ་སྤྱི་དཔལ་ལ་
 ཅི་དགར་རོལ།

མེ་ལྷལ་(1896)མོར། ཉེ་ལྟོན་ཆོ་འཕུལ་སྤྱོད་ལམ་ཆེན་མོའི་སྐབས་
 ལ། ཚུལ་དབང་ཐུབ་བརྟན་ཚུ་མཆོག་ཆོགས་མེད་མོག་ཉེན་ཆེན་བཤམས།
 དགོ་འདུན་པ་ན་མས་ལ་བཀའ་ཆོས་གནང་།

ཚུལ་བ་ཐུབ་བརྟན་ཚུ་མཆོག་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་འགན་པོངས་ལྷུ་བཞེས་...
 པའི་རྒྱལ་ལྷ་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་འབྱུར་སྤྱོད་མངོན་གསལ་དོད་པོ་ཁག་.....
 གཉིས་ལྷུང་བ་འདི་ཉུང་། དང་པོ། བོད་བརྒྱལ་མ་ཉུང་བའི་ལྷུ་ལོ་ལྟན་
 རྒྱར་བཞིན་གནས་ཀྱང་། ཆིན་གོང་མ་ཆེན་པོས་མཛོ་འདྲེགས་རིང་ལུགས་
 ཀྱི་ལམ་སྤྱོདས་ལག་ལེན་བརྟེན་ཉེ་དུའི་ནོལ་དཔག་འབྲུག་ལ་ཚུབ་སྤྱོད་མ་.....
 ལུས་པ་དང་ཉམས་རྒྱུ་མིང་ལངས་པ་སོགས་ལ་བརྟེན་བོད་བརྒྱལ་མ་ཉུང་
 བན་དང་། རྒྱ་ལའི་སྤྱེས་མ་སྤྱི་བརྟན་གསུམ་པའི་དབང་འཕེལ་བ་ཉིན་
 བཞིན་རེ་སྤྱལ་ཏུ་སོར་བས་ཆིན་གོང་མའི་བཀའ་ལ་བརྟེན་འཆོག་དེ་ཅམ་མི.....

བྱེད་པ། གཉིས་པ། ཆིན་གྲོང་མས་པོད་མི་དཔངས་ཀྱི་རྒྱལ་གཅེས་
 མཐའ་སྤྱད་གི་དཔག་འཐབ་ལ་རྒྱལ་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱ་ལྟ་ཞིག་དཔྱིན་ཅི་བཅན་.....
 འཇུལ་པར་དོད་གཤམ་གདོང་གསལ་བྱེད་ཆེད་ལྷུང་སྤྱད་ལ་ནས་བཟུང་གས་པ་
 རྫོང་གི་རྩོད་མ་འབྲེག་ར་དང་། ས་ཆ་མི་ཁྱུང་བ་ཞིག་སྤྱད་པ་སོགས་ལ་
 བརྟེན་སྤྱུང་སྤྱད་དཔུང་དོགས་བཅོལ་ནས་དཔྱིན་ཅི་མཐའ་སྤྱོད་པའི་ཐབས་
 ལུས་བཟུང་། ཏུས་དེར་སྤྱུང་སྤྱུའི་འདྲེ་ལག་པོད་ཏུ་བཟུངས་པ་བཅས་སོ།
 རྩལ་མཆུངས་པོད་ཀྱི་དབང་བཟུང་བུལ་རིམ་ནང་ཁལ་ཏུ་འདར་སྤྱོད་.....
 དབང་འཕྲུག་རེས་བྱེད་པའི་འཐབ་ཆོད་རྣེ་རར་ཅན་ཏུ་སྤྱད་། སྤྱིང་ལྷག
 (1895)མར། བཀའ་ཤག་དང་། སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་འབྲས་མི་
 སོགས་ཀྱི་རེ་འཇུག་ལྟར། དེ་མོ་རྒྱལ་ཆབ་དཔོངས་ཁྱུ་གནད་པའི་རྩེས་སྤྱེ་
 མོ་རྒྱལ་ཆབ་ཀྱི་སྤྱུ་མཆེད་ཞོར་ཕྱུ་ཆེ་རིང་དང་། རྫོང་བཟང་བཏུན་འཛིན།
 དེའི་རྩལ་གཉིས་གཉིས་དཔོན་རིགས་འགའ་ཞིག་གིས་རྒྱལ་ཆབ་ཀྱི་དབང་ཆ་.....
 གོར་བར་ཡིད་མ་རངས་པར་རྒྱལ་བ་སྤྱད་བཏུན་རྒྱ་མཆོར་རན་གཏད་བཏུག་
 ཉི་ཤེས་ཐབས་བྱས། ཁོ་པ་ཆོས་སྤྱད་ཡང་པོད་ཀྱི་སྤྱོད་དབང་འཛིན་སྤྱད་
 པའི་རེ་རན་བཅངས། རྫོག་གཤོ་དེ་དག་མཐིམ་པརྟོལ་པའི་རྩེས་སྤྱེ་དེ་མོ་
 སྤྱོད་མཆེད་གཉིས་དང་བྱེད་གཉི་ནམས་འཛིན་བཟུང་སོག་བཀའ་ཤག་དང་།
 སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་འབྲས་མི་སོགས་ནས་བྱེད་གཉི་ནམས་ལ་ཁྱུ་བ་.....
 བྱངས་པས་ཁོ་པ་ཆོས་རང་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་ཉེས་ནམས་དོས་ལེན་ཁྱུས། དེ་མོ་
 རྒྱལ་ཆབ་ལྷར་པ་རྫོང་བཟང་འཛིན་ལས་རབ་རྒྱས་ནས་གནས་ཆུལ་དེ་མོས་.....
 འབྲས་ཉིན་དེའི་མཆོན་མོར་རྫོང་ཏུ་སྤྱོངས། སྤྱལ་དེར་བཟུང་བྱ་བ་ཞི་
 བཏུ་ཞེ་སྤྱད་ཐབས། འོན་ཀྱང་། དེ་མོ་རྒྱལ་ཆབ་ལྷར་པ་གཤེགས་རྒྱལ་སྤྱོད་ལ་

བཤད་སྒྲིལ་མི་འདྲ་བ་མང་ཅས་སྐྱུར་བ། དཔེར་ན། ལ་ལས་དེ་ཙམ་རྒྱལ་
 ཚབ་སྐྱུར་བ་འཛིན་བསྐྱར་བྱས་རྗེས་པཅོན་ཁང་ནང་འདས་པ་རེད་ཟེར། ལ་
 ལས་རྒྱ་ལའི་སྒྲ་མའི་ཤོག་ཁག་གིས་བསྐྱུར་བ་རེད་ཟེར་བ། ཡང་ལ་ལས་
 རན་གཏན་བཅུག་ནས་སྤྱོད་དབང་འཕྲོག་ཆེས་ཕྱེད་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་རིགས་
 ཚ་བ་ནས་མེད་པར་མ་ཉེས་ཁ་གཏོགས་རེད་ཟེར་བ་སྐད་སྒྲིལ་མང་...
 ཅས་སྐྱུར། བཤད་ཚུལ་མི་འདྲ་བ་རི་ལྟར་ཡོད་ཅུང་། རྟོན་ཏུ་འདིར་
 མོག་ནས་མོད་ཀྱི་དབང་བསྐྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁྱལ་སྤྱོད་དབང་འཕྲོག་རེས་...
 ཕྱེད་པའི་འཕམ་ཚད་ལྡོང་རང་དང་། རྟོན་གྱི་གནས་སྐྱུ་སྐྱུར་བ་གསལ་པོར་
 བཅོལ་སྐྱུབ།

དེ་ཙམ་རྒྱལ་ཚབ་སྐྱུར་བ་གསལ་པོར་ཞེས་སྟེ། ཕྱིད་གཏེ་གཙུག་པོན་མས་
 ཚར་བཅད། ལྷ་ཚང་གི་རྒྱ་དངོས་རང་འཇགས་མོག་ལྷ་བར་གི་དངོས་པོ་
 ཡོངས་རྒྱགས་དང་གཞིས་ཀ་གཞུང་བཞེས་བཅུང་། རྟོ་མོག་སྐྱུར་གྱི་གནས་
 འཕྲོག་པ་དང་། ཡང་སྤྱོད་ཀྱི་འཚལ་མི་ཚོག་པའི་བཀའ་པལ།

ཏུས་དེར་རྒྱལ་བ་སྐྱུབ་བཞུགས་ལྷ་ཚང་དང་། པཌ་ཆེན་སྐྱུ་མོག་དཔྱུ་
 པ་ཚོས་ཀྱི་ཉི་མའི་དབང་ལའང་མི་མཐུན་པའི་གནས་ཚུལ་མང་ཅས་སྐྱུར།
 བཤོར་ན། སྐལ་པས་དེར་མོད་ཀྱི་དབང་བསྐྱུར་གྲལ་རིམ་ནང་ཁྱལ་འགལ་བ་
 རྒྱགས་ཆེར་ཕྱིན་ཏུ་བས། དཔྱིན་རི་དང་། སྐྱ་ཏུ་སྐྱ་སྐྱགས་པས་སྐོལ་མ་
 ཏུངས་པ་ཚར་མོད་ཀྱི་ནང་སྤྱོད་ལ་ཐེ་རུས་དང་། བཅོན་འཛུལ་དཔག་
 འཁྲུག་བསྐྱུར་པའི་མོ་སྐལ་པས་ཉིད་དེ་འདྲེ་ལག་མོད་ཏུ་བསྐྱུར་བ་བཅས་སོ།

ལ་ཏུ་ཏུ་བཅོན་རྒྱལ་ཤིང་ཕྱགས་པའི་འདྲེ་ལག་མོད་ཏུ་བསྐྱུར་བ་
 པའི་སྐོར།

རྒྱལ་པོ་མཆོ་སྐྱེས་ཀྱི་ཕྱི་རྒྱལ་ཡིན། ཡང་མེ་ཕྱི་(1876)ཡིར། ཟུ་ཅ་ཟུ་འི་རྒྱ་
 རྒྱལ་ཞི་འཛིན་པ་པོ་དེ་ཕྱི་རྒྱལ་ཡིན་པར་པོ་དེ་ཕྱི་མེར་ཟུ་མི་དཔལ་མ་...
 ཡིན་པ་ནས་རྒྱ་ཡི་མཁའ་མཆོག་ཀྱི་ཕྱིར། ཟུ་ཅ་ཟུ་འི་རྒྱལ་མ་པ་གསལ་པོ་མེས་།
 ཟུ་ཅ་ཟུ་འི་རྒྱ་ཡི། ཡོད་པ་ལྟར་མཁའ་མཆོག་པོ་དེ་མ་ཆེན་པོ་རྒྱལ་ཞི་
 རྒྱལ་པོ་ཡི་ཕྱིར།

བཏར་ཆེན་པ་སངས་རྒྱལ་གྱི་བརྟན་པ་དང་། བོད་ཁམས་མྱེད་པ་དེ་མྱེད་ལ་
 གཞོད་ཆ་བས་ཡོད་གནས་ལ་འདི་རིགས་རི་ལྟར་བྱས་ལྟར་གཏོར་མ་བས་མེད་
 རྣམས་མཁའ་གན་མྱེད་ཀྱི་རྟགས་འབྱར་བཞག་ཐོག བོད་བརྒྱལ་མོན་
 ཆེན་བརྒྱད་གོང་མ་ཆེན་པོར་གཤེད་རྟན་མོན་པ་སོགས་ཀྱི་བོད་དེ་པ་གསལ་...
 མ་ཟད། སང་ཁོངས་ས་གནས་ཁག་ནས་འདི་གས་འགྲོ་འདྲུག་བཏར་གོར་
 བརྟ་བཞག་ཡིག་འབྲུལ་ཅེས་ཡང་གཏོར་ལེན་མི་ཆོག་པའི་དམ་བྱ་ཞུ་མཁའ་དེ་
 ལྟར་ཡིན་ན། ད་ལམ་དོ་གོལ་མི་རིགས་བོད་མོན་གས་ལྷ་གསར་མེས་ཀྱི་གཏོར་
 རྒྱ་མར་བཞག་གན་དོན་ལ་མི་གནས་པའི་ཁར། ས་གནས་འད་པ་འབྲེལ་ཁག་
 མང་ནས་འདི་དང་འདི་འདྲ་བའི་འབྲུལ་ལམ་འགོ་རྒྱལ་སོགས་ལམ་ཆོད་...
 གྱིས་ས་མཆོམས་ཞོད་མི་འཇགས་པའི་མིངས་ཤིག་དང་། དེར་བརྟེན་བརྟན་
 མར་འབྲུལ་སྤྱལ་གཞོད་འགལ་རི་འབྱར་འགན་མོན་བཟོད་མིན་ལ་དོ་གོལ་...
 མི་རིགས་ས་གནས་རི་འདྲ་འཕྱོར་ཅུང་། བཀག་འགོགས་མྱེད་མོན་མི་ཞུ་མཁའ་
 མེད་ལ་དེ་དོན་ཀྱི་བོད་བཀའ་མོལ་འབྲུལ་དུ་ཡོད་པ་ཞེས་ཞུ་ནན་ཅི་ཆེ་དང་...
 འབྲེལ་བས་མེད་མྱེད་དམངས་ནས་དོན་རྟོ་ཐོག་སྤྱད་དང་། བཀའ་མོན་སྤྱན་
 མོང་བཅས་ལ་ཞུ་ཐོད་དང་། ཨམ་བན་ཆེན་པོར་འབྲུལ་ཀྱུ་ལྷ་ལྷ་རྟགས་
 འབྱར་བཅས་སྤྱལ་འཕྱོར་ལྟར་པ་ཨམ་བན་མཆོག་དགོངས་དྲངས་ཆེད་མེད་...
 རྒྱ་མྱེད་རྟན་ཞུ་རྟགས་འབྱར་ལྟར་འབྲུལ་ཞུས་པར་སྤྱལ་ཞིབ་གྱིས་ཀྱལ་ཁབ་
 བན་རྒྱུན་ཆོར་འབྲུལ་མྱི་ཞུ་བ་མཛད་པོའི་ལ་མོན་ལ་གནས་རྒྱལ་གནད་འོས་...
 སོགས་བོད་ཁམས་བརྟན་མྱེད་ཀྱི་དོན་གལ་ཆེར་དགོངས་བཞེས་གྱིས་དོ་གོལ་...
 མི་རིགས་གསར་མེས་ཡོད་མལ་མི་འབྱར་བ་ཞིག་དགོངས་འཇགས་ཡོད་པ་ཞུ།
 དེའི་ཆེད་དུ། མེ་ཕྱི་ཟླ་༡༠ལ་སྤུལ་”ཞེས་འཁོད། དེ་རྗེས་སྤྱི་ཅུ་ལྷ་ལྷ་

བསྐྱར་བྱུང་པ་ཆབ་མདོ་སྐྱེས་པ་བསྐྱར་ཉི་མར་ཡོང་བ་ལས་རྒྱ་ལྷན་པུ་རུ་།
ས་གནས་ས་སའི་འགོ་དཔངས་ན་ལས་ནས་བཀག་འགོག་མཁའ་གཅིག་ཏུ་.....
ལུས་ལས་ཁོ་པ་ཚོ་ལྟར་ཐལ་དཔེན་པའི་གནས་སུ་སྤྱངས།

ཕྱི་རོལ་པ་ནི་གཤི་ཐལ་ལྟུང་པར་མཚོན་ཏུ་ཐང་པ་ལས། ལྷ་ཏུ་
ལུའི་མི་དངོས་སུ་མོད་ཏུ་བསྐྱར་བ་ལས་མིན་ཏུ་དཀའ་ལས་ཐལ་ལས་ལམ་གཞན་
ཞིག་གི་སྒོ་ནས་མོད་ཏུ་ནང་གི་དུང་ལ་མེ་ལྷས་ལྟར་པའི་ཐལ་ལས་བཤམས། ལྷ་ཏུ་
ལྷས་ལྷ་མི་གཤའ་ཐ་ (ཕྱི་སྐྱེས་) བཅན་བསྐྱར་ལྷས་རྒྱུ། བར་པ་སངས་
ལྷས་པའི་ཚོས་ལྷས་ལ་དད་ལྷས་ལྟར་ཚོས་ལྷས་བར་པའི་དཔོན་པར་ལྷས་
གསོ་དང་། ཚོས་ལྟར་ལྷས་ལྷ་ནས་ལ་ལྷ་ལྷ་པ་རྒྱ་ལྷ་པ་རྒྱ་ལྷ་པ་ལྟར་པའི་གཤི་
ཐལ་ལས་བཅིན་ནས་བར་སྐྱེས་དང་མོད་རིམ་བཞིན་ཐ་ཆེས་ལྷས། ལྷས་དེར་
ཕྱི་སྐྱེས་ནས་གཞན་ཏུ་ཉིས་བརྒྱ་ཉི་མ་མོད་ཏུ་ཡོང་། མེ་འབྲས་དཔལ་
གསུམ་དང་བཀྲིས་ལྷན་པོར་རབ་ཏུ་ལྷ་པར་། རྒྱ་རྒྱུ་གཤི་བཅས་པ་དེའང་སྐལ་
དེར་ལྷ་པར་ཡོང་ཞེ་དཔལ་ལྷན་འབྲས་སྐྱངས་དཔོན་པར་བཤད། རྒྱ་རྒྱུ་
གཤི་བཅས་པ་དེ་རབ་ལྷ་པར་བཅུ་བཞི་པའི་མེ་རྟ་(1846) ཡོང་། ཕྱི་སྐྱེས་གི་
ས་ཁོངས་ལྷ་མི་གཤའ་ཐར་སྐྱེས། མོག་པོའི་མིར་ཏུ་རྒྱ་རྒྱུ་གཤི་བཅས་། མིར་
གཞན་ཏུ་ཀའོ་སྐྱར་མ་མིན་མ་མིན་གཤའ་ལྷན་དཔལ་རྒྱ་རྒྱུ་མེར་(ཕྱི་སྐྱེས་ཏུ་.....
མཚན་ཉིད་ལའན་པོ་ཞེས་འཛིན་) དེའི་མིར་སྐྱར་བསྐྱར་ལྟར་ལྷས་ཐང་ལས་
ལྷ་ཏུ་ལུའི་མིག་མོག་ཏུ་རྒྱ་རྒྱུ་གཤའ་ལྷ་དང་། དཔེན་མིག་ཏུ་རྒྱ་རྒྱུ་ལྷ་
མིག་ཏུ་རྒྱ་ལས་ཀྱི་ཞེས་འཛིན་ལས། མི་གཅིག་ལ་མིར་ཉ་ཅང་ཐང་པ་ལྷ་
ལྷ་ལྷ་པར་། རབ་ལྷ་པར་བཅོ་ལྷ་པའི་ལྷས་ལྷས་(1871) ཡོང་། རབ་ལྷ་
ཉེར་ལྷ་པོ་སྐལ་པོར་ཏུ་ཡོངས་ནས་འབྲས་སྐྱངས་དཔོན་པར་སྐྱ་པ་ལྷས།

རང་མ་མེད་ཀྱི་ཆ་མེད་ལ་སློབ་སྦྱོར་བྱས་པ་དེ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་ཤིན་པ་དེ་ལྟར་ཤིན་པ་བྱས་པ། རིག་
 གནས་སྤྱི་དང་། རིག་པར་ཏུ་མཆོག་ཉིད་མཁས་ཅན་ཏུ་བྱུང་། ཏུས་དེར་
 རྒྱལ་ཁབ་ཤི་ནང་གི་ཤིན་དོན་ལྟ་བུར་མེད་པས་མེད་པར་བྱུང་བ་ཚུལ་ལྟར་
 ཤི་རང་ཚུལ་བཞུགས། རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ས་ཁྱི(1898)ལོར། ཁོ་
 བ་རང་མོ་༥༢ ལ་བསྐྱེད་སྦྱོར་བ་ནས་བཟུང་སྤྱི་དོན་གསལ་ཆེ་ཁག་ལ་མེ་གཏོགས་
 དང་ཉེས་སྤྱོད་འཛེགས་མེད་ཀྱིས་འབབ་ལས་གཤོ་འབྱུང་གི་བྱ་བ་མང་ཅན་
 བཅས་པས་རྩི་རྩི་གཤིབ་ཅེས་པའི་མིང་དེ་གཤིག་ཏུ་དང་། མེ་ལྷ་མོགས་
 གང་སྐད་བྱུང་། ས་ཁྱི(1898)ལོར། མཁོ་བྱུང་དང་། ལྷ་ཏུ་ལྱའི་གར་
 ལྟའི་ཞིང་ཆེན་ཁག་ལ་བསོད་སྤྱོད་ཀྱི་མིང་ཁྱེད་ནས་བསྐྱུང་། ཏུས་དེར་ལྷ་
 ཏུ་ལྱའི་ལྷོན་པོ་ཆོས་རྩི་གཤིབ་སློབ་སྦྱོར་བ་ཤེས་འཇུག་ཁོ་བ་དང་ལྷག་འཇུག་
 མོག་ལྟ་སྐད་བཅའ་རྒྱུ་ཏུ་ལྱའི་སྤྱོ་ཆེ་བ་ཏུ་བསྐྱོ་གནས་བྱས། བོད་ཏུ་ལྱིར་
 མོག་ཆེས་རྒྱལ་མཆོག་བྱུང་བཞུགས་ལྷ་མཆོར་དཔོན་པོ་འཛུགས་ཆེན་བྱུང་། དེ་
 བཞིན་བཀའ་ལྷོན་བཟང་སྤྱོ་མོགས་དཔོན་རིགས་ཆེ་བས་ཁག་ལའང་དཔོན་
 པོ་མང་པོ་སྤྱད། རྒྱ་ལའི་ལྷ་མོགས་ལ་ཆེན་པོར་མ་སྤྱོད་སྦྱོར་ཞན་ཚུལ།
 དེའི་རིག་པོ་སྤྱོ་ཆེ་ཚུལ་ལྷ་ཏུ་ལྱ་སྤྱོད་སྤྱུགས་པོར་ཚུལ་མོགས་གཤོ་སྤྱོད་
 སྤྱོར་བ་མང་ཅན་བྱས། རྩི་རྩི་གཤིབ་ཀྱིས་རྒྱལ་བ་བྱུང་བཞུགས་ལྷ་མཆོ་
 མོགས་ལ་ཁུ་གསལ་“ལྷ་མོ་ལྱལ་ཁབ་ཅེས་པ་ཁྱེད་རང་གི་བདག་པོའི་རྒྱལ་
 ཁབ་ཤིན་ཞིང་། ད་ལྟ་མོག་མ་ཆད་ཏུ་མ་ལྟ་བུར་ལྷ་མོ་ལས་དེར་བསྐྱེད་ན་
 མི་འབྱིས། ལྷ་མོའི་རྒྱལ་ཁབ་དེའི་རབ་ཏུ་སྤྱུགས་པོ་ཆེད་ཐིག་ཞིང་
 དེའི་དེ་བཞིན་འདོད་གནས་རྩི་གསལ་མེད་དང་། ལུ་ལྱའི་ཆོས་ལུགས་ལ་
 ལྷ་མོ་མཁས་ཆེ་བས་ཁྱེད་རང་གི་ཆོས་ལ་དད་བྱས་མི་ལྟེན་པ་མ་ཟད། བོད་

གྱི་སྒྲ་མ་དེ་སྒྱུ་དབང་སྒྲུལ་རྒྱིང་ཆ་མེད་ཏུ་གཏོང་དེས་ཡིན། རོ་གྲོ་འདི་
 བཞིན་གནས་པའི་གྱི་སྒྲུབས་ལྷགས་ཅན་ཡིན་ན་དཔུང་རོགས་ལྷུང་ཆེ་དབྱིན་...
 རི་འདུལ་ལྷུབ་པས་མ་ཆད། རོ་གྲོ་མོར་མའང་ཁྱེད་རང་གི་ཆོས་ལ་འདུག་
 ལྷུབ་པ་དང་། རོ་གྲོ་མི་རིགས་ཡོངས་རྣམས་སྒྲུན་རས་གཟིགས་ཀྱི་མངའ་
 འབངས་ལྷགས་ཏེ་བཅུན་པ་སྒྲོལ་མ་ཡོང་དེས་ཤེད་”ཟེར་བ་དེ་ཁྱེད་སྒྱུར་མང་.....
 ཅམ་བྱས། ལྷུལ་བ་སྒྱུ་མེད་བཅུ་གསུམ་པས་གཤོ་གཏམ་དེ་དག་ལ་ཡིད་
 ཆེས་མཛད་དེ་བཀའ་ཤག་སོགས་ལ་བཀའ་བསྟར་ཅམ་ཡོང་མི་གནང་བར་སྒྱུ་
 ཅ་སྒྱར་ཐེབས་ཅིས་གནང་། བཀའ་ཤག་ནས་གནས་ཆུལ་དེ་གིས་འཕམ་
 ལྷུལ་བ་ལྷུབ་བཅུན་སྒྱུ་མཆོར་རོ་གྲོ་མོར་མ་བསམ་པ་ཐེགས་ཤིང་། འོན་
 །ཀྱང་གཞུང་དོན་གཤམ་ཆེ་འདི་རྩ་བུ་རྣེ་རྣེ་གཡིལ་གཅིག་ལྷུང་བཀའ་བསྟར་.....
 མཛད་དེ་བཤག་གཅོད་གནང་བ་ནི་དབང་ཆ་ལས་བཞུལ་བས་ག་ལ་ཡིད་ཅམ་...
 གསོལ། དེ་ནས་བཀའ་ཤག་གིས་ཐམས་ཅད་ལ་སྒྲ་ཆོགས་ལ་བཞིན་ནས་
 བཀག་འཁོག་བྱས། ས་ཐག (1899) ཡོང་རྣེ་རྣེ་གཡིལ་སྒྲར་ཡང་སྒྱུ་ཅ་
 སྒྱར་བསྒྱུད་ནས་མོར་མས་མཛུལ་འཕྲད་གནང་། བོད་ཏུ་ཕྱིར་ཕོག་བྱེད་
 རྒྱལ་སྒྱུ་ཅ་སྒྱུའི་མོར་མས་རྒྱ་ལ་དེ་ལྷུ་མར་འདུལ་བྱེད་ཡི་གེ་གཅིག་ཁྱེད་ཡོང་...
 ནས་བཞོད་གསལ། རོ་གྲོ་མི་སྒྲ་ཆེད་མངགས་གཏོང་ལྷུའི་སྒྲོར་སྒྲོས་སྒྲུལ་ཞིབ་
 གསལ་དཔོན་སྒྱུ་ཟེར་བ་དང་། མོར་མས་བསྟར་བའི་རོ་གྲོ་མི་སྒྲ་ཆོས་
 ལྷགས་ཁང་གི་ཆོས་ཀྱི་བདག་པོའི་ཆོས་སྒྲུལ་སྒྱུན་པ་ཞིག་རྒྱ་ལ་དེ་ལྷུ་མར་སྒྲུལ།
 དེ་ནས་སྒྲུ་བ་གཅིག་ཅམ་ཡོང་རྣེས་རྣེ་རྣེ་གཡིལ་སྒྲར་ཡང་ཨའོ་གཏུ་ཏུ་བསྒྱུད།
 ལྷུལ་བ་ལྷུབ་བཅུན་སྒྱུ་མཆོར་བཀའ་ཤག་སོགས་ཀྱིས་གསེར་སྒྲན་སྒྲན་བར་.....
 གསན་འདོག་ཆ་བ་ནས་མེད་པར་སྒྲོག་ཏུ་ཕོ་གནས་མཚོ་བའི་མེར་ཚོ་བ་.....

(མཁུན་གཉིས་ཆེ་མོ་ཡིན་ཟེར་སྐད་) གཅིག་ཁོ་པ་དང་མཉམ་ཏུ་བཏང་། ལམ་
 ཚུགས་ཁོར་པ་དང་། ཉིན་འདུ་བཟུང་ཁོ་ན་སྒོ་པོར་འཕྱོར་མཆམས་ཟུ་རུ་
 ཟུའི་ཟུ་གཟིངས་ཟུ་བཅུད་དེ་བཟློད། ཟུ་ཅུ་ཟུར་འཕྱོར་རྒྱུ་ཁོར་ལས་
 མཆམ་འཕྱད་གནང་། སྒོ་སྒོ་ལ་མང་ཙམ་བྱས། ཚུགས་སྐར་(1901)
 ཡོང་། རྩ་སར་ཕྱིར་ལོག་རྒྱུ་ལཱ་ལྷ་ལ་འདི་ལྷ་མ་དང་མཆམ་འཕྱད་ཀྱི་སྐབས་ལན་
 ཚུན་མོལ་བཟུར་མཆོད་པའི་དོན་ཆོན་ནང་ཏུ། ཆིན་ལང་རྩ་སར་མངགས་
 མྱོད་ཀྱིས་ལན་ཚུན་དབར་གྱི་མཆོད་འཕྱོགས་ཤེལ་ཚུ་དང་། སེར་མོ་བ་
 དཔོན་རིགས་ཀྱིས་ཟུལ་ལའི་ཟུ་ཅུ་དང་པོ་དབར་གྱི་ཆིངས་ཟིན་ནང་.....
 འཁོད་དོན། “རོ་གོས་པོ་དང་ལ་བཟོ་སྒོ་ཕྱི་ཚུ་དང་། རྩ་ཚུགས་ཉི་འཕེལ་དང་
 ཟུད་དཀའ་པའི་དོན་ཆ་ཟུར་ཆེ་རོ་གོ་ནས་ཁས་ལེན་དོགས་རམ་བྱེད་ཚུ། རོ་
 གོ་ནས་གཡའ་ཁི་གཡའ་ས་དེའི་ལྷུང་ཁབ་ཁོར་སྒྲུབ་སྐབས་ཚུས་ཀྱི་བཟུན་.....
 པ་འཕེལ་ཚུས་གཏོར་ཚུ།” སྐབས་འཁོད་པའི་ཆིངས་ཟིན་ལ་རྩ་ལའི་ལྷ་མས་.....
 རྩ་གས་འཕྱོགས་གཏན་འཁེལ་མཆོད་ཟུར་། པོད་ས་གནས་ཤིང་གཞུང་གིས་
 ཁས་ཆ་བ་ནས་མི་སྐྱེས་པ་དང་། ལང་རྩ་ལའི་ལྷ་མ་དཔོན་མང་འགལ་ཡོང་
 དོགས་ཀྱིས་བབས་ཤེལ་མང་ཙམ་བྱས། བཀའ་གས་ནས་རྩ་ལའི་ལྷ་མའི་
 དཔོན་པོ་དོན་འབའ་ཞིག་མ་བཟུབ་ཐབས་ཟིན་ལ། མཆོན་ཆ་བྱའམ་གཤོམས་
 ཟུད་ཆེད་རྒྱ་རྒྱུ་ལའི་ཟུ་ཅུ་ཟུར་མངགས། སེམ་བཞིན་དུ་གཆས་འཕོར་ཆེན་
 རོར་ཏུ་སྐྱོར་ཁར་དཔོན་འདེན་ཆ་གས་དང་འཕེལ་རྩ་ལའི་ལྷ་མ་རང་ཉིད་
 གས་དོད་མ་མཆོད་ཟེར་སྐད། སྐར་ལང་རྒྱ་རྒྱུ་ལའི་ལྷ་མ་ལ་བཟློད་དེ་
 དཔོན་རིགས་གལ་ཆེ་མང་པོ་བཟུབས་ནས་པོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་གཙ་པོ་ཆ་མས་
 ལ་སྐྱོད། ཏུས་དེར་བཀའ་སྒོན་བཤད་སྐྱོད་དང་། རྒྱ་རྒྱུ་ལའི་དབར་ལའང་

འཁྲུག་པོ་ལ་དམ་ཆུང་པོ་ཕྱོད་པོ། འགྲུག་པོ་ལ་དམ་ཆུང་པོ་ཕྱོད་པོ། འགྲུག་པོ་ལ་དམ་ཆུང་པོ་ཕྱོད་པོ།
འགྲུག་པོ་ལ་དམ་ཆུང་པོ་ཕྱོད་པོ། འགྲུག་པོ་ལ་དམ་ཆུང་པོ་ཕྱོད་པོ། འགྲུག་པོ་ལ་དམ་ཆུང་པོ་ཕྱོད་པོ།
འགྲུག་པོ་ལ་དམ་ཆུང་པོ་ཕྱོད་པོ། འགྲུག་པོ་ལ་དམ་ཆུང་པོ་ཕྱོད་པོ། འགྲུག་པོ་ལ་དམ་ཆུང་པོ་ཕྱོད་པོ།
འགྲུག་པོ་ལ་དམ་ཆུང་པོ་ཕྱོད་པོ། འགྲུག་པོ་ལ་དམ་ཆུང་པོ་ཕྱོད་པོ། འགྲུག་པོ་ལ་དམ་ཆུང་པོ་ཕྱོད་པོ།

རེ་ཞིག་སྤོང་མཚམས་རྒྱ་ལའི་བྲ་མ་ཐུ་ཐོང་པ་ཅུ་གཞུག་པ་ཆེན་པོས་རྟོ་
 རེ་གཤིབ་ལྷ་སའི་དག་ཆས་མཛོད་ཁང་དོ་དམ་པར་བསྐྱོ་གནས་གནང་། ལྷ་ཅ་
 ལྷའི་མེ་མདའ་མང་པོ་རྩ་མོར་མོག་ལྷ་སར་དཔོར་འདེབས་པའི་གནས་ཚུལ་
 དཔྱིན་རིས་ཆོས་པ་དང་། ལ་ཕག་(1899)ལོར། མད་གར་རྒྱ་ལའི་བྲ་མ་
 མཚོག་ལ་འབྲེལ་བ་འཇུགས་ཆེད་ག་གི་མིར་བཅངས་ཤོད་དཔྱིན་རིའི་འཇུག་.....
 མིས་ལ་དུགས་བརྒྱད་མངའ་རིས་རྒྱར་དཔོན་ལ་ཡི་ཐོ་བཏང་བ་དེ་བཟུང་.....
 བཀ་ནས་ཐུར་ཤོག་པ་དང་། དེ་རིས་རྟོ་རེ་ཐུར་ཏུ་བཅངས་ཤོད་འཇུག་པའི་
 འཇུག་མི་དཔུ་ཐུན་ལྷ་སར་ཡོང་སྐབས་རྒྱ་ལའི་བྲ་མ་ཐུབ་བརྟན་ཐུ་མཚོར་.....
 ལུལ་བའི་ཡི་ཐོ་དེའང་ཐུར་ཤོག་གནང་བས། དཔྱིན་རི་བཅན་འཇུལ་པ་རོ་ཆ་
 ཁ་ཐུངས་ཀྱིས་ཐོད་ལ་སྒྲར་ཡང་བཅན་འཇུལ་ཐུད་པའི་ཉམ་སེམས་ཆེས་ཆེར་
 ཐུན། རེ་ཞིག་སྤོང་ཅམ་གམ་པ་མཛོད་དཔྱིན་རིའི་དམག་དཔུར་གིས་བཅན་
 བརྒྱད་ལུས། རིམ་བཞིན་ལྷ་ས་པར་བཅན་འཇུལ་དམག་དཔུར་བཏང་།
 ཏུས་དེར་ལྷ་ཅ་ལུས་སང་ལུལ་བུར་གར་ས་ཁུལ་ཏུ་རི་མིན་དང་དམག་འཁབ་...
 ཐུད་པའི་ལ་ཐུག་ཐུད་བཞིན་པར་གནས་པ་བཅས་སོ།

८ ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ ३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ ५१ ॥ ५२ ॥ ५३ ॥ ५४ ॥ ५५ ॥ ५६ ॥ ५७ ॥ ५८ ॥ ५९ ॥ ६० ॥ ६१ ॥ ६२ ॥ ६३ ॥ ६४ ॥ ६५ ॥ ६६ ॥ ६७ ॥ ६८ ॥ ६९ ॥ ७० ॥ ७१ ॥ ७२ ॥ ७३ ॥ ७४ ॥ ७५ ॥ ७६ ॥ ७७ ॥ ७८ ॥ ७९ ॥ ८० ॥ ८१ ॥ ८२ ॥ ८३ ॥ ८४ ॥ ८५ ॥ ८६ ॥ ८७ ॥ ८८ ॥ ८९ ॥ ९० ॥ ९१ ॥ ९२ ॥ ९३ ॥ ९४ ॥ ९५ ॥ ९६ ॥ ९७ ॥ ९८ ॥ ९९ ॥ १०० ॥

ཕྱི་དང་རྒྱལ་བ་མཉན་པུ་མཆོ་མཆོག་གིས་ཡིན་དཔེ་དང་དང་མཁུ་.....
འཛོན་པེ་རྟེན་ཐུ། སྤྲུལ་ལ་ཞུ་བ་ན་དཔེ་དང་མཁུ་ཡིན་པུ་

(1903) ཨོའི་ལྷ་འཛེས་༡༥ཉིན། ཤོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་མངགས་པོད་
 བཞུགས་ཞམ་བན་གྱིས་གནས་གསུམ་པའི་གྲེ་རྩུ་ཉལ་འུན་གྱི་འུ་དང་། སྒྲོ་
 མོའི་དབྱ་ཁལ་སི་སྤ་འར་(དབྱིན་རིའི་མི་རྒྱུད་)། ལྷ་ར་ཡི་ག་ཆེ་མ་པ་རྒྱ་
 བཟང་འཕྲིན་ལས། དབུས་མདའ་ཆ་རྒྱུད་དབང་རྩུག་རྒྱལ་པོ་བཅས་འཕྲུས་
 མི་བཞི་དང་ལས་བྱར་ཅེ་ལྷ་དཔེ་འུན་ཆོས་དར་དང་། བརྒྱ་དཔོན་འབྱུར་
 མེད་ཆེ་བརྟན། ལྷ་དཔོན་ལ། རྒྱ་རྒྱུད་དམག་བརྒྱ་གཉིས་བཅས་བཏང་།
 དབྱིན་དམག་གི་དམག་དཔོན་ཅང་ཉལ་རྒྱུད་དང་། འབས་རྒྱུད་སྤྱ་བཅའ་
 རྒྱུད་དབྱིན་རིའི་ཤོན་པོན་ཉིད་སྤྱ་གཉིས་ནས་དབྱིན་རིའི་འཕྲུས་མིའི་མིང་.....
 འབྱེད་ཐོག་དམག་མི་ཉིས་བརྒྱ་ཅམ་འབྱིད། ཐོད་ལ་འབྲེལ་གཏུགས་ཆ་པ་
 བས་མ་བྱས་པར་ས་མཆོམས་བཞལ་ཉེ་གམ་པ་རྒྱུད་གི་རྩུགས་སྤྱའོངས། ཐོད་
 གྱི་ས་གནས་རྒྱུད་དཔོན་གྱིས་བཀའ་འགོག་རི་རྒྱུད་བྱས་ཅུང་ཉན་འཛོག་བྱེད་
 རྒྱ་རྒྱ་ཞོག་རྒྱུད་དཔོན་ལ་ཉེས་བརྒྱུད་བཏང་ཉེ་གམ་པ་རྒྱུད་ཏུ་བརྒྱུད། ལྷ་ར་
 དབྱར་དང་ཐོད་ས་གནས་སྤྱིད་གཞུང་གི་འཕྲུས་མི་གམ་པ་རྒྱུད་ཏུ་འབྱུར་.....
 སྤྱལ་ཁོ་པ་ཆེ་དང་འཕྲད། གནས་གསུམ་པའི་གྲེ་རྩུ་ཉལ་འུན་གྱི་འུ་ནས་
 ས་མཆོམས་གྲས་མོ་ལ་སྒོ་མོར་བྱེད་དཔོས་པ་ལས་གམ་པ་རྒྱུད་ཏུ་བྱས་ན་ཆ་པ་
 བས་མི་འབྲིག་བརྒྱུད་ལྷ་ར་། དབྱིན་རིའི་འཕྲུས་མིས་ཉན་འཛོག་ཆ་པ་བས་མ་
 བྱས་པ་མ་ཟད། ད་ལྷ་པེ་ཅིང་ཏུ་བཅའ་རྒྱུད་དབྱིན་རིའི་དཔོན་རིགས་སྤྱ་
 ཉལ་གཡིས་ཆེན་སྤྱུང་དབྱར་སྤྱིད་གཞུང་ལ་འཕྲུས་མིར་ཐོད་རྒྱུད་ཞམ་བན་.....
 དང་། བཀའ་རྒྱུན་ཞིག་གཏོང་དཔོས་བརྒྱུད་པ་བཞིན། ཆེན་ལྷ་ར་དབྱར་
 སྤྱིད་གཞུང་གིས་ཐོད་རྒྱུད་ཞམ་བན་སྤྱུ་ཀར་འཕྲལ་ཏུ་སྤྱིས་མོ་ལ་བྱེད་པར་.....
 འགོ་དཔོས་པའི་བཀའ་པལ། ཐོད་ཉང་ཐོད་ས་གནས་སྤྱིད་གཞུང་གིས་གམ་

པ་རྒྱུ་ཏུ་སྒྲིམ་མོལ་བྱེད་པར་རོ་སྒོལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱས།

དཔྱིན་རིས་ཞི་པའི་སྒྲིམ་མོལ་ཐོག་ས་མཚམས་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་....
དཔྱིན་ཐེར་པ་ནི་གཤེས་ལྷན་གྱི་ལྷན་པ་ཡིན་པས། ཏུས་དེར་སྒྲིམ་ཏུ་བོད་ལ་བཅན་
འཇུག་དཔག་བྲལ་བས་བྱེད་པ་དང་། གཞིས་ཅེ་ཁྲལ་ཏུ་མོ་པ་འབྲས་སྒྲེངས་པ་
གཉིས་པ་ཏང་ནས་ཏུས་ཞི་པ་བྱེད་པ་སོགས་བྲིམས་འགལ་གྱི་བྱ་བ་མང་པོ་.....
སྟེ། མོ་པ་དེ་གཉིས་བོད་སྒྲིམས་ནས་བཟུང་ངེས། དཔག་དཔོན་ཅང་
ཏེ་སྒྲེང་ནས་ཉིན་བཅུ་ཉི་ཤེས་སྒྲོད་དཔོན་པ་དང་། ལུག་གསལ་བྱི་སྒྲེང་
ཉིས་སྒྲོད་སྒྲོད་དཔོན་ཐེར་པ་སོགས་སྒྲུབ་མིན་གྱི་དེ་པ་མང་ཅམ་བཞོན།
བོད་ས་གནས་སྤྱི་གཞུང་དང་། གནད་ས་སེའ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱིས་དེ་
འདུན་དེ་དག་ལ་སོས་མཐུན་ཅེ་པ་ནས་མ་བྱས་སྟབས། དཔྱིན་དཔག་གིས་
གམ་པ་རྒྱུ་ནས་འཁྱི་གཡག་གིས་བཟུ་སྟག་ཅམ་དང་། དེས་པོ་འཛོམ་
ཅེན་འཇོག མི་མེར་མང་པོ་རང་ལུལ་ནས་བྱིར་བཟུད། ད་ཏུང་དཔྱིན་
གཏམ་མང་པོ་བཟོས་ཏེ་ས་མཚམས་ཀྱི་གནད་དོན་སྒྲོད། འགན་གཅོ་པོ་བོད་
སྒྲིམས་ནས་འཁྱེད་དཔོན་པ་དང་། དཔྱིན་བོད་གནད་དོན་དྲག་ཆས་ལ་
བཞེན་ན་མ་གཏོགས་ཐག་གཅོད་མི་སྲུབ་ཅེས་ཐེར།

རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ཆུ་ལོས་(1903) ལོའི་ཟླ་ ༡༡ པར། དཔྱིན་རི་
བཅན་ཀྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱིས་སིང་པའི་རྒྱུ་དཔག་མི་བྲངས་ཆིག་སྒྲོད་བཞི་བཟུ་
ཅམ་དང་། མོར་ཁའི་དཔག་མི་མི་བྲངས་བཏུན་བཟུ། ཏ་དཔག་མི་བྲངས་
བཟུ། མི་སྒྲིམས་དང་མེ་མདའ་སྟག་སྟག་གི་དཔག་སྟེ་གཅིག །སྒྲུང་ཁ་ལའི་
བཟོ་དཔག་སྟེ་ཁག་གཅིག །ཁྱ་རྒྱ་ལ་སིའི་བཟོ་དཔག་སྟེ་ཁག་གཅིག །གཡུལ་
འབྱེད་དཔག་གི་སྟན་ཁང་། རྒྱལ་སྒྲིམས་མཁོ་སྒྲོད་དཔུང་སྟེ་སོགས་མི་བྲངས་

ཆིག་ཁྱི་ཉམ་ཅམ་ཤིག་འཁྱུགས་བྱས།   དེའི་ནང་དུའི་ཁྱི་ཁྱི་མི་བཟུ་ཉམ་
 ཅམ་ལས་མེད།   དམག་དཔོན་ཆེན་པོ་མང་ཁྲ་མང་ལྟོང་འདྲེས་
 འོག་ཁྱང་ཞུ་དམག་དཔོན་ཅན་ཉེ་མྱེད་གིས་དམག་ཆེ་ཁྱི་དེ།   མི་འདིའི་
 རྒྱ་༡༢ཆེས་༡༠ཉིན།   སྟོང་གསལ་དུའི་དམག་ཡོངས་རྒྱ་གསལ་ནས་མང་ཁྲ་
 འཛུགས།   ཆེས་༡༢ཉིན།   རྒྱ་ལེའ་ལ་བརྒྱལ་ཏེ་ཤོ་མོ་རིན་ཆེན་མང་ཁྲ་འཁྱུར།
 མག་རི་རྒྱང་དཔོན་ཤིང་ཤུག་གིས་པོད་ཚུགས་ནས་འཁྱུགས་མི་མང་གསལ་ཏེ་པན་
 ཆེན་ཤོད་མོ་མེད་དཔོན་པ་ལས་པོད་ཀྱི་མང་འཁྱུར་ས་ཆར་རང་དགས་.....
 ཡོང་མི་ཆེན་ཅེས་བཀའ་འཁོག་རི་ལྟར་མཛད་མོད་ལྱང་དམག་དཔོན་ཅན་.....
 ཉེ་མྱེད་སོགས་ནས་ཉན་འཛུགས་ཡོད་ནས་མ་བྱས་པར།   ཆེས་༡༥ཉིན།   རྒྱ་འཕེ་
 མི་མང་བཟུང་།   དེ་ནས་རིམ་བཞིན་མག་རི་དང་།   རྩོད་ལ།   སྤྱ་ཅ་ཚུགས་སྤྱ་
 བཟུང་།   ཅུས་དེར་པོད་ས་གནས་ཤིང་གཞུང་གིས་དམག་ཤུལ་བཟུང་།   པོད་
 དམག་སྤུམ་རྩོད་ཉམ་ཅམ་པག་རིར་མང་གསལ་ཏེ་བཅན་འཁྱུལ་པར་འཁོག་.....
 སྒྲིལ་བྱས་ལྟར།   ཆེན་ལྟར་དབྱང་ཤིང་གཞུང་གིས་པོད་བཞུགས་ཉམ་པན་
 གཞུགས་ཀྱང་དང་།   པོད་ས་གནས་ཤིང་གཞུང་གི་འཁྱུགས་མི་བཟང་ཉེ་དུའི་
 རི་དང་མོལ་བཟུར་ཁྱེད་དཔོན་པའི་བཀའ་པལ།   པོད་མི་དམངས་ནས་
 སེམས་ཐག་གཅོད་བཅད་ཀྱིས་རོ་སྒྲིལ་དང་།   ཉམ་པན་གཞུགས་ཀྱང་ཡང་
 མཐའ་མཆེན་སྤྱ་ཤོས་མོལ་ཁྲ་འཁྱེ་མི་ཅུས་པར་བཟུང་།

ལས་ལ་བཅོན་ཞིང་དཔའ་རང་ལྟན་པའི་པོད་ཀྱི་སེར་སྤྱ་དམག་.....
 དམངས་ཡོངས་ནས་མེས་རྒྱལ་གྱི་མཐའ་མཆེན་དང་།   དཔའ་བའི་ས་ཡུལ་
 རྒྱང་རྒྱུབ་ཁྱེད་ཆེད་པས་སྒྲིལ་མ་ཅུངས་པར་འཁོག་སྒྲིལ་བྱས་ཆེན་བྱས་.....
 ཉམ་པ།   དམག་དཔོན་ཅན་ཉེ་མྱེད་སོགས་དུའི་དམག་ནས་གཡོ་རྒྱུའི་

རྒྱུར་པར་བརྟེན་ཏེ་པན་རྒྱུན་གྱིས་མོལ་བྱིད་དགོས་པའི་རེ་བ་བརྟེན། བོད་
 རྒྱུ་དཔོན་དཔལ་གྱི་དཔལ་དོན་དང་། ཆབ་སྲིད་བྱ་བར་རྒྱུར་བྱ་དཔལ་པ།
 བྱ་བ་ཆེ་རིགས་མཐའ་དག་ལྷ་ཁྲ་མའི་བཀའ་བྱུང་ལ་གཞིགས་ཏེ་རྒྱུལ་དགོས་པ་
 ལྷ་བས་དབྱིན་དཔལ་གྱི་མགོ་བསྐྱར་བྱ་རྒྱུ་དེ་གྱིས་མོལ་བྱིད་རྒྱ་ཁས་ཁྲུངས།
 རུས་དེར་བྱ་བྱ་བྱུད་བྱུད་བོད་དཔལ་ལྷ་སྐྱར་ལྷ་ག་ཅམ་ཡོད། དེ་དག་གི་
 མདའ་དཔོན་གྱི་ལྷ་སྐྱར་སྤྱད་དང་། ལྷ་སྤྱད་སྤྱིར། ལྷ་སྤྱིར། རམ་
 པ། རྒྱུད་རྒྱལ་སྤྱད་ཡོད། མཆོན་ཆ་གྱི་སྤྱིར་དཔོན་ཡན་ཆད་ལ་འབྱུལ་
 མདའ་རིང་བ་རེ་མ་གཏོགས་དཔལ་དཔྱུས་སོ་སོར་བོད་མདའ་དང་། ལྷ་
 དཔལ་དཔལ་རེ་ལས་མེད། རུང་ལྷོ་སྤྱད་གིས་རང་རེ་གྱི་བའི་སྤྱད་སོལ་བྱིད་
 དགོས་ལྷ་བས་བོད་མདའི་འབྱུད་ཏིའི་མེ་བས་ད་དགོས་བརྒྱུད་པ་ལྷར། བོད་
 དཔལ་གྱིས་མེ་བས་ད་དེ་སྤྱད་སྤྱད་དཔལ་དབྱིན་དཔལ་གྱིས་མཐའ་བསྐྱར་ནས་མེ་
 མདའ་སྤྱད་སྤྱད་བརྒྱུལ། བོད་དཔལ་རྣམས་དཔལ་ཅལ་ཅན་གྱི་དཔལ་
 བོ་ལག་རྒྱལ་དང་མཆོངས་པར་བྱིད་ཐབས་དཔོན་པའི་གནས་སྤྱུར་སྤྱད།
 དབྱིན་རི་བཅན་འཕྱུལ་པས་བོད་དཔལ་ལ་མགོ་བསྐྱར་ནས་མི་རྒྱུད་ལས་བལ་
 བའི་དཔལ་གསོད་བཏང་། བོད་དཔལ་ལྷ་བརྒྱ་ཅམ་སྤྱད་ཤོར། ཉིས་བརྒྱ་
 ལྷ་ག་ཅམ་ལས། ལག་ཆ་ཡོངས་རྒྱལ་འཕྱལ། མདའ་དཔོན་ལྷ་སྐྱར་སྤྱད་
 རུང་ལས་ཏེ་རྩ་ལྷི་དབྱིལ་རྩ་གྱི་རྒྱ་བཏབ་ཏེ་བསྤྱད། ས་རུབ་མཆོམས་སྤྱ་
 དབྱིན་དཔལ་གྱི་རྩ་གྱིས་དཔོར་མི་འགའ་ཞིག་རྩའི་དབྱིལ་རྩ་ཅ་ལག་རྒྱལ་
 པར་འོངས། འབྲས་རྒྱུངས་པའི་བྱུད་མེད་ཅིག་གིས་མདའ་དཔོན་ལྷ་སྐྱར་སྤྱད་
 རྒྱུ་ལག་རྩ་གསེར་གྱི་ཆོག་ཁེབས་ཞིག་ཡོད་པ་མཐོང་འབྲས་གྱི་རྒྱུར་བརྟེན་ནས་
 མཆོབ་མོ་གཙོད་པར་འོངས། ལྷ་སྐྱར་སྤྱད་ན་རེ། གསེར་གྱི་ཆོག་ཁེབས་

[illegible]

གིས་ན། མྱེད་ཀྱི་འགྲུལ་ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར། བོད་ས་གནས་མིང་གཞུང་གི་དབང་བརྒྱུར་གྲུལ་རིམ་ནང་ཁྲུལ་ཏུ་འགལ་བ་ཆེ་བས་གདོང་ལྷགས་གཅིག་སྒྲིལ་གྱིས་ཕས་སྒོལ་པར་དམག་འཐབ་བྱེད་མི་སྤྱབ་པ་དང་གསུམ། ལྷ་མོ་ཕའི་ལུང་བརྟན་ཁོ་ནར་གཞིགས་ནས་དམག་འཐབ་བྱི་བྱ་བ་ཤུམས་པ་ལས། འགོ་དམག་ནམས་དམག་འཐབ་བྱི་རྒྱུར་བདར་དང་རྒྱུར་བྱ་དམག་པ། སོ་མཚོན་ཞན་པ་དང་བཞི་བཅས་སོ།

ལྷན་ནའང་ཐེངས་འདིར་ཕམ་ཉེས་ཆབས་ཆེན་གྱུར་བས་བོད་བྱི་མི་.....
རིགས་ཁག་གི་མི་དམངས་ལ་ཁྲག་གི་བསྐབ་བྱ་གཏིང་ཟབ་ཅིག་སོབ། ཁོར་ཁོའི་མི་ཕྱེར་བ་ཏུ་འབར་ནས་ཕས་སྒོལ་མ་ཁུངས་པ་དང་དམག་འཐབ་ཕམའ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་སེམས་ཐག་བཅད། བོད་ས་གནས་མིང་གཞུང་གིས་དམག་སྤྱལ་བརྒྱབ་པ་ལྟར། བོད་དམག་ཆིག་ཁྲི་ལྷག་རྩིང་ཅམ་རྒྱལ་ཆེ་དང་། གཞིས་ཆེ། ལྷ་དཀར་ཆེ་སོགས་ས་གནས་ཁག་ཏུ་བརྒྱུད། དབྱིན་དམག་རྒྱལ་ཆེའི་ཉེ་འགྲུལ་གནས་རྒྱིང་དགོན་པར་སྤེལ་སྤེལ་དགོན་པ་དེ་བཅན་.....
བརྒྱུར་བྱས། རྟོ་གཅུང་དབྱིལ་ཏུ་སྐར་བརྒྱབ། ཆོས་བྱེད་སྤྱོད་ཏུ་ནམས་ལ་ཕན་པ་གཅོད་ཆོད་མེད་བཟང་། ཉིན་ཞིག་མཚན་མོ་གོང་དམག་གིས་དབྱིན་རྒྱའི་དམག་སྐར་དེ་ཕམའ་བརྒྱུར་ནས་རྒྱ་ཁུང་འཐབ་སྒོལ་བྱས། དབྱིན་དམག་གིས་བོད་དམག་ཕམོར་བ་ཅམ་གྱིས་དང་ངས་སྐག་སྤྱོད་ཉེ་ཤོས་ཐབས་.....
བྱས་ཀྱང་མི་ཐར་པར་བོད་དམག་གིས་ཆོར་བཅད། གནས་རྒྱིང་དགོན་པའི་རྩོད་དེ་ཁྲག་གི་མཚེའུ་རྩིང་གྱུར་ནས་ད་རྟུང་ཕས་སྒོལ་མ་ཁུངས་པའི་ཁྲག་.....
རྒྱུ་དངོས་ཀྱི་ཕམོར་རྒྱ་ཡོད། བོད་བྱི་དམངས་གནས་ཀྱ། ཨ་དར་གོང་པའི་དམག་གིས། དབྱིན་ཕགོ་ས་ལ་གཡུགས་སོང་། གནས་རྒྱིང་རྟོ་གཅུང་

རྒྱུ་ལ་མེད་པར་གློ་ལ་བྱས། སྐབས་དེར་རྒྱུ་ལ་མེད་པར་དཔག་ཕྱིན་ཅེས་
 ཡོད། ལག་ཆ་མོད་མདའ་དང་། མདའ་གི་མཐུང་གསུམ། ལྷར་རྒྱ་སྐྱུ་གས་
 ལས་མེད་ཀྱང་དཔའ་རར་བྱས་མེད་ཀྱིས་བཅན་འཇུག་པར་གློ་ལ་ལན་ཆ་ནན་
 གྲོག། དེ་རྒྱུ་ལ་མེད་པར་དཔག་པའ་བྱང་བྱས་ཀྱིས་པའི་གན་རབས་ཆོས་
 བཤད་གསལ། “སྐབས་དེར་དབྱིན་རི་བཅན་འཇུག་དཔག་གིས་མོག་མར་རི་
 འཁོར་མེ་ཆུགས་བཟུབ། དེ་ནས་རྒྱུ་ལ་དཔག་གིས་རྒྱུ་ལ་གློ་ལ་བྱས་ཀྱང་། ར་ཆོས་
 མོད་མདའ་དང་། ལྷར་རྒྱ་སྐྱུ་གས་ལ་བརྟེན་ནས་གློ་ལ་ལན་གྲོག་པས་རི་ཆེ་ལེན་
 བ་བྱུབ། སྐབས་འགར་ར་ཆོས་རི་ལས་བཤམ་ནས་དག་པའི་དཔག་སྐར་ཏུ་
 འཇུག་གློ་ལ་བྱེད་པར་བརྒྱད། རྒྱ་བ་གཅིག་སྟག་ཅེས་སོང་རྒྱུ་ལ་རི་སྐར་གི་རྒྱ་
 ཡོངས་ཀྱི་རྒྱུ་གས། དཀའ་རལ་ཏུ་ཅང་ཆེ་བའི་གནས་ཀྱི་ཀྱང་། འོན་ཀྱང་ར་ཆོས་
 གཤོ་རྒྱུ་ལ་ཕྱུ་ཅེས་མེད་པར་མཆོན་མོ་རི་གཤམ་གྱི་རྒྱ་སྐྱུ་གས་ཐུངས་ཏེ་བཏུང་།
 རྒྱ་སྐྱུ་གས་རྒྱུ་གས་རྒྱུ་གཅིན་པའང་བཏུང་ཕྱོང་”ཟེར། སྐབས་མི་མེགས་
 པ་ཞིག་ཏུ་ཉིན་གཅིག་རྒྱུ་གས་སྐབས་ཐམ་ནན་མ་བྱས་པར་རྒྱུ་ལ་མེད་པར་རྒྱུ་
 ཁང་ལ་མེ་ཤོར། མོད་དཔག་མར་པོ་སྐྱོངས། བཅན་འཇུག་པས་གློ་ལ་སྐབས་དེ་
 དང་བཞུན་ནས་རྒྱུ་ལ་གློ་ལ་བྱས། རི་ཆེ་ནས་མོད་དཔག་ཀྱིས་འཁེབ་མི་བྱེད་
 ཐབས་མེད་ཏུ་བྱུང། དེ་ནས་མོད་དཔག་ཁག་གཅིག་གིས་དཔལ་ཆོས་དཀོན་
 པ་བཟུང་། རྒྱ་ཐུང་དེ་དབྱིན་རི་བཅན་འཇུག་པར་གློ་ལ་ལན་གྲོག། མཐར་
 བམ་ཉེས་ཀྱང་ཉེ་ཕྱིར་ཤོས། མདོར་ན། མོད་དཔག་གིས་མོད་མདའ་
 དང་། མདའ་གི་མཐུང་གསུམ། ལྷར་རྒྱ་སྐྱུ་གས་ལག་ཏུ་མོགས་ཏེ་འཇུག་
 མདའ་དང་། མེ་ཆུགས་། མེ་སྐྱོ་ཁག་ཏེ་མེ་མདའ་སྐྱུ་གས་སྐྱུ་གས་དེར་
 རབས་ཅན་གྱི་མཆོན་ཆ་འཁྱེར་པའི་བཅན་འཇུག་པ་དང་དཔའ་རར་བྱས་པ་.....

[illegible]

403

ཐོད་ས་གནས་མིན་གཞུང་གི་དབང་འཛིན་པ་ནམས་ཀྱང་གནས་ཀྱིས་ས་.....
བརྟུངས་པ་ལྟ་བུར་བྱ་བས་མེད་པར་གིང་འབྲུག (1904) མའི་ལྷ་~
པར། ལྟ་སའི་ཆིངས་ཡིག་ཅེས་པ་རྒྱལ་བཙོང་ཆིངས་དན་དོན་ཚན་བརྩ་
བཞག་པ་གཤམ་གསལ།

“དོན་ཚན་དང་པོ། ཐོད་གཞུང་ནས་ཁས་ལེན་བྱས་པར་སྟོན་ལྷགས་
ལྟག་ལོན་ར་རྒྱ་ཁྱི་གཉིས་ནས་ཆིངས་ཡིག་བཞག་པ་དེ་ལ་བཙེ་འཛོག་གིས་.....
ཐོད་འབྲས་གཉིས་ཀྱི་ས་མཆོམས་ཤོད་གསལ་ཆིངས་ཡིག་གི་དོན་ཚན་དང་.....
མའི་ནང་གསལ་བཞིན་ཆ་གནས་ཐོག་ས་མཆོམས་ཐོ་པ་དེ་དོན་ལྟར་ཅིག་རྒྱ་.....
དང་།

དོན་ཚན་གཉིས་པ། ཐོད་གཞུང་ནས་ཁས་ལེན་བྱས་པའི་རྒྱལ་ཅེ།
ཉིད་ཤར། ལྟ་གདོང་གསུམ་རུ་ཆོང་ར་འབྲལ་རུ་འཇུགས་རྒྱ་དང་། ཐོད་
ཁྱི་གཉིས་ཀྱི་མངའ་ཞབས་མི་ནམས་རང་འདོད་ལྟར་ཆོང་རར་བརྟུང་རྒྱ།
ལྟ་གདོང་རུ་ཆོང་འབྲལ་སྟོར་རྒྱ་རྒྱལ་ལོ་རྒྱ་ཁྱི་གཉིས་ནས་ཆིངས་ཡིག་བཞག་.....
པར་ཉེ་བགས་ཡོད་ཅིན། ལྟ་ཁྱི་ཐོད་གཉིས་མོས་མཐུན་བརྟུར་བཙོས་བྱ་
དགོས་རིགས་ཀྱང་ཤོད་གསལ་ཆོང་ར་ནམས་ཀྱི་འགོ་འཇུག་ནང་བྱལ་འཇུགས་
རྒྱ་བྱས་ཡོད་པ་དང་། ཤོད་གསལ་ཆོང་ར་ནམས་རྩྭགས་པ་མ་ཟད། ཐོད་
གཞུང་ནས་སྟར་ཡོད་ཀྱི་ཆོང་ལས་ནམས་བཀག་བརྟུལ་མེད་པར་ཆོང་ཡང་.....
ཁྱིད་བྱང་ཆེ་ཆོང་ར་གསར་འཇུགས་བྱ་དགོས་ལའང་འགོ་བྱགས་ཤོད་བཞིན་...
དགོངས་པ་ཆེ་བཞེས་མཛད་རྒྱ་ཁས་ལེན་བྱས།

དོན་ཚན་གསུམ་པ། རྒྱ་རྒྱལ་ལོན་ར་རྒྱ་ཁྱི་གཉིས་ནས་བཙོས་པའི་ཆོང་
གི་འགོ་བྱགས་སྟོར་བསམ་ཞིབ་བརྟུར་བཙོས་བྱ་རྒྱར་བྱར་རུ་བཞག་གསེ།

ཇིག་ཀྱི་མཚན་ལ་པོད་ཚུགས་སྤྱུ་ཚབ་དབང་ཆ་ཡོད་པ་བསྟོན་ཏེ་
ལྷིག་ཀྱི་ཚབ་དང་མཉམ་ཏེ་བཀའ་མོལ་གནང་བྱའི་ཁས་ལེན་བྱས།

དོན་ཚན་བཞི་པ། ལོ་ཁྲལ་དེ་བཞིན་སྤྱི་པོད་བཀའ་མོལ་འདོད་མཐུན་
ལྷིག་བསྟོན་པའི་དེ་བཀས་ལ་ལྷོ་པོད་གཞུང་ནས་གཞན་དག་གང་ས་ནས་.....
བསྟུ་ལེན་མི་བྱེད་པའི་ཁས་ལེན་བྱས།

དོན་ཚན་ལྔ་པ། ས་མཆམས་ནས་རྒྱལ་ཅེའི་ཆོང་ར་བར་དང་། ཡང་
ཉོད་ཀྱི་ས་མཆམས་ནས་ཉོད་མར་ཆོང་ར་བར་ཀྱི་ལམ་བཀག་བསྐྱེད་སྤྱི་ཅམ་.....
མེད་པར་བཞག་ཁར་ཆོང་དང་བསྟན་པའི་ལམ་བཅས་ཀྱང་བྱ་དགོས་ཤིང་།
པོད་ཚུགས་ནས། ལྷ་གདོང་། རྒྱལ་ཅེ། ཉོད་མར་དང་། ཇིག་ཀྱི་
དོན་ཚན་གཉིས་པ་ནང་གསལ་ཆོང་ར་གཞན་དག་ཚུགས་སྤྱི་ཚབ་གཅིག་
བཞག་པའི་སྤྱི་གཞུང་སྤྱུ་ཚབ་པོད་གསལ་ཆོང་ར་ནམས་ལ་སྤྱི་ཆོང་རྒྱ་རྒྱགས་.....
བྱ་མི་ནས་པོད་གཞུང་དང་རྒྱ་ནག་སྤྱུ་ཚབ་བཅས་ལ་ལུལ་དགོས་པའི་ཡིག་
ཇི་འབྲུར་ལེན་རྒྱ་བྱས་ཡོད་པ་དང་། པོད་ཚུགས་སྤྱུ་ཚབ་འདི་ལས་དེ་འབྲུར་
ཡིག་རིགས་དེས་འཛོད་ལེན་སོགས་འབྲུར་ཡོད་པའི་ཁས་ལེན་བྱས་ཡོད་པ་.....
དང་།

དོན་ཚན་དྲུག་པ། ཆིངས་ཡིག་བཞག་པར་སོར་གནས་མ་བཤྱིས་པར་
དེ་དག་ཉན་ཉན་བསྟོ་སྤྱི་གཞུང་དཔུང་དམག་ལྷ་སར་ཡོད་དགོས་ལྟར་.....
ཞབས་བཅིས་འཛིག་མེད་པར་སྤྱི་གཞུང་སྤྱི་བའོ་གཡོག་དང་། དེ་གཞི་
སྤྱི་ལྷོ་པར་འཛིན་པར་བརྟེན་དམག་ལས་འགྲོ་སྤོང་གམིར་ལྷ་མ་འཕུམ་ལུ་སྤྱི་
མར་རྒྱ་བཅིས་པའི་མོར་མ་འཕུམ་བའུན་ཚུ་དོན་ལུ་པོད་གཞུང་ནས་སྤྱི་གཞུང་
ལ་སྤྱི་འཕུལ་བྱ་བྱའི་ཁས་ལེན་བྱས་ཡོད་པ་དང་། འགྲོ་སྤོང་དེ་བཞིན་ཤིང་

[illegible][illegible]

རྟོན་ཚན་བརྒྱད་པ།   བོད་གཞུང་ནས་མེ་མདའ་བརྒྱལ་ས་གསུམ་པ་མོས་ས་
 དང་།   འཁོར་ར་ཆ་བཞི་ལ་གཏོར་རྒྱུ་དང་།   ཅི་གཞུང་ས་མཆོམས་ནས་རྒྱལ་
 མེ།   རྩ་ས་པར་བྱི་ལས་བཀའ་བྱུང་དམས་མི་ཡོད་ཆེ་ལྷིང་འཕེབ་བྱ་རྒྱུ་ཁས་
 གཅེན་བྱས།

རོན་ཚན་དཔལ། བོད་གཞུང་ནས་ཁས་ཐེན་པུས་པར། ཨྱི་གཞུང་
 བས་པཀའ་བརྒྱན་ཐེད་པར། ཀ་པར་བོད་རྒྱལ་ས་ནས་ས་ཆ་ཐོན་པུ་ཅམ་
 ཡང་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དལ་ལྟེར་ཨྱིན། ཚོང་བརྒྱུར། བོགས་གོར་གཏེ་
 བཞག་དང་། གཞན་ཡང་བདག་འཛིན་སྐྱེས་ཕྱིན་མཉམ་པ་བར་ཁ། ཁ་
 པར་བོད་རྒྱལ་ས་ལས་རོན་གང་སར་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དལ་བར་ཁ་བརྒྱལ་སྐྱོ་
 ཐེད་པ་དང་། ལ་པར་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་དལ་གྱི་སྐྱོ་ཆ་པ་ཁས་ཐེན་ཨྱིས་བོད་ནང་

བཞག་ཆུ་མེད་པ་དང་། ར་པར་ཆུལ་ཁབ་ཁག་གཞན་དག་དང་དེ་གའི་མངའ་
 ཞབས་ཀྱི་ཆབ་འབངས་ནམས་ལ་བྱེལ་འཁོར་ལམ། འགྲོ་ལམ་ལྷགས་སྟེན། ས་
 གཏེར་འདོན་བྱེད་སོགས་དང་དབང་ཆའི་རིགས་གར་ཡང་སྟེན་མི་ཚོག་པས།
 དེ་ལྟར་སྟེན་ཅིན་བྱས་ཆེ་དེ་ནང་བཞིན་གྱི་གཞུང་ལའང་སྟེན་དཔོན་ཡོང་བ་
 དང་། ཅེ་བར་ཐོད་སྟོགས་ཁལ་འབབ་འབྱུང་དུལ་གར་ཐད་ཆུལ་ཁག་
 གཞན་དག་དང་། དེ་གའི་འབངས་ནམས་ལ་གཏེ་བཞག་དང་། ཉིར་ཅིན་
 སོགས་བྱས་མི་ཚོག་པ་དང་།

དོན་ཚན་བརྩུ་པ། འཆིང་ཡིག་འདི་ལ་སོར་གནས་ཡོང་བའི་དཔར་
 ཐོར་བཀའ་མོལ་མཛད་མི་དོ་བདག་ཕན་ཚུན་གཉིས་སྟོགས་ནས་ལག་རྟགས་
 དང་ཐེུ་འབྱུར་བཅས་ལྟ་ཅ་མེད་ཀྱི་ལྷགས་ཟླ་9ལེབ་ཤོམ་འབར་ཆེས་7འདས་
 མ་ཆིག་ལྟར་དབྱ་བརྩུ་དང་བཞི། ཐོད་ལྷགས་ཤིང་འབྱུག་ཟླ་2ཆེས་20ལ་
 འདྲ་ཆ་བཞོད་པའི་རྟགས་ཞེས་འཁོད།

དེ་ཅིན་རི་བཅན་འཇུལ་པས་ཐོད་ལ་བཅན་འཇུལ་ཐེངས་གཉིས་ཅམ་
 བྱས་ཏེ་དམིགས་བསལ་གྱི་དབང་ཆ་མང་པོ་བཟུང་། ལྷག་པར་དུ་ལྟ་མའི་
 ཆིངས་ཡིག་བཞག་རྗེས་ཐོད་འདི་ཁོ་པ་ཆོའི་མི་སེར་སྡེལ་ལུལ་ལྟ་བུར་བཅིས།
 བཅ་ཆེན་སྟེ་ཐོང་དབྱ་པ་བཅན་ཤིད་ཀྱིས་ཆུ་གར་དུ་ཁྱིད་དེ་འབྱུར་འབྱུར་
 ཐོད་ཀྱི་དབང་ཆ་ཡོངས་སྟུ་ཁ་མོ་བསྟུར་བྱུལ་པའི་རེ་རན་བཅངས། རབ་བྱུང་
 བཅ་ཟླ་པའི་མེ་རྩ་(1906)ལོར། དེ་ཅིན་རིས་ཆིངས་ཡིག་གི་ཉིང་དོན་ལ་
 གཞིགས་ཏེ་ཆུ་འཁོར་ལྟམ་བཟུང་བྱས། གྲོ་མོ་ནས་ཐག་རི་བར་གྱི་གཡས་
 གཡོན་མེ་དབར་བརྩུ་ཐག་གི་ས་ཆ་ཆང་མ་གྱི་མོའི་ཁོངས་ཡིན་ཞེས་བཅན་
 བཟུང་ཐོག་དེ་དག་ལ་ཁྲིམས་འགལ་གྱི་ཆོང་ར་བཅུགས། མི་སེར་ལ་ཉེས་

བརྟུང་དང་བརྟུང་བའི་གསལ་བཤད་། བོད་ཀྱི་གནའ་རྒྱུ་རྩལ་དོ་པོ་བཞི་བརྟུང་
 ཉམས་ཅན་གྱི་གསལ་བཤད་། དེ་བཞི་བོད་ཀྱི་རྩལ་རྒྱུ་ལས་པོ་འཕྲུག་
 བཅོམ་ཕྱིད་པ་སོགས་སྤྱི་ཤིང་བྱ་སྤྱོད་ལས་ཅན་སྟེ།

འོན་ཀྱང་ཆེན་མཆོད་དབྱང་གི་གཞུང་གིས་ཉམས་ཅན་ཆེད་སྤྱི་ཡོག་ཁས་ལེན་
 གངས་པ་དང་། ལམས་ལྟ་ཆུང་སྤྱི་ཡོག་པོ་ཅིང་ཆེད་སྤྱི་ཡོག་
 བཞག ། དེ་ཀྱི་རིམ་བོད་ཀྱི་ནང་གི་ལ་མེ་གཏོགས་ཙམ་བཞག་ཕྱིད་མི་ཆོག་
 པ་དང་། མེ་འཁོར་ལྷགས་ལམ་དང་། འགྲོ་ལམ། ལྷགས་སྤྱོད། ལ་
 གཏེར་འདོན་ཕྱིད་ཀྱི་དབང་ཆ་ནི་ཡུང་གོ་ཡུང་དབྱང་གི་གཞུང་ཁོ་ནར་མ་
 གཏོགས། ཆུ་རྒྱལ་ཁག་སྤྱོད་ཞིག་ལའང་མེད་ཅེས་གཏན་འཁེབས་བྱས།
 ཆུ་གསལ་མཆོད་སྤྱོད་ཀྱི་མེ་ཆུ་མི་དཔལ་ཡོངས་ནས་ཆོག་མཐའ་བར་.....
 གཞུགས་ཏུ་མཆོག་ཆ་ལས་དང་མ་ལམ་བར་དུ་ཆུ་རི་བཅོན་རྒྱལ་རིང་ལྷགས་ལ་
 འཐབ་ཆོད་བྱས་ལྷགས་ཁོ་པ་ཆོས་ཚད་འདི་དུ་ཆུ་རི་མི་མེད་སྟེ་ལ་ཡུང་ཏུ་
 བརྟུང་སྤྱི་ཡོག་པས་མེད་ཅེས་ལས་འབྱུང་ཐབས་མེད་པའི་གནས་སྤྱོད་ལྟར་།

རྒྱལ་པ་རྒྱལ་བཞག་རྒྱ་མཆོ་ཆུ་མེད་ཏུ་རྒྱལ་ཆོས་ཐབས་པ་སོགས་
 མེད།

རབ་བྱུང་བཅོ་ལྔ་པའི་ཤིང་འབྲུག་(1904) སྤུ་ལྷ་ལོ་མེས་༡༢ཉིན།
 དུ་ཆུ་རི་བཅོན་འཕྲུལ་དཔག་ཆུ་ཡུང་ལྷགས་ལམ་གྱི་ཉེ་འབྲམ་ཏུ་སྟེབས་.....
 སྤྱི་ཡོག་བོད་སྤྱི་ཡོག་གི་གཞུང་གི་བཀའ་རྒྱུ་དང་། གདན་ས་མེ་འབྲས་
 དཔལ་གསལ་གྱི་འབྲུག་མི། མེ་ཆུ་དཔོན་རིགས་ཡོངས་རྒྱལ་ཁོང་
 སོ་སོ་ཞིབ་བྱས་ཏེ་རྒྱལ་པ་རྒྱལ་བཞག་རྒྱ་མཆོ་མཆོག་ལྷ་ས་ནས་གཤམ་ཐབས་...
 མཚན་ན་དཔེ་མཆོན་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་འདུག་ལྷགས་ལས་ལྟར། ཏུ་ལའི་སྤྱི་མ་

མཚན་ནས་ཕུང་ཕྱོགས་གཞན་ཏུ་ཕེབས་ཀྱིང་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་དགའ་ལྡན་གྱི་པ་སྒྲོ་
བཟང་རྒྱལ་མཚན་བསྐོས་གཞན་མཛད། གང་ཅིའི་ཐད་ཞལ་ཏུ་ཞིབ་པར་
གནང་ཉི་གཟེངས་བཟླ་ད།

ཟླ་༦ཚེས་༡༥ཉིན་ནས་སྤྱིད་སྤྱི་ཆའི་ཏུས་ལ། ཅེ་ཙུ་ཐང་ཆེན་པོ་དཔར་པོ་
དེ་ནས་རྒྱལ་བ་སྤྱད་བཟླ་བ་མཚན་དང་སྤྱི་བཅར་ཐུག་བཟླ་པ་བཅས་ཆིབས་ཁ་
བཟུང་། དེ་ནས་རིམ་བཞིན་སྐོས་པའི་འགྲམ་སྒྲིང་ལུ་རྒྱུ་གསར་ཏུ་ཕྱར་ཆུག་
ཟླ་ཐང་ནས་ཕེབས་བཟུ་ཤ་སྤྱིག་ལུས་པར་ཞབས་སྐོར་འཁོད། བ་ཡག་ཏུ་
གསོལ་ཆའི་སར་ན་བཟང་ཟླ་ཤོས་རྣམས་བརྒྱུ་ཉེ་སྤྱིག་དུས་རྒྱུ་ཆེ་པའི་ཆ་.....
ཕྱགས་སུ་བྱུགས། དེམ་བཞིན་ཆར་ལ་དང་། ཕྱར་ཉིག་ཕྱར་། ར་སྒྲིང་།
འདམ་གཞུང་། གསར་གཞུང་བཟུད་ནས་ཆུ་ཁར་ཕེབས། ཟླ་༦ཚེས་༢༤
ཉིན་ནས་ཆུ་ནས་ཆིབས་ཁ་བཟུང་ཉེ་གདངས་ལ་བཟུད་ཕེབས་པའི་སྐབས་སུ་
འགོ་ཕྱག་པའི་རག་པ་ཐབ་ཁག་སྤྱུ་ཕྱོར་འདུག་ཅེས་སྐད་གསུངས་ཆེ་བས།
སྤྱི་བཅར་རྣམས་འདིགས་སྤྱང་སྤྱིས་ཉེ་དེ་ཞིག་ཕྱིར་འཐེན་ཕྱས་ན་ཕེགས་ལུས་
ཡུང་། ཤོང་ས་མཚན་ནས་གསན་འཛིག་མི་གནང་བར་སྤྱི་མཐུད་ཕེབས།
ཏུས་དེར་རག་པ་དང་འཕྲད་པས་གནོད་འཚེ་གཏོང་མི་ཐོད་པ་མ་ཟད། རག་
དཔོན་སྤྱིགས་ནས་ལུས་པའི་ཕྱག་འཆལ་དངོས་པོ་མང་པོ་ཕྱག་ཉིན་ཏུ་ཕྱལ།
དེ་ནས་ལྷན་སྤྱུ་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ལྷ་ཁྱེས་པའི་ས་གནས་བཟུད་སྤྱི་སྤྱིག་ཏུ་
ཕེབས། ཟླ་༦ཚེས་༡༦ཉིན། བསམ་གཏན་སྤྱི་བ་བདེ་སྤྱིང་དཔོན་པར་ཞབས་སྐོར་
འཁོད། ཟླ་མ་ལས་ཟླ་མོ་ཕྱོད་དང་བཅས་ནས་གཡུང་དཔོན་ཆོགས་ཆེན་འདུ་
ཁང་ཏུ་ཕྱི་ཁྱེན་པོས་སྤྱུན་དངས། ཚེས་༢༠ཉིན། ཁལ་ཁ་རྒྱུ་དཔོན་དཔ་
པ་ནས་ཕེབས་བཟུང་ཆེད་མངགས་མི་རྣམས་ཕྱོད་གཉེར་དང་། རི་སང་། ཏུ་

ཡག་ཆེ་བཞི་ཚལ་པ་དང་། དགའ་ཐོག་བདེ་སྤྲིང་དཔོན་གྱི་ཐེགས་པ་ལྟུང་
དུ་ཡུར་ཏུ་ཕྱོད་པས། ལམ་ན་པོ་ཚལ་ལས་ཆོད་ཁག་ནས་ཐེགས་པ་ལྟུང་
དང་། དཔོན་གཤམ་རྒྱུད་པ་རིང་ནས་མེད་སྤྲིང་པ་དང་། སྤྲིང་སྤྲིང་ཚལ་
ཀྱིས་རྩ་བར་ནས་དུ་ཡུར་ཏུ་གདན་བྱེད་པས། རྟེན་འབྲུལ་དང་ཟང་མིང་
གི་མཆོད་པ་གཟབ་བརྒྱས་སུ། ཟླ་༡༠པར། ཕྱི་ཚལ་གི་རྒྱལ་པ་རྒྱ་ཁྲ་རལ་ཏུ་
ཐེགས། གནམ་གྱི་ལྷ་ཤོང་མ་ཆེན་པོའི་ཤག་ལ་ལྟར། སྤྲིང་ཏུ་རྒྱ་ཁྲ་རལ་
ཏུ་ཡོད་པའི་ཤོང་མའི་དམག་དཔུང་གི་མཆོད་རང་ཚོགས་ཀྱིས་འོངས་ནས་.....
གཤམ་གཤོན་ཏུ་མེད་སྤྲིང་པ་ཐུགས་། ར་དང་མིལ་སྟན་དཔོན། ཏུང་རྒྱ་
མིང་བཏང་། དེ་ཞིག་སྤྲིང་གི་མིང་བ་ཆར་ཐོག་སྤོང་པ་ལྟར་འབྲུལ་
བཞིན་པའི་དུས་སྤྲིང་ཤོང་པ་མཆོག་དང་། སྤྲིང་བཅར་ཞུས་འཁྱོང་བཅས་
རི་བཞིན་ཐོན་པས་ཁྲ་རལ་མཇལ་ཡུར་ཆེན་པོར་གདན་བྱེད་པས། ཆོན་ཤོང་
མའི་ཨམ་བན་དང་། ཚོག་པོའི་ཨམ་བན་ཚོགས་ལྷ་མ་ལས་སྤྲིང་པ་ནས་
མཇལ་དང་དང་། རྟེན་གསུམ་རིམ་བཞིན་སུ། ཐེགས་པ་ལྟུང་གཞིས་པར་
ཁལ་ཁ་ནས་ཆེད་མངགས་མི་རྩ་མཐོན་གཉེར་དང་། ཐེགས་པ་ལྟུང་པ་མི་
བརྒྱད། དུ་གདུགས་གཞིས། འཕོ་བ་ལྷག་འཕྱོར་མི་གཞིས། ཉ་ལག་ཆེ་
བཞི་བཅས་འཕྱོར་ཏེ་ཕུལ་ལྷགས་ཀྱི་རྒྱལ་འཆོལ་སུ། ར་ལགས་མཐོན་ཆེ་
དང་། ཨི་མི་གཞིས་ནས་རྩེ་བཅུན་དམ་པས་ན་བཟའ་འབྲུལ་རྒྱ་བརྒྱར་བ་
རྣམས་སུ། དེ་ནས་ཐེགས་པ་ལྟུང་པ་ལྟུང་པ་ཏེ་གར་མ་གསར་ཏུ་ཁལ་ཁའི་
དུ་ཡུར་གྱི་བཞུགས་སྐར་ཏུ་ཕྱོད། ཐེགས་པ་ལྟུང་གསུམ་པར། ཁལ་ཁ་ཆོག་པས་
ཆེན་དུ་མཆོད་ནས་བཞུང་ཆོག་པུ་བཞོད་དེ་ཕུལ་བས་རྩ་བར་མི་རྩ་རྒྱ་ལྷ་
མ་དང་། ར་ལགས་མེད་སྤྲིང་། གཤོལ་མཐ་པ། སྤྲིང་ཁག་གི་ལས་སྤྲིང་།

མི་འདུག་པས། བཤད་ཚུ་ལ་དེ་རིགས་ནི་རྒྱ་གཏམ་ཅིང་སྟུམ།

[illegible][illegible]

ཡོད་དཔོན་ཅིག་ལ་འགྲུབ་ཞིག་དང་། དཔོན་ཕྱི་ཁག་ཉིད་འཁྱུར་ཅེས་བྱི་རྩ་
 ཡག་དང་། རྒྱ་ལྷ་མ་ལས་ཕྱི་ལྷ་དཔལ་ལོག་པ་ནས་འཁྱུར་བ་ལྟེན། དེ་ནས་
 སེམས་བྱམས་ལ་འཁྱུག་ཏེ་རྩོད་མེ་ཉིད་པོན་པ་ལེར་པོར་ལྱུན་དངས། རྒྱ་
 ལའི་ལྷ་མ་ལེ་ཅིར་རྩ་སེམས་སྐལ་ལ། ཆིན་ལྷ་དཔལ་ལྷིད་གཞུང་གིས་གང་
 ཅིའི་ཐད་མཇུག་བཅེ་དང་། དད་ལྷ་ལྷི་ནམ་པ་དེ་ཅེས་མེད་ལྷ་མས་ལྷ་གས་
 སེམས་མི་བདེ་པར་ལྷ། ལྷ་འཆེས་༢༠ཉིན། མོང་མ་ཤོང་ལྷ་དང་ལྷ་
 མ་ཆེ་ཞིའི་ཐད་རྩོད་ལྷ་ལའི་ལྷ་མར་མཇུག་འཁྱུར་གནང་། མོང་མ་
 མཆོག་ནས་ཞབས་ལྷ་ས་ལ་འཁྱུག་ཏེ་དད་ལྷ་མཆོད་མེད་ལྷ། མོང་
 མ་མཆོག་ལེ་ཅིར་རྩ་འཁྱུར་རྩེ། ཡོད་མ་གནས་ལྷིད་གཞུང་གི་ཕྱི་ནང་བྱ་
 པ་གང་ཅིའི་རྩོད་ཐད་གང་མོང་མར་གསེར་ལྷ་ལྷོན་དཔོན་དཔོན་ལྷ་དང་།
 འཇམ་དཔལ་མོང་མ་དང་ཆིན་ལྷ་དཔལ་ལྷིད་གཞུང་གིས་ཡོད་ལྷ་ལས་.....
 རོན་མཐའ་དག་པོད་འཁྱུག་ལས་པན་འཁྱུར་དེ་ལྷ་ལེར་ལྷ་དཔོན་མེད་.....
 འཁྱུར་པས། ལྷ་དཔལ་ལྷ་ལྷོན་ལྷ་མཆོད་ཆིན་ལྷ་དཔལ་ལྷིད་
 མར་ཆད་ནས་མི་འདོད་པའི་རང་ལྷ་ལང་ལྷོན། དེ་ནས་མོང་མ་ཤོང་ལྷ་
 དང་། ལྷ་མ་ཆེ་ཞིའི་ཐད་རྩོད་རྩེ་ལྷ་དཔོན་པ་ལྷོན། མ་ལྷེ་ལ་
 (1908) མའི་ལྷ་༡༠པར། མོང་མ་ཤོན་ལྷ་དཔལ་ལྷིད་མར་འགས་ལ།
 ཆིན་ལྷ་དཔལ་ལྷིད་གཞུང་གི་དཔལ་འཛིན་པ་དཔལ་ལྷི་འགལ་པ་མུར་ལས་.....
 ཆེས་ཆེར་ལྷོན། ལྷ་དེར་པག་འགྲུབ་ནས་མི་རྩ་ཆེད་མངགས་ཏེ་ལྷ་མཆོག་
 ལྷ་ལྷོན་ལྷ་མཆོག་ལྷ་དཔལ་དང་ལྷ་ལྷིད་ལྷ་ལྷོན་ལྷ་ལྷོན་ལྷ་ལྷོན་ལྷ་ལྷོན་.....
 ལྷ། ཆིན་ལྷ་དཔལ་ལྷིད་གཞུང་གི་ཆོག་ཆད་པོར་ལྷ། མ་ལྷེ་ལ་
 (1908) མའི་ལྷ་པ་འཁྱུར་པར། ལེ་ཅིར་ནས་ཆིན་ལྷ་ལྷོན་ཏེ་ཡོད་རྩ་

ཐེབས། ལ་ཕྱ་(1909) ལོའི་ཟླ་༥ པར། རྒྱ་ལོའི་ལྷ་མ་ཆུ་འཁོར་དང་
 བཅས་པ་ན་ག་ཆུའི་ཉེ་འགམ་རུ་ཐེབས་སྐབས། པར་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་
 ཚེལ་མཚོན་གཉེན་ཆེན་མོ་དང་། ལ་ཆུའི་བདག་མོ། མཚུར་སྤྱ་གཞུང་།
 རྟོར་ཁང་རྩ་ལག་ ལྷ་ཆུའི་ཡུང་། ལུང་མོ་ཅན་ཡུང་མོགས་དཔོན་རིགས་ཆེ་
 བྲལ་ཁག་ཐེབས་བསྐྱར་ཐེབས། རིམ་བཞིན་ན་ག་ཆུར་འཕྱར་བས་པར་ཆེན་
 སྐུ་མེད་དཔུ་པ་དང་། ཆུ་མོད་དཔོན་རིགས། ན་ག་ཆུའི་མེར་སྐུ་མི་དམངས་
 ཡོངས་ནས་དགའ་བསྐྱེད་མེད་ལྷོས། ན་ག་ཆུར་སྤྱ་བ་མེད་གཉིས་ཅམ་
 བཞུགས།

རུས་དེར་མོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་འཕྱར་སྟོན་ཏེ་ཅང་ཆེན་པོ་ལུང་བ་ནི།
 རབ་ལུང་བཅོ་ལྔ་པའི་མེ་ཆ (1906) ལོའི་ཟླ་ ༡༠ པར། ཞོར་མའི་བཀའ་
 མངགས་མོད་ཀྱི་དོན་ཞིབ་པ་གང་དཔྱིན་ཐང་རྩི་རྒྱུད་བཟུང་སྟེ་ལས་འཕྱར་
 རེས། སྟོན་རུ་མོད་སྟོན་ཨམ་བན་ཡུཅུ་ཐང་སོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་བརྟག་
 ཞིབ་ནན་ཏན་བྱས་ཐོག་ཁོ་པ་ཚོས་དཔྱིན་རི་བཅན་འཇུལ་པར་རོ་བརྟན་.....
 དང་། གཞུང་སྐྱོག་ཐས། མོད་མི་དམངས་ལ་བདད་བཞིགས་བཏང་བ་
 སོགས་ཀྱི་སྟོན་ཉེས་ན་མས་གོང་མར་སྟོན་མེད་ལྷོས་ཏེ་གོང་མ་ཆེན་པོའི་བཀའ་
 ལྟར། མོད་སྟོན་ཨམ་བན་ཡུཅུ་ཐང་དང་། དཔོན་རིགས་མིཅུ་ལྟན་ལུང་།
 ཡུང་ཐའོ། ལོའི་ཆའང་གུ། ཨན་ཤིའི། ཅང་ཁྲའོ་སོགས་དཔོན་རིགས་
 རན་པ་ན་མས་གནས་དལུང་བཏང་སྟེ་ཁྱིམ་ལ་སྐྱར། བཀའ་སློན་སྤྱན་
 ཚོགས་དབང་ལྷན་ཡང་གནས་དལུང་ཐོག་ཁྱིམ་གཅོད་བཏང་བ་སོགས་ལ་.....
 མོད་མི་དམངས་ཀྱི་དགའ་བསྐྱེད་ཐོབ། དེ་ནས་མོད་ཀྱི་དོན་ཞིབ་པ་གང་
 དཔྱིན་ཐང་གིས་མོད་ནང་ཁུལ་ཀྱི་བྱ་པར་བཅོས་ཀྱི་ག་ཐོད་སྐྱོར་པའི་ཕྱིད་

ཐུགས་གསར་པ་དོན་ཚན་ཁག་བཅུ་དགུ་བཏོན། དེའི་ནང་བཟོ་ཞིང་དང་།
 ཚོང་ལས། འཕྲིམ་འབྲུལ། སློབ་གསོའི་བྱ་གཞག་ཚགས་དཔར་གསར་
 གཉིར། དབུལ་ཁང་། གཉིར་ཁ་བཟོགས་འདོན་སྟོན་པོད་མི་དམངས་ལ་
 བན་པའི་འདོད་ཚུལ་མང་པོ་བཏོན། རྒྱལ་མཚུངས་པོད་རིགས་ཀྱི་གོ་མ་
 གཤིས་ངན་པ་འགའ་ཞིག་བཟུང་ཅིས་བྱས། འོན་ཀྱང་བྱེད་ཐབས་གསར་
 པ་འདིའི་ནང་པོད་ཀྱི་མི་དཔར་ཨམ་བན་གྱིས་སྒེར་འཛིན་བྱེད་དཔོན་པ་.....
 དང་། བཅན་ཤེད་གྱིས་རྒྱ་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང་གོ་མས་གཤིས་དང་སྐད་སྒྲུབ་
 བྱེད་འཇུག་པ། ཚས་ཀྱི་བྱ་བར་སེ་གཏོགས་བྱེད་པ། པོད་འདི་མི་མེར་སྐྱེལ་
 ཡུལ་ལྟ་བུར་བཅིས་པ་སོགས་ནི་པོད་མི་དམངས་ཀྱི་འདོད་ཚུ་དང་། གྲུང་
 དབྱར་ན་རིམ་གྱི་མི་དྲུག་དང་རྒྱལ་འགལ་ཡིན་པས། པོད་མི་རྣམས་ཡིད་
 མ་རངས་པར་བྱུང་། གྲུང་དབྱིན་མང་པོད་ལ་ཐེབས་པའི་རྗེས་སྟུ། པོད་ལ་
 བན་པའི་བྱ་བ་འགའ་ཞིག་བཟུབས་པས་ད་ལྟོང་གྲུང་ཁྲ་རན་ཞེས་བཟུགས་
 བརྗོད་ཡང་ཡང་བྱེད། ལན་ཡུལ་གྱིས་པོད་ཚོད་ཨམ་བན་བྱས་རྗེས་ཅ་པའི་
 ཆ་ནས་བཤད་ན། གྲུང་དབྱིན་མང་གི་མི་དྲུག་གསར་པ་གཞིར་བཟུང་
 བས་པོད་ཀྱི་བྱ་བར་བཅོས་སྒྲིག་འགའ་ཞིག་བྱས། དེ་མཚུངས་གྲུང་འར་
 གྲུང་གིས་ས་འཁོའི་ལམ་ཡུགས་མེད་པར་བཟོས། དཔོན་རིགས་མངགས་
 གཏོར་བྱེད་པའི་ལམ་ཡུགས་འཇུགས་པའི་བྱེད་ཐབས་དེ་མང་འཛེ་མདོ་.....
 དང་། ལི་མང་། འབའ། རྗེ་དགེ་སོགས་ས་གནས་མང་པོར་བྲག་རྒྱགས་
 ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་གདལ་བཏང་པས་མི་རིགས་དཔར་གྱི་འགལ་བ་ཅིས་ཅེས་
 ཟུན། ད་ལྱང་ཆིན་གོང་མས་གྲུང་འར་གྲུང་པོད་ཚོད་ཨམ་བན་དང་། ཟི་
 ཁོན་དང་ཡུན་ནན་མཐའ་མཚམས་དོན་གཅོད་སྟོན་ཆེན་ལ་བསྐོ་གཞག་སྟུལ།

གི་ཁོ་ན་སྐལ་དཔལ་གྱི་ནང་ནས་ཉམ་སྒྲིག་བརྒྱུ་བ་ལྟེ་དཔལ་གྱི་ཉིས་ཉྦེད་ཅེས་མ་
 དཔལ་གྱི་རྒྱུ་ལས་ལྟུང་ལ་བཞག་ཐོག་ ས་བྱ (1909) ལོའི་ཟླ་ ༤ པར། དང་
 ལྷུ་ནས་རྒྱུ་ལས་ལྟུང་ལ་མེ་མདོ་དང་། ཆབ་མདོ་བརྒྱུད་ལྟུང་སར་
 ལྟུང་། གཤེད་ལྷུང་གི་དཔལ་ལྟུང་སར་ལོང་ལོང་ལས་ལེགས་ས་
 གནས་ཁག་གི་མི་དབངས་ལ་མནར་གཅོད་ཆོད་མེད་བཟང་། དཀར་ནག་
 དཔྱེ་བ་མ་འཕྱེད་པར་མི་ལོར་མང་པོ་བསད། དེས་པོ་འཕྱོག་ ལྟུང་པར་
 ལྷུ་ཆས་ལྟེད་ལྟུང་ལྷུ་ནས་ལས་ལྷུ་དང་། ད་ལྟོ་ལྷུང་གཤེད་ལྷུང་གི་
 མིང་ཐོག་ལ་ཅེས་ལྟུང་ལྷུང་ཅེས་ལྷུང་། དེ་ནས་བརྒྱུད་ཆེན་ལྷུང་
 དཔྱེད་མིན་གཞུང་དང་། བོད་ས་གནས་མིན་གཞུང་གི་དབང་འཛིན་པའི་
 དབང་གྱི་འཕྲེལ་བ་ཉིད་བཞིན་རེ་ལྟུང་ལྷུང་ལོང་བས། ལྷུ་ལྷུང་བཅས་ལྷུང་
 རིང་ལྷུང་པར་བོད་ལྷུང་པར་ཐེ་ལྷུང་ལྟེད་པའི་གོ་སྐབས་གསལ་བ་ཞིག་མ་
 ཉིད། བོད་གསལ་གནས་ལྷུང་དེ་དག་ལ་བཞིན་ལྷུང་བ་ལྷུང་བལྟན་ལྷུང་མཆོས་
 བོད་མ་མཆོག་ལ་གཤེད་ལྷུང་གི་དཔལ་གྱི་ནས་ལྷུང་ལྷུང་ལྷུང་དཔལ་དཔལ་པའི་རེ་
 བ་བཏོན་བ་སྒྲིག་ཅི། དཔྱིན་རི་དང་། ལྷུང་ནས། རི་མིག། ལྷུང་ལྷུང་
 མཁས་ལ་རེ་འཕྱོད་ལྷུང་། ས་བྱ (1909) ལོའི་ཟླ་ ༡ རེས་ ༡༢ ཉིན། ལྷུང་ལོང་
 ཟླ་མ་ལྷུང་འཁོར་མཁས་ནག་ཆུ་ཁ་ནས་ཆིབས་ཁ་བརྒྱུད། འདས་གཞུང་དང་།
 ར་ལྷུང་། ལྟུང་ལྷུང་བརྒྱུད་ལྟུང་སར་ལྷུང་ཐེབས། ཟླ་ ༡ རེས་ ༢༠ ཉིན། ལྷུང་བ་
 ལྷུང་བལྟན་ལྷུང་མཆོ་ཞབས་འཕྱིར་དང་བཅས་པ་ལྟུང་པའི་ཉེ་འདབས་ལྷུང་ཐེབས་
 སྐབས། བོད་ལྷུང་ལས་བན་ལན་ལྷུང་དང་ཞབས་འཕྱིར་ནས་ཐེབས་བརྒྱུད་
 བཅས་ཡང་། ལྷུང་ལོང་ཟས་མ་གཟིགས་པའི་དང་ལྷུང་བལྟན་ཉེ་ཁ་ཅེས་
 མི་གནང་ཐེད་སྐད། བོད་ལྷུང་ལས་བན་ལོང་ལོང་ཐེ་ལྷུང་འདབ་བཞིན་ལྷུང་

ལའི་ཁྱ་མཁུ་ཅུ་ཁྱའི་མཚན་ཆ་དཔོན་ཡོད་ཅེས་བརྗོད།   ཡམ་བན་ལན་
 ཡམ་ཆེ་མོ་བྱང་ཏུ་དཔོན་ཁྱ་བརྗོད་དེ་བརྗོད་མ་བཞེད་བྱས་ཁྱུང་གང་ཡང་.....
 མ་དོན།   སྤང་ཡང་ནག་ཚུར་མི་ཆེད་མངགས་བྱང་ཉི་ཤུ་ཆས་ན་མས་
 བརྗོད་མ་བཞེད་བྱས།   མཚན་ཆ་ལྟེ་གཅིག་མ་ཆེད་ཁྱུང་ཆས་མང་པོ་པོར་
 བརྗོད་ཆེན།   དེ་ནས་རྒྱ་ལའི་ཁྱ་མཁུ་བོད་མོད་ཡམ་བན་ལ་འབྲུ་རིགས་
 དང་།   ཟན་ཆག་མོགས་མཁོ་སྤྱོད་མི་བྱེད་པའི་བཀའ་པལ།   མདོར་ན།
 རྒྱ་ལའི་ཁྱ་མ་ལྟ་སར་ཐེགས་རྗེས་ཡམ་བན་དང་མི་མཐུན་པའི་འགལ་བ་མི་.....
 ཉིད་པ་བྱུང་ནས་མེད་ཁྱ་ལྟ་བུར་བྱུང།

ཏུ་ཤེད་ཀྱའོ་འར་བྱུང་གི་དམག་དཔུང་ཆབ་མདོ་ནས་ལྟ་སའི་ཚུགས་.....
 ཁྱའོར་ལྟ་བུས་བཀའ་ཤག་ནས་བོད་དམག་དང་།   ཡལ་དམག་རྒྱིག་འཇུགས་
 བྱས་ཏེ་འཕྱག་ཁྱོལ་མི་ལྟར་བྱས་ཅུང་བོད་དམག་གཡུལ་པམ།   ལྷགས་ཁྱི་
 (1910) ལའི་ཁྱ་2པར།   མི་ཁྱོད་ཀྱི་དམག་དཔུང་གོང་པོ་རྒྱ་མདང་འབྱོར།
 བོད་དམག་གིས་སྤང་ཡང་མར་ཁྱོལ་བྱས།   མཐར་མམ་ནས་བོད་དམག་བརྒྱ་
 ལྷག་ཅེས་ཆོག་ཤོར།   འགོ་པ་གཙོ་བོ་པཙོ་བརྒྱད་ཅེས་སྒྲེ་པཅད་དེ་མགོ་བོ་
 ཁྱོལ་ཉོན་བྱས་པས་མི་རྣམས་ཉིང་ཆ་འདར་བཞིན་དཔང་མེད་ཏུ་མགོ་སྤྱར།

ཀྱའོ་འར་བྱུང་གི་དམག་དཔུང་གོང་པོ་རྒྱ་མདང་འར་ནས་ལྟ་སའི་ཚུགས་ཁྱ་
 དཔུང་འཇུག་བྱེད་པའི་སྐབས་དེར།   རྒྱ་ལའི་ཁྱ་མ་མཚན་གིས་རང་འབྲལ་
 མོག་བོད་བརྒྱགས་ཡམ་བན་གྱི་ལས་རོགས་སྤོན་ཆེན་ལུན་ཅུང་ཡའོ་ཆེ་མོ་བྱང་
 ཆེན་པོར་གདན་དྲངས།   བོད་ཚུགས་ནས་ལམ་འཁེལ་ས་གནས་ཁག་གི་བོད་
 དམག་ཁྱིར་འཐེན་བྱེད་ཁྱུ་དང་།   བོད་བརྒྱགས་ཡམ་བན་ལན་ཡམ་ལ་བཅི་
 འཛོག   སྤང་ཁྱས་བཞིན་མཁོ་སྤྱོད་མཐའ་དག་འབྲལ་རྒྱ་མོགས་ཁག་ལེན་

ལྷན། ལས་རྒྱུ་མེད་ལྷན་ཚུ་ཡོད་པའི་མཚན་ལས། སྤྱི་ཁྱོན་གྱི་དཔལ་
 མི་ལྷན་པར་འཁྱེད་ཆེས་བདེ་འཇགས་ལ་ཐུང་སྤྱོད་དང་། སྤྱིར་ཆ་མི་སྤྱོད་པ།
 རྒྱ་ལའི་ཁྱེད་མའི་ཆས་ཀྱི་དབང་ཆར་གཞི་དེ་འཆོམ་གྱིད་པ། ཆོས་ཀྱི་དཔལ་ལྷན་
 དཔལ་པ་དཔལ་གཞི་ལྷན་གཞི་ལ། རྒྱ་པ་པལ་པ་དཔལ་ལྷན་གཞི་ལའང་
 བརྒྱད་ཐལ་གཞི་དེ་ལྷན་ཆུ་མོགས་ཁས་ལེན་མཛད། འོན་ཀྱང་བསམ་པ་ལྷན་
 ལས་འདས་པ་ཞིག་ལ། ལྷན་པའི་(1910) ལོར། ལྷན་པར་ཐུང་གི་
 དཔལ་མི་ལྷན་པར་འཁྱེད་ཐལ། མོག་པར་ཐོད་ཀྱི་ས་ཐུང་དཔལ་ལ་མེ་མདའ་
 བརྒྱབ་ཏེ་རེ་ལྷན་གི་ཆས་ཐུང་། དེ་ཆེས་སྤོང་ལས་ཀྱི་དོད་པ་ལྷན་ཁར་
 མའི་ཆར་མེ་མདའ་བརྒྱབ་མོག་འཛིན་བརྒྱད་ལྷན། ལས་རྒྱུ་མེད་ལྷན་པར་
 དཔལ་ལྷན་ཀྱི་མཚན་དང་ཐུན་ཁར་གི་ཞབས་འཁྱེད་ནམས་པས། ཆེ་མོ་
 ལྷན་ཆེན་པོར་མེ་མདའ་འཇམ་པ། དེས་པོ་འཇོག་བཅོམ་ལྷན་པ་མོགས་ལ་
 བརྒྱུད་ལྷན་པར་སྤྱིར་ཆ་ཆོད་པས་ཆེན་འདས་མོ།

༢ རྒྱ་པ་པལ་པལ་ལྷན་ཆུ་མཚན་ལྷན་པར་ཏེ་ཁྱོན་ལེབས་པའི་ཆོད།

མོད་ཏེ་སྤྱོད་པའི་གནས་ཆུ་ལ་དེ་དེ་གས་ཀྱིས་ཆུ་ལས། རྒྱ་པ་པལ་
 བརྒྱུད་ཆུ་མཚན་དཔལ་ལྷན་གི་པ་ཆེ་སྤོང་སྤྱིར་ཏེ་མོག་ལྷན་ཆུ་མཚན་པལ་ལྷན་.....
 གཞག་ཆུ་ལ། ལྷན་པའི་(1910) ལོར་ཁྱེད་ཀྱི་ལྷན་པའི་ཆུ་མཚན་པལ་ལྷན་.....
 མོ་ལྷན་པའི་དོད་ལྷན་ཁར་ལེབས། ལྷན་པའི་པལ་ལྷན་པའི་དོད་ལྷན་པའི་
 དང་བཅས་པ་པལ་ལྷན་ཁར་དོད་ལྷན་པའི་ལེབས། འོད་ལྷན་པའི་པལ་ལྷན་
 ལྷན་གནས་ཆུ་ལ་དེ་དེས་འཇམ་ཏེ་དཔལ་ལྷན་པའི་ཆུ་མཚན་པའི་ལྷན་པའི་དོད་ལྷན་.....
 འདོད་པའི་ལྷན་པའི་ཆུ་ལྷན་པའི་ཆུ་ལྷན་པའི་ཆུ་ལྷན་པའི་ཆུ་ལྷན་པའི་ཆུ་ལྷན་.....
 མི་བརྒྱུ་ཆུ་ལྷན་པའི་དོད་ལྷན་པའི་ཆུ་ལྷན་པའི་ཆུ་ལྷན་པའི་ཆུ་ལྷན་པའི་ཆུ་ལྷན་.....

བཀོད་བརྒྱད་འཛིན་ལམ་ལུགས་ཙམ་མེད་བཟང་། ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེའི་མེས་
ཀྱལ་གྱི་ས་ཚུགས་གང་སར་གསར་བརྗེའི་མེ་ཆེ་རབ་ཏུ་འབར།

རྒྱ་དེར་དབྱིན་ཇི་བཅན་ཀྱལ་དེར་ལུགས་པ་དང་། ལྷ་ཅ་ལུའི་རན་
ཀྱལ་འོག་རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་མཚོག་གི་ཆབ་ཀྱིད་ལྟ་བུར་ཆེ་བའི་འབྲུང་རྩོག་ལྷུང་.....
ཅི། ཀྱལ་ནང་གསར་བརྗེ་ལངས་པའི་སྐབས་དང་བརྒྱན་ནས་འོད་འདི་མེས་
ཀྱལ་དང་ཁ་བྲལ་གཏོང་བའི་བྲལ་ས་མཛད། དབྱིན་ཇིར་དོ་གློ་ལ་མཐའ་
གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་ལམ་ཚུགས་ནས་དབྱིན་ཇིའི་དྲག་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་.....
ཆེན་གོང་མར་དོ་གློ་ལ་བྱེད་པའི་ལངས་ཚུགས་ལྷ་བརྒྱུད། ལྷ་ཅ་ལུའི་དྲག་
ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་དབྱིན་ཇི་མཐའ་བརྒྱད་པའི་ལངས་ཚུགས་ནས་ལྷ་ཅ་.....
ལུའི་དྲག་ལུགས་ལ་བརྟེན་ནས་འོད་རང་བཅན་བྱེད་པའི་ལངས་ཚུགས་ལྷ་.....
བརྒྱུད་ཏེ་ཆུགས་པལ་(1911) ལོར། རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་མཚོག་གིས་ལྷ་ཅ་ལུའི་
གོང་མ་ནི་ཁོ་ལར་བཟང་བའི་མྱིངས་ཡིག་འདི་ལྟར།

“ཡངས་པའི་ས་ཆེན་པདེ་བར་རྒྱུད་པ་གོང་མ་ཀྱལ་པོ་ཆེན་པོ་
མཚོག་གི་བྱུང་ཏུ།

ཆེད་ཏུ་ཞུ་གསོལ། རང་འེ་འོད་ཀྱལ་ཁར་མཐུའི་ཀྱལ་ཁབ་དང་ཉེ་
འབྲེལ་མཚོད་ཡོན་ཚོད་ལས་མངའ་འོག་པ་མིན་ལྟར། རིམ་པར་ཟ་སེམས་
ཀྱིས་འོད་པ་མགོ་བརྒྱུད་དཔར་རྒྱས་ཐམས་ཅད་འཕྲོག་བྲལ་གྱིས་བརྟན་པར་...
ཆ་འབྱེན་ཚོས་བྱེད་བསད་དེ་ཆོས་རྒྱས་རྒྱ་དངོས་ཉམ་འཕྲོགས་མནར་གཅོད་...
བརྗེད་གྱིས་མི་ལངས་པ་བྱས་ལུས་སྟབས། དེ་དག་དང་ཉེ་འབྲེལ་ཁོངས་
གཏོགས་སྐར་ལུས་བཞིན་སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་གནས་ཐབས་བྱེད་པ་དང་།
འོད་དོན་སྐར་དེ་རྒྱ་ཀྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་ཏུ་དབྱིན་ནམ་གཉིས་ནས་ཆིངས་ཡིག་.....

བཞག་གནང་ལ་བརྟེན་རང་འཆེ་མིན་ཅམ་བྱུང་དོན། དེར་སང་ཐོད་རྒྱལ་
 ཁང་མི་དམངས་དཔོན་དམངས་ཐམས་ཅད་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་གཉིས་ལ་
 རོགས་བཅོལ་རྒྱལ་བརྟེན་ཐོག་མེད་བཅན་པ་བྱེད་རྒྱུར་མགྱོག་དབྱངས་གཅིག་
 གིས་ངོས་རྒྱ་ལའི་སྤྲུལ་སྤྲུལ་གོང་མ་བདག་པོ་ཆེན་པོར་གསོལ་འདེབས་སྒྲིཾ་ཐོར་
 བཀྱར་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་ཞུ་བ། འདི་ཐོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་གཉིས་ནས་འཕལ་རྒྱ་
 བཀའ་མོལ་སྤྱགས་རྗེ་ཆེ་ཐོག་སྒྲིཾ་རྒྱལ་ཆེན་པོ་ནམས་སྤྱིལ་བསྐྱགས་རོགས་
 བན་དང་། ལྷག་པར་རྒྱ་མཚུ་སྤྱགས་ནས་གནོད་མེད་ཁོག་ཁོག་བཅུག་གི་ཐོད་
 རྒྱུར་རྒྱ་ཁོངས་ཡིན་ཚུལ་གྱི་དམག་བཏང་སྟེ་ཁ་མཚུ་མི་བྱེད་པའི་ངེས་པ་མི་
 འདུག་པ། དེ་ཐོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་ནམ་གཉིས་ནས་བཀའ་མོལ་གྱིས་སྤྲད་
 མེད་བཅན་སྤྱག་བརྟན་བདེ་བར་འཁོད་པའི་རོགས་མགོན་ཅིས་ཀྱང་སྤྱགས་
 རྗེ་ཆེ་བ་དང་། རྒྱལ་ཆེན་པོ་ཆེན་པོར་ཞུས་པ་ལྟར་དོན་སྤྱོད་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་
 ཆེན་པོར་ནང་པའི་མཆོད་གནས་ལྟ་ཁང་བཞེངས་གནང་ལ་རྒྱལ་པོ་རྒྱལ་སྤྱན་
 བཅས་དང་། བརྟན་མོ་སྤྱ་ཆེ་མཛད་འཕྱོག་རྒྱས་ཤིང་། ཆབ་སྲིད་བསྐྱལ་
 བརྒྱར་བརྟན་པའི་ཆེད་རྒྱ་ཞབས་བརྟན་ཞུ་མི་ལའབ་པོ་གཅིག་དང་། རྒྱ་མ་
 བརྟན་ཐུག་བཅས་ཐོད་སོག་ཐོར་གོད་པའི་མིར་སྤྱོད་རྒྱ་སྤྱགས་ནང་པ་གང་
 བས་ཀྱང་བསྐྱར་ཆོག་པའི་བཀའ་འདོམས་དང་། ལྷ་རབས་ས་གནས་སྤྱི་གྲ་
 པས་ས་ཆ་གསོལ་རས་ཡོད་པ་ཞུ་རྒྱ། བཅོན་ཞབས་ཅན་གདོང་ས་སྤྲད་བྱང་
 སྤྱགས་གྱི་དཔོན་མེ་ཁག་ལ་དད་རྟེན་བསྐྱར་ཐོག་ནང་པ་ཐམས་ཅད་ཆོས་
 ལུགས་ཡར་ལྷན་གྱི་དོན་དོན་བྱེད་རྒྱུའི་ལག་ཁྱེར་སྤྲད་དོན་ལྟར་གང་ཅི་
 རོགས་མགོན་སྤྱགས་རྗེ་ཆེ་བ་དང་། རྒྱལ་ཁབ་རྒྱ་སྤྱོད་གཉིས་པ་ཁ་ཤས་
 བཏང་ཡོད་པས། སྤྱོད་སྤྱ་ཆེན་མོར་འདུག་གནང་གིས་རོགས་མགོན་སྤྱགས་

འདྲི་པ་མེད་པ་ལྟ་བུ་བཅས་དཀོངས་དཔྱིངས་སྒྲ་འཇགས་པ་མཆིག། ལྟ་
 འདེགས་ལྟ་མོས་དང་སངས་རྒྱལ་གྱི་སྒྲ་བརྟན་རྟིང་མ་བཅས་ཟླ་ཆེས་ཤམ་དང་.....
 སྤོང་བྱལ་”ཞེས་འཛོད། ལྟ་བུ་ལྟའི་ཤོང་མ་ནི་ཁོ་ལས་སྒྲིངས་ཡིག་དེ་འཕྱར་
 འཕྲལ་ཡིག་ལན་བཏང་། སོད་ལ་མཛའ་ཞིང་མན་པའི་མེས་པ་ན་མ་ཡང་
 མི་འཕྱར་བ་ཤོད་ཅེས་དང་། ད་དུང་འདྲིའི་སྒྲོང་དཔྱིན་རྒྱུ་ཁྱེད་ཀྱི་ཁལ་ཁལ་དང་
 བཀའ་མོལ་མཛའ་བཞིན་པ་ཡིན་ཏུ་གཤམ་ཆེ་ཤོང་ཤག་འདྲིའི་ལྟགས་རྒྱལ་.....
 དཔར་མཆོག་ནས་སྒྲགས་མི་བཞེད་ཅིང་། མིང་གཞི་རྟིང་འཇགས་སྒྲུང་བུ་
 ལྟགས་འདྲི་རྟིང་ཤོང་དེས་མེད་པ་སོགས་རན་པ་སྒྲལ་སྒྲོང་མང་ཅམ་བྱས།
 ཤོང་གསལ་གྱི་སྒྲིངས་ཡིག་འདྲི་དག་གི་ཆོག་ནས་སྒྲུང་སྒྲུང་དང་། དཔྱིན་རྒྱུ་
 རན་སྒྲལ་འོག་རྒྱ་ལའི་སྒྲ་མས་ཤོང་མེད་བཅན་ཞེས་པ་དོན་དོས་སོག་དཔྱིན་
 རྒྱུ་དང་སྒྲུང་སྒྲུའི་མི་མེད་སྒྲིལ་བྱལ་བུ་བཞུར་བའི་བྲམ་བྲམ་པ་གསལ་བར་...
 མཛོང་བྱལ། དེ་བཞིན་དཔྱིན་རྒྱུ་ཤོང་བཅན་རྒྱལ་འིང་ལྟགས་པའི་རན་སྒྲལ་འོག་
 དེ་ཞེ་མིང་བུ་རྒྱལ་པ་སྒྲལ་བརྟན་སྒྲ་མཆོ་སོགས་ནས་གསལ་བའི་སྒྲས་མོལ་.....
 ཆོག་ཟླ་ཤམ་དང་དག་འདུལ་ཤོང་བུ་བཏང་། སོ་གྱིས་གནས་ཁག་ཏུ་སྒྲ་རིགས་
 ལ་དོ་སྒྲོལ་ལྱེད་པའི་དྲག་ཤོའི་མིང་ཆ་བསྐྱར་། དུས་མཚུངས་ཤོད་སྒྲོད་མི་
 ཁྱོན་དམག་དཔུང་ནང་ཁྲལ་བྱུང་བ་གཅིག་མཚུག་གཞིས་མཐུད་གྱིས་མིང་ཆ་...
 ཡངས། མན་ཚུན་དམར་གསོད་གཏོང་དེས་བྱས། མི་ཁྱོན་གྱི་མང་ཤེ་
 དམག་དཔོན་གེ་ཤོ་ལེང་སོགས་དམག་དཔོན་ཁག་གཅིག་བཀའ་ཤག་གི་.....
 རྒྱགས་སྒྲ་ལངས། བཀའ་སྒྲོན་ཆ་དོང་དང་། བཀའ་དྲུང་ཆ་ཤག་པ།
 བརྟན་མིང་དཀོན་པ་སོགས་ནས་མི་ཁྱོན་གྱི་དམག་དཔུང་ལ་རྒྱལ་སྒྲོར་མང་.....
 ཅམ་བྱས་པས། སྐལ་ཤེད་ཤོད་གྱི་གནས་རྒྱལ་ནི་ཏུ་ཅང་རྟོག་འཛིང་ཆེ་

ལའི་གནས་ལྷན་ལྟར། བད་མུངས་མང་ནས་བད་པའ་ནས་ལྷན་མིང་དང་།
 ལྷན་ཁང་། མོན་པ། གཞུང་ཚན་ར། རྩེ་མིང་མིང་སྟོ་སྟོ། ལྷན་ལྷན་ལྷན་
 སྟོ་པཅས་ཀྱི་ལྷན་ངོས་ནས་མང་དུ་འག་གིས་བཟུང་། དེའི་སྟོ་ངོས་ནས་
 མི་ཁྲོན་དམག་དཔུང་གིས་བཟུང་། བན་ཚུན་དཔར་དམག་འབའ་ལན་མང་
 ལྷན། མཐར་མི་ཁྲོན་ཀྱི་དམག་དཔུང་ནས་མང་ནང་ལྷན་ལྷན་པ་ཆེ་པ་དང་།
 མཁོ་སྟོ་དུས་ཐོག་དུ་མ་འཁུར་པ། དམག་ཁྲིམས་ཞན་པ་མོགས་ཀྱི་ནང་གི་
 ལྷན་མཚན་ཆེས་མང་པས་པམ་ཉེས་ལྟར།

རབ་ལྷན་པལ་ལྷན་པའི་ཆུ་ཕྱི (1912) ལོའི་ཟླ་འཛམ་ ༡༠ ཉིན། ལྷ་
 ལའི་ཟླ་མ་མཚོག་ཀ་སྟལ་ནས་བོད་དུ་ཆིབས་ཁ་བཟུང་། ལྷ་གར་དུ་ཡོད་པའི་
 བོད་མི་དང་། དུམ་ཁི་དང་འབྲས་ལྷོངས་པའི་དཔོན་རིགས་མོགས་ནས་
 སེམས་སྦྱུལ་གསོལ་སྟོན་གཟུང་ལྷན་པ་མཉམས། དེ་ནས་ལྷ་ལའི་ཟླ་མ་སྟལ་བཟུན་
 ལྷ་མཚོ་དང་ཞབས་འཁྱེད་ལེར་སྟུང་དཔོན་རིགས་དང་པཅས་ལྷ་ལེའ་ལ་བཟུང་།
 ལྷ་མོ་རིན་ཆེན་མང་དང་། བལ་རི་ཚོང་དུ་སེམས། ལྷ་མ་མང་འཛམ་དང་
 འཁོག་པ་ཆང་གི་ཁམས་དམག ལེར་དམག་ཉེས་བཟུང་སྟལ་ཅམ་པལ་རིར་
 འཁུར། དེ་དག་གི་ལྷན་སྟུང་ལོག་ར་ལྷན་པལ་ལྷན་དེམ་པལ་མིངས་
 དཔོན་པར་སེམས། ལྷན་དེར་སྟོ་སྟུང་དམག་ཐག་ཡོངས་སྟུང་ལོད་སྟུངས་
 དཔོན་པ་དེར་ཟླ་པ་གཉིས་སྟུང་ཅམ་པལ་ལྷན། མཉམས་དེར་སྟོ་སྟུང་ཡོད་པའི་
 མི་ཁྲོན་ཀྱི་དམག་མི་ཆིང་ལོག་ཀྱི་དཔོན་ལྷན། ཟླ་ ༨ པར། པས་མ་མིངས་ནས་
 ཆིབས་ཁ་བཟུང་དེ་ཆོས་འཁོར་ཡང་ཅེར་སེམས། དེར་ཟླ་མས་རིང་པལ་ལྷན་
 ཉི། ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༤ ཉིན། སྟོ་སྟུང་སེམས་པའི་སྟུང་སྟུང་ཆུ་ལྷ་ཆུང་དམག་ལྷན་
 ཁྲི་པ་ཆེ་སྟོན་མིང་དུ་ཐོག་ལྷན་དང་། པལ་ལྷན་མོགས་ལེར་སྟུང་དཔོན་རིགས་

ཡོངས་ནས་བསྟུ་བ་གང་ལེགས་ལྟས། ཟྱི་ཆར་བའི་ཆར་ཐག་ཚད་ཀྱང་།
 བར་ཐིགས་བའི་ཐིགས་ཐག་མི་ཚད་ཅེས་བའི་དཔེ་ལྟར། རྒྱ་ལའི་བླ་མ་
 ལུའ་བརྟན་གྱི་མཆོ་རྟེན་ལ་ཐེགས་རྟེན་པོ་དེ་གི་དབང་བསྐྱར་གྲུལ་རིམ་བར་.....
 ལུའ་གྱི་འགལ་བ་དེ་ལྟར་ལས་རྟོག་འཁོར་ཆེ་བ་དང་། བའོན་གསལ་དོན་
 བ། རྟོང་ཅན་ཏུ་ལྟར་བ་ཉི་ལྱའ་བ་ལུའ་བརྟན་གྱི་མཆོ་དང་། བཤ་ཆེན་
 ཆོས་ཀྱི་ཉི་མའི་དབང་གི་འབྲེལ་བ་ཉིན་བཞིན་རི་རྩལ་ཏུ་སོང་བ་དང་།
 བརྟན་གྱིས་སྒྲིང་དཔོན་པས་མི་ཁྲོན་གྱི་དཔག་དཔུང་ལ་ལྟུང་རྒྱུར་རོགས་རམ་
 ལུས་ལྟུང་དཔོན་པའི་རྒྱ་དོན་ཡོངས་རྒྱགས་གཞུང་བཞེས་བཟང་། དཔེ་
 འདུན་ནམས་རང་གནས་ལྟ་ཟྱིར་སྟོག་ ཟླ་བཟང་དཔྱ་འདུལ་ནས་གོང་ས་
 མཆོག་ལྟར་སྟུང་ལྟེད་བ་དང་མི་ཁྲོན་དཔག་དཔུང་ལ་འགོག་གྲོལ་ལྟེད་བར་.....
 ལུས་རྟེན་པོ་དེས་པོད་དཔག་གི་དཔག་སྒྲིར་བཞོས། བཀའ་ཁྲོན་ཆེ་རོང་
 དབང་ལྟུང་ལྟུལ་པོའི་རྟོག་གཞིས་ནམས་ཁོ་བར་སྟད། ཟྱིས་ལྟ་ཆེ་རོང་ཟླ་
 བཟང་དཔྱ་འདུལ་ལས་སྟུན་བསལ་གནས་གང་ཡང་ཟེར། དེ་ནས་ལྟུལ་ཆེ་བ་
 ཆེ་སྟོན་སྒྲིང་ལ་ཏུ་ཐོག་སྒྲིང་ཆེ་པོ་དང་། རྟོག་གཞིས་མང་པོ་གསལ་རས་
 གནང་། སེར་རའི་བླ་སྒྲིར་འདམ་བརྒྱ་ཐོག་བརྒྱད་ཀྱི་སྒྱི་བྱུའ་བ་དང་།
 དགའ་ལྡན་བླ་སྒྲིར་མཆོ་རྟེན་དཔོན་བརྟོག་གཞག་ལྟུལ།

དེ་ནས་པོད་ཀྱི་རྒྱུང་གཞིས་ཡན་ཆད་ཀྱི་སེར་རྒྱ་དཔོན་རིགས་ཆོགས་.....
 འདུ་བཞོངས། སྟད་ཟྱིན་པོད་ཀྱི་སྒྱི་འབྲེལ་དང་། དཔག་དོན། བྱིམས་
 ལུགས་སོགས་རི་རྩལ་ལྟེད་དཔོན་པའི་རྟོང་རྟོག་ཐོལ་བྱས། པོད་ཀྱི་སེར་རྒྱ་
 དཔོན་རིགས་མང་ཆེ་པས་ཆེན་གོང་མ་ཆེན་པོས་པོད་ལ་འཛིན་པའི་སྟོན་ལུས་
 ལ་མོས་མཐུན་མེད་པ་ཅུ་ལས། པོད་འདི་ལེས་ལྟུལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ནས་ཁ་

བལ་གཏོར་པའི་འདོད་ཚུལ་ཙམ་ནས་མེད། ཡིན་ནའང་དེ་ཕྱིན་རི་དང་།
 ལྷ་ཅ་ལུ་མེས་འབྲངས་པ་ཏུ་ཤམ་གྱིས་ཐམས་པ་ལྷ་ལུ་ལྷོང་གིས་ཐོད་འདི་
 མེས་ལྷལ་དང་ཁ་བལ་ཏུ་བཏང་ཞི། བཅན་ལྷལ་རིང་ལུགས་པའི་མི་མེར་
 ལྷལ་ལུ་པ་ལྷུར་པའི་རེ་རན་བཅངས།

ཏུ་དེར་གྲུང་རྒྱ་མི་མེར་ལྷལ་ཁབ་མེ་ཅིར་ཏུ་དོས་ལྷ་དཔུ་བཞེས།
 ཡོན་ཏེ་ཁད་ཅུང་ལྷུང་ཆེན་པོར་བསྐྱོ་གཞག་ལུས། དེས་ཐོད་འདི་གྲུང་རྒྱ་མི་
 མེར་ལྷལ་ཁབ་ཀྱི་མངའ་ཁོངས་དང་། ཐོད་མི་དམངས་ནི་གྲུང་ཁོའི་མངའ་
 འབངས་པ་ལྷོན་མེད་ཡིན་ཞེས་ལུ་པ་བསྐྱགས་གནང་། ཆ་ཕྱི་(1912)ལོའི་
 སྤྱི་ཟླ་6ཆེས་14ཉིན། སྤྱི་ཁོན་དང་། ལུན་ནན་གྱི་དམག་དཔུར་ཐོད་
 སྐྱགས་ལྷ་དཔུར་སྤྱོད་དགོས་པའི་བཀའ་ཐབ། སྤྱི་ཁོན་གྱི་དམག་དཔུར་
 ཁམས་ལུ་འཕྱར་པའི་སྐབས་ལྷ་དཔུན་རི་བཅན་ལྷལ་རིང་ལུགས་པས་སྤྱོ་
 ཏམ་ཆེན་པོས་གྲུང་ཁོའི་ནང་མིད་ལ་མེ་ལུས་ཀྱིས་ཐོད་ལ་དམག་མི་གཏོར་མི་
 ཆོག་ཟེར་བ་དང་། ཐོད་ཀྱི་ནང་མིད་ལ་མེ་ལུས་ལྷུང་མི་ཆོག་ཟེར་བ་ཙམ་གས་
 གཏམ་འཆལ་མང་ཙམ་བཟོད། ལུ་སྐྱག་ཐམས་པས་ཀྱི་གནས་ལྷ་ལུར་པའི་
 ཡོན་ཏེ་ཁད་མིད་གཞུང་གིས་ཐོད་སྤྱོད་དམག་དཔུར་འགྲོ་མཆམས་འཁོག་.....
 དགོས་པའི་བཀའ་ཐ་ཐབ་ཐམས་མེད་ཀྱི་གནས་ལྷ་ལུར།

༥ མིམ་ལའི་ལྷས་ཆོགས་སྤོང།

མིམ་ལའི་ལྷས་ཆོགས་ཟེར་བ་ནི་དཔུན་རི་བཅན་ལྷལ་རིང་ལུགས་པས་
 མཐོན་ལྷམ་འཛེམས་མེད་ཀྱིས་གྲུང་ཁོའི་ནང་མིད་ལ་མེ་ལུས་ལྷུང་ཏེ་ཐོད་འདི་
 མིས་ལྷལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ནས་ཁ་བལ་གཏོར་པའི་སྐྱག་གཞའི་རན་ལུས་ཤིག་
 རེད། ལྷས་ཆོགས་འདི་ནི་རབ་ལྷུང་པ་ལྷ་ལུ་པའི་ཆ་ལྷར་(1913)ལོའི་

མོལ་གཏན་འཁེལ་བྱས་པ་ལྟར། མྱོས་ཆོགས་འགོ་རྒྱལ་མ་ཐག་ཏུ་བཤད་
ཟུང་པལ་འབྱོར་རྩི་རྒྱུ་དེ་འདུན་དོན་ཆེན་ཏུ་གྲགས་པ་གསལ་གསལ།

“དོན་ཆེན་དང་པོ། ཕྱིན་ཆད་རྒྱ་ཤོད་པར་རྒྱུ་ལ་ཐེ་ལྷན་
མི་བྱེད་པ་མ་ཟད། ཤོད་འདི་རྒྱལ་ཁབ་རང་བཙན་ཡིན་པར་ཐག་བཅད།
རྒྱལ་མཐོན་ཏུ་ལའི་སྤྲེལ་མ་རིན་པོ་ཆེ་ཤོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱི་ཡོངས་རྒྱལ་ཀྱི་.....
བདག་པོ་ཡིན་པར་ཐག་བཅད། ཀྱང་ལྷན་གྱི་བཞུགས་སོ་གཉིས་པ་ཕྱི་ལྷན་
འདས་པོ་1906ལོ་4ཆེས་7ལ་ཤེ་ཅིང་ཏུ་རྒྱ་ཕྱི་གཉིས་ཆིངས་ཡིག་ཏུ་གསལ་.....
འཛིན་སྐབས་ཤོད་ཀྱི་རྒྱ་ཆབ་དང་། བཅ་ཀ་ཐབ་རིགས་མེད་གཤིས་བཅི་
འཛིན་ཕྱིད་མི་རྒྱལ་པར་བརྟེན་རྒྱལ་ཁབ་གསུམ་ཀ་ནས་ཆ་འཛིན་མེད་པ་བྱེད་
རྒྱ་བྱས།

དོན་ཆེན་གཉིས་པ། རྒྱ་ཤོད་ཀྱི་ས་མཆོམས་ཐད་བྱང་ཤར་གྱི་ཡོངས་ས་
ཁོངས་མེ་ཅེ་སྐང་གི་རྩི་བཙུགས་དང་། ཤར་མ་ཆེན་མོ་མ་རའི་གངས་རི་རི་རྩ་
བརྒྱད་ལྷན་པ་དང་པོ། ཤར་རྩོམ་མཆོམས་བྱུང་བྱང་ཟེར་བའི་ལྷན་ཏུ་མཆོད་
རྟེན་དཀར་པོ་ཞེས་པ་བཅས་ཡིན་པའི་ཡོངས་ལྷན་པ་བཞི་དཔལ་དཔེ་.....
འབྱེད་བཞིས་པར་ཤོད་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཞིབ་ཆ་བྱང་རྒྱལ་ཀྱི་ལྷན་པ་རི་ཅེ། ཡལ་
རྟེན་ཏེ་རི་རི་ཅེ། མཆོལ་འདམ་རི་བརྒྱད་ནས་ཏྲ་ཤི་ཡི་རི་ཅེ། རྒྱ་ཁབ་རྩོ་མོ་
རི་ཅེ་ནས་མཆོ་རྩོ་པོ་ཤོད་བརྒྱད་སྐབས་ཁག་གསུམ་རྩོར་རྩོད་པའི་རྒྱུ་རི་...
ཞིང་ཆེན་ཀན་ལུ་རི་ས་མཆོམས་བརྒྱད། དེ་ནས་རྩོ་རྩོ་གསུམ་ཕྱིན་ཏེ་ཤར་རྩོ་
སར་འཕོ་ལོག་ ཏྲ་ཁོག་ ཉག་རོང་། རྒྱལ་རོང་རྒྱལ་ཁབ་བཙོ་བརྒྱད།
རྒྱལ་ལ། དར་མདོ་རྩོར་རྩོད་དེ་ནས་རྩོར་ཕྱི་ཤི་ཤོན་དང་ལྷན་ནས་ས་
མཆོམས་བར། དེ་ནས་ཤོད་ཀྱི་ས་མཆོམས་བརྒྱད་ལུ་པ་རི་དཔལ་རྟེན་བཅས་

ཞིབ་པ་བར་སྒྲུབ་པ་བྱོལ་མ་ཆ་རྒྱ་ཚུགས་ནས་རིམ་ཚས་ལ་མི་རྒྱུད་ཞེས་མིང་གསར་བཏགས་ཡོད་འདུག་པ་དེའི་ཁར་འཁོད་གྱིས་དང་། མི་རིགས་ནམས་ཀྱང་བོད་མི་ཡིན་གཤིས། ཕྱིན་ཆད་བོད་གཞུང་ཏུ་བདག་པ་དང་། ཨ་རི་མོང་གི་ཁྲལ་དབུལ་ནམས་ཕྱིར་སློག་ཕྱིད་རྒྱ་བྱས།

དོན་ཆན་གསུམ་པར། དབྱིན་པོད་ཆོང་གི་འགྲོ་ཡགས་སྒྲོར་འདས་ཨོ་1893ལ་1ཆེས་25དང་ཡང་འདས་ཨོ་1908ལ་4ཆེས་27ལ་བཞག་པའི་ཆིངས་གསལ་ནམས་དབྱིན་གཞུང་དང་། བོད་གཞུང་བཀའ་ཤོལ་གྱིས་ཕན་ཚུན་གཉིས་དགའི་བསྐྱར་བཅས་ཕྱིད་རྒྱར་རྒྱ་ཚུགས་ལ་མེ་ཆ་མེད།

དོན་ཆན་བཞི་པ། བོད་ཏུ་རྒྱ་དཔོན་དཔག་སྒྲོད་རྒྱ་ཁུ་ཕན་འཁོན་འབྲས་ཆེན་པོ་བྱས་པའི་མི་རིགས་ཡུལ་གཅིག་ཏུ་མཉམ་ཆོགས་ཕྱིད་རྒྱ་སྐར་ཡང་ཆོད་འབྲས་གྱི་རྒྱ་མ་ཟད། རྒྱ་གཞུང་ལའང་ཕོགས་འགྲོ་ཡས། བོད་ནས་ཡོང་འབབ་མེད་ཅིང་། བོད་གཞུང་གི་ཁེར་དང་བཅས་པར་འགྲོ་དོན་བརྒྱུ་བའི་གསལ་ལ་བརྟེན་འབྲལ་སྒྲུག་ཕན་ཚུན་བདེ་འཇགས་ཡུན་གནས་ཆེད་བོད་གྱི་ས་ཁོངས་ལ་རྒྱ་མི་ཨམ་བན་དང་། དཔོན་རིགས། དཔག་མི། མི་ཁེར་བཅས་འགྲོ་སྐད་མི་ཆོག་རྒྱ་མི་ཆོང་པ་བོད་གཞུང་གི་བཀའ་འབྲེལ་དཔོན་རིགས་ཀྱི་ལག་འཁྱར་མེད་པར་བོད་བསྐྱོད་མི་ཆོག

དོན་ཆན་ལྔ་པ། སོག་ཡུལ་ཏུ་འདར་རྒྱུ་བས་ཕལོན་རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་རྒྱ་ཕྱིར་གསུམ་པ་བསོད་ནམས་རྒྱ་མཆོ་མེད་ས་ཉི་ནང་བཞུག་བྱུང་སྐལ་ལྷ་སྐྱོད་ལར་རྒྱ་གཅིག་ཁལ་ཁ་རྗེ་བཙུན་དམ་པའི་རྒྱ་རྒྱུ་དོས་འཛིན་དང་ཞབས་ཞུ་ལ་དཔོན་རིགས་གཉོར་རྒྱ། ཆོ་ཨོ་བཀའ་ཤོག་སོགས་རྒྱལ་སྐུས་མ་ཟད། རྒྱ་སོག་ཡུལ་རྒྱ་ནས་གདན་ས་ཁག་ལ་ཤ་རྒྱུན་དང་དགོ་རྒྱུན་འབུལ་དངོས་ཚུན་

ཆེ་ཡོད་མཁུ་། ཞོང་གསལ་ལྟལ་གྱི་ནང་པའི་ཆོས་ལྟེན་ལྷ་མ་ག་རིགས་ནས་རྒྱ་
པའི་ལྷ་མ་རིག་པོ་ཆེའི་ཆོས་ཁྱིམ་ས་འཁྱུར་གྱིས་སོགས་ལམ་ལུགས་སྒྲུབ་བཞིན་
གནས་ཀྱི།

དོན་ཆེན་རྒྱལ་པ། རྒྱ་དཔོན་དཔལ་དང་། མི་མེར་བཅས་ནས་
དབང་གེད་གྱིས་པོད་གཞུང་སྐྱ་ཆས་དཔལ་དོན་འཕྲོག་འཁྱེད། གཤམ་
ལྷངས་ཉག་རོང་སོགས་སྤོང་གཞིས་འཕྲོག་ཉར་གྱི་དོན་པོ་བྲལ་འབབ། རྒྱ་
དཔོན་གཞུང་ཞབས་མི་མེར་དང་། ལ་དུགས་ཁ་བལ་བཅས་གྱི་མི་བསད་རྒྱ་
དོན་འཕྲོག་འཁྱེད་སྤོང་རྒྱལ་ཁང་པ་མེར་བསྐྱེགས་བཞིག་སྤོང་བཅས་དང་
བཞིན་གྱིང་འཁྱུར་བྱལ་མིན་ལ་གྱིན་ཆབ་འཕྲལ་སྤོང་གེད་རྒྱ་བཅས་གྱི་ཆོག་
དོན་པོད་པ་ལྷ་རྒྱུར། པོད་གཞུང་སྐྱ་ཆབ་ཤིན་སྤོན་བཤད་སྐྱལ། ཆ་ལྷང་
ལྷ་འཆེས་༡༡ལ། ” ཞེས་འཁོད། ཞོང་གསལ་ལ་རེ་འདུན་དོན་ཆེན་རྒྱལ་མེར་
བཞི། དཔུན་རི་བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་གྱི་རན་སྐལ་པོག་བཤད་སྐྱ་དཔལ་
འཕྱར་རྩ་རྩེ་སོགས་དཔུན་རིང་རྒྱལ་ཁྱི་ཁྱུང་གས་གྱིས་སྤོང་ཉམ་ཆེན་པོས་པོད་
འདི་མེས་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ནས་ཁ་བྲལ་བཏང་སྤྱི་མེར་བཅན་ཞེས་པ་དོན་
རྒྱ་དཔུན་རིང་མི་མེར་སྤོན་ལུ་བསྐྱར་ཆོས་ལྟེན་པའི་སྐོག་གཡོ་ཞིག་ཡིན་
པ་གསལ་པོར་མཐོང་བྱལ།

དེར་བཞེན་གྱུར་དབང་ཤིན་གཞུང་གི་སྐྱ་ཆབ་པོད་གྱི་གཤོན་རྒྱ་མེ་རྒྱ་
དཔུན་གྱིས་དགས་ལན་གནང་བ་འདི་ལྟར། “རྒྱ་པོད་གཉིས་འབྲེལ་བ་
ལྷང་བ་ནས་བཟུང་པོད་ལ་པན་བ་རྒྱ་ཆེ་དང་ལྷང་སྤོན་ལན་པར་བྱས་གཤིས།
སྤྱི་པོའི་རྒྱས་རབས་བཏུན་པར་རྒྱ་དཔལ་སྤོང་སོག་པར་སྤོབས། ཡར་སྤྱི་
མ་1602པོར་འཇིང་གིར་རྒྱལ་པོས་པོད་ལ་དཔལ་བྱངས་ནས་ཁོར་གྱི་.....

རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའི་མངའ་ཕོག་ཏུ་བསྟུན། རྒྱུ་མོ་1650ལོར་རྒྱ་ལའི་བླ་མ་
 དེ་བཞིན་གོང་མ་གྱུན་ཅེ་མཇལ་པར་འོངས་ཏེ་རྒྱ་ལ་ལྷ་པར་མཆོན་གསེལ་.....
 འཇའ་ས་དམ་ཁ་ཆུལ། ཡང་རྒྱུ་མོ་1717ལོར། རྒྱ་གར་གྱི་དམག་གིས་
 བོད་ཕུལ་བྱུང་པས་གོང་མས་དཔུང་རོགས་བཅར་སྟེ་པ་ལོལ་བ་ན་མས་བོད་.....
 ཉན་མྱིར་བསྐྱད། དེ་རྗེས་གོང་དམག་ལན་གཉིས་ཉམས། ཐེངས་གཅིག་
 ལ་གོང་དམག་ཆིག་ཁྲི་བརྒྱད་ཉམས་ཅན་འོང་སྟེ་ཡག་གིས་རྒྱན་པའི་དཔོན་པ་....
 ཉམས་བཞིགས་བཅར་བ་དང་། དཔོན་པོ་ལག་པར་གང་ཐེབས་འབྱེད། བོད་
 འདི་ཉ་ཅང་ཏུ་བྱུག་ཐབས་བྱད་ཀྱིས་སྤྱར་ཡང་རྒྱ་ནག་གོང་མར་དམག་རོགས་
 བཅོལ་བས་ལམ་མེད་དམག་མི་ཁྲི་ཆོ་ལྷ་བོད་ཏུ་བཟངས། གོང་དམག་ན་མས་
 རྒྱར་བསྐྱད། བོད་མི་དང་། བོད་ཀྱི་ས་ཆ་སྤྱར་ཆེད་རྒྱ་ནག་ནས་མི་སྡོག་
 མང་པོ་དང་། གཤེར་དུལ་ཡངས་མེད་བཅར་བའི་མོ་རྒྱལ་གི་རྒྱ་ནག་གི་
 དེབ་ཐེར་ཡིག་ཆ་གས་ནང་འཁོད་པ་སྟོན་ཅི། དབྱིན་གཞུང་གི་ཡིག་ཆ་ད་
 དེབ་ཁོངས་དང་། མིར་གྱིས་ཁྲིས་པའི་དཔེ་དེབ་སྟགས་ལའང་གསལ་པོར་
 འཁོད་ཡོད། ཉེ་ལམ་རྒྱ་བོད་དཔར་འཁོན་ཆོད་ཡོང་གྱིན་རྒྱ་ནག་ལ་ཁག་
 དཀྱི་མེད། རྒྱ་བས་མཁོན་རྒྱ་ལའི་བླ་མའི་མཆོད་བྱས་ས་དང་། དཔོན་རིགས་
 རྗེ་རྒྱལ་པོ་སྟགས་ཀྱི་དབྱེན་རྒྱུར་དཔྱགས་གིར་ལ་བཞེན་ནས་ཕྱུང་འདུག
 དེ་བཞིན་བོད་རྒྱལ་ནས་རྒྱའི་དཔོན་རིགས་མང་པོ་པགས་པ་གསོན་པོར་.....
 བཟུས་ནས་པས་ད་པ་སྟགས་རྒྱུད་དན་མང་ཅན་སྟེལ་ཞིང་། གོང་བྱས་ཉམས་
 བོད་རྒྱལ་གྱི་རྗེ་ཆིག་ན་མས་ཁས་ལེན་ཕྱིད་མི་སྤུབ་པའི་རྒྱ་རྒྱུན་གོང་ཏུ་.....
 བཀོད་པ་སྤུང་བོད་དོན་འདིའི་རྒྱར་ག་ལམ་གསལ་དོན་ཆོན་ཁག་ཅ་བརྒྱད་.....
 ཕྱིད་དཔོན་པ་ཉི།

གཅིག་ལ།

ངོས་གཤམ་གསལ་མིང་རྟགས་འཁོད་པ་ན་མས་ནས་
རྒྱགས་རྫོང་མཐུན་པའི་རྫོང་ནས་བོད་རྫོང་མ་འདི་བཞིན་རྒྱ་ནག་གི་མེར་རྒྱལ་.....
ཁབ་ཀྱི་ས་ཆའི་ནང་ཏུ་གནས་ངེས་ཡིན་པ་ཆ་འཛིག་བྱ་རྒྱུ་དང་། བོད་
གཞུང་དབྱིན་གཞུང་གཉིས་ཀའི་ཐད་ནས་འདི་ལ་དཔྱད་གཞིན་སོགས་མི་.....
ཕྱིད་པའི་ཐུང་རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ཁམས་ལ་དཔར་བྱུང་གང་ཡོད་ལ་བོད་རྒྱལ་
ནས་ཡུར་ཐུང་ལམ་བཞིན་བཅི་གནས་དཔོན་རྒྱུ་དང་། དེ་དག་ལ་དབྱིན་
གཞུང་ནས་ཡུར་ཆ་འཛིག་མཛད་རྒྱུ། རྒྱ་ནག་གི་མེར་རྒྱལ་ཁབ་གཞུང་ནས་
ཡུར་བོད་ཡུལ་དེ་བཞིན་རྒྱའི་ཞིང་ཆེན་ཏུ་བསྐྱར་བཀོད་མི་ཕྱིད་པ་ཁམས་མེན་.....
བྱས་དབྱིན་གཞུང་ནས་ཡུར་བོད་རྫོང་མ་མ་བོད་ཀྱི་ས་རྒྱ་ཆ་ཤས་དབྱིན་.....
ཁོངས་སུ་བཞེས་རྒྱུ་མེད་པ་བྱས།

གཉིས་ལ། རྒྱ་ནག་གི་མེར་རྒྱལ་ཁབ་གཞུང་གིས་བོད་རྟ་ལྟ་ཏུ་ཨམ་
བན་གཅིག་བརྒྱ་གཞག་བྱས་ཏེ་བཞག་ཆོག་པ་དང་། དེ་ལ་ཐུང་ལམ་ཀྱི་
ཆོད་དཔར་ཐོབ་ཐང་གང་ཡོད་ཐུང་རྒྱ་ལྟར་ཕྱིད་དཔོན་ལ་སྐྱ་ཡུར་རྒྱ་དམག་
ཉིས་ཉྱེད་རྒྱག་བརྒྱ་བཞག་པ་དེ་ཐོག་ནས་ཆིག་ཉྱེད་རྟ་ལྟ་ཏུ་འཛིག་རྒྱུ། དེ་
འཕྲོས་ཆིག་ཉྱེད་རྒྱག་བརྒྱ་ས་གནས་ཨམ་བན་དེའི་འདྲོད་མོས་ལྟར་འཛིག་.....
རྒྱ།

གསུམ་ལ། བོད་རྒྱལ་ནས་ཕྱི་རྒྱའི་ལས་དོན་དང་། དམག་དོན་
ཕྱིད་རྫོང་རྫོང་རྒྱ་ནག་གི་བཀའ་སློབ་ལྟར་ཕྱིད་རྒྱ། ཡང་ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་སུ་འབྲ་
ཞིག་དང་འཕྲོས་མོལ་བྱ་དཔོན་ཅང་རྒྱ་གཞུང་མ་བརྒྱད་པར་མི་ཕྱིད། བོན་
ཡུར་ཕྱི་ལ་1906རྒྱ་9ཆོས་7ཉིན་དབྱིན་བོད་ཆིངས་ཡིག་དོན་ཆོན་ལྟ་པ་.....
ནང་གསལ། དབྱིན་རིའི་ཆོང་རའི་དོན་དམ་པ་དང་། བོད་ཀྱི་དཔོན་རིགས་

ཕན་ཚུན་སྤྱད་འཕྲད་ཆོང་དོན་སྐྱོར་འཕྲོས་མོལ་དགོས་རིགས་ལ་དགག་བྱ་.....
མེད།

བཞི་ལ། བོད་སྤྱི་གསལ་ནས་བོད་དོན་ཁག་དང་མི་སེར་རྒྱ་སྤྱི་གསལ་
དགར་བ་ཡོད་རིགས་མཁུན་གསལ་བཅོན་བརྒྱལ་བྱས་རིགས་དང་། རྒྱ་
དངོས་གཞུང་བཞེས་བྱས་རིགས་ན་མས་དགོངས་བྱངས་ཀྱི་བཅོན་འདོན་དང་།
རྒྱ་དངོས་མིར་སྤྱོད་བྱེད་རྒྱ་བྱས།

ལྔ་ལ། བོད་སྤྱི་གསལ་གྱི་འཆར་གཞི་དོན་ཚན་ལྔ་པ་དེ་སྐྱོར་བཀའ་མོལ་
མཛད་ཆོག

དྲུག་ལ། དེ་ལྟེང་ཆོང་གི་འགྲོ་བྱ་གསལ་སྐྱོར་གྱི་ཆིངས་ཡིག་ཕྱི་ལ་1893
ཟླ་12ཆེས་5དང་ཡང་ཕྱི་ལ་1908ཟླ་4ཆེས་ལ་ཆོང་གི་འགྲོ་བྱ་གསལ་གྱི་.....
ཆིངས་ཡིག་ན་མས་ལ་བསྐྱར་བཅོས་བྱ་དགོས་བྱུང་ཆོ་ཆོང་མ་ཞིབ་མོལ་གྱིས་ཕྱི་
ལ་1906ཟླ་4ཆེས་27ལ་རྒྱ་ཕྱི་ནས་བོད་དོན་སྐྱོར་བཞག་པའི་ཆིངས་ཡིག་...
དེའི་དོན་ཚན་གསུམ་པ་ལྟར་བཀའ་མོལ་གནང་རྒྱ།

བདུན་ལ། རྒྱ་ནག་དངོས་གནས་དང་། བོད་ཀྱི་ས་མཆོམས་དེ་
བཞིན་ད་ལྟ་འདི་ནང་ཉ་གས་ལམ་རོབ་བཞོད་དེ་བྱུར་སྤུལ་ཁྱས་ཡོད་པའི་.....
བླན་ཅན། ཕྱི་ལ་1913 མཇུ་བར་ཏུ་རིག་30ལ་ཞེས་འཁོད།

གུང་དབང་མིང་གཞུང་གི་སྤྱི་ཚབ་བློན་དཔེ་རྒྱལ་གྱིས་ཆོག་འཇམ་དོན་...
ཟབ་ཐོག་བོད་འདི་གུང་གོའི་མངའ་ཁོངས་བརྩོན་མེད་ཡིན་པས་སྤར་སྤོལ་.....
ལྟར་བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་གཏོང་དགོས་བྱུགས་དང་། གུང་དམག་བོད་ཏུ་
བཅའ་སྡོད་བྱེད་དགོས་པ། བོད་ཀྱི་ཕྱི་འབྲེལ་དང་དམག་དོན་ལས་དོན་
སྐྱོར་གུང་དབང་མིང་གཞུང་ལ་གསེར་སྤྲོན་མི་སྤྲོན་པར་རང་མཆོམས་ཀྱིས་.....

ཐུང་ཐུལ་ཁབ་གང་ཞིག་ལའང་འབྲེལ་གཏུགས་མི་ཚད་ཅེས་ནན་བཤད་.....
མཛད། བོད་ཁྱི་དཔོན་རིགས་དང་། མི་མེར་གླུང་དཔྱར་ལ་སློང་དཀར་བ་
ཡོད་རིགས་ལ་བསྟུང་འདོགས་ཀྱིས་བཅན་འཇུག་བྱས་པ་མཐའ་དག་འཕམ་.....
ཏུ་སློང་བཞུལ་དང་དངོས་པོ་ན་མས་མྱིར་སློང་དགོས་པ་མི་རེ་བ་བཏོན། འོན་
ཀྱང་དཔྱིན་རིའི་རྗེས་འབྲངས་པ་བཤད་སྟུང་པལ་འཁྱར་རྟོ་རྗེ་སོགས་ནས་ར་
ཆ་ཁྲིལ་མེད་ཀྱིས་བོད་མེར་བཅན་ཡིན་ཐུལ་སྟོར་རྒྱན་འཁྱོངས་བྱས་སྟབས།
ཀྱང་དཔྱར་གི་སྟུང་ཆ་བ་རྟན་དཔྱི་སྟན་དང་། བོད་ས་གནས་ཀྱི་འབྲུས་མི་
དཔལ་འཁྱར་རྟོ་རྗེ་དབར་འཁོན་ཚོད་མང་ཅམ་གྱིང་། རྟག་པར་ཏུ་རྒྱ་བོད་
ས་མཆ་མས་མེར་བའི་སྟོར་སན་ཚུན་མཐུན་བཤམ་མེད་པའི་གནས་ལྷ་གྱུར།

རྒྱས་དེར་དཔྱིན་རིའི་འབྲུས་མི་མཛད་ཁ་མ་རྒྱུད་གིས་སྟོན་ཚུད་ནས་ག་.....
ཐོག་བྱས་པ་ལྟར། བར་འཇུག་བྱེད་མཁན་ཀྱི་རང་རྩལ་བརྟན་ཉེ་ཆིངས་
དན་འཆར་ཐིན་དོན་ཆན་བཅུ་གཅིག་བཏོན་པ་འདི་ལྟར།

“དོན་ཆན་དང་པོར། ལུང་ཐོ་གསལ་བའི་ཆིངས་ཡིག་ནང་གང་ཡོད་
དེ་ད་ལྟའི་ཆིངས་ཡིག་འདི་ལ་བསྒྱུར་བཀོད་ཏུ་འགོ་གཞི་འཕ་མ་མཐུན་པ་གོ་.....
རྟག་ཏུ་ལུང་བའི་རིགས་མ་ཡིན་པའི་ཆོག་གཞི་གང་ཡོད་ལ་སན་ཚུན་དོ་.....
བདག་གཞུང་ས་ན་མས་ནས་བཙི་འཛོག་གནང་དགོས།

དོན་ཆན་གཉིས་པར། དཔྱིན་གཞུང་དང་། རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་བོད་
སྟོངས་འདི་བཞིན་མྱི་རྒྱར་རྒྱ་ནག་གི་མང་འཁོངས་ཡིན་དབང་ཅིས་ཀྱང་།
བོད་ཁྱི་མའི་ནང་དོན་རྒྱལ་ཁག་རང་བཅན་ཡིན་པ་མཐུན་ཚོད་ལྟར་ཆ་འཛོག་
གནང་ནས་མང་འཁོངས་ས་མཆ་མས་ལ་དཔྱེ་འཁྲི་དང་། བོད་ཁྱི་མའི་ནང་
དོན་དབང་ལུས། རྒྱ་ལའི་བླ་མའི་སྐྱེ་སྐྱོད་ས་འཛིན་དང་། ཁྲི་གསལ་

སྐྱེས་ལ་མེ་ཆོག་གསུམ་ནས་མི་ཕྱིད་པར་ཆོད་དཔར་གང་ཡོད་ཆོད་མ་ལྟ་
 རྒྱུ་ཐོད་གཞུང་རྒྱལ་ཁབ་རང་ལ་གནས་སྤོང་ཁས་ལེན་བྱས། རྒྱ་ནག་གཞུང་
 བསྐྱེད་པུལ་འདི་ཉིད་རྒྱའི་ཞིང་ཆེན་རྒྱ་མི་བསྐྱེད་པའི་ཁས་ལེན་བྱས།
 དབྱིན་ཇིའི་གཞུང་ནས་ཀྱང་ཐོད་དང་ཐོད་སའི་ཆ་གསལ་ཅམ་ཡང་བདག་མི་
 ཕྱིད་པ་ཁས་ལེན་བྱས།

དོན་ཆོད་གསུམ་པར། རྒྱ་གར་རྒྱལ་ཁབ་དང་དེ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཕན་
 བས་དང་། ཐོད་གཞུང་ས་འབྲེལ་ལ་བཞེན་ས་མཆོམས་ཉེ་འདབས་བདེ་
 འཇགས་དང་། ཐོད་རྒྱ་ཆབ་སྲིད་གཏན་གཏན་དགོས་པ་དབྱིན་གཞུང་ལ་
 རྒྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པར་ཆ་གནས་བྱུང་དོན་རྒྱ་ནག་གཞུང་ས་ནས་ཆིངས་
 ཡིག་འདིའི་དོན་ཆོད་བཞི་པའི་ཆེན་པོ་ལྟར་མ་གཏོགས་ཐོད་ཕྱི་མར་དམག་
 མི་མི་གཏོར་བ་མ་ཟད། ཞི་དྲག་དཔོན་རིགས་མི་འཛོག་པ་དང་། རྒྱ་ནག་
 གི་མི་མེར་ས་ཞིང་འདེབས་འཁོས་ཀྱི་ཐོད་རྒྱ་གཞིས་ཆགས་གཏན་ནོད་ཕྱིད་མི་
 འཇུག་པར་ཁས་ལེན་བྱས། རྒྱ་ནག་གི་དཔོན་དམག་དེ་འདྲ་ཆིངས་འདི་
 བཞེན་ཉམས་འཛོག་སྐབས་ཐོད་ཕྱི་མའི་ནང་ཡོད་ཅུང་། ཟླ་གསུམ་མི་
 འབྱུངས་པར་ཕྱིར་འབྲེན་བྱེད་རྒྱ། དབྱིན་གཞུང་ནས་ཀྱང་འདས་ལོ་1904
 ཟླ་9ཆོས་7ལ་དབྱིན་ཐོད་དཔར་བཞག་པའི་ཆིངས་ཡིག་གི་འབྲུ་དོན་ལྟར་མ་
 གཏོགས་ཐོད་ལ་ཞི་དྲག་དཔོན་རིགས་མི་འཛོག་པ་དང་། སྤྱི་ཆབ་ནམས་ཀྱི་
 སྤྱི་ཐུང་ལས་ལྟག་པའི་དམག་མི་མི་འཛོག་པ་མ་ཟད། མི་མེར་ས་ཞིང་འདེབས་
 འཁོས་ཀྱི་གཞིས་ཆགས་གཏན་ནོད་ཕྱིད་མི་འཇུག་པར་ཁས་ལེན།

དོན་ཆོད་བཞི་པར། ཡོང་གསལ་དབྱུད་མཆོམས་བྱུང་ཅུང་ལྟ་སར་རྒྱ་
 བས་དཔོན་པོ་ཆེ་བ་གཅིག་བཞག་སྐོལ་འཇུག་པར་སྤྱི་ཐུང་བཙས་མཆོངས་

དང་བཅས་པ་སྐྱམ་བུ་ལས་ལྷག་པ་གཏན་ནས་བཞག་མི་ཚག་པ་བྱས་ཡོད།

དོན་ཚན་ལྔ་པར། བོད་སྐོར་རྒྱ་ནག་དང་བོད་རྒྱལ་ཁག་གཉིས་ནང་
ཚག་ལ་ཆིངས་ཡིག་དང་། གན་རྒྱ་བཞག་མི་ཚག་པ་མ་ཟད། རྒྱལ་ཁག་
གཞན་དག་དང་ཡང་མི་འཛིག་པ་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་བྱས་ཡོད།
ཡིན་ཀྱང་དེའི་བོད་གཉིས་པར་ཕྱི་ལོ་1904ལྷ་9ཆས་7བཞག་པའི་ཆིངས་
ཡིག་དང་། ཕྱི་ལོ་1904ལྷ་4ཆས་27ལ་དེའི་དེ་དང་། རྒྱ་ནག་པར་
བཞག་པའི་ཆིངས་གི་འབྲུ་དོན་ལྟར་དེའི་གཞུང་དང་ཆིངས་གན་བཞག་.....
ཚག་པ་བྱས་ཡོད།

དོན་ཚན་རྒྱུག་པར། དེའི་དེ་དང་། རྒྱ་ནག་པར་ཕྱི་ལོ་1906ལྷ་
4ཆས་27ལ་བཞག་པའི་ཆིངས་གསལ་དོན་ཚན་གསུམ་པ་དེ་བཞིན་བཅི་.....
འཛིག་མ་དགོས་པ་བྱས་ཡོད། དེའི་བོད་པར་ཕྱི་ལོ་1904ལྷ་9ཆས་7ལ་
བཞག་པའི་ཆིངས་ཡིག་དོན་ཚན་དགུ་པའི་ང་ཡིག་པར་རྒྱལ་ཁག་གཞན་དག་
ལ་ཞེས་པ་དེ་ནང་རྒྱ་ནག་ཚུད་པ་བྱས་ཡོད། རྒྱ་ནག་གམ་རྒྱལ་ཁག་དག་
ཉེ་གཞན་དག་ལ་གནང་བའི་ཆོང་བྱས་པ་དེ་ཐབས་དེ་ནང་བཞིན་དེའི་
ཆོང་རྒྱ་ལ་ཡང་གནང་དགོས།

དོན་ཚན་བརྒྱན་པའི། ཀ་པར། ཕྱི་ལོ་1893དང་ཕྱི་ལོ་1908ལ་
བཞག་པའི་ཆོང་གི་འགྲོ་ལྷགས་ཆིངས་ཡིག་ན་མས་ལ་བཅི་འཛིག་མེད་པ་ཕྱིད་
རྒྱ་བྱས། ཁ་པར། ཕྱི་ལོ་1904ལ་བཞག་པའི་ཆིངས་ཡིག་གི་དོན་ཚན་
གཉིས་པ་དང་། བཞི་པ། ལྔ་པའི་འབྲུ་དོན་ལ་བཅི་འཛིག་ཡོད་པའི་ཆོང་
ཏུ་བོད་གཞུང་ནས་དེའི་དེ་གཞུང་དང་། བོད་ཕྱི་མང་ཆོང་གི་འགྲོ་ལྷགས་
གསལ་བཟོ་ལམ་མེད་བྱ་རྒྱུ་འཁལ་ལེན་བྱས་ཡོད། ཡིན་ཀྱང་རྒྱ་གཞུང་དང་

མ་བཟུན་པར་ཆིངས་ཡིག་འདིར་བཟུར་བཅས་སུ་འགྲོ་གཞིའི་ཆོད་གི་འགྲོ་.....
ལུགས་ཆིངས་ཡིག་མི་འཛོག་ཕྱ་བས།

དོན་ཚན་བརྒྱད་པར། དབྱིན་པོད་གཉིས་པར་ཁྱིམ་1904ཟླ་9ཚེས་
7ལ་བཞག་པའི་ཆིངས་ཡིག་འདི་དོན་བཞིན་པོད་གཞུང་ལ་བཀའ་མོལ་བྱ་.....
དགོས་ཐུང་ན་ཕྱལ་ཅེ་ནས་ཡིག་འགྲུལ་ལ་སོགས་པས་ཐག་ཚད་མིན་ཡོད་.....
འདུག་པ། ལྷུ་ཅེར་བཞུགས་པའི་དབྱིན་གཞུང་སྐྱ་ཆབ་སྐྱ་སྐྱར་བྲིད་ནས་
ཉ་སར་འགྲོ་ཆོག་པ་བྱས་ཡོད།

དོན་ཚན་དགུ་པར། ཆིངས་ཡིག་འདིར་ཅ་འཛོག་བདེ་ཆེད་རྒྱ་བོད་ཀྱི་
ས་མཆོམས་ས་ཁྲ་རྒྱར་ཡོད་ལ་ཉ་གས་དམར་པོ་བོད་ནང་མ་དང་། ཁྱི་མའི་ས་
མཆོམས་ལ་ཉ་གས་སྟོན་པོ་བརྒྱབ་ཡོད་པ་ཉར་ཡིན། ད་ལྟའི་ཆིངས་ཡིག་
འདིའི་ཆོག་དོན་གང་ཡོད་ཅུང་། བོད་ནང་མར་བོད་གཞུང་གི་དབང་ཆ་
སྟོབ་ཐང་ཡོད་སྐྱུ་ཆོར་མ་རང་འཇགས་ལ་ཉ་ག་དོན་དགོན་ཁག་སོ་སོའི་ཁྱ་.....
མ་བསྐོ་གཞག་དང་། ཆོས་ལྗེའི་སྐོར་སོགས་བཟུར་བཀོད་ཀྱི་དབང་ཆ་ཆོར་
མར་གཞོད་འགལ་ཉ་མ་ཆག་རྒྱ་མི་འགྲོ་བ་བྱས་ཡོད།

དོན་ཚན་བརྒྱད་པར། ད་ལས་ཆིངས་ཡིག་འདི་བཞིན་དབྱིན་ཡིག་དང་།
ལྷུ་ཡིག་ བོད་ཡིག་ན་མས་ཡིག་ར་བཟུར་སྐབས་སོ་བསྐྱར་ཉན་ཉིག་བྱས་ཡོད་
པ་སོ་སྐྱུགས་ཡིག་སྒྲིང་བྱང་ན་དབྱིན་ཡིག་རྒྱ་གསལ་བ་དེ་རང་ལ་སོར་གནས་
བྱ་ཕྱ།

དོན་ཚན་བརྒྱ་གཅིག་པར། ཆིངས་ཡིག་འདི་བཞིན་ལག་ཉ་གས་བརྒྱབ་
པ་ནས་བཟུང་བཅི་འཛོག་བྱ་ཕྱ། ཆིངས་ཡིག་འདི་བཞིན་དབྱིན་ལྷུ་བོད་
བཅས་ཀྱི་ཡི་གེ་འདུ་གསུམ་དེའི་ཆོག་སྐྱ་ཆབ་སོ་སོའི་ཐམ་ག་དང་། མིང་

ཉམས་འཁོད་ཡོད། སིམ་ལར་ཕྱི་ལོ་1914ལ་ལྷ་ལ་རྟ་རིམ་གསུམ་གྱི་
ལུགས་མི་སེར་གྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལོ་གསུམ་པའི་རྒྱ་བ་བརྟན་པའི་ཆོས་གསུམ། བོད་
ལུགས་ཤིང་རྟག་རྒྱ་ཡུལ་༡༠ལ། ” ཞེས་འཁོད།

ཁོང་གསལ་ཆིངས་དན་འཆར་ཟིན་དོན་ཆོན་བརྒྱ་གཅིག་དེའི་ཚོག་ནས་
གསལ་ལོ་མཐོང་ལྟར་ཡང་། དབྱིན་རིའི་རྒྱ་ཆོལ་ཆེན་ཁ་ལྷན་པོ་གསུམ་གྱིས་
བར་འདུམ་བྱེད་པའི་ངར་རྒྱལ་རྟོན་པ་ཅན་ལས་དོན་ཅུ་གཙོ་རྒྱུ་འི་རྒྱར་བར་...
བརྟན་ནས་མཆོ་སྟོན་དང་། སིའི་ཁམས། ཀན་གུལ། ཟི་ཁོན། ལུ་
ནན་བཅས་ཀྱི་བོད་རིགས་གནས་ལུས་ས་ཆ་མཐའ་དག་བོད་ཁོངས་སུ་.....
བཞེས། དེ་ཡང་ཕྱི་ནང་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་སྟེ། འཕྲི་རྒྱུ་ལྟར་དོན་སྤྲུལ་ལ་
བོད་ཕྱི་དང་། འཕྲི་རྒྱུ་ལྟར་དོན་སྤྲུལ་ལ་བོད་ནང་ཞེས་མིང་བཏགས།
བོད་ནང་གི་ས་གནས་སུ་བོད་རྒྱན་མོང་ནས་དོན་པ་བྱེད་དཀོས་པ་དང་།
བོད་ཕྱི་ནི་གྲུང་གོ་དང་ཁ་བལ་ཏེ་སྤེར་འཛིན་བྱེད་དཀོས་ཟེར་བ་འདིའི་རོ་སྟོ་
ནི་མདོན་གྲུམ་འཛེམས་མེད་ཀྱིས་བོད་འདི་མེས་རྒྱལ་གྱི་མངའ་ཁོངས་ནས་ཁ་
བལ་གཏོང་ཆིས་བྱེད་པ་ཞིག་རེད།

དུས་དེར་ཡོན་ཏེ་ཁང་གི་གཞུང་ཉ་མས་རྒྱུང་བཤམ་མེད་ཀྱི་གནས་སུ་...
རྒྱུངས་ཏེ། དབྱིན་རི་བཅོན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པར་མཁུང་ཅེ་ཁ་གཏད་ཀྱིས་
འཐབ་ཚོད་བྱེད་མི་མོད་རྟེན། ཁོ་པ་ཆོས་མཛོ་བར་དཔུང་རྒྱུད་ཀྱིས་ཆིངས་
དན་འཆར་ཟིན་དོན་ཆོན་བརྒྱ་གཅིག་ཆེན་གཞིར་འཛིན་ཚོག་ སྤེར་ཡང་
ཆིངས་དན་འཆར་ཟིན་དོན་ཆོན་བརྒྱུད་བརྟན་ནས་གྲུང་དབྱང་གི་གཞུང་...
གི་རྒྱ་ཆོལ་དན་དབྱི་རྒྱལ་ལ་བཅོན་ཤིང་ཀྱིས་མིང་ཉམས་འཁོད་དཀོས་པ་རྒྱུད་...
པ་རྒྱར་དན་དབྱི་རྒྱལ་གྱིས་དེར་མིང་ཉམས་པ་གོད། གནས་རྒྱལ་དེ་རྒྱལ་

བར་གྱི་ཆོག་མཚན་པར་མོག་པ་ཤོད་འཕུལ་བྱུང་ཡོངས་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་.....
 དཔངས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་གཙང་པོ་ཅན་གྱིས་རོ་སྒོལ་བྱས་པ་ལ་བར། ཡོན་མེ་
 ཁད་མིང་གཞུང་ལའང་ཁ་རྩུང་དྲག་པོ་བཟང་པས། ཡོན་མེ་ཁད་གྱིས་ཆིངས་
 དན་དེར་ཆོག་མཚན་རྩོད་མི་རུས་པ་དང་། དྲན་དེའི་ཐུན་ལའང་ཆིངས་
 རོན་རོ་མའི་ཆོག་མིང་རྟགས་འཁོད་མི་ཆོག་པའི་ཤལ་ལ་པ་ལྟར། ལྷན་
 དབྱར་མིང་གཞུང་གི་འཕུས་མི་དྲན་དེའི་ཐུན་ནས་ཆིངས་དན་རོ་མའི་ཆོག་.....
 མིང་རྟགས་རྩ་བ་ནས་ལ་ཤོད་པར་བཞེན་ཅན་ཁ་རྩུང་དང་། ཤལ་དུ་
 དཔལ་འབྱུར་རྩི་རྩིས་གསར་བའི་སྒོ་ནས་ཆིངས་དན་ལ་མིང་རྟགས་ཤོད་པ་
 དང་འབྲེལ་ཞར་བྱུང་ས་ཁའི་ཆོག་དེའི་པོད་ས་མཚམས་ཅན་ཁ་རྩུང་ཞེས་
 པའི་ས་མཁོ་ཤོད། ཡོན་ནའང་སེམས་ལའི་ཆིངས་ཡིག་དེར་ལྷན་དབྱར་
 མིང་གཞུང་གི་འཕུས་མིས་མིང་རྟགས་རྩ་བ་ནས་ལ་ཤོད་ཏུ་བས་འདི་ནི་.....
 སེམས་འགལ་གྱི་ཆིངས་ཡིག་ཅིག་དང་། རྒྱལ་བཙོང་ཆིངས་ཡིག་ཅིག་ཡིན་
 པ་སྟོན་ཅི། དེའི་ཤི་བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་ལྷན་ཤོད་པོད་ལ་བཅན་
 འཕྱུལ་བྱས་པའི་དཔང་རྟགས་ཤིག་ལྱང་ཟེད།

དུས་དེར་པོད་རྩོགས་ནས་མཚན་ཞབས་རྩི་རྩིས་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་ལྟ་.....
 བཟང་། པོད་དང་ཕྱི་ཆོག་དཔར་པོད་ཆོག་གྲོས་མོལ་ཆོད་ཡིག་དོན་ཆན་
 བཟུན་བཞག་པའི་ནང་དོན་མདོར་བསྐྱུས་འདི་ལྟར།

“དང་པོ། རྒྱ་ལ་ཁྲ་ལ་མཚོག་ནས་ཆོག་པའི་རང་རྒྱུང་གི་དཔར་ཆ་
 ཁས་ཁྲངས་པ་དང་།

ལུགས་ལ། ཆོག་པའི་མིང་གཞུང་གིས་པོད་ཀྱི་རང་རྒྱུང་དང་ཆོས་
 ལུགས་ཀྱི་ཕྱིད་པོ་རྒྱ་ལ་ཁྲ་ལ་མེར་བཅན་ཡིན་པ་ཁས་ཁྲངས་པ།

གཞུགས་པ། བོད་སྐད་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ནས་དགེ་བྱུགས་པའི་ཚེས་དང་
འཕེལ་ཡོང་ཚེད་གཅིག་ལྟར་བྱི་ཕྱིད་ཐལ་ལ་སྤེལ་དགོས་པ།

བཞི་པ། རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་པའི་ཡིད་གཞུང་ཕྱི་ནང་གར་མར་དགའ་
རལ་ཆེ་བ་དང་ཉེན་པའི་གནས་སྤྱུ་ལྟར་པས་ཐན་ཚུན་དཔར་རྒྱལ་རྒྱུར་ནས་...
གནས་ཡོང་བ་ཕྱིད་དགོས།

ལྔ་པ། རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་པའི་ཡིད་གཞུང་གིས་ཚུགས་སྐོམ་པའི་མངའ་
རིག་ཏུ་རྒྱལ་བ་སྤོར་ཡོང་གིས་ཐན་ཚུན་སྤྱུར་རྒྱུ་བ་ཕྱིད་དགོས།

རྒྱལ་པ། དངོས་རྒྱུ་དང་སྤྱུགས་དགར་ནས་རང་ཚོས་ཆོང་བརྒྱུར་
ཕྱིར་ཆོག་པ་མ་ཟད། ཐན་ཚུན་ཆོང་ལས་ལས་བྱུངས་གསར་བ་འཛུགས་
དགོས།

བརྒྱན་པ། ཆོང་ལས་ཚོག་གི་དུལ་བྱན་དཔར་ཆ། ཡིད་གཞུང་
དང་ཆོང་ལས་ལས་བྱུངས་ནས་ཁས་བླངས་ཆེ་གཞི་ནས་བྱས་པ་ཡོད་”ཅེས་...
འཁོད། བོད་སྐད་དཔར་སྐོས་ཐོལ་ཆོད་ཡིག་པལ་ག་པ་དེས་དཔྱིན་རི་བཅན་
རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་ཁོད་ལ་འཛིན་པའི་དམིགས་པས་ལ་དཔར་ཆར་གཞོད་...
རྒྱན་ཚོག་པས། དཔྱིན་རི་དང་ཁོད་ས་གནས་ཡིད་གཞུང་གི་མཐོ་རིམ་དཔར་
བརྒྱུར་པ་དཔར་ལའང་འགལ་བ་བྱུང་། སྐམ་པའི་ཆོགས་འདུའི་རྗེས་སུ་
དཔྱིན་རིས་ཁོད་ལ་ཚོགས་རམ་ཕྱིད་པར་ཁ་གཡར་ནས་གསར་སྤྱུགས་ཆོས་...
རྒྱར་དང་། ར་ལུལ། བརྒྱ་མར་སོགས་ཁོད་ཕྱི་ས་ཆ་མང་པོ་ཉམ་བཟུང་བྱས་
པ་སྤྲོས་ཅི། ཞི་པའི་ཐལ་ལ་པའི་ནས་ཁོད་འདི་ཁོ་པ་ཆོད་མི་མེར་སྤེལ་
ལུལ་ཏུ་བརྒྱུར་པའི་ཐལ་ལ་སྤྱུགས་གསར་བ་འཛིན་པ་བཅས་སོ།

༡ ཡིད་འཛིན་ཕྱི་ཕྱིད་ཐལ་ལ་གསར་བ་དང་། མར་དག་པའི་ལམ་ཏུ་

བསྐྱེད་པའི་སྒྲུབ།

ཀླུ་དབང་ཕྱུང་བ་ཉམས་ཀྱི་མཆོ་སྐྱེས་ཀྱི་གར་རྩལ་ལྟ་བུ་དེར་བཞུགས་པ་.....
སྐབས་དེར་རབས་ཀྱི་འཛུགས་སྐྱེད་དང་། འབྲུལ་ཆས། ཆོན་རིག་ལག་
ཆས་སྐོར་མང་པོ་དངོས་སྒྲུབ་གཟིགས་པས། བོད་ཀྱི་ཁྱེཾ་ཆོགས་དངོས་འབྲེལ་
མོང་སྒྲེལ་གཏོར་དཔྱོད་ན་དེར་རབས་ཀྱི་ཆོན་རིག་ལག་ཆས་དང་། དཔག་
དཔུང་རིས་ཅན་ཞིག་དཔྱོད་རིས་ལས་སྐོར་བཟུབ་ཉེ་ཉེ་ལྟ་མོ་ཁོ་ནར་གསལ་བ་...
འདི་བས་བཞིན་བསྐྱེད་ན་མི་འགྲིག་པ་གསལ་བོར་མཆེན། དེར་བཞིན་བོད་
ཀྱི་ཁྱེཾ་ཆོགས་མོང་རྩེལ་བའི་ཕྱིད་ཐབས་གསར་པ་འགའ་ཞིག་ལག་བཟུར་.....
གཏན་འབེབས་གནང་བ་འདི་ལྟར། རབ་ཕྱུང་བཙུ་ལུ་ཤིང་ཉམས་
(1914) མའི་མོ་མཆུག་རྩེ་ཆོར་ལྷ་བཟང་དག་འདུལ་བོད་དཔག་གི་.....
དཔག་ཀྱི་དང་། མའི་རི་ཁྱི་སྐྱོན་དཔག་ཀྱི་ཚུར་བར་བསྐོ་གཞག་ཆུལ།
དཔེན་རིའི་ཀླུ་བསྐྱེད་འོག་བོད་དཔག་བཙུགས་ཀྱི་དང་ཀྱི་བསྐྱེད་བཏང་།
དཔག་མི་ཁྱི་གཅིག་ཅམ་བཅུགས། དེ་དག་དཔག་སྐར་ཁག་ཉི་ཤུར་བསྐོས་
ཉི་མདའ་དཔོན་དང་། ཅ་དཔོན་བཟུ་དཔོན། ཞལ་རོ་(ཁྱི་དཔོན་མང་
ཟེར) བཅས་གསར་རྩེ་བསྐོས། དེ་རིས་དཔེན་རིས་ཀླུ་ལ་ཆེར་དཔག་དཔོན་
སྐོབ་ག་བཅུགས། བོད་དཔག་གི་དཔག་དཔོན་ནམ་ཁོ་པ་ཆོའི་ཀླགས་ཀྱི་
གསོ་སྐྱེད་བྱས། རབ་ཕྱུང་བཙུ་ལུ་ཤིང་མོས་(1915) མའི་ཕྱུང་རོས་
པ་རིག་འཛིན་རྣེ་རྣེ་དང་། སྐྱོན་མོར་མཆེན་རབ་ཀྱུན་བཟང་། རྒྱིད་སྐུ་
དབང་འདུས་ནོར་བུ། སྐྱོག་མཁར་བསྐྱེད་ནམས་ཀླུ་པོ་བཅས་མཐོ་རིམ་
པའི་སྐུ་ལྟ་བུ་བཞི་དཔེན་རིའི་ཀླུ་པ་ལྟན་ཏུན་ཏུ་སྐྱོག་ལས་དང་། རྒྱག་ཏར།
གཏོར་ལས། དཔག་དོན་བཅས་སྐོབ་སྐྱེད་ཕྱིད་བར་བསྐྱེད། དེ་དག་གི་

འགོ་ཁྲིད་ཀྱི་ཆིན་པ་ལྟར་གར་རྩོམ་ཆེ་ཆུང་གཏོང་གནང་མཛད། ལཱ་ཁྲིམ་
 གྱིས་བཅུ་མཇུག་པའི་ཐོད་ཀྱི་སྒྲིབ་ཆད་དང་ད་ལྟ་ཞེས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དེའི་ཐེངས་.....
 བར་བཀོད་དོན། “མཐོ་རིམ་གྱི་ཕྱུ་ཕྱུ་བཞི་འུ་བཅུ་ལོ་ན་གན་ཤོས་སྒྲིག་
 བཀའ་བས་དཔག་ལས་སྦྱར་བ་དང་། དཔག་སྒྲིག་ནང་ཁྱེད་ཀྱི་བ་བཅུ་
 ལྟ་གཙམ་སྦྱར་བ་དང་བཅས། སྒྲིག་པ་མཐོ་རིམ་གྱི་ཐོད་ལ་ཕྱིར་ལོག་ལོ་ན་
 ཆུང་ཤོས་ལྟར་རོས་པ་ནི་སྦྱར་ལྟར་འཛུགས་ལ་རིག་པ་རྩོམ་པ་ཞིག་ཡིན། དེས་
 སྒྲིག་ལས་སྦྱར་ཉེ་སྦྱར་འབྲས་གང་ལེགས་སྦྱར། དེ་མིན་གཞིས་སྦྱོར་སྦྱར་ལ་
 བཅོལ་འབྲུག་ཞན་པས་སྦྱོར་འབྲས་དེ་ཅུང་ལྟར་མེད”ཟེས། ལྟར་རོས་པ་
 ཤོགས་སྒྲིག་ཆེས་ཕྱི་ཐོད་ཀྱི་ཕྱིར་ལོག་ ཕྱི་རོལ་དང་རང་སྐད་གི་རྒྱ་མཚན་མཐའ་
 དག་ལ་བརྟེན་དེར་རབས་ཀྱི་ཆོན་རིག་ལག་ཆལ་བྱུང་གང་ལ་གཏོང་བྱུང་མེད་...
 ལྟར་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་འུ་ཐོད་སྒྲིངས་ས་མཐོའི་ཐོག་སྒྲིག་ཁང་ཆུང་ཁྱེད་ཞིག་.....
 གསར་ཁྱེད་བཅུགས། ས་གནས་མང་པོར་གཏོར་རྩོམ་འཛུགས་ཕྱིན་པའི་བྱ་
 བ་མང་ཅུང་ཤིས་སྦྱར་བ་བྱུང་། དེ་ཞེས་རྒྱ་གར་ཁྱེད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་གྱི་ཕྱུ་ཕྱུ་
 མང་པོ་ཆོན་རིག་ལག་ཆལ་སྦྱར་བར་གཏོང་གནང་མཛད། རྩ་ཞེས་ཀྱི་སྒྲིག་
 འབྲུལ་ཁང་ཤོགས་གསར་ཁྱེད་བཅུགས། མེ་འབྲུག་(1916)ལོར། ལྟ་ས་
 སྒྲིབ་ཆིས་ཁང་བཅུགས། དེའི་དུས་ཁྲིད་ཀྱི་མཐའ་དབང་མཁུན་རབ་ལོ་རྩ་
 བརྒྱ་གཞག་ཆུང་པ་དང་། ས་གནས་ཁག་ནས་ཐོད་སྒྲིག་མང་པོ་བརྒྱུད་ཐོག་
 རིག་གནས་སྦྱི་དང་། ལྟར་པར་སྒྲིབ་ཆིས་ཀྱི་གཞུང་ལྷན་སྦྱར་བ་བྱས་ཏེ་
 ཐོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཐོད་ཀྱི་སྒྲིག་པར་རྒྱས་པ་དེས་ཅན་ཐོན། ཐོད་རྩ་ལྟ་
 སྒྲིགས་གཞན་ནས་འབྲེན་མི་དགོས་པར་ཐོད་རང་ནས་ཐག་གཅོད་བྱུང་པའི་...
 ཆེད་ཀྱི། རྩ་ཐག་(1923)ལོར་རྩ་ཐོད་ཀྱི་རྩ་ཐོད་འདེབས་ལས་ཀྱི་

ཚོད་ཉུང་ལ། དེའི་འགོ་ཁྲིད་ཏུ་ཅུ་དཔོན་ལས་ཚན་པ་བྱ་ལས་པ་སྐལ་བཟང་
 བསྐོ་གཞག་སྟུང་། ཡང་འདི་ལོ་ལྷ་སར་དུ་ཡི་མིའི་དམག་སྐར་བཅུ་གསལ།
 ལྷ་སའི་རྒྱ་གསལ་བཞིར་ཚོ་ཁང་རེ་དང་། སྤང་ལམ་གཙོ་བོ་ཁག་ལ་ཉེན་རྟོག་
 པ་བཞག དེའི་འགོ་ཁྲིད་ཏུ་བསྐོས་ན་ལས་ལེགས་ལྡན་(ལེགས་ལྡན་པ་ཅེ་པ་
 ཡང་ཟེར) དང་། ཚེ་རྒྱུད་མཁྱེན་རབ་ཀྱན་བཟང་བསྐོ་གཞག་སྟུང་། ཤིང་གྲང་
 (1925) ལོར་རྒྱ་གཞུང་གསར་ཏུ་བཅུ་གསལ། དེའི་འགོ་ཁྲིད་ཏུ་ཚེ་རྒྱུད་
 གསལ་པ་ཚོས་རྒྱལ་དང་། ཤོད་རྒྱུད་སྐལ་བཞི་བ་བསྐོས། དེ་རྗེས་དེ་ལྟལ་
 ཁང་གསར་ཏུ་བཅུ་གསལ།

དེ་བཞིན་བོད་ཁྱི་སྲིད་དབང་གཅིག་སྟུང་ཡོང་ཆེད་སྲིད་སྟོན་ལས་.....
 རོགས་པ་སྐོ་བའི་ལམ་སྟོལ་གསར་ཏུ་གཏོད། ཏུམ་དེར་བཤད་ཞེས་ཆར་
 གཏུམ་(བཤད་སྟུང་དང་། ཞེས་ཁང་། ཆར་ཁྱིམ) དང་། སྤང་མཁུན་གྱིས་
 རྩ་རྗེས་ཏུ་སྲིད་སྟོན་ལས་རོགས་མཛད། དེར་བཀའ་ལག་གི་སྲིད་ཅན་བྱ་བ་
 གང་ཅིར་ཐེ་བྱུང་བྱེད་པའི་དབང་ཆ་ཡོད། ཤོད་རྒྱུ་སྐལ་བའི་བོད་དམག་རྒྱ་
 བཟེད་དང་། བཟོ་གྲ། རྩོམ་གྲ། རྒྱ་གཞུང་གི་ལས་གསར་འདུགས་བྱེད་
 པའི་ནོར་སྲིད་ཡོང་བའམ་ཐག་གཙོད་ཡོང་ཆེད་བལ་ཤོ་དང་། ཆ་ཤོ།
 བཀས་ཤོ་སོགས་བསྟུ་བའི་དཔུ་ཁྲལ་ལམ་ལུགས་བཅུ་གསལ། དེས་བོད་ས་
 གནས་སྲིད་གཞུང་དང་། དཔོན་སྡེ་ཁག་དབང་འགལ་བ་བྱུགས་ཆེན་ལངས།
 ལྷ་ག་པར་ཏུ་བཅུ་ཆེན་གྱི་མངའ་འོག་དཔོན་སྡེ་ཁག་དང་། སྤང་བ་སོགས་
 བས་ས་ཞིང་དང་འབྲོག་སྡེ་མང་པོ་བདག་བསྐྱར་བྱས་ཐོད། བོད་ས་གནས་
 སྲིད་གཞུང་ལ་དཔུ་ཁྲལ་ཅི་ཡང་སྟོད་མི་དཔོན་ལྷན་དཔུ་ཁྲལ་ལམ་སྟོལ་.....
 གསར་ཏུ་གཏན་འཁེལ་གནང་བ་དེས་ཁོ་པ་ཚོའི་ཁོ་ཕན་ལ་གཏོད་འཆོ་བྱུགས་

ཆེན་མོག་པས་པག་གིས་རྒྱན་པའི་བླ་མར་དང་། བོད་ས་གནས་མིང་གཞུང་
 དབར་འགལ་བ་ཆེས་ཆེར་ཆེན། དེ་ནས་ལྷགས་བྱ (1921) མར། མོགས་
 ཁར་གསར་ཏུ་པུའུ་གཡ་ཏེ་པག་གིས་རྒྱན་པའི་དཔག་མོགས་འབྲུ་ཁལ་བྲི་.....
 གཅིག་པུའུ་དཔག་པའི་བཀའ་ཐབས་ལྟ་བུས་བོད་ས་གནས་མིང་གཞུང་དང་།
 པག་གིས་རྒྱན་པའི་བླ་མར་དབར་གྱི་འགལ་བ་མཐུན་ཐབས་མེད་པའི་གནས་
 ལྷུ་ལྟ་ཏེ། རྒྱ་པག་ (1923) མའི་ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་གྱི་མཆན་མོ་པུ་
 ཆེན་ཆོས་གྱི་ཉི་མ་སྐུ་འཁོར་དང་བཅས་པ་མེས་ཀྱལ་ནང་ཁུལ་ཏུ་ཕྱིས་ཕྱལ་ཏུ་
 ཐེབས།

རུས་དེར་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སྤར་ལས་རྒྱ་ག་འཛིང་ཆེ་པའི་གནས་སྐྱོ་.....
 ཟུར་བཞི། སྤྱི་འཛིན་གྱི་ཕྱིད་ཐབས་གསར་བ་མང་ཙམ་སྒྲེལ་བ་དང་། དུམ་
 ཁལ་ལས་ལྷགས་གསར་ཏུ་གཏན་འཁེལ་གནང་བ་མོགས་ལ་བཞེན་དཔོན་སྒྲོ་
 ཁག་དང་། རྒྱུར་པ་འགའ་ཞིག་གི་ཁེ་སྤོང་ལ་གནོད་རྒྱུན་མོག་པས་ཡིད་མ་
 རངས་པར་ཟུར་བ་དང་གཅིག་ སྤྱི་ཆོན་ལས་རྒྱ་གསར་པུའུ་གསར་པས་པག་འགག་
 གི་དབར་ཆ་རྒྱར་ཏུ་ཆེན་པས་པག་འཛོན་དང་། རྒྱ་པུ་མ་དཔར་འགལ་བ་
 ཆེས་ཆེར་ཆེན་པ་དང་གཉིས། བོད་ཀྱི་དབར་འཛིན་པ་ནང་ཁུལ་སྤྱི་དབར་
 འཕྲུག་རེས་ཕྱིད་པའི་འཐབ་ཚད་སྤར་ལས་རྒྱ་ག་འཛིང་དང་། རྒྱ་རར་ཅན་
 ཏུ་ཟུར་བ་དང་གཟུགས། བའོ་ཟུར་ཁུལ་ཏུ་བོད་དཔག་དང་མི་ཁྲོན་གྱི་དཔག་
 མའི་དབར་ཟིར་ཆ་ཡང་ཡང་ལངས་བ་དང་བཞི། དེ་ཕྱིན་རི་བཅན་ཀྱལ་རིང་
 ལྷགས་པས་གཡོ་རྒྱུ་འཛུར་བར་བཞེན་ནས་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་དབར་དཔེན་.....
 རྒྱར་དཔུགས་ཤིང་དང་། བོད་ཀྱི་ནང་སྤྱི་ལ་ཁེ་ཕྱུས་མོག་ཁོ་པ་ཆའི་རྗེས་
 འཕྲངས་པས་བོད་ཀྱི་སྤྱི་དབར་ཡོངས་སྐུ་ཁ་མོ་བཟུར་ཐབས་ཕྱིད་པ་དང་སྤ་

བོད་དམག་གི་དམག་ཁྲིའི་གོ་གནས་ལས་ཐལ། ལྷན་པ་བར་དམག་ཁྲི་བསྒྲི་
 གཞག་སྒྲལ། ཡིན་ནའང་ཁོ་པ་ནི་འཛེམ་ཐང་ཞན་པ་དང་། སྤྱིད་ལུགས་
 ཆེ་བའི་ཉལ་ཐག་ཨ་པ་ཞིག་ཡིན་པས། རྟོན་ཏུ་དམག་ཁྲིའི་དབང་ཆ་དམག་
 ཏུང་ལུང་ཤར་གྱི་ལག་ཏུ་སྤྱར་ས། དེ་ནས་གོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་ལྟར།
 དཔྱིན་རིས་བཅུ་གསུ་པའི་རྒྱལ་ཆེ་དམག་དཔོན་སྟོབ་གྲ་མཆོམས་འཛིག་བྱས།
 གསར་བའི་སྤྱིག་འཛུགས་ནང་ཞུགས་མཁན་དམག་དཔོན་རྣམས་གནས་.....
 དབྱུང་བཏང་། དཔྱིན་རི་བཅུན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པའི་ཁྱིད་བསྐྱར་གྱི་སྒྲིག་
 གཏོ་རན་བྱུང་ཐལ་བའི་རུལ་ཏུ་བཞགས།

དཔྱིན་རི་བཅུན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་ཞི་ཏུག་གཉིས་ཀྱི་ཕྱིད་ཐབས་ལ་...
 བཞེན་ནས་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་ཏུ་ཐོད་གྱིན་དང་ཁྱིད་ལ་ཐེ་བྱུས་བྱས་ཏེ།
 ཁོ་པ་ཆེད་མི་མེད་སྒེལ་ལུལ་ཏུ་བསྐྱར་བའི་སྒྲིག་གཏོར་རན་བྱུང་དེ་རྒྱལ་.....
 དབང་ལུང་བཞུན་རྒྱ་མཆོས་སྤར་ནས་གསལ་ཤོར་མཆིན། རབ་ལུང་བཞུ་
 ཏུག་པའི་ས་འབྲུག་(1928) ལོའི་དཔྱན་ཏུས་ཁྱ་མ་སྐུལ་དང་ཐུངས་ཀྱིས་...
 རྒྱ་ནག་རི་ཐོ་ཆེ་ལུང་བཅའ་སྟོད་ཐོད་གྱི་མཁན་པོ་སྟོ་བཟང་པ་སངས་དང་།
 དེ་རིམ་པ་ཅིང་གཤིན་གྱི་ཉེ་དགའ་ཐོན་ཕྱིན་ཆགས་སྤྱིར་གི་མཁན་པོ་.....
 དཀོན་ཚུག་འལུང་གནས་རྣམ་གཉིས་ནན་ཅིང་ཏུ་གཏོར་གནང་མཛད། ཉན་
 ཅིང་གྱུར་དབྱུང་ཁྱིད་གཞུང་ལ་བཅི་བཀུར་ཏུ་བའི་ནམ་པ་བཞུན་པ་ཅམ་མ་...
 ཐང། རྒྱ་ལའི་སྤྲ་མ་རང་ཉིད་ལ་དཔྱིན་རིང་མཉམ་འབྲེལ་དང་། མེས་རྒྱལ་
 ལ་འཁོན་འཛིན་ཕྱིད་པའི་བསམ་སྒྲུབ་ཆ་བ་ནས་མེད་ཅེས་བབས་ཁེལ་ཞུས།
 དེ་བཞིན་པས་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ཐོད་ཏུ་ཕྱིར་ཐེབས་མཛད་ན་དགའ་བསྐྱུ་རྒྱ་...
 ཡིན་ཞེས་གསུངས། དེ་རིམ་གྱི་མིན་ཏང་གྱུར་དབྱུང་ཁྱིད་གཞུང་གི་ཅུང་

གྲུང་ཅང་ཅེ་མེས་རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་མཆོག་ལ་ཐུག་བེད་གཅིག་བསྟུང་། རྩ་རྩེས་ཀྱི་
 ལུ་མན་ཆེན་དང་། མཐུན་པོ་དཀོན་ཅོག་འབྱུང་གནས་པོད་ལ་མངགས་ཏེ་
 སྐྱོ་མེན་ཏང་གྲུང་དབྱང་མིན་གཞུང་དང་། པོད་ས་གནས་མིན་གཞུང་དབང་
 གྱི་འབྲེལ་བ་བསྟུར་གསོ་བྱེད་ཚུགས་སྐྱོད་ལོས་མོལ་མཛད། རུས་དེར་སྐོ་
 མེན་ཏང་པོད་ས་གཞུང་ཡོན་ལྷན་ཁང་གིས་པོད་ཀྱི་གནད་དོན་རི་རྒྱར་བྱས་.....
 ཏེ་ཐག་གཅོད་བྱེད་དཀོས་ཟེར་བའི་དྲི་བ་དོན་ཆེན་བརྒྱད་བཏོན་པ་འདི་.....
 རྒྱར།

“དང་པོ། པོད་དང་གྲུང་དབྱང་གི་འབྲེལ་བ་ག་འདྲ་བྱས་ཏེ་བསྟུར་
 གསོ་བྱེད་དཀོས་སམ།

གཉིས་པ། གྲུང་དབྱང་གིས་པོད་ལ་དབང་བསྟུར་གྱི་དབང་ཆ་ག་འདྲ་
 བྱས་ཏེ་འཛིན་དཀོས་སམ།

གསུམ་པ། པོད་ས་གནས་རང་སྐྱོང་གི་དབང་ཆ་ག་འདྲ་བྱས་ཏེ་གཏན་
 འབེལ་བྱེད་དཀོས་སམ།

བཞི་པ། རྒྱ་ལའི་དང་པཎ་ཆེན་གྲུང་སྐོ་སྐོ་མེན་ཏང་ནང་ཞུགས་སམ།

ལྷ་པ། རྒྱ་ལའི་དང་པཎ་ཆེན་པོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྐོ་གནས་དང་དབང་
 ཆ་རྒྱར་བཞིན་བྱེད་དམ། ཡང་ན་གསར་རྒྱ་གཏན་འབེབས་བཟོ་དཀོས་
 སམ།

རུག་པ། པཎ་ཆེན་པོད་རྒྱ་མིག་ན། རྒྱ་ལའི་མཆོག་ནས་བསྟུ་བ་
 ག་འདྲ་བྱེད་དམ།

བརྒྱན་པ། ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་བྱེད་བདེ་བའི་ཆེད་རྒྱ་ལའི་ལྷ་མ་
 བས་ནན་ཅིང་རྒྱ་དོན་གཅོད་ཁང་འཛུགས་སམ།

བརྒྱད་པ།   བོད་ཚུགས་ནས་ཡུང་དབྱང་ལ་ད་རུང་འེ་བ་གང་ཞིག་
ཡོད་དམ། ” ཞེས་འཁོད།

ཁོང་གསལ་གྱི་དོན་ཚན་ཁག་ལ་དྲིས་ལན་སྤུལ་བ་དང་། བོད་ས་གནས་
ཡིད་གཞུང་གིས་ཡུང་དབྱང་ཡིད་གཞུང་ལ་བཙུག་ཏུ་བའི་ཆམ་པ་བརྟན་
བ་སྒྲིལ་ཅི།

རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆུགས་ཏུ (1930) ཡོད། བཀའ་བོ་དགོན་
ཅོག་འཕྲུང་གནས་ནས་ཅིང་རུ་བཅའ་སྡོད་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཁབ་འབྲས་མིར་བསྐོ་
གཞག་སྒྲུལ། ཆུགས་ཏུ (1930) ཡོད་ཆེ་༡༢པར་གོ་མིན་ཏང་ཡུང་དབྱང་
ཡིད་གཞུང་གི་བོད་སོག་ཚུ་ཡོན་ཏན་ཁང་གིས་ཤེས་གོ་ཡོད་དང་། ཡུང་ཡིག་
ཐའན་ཡུན་ཐུག་ཆུ་གར་བརྒྱད་བོད་རུ་བཏང་ཡང་། འཕྲས་མི་ཤེས་གོ་ཡོད་
ཆེ་ཡུང་རུ་འཕྲུང་ཤེས་པ་དཔྱད་པ་རྒྱུགས། ཡུང་ཡིག་ཐའན་ཡུན་ཐུག་
སར་ཆེ་ཤེས་ཡིད་བཟད་ཡུང་དོན་གནད་གར་ཡང་ཐག་གཅོད་མི་བྱུང་པར་
མཐར་ཐུང་ཡོག ཆུགས་ལུག (1931) ཡོད། རྒྱལ་དབང་སྤུལ་བརྟན་ཆུ་
མཚོ་མཚོག་ནས་ཆུ་ལ་ཁྲིམས་བརྟན་འཛིན་སོགས་ནས་ཅིང་རུ་ཐང་གས་གཏོང་
སོག་ནས་ཅིང་རུ་བཅའ་སྡོད་བོད་ཀྱི་དོན་གཅོད་ཁང་དངོས་ཡུ་བཅུགས།
བོད་ས་གནས་ཡིད་གཞུང་དང་ཡུང་དབྱང་ཡིད་གཞུང་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་
ཐུང་ལས་ཡང་རྒྱལ་འགྲོ་འགོ་ཆུགས། ཆུགས་ལུག (1931) ཡོད་ཆེ་ཆེ་9
ཆོས་18ཉིན་དང་། ཆུ་ཆེལ་(1932) ཡོད་ཆེ་ཆེ་28ཉིན། ཐ་
རྒྱལ་ཡུ་རི་ཡིན་བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་རང་རྒྱལ་རུ་བཅན་འཛུལ་བུས་
ཆུ་པས་རྒྱ་ལའི་ཆེ་མ་དང་། པུ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ཆམ་གཉིས་ནས་ཡུང་དབྱང་
ཡིད་གཞུང་ལ་རྒྱུ་ཐུང་ཐུང་མཐར་གཅིག་རུ་བྱས་ཏེ་རི་ཡིན་བཅན་འཛུལ་པར་

རོ་སྐལ་གྱི་དཔེ་ནས་པ་བརྟན། བདོར་ན། རྒྱལ་དབང་ལྷན་པ་བརྟན་ཆུ་
 བཅོམ་སྐྱེ་ཆེད་སྟོན་ཐུང་པར་གསུམ་ཏུ་སྦྱིན་པར་གང་མའི་གནས་ཚུལ་ཏུ་ཅང་་་་
 རྟོག་འཁོར་ཆེ་བས་ལོས་རྒྱལ་གྱི་གཅིག་ལྷན་ལ་གནོད་པའི་བྱ་བ་དེ་ལུང་་་་་་་་
 བཟང་ཡོད་ཅུང་། ཁོང་གིས་ཐོད་གྱི་སྒྱུ་ཚགས་གོང་སྒྲེལ་གཏོར་བ་དང་། རྒྱ་
 ཆེད་མི་དཔངས་ལ་ཐན་པའི་བྱ་བ་རྒྱ་ཆེ་མཛད། རྒྱལ་གཅེས་རིང་ལུགས་གྱི་
 རྟོན་སྟོན་པས་ན་མ་ཡང་མི་འདོར་པར་རང་འབྱུང་གྱིས་སྐྱེས་ལྷན་འབྱུང་མི་་་་་་
 མངགས་ཏེ། ཐོད་ས་གནས་མིན་གཞུང་དང་ལྷན་དབྱང་མིན་གཞུང་པར་གྱི་
 འབྲེལ་བ་བརྒྱར་གསེམ་མཛད། བན་ཅིང་ཏུ་བཅའ་སྟོན་ཐོད་གྱི་དོན་གཅོད་
 ཁང་དངོས་ལྷན་བཅུགས་པ་ཚགས་རྒྱལ་གཅེས་བཅན་སྐོལ་གྱི་བྱ་སྟོན་རབ་དང་་
 རིམ་པ་སྒྲེལ་སྟབས་དུམ་རི་བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པ་དོ་ཆ་ཁ་སྒྲེངས་གྱི་་་་་
 གནས་ལྷན་རྒྱུངས་ཏེ་བལ་ཐོར་རན་སྐུལ་གྱིས་ཐོད་གྱི་མཐའ་མཚམས་ལྷན་གྱིར་ཆ་
 ཡང་ཡང་བསྐྱངས། ཐོད་དང་བལ་ཐོད་དཔར་སྐྱར་ཡང་དཔག་འབྱུག་
 ཡངས་སོ།

༡༠ རྒྱལ་པ་ལྷན་པ་བརྟན་ཆུ་མཚོ་དགོངས་པ་ལྷན་པས་འགན་པ་་་་་
 དང་། རྟོན་མཚོ་ལྷན་ཐོད་ཏུ་ཐེབས་པ་ཚགས་སྟོར།

རབ་ལྷན་བཅུ་ལྷན་པའི་རྒྱ་བུ (1933) མོད་ཟླ་༡༠ཆེས་༢༠ཉིན།
 རྒྱལ་དབང་ལྷན་པ་བརྟན་ཆུ་མཚོ་བཟང་བུ་58ལ་ཐེབས་ཏེ་གཟིགས་ཁྲི་མཐའ་་་་་
 ཅན་ཏུ་ལྷན་པའི་གཏམ་རན་ཚོས་འཕལ་ཐོད་སྐྱོངས་སྟོན་མི་སྟོན་ཐོངས་སྟོན་
 ལྷན་པ་སྐལ་གྱི་ཁྱེད་ཁྱེད་ཀྱང་ཏུ་སྐྱོངས། བཀའ་གས་ནས་བརྟན་གསུམ་རིང་
 དཔོན་རིགས་ན་མས་ན་རྒྱན་འདྲེགས་མི་ཚོགས་པ་དང་། ཁང་པར་དར་སྟོན་
 འདྲེགས་མི་ཚོགས་པ། ཤེལ་ཡོལ་ཁ་ཁ་བརྒྱུ་པ་མི་ཚོགས་པ། རྒྱུས་རྒྱ་མཐའ་

དག་ཕྱོད་ཆུ་ཁ་ཁ་སེལ་སེལ་ཕྱོད་མི་ཆོག་པ་ཚགས་ཀྱི་བཀའ་པལ། དེ་
 བཞིན་སེལ་བས་དགའ་གསུམ་དང་། མྱིར་བཞི་ཉེ་ཀྱུན་བདེ་མྱིར། བཏུན་
 རྒྱལ་མྱིར། ཆེ་མོན་མྱིར། ཆེ་མཆོག་མྱིར་ཚགས་དཔོན་ཕྱེ་ཁག་ནས་
 ཞབས་རིམ་ལེགས་པར་བརྒྱབས། དེ་རྗེས་གཏུར་མཇལ་བཏར་ཕྱེ་སེལ་བས་
 དགའ་གསུམ་དང་། མྱིར་བཞི་ཉེ་འཕྱུས་མི་དང་། ཡལ་གཞིས། བཀའ་
 མོན། རྒྱལ་རྒྱལ། གསོལ་གཞིམ་མཆོད་གསུམ་ཚགས་མེར་རྒྱ་དཔོན་རིགས་
 ཡོངས་དང་། ལ་གནས་ཁག དཔོན་ཕྱེ་ཁག རྫོང་གཞིས་ཁག་བཅས་
 ཀྱི་འཕྱུས་མི་ནས་མཇལ་དར་དང་། གཤེར་གཏུར་གི་ཞལ་འདེབས་ཀྱང་
 རུལ།

དེ་ནས་མོ་འདིའི་རྒྱ་བ་བཅུ་གཉིས་པར་བཀའ་ཤག་ནས་ཆོགས་འདུ་.....
 བསྐྱོར། རྒྱལ་བ་བཅུ་གསུམ་པའི་གཤེར་གཏུར་བཞེདས་ཚུགས་སྐྱོར་གྲོས་
 མོལ་བྱས། འཕྱུས་མི་ན་མས་ནས་མགིན་དབྱངས་གཅིག་ལྷུང་གིས་རྒྱལ་བ་
 མཆོག་ནས་པོད་འབངས་ལ་པན་བ་རྒྱ་ཆེ་མཛད་པས། རྒྱལ་མཆོག་ལྷ་བ་
 ཆེན་པོའི་གཤེར་གཏུར་འཛམ་སྐྱིར་རྒྱན་གཅིག་ལ་དཔེ་བླངས་ཏེ་གཤེར་.....
 གཏུར་གར་ལེགས་བཞེདས་དཔོན་པའི་རེ་བ་བརྟོན་བ་ལྟར། འཕྱལ་ཏུ་ལས་
 བཟོ་བསྐྱོརས་ཏེ་གཤེར་གཏུར་ཆེ་མོ་བཞེདས་འགོ་བཙམས། གོ་མིན་ཏར་
 ཀྱང་དབྱར་མྱིར་གཏུར་ལ་རྒྱལ་བ་ལྷུང་བཏུན་རྒྱ་མཆོད་པོད་པ་རྒྱ་རན་ལས་
 འདས་ཚུལ་སྐྱོར་གཤེར་ལྷན་ལྷོན།

རྒྱ་ལའི་རྒྱ་མ་དཔོན་པ་རྫོགས་འཕྱལ་པོད་ཀྱི་དབང་བརྒྱར་གལ་རིམ་...
 ནང་ཁུལ་མིན་དབང་འཕྲོག་ལོན་ལྟེན་པའི་འཕམ་ཆོད་ལས་མཛད་.....
 གསལ་དོད་པ་དང་། རྫོང་ག རྫོང་ཅན་ཏུ་ལྷུར། དེ་སྐྱོ་ལའི་རྒྱ་མ་

ཞལ་བཞུགས་པའི་སྐབས་སྤྱུན་བསལ་ཀུན་འཕེལ་ལགས་དང་། ཅིས་
 དཔོན་ལྷན་གྱི་ཤར་རྩི་རྩི་ཆེ་ཆུལ། ཆ་རྩི་རྩི་བཟང་དག་འདུལ་(སྤྱུན་བསལ་
 གནས་གང་ཡང་མེད) བཅས་དབང་སྤྱུགས་ཏུ་ཅང་ཆེ་པས་བཀའ་ལྷོན་དང་།
 ལེར་སྤྱུ་དཔོན་རིགས་མང་པོ་ཡིད་མ་རངས་པར་བྱུང་། ད་ལྟ་འཛོན་ལན་
 ལྷག་པའི་མོ་སྐབས་ཉིད། ཆ་རྩི་དང་། ལྷན་གྱི་ཤར་གྱི་ཤར་བས་ལྷན་པོ་
 དབང་ལའང་སྤྱར་པོ་མ་པོ་འཆམ་ཞེས་པའི་གནས་གཏམ་ལྟར་ཕན་ཕན་ལྷོན་
 ལག་དོག་པར་བྱ་ཆེ། ཅིས་དཔོན་ལྷན་གྱི་ཤར་རྩི་ཆེ་ཆུལ་གྱིས་དཔལ་སྤྱི་ལོ་
 གནས་བཟུང་ཆེས། ཆ་རྩི་རྩི་བཟང་དག་འདུལ་གྱིས་དཔལ་སྤྱི་ལྷན་སྐབས་
 མོ་མཆོན་མང་པོ་མི་ཆར་པར་ཁག་ཡང་ཉི་ཤུ་ལྷན་གནས་དཔྱད་བཏང་།
 དེ་རྩིས་ཤར་པ་ཆུལ་པའི་དོན་གནད་སྒྲོ་ལའ་ལྷོད་རྩི་མིང་མང་ཅས་ལྷན་
 པས། ཆུལ་པ་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོས་ལྷན་གྱི་ཤར་པོ་དཔལ་གྱི་དཔལ་སྤྱི་
 གནས་དཔྱད་བཏང་སྐབས། སྤྱུན་བསལ་ཀུན་འཕེལ་ལགས་ཀྱིས་གཤི་སྤྱི་
 བྱ་པ་བྱས་པ་དོགས་ནས་ལྷན་གྱི་ཤར་ཀུན་འཕེལ་ལགས་དབང་ལའང་.....
 འགལ་བ་རྩི་རྩི་ཅན་བྱུང་། བཞོ་རྩི། ཆུལ་མཆོག་ཐུབ་བསྟན་ཆུ་
 མཆོད་སྤྱུན་བསལ་དབང་ཕན་ཕན་ལྷོན་དབང་འཕྲོག་རེས་ལྷོན་པའི་འཕམ་
 ཆོད་དེ་རྩི་རྩི་དང་། རྩི་ལྷན་རྩི་རྩི་ཆེ་ཆུལ་པའི་སྐབས་སྤྱུ་
 ཆུལ་དབང་ཐུབ་བསྟན་ཆུ་མཆོད་སྤྱུ་དཔོན་པོ་རྩི་ལགས། ལྷན་གྱི་ཤར་
 རྩི་ཆེ་ཆུལ་གྱིས་སྐབས་དེ་དང་བསྟན་ནས་ཐུང་ཅིས་དང་། གདན་ས་
 གསུམ་གྱི་འཕུས་མིར་རན་སྐལ་ཐོག་མ་ཉེས་ཁ་གཤིགས་ཀྱིས་སྤྱུན་བསལ་ཀུན་
 འཕེལ་ལགས་དང་ཞབས་འཁྱེད་གཉིས་འཛོན་བཟུང་བྱས་ཉི་མཐར་གོང་པོར་
 ཐུང་འཕུད་བཏང་། དེ་རྩིས་ཀུན་འཕེལ་ལགས་ཆུ་གར་བྱ་བོས། ཆུ་གར་

ལས་ཁོང་ཡ་དེ་གསུམ་པ་མར་ཅན་བྱས་ཏུ་བས་གནས་ཐབས་མེད་པར་མཐར་.....
མེས་ཀྱིས་ནང་ཁྱུང་ཏུ་མྱོང་ཐོག་ཐེབས།

དེ་ནས་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཤིང་མེ (1934) ལོར། རྒྱུང་མིས་
ཆོས་ལ་བརྟེ་ཆེ་མེད་ཐོག་ཤིང་ཁོན་གསར་བསྐྱས་ཕྱིན་ཆོས་གསར་ལོ་ལ་བསྟུར་...
དང་འཕེལ་ལོ་མེད་ཏེ་རྒྱུང་དཔྱད་ཤིང་གཞུང་ལ་གཤེད་ཆོན་ཆོན་པ་ཆེད།
ར་མྱོང་འཆམ་དཔལ་མེ་ཤེས་ཤིང་ཁོན་དང་། མྱུང་མཁུན་ཀྱུན་དགའ་དབང་
ཆོས་ཤིང་ཁོན་ལས་རོགས་ཏུ་བསྐྱོ་གནས་ཆེད། ར་མྱོང་འཆམ་དཔལ་མེ་ཤེས་
མེས་ཀྱིས་ལ་ཁོ་མེས་དགའ་བས་དཔྱིན་ཁི་བཅོན་ཀྱིས་ཤིང་ལྷགས་པས་སྐར་
ཡང་རྒྱུ་ལ་ཤིས་ལོང་ཤིང་དབང་མཐོ་ཉིད་སྐྱོག་པའི་རན་བུ་མ་.....
བཞུགས། ཏུ་ཤེད་ལྷུང་གར་དོ་ཆེ་ཆེ་ཀྱིས་ཐོགས་ནས་ཕྱིན་ཆོས་གསར་ཀྱུན་

མཐུན་ཞེས་པའི་གསར་བའི་མྱོག་འཁྱུགས་བཟོས། མྱོག་འཁྱུགས་འདི་མེ་
ཆོས་ཏུ་བཅུན་པ་ཀྱིས་པ་དང་། འཕྱོ་བ་འཕེལ་བ་ཐོགས་འཁོད། དཔྱིན་
ཁི་ཆེས་འབྱུངས་པ་ནས་སྐོག་ཏུ་སྐྱོས་དན་བཞུགས་ཏེ། ལོང་ལ་མྱོད་མ་ཁི་
ཡིན་པའི་ཞེས་དཔེ་ལས་གཙོ་ལམ་ལྷགས་ལག་ལེན་བཅུར་དཔོན་མེད། དོན་
ཏུ་ར་མྱོང་གི་ཤིང་དབང་མཐོ་ཉིད་སྐྱོག་ཆེ་ལོང་ལོངས་ཏུ་ཁ་ལོ་བསྟུར་ནས་.....
ལོང་འདི་དཔྱིན་ཁི་མེས་མེས་ཀྱིས་ཀྱིས་ཏུ་བསྟུར་ཀྱི་དེ་ཡིད། ཁོ་པ་ཆོད་སྐྱོག་
གཙོ་མཐར་དག་ཡིན་པའི་བཀའ་ལོང་ལས་ཤེས་འཕལ་ཁི་ཆོན་བསྟུར་ཤིང་.....
ཀྱིས་ར་མྱོང་ལ་ཆོན་མེད་བྱས། བཀའ་ལག་ནས་འཕལ་ཏུ་མིས་དཔོན་ལྷུང་
གར་འཁོན་བསྟུར་ཐོག་ཕྱི་མ་ཆོར་བསྐྱོགས་པའི་ཕྱིན་སྐུ་ལས་དབང་ཉིགས་.....
ཤིག་ཡིན་པའི་མྱོང་པ་ཞིག་ཆེད། ཁོ་པ་ཁི་མས་ལ་སྟུར་ནས་མིག་ཤིས་གཉིས་
ག་བཏོན། ཁ་དབང་གཞུང་ལ་ཞེས་ཐོག་ཆེ་གར་བཅོན་ཏུ་བཅུག་པས་དཔྱིན་

ཇི་ཡེ་ཐོན་ཀྱི་ཡི་འཕྲུག་པ་དང་། ཁོ་པ་ཚོ་དེ་རྒྱུ་འབྲས་པར་རྒྱུ་དེ་ག་
ཚོ་ན་པོ་ག་པ་དེ།

དེ་རྒྱུ་ཀྱན་འཕེལ་ལགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཚུ་མདའ་རྩོམས་རྒྱལ་པོ་གས་.....
ནས་ཟླ་འཕམས་ཀྱི་ཡུལ་དཔག་བསྐྱེད་ལ། བོད་དཔག་ལ་རྒྱུ་མོ་ལ་བྱས་ཏེ་
ཟླ་འཕམས་བཟུང་། གནས་རྩོམ་དེ་མདོ་རྒྱུ་རྩོམ་པས་ཤེས་འཕམས་བོད་
དཔག་འཕམ་ཆེན་བཟུང་། རྩོམ་མདའ་རྩོམས་རྒྱལ་ཀྱི་དཔག་དཔུང་ལ་མར་
མོ་ལ་བྱས། ཁོ་པ་རྒྱལ་དཔག་ཤོར་ནས་རྩོམ་མདའ་རྩོམས་རྒྱལ་འཕམ་ཡུལ་
ཏུ་མོས། དཔག་མི་མར་པོ་བོད་དཔག་གིས་གསོན་པོར་བཟུང་ནས་རྒྱུ་
པའི་རྩ་བཅད། རྩོམ་མདའ་རྒྱ་ཁོང་གསལ་ཀྱི་གནས་རྩོམ་དང་འཕེལ་
བ་ཆེ་བས། བོད་དཔག་གིས་རྩོམ་མདའ་ཡར་འཕེལ་ཀྱི་རྩོད་གནས་
མཐའ་བསྐྱེད། རྩོམ་མདའ་ཡར་འཕེལ་ནི་རྒྱུ་རྒྱུ་འཕྲུག་གི་ཕྱི་ནང་བྱ་
བ་གང་ཅིར་བྱུང་རྒྱལ་པ་ཞིག་ཡིན་པས། ལམ་མེད་བོད་ས་གནས་མིན་
གཞུང་ལ་དཔོན་པོ་ལ་དང་རྒྱ་ནི་ལྟན་གསལ་བྱེད་རྒྱུ་འཕྲུག་མེད་ལྟས།

རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཤིང་གྱི་(1934) མའི་རྒྱུ་པར། གོ་མིན་
ཏང་རྒྱུ་དཔུང་མིན་གཞུང་གིས་རྩོད་ཆའི་རྒྱུ་བོད་ཏུ་གཏོང་གནད་.....
མཛད།

ཁོང་རྩོམ་པར་འཕྱོར་སྐབས་བོད་ས་གནས་མིན་གཞུང་གིས་བཟུ་བ་.....
གཟབ་བཟུས་གནད། དེ་ནས་ཟླ་མོ་རྩོམ་པར་དཔུང་གི་རྒྱ་ཆ་བ་རྒྱལ་རྩོ་
ལྟན་གཞུག་ལག་ཁང་དང་། རྒྱ་བཟུ་པར་མོ་ཆེ། སེ་འཕམས་དཔག་གཞུག་
པོ་གས་ལ་མཚོན་འབྲུལ་གནད་པར་ཕེབས། དེ་རྒྱུ་མོ་བྱུང་ཆེན་པོ་པོ་
ལར་མཛད་མོ་རྒྱ་ཆེ་རྒྱལ། རྒྱ་ལའི་རྒྱ་མ་རྒྱུ་བཟུ་མཚོན་“ཏུ་གོ་རྒྱུ་”

ལྷ་སྐྱ་ཆེ་པོ་ནི་རྒྱ་མི་”ཞེས་པའི་རྒྱུ་ལྷ་ཆེ་པོ་ཡི་དྲང་། གཤམ་གྱི་འཆར་
 ལ་དཔལ་ཁ་གནང་། གཤམ་གསུང་ཞལ་འདེབས་ཀྱང་གང་ལེགས་སྤྲུལ།
 ཏུས་མཚུངས་ལོ་མིན་ཏང་ཀྱང་དབྱང་མིན་གཞུང་གིས་རྟོང་མཐོང་ཀྱང་གི་རམ་
 འདེགས་སྤྲུལ་ཏུ་ལོགས་པོ་དུ་བཏང་། སྐྱ་ཆེ་བ་ན་མས་ཆུ་བ་གསུམ་རིང་
 ལྷ་སར་བཞུགས། བོད་ལ་གནས་མིན་གཞུང་དྲང་ཀྱང་དབྱང་མིན་གཞུང་
 དྲམར་གྱི་འབྲེལ་བ་འབྲུག་སྐྱོ་ཆར་དུ་གཏོང་ཚུགས་སྐྱོར་མན་ཆུ་བ་མིང་མོ་ལ་.....
 མཚན་གྱང་གྱུ་བ་འབྲས་ཆེ་བ་དེ་ཅམ་མ་ལྟར། དེ་ནས་ཀྱང་དབྱང་མིན་
 གཞུང་གི་རེ་འདུན་ལྟར། ལྷ་སར་བཅའ་སྟོད་བོད་མོ་གསུ་ཕོན་ལྷན་ཁང་གི་
 རོན་གཙོ་དེ་ཁང་དོན་ལྷ་བཅུགས་ཏེ་དཔོན་རིགས་འགའ་ཞིག་བཅའ་སྟོད་.....
 གནང་། སྤྱིད་སྟོད་སྟོབ་གྲ་དྲང་། འཁྱིམ་འབྲུལ་ཕུའུ་ཁོངས་སྤྱི་ཆོར་ལས་
 ཏང་ཁང་། སྤྱན་ཁང་། གནས་གཤིས་བབས་ཆུ་གས་མོགས་དོན་ལྷ་
 འཛུགས་སྤྱབ་པ་ལྟར་བ་བཅས་སོ།

བཙུག་གཅིག་པ། རྒྱ་ལའི་ཆུ་མ་སྤྱེད་བཙུག་གཅིག་པ།

བཙུན་འཁྱིམ་གྱི་མཚོས་ཡིད་འཁྱིམ་ཆུ་ལ་སྟོང་།

༡ རྒྱ་ལའི་ཆུ་མའི་ཡང་ཡིད་གདན་འཁྱིམ་ཆུ་ལ་སྟོང་།

རྒྱལ་བ་སྤྱབ་བཙུན་གྱི་མཚོ་དཔོངས་པ་རྒྱགས་པའི་རྒྱུ་ལས་ཁག་.....
 གསུམ་པོས་ཏེ་རྒྱ་ལའི་ཆུ་མའི་ཡང་ཡིད་འཁོལ་བར་བཏང་། རབ་ལྟར་
 བཅུ་ལྷག་པའི་ཤིང་མག་(1935)མའི་ཆུ་འཛེམ་པ་ལྟོན། རྒྱ་ལའི་དྲིང་གི་ཆུ་
 མཚོར་རྒྱལ་ཆེ་བ་རྒྱུང་སྤྱབ་བཙུན་འཆམ་དཔལ་ལེ་ཤེས་ཀྱིས་མཚོ་གཤིགས་...
 སྤྱབས་ལུལ་སྟོངས་ཀྱི་དབྱིབས་མཐོང་ལྟར་གསུངས་པ་ལྟར། མཚོན་ཞབས་
 གེའུ་ཆར་སྤྱལ་སྤྱེ་འཁོར་གཤོག་དྲང་བཅས་པ་མི་མིང་དུ་མངགས་གཏོང་.....

མཛད་དེ། ཨ་རི་གཞིས་ཅམ་རིང་མཚོ་རྩོད་ཀྱི་ཡུལ་གྱི་གར་མར་རྒྱ་ལའི་རྒྱ་
 མའི་ཡང་མིན་བཅས་འཚོ་ལ་བྱས་མཐར། ཨ་མདོ་རྩུ་འབྲུམ་གྱི་གར་རྩོད་
 རྣམ་འཚོར་བྱིའི་ཆར་རྩུ་བརྟམས་པའི་གིང་མག་དབྱར་ཐུག་གྱི་ཁྱིུ་དེ་ཡང་.....
 མིན་ཕོན་པར་རྣམ་འཛིན་བྱས། དེ་ནས་མཚོ་རྩོད་ཞིང་ཆེན་མིན་གཞུང་ལ་
 ཡང་མིན་རིན་པོ་ཆེ་པོ་ད་ཅུ་གདན་འདྲེན་ཆོག་པའི་དེ་བ་བྱས་ཀྱང་། མ་ཕུ་
 རྩར་གིས་མོས་མཐུན་མ་བྱས་ལྟམས་ཀྱང་དབྱར་མིན་གཞུང་ལ་རྟུན་མེད་.....
 ལྟས། སྐོམ་ཉར་ཀྱང་དབྱར་མིན་གཞུང་གིས་ཟི་མེད་ཀྱུ་ནི་མ་ཕུ་རྩར་ལ་
 རྒྱ་ལའི་རྒྱ་མའི་ཡང་མིན་པོ་ད་ལ་ཐེབས་རྒྱལ་ཁྱེད་ཀྱིས་པའི་བཀའ་མཐུ་བ་.....
 དང་། མོན་དེལ་རྩོད་ཀྱི་བཅུ་ཅམ་རྩོད། དེ་ནས་ཡང་མིན་རིན་པོ་ཆེ་
 དང་། ཡལ་ཚོ་ཚོ་ཆེ་རིང་། ཡུམ་བཞོད་ན་མས་མཚོ་སྐགས་རྩུ་འཁོར་དང་
 བཅས་པ་མ་ཕུ་རྩར་གི་རྩུ་ཆབ་མེ་ཀྱང་མ་ཕོན་ཉར་དང་། ཡུུ་ཐོན་ཀྱང་
 སྐགས་ཉ་དམག་བརྩུ་ཐག་འགའ་ཞིག་གི་ཐེབས་རྣམས་འོག་མཚོ་རྩོད་ནས་.....
 ཆེབས་ཁ་བརྩུར། པོད་ས་གནས་མིན་གཞུང་གིས་བཀའ་རྩོན་ཐོན་ཐོད་ཆེ་
 བརྟན་རྣེ་རྩོད་དང་། ཆེ་ཤོད་ཆེབས་ཞབས་བཅས་འཚོ་མས་ཁྱེད་ཀྱིས་པའི་
 རས་ལ་སྐགས་བརྩུར་ཉེ་ཐེབས་བརྩུར་མངགས་གཏོར་མཛད། རབ་བྱུང་
 བཅུ་དྲུག་པའི་ས་ཡོས་(1939) མའི་རྒྱ་༡༠པར། རྒྱ་ལའི་རྒྱ་མའི་ཡང་
 མིན་རྩུ་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྩོད་སར་འབྱོར་རྣམས་ཆེབས་བརྩུ་བཀོད་པ་ལྟ་.....
 ཉིག་བརྩུར་ལ་བརྩུས་པ་རྩོད་བརྩིགས། ཐེབས་བྱམས་ཀྱི་གལས་རོས་ལྟ་མེ་
 འབས་དགའ་གསུམ་ཚོས་ཕྱེ་གཅོ་པོ་ན་མས་ཀྱི་དགོ་འདུན་ན་མས་ཀྱིས་མཚོད་...
 རས་དང་། རིན་ཆེན་རྩོ་ཆོགས་ལག་ཁྱེད་ཐོགས་པའི་མེད་རྩོངས་དང་། གཡོན་
 རོས་ལྟ་པོད་དམག་གིས་ཕོ་མཚོན་ལག་ཁྱེད་ཐོགས་ནས་བརྩོད་པའི་རྩུ་དབྱརས་

དང་ཕྱག་འདུད་ལྷན། ཡོ་པ་གཞན་དཔངས་མོགས་སྒྲུ་ཆལ་གྱི་རིགས་ནམ་པ་
 རྒྱ་ཆོགས་དང་། འདུད་དཔོལ་གྱི་མེ་མཁ་མཐའ་ཡས་བཏར་སྟེ་བསྒྲུ་བ་ཟུ་
 ལྷན་ལྷན། དེ་བཞིན་ཀྱི་བཟར་ན་སྒྲུ་ལ་ཤི་སྒྲུ་དང་། བཟར་གྱི་ཏུ་
 སྒྲིན་མཐའ་སྒྲུ་དཔུང་སྒྲིན་མོངས་སྒྲུ་ཁིངས་ལྷན་རོ། དེ་ནས་སྒྲུ་ཆལ་ར་
 ཡོང་དང་། སྒྲིན་ལུང་ལུང་། བཀའ་སྒྲོན། སྒྲུ་བཅར་སྒྲིན་ལ་མཁན་པོ་
 མོགས་མེར་སྒྲུ་དཔོན་རིགས་ཆེ་གས་ཁག་གིས་མེད་པས་རོགས་མཛད་དེ་ཡང་.....
 སྒྲིན་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲུ་ལ་ཤི་གཙུག་ལག་ཁང་ཏུ་ལོན་ནས་རོ་པོ་སྒྲུ་སྒྲུ་.....
 བེར་སྒྲུ་སྒྲིན་མཆོག་སྒྲུ་ལ་མཛད་རྒྱུ་ལོང་སྒྲིན་བསྐལ་བཟར་པོ་བྱང་ཏུ་.....
 གདན་དྲངས་སོ།

དེ་ནས་ས་ཡོས་(1939) མའི་ལྷ་༡༠ཆེས་༡༢ལ། ལྷལ་ཆལ་ར་སྒྲིན་
 ལྷལ་བཙན་འཆམ་དཔལ་ཡེ་ཤེས་དང་། མཆོན་ཞབས་དར་ཏན་ལྷག་མཁར་ག་
 དབང་གཏུང་རབ་ནས་མོངས་འཛིན་ཆེ་ཆུང་གི་འགན་མོངས་སྒྲུ་བཞེས།
 ཡང་སྒྲིན་རིན་པོ་ཆེ་སྒྲུ་ལ་ཤི་གཙུག་ལག་ཁང་ཏུ་གདན་དྲངས་སོགས་རོ་པོ་.....
 སྒྲུ་སྒྲུ་ལོ་དང་། ཉིན་གཙོ་སྒྲུ་དབང་སྒྲུ་ལྷན་ལ། རྒྱུ་ཤིས་རོ་ཁ་ལ། སྒྲུ་ལ་
 མ་སྒྲིན་དགའ་མ་བཅས་གདན་དྲངས་ཤི་ཏུ་རྒྱ་ལུང་བཞེས་ཏེ་མཆོན་ཏུ་
 འཆམ་དཔལ་རག་དབང་སྒྲིན་པཟར་ཡེ་ཤེས་བཙན་འཛིན་ལྷ་མཆོ་སྒྲིན་གཏུ་མ་.....
 དབང་འདུས་མཆུངས་པ་མེད་ཤི་སྟེ་ཞེས་གསོལ།

ལྷལ་ལ་འཕུག་(1940) མའི་ལྷ་༡ཆེས་༡༥ (ཡིག་ཆ་གས་འགའ་ཞིག་...
 ཏུ་ཆེས་༢༠ཞེས་འཁོད) ཉིན། པོ་བྱང་ཆེན་པོ་ཆེ་པོ་རྒྱ་ལའི་མི་འཛིགས་གདོད་
 ལའི་སྒྲིན་མཐའ་གསོལ་སོག་པལ་གྱིས་དཔེ་མཆོན་ཏུ་རོས་པའི་པལ་གྱིས་.....
 ཉིན་ལས་བཏུད་དང་། ལྷལ་སྒྲིན་སྒྲུ་བཏུན་གྱིས་སྟེ་དྲངས་པའི་ལུང་ཏུ་འཕགས་

པའི་ནོར་ནམ་པ་ལྷ་ཆོགས་ལྷན་ལམ་རུ་བསྟར་བ་དང་། བཟ་གིས་མཛད་སྒྲི་
ཟུ་ཆེ་གཟབ་བ་རྒྱས་འཆོགས་པ་བཅས་སོ།

རུས་དེར་གོ་མིན་ཉར་ཡུང་དབྱང་མིན་གཞུང་གིས་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་བརྟན་
འཛིན་ཟུ་མཆོ་ཁྱི་བཞུགས་མཛད་སྒྲི་ལོ་གཙུག་ཀྱི་ཕྱིར་ཆེད། བོད་སོག་ལྷ་ཡོན་
ལྷན་ཁང་གི་ལྷ་ཡོན་ཡུང་ལུ་ཡུང་གིན་ཉིན་འདུ་བཞུད་ལྷ་སར་མངགས་གཏོར་
མཛད། ལུ་ལྷ་ཡོན་ཡུང་ལྷ་སར་འཕྱོར་སྐབས་བོད་ས་གནས་མིན་གཞུང་
གིས་ལྷ་ཡོན་དང་བསྟུ་བ་གཟབ་བ་རྒྱས་ལྷས། འོན་ཡུང་དབྱིན་རི་བཅན་རྒྱལ་
རིང་ལུགས་པ་དང་ཁོ་པ་ཆོའི་རྗེས་འབྲངས་པས་དེར་ཡིད་མ་རངས་པར་.....
འབྲས་རྗེས་པའི་ཆབ་མིན་དཔོན་རིགས་ཡུང་རྒྱ་སོགས་མི་བཞུ་ལྷག་ཅམ་.....
བོད་རུ་བཏང་། ཁོ་པ་ཆོ་ལྷ་རྒྱལ་རུ་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མའི་ཁྱི་བཞུགས་མཛད་སྒྲི་ར་
ཡོང་རྒྱལ་ཅམ་ལས་དོན་རུ་ལུ་ཡུང་གིན་ལ་ལྷ་རྒྱ་ལྷགས་དང་། ཟུ་བོད་ལྷན་ཁྲ་
མི་རིགས་དཔར་ལྷི་མཐུན་ལྷིལ་ལ་གཏོར་བཞིག་གཏོར་པར་འདས། དེ་
བཞིན་དབྱིན་རི་བཅན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པས་རན་ལཔ་བྱས་པ་ལྷར་ཁྱི་.....
བཞུགས་མཛད་སྒྲི་ལོ་གཙུག་ཀྱི་ཕྱིར་ཆོགས་དང་། གདན་ཐོབ་སོགས་སྒྲི་ར་
ཆོད་ཐོང་མང་ཅམ་འདས། ལུ་ལྷ་ཡོན་ཡུང་གིས་བོད་འདི་མེས་རྒྱལ་མངའ་
ཁོངས་བརྒྱན་མེད་ཅིག་ཡིན་པའི་ཆ་དོན་རྒྱན་འཁྱོངས་མཐའ་གཅིག་རུ་.....
གནད་སོག་ཡུང་དབྱང་མིན་གཞུང་གི་བཀའ་བཀོད་ལྟར། རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་ཁྱི་
བཞུགས་མཛད་སྒྲི་ལོ་གཙུག་ཀྱི་ཕྱིར་གནད་བ་སྒྲིས་ཅི། ར་ལྷེར་ཐུབ་བརྟན་འཇམ་
དཔལ་ཡེ་ཤེས་ལ་“རྒྱ་གོ་ཁུང་རྟོ་ཤུན་མེ”ཞེས་པའི་ཆོ་མོ་གནད། དེ་ནས་ལུ་
ལྷ་ཡོན་ཡུང་ཞབས་འཁྱིར་དང་བཅས་ལྷ་ས་ནས་ཆིབས་ཁ་བསྟར་ཏེ། ཉིན་
འདུ་བཞུད་ཁུང་ཆིན་རུ་ལྷུར་ལོག་མཛད། བོད་ས་གནས་མིན་གཞུང་གིས་

མཚོག་ལྷ་སར་འབྲིང་པའི་ལམ་པར་ནས་ཚུར་འཕྲོག་ཅིས་བྱས་ཏུང་། ལམ་
 འཛེལ་རྟེ་འཕྲོག་མ་ཐུབ་པར་ལྷ་སར་འཕྱུར་འབྲལ་གར་ཆེན་ཚུག་ཏུ་བཅོན་.....
 འཇུག་བྱས། སེར་བྱེས་གུ་ཆང་སྐྱེས་ནས་ར་ཐྱེད་གི་རྒྱུ་པ་ལངས་བྱས་
 ལྷ་པས་ཐོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དང་སེ་ར་དམག་འཁྲུག་ལངས། མཐར་
 སེ་རའི་གུ་པ་ན་མས་གོ་མཚོན་ཞན་པ་དང་། དམག་འཐབ་གྱི་ཉ་མས་ཚུར་ཆ་
 པ་ནས་ཐེད་ལྷ་པས། མེ་མག་(1947)མའི་ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༨ ཉིན་ཐོད་དམག་
 གིས་སེ་ར་དུ་ཅེ་བྱངས། ཉིན་གསེང་དམག་འཐབ་དྲག་པོ་བྱས་རྟེ་
 སེ་རའི་གུ་པ་དུ་བཅུ་པའི་ལྷ་མ་ཚུ་ཅམ་སྒྲོག་ཤོར། གུ་པ་མང་པོ་མས། བྱེད་གཏེ་
 བཅུ་མག་འགའ་ཞིག་འཛོན་བཟུང་སྐྱོག་བྲི་མས་གཙོད་དྲག་པོ་བཏང་བ་རྟེ།
 ལ་ལ་ཆེ་ཆོ་ཆེ་ཆུགས་བཟུབ་རྟེ་རྒྱར་འཁུད་བཏང་། ལ་ལ་རྒྱར་ཆུགས་ལག་
 ཆུགས་བཟུབ་རྟེ་རྒྱ་དྲག་ཆེ་ཁག་ལ་ཅིས་ཐུང་། དཔོན་པའི་རྒྱ་ནོར་གལ་ཆེ་
 མཐའ་དག་འཕྲོག་ མཁན་པོ་དག་དབང་རྒྱ་མཚོ་སྐྱེས་མི་གངས་བཅུ་ལྷག་
 ཅམ་ཁམས་ཚུགས་ལྷ་མོས་བྱུ་ཏུ་བཟློད།

ར་ཐྱེད་རིན་པོ་ཆེ་འཛོན་བཟུང་བྱས་རྗེས་ལྷག་ཐག་སྐྱེད་དུའི་རི་.....
 བཅོན་རྒྱལ་རིང་བྲུགས་པའི་རྗེས་འབྲངས་པ་ན་མས་ནས་བཅོན་ཐུང་ཏུ་ཆེད་...
 མངགས་ལུང་གར་ཐུས་ཨ་རྒྱན་དོ་རྗེ་དང་། ཅེ་རུང་ཡེ་ཤེས་ཐུབ་བཞུན་
 (ཅེ་རུང་པལ་པོ་ཡང་བེར) སྐྱེས་བཅུགས། ར་ཐྱེད་གིས་རང་ཉིད་ནི་
 བགས་པའི་ལག་ཏུ་བགས་ལྷག་ཐེབས་པ་ལྷ་ཁུའི་གནས་སྤྱི་རྒྱར་བ་གསལ་པོར་
 མཐུན་རྟེ་ཡངས་འཛོན་བྲི་བྱང་སྒོ་བཟར་ཡེ་ཤེས་དང་། རུང་ཡིག་ཆེན་མོ་པ་
 འབྲམ་ཐང་ཆོས་འཕེལ་ཐུབ་བཞུན། ས་དབང་བཀའ་ཤོད་ཆོས་རྒྱལ་ཉི་མ་
 བཅས་ལ་ཐུག་བྲིས་གནང་རྟེ་བཅོན་ནས་རྒྱུ་པ་ཐེབས་ཡོང་པའི་རེ་བ་མཛད་.....

[illegible]

བཅའ་ཕྱར་ཡང་ཐོད་དམག་ཆིག་ཉོར་ཉིག་ཅན་ར་མེད་ཏུ་བཏང་ཉི་མཐའ་.....
 བཞི་བཟོར། མེད་དམག་དང་། ཐོད་དམག་ཉིན་མཚན་བཅུ་བཞི་ཅན་
 དམག་འཐབ་དུག་པོ་ཕྱུས་མཐའ་མེད་དམག་ལ་ཐམ་ཉེས་ཚབས་ཆེན་པོ་ག།
 ར་མེད་དམག་པའི་གཤེད་གོར་དང་། དུམ་ཉིད་། བངས་བྱས་ཕྱི་ཕྱི་
 བཅུན། དར་ཐོས་ཆེན། རིན་ཆེན་རྩ་ཆོགས་སྐྱེས་དངོས་རིགས་གཡ་ཆེ་
 མངས་རྩིགས་འཕྲོག ར་མེད་གི་རྩི་ཁབ་ཡང་གཏོར་བཞིག་བཏང་། ཆོས་
 བཞིས་དང་མངའ་བའང་མི་མེད་མང་ཆེ་བ་གཞུང་བཞིས་བཏང་བ་རྩོས་.....
 ཅི། ར་མེད་གི་རྩ་ཆོག་ཕྱི་ལོ་གནས་ཐབ་ཉི་མཉེན་ཡང་ཕྱི་ལོ་གནས་
 དངས་བའི་རྒྱུ་ལ་ཐམ་དུལ་མའི་ཆོབ་མང་ལས་མེད་ཅེས་བྱུང་བ་རྩུགས་.....
 ལམ། བཏོར་ག། རྒྱལ་གཅིས་ཉོན་ལས་ཕྱགས་ལ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཆོག་ལས་ཆེན་པོ་ག
 ཉི་དུམ་ཁི་རི་རིས་འཐབས་ལ་རྒྱལ་ལས་ཐོད་ཕྱི་ཕྱི་དཔའ་མངས་ལྷ་ཁ་ཆོ་
 བཅུར་བ་བཅས་སོ།

༢ ལྷ་མོ་ལ་ལས་འགྲོ་བ་ཕྱུས་པའི་རྩི་རྒྱ་ཆོགས་ལ་མེད་བ་ཕྱི་.....
 རྒྱལ་ལ་བཏང་ཉི་མཉེན་ཕྱི་ལོ་ཉི་མཉེན་རྒྱལ་མངའ་ཆོགས་ལས་ཐམ་གཏོར་བའི་
 ཐོག་གཞི་ཕྱགས་ཆེན་རྩི་ལ་ཕྱི་ཕྱི་།

ར་མེད་བཏོངས་པའི་རིས་ལྷ་ལྷག་པའི་ཕྱིས་ཐོད་འདི་ལས་རྒྱལ་...
 མངའ་ཆོགས་ནས་ཁ་ཐམ་གཏོར་བའི་རྩི་རྒྱ་ཆོག་ཕྱི་ལོ་ཉི། རབ་
 རྒྱུར་བཅུ་རྒྱུ་པའི་ཐོ་ཐག (1947) མའི་ཆོ་ ༡༠ བར། ཅིས་དཔོན་ལྷ་
 ཐོག་ལ་དབང་རྒྱུག་བའི་ཐོན་དང་། རིས་བཞི་སྐྱེས་མངའ་ཡང་འཐེལ།
 རྒྱུར་ཁབ་མངའ་དཔོན་སྐྱེས་ཆོར་དོན་འཐུས་མི་རྩིག་འཐུགས་ཆོག་ལ་ཐོ་ལོ་
 ག་དང་། དུམ་ཁི་སྐྱེས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ལ་ཆོར་དོན་བཅུག་ཞིབ་ཏུ་འགྲོ་

རྟེན་པ་ལྟོང་ལྟར། རྟེན་པ་སྐབས་དེར་མོད་ནས་སྤྱི་ཚུལ་ལ་བཅུར་བའི་
 བལ་དང་། བཀས་ཀྱི་གསལ། རྟེན་པ་གསལ་གསལ་ཆེ་བ་སོགས་ཆོར་ཆོག་གི་སྤྱི་
 རྟེན་ཆོར་ཆོག་གི་འོག་ཀྱི་ཕྱི་ཕྱོད་ཅུ་ཅེས་ཡང་མཐོག་མའི་ཆོར་ཆོག་གསལ་ཆོར་.....
 རྟེན་པ་ཉམས་ཞིབ་ཆོག་པ་ལ་མང་གསལ་གཏོར་བྱེད་རྟེན་པ་འོག་སྤྱི་མཆོག་ཅེ་ཡང་.....
 མེད། ཁོ་ལ་ཆོ་འོ་ཅེ་བའི་དམིགས་ལུལ་ནི་ཨ་ཏི་བཅོན་ཚུལ་ཀྱི་རྟེན་པ་ཉམས་པས་
 རྟེན་ཚུལ་ལྟས་པ་ཉམས། ཨ་ཏི་དང་། དཔུན་གྱི། རྟེན་པ་སོགས་ཚུལ་ཁབ་
 ཁབ་ལ་དཔོན་ཚུ་འཁྲེལ་བ་བཅུ་གསལ་ཏེ། མོད་མེར་བཅོན་བྱེད་པའི་སྤྱི་དཔུན་
 རྟེན་ཚུལ་སྤྱི་ཚུལ་སྤྱི་དཔུན་མོད་པའི་ཤེ་བ་བྱེད་པ་དེ་ཤེད། མོན་ལྟར་མོད་མེར་
 བཅོན་ཚུལ་ཁབ་ཡིན་པ་འཛམ་གླིང་ཚུལ་ཁབ་མང་ཆེ་བས་ཁབ་ཁྲུང་ས་མེད་.....
 ལྷོ་བལ་ཚུལ་ཁབ་ཁབ་ལ་འགྲོ་བའི་ལག་འཁྱེར་དང་། བཀ་དཔུལ་སོགས་ཁབ་
 གཅོད་མ་ཚུལ་པའི་དཀར་འཕམ་གར་མང་འཕྲད། མཐར་མོད་ས་གནས་མེད་
 གཞུང་གིས་ཁྱིམ་ས་ལས་ཀྱི་སྤྱོད་ནས་སྤྱི་ཚུལ་ཚུལ་ཁབ་ཁབ་ལ་འགྲོ་ཆོག་པའི་.....
 ལག་འཁྱེར་དང་། ཨ་ཏི་འོ་སྤྱི་ཚུལ་ལྟ་མཁན་དང་། དཔུན་གཞུང་གོར་མ་
 འཛོ་ཞི། རྟེན་པ་སྤྱི་ཚུལ་ལྟ་མཁན་ལ་མང་ག་འཛོ་མ་ཚུལ་ཤེ་དང་། ལྷོ་
 ལའི་ཁྲ་མའི་སྤྱོད་པར་ཁྱིམ་མ་ཤེ་སོགས་བསྐྱར་ནས་ལྷོ་སྐབ་ལས་གཅོས་པའི་.....
 ཆོར་དོན་ཆོག་པ་ལ་སྤྱི་ཚུལ་ཚུལ་ཁབ་ཁབ་ལྟ་བུར་། མེ་ལག (1947)
 མའི་ཟླ་ ༡༡ པར། ལྷོ་སྐབ་པ་དབང་ཚུག་བའི་མཁན་དང་། རྟེན་པ་མང་པ་
 ཡང་འཁྲེལ་སོགས་འཕུས་མི་ཆེན་པོས་རྟེན་པ་འཁྱེར་བའི་གནས་ཚུལ་དེ་སོ་.....
 མཁན་ཏར་ལྟར་དཔུང་མེད་གཞུང་གིས་ཁྱིམ་ས་ལས་མོད་ས་གནས་མེད་གཞུང་.....
 གི་ལག་འཁྱེར་ཁྱེར་ཏེ་སྤྱི་ཚུལ་ལྟ་མཁན་པའི་ཆོག་པའོད་པ་ཉམས་པའི་ (1948)
 མོར། ལྷོ་སྐབ་པ་སོགས་འཕུས་མི་ཡང་སྤྱོད་སོགས་ནས་ཅིར་ལྟ་འཁྱེར། ཅང་

ཅེ་ཅིར་ཐང་ག་འཆོལ་རྒྱལ་མ་གཅིག་དང་། རྒྱ་ལའི་ལྷ་མའི་སྤྱད་པར་ཤིས་མ་
 སྐྱེས་པ་ལྟེ། ཡུང་དབྱར་མིང་གཞུང་གིས་ཐོད་ཀྱི་ཆོར་དོན་ཆོག་པ་མི་རྒྱལ་
 རྒྱ་འཕྲིད་ཆོས་དོན་མེད་ལྷགས་དང་གལ་མིང་འཕྲིད་དོན་ཆེ་ལྷུང་ཆོ་མིང་.....
 གཞུང་གི་ལག་འཁྱེར་འཁྱེར་དཔྱད་ཞེས་བརྒྱུད། རྒྱ་དེར་ལྷ་སྤྱད་པ་སྐྱེས་
 གིས་སྐོག་རྒྱ་ནག་ཅིང་རྒྱ་བཅའ་སྟོན་ཨ་རིའི་གཞུང་ཆབ་ཆེ་མོ་སི་ལྷུང་ཉིང་
 དང་། དབྱིན་ཇིའི་གཞུང་ཆབ་ཆེ་མོ་སྐྱེས་ལ་རན་འབྲེལ་གྱིས་མི་རྒྱལ་རྒྱ་འཕྲིད་
 ཆོག་པའི་ལག་འཁྱེར་ལེན་རྒྱུའི་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ཁྱེད་སྐོར་མཐའ་དག་ལེགས་པར་
 བརྒྱུལ། དེ་འབྲེལ་གྱི་མིན་ཏང་ཡུང་དབྱར་མིང་གཞུང་ལ་ཐོད་ཀྱི་འབྲེལ་མི་
 ཆོག་པ་ཐོད་ལ་མིར་ཤོག་ཁྱེད་རྒྱ་ཡིན་སྐོར་གསེར་སྟོན་སྟོན། གྱི་མིན་ཏང་
 ཡུང་དབྱར་མིང་གཞུང་གིས་ཁོ་པ་ཆོར་མི་རྒྱལ་གྱི་དབྱེད་ཡོད་དང་། གནང་
 རྒྱུས་གང་ལེགས་གནང་བ་མ་ཟད། ཆེད་མངགས་གནས་སྤྱད་བཏང་ཐོག་
 ཉོར་མེད་རྒྱ་བརྒྱལ། དེ་ནས་སྟོན་ཆོད་ནས་སྐོག་གཤོ་བཤམས་པ་ལྟར།
 ཉོར་མེད་རྒྱ་བཅའ་སྟོན་ཨ་རིའི་གཞུང་དོན་ཁང་གི་རོགས་རམ་འོག་འབྲེལ་.....
 མི་ནམས་ཨ་རིའི་རྒྱལ་ས་ཉོ་མིན་རྒྱ་བརྒྱུད་དེ་ཆོར་དོན་ཁང་ལ་འཁྱེར་བ་.....
 ཅམ་ལས་དོན་རྒྱ་བོད་སྟེར་བཅན་ཁྱེད་པར་ཨ་རིའི་རྒྱལ་རྒྱུར་དཔྱད་ལྷགས་.....
 སྐོར་མང་ཅམ་བརྒྱུད། ཐོད་དང་ཨ་རིའི་དབང་འབྲེལ་པ་དོན་སྤྱད་བཅུགས།
 ཨ་རིར་ལྷ་བ་བཞི་ལྷ་ཅམ་བསྟན། དེ་རྗེས་དབྱིན་ཇིར་ལྷ་ཤས་རིང་བསྟན།
 ས་ཁྱི (1948) ཡོད་ཡོད་མཚུག་རྒྱ་གར་བརྒྱུད་ཐོད་རྒྱ་མིག་

རྒྱ་དེར་རྒྱལ་ནང་གི་གནས་ཚུལ་ལ་ཆ་ཤིང་རང་བཞིན་ཐོན་པའི་.....
 འབྱུར་སྐོག་ལྷུང་བ་ལྟེ། ལེའོ་ཐོན་གཞུལ་འབྱེད་དང་། སིན་ཅིན་གཞུལ་
 འབྱེད། ཉོའེ་ཉུང་གཞུལ་འབྱེད་བཅས་དམག་འཐབ་ཆོན་པོ་གཞུམ་བརྒྱུད་

[illegible]

རིམ་མོག་ཚུད་པར་མོག་ཚུག་ཚུར་ཆར་གིས་པོད་དཔག་ཚིག་འཇུགས་ཀྱིས་.....
 བཅིངས་བཤོལ་དཔག་ལ་འཁོག་ཚོལ་བྱེད་དཔོན་བྱས་པ་པོགས་ཚོགས་གཤོང་ན་
 བྱས་མར་ཅམ་བཤམས། བཤོང་ན། བཅོན་བྱས་རིང་བྱས་པ་དང་།
 པོད་ཏུ་པོད་པའི་ཁོ་པ་ཆོའི་རྩིས་འབྲངས་པས་བྱི་ཚུར་ལག་རྩིས་ཚོགས་པོད་.....
 བཅིངས་བཤོལ་གཏོར་པའི་བྱ་གནས་ལ་རོ་ཚོལ་བྱས་བྱར་མོ་བྱས་བྱི་འཁོར་.....
 མོ་མཁུན་ཏུ་བཟུང་པར་མོག་ཚུད་བྱི་ཚོལ་ལྷགས་གར་འདྲ་ཞིག་གིས་བྱར་.....
 འཁོག་ཐབས་མེད་ཉལས་པོད་རིགས་མི་དཔངས་ཚུག་བཤམ་བྱི་འཆིར་ཐག་.....
 ལས་འཁོལ་པའི་ཆེད་ཏུ་པོད་ཚུད་མི་དཔངས་བཅིངས་བཤོལ་དཔག་འཁོལ་.....
 མིར་གི་ཡར་ཆེར་ཏུ་དཔུང་ཚུད་བྱེད་འགོ་རྩིས་སོ།

ལྷན་ཆེད་ཐམས་ལ་འགོ་བྱེད་བྱི་ཉི་ལྷ་མཁུ་བ།

ས་ཟླ(1949)པོར། བྱར་གོ་མི་དཔངས་བཅིངས་བཤོལ་དཔག་
 འཇུག་ལ་ཐག་གཅོད་རང་བཞིན་ཐུན་པའི་བྱས་ཁ་རྒྱལ་ཆེན་མོ་ཉེ་པོད་ས་
 ཁུལ་ཚུད་པའི་ཡངས་ཤིང་བྱ་ཆེའི་ཐོས་བྱས་བྱི་ཤམ་ས་ཉིལ་པོ་བཅིངས་བཤོལ་
 བཏང་། འདི་མོའི་ཟླ་10ཆེས་1ཉིན་མཐོ་ཙེ་ཏུར་མཆོག་གིས་པེ་ཅིང་
 གནས་པའི་ཆོའི་ཡངས་ཆེར་ནས་བྱར་ཏུ་མི་དཔངས་བྱི་མཐུན་བྱས་ཁབ་.....
 དཔོན་ཏུ་དཔུང་བཞེས་པའི་བྱལ་བཟུགས་ཐེད། བཟུང་ཡས་དཔུར་ཚོན་
 དཔེངས་བྱ་ཤར་ཐའི་དར་དཔར་ཉལ་ཚུལ་ཏུ་གཤོ་བ་དང་། མི་རིགས་ཁག་
 གི་མི་དཔངས་བྱིས་དག་འཇོའི་ཤད་གསར་འཇུག་ཟུམ་པ་ལྟར་བཟུགས།
 དེ་ནས་བཟུང་དཔངས་གཅོད་རིང་བྱས་པས་པའི་གསར་བཞེ་ཆ་པའི་ཆ་.....
 བས་མཐུག་ཚིལ་བ་དང་། ཐོས་བྱས་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དཔངས་ཡངས་
 ཤིང་བྱ་ཆེ་བ་དང་། འདི་བྱིད་ཏུན་ཏུམ་ཆོགས་པའི་བྱི་ཆོགས་རིང་བྱས་པ་

གསར་བཟའི་པུན་ལམ་ཐོག་གོམ་སྒྲུབ་སྒྲུབ་ཐོག་པུན་ནས་པུན་ཏུ་.....
ཐུང་བཞིན་གནས་སོ།

འོན་ཀྱང་མེས་ཀྱིས་སྒྲུབ་པའི་མཆོག་སྒྲུབ་གནས་པའི་ཐོད་རྒྱུང་སྒྲུབ་
ས་མཐོའི་ཐོག་གི་མི་དཔངས་ད་ཏུང་ཐུག་བསྐལ་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ལས་མི་ཐང་པར་.....
ཉིན་མཚན་ཀྱན་ཏུ་བདེ་སྦྱིད་ཀྱི་ཉི་མ་ཐོད་རྒྱུང་སྒྲུབ་གནས་ཐུང་ཤར་.....
ཐུབ་པའི་རེ་འདོད་སྒྲོམ་པ་རྒྱ་འདོད་ཐུང་ཐུང་བཞིན་གནས། ཏང་དང་
མཐོ་ཐུང་ཞིས་མི་དཔངས་བཅིངས་པའོལ་དཔག་ཐོད་ཏུ་བརྒྱུད་དེ་ཐོད་ཀྱི་.....
ཐུན་ཆུ་མི་དེ་གས་ན་མས་ཐུག་བསྐལ་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ལས་ཐུབ་དཔོན་པའི་བཀའ་.....
ཕབ་པ་ཐུང་། ཐུང་དཔུང་མི་དཔངས་མིན་གཞུང་གིས་ཞི་པའི་ཕབས་ལམ་
བརྒྱད་ཐོད་མི་དཔངས་གན་ཐུང་བཅིངས་པའོལ་ཐོབ་ཆེད་ཐུན་ཏུ་དཔེ་བའི་.....
བཤེས་གཉེན་ཆེན་པོ་ཤེས་རབ་རྒྱ་མཚོ་མཚོག་མཚོ་རྒྱན་བརྒྱད་ཐོད་ཏུ་གཏོང་.....
གནད་མཇུག་ཀྱང་ནག་ཆུ་ཁར་འཁྱེད་ཐུང་ཐུང་ཐོད་ཀྱི་མཚོ་རིམ་ཐོག་ཐུང་པས་.....
དག་ཐུགས་ལ་བཞིན་ནས་ཐུང་བསྐྱེད། ཐུང་དཔུང་མི་དཔངས་མིན་གཞུང་
གིས་ཀྱན་ཐུབ་ཐུང་འཕྲིན་བརྒྱད་ཐུང་དཔུང་གིས་ཐོད་ཏུ་འཕྲིན་པའི་མིན་.....
ཐུས་དང་། གན་ཐུང་ཏུ་བཅན་རྒྱལ་རིང་ཐུགས་པའི་ཐོད་ཏུ་ཐོད་པའི་
དཔར་ཐུགས་ཐུང་དཔུང་དག་ཐུང་ཐུང་དེ་མེས་ཀྱིས་བྱིས་ཆར་ཆེན་པའི་ནང་.....
རྒྱུང་ཐོག་དཔོན་པའི་རྒྱལ་བསྐྱལ་བསྐྱལ་ཐུ་ཤར་ཤར་གནད་པ་རྒྱལ་ཅི།
དཔེ་ཐུག་རིན་པོ་ཆེ་ཐོད་ཀྱི་མཚོ་རིམ་པར་དཔེ་བཤད་ཤིག་པའོལ་ཐུང་པར་.....
གཏོང་གནད་མཇུག་དེ། ཐུགས་ཐུག་(1950)མཐོ་ཆུ་ ༢ ཆེས་ ༢༠ ཉིན།
མདོ་རྒྱུད་མར་འཁོངས་ཆབ་མདོ་ས་གནས་སྒྲུ་འཁྱེད་ཏེ་འཕེལ་ཐོད་ཁག་ལ་.....
གང་ཅིའི་བསྐལ་ཐུ་གནད་པ་མ་ཐད། ཏུ་ལའི་ཆུ་མ་ཞལ་མཇལ་ཏེ་ཐོད་ཞི་

པའི་བཅིངས་བཀོལ་གཏོང་བྱས་སྒྲིབ་སྒྲིབ་ཐོབ་གནང་རྒྱུ་དེ་པ་བཅངས་ཀྱི་
ཁྱད་ལྟ་ལས་མི་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་ལྷགས་ལྷག་ (1950) ལོའི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༢
ཉིན་ཆབ་མདོར་སློབ་ཁྱད་ཀྱི་དཔྱད་པ་རྒྱགས།

དག་ལྷག་རིག་པ་ཆེ་ནི་མཆོན་སྟན་མིག་ཏུ་ཆེ་པའི་རྒྱལ་གཅེས་ཡར་ཐོན་
མི་སྣ་ཞིག་ཡིན། མིང་ལག (1935) ལོར་དཔལ་དཔག་དཀར་མཛེས་ས་
ཁུལ་ཏུ་འབྱོར་སྐབས་མར་ཆོགས་ལ་སྐུལ་སྒྲོང་གནང་ཉི། དཔལ་དཔག་ལ་
རྒྱལ་རྒྱུར་གང་ལེགས་མཛད། བོད་པ་མིན་གཞུང་གི་གྲུབ་ཞི་གཞིན་པའི་
ལས་འཛིན་གནང་། དེ་བཞིན་བོད་ཞི་བའི་བཅིངས་བཀོལ་གཏོང་པའི་ཆེད་
ཏུ་རང་སློབ་སྒྲིབ་བཏང་གིས་ཆབ་མདོར་ཐེབས་ཁར། ལྷ་སར་ཡོད་པའི་
གཉེན་སྒྲིག་ན་མས་ལའང་ཏར་བཏང་ཉི་ལལ་ཏ་བསྐྱེད་བྱ་ཡང་ཡང་མཛད།
མཐར་བོད་ཀྱི་བཅིངས་བཀོལ་བྱ་གཞག་གི་སྒྲིབ་ཏུ་གཅེས་པའི་ཕྱུག་སློབ་ཁྱད་
ལེགས་སྒྲིབ་སྐུལ་པའི་རྒྱལ་གཅེས་རིང་ལུགས་ཀྱི་སྒྲིབ་སྒྲོབ་དེར་རང་ཅག་
ན་མས་ཀྱིས་ནམ་ཡང་སློབ་སྒྲིབ་ཞུ་འོས་པ་ཞིག་རེད།

བོད་ཞི་བའི་བཅིངས་བཀོལ་གཏོང་པའི་འགོག་སྟོན་མཐར་དག་སེལ་བ་
དང་། བཅོན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་དབང་ལུགས་བོད་ནས་མཐར་སྐྱོད་པའི་
ཆེད་ཏུ། ལྷགས་ལྷག (1950) ལོའི་ཉིན་ཏུས་སློབ་ཁྱད་ཀྱི་དཔྱད་པས་
བཅིངས་བཀོལ་དཔག་གིས་ཆབ་མདོར་སྐྱུགས་སྐྱད་པུང་འཇུག་བྱས།
སྐབས་དེར་ལྷག་བྲག་དག་དབང་གསུང་རབ་བལྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་སྟོན་ཀྱིས་
བཅོན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་པའི་རྒྱུ་འབྲས་པ་ན་མས་ནས་ཐེས་རྒྱལ་དང་བོད་
མི་རིགས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ལ་མ་བརྟེན་པར། མོག་སྐྱོད་ཞིང་བྲག་བདག་བོའི་ཁེ་ཕན་
སྐྱད་སྐྱོབ་ཁྱེད་ཆེད་བཅོན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་དང་རན་སྐྱེལ་བྱས། སྐྱོ་ཉམ་ཆེན་

469

ཉིན་ཉི་མུག་བཟུང་ཤོངས་པ་ཞུ་དགོས་པ་དང་། རྒྱ་ལའི་ཟླ་མ་རང་ཉིད་ནས་
 ལྷགས་གཉིས་ཀྱི་འགན་ཡོངས་ལྷ་བཞེས་དགོས་པའི་རེ་བ་བརྟན་པ་ལྟར།
 ཉིན་ཉི་མུག་རག་དབང་གསུང་རབ་བརྟན་པའི་རྒྱལ་མཆོན་སྤྱིད་སྤྱོད་དགོངས་་་་
 པ་མི་ཞུ་ཐབས་མེད་ཀྱི་གནས་ལྷ་ལྟར། ལྷགས་ཉིན་ (1950) ལོའི་ཟླ་བ་༡༠
 ཚེས་༨ ཉིན་རྒྱ་ལའི་ཟླ་མ་བརྟན་འཛིན་རྒྱ་མཆོས་ཆོས་སྤྱིད་གཉིས་ཀའི་གཙོ་་་་
 འགན་བཞེས། ཐམས་དེར་ཕྱི་ནང་གང་ཅིར་དཀའ་ངལ་དང་། ཉིན་
 འཛིན་ཏུ་ཅང་ཆེ་པའི་རྒྱུ་ལ་བབས། ལྷགས་ལྷུ་ (1941) ལོའི་ཟླ་༡
 ཚེས་༡ ཉིན་ཉིན་ཉི་མུག་བོད་ས་གནས་སྤྱིད་གཞུང་གི་དབང་འཛིན་པ་གཙོ་མོར་
 ལྟར་རྒྱུ། དཔྱིན་རི་བཅན་རྒྱལ་རིང་ལྷགས་པ་འོགས་ཀྱི་རན་ལྷུ་ལ་བྱས་པ་
 ལྟར། གཅིག་མཆུག་གཉིས་མཐུད་ཀྱིས་རྒྱལ་གཅེས་སྒྲོལ་ས་ལྷགས་ལ་རྒྱུད་་་་་
 དེས་གཏོང་བ་དང་། མེས་རྒྱལ་ལ་རྒྱལ་གཏོད་ཀྱིད་པའི་བྱ་བ་རན་པ་རི་
 ཉིད་པ་བཅས་ལ། བཅན་རྒྱལ་རིང་ལྷགས་པའི་རྒྱུ་ལ་བྱས་པ་ལྷན་པས་ཀྱིས་
 བོད་ས་གནས་ཀྱི་སྤྱིད་དབང་ཡོངས་ལྷ་ཁ་ལོ་བརྒྱུར། རྒྱ་ཆེའི་མི་དམངས་ལ་
 བརྒྱལ་གསུམས་དང་། མནར་གཅོད་ཆོད་མེད་བཏང་བ་འོགས་ལ་བརྟེན་
 བོད་ཀྱི་ཆབ་སྤྱིད་དང་། དཔལ་འཕྱོར། རིག་གནས། མི་དམངས་ཀྱི་
 འཆོ་བ་འོགས་དཔུན་ཀྱི་མེ་ཏོག་ལྟར་ཉམས་སྒྱུད་ཀྱི་གནས་ལྷ་ལྟར། རྒྱ་ཆེའི་
 མི་དམངས་ཀྱིས་ཁོ་མོ་འཛིན་པ་ལྟ་སྤྱོད་དམངས་གཞན་མང་་་
 ཅམ་བཅས་པ་དཔེར་ན། ཁྱིམ་འབྲུམ་ཐམས་ཅད་མི་རྒྱལ་ས། རྒྱ་ཆེའི་གཞིས་
 བཙོ་བརྒྱུད་བཟུང་མོང་། ར་སག་ཡི་དྲུགས་ཆེན་པོ། གང་མོང་ཤོད་ཤོགས་
 གནང་དང་། ཟེར་བ་དང་། ཏག་ཏག་རྒྱལ་པོས་བཟོས་མོང་། ཉིན་ལྟར་
 བཟུང་གིས་བཟོས་མོང་། ལྷུ་མོང་ལ་དང་ལྷུ་མོང་། ཅམ་རལ་ལྷུ་ལ་

ཕུལ་མོང་། ཞེས་པ་ལྟ་བུ།

ཕུལ་པ་བརྟན་འཛིན་ཕུ་མཚས་ཚེས་མིན་གཉིས་ཀའི་གཙུག་ལག་པོ་ལས་
ཕུ་བཞེས་ནས་ཉིན་གསུམ་མོང་རྒྱུ་མི་དཔངས་བཅིངས་བསྐྱེད་པ་ལས་པོ་དེ་.....
ཕྱིན་དཔག་དཔུང་གིས་ཆབ་མདོ་ཡོངས་ཕུ་བཅིངས་བསྐྱེད་བཟང་བ་དང་།
མདོ་རྫོང་ཁུལ་གྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དཔངས་ནས་བཅིངས་བསྐྱེད་པ་ལས་
དགའ་བསྟུ་དང་། ཕུ་བསྐྱེད་། བཅི་བཀྲར་ཚད་མེད་ཞུས་པའི་གནས་ཚུལ་
མཐའ་དག་པོ་དེ་གྱི་དབང་བསྐྱེད་པས་མོས་འཕྲུལ་བཀའ་ཐོབ་དང་། ཕྱི་
ཕུལ་མཁའ་པོ། རྒྱུ་ཡིག་ཆེ་མོ་པ། ཅིས་དཔོན་པོ་ལས་དང་། གདན་ས་
ལེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་འཕུས་མི་བཅས་གསར་པའི་ཕྱོགས་ལས་ཕུལ། རྒྱ་
ལའི་ཁྲ་མ་རྩ་ལས་བཞུགས་ན་མི་འགྲིག་པའི་གནས་ཁུགས་མང་ཅམ་གསོལ་...
ཏེ། རྩལ་ལྟ་ལ་(1950)ཟླ ༡༡ ཚེས ༡༡ ཉིན། མཁའ་ཆེན་ཁྲོ་བཟང་
བཀྲ་གིས་དང་། ཅིས་དཔོན་ཕུ་ཁང་བ་ཆེ་དབང་རབ་བཟན་གཉིས་ལ་མིན་
ཆབ་བསྐྱེས། དེ་འཕྲུལ་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་རྩ་འཁོར་དང་བཅས་བསྐྱོ་མོར་མོས་
ཕྱོལ་རུ་ཕེབས། རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་རྩ་འཁོར་དང་བཅས་བསྐྱོ་མོར་འཕྱར་རྒྱུ་
པོ་དེ་གྱི་མཚུ་རིམ་དབང་བསྐྱེད་ལས་རིམ་ནང་ཁུལ་རྒྱུ་ཡོང་འགའ་བ་ཆེས་ཆེར་
ཕྱིན་པ་ལྟེ། བཅན་ཕུལ་རིང་ལུགས་པའི་རྒྱུ་ཡོངས་པ་ན་མས་ནས་རྒྱ་
ལའི་ཁྲ་མ་རྩ་ཕུལ་རུ་གདན་དྲངས་ཏེ་ཨ་མི་རི་ཀ་དང་། དབྱིན་ཇི་སྐགས་ལ་
ཕུལ་ཏེན་པོལ་ཏེ་པོ་དེ་མེར་བཅན་ཡོང་པའི་ཆོད་ལེན་ཕྱིན་དཔོན་ལེར།
པོ་དེ་ཕུལ་ཕཅེས་དཔོན་རིགས་དང་། གདན་ས་ལེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་
གྱི་འཕུས་མི། རྩལ་པར་རུ་པོ་དེ་མི་དཔངས་མང་ཆོགས་ཀྱིས་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་རྩ་
ཕུལ་རུ་གདན་དྲངས་པའི་བྱ་སྐྱོད་ལ་ངོ་མོལ་མཐའ་གཅིག་རུ་བྱས། ཕུལ་

གཅེས་དཔོན་རིགས་མང་ཆེ་བས་བརྗོད་དོན། རྩི་རྒྱལ་ལ་རྒྱལ་རྟེན་བཅོལ་
 བས་མེད་བཅོན་ཡོང་ཐབས་བྱེད་པ་དེ་དག་སྟོང་བསམ་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དང་།
 རང་ཉིད་བྱི་མེས་རྒྱལ་ལ་བརྟེན་ནས་ཞི་བའི་བཅིངས་བསྐྱོལ་ཡོང་ཐབས་བྱེད་
 པ་དེ་ནི་ཡང་དག་པའི་ལངས་སྒྲུགས་ཁོ་ན་ཡིན་ཟེར། རུས་དེར་བཅོན་རྒྱལ་
 རིང་ལུགས་པའི་རྗེས་འབྲངས་པ་དང་རྒྱལ་གཅེས་སྟོང་པས་ལྷགས་ད་བར་ལུན་
 རིང་ལྟ་རང་ཆེ་བའི་འཐབ་ཚོད་བྱས་པ་བརྒྱད་མཐར་རྒྱལ་གཅེས་བཅོན་སྐོལ་
 བྱིསྟོང་པས་ལྷགས་ནས་པར་རྒྱལ་ཏེ། གྲུང་དབྱུང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ལ་
 བཅི་བཀུར་བྱ་རྒྱ་དང་། བོད་ནས་འབྱུང་མི་བཅང་ཚོག་ཞི་བའི་སྐོལ་ཚལ་
 བྱེད་རྒྱ་ཐག་གཅོད་མང་དང་།

དེ་ནས་གྲུང་དབྱུང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གིས་མི་དམངས་བཅིངས་
 བསྐྱོལ་དམག་བོད་སྟོད་དཀོས་པའི་བཀའ་ཐབ་པ་དང་འབྲེལ་བོད་ས་གནས་
 སྲིད་གཞུང་གིས་འབྱུང་མི་མངགས་ཏེ་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་བྱི་སྲིད་བྱས་
 དང་། བོད་ཞི་བའི་བཅིངས་བསྐྱོལ་འབྱུང་ཐབས་སྟོར་ལ་སྐོས་ཚལ་བྱེད་
 དཀོས་པའི་བཀའ་ཐབ་པ་རྩུག། ལུགས་ཡོས་(1951)ལོའི་ཁྱི་ལྷ་2
 པར། ར་མོད་རག་དབང་འཇིགས་མེད་དང་། བེ་སྒྲུང་བཅོད་ནམས་
 དབང་འཇུས། ལུང་བརྟན་བརྟན་དང་། ལུང་བརྟན་ལེགས་སྟོན།
 བསམ་མོ་བརྟན་འཇིན་དོན་གྲུབ་བཅས་དབང་ཆ་ཚད་མ་ཡོད་པའི་འབྱུང་
 མི་མི་ལུ་བཀོད་མངགས་དང་། ར་མོད་རག་དབང་འཇིགས་མེད་ལ་ཚེགས་
 གཙོ་བརྟོག་ཞལ་ཚོག་འདི་ལོ་ལྷ་4 པའི་ནང་མ་རྗེས་ལུ་ཕེ་ཅིང་རུ་བདེ་འབྱུང་
 ལུང་བ་དང་། གྲུང་དབྱུང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་གིས་དབང་ཆ་ཚད་
 མ་ཡོད་པའི་འབྱུང་མི་རྗེས་ལུས་ཏན་དང་། གྲང་ཅིང་ལུ། གྲང་གོ་

473

འཛིན་གྱི་མི་རིགས་མིན་ལྷན་གནིར་བརྒྱུད་ཅི་ཡུང་དབྱར་མི་དཔངས་མིན་.....
གཞུང་ནས་གཅིག་བསྒྲིལ་གྱི་འགོ་བྱིན་ལྟ་ བོད་གྱི་མི་དཔངས་ལ་མི་རིགས་
གྱི་ས་གནས་རང་རྒྱུད་ལག་ལེན་བྱེད་རྒྱུ་དེ་དབང་ཆ་ཡོད།

བཞི་པ། བོད་གྱི་ཆབ་སྲིད་ལས་ལྷན་ད་ལྷན་ལ་ཡུང་དབྱར་གིས་
བཅོས་བསྐྱར་མི་བྱེད་པར། རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མའི་སྐར་ཡོད་ལོ་གནས་དང་དབང་
ཆ་ཡང་ཡུང་དབྱར་ནས་བསྐྱར་བཅོས་མི་བྱེད། དཔོན་རིགས་མཐོ་དཔན་
ནས་ཡུང་སྐར་བཞིན་གནས་རྒྱ།

ལྔ་པ། བཟ་ཆེན་ཨིར་ཉེ་ནི་ལྷན་ཡོད་ལོ་གནས་དང་དབང་ཆ་རང་
འཇགས་གནས་དཀོས།

དྲུག་པ། རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་དང་། བཟ་ཆེན་ཨིར་ཉེ་ནི་ལྷན་ཡོད་ལོ་
གནས་དང་དབང་ཆ་ཞེས་པ་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་སྐྱ་སྤེར་བཅུ་གསུམ་པ་དང་།
བཟ་ཆེན་ཨིར་ཉེ་ནི་སྐྱ་སྤེར་དགུ་པ་མཐུན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་གོ་གནས་དང་.....
དབང་ཆ།

བདུན་པ། ཡུང་གོ་མི་དཔངས་ཆབ་སྲིད་སྐོས་ཆོགས་ཀྱི་སྐབ་མོར་ཆ་
འཛིན་ནང་ཐག་བཅད་པའི་ཆོས་ལྷན་ལ་དད་པ་རང་མོས་ལྷན་ཆོག་པའི་.....
མིན་ལྷན་ལག་ལེན་བྱས་ཉེ། བོད་གྱི་མི་དཔངས་ཀྱི་ཆོས་ལྷན་ལ་དད་པ་
དང་། ལྷན་གོས་གཤིས་ལྷན་ལ་བཅི་འཛིན་བྱེད་རྒྱུ་དང་། དཔོན་པ་
ལ་ཆར་ལ་ཡུང་རྒྱུ་པས་བྱེད་རྒྱ། དཔོན་པ་ལ་ཆར་གི་ཡོང་སྐོར་ཡུང་དབྱར་
ནས་བསྐྱར་བཅོས་མི་བྱེད།

བརྒྱད་པ། བོད་གྱི་དཔན་སྐར་རིམ་གྱིས་བཅིངས་པའོལ་དཔག་ལ་རྒྱར་
བསྐྱར་ནས་ཡུང་རྒྱ་མི་དཔངས་སྤྱི་མཐུན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱལ་ཡུང་དག་ལྷན་གྱི་

ཆ་ཤས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱར་ཆུ།

དཔུ་པ། བོད་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གཞིར་བཟུང་ཉེ་དུས་ཀྱིས་
བོད་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཆ་དང་། ཡི་གེ། སློབ་གྲིལ་སློབ་སྦྱོར་བཅས་མོད་འཕེལ་
གཏོང་ཆུ།

བཅུ་པ། བོད་ཀྱི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་གཞིར་བཟུང་ཉེ་དུས་ཀྱིས་
བོད་ཀྱི་སྐད་ཆ་དང་། འཕྲིན་ལས། བསྐྱོར་རིགས། ཆོད་ལས་རྒྱུ་མཉམས་མོད་
འཕེལ་བུ་བཏང་ནས་མི་དམངས་ཀྱི་ལྷོ་ཕྱོགས་སྐོག་མཉམས་ཁེ་ལེགས་ལྷ་གཏོང་ཆུ།

བཅུ་གཅིག་པ། བོད་ཀྱི་ལས་ལུགས་སྒྲ་ཆོག་མཉམས་བཅས་ཕྱིད་ཆུའི་
སྐོར་ལ་ཁྱུང་དབྱེད་ནས་བཅུ་ཕྱེད་ཀྱིས་མི་ཕྱིད་པར། བོད་ས་གནས་མིའི་
གཞུང་རང་ནས་ལེགས་པོ་བཅས་ཕྱིད་ཆུ་དང་། མི་དམངས་ནས་ལེགས་པོ་བཅས་
ཕྱིད་དཔོན་ལྷ་རུས། བོད་ཀྱི་འགོ་ཕྱིད་རྒྱལ་སྐོར་དང་སྐྱོར་བཟུང་གི་ཐབས་ལེགས་
ལ་བརྟེན་ནས་ཐག་གཅོད་ཆུ།

བཅུ་གཉིས་པ། སྐར་ཕན་གྱི་བཅུ་དྲུག་ཁྱུ་ཁམ་དང་གོ་མིན་ཏང་
ལ་ཉེ་འབྲེལ་ཕྱིད་པའི་དཔོན་རིགས་ནས། ཕྱི་ཁྱུ་ལ་བཅུ་དྲུག་ཁྱུ་
ཁམ་དང་གོ་མིན་ཏང་དང་འབྲེལ་ཐག་མཐར་ཕྱིན་པ་བཅད་དེ། ད་ཕྱིན་
རོ་མོག་དང་སྐྱོན་གཞོན་མ་ལུས་ན་ལས་ཆེན་རང་འཇགས་ཕྱིད་ཆོག་པར་སྐར་
ལུས་ལ་ཆད་གཅོད་མི་ཕྱིད།

བཅུ་གསུམ་པ། བོད་བསྐྱོད་མི་དམངས་བཅིངས་བཀོལ་དམག་གིས་
མོད་གསལ་དོན་ཆེན་རྒྱལ་སྐོར་ཀྱི་མིའི་ཁྱུ་ལ་ཁྱུང་བཅི་ཕྱིད་ཆུ་མ་ཐད།
ཉེ་ཆོད་དྲང་བཞག་མི་དམངས་ཀྱི་ཁྱུ་ལ་ཁྱུང་ཅམ་ལང་གང་ལྟར་མི་ལེན།

བཅུ་བཞི་པ། ཁྱུང་དབྱེད་མི་དམངས་མིའི་གཞུང་ནས་བོད་ས་གནས་

ཁྱི་ཕྱི་འབྲེལ་གྱི་ལས་དོན་མཐའ་དག་གཅིག་ཁྱུང་གིས་བྱེད་རྒྱ་དང་། འདྲ་
 མཉམ་གཉིས་པུ། བཅུ་ཚུལ་གྱི་མངའ་བྲལ་དང་རང་བཅུ་གྱི་དབང་ཆ་
 ལ་བཅི་འཛིན་ཐོག་ཉེ་འདབས་རྒྱལ་ཁབ་དང་ཞི་མཐུན་གྱིས་གནས་རྒྱ་མ་.....
 ཟད། དྲང་འབྲེལ་གྱི་ཚོང་ལས་འཛུགས་རྒྱ་དང་གོང་འཕེལ་གཏོང་རྒྱ།
 བཅོ་ལྷ་པ། གྲོས་མཐུན་འདི་ཉིད་ལག་ལེན་བསྟར་བའི་འགན་ལེན་
 ཕྱིར། གྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ནས་ཐོད་རྒྱ་དམག་སྲིད་ཁྱུ་ཡོན་
 ལྷན་ཁང་དང་ས་གནས་དམག་སྟར་གྱི་དམག་ཁྱུ་ཁང་འཛུགས་རྒྱ་དང་། གྲུང་
 དབྱང་ནས་བཏང་བའི་ལས་བྱེད་མ་ཚད། ཐོད་རྒྱལ་གྱི་ལས་བྱེད་གྲུང་གང་
 མང་ཅུག་ཉེ་ལས་ཀྱི་བྱེད་རྒྱ། དམག་སྲིད་ཁྱུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ནང་འགྲོ་མི་རྣམས་
 ཐོད་གྱི་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དང་། དུལ་སྤྱོད་སོ་སོ། དཔོན་པ་གཙུ་ཆེ་
 བ་བཅས་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ག་ཞེན་ཡོད་པ། གྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་
 གཞུང་ནས་བསྐྱོས་བའི་འཕུས་མི་དང་། གནད་ཡོད་གྱི་སྤྱོད་སོ་སོ་མ་
 མཉམ་གྲོས་ཐོག་ནས་མིང་ཐོ་སྤུལ་ཉེ་གྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ལ་.....
 བསྐྱོ་གཞག་གནང་བ་ལྟ་རྒྱ།

བཅུ་ཐུག་པ། དམག་སྲིད་ཁྱུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་དང་། ས་གནས་དམག་
 ཁྱུ་ཁང་། ཐོད་བསྐྱོད་མི་དམངས་བཅིངས་བསྐྱོལ་དམག་གི་འགྲོ་སོང་གྲུང་
 དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ནས་གཏོང་རྒྱ། ཐོད་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་
 ནས་མི་དམངས་བཅིངས་བསྐྱོལ་དམག་ལ་འཕུ་དང་། གཞན་ཡང་ཉེར་མཁོ་
 རྒྱུ་པ་རྒྱ། རྒྱལ་འདྲེན་བཅས་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་རྒྱ།

བཅུ་བརྒྱུ་པ། གྲོས་མཐུན་འདི་ཉིད་མིང་ཉག་ས་བཞོད་འཕུལ་ཆ་བར་
 བཟུང་ཉེ་ལག་ལེན་བྱེད་རྒྱ། ”

ཞེས་འཁོད། མོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བརྒྱ་ནང་པོད་ས་གནས་མིན་
 གཞུང་དང་། ལྷན་དབྱེད་མི་དཔངས་མིན་གཞུང་དབར་གྱི་འཕེལ་བའི་
 རྒྱུ་རྐྱེན་འདེབས་གསལ་ཞིང་གསལ་བ་གནང་བ་མ་ཟད། བོད་ས་གནས་
 ནང་ཁུལ་གྱི་མོ་ལྷན་དོན་གནད་ཁག་ལའང་ཐག་གཅོད་ཡང་དག་པ་ལྟར་བ་
 མོགས་ལ་བརྟེན་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་བཟུན་འཛིན་ཆུ་མཚོ་མགས་མེར་སྐྱུད་པོན་
 རིགས་ཡོངས་ནས་མཐོན་དབྱེད་ས་གཅིག་ལྷན་གྱིས་བཙུགས་ཁྱུང་ཁྱུང་
 ལའི་ཁྲ་མ་སྐྱུ་འཁོར་དང་བཅས་པ་ལྷགས་ཡོས་ (1951) ལའི་ཟླ ༥ ཚེས་ ༡༨
 ཉིན་ལྷོ་མོ་ནས་ཆིབས་ཁ་བཟུར་ཉི་ཟླ ༤ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་ལྷོ་སར་བདེ་འཕྱོར་
 ལྷན་བ་དེས་བཅོན་ཆུལ་རིང་ལྷགས་དང་ཁོ་པ་ཚོའི་རྗེས་འབྲངས་པ་ནས་
 ནས་རྒྱ་ལའི་ཁྲ་མ་ལྷུ་ལྷུ་ལྷུ་གདན་དྲངས་པ་དང་། བོད་འདི་མེས་ཆུལ་
 མང་འཁོར་ས་ནས་ཁ་བཟུང་གཏོར་བའི་རྒྱལ་གཞིའི་དན་ལྷན་མཐའ་དག་མལ་
 བའི་རྒྱལ་རྒྱ་བཟུགས་ཉི་ཤོད་གྱི་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དཔངས་བཅོན་ཆུལ་རིང་
 ལྷགས་དང་། མོག་སྐྱོད་ཤོག་ཁའི་འཆིང་ཐག་ལས་ལྷོ་ལ་ཉི་ལྷན་ལྷོ་མི་དཔངས་
 ལྷུ་མཐུན་ཆུལ་ཁབ་གྱི་དོ་སྐྱོད་ལྷན་པའི་མི་རིགས་ཁྱིམ་ཆང་ཆེན་པོའི་ནང་ཚུར་
 མོག ཉན་ལྷན་དབྱེད་གི་ཡང་དག་པའི་དབྱེད་ཁོག་སྐྱུན་ཁྲ་མི་རིགས་
 གཞན་དང་འདྲ་བར་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་གྱི་ཁེ་སན་ཡོངས་སྐྱོད་ལྷན་པ་
 དང་། བོད་ལྷུ་ཆབ་མིན་དང་། དཔལ་འཕྱོར། རིག་གནས་སྒྲོ་བ་
 གསའི་བྱ་གཞན་དབྱེད་མཚོ་ཆུས་པ་ལྷན་ཉིན་བཞིན་གོང་རྒྱ་འཕེལ། བདེ་
 ལྷུད་ལྷན་སྐྱུ་མཚོགས་པའི་ཉི་ཤོད་ཤར་རིའི་སྐག་པའི་ཅེ་ནས་ཤར་ཉི་ཤེལ་
 ལྷན་གངས་སྒྲོངས་ར་བར་འཕྱོག། མི་རིགས་ཁག་གི་མི་དཔངས་བདེ་སྐྱོད་
 དག་པའི་དཔལ་ལ་ཅི་དགར་རོལ་བཞིན་གནས་སོ།

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

[illegible]

2. མཆོད་པ་ལྷན་དུ་ཕྱེས་པའི་མཆོད་པའི་སྒྲུབ་ཀྱིས་མཆོད་པ་ལྷན་དུ་ཕྱེས་པའི་

(མཆོད་པ་)

७. मङ्गलम् ॥ मङ्गलं शुभं नमः ॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ नमः शिवाय ॥
(श्रीगणेशाय)

५. वगदः ङेवसं वगदः रविंयं ब्रह्मसं ब्रह्मसं मया प्रीति। (मीमांस)

༡. ལྷ་མི་ཤིས་དཔར་པོ་ལྷ་མི་ཤིས་ལྷ་མི་ཤིས་དཔར་པོ་ལྷ་མི་ཤིས་དཔར་པོ་ (ལྷ་མི་ཤིས་ལྷ་མི་ཤིས་)

༡༠. མ་ལྷོ་བསྟན་ན་ཐས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་པཙཎ་ལས་ཤི་ཀླུ་ལ་ར་པས་གཏལ་ཤི་མེ
ལང་» (ཁྲི་དཔར)

22. ལུལ་མཆོག་ལྟ་བུ་ཆེན་པོས་མཛད་པའི་༥པོར་ལྷི་དེ་པ་མེས་དཔྱིད་ལྷི་ལྷུང་མེས་

ཐུ་དབྱངས་» (མི་རིགས་དཔེ་ཐུན་ཁང་ནས་པར་ཏུ་བསྐྱུན་)

༡༢. ཅུན་ཉིང་ནས་ཐོན་པའི་མོད་ཀྱི་ཡིག་ཉིང་གོག་ཏིང་ཁག

༡༣. «ཐུང་པོ་ཤོད་ཆེད་གི་མོ་རྒྱས་» (ཁྱིམ་མ། ཚོམ་པ་པོ་མི་གསལ་)

༡༤. «ཐུ་འབྲུམ་དཀར་ནག་ཁྲ་གསུམ་» (ཤིང་དཔར། ཚོམ་པ་པོ་མི་གསལ་)

༡༥. «ཐོན་ཀྱི་རྒྱལ་བཟང་» (ཤིང་དཔར། ཚོམ་པ་པོ་མི་གསལ་)

༡༦. «ཐོབ་རྒྱལ་རྒྱན་རི་དཀོན་པའི་དཀར་ཆག་» (ཁྱིམ་མ།)

༡༧. རྒྱལ་མཆོག་ལུ་པ་ཆེན་པོ་མོགས་ཀྱིས་མཛད་པའི་«ལྷ་ལྷག་གཙུག་ལག་ཁང་གི་
དཀར་ཆག་» (ཁྱིམ་མ།)

༡༨. «ཕུམ་བུ་ལྷ་ཁང་གི་དཀར་ཆག་འཕྲིང་བ་» (ཁྱིམ་མ། ཚོམ་པ་པོ་མི་གསལ་)

༡༩. «ཞེ་ལྷ་ཁང་གི་དཀར་ཆག་» (ཁྱིམ་མ།)

༢༠. «བྲག་ཡེར་པའི་དཀར་ཆག་» (ཁྱིམ་མ།)

༢༡. བཅུན་པ་དཔལ་འབྱེད་ཀྱིས་བཅམས་པའི་«པ་མོར་ཁའི་དཀར་ཆག་» (ཁྱིམ་
མ།)

༢༢. «ལ་ཏུགས་རྒྱལ་རབས་» (ཚོམ་པ་པོ་མི་གསལ། ཁྱིམ་མ་ཁག་གཉིས་)

༢༣. «གདན་ས་ཆེན་པོ་བཞིའི་དཀར་ཆག་» (ཤིང་དཔར་)

༢༤. «ར་རྒྱུང་དཀར་ཆག་» (ཁྱིམ་མ།)

༢༥. ལྷ་མི་ཏུ་བྱུང་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱིས་བཅམས་པའི་«བཀའ་ཆེན་མཛོད་པ་དོན་
ལྡན་» (ཁྱིམ་མ།)

༢༦. རྗེ་བཅུན་གསལ་པ་རྒྱལ་མཆོན་ཀྱིས་བཅམས་པའི་«ས་རྒྱུའི་གཏུང་རབས་རིན་
ཆེན་བང་མཛོད་» (ཤིང་དཔར་)

༢༧. རོ་ནང་པ་ཏ་ར་ན་མས་བཅམས་པའི་«རྒྱ་གར་ཆོས་འབྱུང་» (ཤིང་དཔར་)

༢༨. མཁོན་པོ་རྒྱལ་ཀྱིས་བཅམས་པའི་«རྒྱ་ནག་ཆོས་འབྱུང་» (ཤིང་དཔར་)

༢༩. ལྷ་བཅུན་རྒྱལ་ཁྱིམ་པམང་པོས་བཅམས་པའི་«པར་ཡུང་རོ་པོའི་ཆོས་.....

२५५८ » (गै.सं.४)

- [illegible]

[illegible]

७८. दृष्टिर्ब्रह्मैव तेन गन्तव्यं तस्यैव कर्तव्यम् । अथात्मनो ज्ञानं प्राप्नुयान्न भवेत् ।

ཁྱེད་པའི་ཡིག་རིགས་ཁག་གཅིག (རྒྱལ་དབང་)

༡༥. ཆབ་མདོ་ཁ་ཅུབ་ཀྱི་འཕེལ་ཡོད་དབྱེད་གཞིའི་ཡིག་རིགས་ཁག་གཅིག

༡༦. ལེ་ཉིན་གྱིས་མཛད་པའི་«རྒྱལ་ཁབ་སྐོར་གྱི་རྣམ་པ་ཤད» (དབང་མ)

དེབ་ཐེང་ཀུན་གསལ་མེ་མོང་།

ཚེ་མ་ལྷིག་མཁན།   ལུན་ཚོགས་ཆེ་རིང་།

ཚེ་མ་ལྷིག་འགན་འཁུན་པ།   འཕྲིན་ལས་ཚོས་གྲགས།

*   *

ཐོད་ཚྱངས་མི་དམངས་དཔེ་ཁྱུན་ཁང་ནས་བརྒྱན།

ཐོད་ཚྱངས་ཤིན་ཏུ་དཔེ་ཁྱུང་ཁང་ནས་བཟུམ།

མཚེ་ཁྲོན་མི་སྲིགས་པར་འདེབས་བཟོ་གྲུ་ནས་པར་བཏབ།

1987 ཟེའི་ཟླ་བ་ 6 པར་པར་གཞི་དང་ཕོ་དང་ 1987 ཟེའི་ཟླ་བ་ 6 པར་པར་ཐེངས་དང་ཕོ་བཏབ།

ISBN7—223—00005—8/K·1

ཨང་གྲངས། M11170·32^{རིན་གོང་སྒྲུབ་}:2.56